

**PRAXIS NOUISSIMA
ET AMPLISSIMUS,
ABSOLUTISSIMUSQ
UE TRACTATUS DE
ELECTIONE, ET...**

Giovanni Maria Novario, Giovanni
Battista Coccini

EX Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

28
13

13-13. a. 1.

Good

PRAXIS NOVISSIMA

ET AMPLISSIMVS; ABSOLVTISSIMVSQVE

TRACTATVS

ELECTIONE, ET ^{D E}VARIATIONE FORI

^{S I V E}DILVCIDA COMMENTARIA

Ad L. vnic. C. quando Imper. inter Pupill. & Vid. & Constit.
Regni Statuimus de Magistr. Iustitiar.

AVTHORE

IOANNE MARIA NOVARIO L. C. LYCANO

Nuper in Prouincijs Capitanae Apulee, & Comitatus Molisij per
Catholicam Maiestatem Regio Auditore, & Consiliario.

*Opus sane Aurum hac seculi Editione diligentius recognitum, singulis in locis auctum,
luculentius locupletatum, pluribusque integris questionibus, nouisque,
dubiorum resolutionibus illustratum.*

Iuris Studioſis in Scholis, & in utroque Foro versantibus non modo vtile;
sed apprimè necessarium.

*Excusa sunt ad eadem pro coronide integre Decisiones in hac materia à totius Orbis
supremis Tribunalibus emanata, & in opere citata.*

Cum Summarijs, & Indicibus locutissimis, tam singulorum Capitum, quam
omnium verborum notabilium, & Memorabilium.

NEAPOLI. Apud Octauium Beltrantum. MDCXXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

Sumptibus Stephani Monleuerij Bibliopolæ Neapolitani.

Imprimatur.
Felix Tamburellus Vicarius Generalis Neap.
Vincentius Iuuenis Canonicus Dep. Vid.

Illustrissime, ac Excellentissime Domine

Præcio Vestræ Excellentie mandato percurri sedulo utilissimas adnotationes à Io. Maria Novario I. C. Lucano, satique benemerito compositas ad eiusdem Tractatum sue Præxim de Electione, seu Variatione fori iurifico ordine congestum, elucubrationibus, ac iudicijs fundamentis vndiq; apprimè dispositis, uti tamè iuri publico aduersantem, sed utilitati publice coadiuvantem, existimo præinde ad studiosorum oblectamentum Iurisq; professorum laboris sublepanime ceteros umq; in foro versantium utilitatem pro præficio muneri implemento, absque metu posse illas præcio dari, assensu tamen Vestræ Excellentie subsequente, cui in omnibus me totum submisco, ac precor inextinguibiles annos pro Reipublice tuitione te Deum Optimum Maximum elargiturum. Vale ex edibus nostris die 1. Septembris 1631.

Vestre Excell.

obsequentiſſimus servus

Io. Baptista de Thoro I. C. Neapol.

Imprimatur.

Carolus de Tapia Reg.

D. Io. Enriquez Reg.

Scipio Ronjatus Reg.

Amplissimo, Felicissimoq; Nomini, Imò Numini
Illustrissimi, & Excellentissimi Herois
Ad æternitatem, & Gloriam Nati

D. H E C T O R I S

R. A V A S C H E R I I

E Lauanij Comitibus,

*Principis Satriani, Ducis Cardinalis, Vtilis Domini Civitatum
Vici Equensis, & Tabernæ Comitatus Simeri Statu: Vadolati
Baronia Cropani, Rocce Beamontis ex Consilio Collateralis Sue
Catholica Maiestatis, In hoc Regno Neapolis, Militum, Tri-
buni Serenissime Republice Ianuensis, Inuictissimi Equi-
tatorum Vniuersalis Capitanei, & olim in Calabria
Citrà, & Vltrà, nunc vero in Prouincijs Princi-
patu Citrà, & Vltrà Vcarij Generalis.*

I (vt optimè quidem cecinit Porta ille) Vi-
cturus genium debes habere liber, Maxima
de ratione Excellentiss Domine huic operi
felix omen sum auspicatus, dum sub tuo cli-
peo, tanquam prestantissimo Ashlo lucem videre gulta-
ui; Quò enim vtilius confugere poteram vndè tuus
mihi præsidium comparere valuisset? Te namque exor-
nat clarissima, Nobilissimaq; stirps, quam in Italia à Fli-
sco in anno Millesimo decimo ab Imperatore Fede-
rico Lauaniæ Comite Imperijq; Vicario electo iam tra-
his, pectoris integritas virtutisq; candor taliter coho-
nestant, vt primum non habeas, nulliq; sis secundus. Im-
mortalem quoque gloriam hauris à maiorum tuorum
Elogijs, quæ si enarrare vellem formalem construere
Historiam, nec longam epistolam texere opus esset, Ta-
ceo nunc (breuitatis gratia) propriorum meritorum
exordia, & in regendis gubernandisq; populis tempe-
rantiam, & Rectitudinem, Testem appello nouissime
Calabriam totam Citram, & Vltram, in qua Vcarij Ge-
neralis presidijq; munere in currentibus Bellicis An-

fractibus fuitis et, ubi singulorum Acclamatio est te in
fortitudine Themistoclem, in Iustitia, & equitate Aristi-
dem, in Sapientia Solonem, in Temperantia Xenocra-
tem, in Rei Militaris scientia Cæsarem illum magni or-
bis Terrarum victorem superasse, Indè nomen tuum
ad aeterna ascendit nouaſq; ſupremas dignitates, iam diu
debitas proclamat polliceturq; quod Deus optimus ma-
ximus concedat, vt tota Italia, Imò Hesperia tuæ celsi-
tudinis virtutis ac prudentiæ beneficijs, & officijs gau-
deant, & possiantur. Quid? quod cum omnibus ea facili-
tate vti soleas, vt nullus iure possit, siue in aduersa fortu-
na, siue in tranquillo cursu constitutus tuam in quosli-
bet comitatem non admirari. Iuridicè ergo sub tuis au-
ratis alis hunc tractatum in publicum mitto, tum pro-
pter hæc infinitæ tuæ laudis præconia. Tum quia
plurimum debere ob recepta beneficia agnoscens me-
mor, & gratus in partem esse volui. Excipè igitur hila-
rè Excellentiſſime Magnes quia ilaris Anemis offert
donas, dicat tradit adſcribitq;. Vale ſingularū omniū;
virtutum vndique ornatiffime Princeps, quarum, quæ
emineat haud facite dictū, quia omnes ſinguleq; eminēt
fulgentq;. Iterum atq; iterum vale. Ex meo Muſco
Neapolitano IX. Kal. Martij M.D.C.XXXIII.

Vestrae Excellentiae

Additiſſimus Seruus

Io: Maria Nouarius

AVTHOR AD LECTOREM.

VM. circa interpretationem practicabilis Materiz Ele-
ctonis, & Variationis Fori particularis peroparetur
Tractatus. Idem quidem perspicientes, non quod plus
alijs potuimus; sed quia plus ceteris volumus publi-
cæ consulendo vtilitati Annis non longe elapsis nostros Adoleſcen-
tiz fructus dispensando illam exarauimus, quos iuueniles conatus
maxima cupiditate receptos fuisse experientia rerum magistra satis
edocuit vnde sicuti tunc (Amice, & Candide Lector) benigne illos
souiſti, itidem nunc quoque hanc nec improbes industriam, dum-
vberiore, locupletiore denuò hæc secunda Neapolitana impres-
sione vndique à quibuscunque expectum, & acclamatum iterum
renasce pluries instati curauimus.

Cæterum quatenus consideramus non defuturos Maleuolos In-
uidosque per plura, ac maligna vanè alloquuturos, nulla afficimur
tristitia, nec vexamur cura: Tum quia huius est seculi labes quedã,
& macula virtuti inuidere; Tum præterea, nam satis noscimus illos
in hanc incidere foueam, qui communi calculo, vel beneficij obſtre-
ctatores, vel virtutis hostes existimantur, Indè malumus nobis alios,
quam nos cæteris inuidere iuxta illud:

Inuidus esse nolo, inuidiosus esse laboro.

Præstat namque inuidiosum esse potius, quam Miserabilem lire-
rarumq; egenum, ipsorumque libenter miserebimur, etique ex cor-
de remitemus, nec peccantibus, sed peccatis, irascemur, pusilli in-
quam hominis est mordentem repetere, ad instar Murium, & For-
micarum, ad quas ubi manus admoventur ora conuertunt, imbe-
cilla siquidem putant se lædi, si tangerentur, vt à Seneca cap. 33. de
Ira, admonemur.

Sed sit scriptis mandasse, quæ scribere sciuiſmus, neque enim om-
niabellè venustèque libros continere posse edocuit *Martial. lib. 1. epigram. 16.* in illis versiculis.

Sunt Bona, sunt quedam Mediocris, sunt Mala plura,

Qua legi hic aliter, non fit Anite liber.

Censores igitur edant in lucem aliquid simile, nam sic eorum,
enttebit Doctrina, interimque à mortu abſtineant iuxta illud etui-
dem *Martialis lib. 1. Epigram. 59.*

Cum tua non edis carpiſ mea carmina leſi

Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

Qui-

Quibus continentur alij duo versus sub horum verborum forma .
la videlicet .

*Invidus , aut taceas nostri detractor honoris ,
Aut aliud melius (si sciat) edat opus .*

Tandem te latere nolumus ad commune commodum iam sub præ-
lo stare in signem , & vtilissimum tractatum de Gravaminibus Vas-
fallorum , quem (Deo dante) quam citius expecta , & interim Vale.

BENEVOLO LECTORI.
EIVSDEM AVTHORIS

Epigramma .

P*erlege lector opus quamvis doctissimus adfui
Est etenim sapiens discere concupiens ,
Ingenium paruum valuit quandoque referre
Occultum Doctis luce iuvante Dei .
Reddita tu inuenies Antiquis Dogmata Doctis ,
Quæ immerito à nostris , nunc reprobata manent .
Authoris sensus non rectos corrige quas ,
Sat tibi sit dictis velle favere suis .
Proderet , & causam præstans meliora docendi ,
Nam posito aduerso lucida cuncta patent ,*

Admodum Illustri D. Io. Mariæ Nouario I. C.
Lucano Clarissimo , & fratri amantissimo.

Joseph Nouarius V. I. P.

Q*ua noua difficiles aditus , densasque tenebras
Iuris , inaccessum lux patefecit iter .
Quæ noua demersos iam iam legalibus undis
Per faciles renocat nunc cynosura vias .
An qua olim illuxere Nouaria syderat nam quæ
Fulgere tam claro lumine lux poterat .*

Ad

Ad eundem Perillastr. Authorem Regium Auditorem
Prouinciarum Apuliz, & Comitatus Molisij.

V *T manifesta fides primum, ut mens vera, Nouari,
Edere uelle tuum nobile iuris opus.
Quas non letitias? que non ingentia uisa est
Promere (signa animi) gaudia fama, & honor.
Quid mirum? Rursus debent te tollere: non nūc
Per te sepe tumet fama, superbet honor?*

Perillustri Domino Ioanni Mariz Nouario I.C. Lucano Clarissimo,
& in Prouincijs Capitanatz, Apuliz, Comitatusq; Molisij
Regio Consiliario, & Auditori.

Franciscus de Bellis Sacerdos Troianus.

Q *Vod sparsum latuit per multa volumina legum,
Lampæet in libro docta, Nouare tuo.
Quem nemo est ausus placuis superare laborem.
Vnde causidicis nil magis esse puto.
Qui variare forum queris per dogmata Iuris,
Peruolites librum nocte, dieque tuum.
O felix iuuenis, totum celebrandi per orbem
Actas ingenij fertilis ate minor.
Nec mirum in te tanti Doctoris alumno,
Arbore de tali talia poma fluunt.*

Notarij Petri Chiruzzz. Ad Authorem. Exasticon.

E *N nouus, nec cuiusuis iam nota Nouarius affert,
Admiranda canens ordine cuncta suo.
Sanctarum legum, necnon penetralia Iuris
Scire cupis manibus ne cadat iste liber.
Stamina fatales deducant longa furores,
He primis annis debinc potiora dabis:*

Dystichon Einsdem.

*Miror, quid? Iuuenem tot tantæque posse docere.
Desine, cur? sensus mensque senilis adest.*

D. Io.

D. Ioanni Mariæ Nouario V.I.D. solertissimo, & in
Prouincijs Capitinatæ Apulæ Comitatusq; Moli-
sij per suam maiestatem Consiliario.

*Ioannes Antonius Nouarius Ecclesia Neap. Canonicus, ex eius-
dem Curia vnus ex Consultoribus Frater. S. P. D.*

NON possum non, mi frater mihi gratulari, quin te, &
eruditione, & ætate reuereat superiorem; & omnem
hanc laudem, quæ ex tuis literarij laboris fructibus
percipienda tibi absq; dubio est, in me. meoq; om-
nes deriuandam censeamus qui tuus, qui tui sunt, præ-
sertim, qui tibi, ut in propinquitate, in amore coniunctiorem me
prædico: gratulor, inquam, mihi, cui, & tu nomine deuinctio-
rem facillè confiteris: & ut enim amor, qui fratrum peccatore, suavi-
bus charitatis vinculis strictè obligat, omnium audit maximus; ita,
& ille, qui inter nos, tam propinquitatis, quam necessitudinis com-
pagibus strictissimus intercedit; omnium, cum sit maximus, ma-
ximo etiam maior meritis audiat, necesse est. Parenti etiam
nostro (dicam nè Doctori?) lubens gratulor, cuius in nos exancla-
tis laboribus à tè, ut nati, sic doctrina maiori gratia grata, quia
non tarda, tam copiosè reddatur. Exemplar ille nobis ad eruditio-
nem, & virtutem semper fuit: mihi iam, non ille solùm, sed etiam
iù; qui vberiori gloriæ messe, & illius laboribus, & operis respon-
disti, meritò eris, meritò sequor; & siniquis passibus, animo ta-
men æquo illum te incitantem, ad honestam vadamem imitabor il-
lud separatus, non te, non illum mihi vnquam ad altiora gradienti
desuturos, & sicuti lapsos fuero, cui innitar leuaturus proprius fidam.
Benè olim Stämänder apud Homerum, ab Achille oblectum Simo-
entem aduocat.

Frater amice, hominis pariter compescere vires ambo huius stu-
deamus inclamans: Benè Hector iam tam impar congressus Achil-
li, ut sibi suppetiatum vetuat.

Deiphobum fratrem intentò clamore vacabat,

a quo destitutus sibi iam conclamatum illucò, suisq; cedendum ini-
quis persuasit. Sic apud Platonem Adimantus Glaucones aduersus
Socratem differentis causam excipiens, nondum, ait, Socrates satis
hac

hæc de re disseram. Cur ita? nempe quia id pondum est dictum, quod maxime dictum oportuit: cum Socrates: igitur, addit, frater adesto viro; ut habet proverbiū: quare tu, si quid hic prætermisit, adiuua. Idem ego, arctiori tamen causa, frater fratri adesto, ac suppetias fert, mi frater, qui, & amicus: vicissim vellem, & si possem ego, potero pater, non exemplo, fraterno auxilio; multumq; mihi me consequutum credam; cum è sapiētis monitu sciam, fratrem, qui adiuuatur à fratre, ciuitate munita longe esse potentiorē: nam melius est duos esse simul, quam vnum, (idem aut) habent enim æmolumētum sociētatis suæ; si vnus ceciderit ab altero sulciatur. Procul illi sine, quos, cum natura coniunxit prouida, imprudens dissociatū similitas, nam profecto, ut cum Euripide dicam.

*Res dira verbis inuicem altercarier,
Dilectiq; fratres dimicare mutuis,
Si quando lis inciderit, aut contentio.*

Cui enim Caini cum Abele, Iacobi cum Esaū, Romuli cum Remo, Etæochi cum Polynyce, Antonini cum Geta diffidia noo mirabitur? quis non stupebit (quis non abhominabitur? si qui gente, cognatione, affectu coniuncti sunt (in sacris literis) fratris nomine condecorantur; qui natura iunius, nonnè melius fraternis inuicem operibus, mutui suè beneficijs de nobis oportebit benemereri? præsertim, cum frater, & fidelis in iisdem pro eodem vsurpentur: si enim, ut Terentius in Adelphis ex Philosophorum vaterum disciplina ait, verus quidem hoc verbum, amicorum inter se, communia esse omnia: & amicitiam æqualitatem Pythagoras apud Agellium vocabat; qui, & æquales sumus, & natura, & amore; quare non amicorum, quare non fratrum, & laudibus, & virtute fruemur & communis ergo tua hæc laus, mi frater, & mihi est. Itaque, hanc, augeas vtiā, & Deus tuorum iuuenantium ætatorum seriem augeat; in generis nostri gloriam, in nostrorum maleuolorum adiminationem. O vtiā, &

*Dij ubi dens animos, continuendq; tuos.
Præcor i communis vtriq; nostrum Musa.*

ELEN.

ELENCHVS SINGVLORVM CAPITVM

TOTIVS OPERIS

Taliter dispositus, ut litera P. paginam demonstret litera
C. columnam significet

ARGVMENTA.

Questionum primæ Sectio-
nis in qua premissa gene-
ralia ad Materiam repo-
nuntur.

Questio 1.

1 Quid sit electio, & Variatio
Fori p. 4. c. 1.

Questio 2.

2 Quenam requirantur in Ele-
ctione, & Variatione Fori fa-
cienda p. 8. c. 1.

Questio 3.

3 Variatio Fori An, & quando
concedatur sicuti conceditur
Electio p. 16 c. 1.

Questio 4.

4 Variatio Fori quoties fieri pos-
sit, & concedat privilegiiis
personis p. 22. c. 1.

Questio 5.

5 Electio, seu Variatio Fori facta
absque aliquo ex Requisitis ne-
cessarijs An sit ipso iure nul-
la, vel parte petente debeat an-
nullari, & sic ope exceptionis
p. 25. c. 2.

Questio 6.

6 Electio Fori Num in dubio

censeat cum omnibus sol-
lemnitatibus. & Requisitis ne-
cessarijs facta p. 29. c. 1.

Questio 7.

7 Electio, seu Variatio An
possit fieri per procuratorem,
nomine privilegiatarum perso-
narum ita ut, & ille valeat quo-
que iurare de perhorrescentia
p. 30. c. 1.

Questio 8.

8 Ius eligendi, & variandi Forum
Num sit favorabile, vel odio-
sum p. 32. c. 1.

Questio 9.

9 Electionis Fori privilegium.
Num procedat tam in Tribu-
nalibus secularibus, quam in
Ecclesiasticis ita quod privile-
giata personæ perviam electio-
nis Fori omisso loci ordinario
Curiam Romanam adire pos-
sint p. 34 c. 1.

Questio 10.

10 Electionis, seu variationis Fo-
ri exceptio opposita Num per
processum ad ulteriora cenlea-
tur reiecta. p. 36. c. 1.

Questio 11.

11 Electionis, & variationis Fori
pri-

uilegium Num sit Reale, vel personale. p. 37. c. 2

Questio 12.

12. Electionis; & Variationis Fori priuilegio An, & quando renunciari possit, & quid si fuerit renunciatum omni legum auxilio. p. 39. c. 2

Questio 13.

13. Renunciatum in dubio Num presumatur priuilegio Electionis, & Variationis Fori. pagin. 45. c. 2

Questio 14.

14. Renunciatio Electionis Fori facta ab eo qui non fuit cernoratus de beneficio, cui renunciat, An valeat. pag. 48. col. 2.

Questio 15.

15. Electio, & Variatio Fori quousque à personis priuilegiatis opponi possit. pag. 49. c. 2.

Questio 16.

16. Electione Fori facta An statim sint ligatæ manus Iudicis coram quo litigatur, licet ei nõ fuerit inhibitum. pagin. 51. col. 2.

Questio 17.

17. Iudex à quo An possit præfigere Terminum habentibus priuilegium Electionis Fori, vt infra illum se præsentent coram Tribunali, quod elegerunt. p. 53. c. 1

Questio 18.

18. Priuilegiatus Fori Electionis

Beneficio citatur, Num tenetur comparere, suumq; priuilegium allegare. p. 54. c. 1

Questio 19.

19. Priuilegiatus personis eligentibus forum, si opponatur quod tales non sint, quid agendum. p. 55. c. 1

Questio 20.

20. Notarij Assertio in procurementis Instrumento scilicet (Talis Vidua, Talis Pupillus, &c.) An sufficiat, ita vt non requiratur alia probatio ad verificandum, se esse tales, quales esse negatur per aduersarium, p. 58. c. 1

ARGVMENTA.

Quæstionum Secundæ Sectionis, Itaque personæ priuilegiatæ habentes priuilegium Electionis Fori recensentur.

Questio 1.

21. Orphanus An Electionis, & Variationis Fori priuilegio gaudeat. p. 64. c. 1

Questio 2.

22. Orphanus quis dicatur ad effectum, vt valeat huiusmodi Electionis Fori beneficio vii. pag. 64. col. 1

Questio 3.

23. Pupillus An, & quando gaudeat Fori Electionis, & 55

Va.

- Variationis privilegio. p. 65. col. 2.
- Questio 4.*
- 24 Pupillus quis dicatur, ut Electionis, & Variationis Fori beneficio ut valeat. pagina. 67. col. 2.
- Questio 5.*
- 25 Pupillaris Aetas si negetur per Aduersarium à quonam sit probanda, & qualiter probetur. p. 69 c. 2.
- Questio 6.*
- 26 Vidua An. & quando Electionis, & Variationis fori privilegio potiarur. p. 71. c. 2
- Questio 7.*
- 27 Vidua quanam dicatur ad hoc, ut huiusmodi Beneficio ut valeat. p. 75. c. 2
- Questio 8.*
- 28 Morbo diuturno Fatigatus An, & quando Fori Electionis & Variationis Beneficio gaudet, p. 79. c. 1
- Questio 9.*
- 29 Morbus qualiter probetur, & quis illum probate teneatur, & quanam dilatio ad illum probandum sit concedenda, & quandiu durare presumatur ad effectum, de quo supra. p. 81. col. 1.
- Questio 10.*
- 30 Infans Expositus An privilegio Electionis, & Variationis Fori fruatur. p. 82. col. 1
- Questio 11.*
- 31 Meretrix An, & quando Beneficium Electionis, & Variationis Fori allegare possit, pag. 84. c. 1
- Questio 12.*
- 32 Meretrix quanam dicatur ad effectum de quo supra. pag. 85. col. 2.
- Questio 13.*
- 33 Virgo Num, & quando Beneficium Electionis, & Variationis Fori fruatur. pagina. 87 col. 1
- Questio 14.*
- 34 Virgo quanam dicatur, & Virginitas in Muliere an presumatur, & qualiter probetur ad finem de quo supra. pag. 88 col. 2.
- Questio 15.*
- 35 Scholaris num fori Electionis, & Variationis beneficio ut possit, pag. 90. col. 1.
- Questio 16.*
- 36 Prodigus An, & quando Electionis, & variationis Fori Beneficio uti possit. pagin. 91. col. 2.
- Questio 17.*
- 37 Prodigus quisnam dicatur ad effectum de quo supra. pag. 92 col. 2.
- Questio 18.*
- 38 Avarus an, & quando Beneficium Electionis, & Variationis Fori habeat. pagin. 94. col. 1.
- Questio 19.*
- 39 Avarus quisnam dicatur ad effectum

effectum de quo supra. pag. 95.
col. 1.

Questio 20.

- 40 Senex Beneficiū electionis, & Variationis Fori An, & quando pretendere possit. pagin. 97.
col. 1.

Questio 21.

- 41 Senex quinquam dicatur ad effectum de quo supra. pagin. 98.
col. 2.

Questio 22.

- 42 Mercator An habeat beneficium eligendi, & variandi Forum. p. 100. c. 2

Questio 23.

- 43 Mercator quinquam dicatur ad effectum de quo supra. p. 103.
col. 1.

Questio 24.

- 44 Vniuersitas Num Beneficio electionis, & variationis fori uti possit. p. 102. c. 1

Questio 25.

- 45 Vniuersitas quinquam dicatur ad finem de quo supra. p. 103.
col. 1.

Questio 26.

- 46 Collegium, seu Sedile num, electionis, & Variationis Fori privilegio frui valeat. pag. 103.
col. 2.

Questio 27.

- 47 Hereditas lacens Num Beneficio electionis, & variationis Fori uti possit. p. 105. 1

Questio 28.

- 48 Agricola, seu Rusticus An electionem, & Variationem fori habeat. p. 106. c. 2

Questio 29.

- 49 Nauta An electionem, & variationem fori allegare possit. p. 107. c. 2

Questio 30.

- 50 Peregrinus, vel Aduena Fori electione, variatione Num uti possit. p. 108. c. 1

Questio 31.

- 51 Peregrinus, & Aduena quinquam dicatur ad finem de quo supra. p. 108. c. 2

Questio 32.

- 52 Captus ab Hostibus An habeat Fori electionis, & variationis Beneficium. pagin. 109.
col. 2.

Questio 33.

- 53 Pauper An electionis, & variationis fori Beneficium allegare possit. p. 112. c. 1.

Questio 34.

- 54 Pauper quis dicatur, & paupertas quomodo probetur ad finem de quo supra. pag. 124.
col. 2.

Questio 35.

- 55 Amore captus Num electionis, & Variationis Fori privilegio uti possit. p. 118. c. 1

Questio 36.

- 56 Damnaui ad carceres Num elegitui, & variationis privilegio gaudeat. p. 119. c. 2

Questio 37.

- 57 Damnaui ad Tircemes Num

Electiois, & variationis Fori
Beneficio gaudeat. pag. 129.
col. 2.

Questio 38.

- 58 Relegatus, vel Deportatus in
Insulam Fori electionis, & Va-
riatione, An vii possit. p. 124.
col. 1.

Questio 39.

- 59 Demoniacus, Nam Electio-
nis, & Variationis, Beneficio
iuvetur. p. 124. c. 2.

Questio 40.

- 60 Decoctus, An, & quando ele-
ctionis, & variationis fori pri-
uilegio potatur. pagin. 125.
col. 1

Questio 41.

- 61 Ebriosus, siue solutus in-
ebriari, Num Beneficium ele-
ctionis, & Variationis fori
pretendere possit. pagin. 125.
col. 2.

Questio 42.

- 62 Furiolus, Mente captus,
Freneticus, An, & quando
Electiois, & variationis Be-
neficio vii possit. pagin. 126.
col. 2.

Questio 43.

- 63 Furiolus, An quis præsuma-
tur, & qualiter probeatur Furor
ad effectum, de quo supra.
p. 129. c. 1

Questio 44.

- 64 Fatuus An vii possit electionis
& Variationis fori Beneficio.
p. 131. c. 1

Questio 45.

- 65 Fatuus quisnam dicatur ad fi-

nem, de quo supra. pag. 131.
col. 2.

Questio 46.

- 66 Lunaticus Num fori electio-
nis, & Variationis priuilegium
allegare possit. pagin. 132.
col. 1.

Questio 47.

- 67 Lunaticus, quisnam dicatur
ad effectum, de quo supra. pag.
132. c. 2

Questio 48.

- 68 Conuentus ad finem electio-
nis, & Variationis fori Benefi-
cio, An utatur. pagin. 133.
col. 1.

Questio 49.

- 69 Ecclesia Num Beneficio ele-
ctionis, & Variationis fori frua-
tur. p. 134. c.

Questio 50.

- 70 Pia causa An gaudeat Benefi-
cio electionis, & Variationis
fori. p. 135. c. 2

Questio 51.

- 71 Pia causa quænam dicatur ad
finem de quo supra. pag. 136.
col. 2.

Questio 52.

- 72 Clericus An, & quando Fori
electione, & variatione vii pos-
sit. pag. 141. c. 4

Questio 53.

- 73 Clericatus, à quo sit proban-
dus, & qualiter probeatur ad ef-
fectum, de quo supra. pag. 149
col. 1.

Questio 54.

- 74 Hospitale Num in suis cau-
sis

fiue electionis, & variationis Fori Beneficio vti possit. p. 153. col. 1.

Questio 55.

- 75 Conseruatorum puellarum, seeparium, An electionis, & variationis Fori priuilegio, vti valide possit. p. 156. c. 1.

Questio 56.

- 76 Confraternitas, Extaurita, siue Confratrum, Oratorium, An electionis, & variationis fori priuilegium allegare valeant. p. 157. c. 2.

Questio 57.

- 77 Mons Misericordiz, siue Pietatis vel Pauperum, An electionis, & Variationis Fori Beneficio valide frui possit. pagin. 159. col. 2.

Questio 58.

78. Mons pietatis, siue Misericordiz, vel Pauperum. quidnam sit, & quoniam habere soleat. Capitula ad effectum de quo supra. pagin. 160. col. 1.

Questio 59.

79. Scholasticorum, & Seminariorum, An Electionis, & variationis Fori priuilegio vtantur. p. 161. c. 2.

Questio 60.

- 80 Publice penitens, An electionis, & variationis Fori beneficio fruatur. p. 163. c. 1.

Questio 61.

- 81 Monachus, Num habeat

Beneficium electionis, & variationis Fori. 163. c. 2.

Questio 62.

82. Monialis, An Fori Electione & variatione potiat. p. 164. col. 2.

Questio 63.

- 83 Nouitius, An priuilegio electionis, & Variationis Fori acti possit. p. 166. c. 1.

Questio 64.

- 84 Oblatus alicuius Monasterij, Num electionis, & Variationis Fori priuilegio vtatur. pag. 169. col. 1.

Questio 65.

- 85 Conuersus, siue Conuersa, alicuius Religionis, An electionis, & variationis fori priuilegio frui possint. p. 171. c. 2.

Questio 66.

- 86 Tertiarius, siue Tertiaria, vel Bixocha, An priuilegio electionis, & variationis fori vtatur. p. 172. c. 1.

Questio 67.

- 87 Eremita, Num Electionis, & variationis fori priuilegium allegare possit. p. 176. c. 1.

Questio 68.

- 88 Eremita quodnam sit nomen, & quid significet ad finem de quo supra. pag. 177. col. 1.

Questio 69.

- 89 Miles Hierosolomitani, vulgo Gualier di Malta, Militer S. Iacobi, S. Lazari, Alcantare,

Calatrana, Aurei Velleris (vultu
gò del Tesoro) & similes, Num
electionis, & variationis Fori
privilegio manent. pagin. 179.
col. 1.

ARGUMENTA.

Questionum tertiae Sectionis,
in qua enumerantur
privatae personae, quae pri-
vilegiatorum causa Fori
Electione, & Variatione
utuntur.

Questio 1.

90 Consois litis cum privile-
giato, An, & quando electio-
nis, & Variationis, Fori privi-
legio sui valeat. pagin. 189.
c. 1.

Questio 2.

91 Causa concessa, quam di-
catur ad finem, de quo supra.
p. 194. c. 1.

Questio 3.

92 Vxor Mirabilis personae, An
& quando eodem electionis, &
variationis fori Beneficio gau-
deat, quo vir utitur. pag. 196.
c. 1.

Questio 4.

93 Sponsa habentis Fori Electio-
nem, Num gaudet eodem
privilegio eligendi Forum sicut
et sponsus. p. 206. c. 1.

Questio 5.

94 Maritus, vel sponsus perso-
nae privilegiae, Num eodem
electionis, & Variationis Fo-

ri privilegio. ut possit, quo
vitui eius vxor, vel sponsa.
p. 202. c. 2.

Questio 6.

95 Sponsa de futuro, & de prae-
senti, quatenus dicatur, & qua-
liter probetur sponsalia, &
Matrimonium ad finem, de
quo supra. p. 203. c. 1.

Questio 7.

96 Concubina habentis privile-
gium electionis Fori An gau-
deat eodem beneficio. p. 204.
c. 1.

Questio 8.

97 Patentes, & sic Pater, Ma-
ter, Num gaudere possint pri-
vilegio Electionis, & Varia-
tionis Fori ex causa filij pri-
vilegiati. p. 205. c. 1.

Questio 9.

98 Filius Mirabilis personae,
Num eodem Electionis, &
Variationis Fori Beneficio gau-
deat quò, & Pater. pag. 207.
col. 1.

Questio 10.

99 Paternitas, Maternitas, &
Filiatio, qualiter probentur ad
finem quo supra. pagin. 216.
col. 1.

Questio 11.

100 Frater privilegiae personae,
An, & quando vi possit Bene-
ficio electionis, & Variationis
fori, quo trahitur Frater. 219.
col. 1.

Questio 12.

101 Fratemitas qualiter probe-

tur ad finem de quo supra.

p. 220. c. 1.

Questio 13.

- 102 Fideiussores privilegiatarum personarum habentium electionem fori, num eodem privilegio uti possint. p. 220. c. 2.

Questio 14.

- 103 Cessionarius Miserabilis personarum, An eodem electionis fori privilegio utatur, quo, & uti possit principalis cedens. p. 223. c. 1.

Questio 15.

- 104 Negonorum Gestos Miserabilis personarum, An electionis, & Variationis Fori Beneficio valeant uti possint. p. 228. c. 2.

Questio 16.

- 105 Seruus Ecclesijs, An gaudeat privilegium electionis, & variationis fori. p. 229. c. 1.

ARGUMENTA.

Questionum quartarum, & ultimarum Sectionis, in quibus enumerantur casus in quibus Electionis, & Variationis Fori privilegium concedatur, vel denegetur.

Questio 1.

- 106 Electio Fori num intentari possit à miserabilibus personis, quando Barones, & Domini habent iurisdictionem primarum, & secundarum causarum de rogante omnibus, & quibuscunque privilegijs, p. 232. c. 1.

Questio 2.

- 107 Electio fori, An concedatur si iurisdictioni primarum, & secundarum causarum derogatoria privilegij cum clausula (mori proprio) per Regem Baronibus concessa foret, p. 234. c. 2.

Questio 3.

- 108 An si in derogatione privilegiorum facta in concessione iurisdictionis Baroni adesset clausula (Non obstantibus privilegijs quorum specialis mentio facienda esset) Electionis Fori privilegium à privilegijs possit intentari. p. 235. c. 1.

Questio 4.

- 109 Electio Fori, An possit fieri quando in concessione iurisdictionis facta Baronibus cum derogatione privilegiorum reperitur inserta clausula (quorum tenores) p. 236. c. 1.

Questio 5.

- 110 Electio fori, An competat ubi in concessione iurisdictionis cum derogatione privilegiorum facta Baroni adest clausula (ex certa sententia), p. 237. c. 1.

Questio 6.

- 111 Beneficium electionis Fori, Num habeat locum, si in concessione iurisdictionis cum derogatione privilegiorum reperitur clausula (pro expressis habentes) p. 237. c. 2.

Questio 7.

- 112 An si concessio iurisdictionis cum derogatione privilegiorum

fit facta cum privilegijs, & ver-
bis amplissimis habeat locum
electionis fori. beneficium.

p. 238. c. 2. q. 111.

Questio 8.

113. Electio Fori num compe-
tat Vassallis, quando Baroni es-
set concessa iurisdiclio prima-
rum, & secundarum causarum
derogatoria privilegiorum per
Rationem ad aliud privilegiū
in quo adesset expressa deroga-
tio privilegij. Mis. abulum per
fodiarum. p. 239. c. 2.

Questio 9.

114. An vbi iurisdiclio concessa à
Rege cum derogatione l. vnice.
C. quando Imper. & c. reuer-
tur in demanum electio fori à
privilegiatis illius loci integra-
ri possit. p. 240. c. 1.

Questio 10.

115. Electio Fori An cesset, vbi
concessio iurisdictionis prima-
rum, & secundarum causarum
cum derogatione privilegiorū
esset facta per clausulas genera-
les Verum constaret de men-
te principis. p. 240. c. 2.

Questio 11.

116. Electio Fori an, & quando
concedatur Miserabilibus per-
sonis, qui sunt vassalli, licet in
preiudicium curiarum Baro-
nū possint edire Regia Tri-
bunalia. p. 242. c. 1.

Questio 12.

117. Electio Fori an tam in causis
civilibus, quam criminalibus

privilegiatis personis competat.
p. 243. c. 2.

Questio 13.

118. Electionis Fori Beneficium
num allegari possit, vbi inle-
tabilitatis qualitas lite pendente
superuenit. p. 249. c. 1.

Questio 14.

119. Electio Fori Num detur qñ
privilegiatus agit ex iure cello.
p. 251. c. 1.

Questio 15.

120. Electio Fori an competat pri-
vilegiato obligato in forma Ca-
meræ. p. 255. c. 1.

Questio 16.

121. Electio Fori Num competat
quando privilegiatus satisfecit
de iudicio sisti, seu de stando iu-
re, vel de iudicatum soluendo.
p. 256. c. 1.

Questio 17.

122. Electio Fori Num fieri possit
quando privilegiatus in Tribu-
nali in quo is agitur dederit
cautionem expensarum p. 257.
c. 1.

Questio 18.

123. Electio Fori An sit admi-
tenda vbi privilegiatus potisset
copiam libelli in Tribunali in
quo conventus fuit. p. 257. c. 2.

Questio 19.

123. Electio Fori An detur, si à
privilegiato essent datæ sportu-
læ Iudici. p. 258. c. 1.

Questio 20.

125. Electio Fori An possit fieri à
privilegiato, casu quo satis dedis-
set de parendo mandatis curiæ
in

in qua fuit cōuenitus p. 259. c. 1

Questio 12.

127. Electio. Fori. Num competat priuilegiato. Contumaci p. 260. c. 1

Questio 13.

128. Electio Fori An concedatur in luc incepta cum defuncto cui priuilegiu⁹ successit p. 260. c. 2

Questio 14.

129. Electio Fori An sit concedenda vbi agitur de causa concurrenti in quinquennali dilatione p. 261. c. 2

Questio 15.

130. Electio Fori Num competat priuilegiatis personis, qui fuerunt citati ad recognoscendam Apocham p. 264. c. 2

Questio 16.

131. Electionis Fori Beneficium Num duret, quando Miserabilis Ratio cessat p. 266. c. 2

Questio 17.

132. Electio Fori An habeat locum, vbi priuilegiatus conueniatur in loco cōtractus p. 269. c. 1

Questio 18.

133. Electio Fori An habeat locum vbi priuilegiatus comparer in causa vti Testius p. 270. c. 2. (licet ibi ex errore Typographi aliud dicat)

Questio 19.

134. Electio Fori An concedatur habenti priuilegium vt possit conueniri coram pluribus Iudicibus p. 271. c. 2

Questio 30.

135. Electionis Fori Beneficium

An competat personis priuilegiatis, & miserabilibus, quibus sunt diuites, p. 272. c. 1

Questio 31.

136. Electio Fori Num concedatur, vbi persona priuilegiata, esset laudata in Authores. p. 275. c. 1

Questio 32.

137. Electionis, & Variationis Beneficium Num habeat locum, quando per vnam, ex partibus vigore pragmatice odia lura sub Rubrica de Arbitrio ponitur compromissum. p. 276. c. 2

Questio 33.

138. Electionis Fori Beneficium Num competat personis priuilegiatis, qui sunt excommunicati. p. 278. c. 1

Questio 34.

139. Electionis Fori Beneficium, An competat in redditione rationum, & Reliquorum solutione. p. 280. c. 1

Questio 35.

140. Electionis Fori Beneficium, Num intentari possit in causis Regionum Officialium. p. 282. c. 2

Questio 36.

141. Electionis Fori Beneficium a priuilegiatis, & personis miserabilibus Num possit opponi, quoties litem habent cum Militibus. p. 284. c. 2

Questio 37.

142. Priuilegium eligendi, & variandi Forum Num competat miserabilibus personis, vbi litigant

gaut cum Baronibus. p. 285.
c. 2.

Questio 38.

- 143 Electio, & Variatio Fori, An sit concedenda Milerabilibus personis conuentis pro salario Aduocatorum, & procuratorū. p. 288. c. 1

Questio 39

- 144 Electionis Fori priuilegium Num possit opponi à priuilegiario aduersus citationem super tenore Instrumenti contra eum factam. p. 288. c. 2

Questio 40.

- 145 Electionis Fori Beneficium, Num habeat locum in causis Fiscalibus. p. 289. c. 2

Questio 41

- 146 An in causis minimis, & parui momenti habeat locum Electionis Fori priuilegium. p. 291 c. 2.

Questio 42.

- 147 Causæ modicæ, & parui momenti, quænam appellari possint tam in Civilibus, quàm in Criminalibus ad effectum, ut electionis Fori priuilegium cesset. p. 293. c. 2

Questio 43.

- 148 Electio Fori Num concedatur in causis executionis, & summarijs 295. c. 1

Questio 44.

- 149 Causæ summariaræ, & executionis, quænam deantur ad finem, de quo supra. p. 296. c. 1.

Questio 45.

- 150 An in causis Feudalibus cedendum sit Electionis Fori priuilegium. p. 301. c. 4

Questio 46.

- 151 Feudum quaternatum, quidnam sit ad finem de quo supra. p. 303. c. 1

Questio 47.

- 152 Electionis Fori Beneficium, An competat contra locatos Regiæ Dohanæ. p. 304. c. 2

Questio 48.

- 153 Electio Fori, Num habeat locum in causa Reconuentionis. p. 305. c. 2

Questio 49.

- 154 Reuariatio Fori, An sit concedenda Reo non existente in forijs Curie. p. 306. c. 2

Questio 50.

- 155 Electio Fori, An competat si priuilegiatus esset obligatus, quod ubique posset conueniri. p. 307. c. 1

Questio 51.

- 156 Electionis Fori Beneficium, An habeat locum ubi agitur de re beneficiarij puta de causâ Iuris patronatus. p. 309. c. 1

Questio 52.

- 157 Fori variatio, An debeat cedere, quoties aduersarius inhaerere electioni fori factæ per personam priuilegiatam. p. 309. c. 2.

Questio 53.

- 158 Beneficium electionis Fori, An sit adstutendum ubi cōdng.

ME.

Miserabiles personæ litigare
vellent in coloro, cuius iurisdic-
tio eorum nomine exercetur .
p. 310. c. 2

Questio 54.

- 159 Electionis fori beneficium ,
Num habeat locum, vbi lis uer-
tatur cū curialibus Magnæ Cur-
riæ Vicariæ, Regiarum Audien-
tiarum Regni, Sacri Consilij,
vel Regiæ Camere Summarie .
p. 311. c. 1

Questio 55.

- 160 Electio fori, An concedatur
personæ privilegiate deposita-
riæ conveniæ pro restituendo
deposito, vel sequestro. p. 312.
col. 1.

Questio 56.

- 161 Electionis fori Beneficium,
Num competat Miserabili per-
sonæ possedenti Bona vigore de-
creti liti à Iudice domicilij si
opponatur nullitas aliqua con-
tra dictum decretū, & ideo fue-
rit citata curam eodem. p. 313.
col. 1.

Questio 57.

- 162 Electionis fori Beneficium,
An habeat locum, quoties Iu-
risdictio concessa à Rege cum
derogatione l. vnic. C. quando
Imper. &c. propter Rebellio-
nem esset amissa, & Rex alteri
concessisset Terram, siue Ciui-
tatem absque expressione istius
clausulæ. p. 314. c. 2

Questio 58.

- 163 Ius eligendi, & variandi

forum, An cesset vbi causa, &
lis vertitur inter Miserabiles
personas, & Familiares, Com-
mentalesq; Regis Actū seruien-
tes. p. 315. c. 1

Questio 59.

- 164 Familiares domestici, & Cō-
mentales quinam dicantur ad
effectum, de quo supra. p. 318.
c. 1.

Questio 60.

- 165 An vbi Miserabilis personæ
esset Iudea, vel Infidelis ei con-
cedatur electionis fori privile-
gium. 320. c. 2

Questio 61.

- 166 Electionis fori beneficium,
An possit intentari contra simi-
le, & par ius habentes, & sic ad-
uersus alias personas privilegia-
tas. p. 321. c. 2

Questio 62.

- 167 Ius eligendi, & variandi fo-
rum, An cesset vbi lis, & causa
cum Neapolitanis vertitur. pag.
329. c. 1. vbi regula affirmati-
ua ponitur, hec ex errore Ti-
pographi negantur insequetur.

Questio 63.

- 168 Civitas Neapolitana, quo-
modo acquiratur ad effectum
habendi eius privilegia, & ad fin-
nem, de quo supra. p. 333. c. 1

Questio 64.

- 169 Electionis fori beneficium,
An habeat locum in illis causis,
in quibus specialis Iudex est de-
putatus. p. 339. c. 1

Que-

Questio 65.

- 170 Electoris Fori beneficium,
An habeat locum quando Mi-
serabilis persona agat ex aliqua
offensione sibi casualiter facta
p. 341. c. 2

Questio 66.

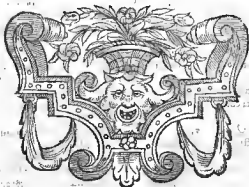
- 171 Beneficium eligendi Forum
An competat Miserabilibus per-
sonis, quæ propria culpa in ta-

lem miserabilitatem deueni-
runt, p. 342. c. 1

Questio 67.

- 172 Electoris, & variationis Fo-
ri privilegium, An sit conce-
dendum ubicunq; appareat pri-
uilegiatas personas hoc facere
causa delatigandi colligantes.
p. 343. c. 2

Finis Elenchus Singularum
Quæstionum.

DIVINI NOMINIS INVOCATIO

Pro

Operis perfectione, & comendatione
ab Authore facta.

PTIME præclarè,
& omninò Divinæ
Syneſius ſcribit in
Epistoſis, Deum
curuſus operis, & ſer
monis auſpicem eſſe debere,
nam vt ex *Pindaro* *Ariſtides* in
Panegirico teſent Deo mon
ſtrantie inſitum expedita eſt via
inueniendi, id quod propoſitū
eſt, adeò quod, vt (vetus vec
bum haber) præſente Deo om
ne impeditum ſit expeditum.

Quamobrem etiam antiquitus re
ceptum fuiſſe ex *Pauſania* au
thoritate confirmat *Eufſtathius*,
vt in cuiuſque rei auſpicio Deus
ſemper proclamaretur, quod
& in ipſum non emmerito ob
ſeruaſſe videtur *Plato* in *princi
pio de legibus*, apud quem cum
Athenienſis quidam ambigüe
leges à Deo, aut homine, quo
piam inuenias eſſe diſputaret,
reſpondit *Clinias*, Deum ſolum
eſſe Authorem legum, ſed &
Pindarus alicubi compendio
ſermonis à Iouis exordio dixit
perindè, vt *Aratus*, quod *Vir
gilius poſta noſter* imitatus, ita
canit. *A Ioue principium*.

Idem quoque poſterioribus tem

poribus ſecuti Principes, & Im
peratores Chriſtiani, vt & Pon
tifices, ac præcipuè Imperator
noſter *Iuſtinianus*, paſſim li
bros ſuos auſpicanrur ab inuo
catione diuini Nominis, vt patet
ex *problemis inſtitution* *cap. l. 2.*
C. de offic. præſect. prætor. vbi
Iuſtinianus hæc verba in princi
pio ponit *In nomine Domini
Noſtri IESV CHRISTI*,
ad omnia conſilia, omneſque
actus ſemper progredimur. Idè
facere ſe teſtatur, idem Impera
tor in *auth. de quaſſor. cap. in
auth. de armis*. Extrique ſimi
le exemplum in *Canon. 1. di
ſtinct. 1. 7.* & paſſim alibi, quod,
& cum primis ita faciendum
monet *Apoſtolus* in ſigno illo
dicto, omnia quæ facis, aut ver
bo, aut opere facie in *Nomine
Domini Noſtri IESV
CHRISTI*, vt eſt in *cap. non
liceat 26. queſt. 5. cap. in cap.
non obſeruetis 26. queſt. 7.*

Sic, & Principes hodie ſua reſcrip
ta, & decreta exordiri ſolent:
Dei gratia, omne quod faciunt
facere ſe proteſtantes, vt teſtatur
*Briſſon. lib. 1. de formul. & ſol
lemn. Popul. Roman. per tex.
in*

in cap. terra, ego sum uniuersas, ibi Spiritus Sancti inuocata gratia de electis, clemens. 1. de iur. iur.

Planè enim sperandum est, quod ubi Christus fundamentum est ex eo boni operis sequatur super edificium cap. cum paulus 1. quest. 1. cum inuocatio diuini Nominis in omni opere tria operetur, scilicet bonum principium, melius medium, & optimum finem in princip. aucth. quomod. oport. Episcopos, glos. in probem. in verbo item Iason. in rubr. ff. de noui oper. nunciat. Specul. in tit. de Ad-

1. uocat. §. 6. versic. suppositis & ego in tit. de instrument. edit. §. 2. versic. ante omnia.

Quare ego Ioannes Maria Nouarius ingenio, ac doctrina me alijs inferiorem agnoscens, qui neque Velus acumine, neque litterarum scientia sum, cum doctissimis, & eloquentissimis villo comparandus, cum, huius operis prouinciam tentare ausus sum Deo optimo Maximo, ego iudicio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, hoc opus meque ipsum totum do, dedo, trado, adscribo, atque subijcio.

Ver-

*Verbal. unic. C. quand. Imper.
inter pupill. et vid.*

SI contra pupillos, vel viduas, vel morbo diuturno saugatos, & debiles impetratum fuerit lenitatis nostrae iudicium memorari à nullo nostrorum iudicum compellantur. Committatur noster sui copiam facere, quinimò intra Prouinciā, in qua saugati, & testes, vel instrumenta sunt expendantur iugandi fortunam atque omnis cautela seruetur, ne terminos Prouinciā suarum cogantur excedere.

Quod si pupilli, vel viduae, alijque fortunae iniuria miserabiles iudicium nostrae clementiae orauerint, praesentem cum aliquis potentiam per hoc esse cogantur eorum aduersarij examini nostro sui copiam facere. Datū 15. kalend. Iulij Constantinopol. Opiaro, & Paulino Coss. 334.

*Verba Constitutionis Regni statui-
mus de Magistro Iustitiarum.*

STATUIMUS, ut Magister Curiae nostrae Magister Iustitiarum nobiscum in Curia commoretur, cui quatuor iudices volumus addere, Magister Iustitiarum Curiae nostrae supradictus de crimine laesae Maiestatis nostrae, & de feudis quacumque, & de quota, parte ipsorum feudorum, & de appellationibus ordinariarum, seu delegatarum nostrorum ad nostram Curiam interdictis, & de quolibet nostrorum Curiarum, qui immediate nobis assilunt de speciali conscientia nostram Curiam commo- cantium, qui de Curia nostra sine speciali mandato nostro non possunt recedere, nec non, & miserabilium personarum, quarum est privilegium forum eligere (corporali praestito Sacramento,) quod aduersariorum suorum fortē potentiam perhorre-

scent causas audiat, & iustitia mediā, te decidat.

Consolationes inferiorum, Iudicum, pro sua iurisdictione recipiat de iure consensibus responsurus.

In alijs autem nulli liceat aduersarium suum in nostra Curia euocare.

Sed apud ciuites, & criminales iudices, prout eorum quilibet de causa cognoscere ex officio suo potest aduersarios suos citandi licentia concedatur.

Hoc addito quod de crimine laesae Maiestatis nostrae apud Iustitianos Regionum, (si hoc accusator elegerit) causas audiri volumus & decidi.

A iuramentis etiam ad Curiam nostram pro querenda iustitia, scilicet impetrandis, primum inquiri praecipimus, si ad ciuiles iudices in ciuilibus causis, vel de maioribus ad maiores primum recursum habuerunt.

Quod si forte negauerint ad ipsos, cum robore, & expensarum factarum dispendio sine lueris remitti iubemus.

Ceterum super eos denegamus, aut de tractam fore libere iustitiam sibi praestito Sacramento firmauerint nomine supplicantis, & iudicis cum adiectione dicti telescripti concessi in memorabilibus actis, quae super his specialiter fieri mandauimus, annotato eandem infra scripta forma licentia obtinebunt.

Quae talis est talis iuratus ad te i mittitur quod desuper inter eluso negotio à te petitam iustitiam nequeat obtinere, expedien- tus infra statuti temporis spatium per nouam nostrae magnificientiae sanctiones.

Is autem ad quem huiusmodi licentia transmittitur, omnes quodquod in forma praescripta officio suo durante acciperet ab administratione remouus infra mensum continuum Curiae nostrae iudicibus, apud quos gesta de talibus residebunt, prius quam ad alterius iudicij calculum aduertatur per se, non per procuratorem
piz.

presentare debbit redditus de quolibet examine iudicij rationem, ut quilibet, vel de negligentia redactus poenam legitionam, quam non fundavit accidia, vel de negligentia comprobetur in presentia aduersotum, vel contumaciter fugiuorum, qui per successorem suum ad instantem requisitionem ipsius peremptorie citari debebunt cum ipso notario Curie se debebunt presentare per iudicij poenā probabilis ratione si fūdat. Sanē si postquam inferiorum iudicij questionem ad se fore delatam ad iurisdictionem suam, dubitat probabiter pertinere dubitationis suae causam iuris fuisse, non per partes ad Curiam transmittendo, sed certum, infra quem responsionem expectet paribus termino praefigendo Curiae notario securi et scribas iuri, & qualitate negotio à nostra Curia responsum idoneum recepturus.

Verba textus Ritus Magn. Curiae Vicariae 228.

Item quod nullus privilegiatus trahatur alium privilegiatum ad Curiam ipsam, nisi sit Curialis, sed cum privilegiatus trahitur non privilegiatum ad Curiam ipsam privilegiatus curiae, quod personae exceptio Curiali, qui non iurat, & privilegiatus trahitur

ad Curiam ipsam in iure cesso, ex causa tamen necessaria, non iocriatus exceptio Curiali, qui ad Curiam ipsam de iure cesso non trahitur, sed nullus privilegiatus trahitur ex poena, sibi cessa conuentionis, siue legali.

Verba textus Ritus Magn. Curiae Vicariae 229.

Item si Clerici de rebus Ecclesiasticis cum iuramento dixerunt, quod personae cum trahunt ad Magnam Curiam, nec autem de rebus eorum privilegio Clericorum item qui sunt in Magna Curia ad gremium ipsius trahunt ad ipsam Curiam privilegio Curialium.

Verba textus Ritus Magn. Curiae Vicariae 230.

Item quod si qua mulier vidua, seu pupillus citatus de mandato dicte Curiae pro aliquo criminali voluerit declinare forum ipsius Curiae ad alium iudicem competentem comparere debet personaliter in dicta Curia Vicaria allegatura, vel allegatus in eadem Curia, quicquid sibi de iure competit super declinatione fori praedicti.

IO. MARIAE NOVARIJ

I. C. L V C A N I.

FERTILIS, PRAEGNANS, VTILIS, ET PRACTICABILIS Tractatus Electionis, & Variationis Fori.

IVXTA MENTEM L. VNIC. C. QUANDO IMPER. INTER PVPI-
& Vid. & Constit. Regni Staruimus sub Rubr. de Magistr. Iustitiar.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**cientia abscondita, & Thesaurus inuisus nullam offert utilitatem.
- 2 **T**riste est deus absque heredi descendere.
Opus hoc mutatum esse dicit Auctor, nam in eo plura addidit, declarauit, & mutauit, quod & scisse doctissimos alios virum ostendit, ibid.
- 3 **O**rdo in qualibet re est necessarius, tum dicatur partium disparitumque rerum, sua cuique loco tribuimus dispositione.
- 4 **A**ltus inanis reddatur absque ordine.
- 5 **O**rdinabiliter agi non potest in his, quae inordinatè acta sunt.
- 6 **O**rdo in singulis dispositionibus est attendendus.
- 7 **I**nordinatè procedens dicitur ponere habentem in cauda.
Ordo habuit ortum à Paradiso, ibidem.
- 8 **R**es publica nulli militum patrone regi potest, quam ordinis constitutione.
Administratio rectè geritur in officiorum ordine, ibid.
- 9 **G**ruis ordinis vitantur una post aliam intendendo.
- 10 **N**egotium ex diuisione semper fit clarum.
- 11 **D**iuiso quid aperitur.
- 12 **Q**ualibet res diuisa melius interpretatur, ac intelligitur.
- 13 **D**iuisa magis clarescit facillioris capacitas inuadunt.
- 14 **A**utor diuidit hoc opus in quatuor sectiones.

PRÆLVDIVM.

Lintus secundus, ad Caninium Rumphum scribens ipsum hortabatur, ut aliquid efficeret, & excuderet, quod esset perpetuum suum, (inquirens.) Nam reliqua rerum tuarum post te alium, atque alium dominum fortiterent, Et *Ezech. viij. 1. 2. 3. in fin. & 1 ap. 5. 1.* habetur scintillam absconditam, & Thesaurum iuxtam villam allicere utilitate, neminemque debere accendere lucernam, & ponere sub modio, sed super cancellabrum, ut singula damni existentibus luceat, vocatus *Matth. 1 ap. 5. vnde Bald. in probem. de reat. colum. 2.* non minus doctè quam

3 quam elegantec in illa proropie verba, et
qui madmodū tūc est diuici abſq; hui de
decedere, ita miſerium eſt habenti gra-
tiam intellectus poſſeſſis ſuis, & ſic ſtudio-
ſis nihil ſciſipum, tanquam hec dicitur in
relinque; Hocum omnium memos cum
ſi optet ſuſcipere illaque pæ neulis habue-
rim annis nō longē elapſis. Dum adoleſcēs
etiam de electione, & vſatione ſorti quali
expōtis l. vniſ. *Quando Imper. inter pu-
pill. & vniſ. necnon conſſ. Regni ſtatuimus
de magiſtr. Inſtit.* tunc proptate comen-
tarios edidi; vtrū quia manu factus iterū
typis dari necuerit, idē maturiori iudicio
materiam ipſam percipiens, & magis quā
pelus pcc optimē calliens comenſarios ip-
ſos in aliam formam reducere decreui ali-
qua mutando, alia addendo, & nonnulla
declinando, vt ex eiuſdem opes leſione
plenē pateat, quod quidem opus cum parui
antēquū olim editi ſapiat nouū, merito ap-
pellaci debet.

Nec (candide Lectiſ micetis) ſiquidem
ſapientia iſt in melius mutare ſenſentiam,
reſq; ſuas ſecioſe, & prudentes petpōdet,
& conſiderare, Angelici Doctus inſuſtēdo
veſtigis, qui ad quod in ſententiā libels
in iuueniſ ætate dictauerat, deinde maiori
minecia prædixit, & maturiori ductus cō-
ſilio, v; plurimum in ſumma alterante,
& mutauit; quod & pariter ſequutus ſuiſ il-
luſtratiſ. Cardinalis Cæciſ anus dicti Augelli
Doctus egregius comenſarios ſcribendo
in ſumma alitrec, quam in comenſario, ac
ipſum Doctotē exaſarat, & Martiū. Azpil-
cueta (vulgō Doctot Nouariſ) in ſene-
ctute noui dedignatus eſt limare, & mu-
tare ſententiam diuerſimodē, quam produ-
xerat in iugaili ætate, ſic, & pariter ſum-
mus Pontifex Innocentius IV, Felcis me-
morie in cap. ad Apoſtol. de re iudic. in 6.
ſi quid minus benē factum reperſiſſe ſuam
corrigere ſententiam ſe pariatum eſſe pro-
mulgauit, ſicq; de S. Auguſtino Doctotum
Maſtrotu parſum ſidimus.

3 Cumque autem ordo 10 qualibet ce ſit
necceſſas inſta, tanquam illarum ſingolarum
fundamentum, abſque quo nihil ſuper ædi-
ficata poſeſt, atque omne bonum generans
intra Paritſ l. etiam S. Auguſtini vocem
de qua memos eſt, *Luc. de Pcn. in l. 2. G. de
proxim. ſacror. ſerm. lib. 12.* & ipſe dica-
tur pariatum diſpariatumq; cetum ſua cuique
loca et beneſ diſpoſitio ſecundum eiuſdem
D. Auguſtini mentem 19. di *Glantate Dei*
cap. 34. quem pariter edicmet *Luc. ri-
fert in l. 1. in quidem col. 2. G. qui milis. poſſ.*

*cod. lib. 12. & ſic cuiſque rei de qua agitur
ſpiciotus. & anima, qua corpus, ſic eſt mate-
ria illa de qua agitur inſormatus, nom.*
quemadmodum anima corpus gubernat,
ia ordo materiam traſtandam regit, adeo
quod ſi ea, quæ genus ordine careret
omnis noſter actus iuanis reddetur, ad *trac.
in l. quæcumque gerimus ſſ. di. aſſ. & obli-
gat. & vbi is abu eſt dictus inelle conſilio,
vt dicat rex. cum gloſ. in autb. de bared. &
ſalcid. ſ. inordinatum erro. vnde eū, quod
ex inordinate actis nequi aliquid ordina-
biliter agi cap. qualiter il primo de accuſ.
cum ipſo conſtat omnis opes perfectio,
nam iuxta S. Ambroſij doctrinā ſicce quid
facias, & neſciſe qua ordine facias, non
eſt perfectæ cognoſcōis, quare ſapientis
eſſe ordinare abſolute *Arcton. conſ. 6. & in
6 omnibus diſpoſitionibus ordiſe atenden-
dum eſſe colligiſ ex l. generatit ſ. ſ.
quid ſſ. di. ſollicitum ſſ. libet. l. quocies ſſ.
di. uſuſfruct. cap. priuſ. de reſcript. in 6 cap.
mamato de præbend. eodem lib. cum laſus
notatis per Card. Tuſc. conſul. 195. lit. O.
7 tem. ſ. qui enim inordinate ſecibus, dicitur
ponere habeam in cauda, vt ait *Lancel-
lett. in l. homo poteſt ſol. ſ. ſſ. de leg. 1. 1. 12. vt
ordinem habuiſſe originem à Paradifo, te-
ſtatur Speculat. in ſuo probem. ſ. ceterum,
8 in dies que experientia ingulatum re-
tate magiſtra docet nullam Rempubliam
poſſe alia meliori ratione cegi, quam ordi-
nis conſtitutione ex diuerſitate inquam
oſiunt conuentio, & ex officiorum ordiſe
cedē geſitui adminiſtratio, cap. ad hoc ſ. 9.
9 diſſinſ. ludē & ordine eorum & æi geſus
videmus, cum vna poſt alia inordinatim in-
cedant, vt apud *Borr. in ſuo tract. de au-
thorit. Magni Conſilij vniſ. 5. & vas ele-
ctionis Paulus Apoſtolus 1. ad Corint. cap.
14. in ſu. Nos inuiceſ cunctis decet ſeſi,*
& ſecundum ordinem faciendam eſſe, & tan-
dem non inelegans Poeta illa cſtatiſ cat-
mina.***

*Omniſ rei ſuſet, quam inſtus diſtinet ordo
Omne ſi d. inuiceſ reprobus ordo bonum.*
10 Et quia ex diſiſione & quæſtinnam pai-
titione negotiſum ſemper clatius euadit, ſ.
*ſed ut in priuſ inſtit. de legat. l. 1. in ſuſſa
gloſ. ſſ. de dol. except. cap. ſuper luteriſ contra
de reſcript. & diuſio illis tres vulgatos
11 patet effectus, quia animum legentiſ, inci-
tat, mentem intelligentiſ præparat, & me-
moriā atſiſciſioſe iſtormat, l. 1. in priuſ.
ſſ. de dol. except. gloſ. in ſuſtetur in probem.
12 inſtit. in verb. caſdem, imo quæſtæ res di-
uiſa melius interpretatur, ac intelligitur,
ſ. ſed*

Sed non vixit in istis. de legat. cum ea, que
 13 *diuissim tradas aut, siue magis clara facilio-*
risque capacitatibus melioribus in eligantur,
teste Fabro in rub. insti. G. de att. testibz;
memorie commendati possunt, quia labilis
hominis memoria est. l. peregrin. de acquir.
possess. l. 2. §. si quid autem G. de test. iur.
enunciand. Ideo omnium singularumque
rerum Arcificia nomine humiliter prius im-
plorato, à quo cuncta bona procedunt, de
cum vultu sciencia, & sapientia procedunt,
erulq; sancti illius Domini Genitricis Ma-
riae nomine deuote ex corde inuocato.
 Ego Nouarrius I. C. Lucas hunc Tracta-
 tum diuidere opportunum, ac consentaneum
 esse iudicauit.

OPERIS DIVISIO:

24 *Scripta, & elaborata in hoc opere ita*
semodè in plures sectiones diuidenda

opinatus sum, ut in prima de premittis ge-
 netalibus ad fori electionia materiam ne-
 cessarijs tractabimur.

In Secunda, illi, quibus scilicet huiusmo-
 di electionis fori privilegium competat
 enumerabimur.

In Tertia personarum private, quæ privile-
 giatarum personarum gratia eodem elec-
 tionia fori gaudent beneficio recedentur.

In Quarta tandem casus, in quibus tale
 concedatur privilegium, vel à iure denega-
 tur reponetur.

Quæ singule sectiones per varias qua-
 sitiones, ampliationibus, declarationibus, &
 limitationibus exornatas, & luculenter ac-
 commodatas copiose, eleganter, & exactissi-
 mè Deo Opt. Max. iuvante dilucidabuntur.

Facta in Deum curam tuam, & ipse te
conseruet. Psal. 138. vers. 23.

SECTIO PRIMA.

IN QVA PRAEMISSA GENERALIA ad hanc Electionis, & Variationis Fori materiam substantialia vtuliter reponuntur.

S V M M A R I V M.

1 **I**nstitutio omnis debet à dispositione pro-
fesset.

2 **E**lectio fori quid sit. & num. 6.

3 **A**ctor si quisque forum rei, sicut sicut in
causa miserabilium. nu. 4.

4 **M**iserabilis persona quamvis sint alieni
illegitimi forum.

5 **P**ro primis causis nullus potest à domicilio
raturari.

6 **I**n Regno Neap. appellatur ad immedi-
tum superiorum, nec liti per saltum.
venit ad Tribunalia superiora. nu. 9.
& vidi nu. 11. & 12.

7 **B**aro dicitur Iudex ordinarius suorum
vassallorum.

8 **A**uditoris primarum, & secundarum
causarum sunt tenendi in territorio sin-
di. & iurisdictionis.

9 **P**rivilegium personarum miserabilium.
quid nam sit.

10 **S**i Iudex ordinarius sit negligens, potest
quis in ius vocari extra Provinciam, &
pro primis causis potest adiri Archiepi-
scopus, Episcopo negligens. nu. 16. etiam
pro exigendo summario. nu. 17.

11 **V**ariatio fori quid sit.

12 **I**nductum ubi capium rei ibi finire debet,
sed limita ut nu. 10.

ARGVMENTVM.

Quid sit Electio, & Variatio Fori.

QVÆSTIO I.

Voniam omnis, quæ à ra-
tione suscipitur de ali-
qua re induratio à de-
finitione proficisci de-
bet, ut intelligatur quid
sit aliud de quo agitur,
& disputatur extra
ea, quæ colliguntur, ex
l. i. ff. de testam. & l. de interdico in prime.
ff. de equ. quotid. & alio. & aperto ore do-
cui patet eloquentia Ceteri. l. i. ff. de i. i. p. pauli
post prime. Ioh. de i. i. p. de elec-
tione, & variatione fori (cuius sunt materia
diffusa, & admodum utilis extractum ip-
so apparebit) opportunum fore existimavi
primo loco quæret, & insinuat discutere,
quid sit ipsa electio, & variatio fori.

1 **A**ffirmo igitur electione fori nihil aliud
esse nisi quandam facultatem privilegii
personis concessam de foro rei in alienum
forum transferendi contra regulam tr. de
qua in l. actor C. de probat. ubi causam est
accusatem debet, & qui forum rei, ut proba-
tus etiam in l. in criminali C. de iurisdic. el.
omn. iudic. l. fin. C. ubi in rem actio l. qua
etiam C. de alienat. iudic. mutan. paus. ff. l.
l. iuris iniquum C. de iurisdic. omn. iudic.
rap. tum sit generale de for. comp. rap. si
pluribus extra cod. tit. rap. experientia l. i.
quæst. i. de causis sunt materia affluens lo-
quutus V. in. d. i. ff. de ap. Caluol. in sua pron.
iudic. l. actor concl. i. l. l. i. ff. de i. i. p. de
Præf.

- bere suos vassallos ne appellent per saluum omisso medio ad alia Tribunalia, *Garrois. in rit. Mag. Cur. Vic. 265. nu. 37.* quia d. primis causis debent appellare ad secundas, & ascendendo ad tertias, si forte habeant, *Foliar in sua praxi. etiam in vir. audiantur ex. causatorum nu. 16. Ann. sing. 81. Carrab. in 2. tract. hnd. 1. off. 1. 1. singul. 32.* ubi quod puniti possunt vassalli appellantes omisso medio relinquendo Iudicem secundarum, vel tertiarum causarum, qui quidem reus debent in territorio feudi, & iurisdictionis, *Carrut. d. rit. 265. num. 34. & 35. Ann. singul. 360.* nam affectores noui alimendi sunt ex remotis partibus, *l. nemo possessorum. vers. longum. & ibi gloss. C. di. annor. & trib. lib. 12. Corburi de iurisdictione exempt. par. 2. §. 13. num. 12. tom. 1.* ne partes grauentur sumptibus itinerando in remotioribus regionibus perspicendum est enim, ut partes, quoniam minus fieri potest sumptibus, & iacentius, *Specul. de iudi. deleg. §. sequitur num. 1. Rodrig. quæst. regul. tom. 1. quæst. 68. art. 2. Capitular. sing. 13.* ubi ideo sumas, Barones teneri constituere affectores, & Iudices secundarum causarum in loco magis conueniente.
- 13 In tantum quod præfata regula de omisso medio ad superiorem appellatorem acquiescit in his personis privilegatis locum sibi non vindicant, *Rebuff. de privileg. solar. priuileg. 194. & in consil. Franca in tit. de fruct. appellat. §. fin. sub 2. reg. vers. tertio salus, Ioan. de Firmo in tract. de gabill. par. 7. quæst. 27.* quos nouiter congruit *Borrellan sua sum. de iur. in tit. de appellat. num. 48. tom. 2. Canon. variar. resolut. par. 2. cap. 2. de iurisdictione. omn. iudic. & foro incompetenti num. 3. Tesauro. de iur. 177. nu. 3. Turanell. de privileg. priuileg. 130.* ubi notant, miserabiles personas habere per inlegitimum, ut possint trahere aduersarios ad forum Principis omisso Iudicio.
- 14 Quamuis è contra, si huiusmodi personæ priuilegiatae strigarentur in eorum domicilio, & nollent extrahi ab illa Curia, non possent vocari etiam Principes scripto extra illud, & si ad supra dicta Tribunalia Principis pars aduersa illos trahere vellet, sed in proprio domicilio fore coqui nederet, ut docuit *Bald. 1. d. l. ante. C. quando Imper. quam in hunc modum summat, persona miserabilis non debent trahi in ius extra Provinciam, ipsa autem possunt alibi trahere*, cuius quidem sententiam omnes ibidem Interpretes aperte esse assumunt, vnde iustitiam, sicut ex communi tradit *Sicard. in rub. num. 1. & in 1. d. omis. nu. 1. & 2. Guiar. in paratit. ad ipsossum. d. l. qui breui oratione contentis his velut verbis miserabiles personæ referunt Principi eorum intra Provinciam non trahi possunt. Conar. præf. quæst. 147. §. 6. num. 1. & 2. & cap. 7. num. 1. & seq. & alij commemorati d. Gabill. lib. 3. controuersiar. cap. 25. num. 6.* ubi id amplius procedere citat si Index Provincie, vel domicilij negligens esset in administranda iustitia, nam neq. similes personæ extra Provinciam euocari possent, allegat *Bart. Bald. Callens. & omnes in eodem l. omis. & ex antiquorum cõmuni Doctorum sententia singulariter declarasse ibidem *Sicard. nu. 2. per tot. & ita alit sentit Trentacinq. tom. 1. var. resolut. 2. in 1. prim. lib. 2. quamuis ordinaria ius sit regula quem posse vocari in ius extra Provinciam, & proprium domicilium, ubi Index Provincie negligens reperitur in administranda iustitia, ut statum est in §. 1. m. aut. et differunt iudic. & facit idem 16 m. Gabill. lib. 2. nu. 5.* quemadmodum in primis causis potest adiri Archiepiscopus Episcopo existente negligente in administranda iustitia, cum proprii Episcopi negligentiam ad Archiepiscopum deuoluatur iurisdictione, & potestas *cap. fin. quæst. 3. cap. pastorali in prin. d. off. ordin. cap. fin. olim d. acius. 1. ap. 1. de supplend. negligent. pralat. in 6.* cum adductis per *Quarant. in sum. Bullar. in ver. Archiepiscopi autoritas num. 21. ubi passim additio concordantes citulat D. Ricc. in 1. committar. ad rit. Cur. Archiepisc. Cuius. N. ap. rit. 11. Gemm. in praxi eiusdem Cur. Archiep. cap. 70. nu. 3.**
- 17 Et præterea ex negligentia Iudicis inferioris iurisdictione deuoluitur ad Superiorem, *1. d. l. de supplend. negligent. pralat. Modern. N. cap. de iurisd. 1. in 1. 2. cap. 146. Boner. sing. 1. num. 3. Corburi de iurisdictione in exemptis par. 1. §. 6. num. 4. tom. 2.* vnde quando Episcopus negligens esset in erectione seminario, existens in facultatibus illud erigendi Archiepiscopus supplere deberet eius negligentiam, *Præleg. in praxi Episcop. par. 2. cap. 2. num. 5. in fin. D. Ricc. de iur. Cur. Archiepisc. 196. num. 4. par. 4.* sicque passim quando Episcopus negligens esset in executione vltimæ voluntatis, *Abb. in cap. pastoralis d. off. ordin. Conrad. in timpo Iudic. lib. 2. cap. 4. sub nu. 12.* vel quauis esset negligens in collatione beneficij, quia tunc deuoluitur iurisdictione ad Archiepiscopum, *1. ap. 2. d. agnosc. prax. 600.*

siue. ut etiam remissio subditorum terra-
rum demanialium denegatur officialibus per
Regiam Audienciam quo ad inquisitos, de
contractionibus p. agmas. quando ob eo-
rum negligentiam non vti fuissent diligen-
tia circa obseruantiam, & Regia Audiencia
procederet. *Folier. in prag. 3. num. 8. de
admin. Vmuerf.* vbi sic decisum refert, quod
scio practicum esse aduersus Regium.
Cubenarioque Tiamoni, vendit (v. ad
principale institui) quereat) tunc hman-
dum est, quod Batores nequeas petere
remissionem huiusmodi privilegiorum
per locum ad eorum Tribunal, nec M. C.
vel S. C. de bei remicere, nisi in specie id
habere in privilegium, *Cald. de modo
art. 1. §. 1. num. 78.*

18 Varratio autem fori est p. privilegium re-
cedendi a iudicio proprio coram vno Tribu-
nali, & tunc ad aliud conu. a regulam *tex.
in l. vbi sapit §. d. iudic. §. quoniam a. vbi de
testib. l. nulli p. fori C. de iudic. quibus hi-
19* sibus probatur iudicium debere finem ac-
cipere vbi capro est, de quo sane iur. axio-
mate *Affid. de iur. 334. Gabriel consens. l. 2.
de iudic. Reg. d. Pont. cons. 70. vol. 1. P. d.
Ripa obser. 40. Facin. controuers. iur. lib.
21. cap. 78. Fort. in consens. iud. reg. 12. vbi
plures amphiarinoes, & limitationes secū-
te *Cabed. de iur. Rot. Lusitanis 23. par. 1.
plenē Gmch. de iur. 23.**

20 Ita quod in hac privilegialis dispositio
tex. in d. l. vbi caprum p. iur. cessat *Sac-
cia. cons. 24. num. 3. Affid. in cons. Regni
statutum num. 15. Niziam. in sua Sylu.
naphal lib. 6. num. 38. Nalla 108. §. 30. nu.
13. vol. 3. Franc. de iur. 100. in fin. Caran. in
in. 23. §. 1. num. 9. Bellus. in specul. princ.
rub. 23. num. 2. Tysaur. de iur. 176. num. 6.
vbi filius in addit. sic ait decisum, licet ibi
vigore de iur. contrarium feruari annuat
in suo Senatu *Verf. ill. ad Affid. de iur. 257.
sub num. 2.* qui pariter iuxta hanc opinio-
nem decisum facit in M. C. Vicarie eus-
p. refert *Thor. compiler de iur. Regn. in ver.
variat. tom. 1. Canter. var. resol. cap. 2. de
iur. §. 2. in iudic. num. 26. par. 1. Carver. in
singul. 98. & d. exceptio quafi. §. accepti.
22. num. 2. Barrill. in sum. de iur. in tit. d.
iuram. per barrescent. nu. 36. tom. 1. D. Rier,
qui in altero am. i. citat d. 411. *Cur. Arabi p.
N. ap. de iur. 270. par. 2. & iterum in colle-
ctan. deci. velle. 115. vbi Nos allegat post
huius opes in Neapolitana p. iuram. impec-
tionem, & ita practicum in causa Natalis
de Liquidona, cum Dianoza dello Prezzo
Vngine in capillo, & iterum in causa hurey***

dum Antonij Cucuralli cum Io. Camillo
Lanza.

21 Et quod videtur, & minoris quatuorde-
cim annos possit causam iam ceteris tra-
hisse ad alios Iudices, affirmant *Cabed. d.
de iur. Rot. Lusitanis 23. num. 8. par. 1.*

In ianum quod regula aliter vi trahit
partem aduersam coram pluribus Iudici-
bus pro eadem causa perdat cam, *vi arg.
cap. 2. in re, ibi comodo careat de rescrip.
ticiā Billac. tom. 1. commun. opin. lib. 3.
tit. 1. num. 28. & Modern. d. iur. §. par. 2.
cap. 2. num. 13.* cessat in his miserabilibus
personis.

Causa autem exaltationis fori potest ex-
plicari, quoniam Ego persona privilegiata
ago coram meo Iudice ordinario, & deinde
eligo in forum Magnam Curiam, & rursus
ad dicta Magna Curia iur. ad Regiam
Audienciam, vel quando eligo in forum
Regiam Audienciam, & deinde iur. ad
Sacrum Regium Consilium, & sic est contra.

S Y M M A R I V M.

- 1 Vt quis eligat, & variare forum possit, de-
bit esse de numero privilegiatarum pri-
uatarum.
- 2 Iuramentum per barrescentia requiritur
in iudicio, & variatio fori facienda,
quod praestandum est eodem tempore,
quo fit electio num. 4.
- 3 Bona potest petere remissionem, vbi iura-
mentum per barrescentia non est praesi-
tum.
- 4 Iuramentum per barrescentia firmat iurifi-
cationem iudicis in iudicio.
- 5 Probatio in contrarium aduersus iuramen-
tum per barrescentia, non admittitur, &
num. 8. & 11.
- 6 Iuramentum dicitur certius probatio co-
rum, quam in animo consistit, & quae
in conscientia dependet, & quae conclusi-
oni Auditor ad multa infert.
- 7 Adversus non licet, quod res denegatur.
- 8 Probatio per iuramentum est levis, & ni-
hil extragraduaria.
- 9 Electio fori facienda est coram Iudice com-
petenti, qui habet potestatem in conuinc-
tum, aliter non valet, unde allegant in fo-
rum Regiam Audienciam Prostantia no-
sua, non auditur, nu. 30.
- 10 Potestas iudicis requiritur, ut quis pos-
sit in iudicio consurgere, quod sibi debetur.
- 11 Sententia lata a non iure Iudice non valet,
nec si consensu partium conuadatur
sui alij sensibus, ibid.

15 Iudex incompetens quidquid agit nullus tenet.

16 Confessio facta coram Iudice incompetente, est inuálida, nec sufficit ad condemnandum, num. 17.

18 Contumax non reputatur citatus a Iudice incompetente, qui non comparuit.

19 Apotea requisita coram Iudice incompetente, non habet paratam executionem.

21 Tribunal Regiū eligi debet a privilegiatis, & idem Iudex secundarum, iuramentum non debet competere ad hunc effectum, & ita consules Auctores Genorem ostenditur num. 22, quia Curia inferiores etiam demeritales, non possunt pro ipso effectum adiri num. 23, nec alij Iudices supremi, nisi ordinarij, num. 24.

25 Electio fori a Curia Beschaffini facienda est in Curia Romana, vel eadem Illustrissimi Nuntij.

26 Privilegiatus & si litigerit in forum Tribunal suum, potest per viam variationis litigare in Curia Basil.

27 Privilegiatus, qui accusatus in Regia Audientia, Officialem postea deinde per viam variationis illum querulatur eorum syndicatoribus.

28 Periculorum est sub suspensio litigare Iudice, cum pessimi evntus oriuntur num. 29.

30 Pactum ne possit dari Iudice suspectus improbat, nec statuto huiusmodi exceptio tollitur, num. 31.

31 Princeps ex certa sententia nec committit causas suspectis, nec id agere potest.

32 Supriorem non recognoscit suspecti allegari non possunt.

34 Alia facta coram Iudice proinde suspitione sunt nulla, cum pendente recusatione introducti non possint num. 36, nec dissensionis interesse debeat, num. 37.

35 Iudex si post subscriptam sententiam, & traditam Actuario causam allegatur suspectus, debet supercedere in eius publicatione.

36 Recusatus a recusati Iudice iurisdictione, dicitur exemptus.

39 Recusatus, & allegatus suspectus in una causa, dicitur & in alia recusatus.

ARGUMENTUM.

Quæ nam requirantur in Electione, & Variatione fori facienda,

QVÆSTIO II.

Regula sit plura copulatione committere debere in electione, & variatione fori facienda. Scilicet ut illi, qui incedit forum eligatur variis sit ex personarum privilegiarum numero, de quibus in secunda Operis Sectione vide faciemus, ubi illas singulas respiciemus.

Secundo, quod in tali electione interveniat perhorrescentia numentum, nam licet illa persona privilegiata, quando vel in agendo, vel quando conveniatur in iudicio beneficio vel volunt, de iure communi non teneant iurare se perhorrescere adversarium potentiam in loco, ubi debebant convenire aduersarii, vel ipse persona privilegiata, vel consilij ex Trentis reg. variorum resolut. lib. 2. tit. de erat. resolut. 2. num. 14. tom. 1. Barrell. in sum. de iur. tit. de iuramentis perhorrescent. num. 2. tom. 1. tamen, de iure notum Regor. tenentur intrinsecum hoc perhorrescentia prestare, vel probare in consilij statum de Magistris iustitiarum, & in Rit. M. G. V. 228.

Quare inuicem ipsi lege sit virginis tunc affirmare possumus hodie in Regno in tantum competere huiusmodi electionis fori privilegium, in quantum eo uti voluerit adversariorum potentiam in thesauris nuntiant, ut illam Affili. in super alleg. consilij statum num. 27, & notariis Niger in cap. Regni quoad decretum num. 9. de consilij iustitiar. Muscat. in praxi S. C. glof. compitantis num. 78. Masrill. de iur. Rotæ Sienis 127. num. 11. tom. 2. Tysaur. de iur. Pidamont. 177. sub num. 13. allegans Garat. in Rit. M. G. V. 229. Copiliane in pragmat. 8. num. 343. di Baroni. in magnis, ubi quod illo perhorrescentie iuramento non prebito Baro censet remissionem petere valere, prout determinat Sacer. Consilij in causa Illustrijs. D. Duca Grapina, & Regi Fyfe an 9. Augusti 1581. apud Fighulam, tunc temporis Auditorium, ut colligit ex Praesid. de Franco. de iur. 257. & ita quoque tutantur Palma in diversis. inr. communis, & Regni glof. 16. num. 6. par. 2. & D. Roca. in collect. de iur. collat. 306.

Quorum sane sententia adeo est vera, & canonizata in Regno, ut fieri quando forum eligere volunt numentum in thesauris sententia prestare coguntur, similiter quoties forum electum variare intendit Statutus consilij 74. num. 12. & praesequitur Car-

rauit.

ram. in cit. Rit. M. C. V. 228. num. 19. ubi iuxta hanc sententiam plures determinari vidile, & in predicta sententia restatur, quibus id locum habere putat, quando variatio fieret à Curia domini ad Curiam Regiam, non autem à comitibus, prout ita in factis in causa pauperum Nardi Antony Castarille Civitatis Capna regis sine de vito consulis in Anno 1624. & ita declaravit Trentating. variat. resolut. lib. 2. tit. de citat. d. resolut. nu. 14. circa medium.

- 4 Quod quidem perhorrescentiam iuramentum in vno eodemque tempore, quo à privilegiatis personis solum allegatur privilegium prestatum debet, & sicut, principio iurandum est perhorrescere potentiam adversariorum, Cassador. decis. 1. num. 3. d. iur. iur. & ita dicebam in causa Horaty Malaspina cum baronibus quondam Theophrasti Mancini, ea palpabili ratione si quidem in Regno tale iuramentum est formale, & consequenter dar esse electioni factæ, ad tex. in l. iulianus §. si quis rem ff. ad exhibend. l. qui heredes. & l. Marcus ff. de condit. & demonst. Raz. Len conventio-
5 nibus ff. ad munici. p. ita quod illud suadat iurisdictionem Tribunalis electi, quod vix ubique eo non haberet iurisdictionem, ad text. in cap. statuti §. cum corò de rescript. in 6. & peccetia merito tanquam fundamentum iurisdictionis debet omnino precedere, neque subsistere potest, alias electio facta non subsisteret, ex regula, quod forme legis oido omisus corrumpit actus, l. cum hi §. si prator ff. de transact. l. tradito omibus C. de pact. cap. qua contra de reg. iur. in 6. cap. cum dist. de rescript. cum iatus adducta per Bernard. in topin. legal. loca 53. Monach. decis. Rot. Lucen. 33. nu. 35. etiam si omitteretur in minimo Tiraguell. de retractant. §. 4. gloss. 6. num. 31. nam paria sunt aliquid fieri contra legem, vel non servata forma legis, aut, rei qua cum ibi motas C. de fueror. rescript. vnde rationabiliter foris nihil addi, aut detrahi potest, l. 1. §. apud nonnum ff. de nou. oper. nunciat. cum illa sit de genere intuitivum, ut notatur in l. si veritas C. de fidei commissis & tradant Tiraguell. de l. commutabilib. gloss. 6. num. 3. Mah. de primogen. lib. 1. cap. 3. num. 17. Paris. d. rescript. hemesse, lib. 8. num. 94. Gonzalez in regul. 8. Cancel. gloss. 28. num. 76. cum seq. Blesch. de rationibus cap. 11. nu. 19. & idem 10. ioribus non adducitur a quo pollens l. 1. §. fin. cum seq. & l. qui saltem ff. de iur. iur. cum alijs verbis de quibus V. su. decis. 334. num. 10. & recen-

ter D. Rio. in decis. Cur. Archiepisc. Neap. 349. num. 8. par. 4.

Quæ tunc non videtur Afflicti. opinio in consil. Regni statumum num. 29. dum affirmavit acta in M. C. V. contra illum, qui poterat declinare Erym Magnæ Curie valere, & tenere etiam si facta forent per pupillum, sed vidu, antequam inraffens se per horrescere aduersarij potentiam, prout ita dicit Trentating. variat. resolut. lib. 2. tit. de citationibus resolut. 1. nu. 14. circa medium. ubi pariter asseruit, quod privilegiata persona habeo fori electionem, & proponens illam perhorrescentiam in foro, & iudicio electio posset in quacunq; iudicij parte, ac etiam post sententiam in secunda instantia iurare se perhorrescere potentiam Adversarij. & acta, que præcesserunt valent, & tenent penitusque subsisterent, allegat V. suum in filia commun. ap. consil. 368. nu. 6.

Quod tamen ita indistinctè tenendum non est, sed tu procedere declarabia victuæ innocentianæ constitutionis, sine indole tua editi à Papa Innocentio IV. per quem fuit mandatum iuramentum hoc posse prestatum in fine prime, aut secunda sententia relictis expensis, prout ita loquitur V. suus d. consil. 368. num. 6. & Ego addo Cassador. decis. 1. num. 3. de iur. iur. Rot. d. iur. Rom. decis. 1094. lib. 2. vel. 3. & Borrell. in summa decis. in tit. de iuramentis perhorrescentia num. 46. tom. 1. & iuxta hanc distinctionem intelligendus est D. Rio. nonnullis in collect. decis. collect. 2306. versum nota, prout ita dicebam in causa Iohannis Bixbachæ Felryj. cum Aurelia Sambuca vidua quondam Marcurij Pysicetti in anno 1625.

- 6 Sed an aduersus istud iuramentum probatio in contrarium admittatur: Doctores (iuxta morem) in contrarias iure sententias, sunt siquidem affirmantes ad probandum hanc perhorrescentiam sufficere iuramentum, & partem contrariam probare, volentem non esse admiſſendam, ut fuerit Afflicti in d. consil. statumum num. 7. Rot. in antiq. decis. 21. de probat. ubi quod creditur iuramento perhorrescentiam probatione in contrarium non admissa, argum. tunc in cap. statumum §. 1. de rescript. in 6. ubi Io. Andr. & Franc. Rot. in noue decis. 3. de rescript. V. suus in filia commun. ap. consil. 368. num. 5. Foller. in memorat. consil. statumum num. 119. ubi quod se vidit practiceret talem probationem in contrarium admissam foret, sequitur Trem-

tan ag.

taing. varior. resolut. lib. 2. tit. de cens. resolut. 2. num. 14. Borrellin. sum. decis. 81. de iuramento perhorrescentia num. 43. tom. 1. qui pariter nunquam se vidisse huiusmodi probationem in contrarium asserti, testatur Tbor. in compend. decis. Regni in verb. terminus tom. 2. subire text. decisum per M. C. & S. C. plures terminum aduersus iuratum perhorrescentiam non esse concedendam, in causa vidua Bratru transiiana cum Scipione Cioffo, peritè remissione causæ.

- 7 Quorum sane opinio falsari potest, nam certior probatio, quam per iuramentum eius de cuius animo, & proposito dubitatur, seu queritur haberi non potest, & alia in his, de aliis, si sit & sistat, si de assensu, Bar. in l. inter omnes, & recte si de factis, & assertioni alicuius iurata in his, quæ ab eius animo pendunt, sunt negari crediderit, *Glos. singulari in cap. significasti il primo, in verb. si est ita extra de homicid. quam ibidem comuni voce Canonice approbant Covar. pract. quæst. cap. 33. num. 4. de ar. fil. singul. 635. Alciat. de presumpt. regul. 3. presumpt. 1. Scraphan. de privileg. aurum privileg. 1. Herculanen. tract. de negatina num. 275. Menoch. de arbit. l. iud. casu. c. 6. lib. 2. plene Pacian. de probat. 2. 39. Ab. 1. vbi plures sunt illationes Sayr. in clau. regia lib. 3. cap. 3. num. 4. Farinac. late in suis fragmentis rimet. A. num. 245. par. 2. & quæ de confiteoria dependens, bene probatur dicto asserenti cum iuramento, ut post antiquiores quorum doctrina, videtur demonstrat D. Ritz. in decis. Cur. Archiepiscopi. Neap. 4. lib. 1. vbi ex hoc merito desumit referre esse credendum dicto asserenti se non emisisse votum castitatis, & hinc Ego dicebam in facto Martum Aurelium de Gymnasio forensem, quibus gabellæ solutione transierat per locum, in quo solvebatur gabella, & transiens ibi cum animalibus omnibus (proat ipse asportabat) debuisse excusari à pena, siante quod iurauerat ignorasse, ibidem solum debuisse gabellam, neque fraudulenter transierat, ut in puncto sententiarum Abb. c. conf. 35. de ar. fil. de probat. num. 124. & Petrus in addis, ad Gramat. decis. 53. num. 3. qui tamen delirabat idem esse intelligendum ad melius agendum, ne res cadat in commissum, allegat Rauen. pass. Alphabet. aur. notab. 3. in p. furmissu, vnde ignorantiam plenè probat iuramento ipsos se ignorasse dicentem, qui in cordis penetrabilibus latentia minime testibus probari possunt, voluit *Glos. in**

cap. si vero in verb. propria de fin. excom. Sayr. in clau. regia lib. 3. cap. 6. num. 4. Sal. xid. ad Diaz. regul. 323. Lopez in l. 1. Hispan. in verb. quæ lo no sapera tit. 1. par. tit. 3. Mañor. de probat. conclus. 581. Aul. in cap. preter 52. glos. 1. la terra num. 12. Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 32. nu. 5. vnde cum possessionis continuatio pendat ab animo, qui non potest esse scotos tertio, metitò licet de iure possessio presumatur continuata, non tamen hæc presumptio iuræ tertio, ut per Alciat. de presumpt. regul. 2. presumpt. 21. num. 9. in princ. Gahr. consil. 143. num. 4. lib. 1. & videtur sensibile Rota Romana in Eleno Cononitatus 5. May 1603. coram Illustri. Card. Lantch. lotto, ut refert Bistrum in addis, ad Ludouic. decis. 307. num. 24. lib. A.

- 8 Conerarium tamen, quod imò liceat aduersario probare contrarium, sicut licet privilegiato probare perhorrescentiam, scripserunt Collect. in cap. Apostolica de clerici. excommunic. administ. Felyn. in cap. accedent il secondo col. 6. conclus. 8. extra, et sit non contest. Niger in cap. Regni quo ad decretum min. 1. 4. & ita decisum nunc tenet affirmante Cappell. Tholoz. decis. 4. de scriptis, qui subit hoc posse probari per inditæ, & per facta exteriora, arg. text. in cap. ex iudici extra de presumpt. Lolium C. de del. puta si reus probat, quod Actor in partibus, vel in Cuiusque propria sit potentes, vel diuina, beatæ, consanguineos, & amicos potentes, & defensores, & iudex est solus, in quo non cadit in iuratio magis pro reo, quæ pro actore, & sic de similibus, & ita pluribus vicibus obtinuisse in Mag. Cur. Vic. & alibi sapient Niger loc. supra citato.

- Quam sententiam tutantur ex text. in cap. illam non debet actor de regul. iur. in 6. vbi Actor non licet, quod teo de negatur Thomast. regul. 304. & actus de appellat. quæst. 12. limit. 7. num. 23. Cardin. Tufin. conclus. 11. 9. lib. 2. dom. 1. vbi num. 2. ampliat in casu contestato, nō à pari propter dñr accor, & reus ap. 2. de mutui prest. l. fin. de fruct. & sit. cap. 1. late Valast. decis. 25. Gahr. conclus. 1. à num. 66. de clausul. Card. Tufin. conclus. 49. tom. 4. & actor, & tens sunt correlatiua Antonen. var. resolut. lib. 3. resol. 9. nu. 3. quorum eadem est dispositio, id. magis iudicium, & de vno dispositio trahitur ad alium, l. fin. ff. de act. palat. l. fin. C. de i. n. d. iud. in dñt. solitudo. l. i. qui sit feruo C. de furt. & vnum non potest esse absque alio. N. auar. comment. 3. de regular. num. 14. & si quæ.

si quidem est prohibitum vni videtur, & alteri prohibendum, *Menach. conf. 136. nu. 10.*
Et 11. Gonzal. in regul. 8. Cancell. gl. 50. nu. 12. necnon vno sublato et olecto, & aliud iudicium. *Alfari ff. de adimend. ligat. Bar. b. in rub. ff. solut. matrim. nu. 37. par. 1. Sord. decis. 52. nu. 5. Antonin. var. resol. lib. 1. ref. 36. nu. 6.* & vno expellit, dicitur expellit aliud, quia correlatiuum regula, ex regula parium, *1. l. i. ff. procurator ff. de action. empt. Bart. az. in repetit. l. si qui maior nu. 301. C. de transact.*

Præterea illam iurant, quia si aliter diceretur, vique exigere legitema defensio, contra omnia iura modis defensionum non degenantia, ad tex. in *clm. pastorahe de re iudic. l. prohibitum C. de iur. fise. lib. 10.*

20 Et tandem quia probatio per iuramentum est laici, & nimis extraneus iura cum sit contra eorum titulum. *Nique in sua causa.*

21 Quid dicendum in hac DD. discordia? Ego vt meum interponam iudicium a firmata regula recedendum non esse arbitror, cum validioribus rationibus sit ornata, & in praxi hodie magis recepta videatur. Eodem quia in criminalibus tantum, & in his, quæ sunt de genere prohibitiois, quando pro iuramento nulla adest presumptio, & contra illud addit aliquæ contraria presumptio, non tollitur iuramentum, licet secus si pro iurante sit aliqua presumptio delicti exclusiua. *Menach. de presumpt. lib. 1. præsumpt. 77. Mascard. de probat. conclus. 90. nu. 17. Mancin. de iurament. ff. de iur. 44. nu. 24. par. 4. Cardin. i. testib. conclus. 331. nu. 23. l. 1.*

Quamuis in Cathalonia non fletur iuramento allegantis per iuramentum, sed debeat ipsa per testes, aut aliter constare, vt habetur in *consist. 1. tit. de euocat. de causis. Et ibi Alfari. nu. 78. Causa variat. refut. par. 2. tit. de iurisdic. omni. iudic. nu. 20.*

22 Tercio requiritur, quod huiusmodi electio fiat coram iudice competente, quod fore privilegium concessum personis p. i. legatis aduocatorum potestatem perhorretere iurantibus, non procedit in quocunque officiali electione, sed eligendas esse iudices, qui iurisdictionem habent in conventum, alias non esset admittenda electio petita. *Alfari. cit. consist. statutus nu. 13. Et decis. 357. nu. 2. Et seq. vbi Vrsill. patet in Addit. Caraitan. Rit. M. G. V. 223. nu. 7. Neger in cap. Regis quod de*

eretam nu. 60. Minach. de arbit. iudic. lib. 2. casu 66. nu. 50. Burg. in tract. de laudem. par. 3. insit. 4. nu. 66. Præf. de Franch. decis. 601. nu. 17. Marchesin. de commiss. in tit. de Aducat. causat. par. 2. 5. 2. nu. 153. vbi inquit, quod regula vt miserabiles personæ solum sibi eligere possint, est intelligenda, quatenus non compentent iudicem eligant, quia si eis incompetens, vt est abste vique talis eligendi facultas, & ita patet scribitur Tbor. in sua compend. decis. in verb. fori privilegium fol. 239. in fin. tam. 1. Et Viscont. in sua conclus. in iur. iur. cod. verb. fori privilegium circa medium. Antell. Amat. conf. 17. nu. 14. centur. 1. intercal. Auth. sua Annotat. statut. Parm. in rub. de ratione summæ redditenda miserabilibus personis vers. aut persona miserabilibus expressit, non omissimè poli huius operis per mam Niap. impressionem Garb. conf. centur. 2. nu. 9. vbi Nos adhuc allegat, & sequitur.

23 De culis conclusionis ratio assignatur, si quidem in executio adionis vt quis valeat consequi in iudicio, quod sibi debetur requiritur potestas iudicantis, & sic quod Iudex sit competens, & trus conueniens eius subditus, eam ab alio, quam a suo iudice, quis condimnari, & abfolui atquit. *l. 1. Et fin. vbi gloss. in ver. confingatur. Et ibi Bald. nu. 2. Et alij C. si a non compent. Iudic. l. 1. fin. ff. de iurisd. omni. iudic. l. 1. C. iud. cit. l. neque C. qui dar. tut. poss. l. fin. ff. de except. Iudex enim competens potissima pars, & basis, ac lapis angularis, & præcipuum iudicii fundamentum est, vocaturq; Dux, & Imperator iudicis. Bald. in rub. si a non compent. Iudic. Parisiæ confident. benefice. quæst. 79. nu. 22. Et seq. de Pont. conf. 21. nu. 2. vol. 2. Montalegre, in sua praxi iur.*

24 citat. action. lib. 1. cap. 2. nu. 1, vbi quod ideo iudicem dici non potest ab eo, qui ius dicendi non habuit facultatem, *l. 1. §. fin. ff. ad T. rull. l. 1. §. huc autem verb. ff. quod quisque iur. l. 2. in fin. ff. de pen. c. alij tradus p. 1. Vant. in tract. de nullit. in rub. ex de glo. sententia excoisulantis in princ. quare seorsum iura a non suo iudice, non valet, & nullam obediē firmicatem cap. ad nostram de consuet. Bart. in l. magistratibus nu. 2. ff. de iurisd. omni. iudic. Gomiz. tam. 3. var. ref. 1. ap. 12. nu. 8. Præz. in l. 1. glo. l. 1. c. 3. lib. 1. ordin. D. Ritz. in collect. decis. collect. 420. ad ob quod vt de consensu partium consensuati possit. *Trusfian. decis. 68. nu. 4. Et 5. lib. 2. poss. ex eisdem actis approbatur, aut suppleant huiusmodi**

iusmodi nullitas, vt post antiquiores fit-
marunt Gama de iur. 1. 29. *Vim. de iur.* 337.
Cabr. de iur. Luff. 36. num. ult. par. 1. Gra-
n. an. *discept. foren. lib. 2. cap. 16. num. 35.* &
gesta à non Iudice, sunt ipso iure nulla, &
nullam G. de eobart. lib. 2. l. 1. *Alluatioe*
G. de numerarij eod. lib. 1. in h. vbi Pla-
ta in fin. G. de de iur. offic. nam quatuor-
decimque procedat Iudex incompetens, con-
sequenter sententia grauare, & offendere, in l. ma-
gisteria num. 2. G. de iurisd. omni. Iudic. Re-
buff. tom. 1. ad H. Gallien. tit. de sentent.
executoriali art. 3. gloss. 2. nu. 20. & ex l. mi-
nistre G. de decur. on lib. 2. *Afflictam* cap.
2. quo tempore mil. in qsb. feudor. nu. 24. &
semper habet contra se, & solum processu
iuris prepositio. Bald. in l. alias autem nu.
6. ff. de iur. iur. & in d. cap. 1. quo tempore.
mel. & *Afflict.* ibi d. num. 24. dicens, quod
omnis actus, qui fit à Iudice incompetente
dicitur fieri sine iurisdictione, l. 2. ff. de
pau. cap. et dicitur de appellat. l. fin. G. si à
non compet. Iudic. idem *Afflict.* tit. de iurisd.
fall. mult. & in d. cap. 29. num. 2. & quare
sic auctoritate equiparatur cy. 100. *Bar.*
in l. Barbarus num. 4. ff. de offic. prator.
Amat. dec. Martini 31. nu. 63. & quemad-
modum si Iudex pendente appellatione, aut
recursu ad superiorum, & exequitur con-
tra aliquam sententiam motus l. Cornel.
de fidei. & migratur poenam capitalem, l.
lex Iulia de repetund. 5. fin. ff. ad leg. Iul.
repetundar. per quem ait Bald. in l. vlt.
G. de de iur. de iurisd. omni. nu. 18. quod si Iudex
fauore, vel odio, vel crudelitate, aut in ino-
calore furoris procedi: trahitur l. Cornel.
de fidei. idem Bald. in l. ad d. fin. nu. 2. G. de
Episcopali. audi. d. dicens, quod ideo Iudex
debet capitaliter puniri, quia paria sunt
occidere innocentem, & occidere eum, qui
fugit ad iustitiam defensionem, ita ve-
bet dictus Iudex puniri.

- 15 In rancum quod Iudex incompetens si ali-
quid ageret, esset, ac si priuatus sine iurisdic-
tione illud ageret, argum. l. fin. *proffice*.
Præfili Vrb. l. fin. ff. de iurisd. omni. Iudic.
ex quo dixit Bar. in l. re repetundar. 5. cum
nu. 1. ff. de pau. quod condemnatur ad mor-
tem ab eo, qui condemnatur non valeret,
non esset iure seruus poenæ. *Castr.* in l. liquid
erga 5. ex compromisso num. 4. de hoc, qua
not. in sum. vbi post Angel. resoluatur, quod
nec confessio, aut alius actus factus coram
Iudice, vel per Iudicem incompetente, non
ualeat nec infamiam, aut præiudicium cau-
seat in iudicio competente, cap. ad faleri
de iudic. vbi Felyn. nu. 2. Bald. num. 4. Abb.

- num. 5. *Bar.* in l. fin. nu. 2. cap. si an compe-
tente Iudice, Dec. in cap. 2. nu. 270. & 286.
de iudic. bonis etc. in l. Diuini ff. de custod.
reor. *Villelo. commun. opin. lib. 2. nu. 142.*
Valas. de iur. 65. num. 4. Farinac. in pract.
crim. quæst. 81. num. 103. *Ocerus* *lucubrator*
Roman d. iur. 9. *Bellest.* in *disposit.* ele-
rial. par. 1. in tit. de fauor. cler. *perjon.* 5.
26 24. num. 3. & confessio facta coram inagi-
stratu municipalium non facit fidem coram
Præside tanquam facta coram iurisdictione
Iudice. *Barth.* de nu. 4. & in d. l. Diuini
ff. de custod. reor. *Aleat.* res. 243. num. 1. r.
& est memorabile resolutio *Castr.* in d. l.
nu. 8. ff. de hoc qui non infam. vbi ait, quod
si incompetens Iudex aliquem verberet, retz
vel mteraret (qui actus solent gerere infamiam)
etiam sine sententia, l. si iudex su-
sum eod. tit. vel etiam exnulla, & de gra-
datur, qui actus similiter intere infamiam,
l. 2. ff. ignorantia confess. si non esset iur.
infamiam, tra limitatur *Gloss.* in d. l. actus su-
sum, quare non erant, quod quæstio
delictum aliquod famulatur infamiam,
ac si esset et condemnatus, cuius me-
moratur idem *Castr.* in l. si priuatus paratur num.
co. G. de procurat. quia intelligitur, quan-
do confessio fuit coram Iudice competente,
cap. ac si clerici de iudic. *Cumia* in rit.
Regn. Sicil. cap. 24. num. 1. 28. nam, quæ
etiam Iudice incompetente iurisdictionem
non prorogari *Sorcin.* conf. 308. col. fin. vol.
3. *Maram.* in *specul. iur. par. 4. d. h. 72. in*
prime. nu. 72. vide Bald. in l. magisteria
G. de iurisd. omni. Iudic. ait, quod qui confite-
tur delictum, adhuc delictum iurisdictioni
non opponere potest, sequitur Dec. in rub.
de probat. col. 1. 2. *vers. ult.* *Purpur.* conf. 446
nu. 7. dicens, quod quando iurisdictioni pro-
tegatur non potest confessio non iudicari,
Dec. in cap. de causis vers. 2. *habetur de*
offic. & potest. Iudic. deleg.
- 17 Quæ confessio non totam totam Iudice
incompetenti non sufficere ad condon-
andum, affirmant *Sorcin.* reg. 62. *Hoff.* in
pract. crim. in tit. de confessio num. 47. *Ma-*
fiard. de probat. conclus. 252. *Alderte* de re-
ligiosa dispensatione tuenda lib. 2. cap. 4. num.
2. iur. *Farinac.* d. quæst. 81. d. num. 288. *Di-*
zio. de iur. Cur. Arch. ep. 81. par. 4. quoniam
confessionem factam coram Iudice in com-
petenti, nec valere in vim extrajudicialis
coram Iudice antiquiores firmant *Diaz*
in *pract. crim. canon.* cap. 123. num. 9. *Ma-*
fiard. de probat. conclus. 523. *Farinac.* qui
altos titat in *pract. crim.* quæst. 81. nu. 2. to-
latè nouiter comprobatur *Ocerus* in *lucubrator*
Rom.

Rom. disput. 29. vbi respondet contrarijs, unde videmus, quod quando citatum est citatorem non habere iurisdictionem in citato, tunc & si non comparcat, neque citans contra cum procedere tanquam contra contumacem. *Barbosi in l. si quis ex aliena num. 1. ff. de iudic.*

Et hoc merito in facto, in causa Vallæ dello Tronio, cum Marcello Sallicto dicebam, apocam recogitam coram Iudice incompetens non habere executionem, paratam cum apoca teenoscosi debeat coram Iudice competenti, vt paratam executionem habere possit, vt probat *Ambrosius d. 1. requirunt mandata. 109. 30. num. 5. par. 2. & sequitur modestus Gaitus in suo tract. de credito tit. 2. cap. 2. num. 3013. fol. 286. & ideo vero eadem opinio illorum asserentium capiteam suspectam de fuga esse concedendam per Iudicem competentem, alias non valere, vel late notant *Roland. conf. 65. Dec. conf. 75. col. fin. Aret. conf. 95. Sotelin. conf. 99. Bal. conf. 285. & Gratian. forins. disput. lib. 5. cap. 875. vbi tamen de elarac nisi periculum esset in mora, quia perderetur debitum, si adiretur Iudex competens, ex Coria l. sup. de debet. suspent. quæst. 4. num. 4. Nizius. conf. 52. Paris. conf. 99. lib. 3.**

Vnde non sine ratione licet possumus, quod si aliqua persona priuilegiata vellet adire Regiam Audientiam Prouincie non fore per viam electionis fori, non esset audienda *Capiblan. d. Baron. prag. 8. nu. 336. allegat Coramit. in int. M. C. V. 233. idemque esset, si pro causa elocili quia eligere forum M. C. V. in criminalibus, & ei contra pro causa criminali eligerent M. C. in elocilibus, nam vtique ex it neganda.*

Qui quidem Iudex (vt competens appellari possit) debet esse a Principe dependens, & sic requiritur, quod eligatur Tribunal Regium, vicin Regiam representantia immediate, cum priuilegium illud sic concessum adeundi Imperatori, vt ait *G. quand. Imper. inter pupill. & vid. Azo in sum. d. rubr. de quo memini Tapat. lib. 1. var. iuris silent. pariter idem. cit. quand. Imper. inter pupill. & vid. vers. Imperator est sol. num. 166. d. ter. col. 2. firm. in consil. Regn. Patenimus num. 14. quem referit, & sequitur Afflic. decis. 257. num. 4. quibus addo *Tesaur. decis. 177. circa princip. Burg. de Laudis. par. 3. inspet. 4. num. 16. Cordin. Tust. consil. 275. num. 3. vbi quod miserabilium causæ cognosci debent a supremis Tribunalibus Principis representantibus, ex *Roland. Vall. quæ allegat conf. 76. m. 34. lib. 1.***

Et quod Tribunal Principis dicatur Iudex competens in electione fori, probatur in specie per illa verba finalia Imperatoria in d. l. fin. ibi (quod si possit), vt videtur aliique fortasse iniuria miserabiles Iudicij nostræ serenitatis oratione preteritis cum alienius potentiam perhorrescunt, cogantur coram aduersarij examini nostro sui copiam facere.)

Vnde merito Dominus meus Genitor V. I. D. Ioannes Dominicus Nonarius ex suis pragnantibus allegationibus obsonit in causa Magistrj Bartholomei de Rogerio Terræ Pilleij, Iudicem secundarum causarum, non posse appellari Iudicem competentem, ad hoc vt miserabiles personæ illi possint adire pro electione fori, vt etiam alias conuoluit in causa Notarij Aloyij Santi Angeli Terræ Bernardi, & hanc opinionem tutatur *Capiblan. in prag. 8. num. 345. d. Baron. vbi concludit, quod competens Iudex respectu variationis a Iudice ordinario dicuntur Regia Tribunalia vnde Regiam representantia immediate; unde dicit, quod cum quidam priuilegiatus aduisset Iudicem secundarum causarum inorando perhorrescentiam primi Iudicis variatio non fuit legitima, & tanquam talis non fuit admissa, *Stalder. conf. 74. num. 7. & ita pariter scribit Stenius de appellatione. quæst. 7. num. 137. vbi aliquid miserabilis persona potest eligere, & variare de Curia sui Ordinalis ad Curiam Principis, & si e converso, sed non potest variare extra has Curias, quare non potest relictio suo Ordinario transire ad alium Ordinarium inferiorem Principi, neque potest a Principe ita transferri ad alium Iudicem Ordinarium non suum, & sic intelligi *Marchesan. de remission. in tit. d. Aurore. casus. par. 2. §. 1. nu. 64. addimus Vasson. post huius operis primam impressionem in suis consil. tit. in verb. fori priuilegium vers. an Iudex, allegat etiam adhuc *Cap. Regn. 205. vbi permittum est eorum iurisdictioni Prouincie, sed Regionis eligi forum, quo in locum *Nizius in commentar. num. 8. & ibi dicit *Napoleon. quod in Capitaneis non vendicatur locum, dictum Capitulum assignari ita ex parte ordinationem in Cancellaria, & si contor defendere in contrarium quandam decisionem ad eundem propositum *Thor. in compend. decis. Neap. in verb. elio. scilicet variatio tom. 2. vbi Nes post huius operis impressionem commemorat.*******

Quæ ita firmare possumus electionem debere fieri in Tribunalibus Principis, & non

non in Curijs Baronialibus, quia in iudicium nec in Curijs Terrarum, sed in Curia Civitatum, quæ sunt in demanio, sed tantum in supremis Tribunalibus Civitatum, in quibus residet Princeps, vel Præfex Prouincie. Nec poterunt hæc personæ eligere Iudicem alicuius officij, vt puta Admiratæ, Artis Scilicet, vel Lanæ, vel Curie metropolitane, *Capitula. d. prag. 3. nu. 326.* Princeps siquidem est specialis protector huiusmodi personarum, vt post *Bal. in l. unic. notat Tiraquell. de priuileg. pia caus. priuileg. 30. circa fin.*

Prout neque per priuilegium istud vel possunt, 24 si eligenter alios supremos Iudices, quam Regios Ordinarios, & competentes.

25 Et ex his patet, me iudicium in quadam causa Baren. consultus voce respondit electionem fuisse factam in Curia Archiepiscopali omisso Ordinario per quendam pupillum non esse admittendam, stante quod dicta Curia non erat Principis, prout requiritur, si d. per viam electionis fuit Curiam Romanam, vel saltem Illustissimæ Nuncijs Tribunal tanquam Romanam Pontificem representans ad eundem esse Curiam siquidem Metropolitana representat Iudicem appellationis secundatum causas, qui non dicitur in hoc competens respectu huius priuilegij, iuxta superius notata.

26 Quomodo Cal d. in suo tra. de modo articuland. & proband. gloss. 1. §. 1. nu. 172. fuerit in opinione priuilegiatas personas, quæ forum eligendo Sacrum Consilium adiuerit, posse declinato illo Regio Tribunali per viam variationis in Curia Bauli litigare, aliiq. Odofredum in d. l. unic. C. quando Imper. Andr. de l. fern. & Afflic. in cit. consil. statumimus nu. 36. Verum ad Afflic. de cit. 157. num. 7. *Foller. in pract. crim. in verb. andantur excusatores num. 99. verif. si d. remanet dubium, qui quidem Foller. in sepius alleg. Regni consil. statumimus num.*

27 128. adtentant dicere priuilegiatam personam, quam accusauerat in Regia Audientia officialem, possibile deinde per viam variationis fore, illum accusare, & querelare eorundem Syndicatoribus, annens post decisionem factam idem in Regia Audientia Priuilegiatus citari, quàm in Magna Curia aduersus priuilegiatum, tandem interposita appellatione ad Sacrum Consilium, & per illud dictam causam ad eandem Magnam Curiam remissa, tandem eorum esse decietum causam, & emittendam esse ad Syndicatores vix cum careatis, prout cum effectu sequutum fuit, vt patet in eius allegationibus, quæ post tractatum insertæ sunt ad

comodum Lectoris.

Nec solum sufficit (vt ad requisitum reuertamus) quod eligatur Iudex competens, sed etiam de substantia, ne ille sit suspectus parti aduersæ, eo quia in iure facta sunt, & acq. inconfutibilia est regula, quod si fortasse personæ priuilegiatæ eligant in eodem Tribunali d. parte aduersa habuit pro suspecto, vtique sunt repellendi, & electio non est admittenda ea palpabili, & æqua ratione, siquidem satis periculosum est sub suspecto Iudice litigare, *l. apertissim. C. de iudic. cap. cum inter de exco. pt. l. prator in verbo cum iussim in fin. ff. de iurisd. omni. ind. & dicta æquitas ratio, vt nemo cogatur sistere Iudicem, qui sibi aduersus suspectum, vel inimicum est, cap. 1. quibus de appellat. cap. quod suspecti 3. quæst. 3. namque dum sanè videtur per suspectos negotia geri, *Grano. tit. consil. 132. num. 25. Vant. de nullit. tit. coram quo nullit. nu. 6. Magan. decif. Flor. tit. 63. num. 8. Pacian. de probat. lib. 3. cap. 45. Serapin. de priuilegiis. tit. 1. princ. 7. l. scilicet de ratacioni cap. 2. num. 17. & 18. Ferraz in l. 1. in princ. tit. 5. lib. 3.**

28 ordin. quia pessimi eventus iode sequi soleat *Sola ad decret. Saband. tit. 10. de recusat. gloss. in 2. Gabriel. Berart. in specul. cit. fac. cap. 6. nu. 1. quo in loco plura de recusatione visitatorum exaceruatur.*

36 Quapropter non valet pactum inter partes, ne Index valeat iussu d. causa duxi suspectis colligui ex l. stipulatio hoc modo concepta, ubi *Bar. ff. de verb. obligat. itane*

31 Principem ex causa seientia causam notitiæ inspectio committere non possit, sed intelligi esse saluum, & reseruatam parti tus reuocandi post antiquioris notat *Marfil singul. 192. nec Sedem Apostolicam vquam ex causa seientia causas suspectis Iudicibus committere, probatur in cap. eadem inter in verb. ac suspectis de exco. pt. & scribunt Tuse. consil. 910. num. 3. Adysing. obs. fern. 63. ad fin. cent. 3. Seac. de appell. q. 16. simit. 1. num. 119. Laurent. in tra. de iudic. suspecti. cap. 2. nu. 19. Farinas. in fragm. crim. par. 2. in verba Iudex num. 90. t. 1. in Papam alius committere causas suorum familiarum, ne suspitionis seculi in eo notari possit, aduersus Roman. consil. 521. num. 7. annens idem obstat in causis facti proptur, ex *Gloss. in cap. cum d. hella. de confirm. cit. vel innot. Tuse. consil. 910. num. 3. h. p. 2. 112 quod licet Papa, Imperator, & alij non recognoscunt superiorem non possunt recusari *Aufrer. in tit. de recusat. num. 6. Canale. de brach. reg. par. 3. nu.***

124. ibi reddidit rationi, scilicet quoniam agens de aliquo vero præiudicio ex honestate solum dare iudici non suspectum, & aliter causam delegare. *Causa. d. par. 3. nu. 714.* qui etiam loquuntur in Sententiis, & Duce sanze, qui solent recedere à Sententiis, quando restimur in Rota. licet ipsi in dicta causa suspecti non viderentur, si vero Princeps commisset causas cum clausula (non obstante exceptione recusa iocia dubitatur, si talis commissio tenet, quia ita committendo videtur tollere defensionem, quæ cum sit de iure naturali siue causa tolli non potest per Principem. *Glem. pastorali d. re iud. §. si de naturalis in lit. de iure naturali. Abb. in cap. ad hoc extra de rescript. et in cap. cum inter d. excepti. Roman. consil. 321. nu. 6. Iste Iason in l. apertissimi nu. 19. C. de iudi. Card. Tusc. d. cõf. 910. num. 3.* licet consensu alii contrarium existimant, ut Bald. in l. fin. C. de sententiis et interdictis. Ang. Imol. et alij in l. 2. §. interdictum §. quibus appell. non fiat, quidquid tamen super hoc dubitetur, certum est, quod quando Princeps committit cum dicta clausula (appellatione i memoris) alium etiam notorè suspectum intelligentis de causa frivola, & ob gravi & iusta suspicionem, ut post alios quos allegat, declarat *Marfil. in d. singular. 104.* ubi dicit, prædicta iſte mentem quia sunt multum quotidianæ, si d. *Fran. in ap. postremo num. 2. et si q. de app. illas. disputat istum articulum, & tandem concludit, quod Princeps possit committere causam recusatone i memoris.*

33 Hinc ignis mentis evenit, quod hæc exceptione recusatioris Iudicis suspecti nullo modo per statutum tolli possit, ut patet ex adductis per *Serardi. de iud. com. 2. par. x. fit. 3. num. 3. Mench. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 42. nu. 32. piceo Grassi de excep. 1. ap. 24. & etia facta coram Iudice pendente suspitione allegata, sunt ipso iure nulla. *Nigro in cap. Regni probitatem. num. 65. Carant. Rit. 205. nu. 30. Lopez in l. 2. Hispan. tit. 4. par. 3. in glof. magna Villadig. in foro iudi. lib. 2. tit. 1. l. 22. nu. 21. Gabr. l. 1. om. luf. 3. de iudi. Crual. commun. tanti a continuum. quæf. 680. Lam. ill. d. assent. 1. ap. 6. par. 2. Gratian. forens. d. si p. 1. ap. 701. num. 26. & Iud. x allegatus suspectus se ingerens in causa dicitur admittere, & facit munus patris. *Liqua omnia. §. 1. §. de promissa. Billam. d. cõf. 118. Lam. 11. libet. d. assent. lib. 2. ap. 1. num. 104. 22. licet quod si Iudex pendente suspitione se ingerat in eadem causa, ex hoc solo ced-***

ditur suspectus, licet causa allegata sit falsa. *Parisi consil. 98. num. 9. col. 3. Bortazzol. consil. 8. nu. 2. col. 1. Garzias patris in. 33. 40. nu. 6.* ubi videtur ad id probandum text. in *Liqua omnia §. 1. vix. nec firmandum est §. de prom. quod addit verum est, ut proinde deier. etiam si Iudex post subscriptionem sententiam, & traditam Actui in, aut scribere causam, sed ante illius publicationem fuisse allegatus suspectus. adhuc in publicatione ipsius iſt super sedendum. *Bonaditi. in sua post. lib. 3. ap. 13. nu. 63.**

36 In eandem, quod recusatione pendente, iurromitti in causa ubi posse Iudicem alias processum esse ipso iure nullum vocat *ghf. in 1. ap. Iudic. et ibi Franc. et Gemin. de offi. d. h. g. in 6. & post alios Misger. obfer. 39. 12. c. 1. C. de iur. i. om. l. 2. Azrud. in l. 1. num. 8. tit. 10. lib. 4. in cõf. Villadig. lib. 2. for. iudic. tit. 1. l. 22. nu. 11. Crual. quæf. 680. probat. siue ius iudicatu. nis causæ, siue non, quoniam sunt talis, quæ per bonam habere reum. *Vital. d. cõf. 7. nu. 2. par. 3. D. Reg. Valenz. consil. 43. nu. 173.* rique adeo, ut nec de causis, & causis illatione præfens esse debeat. *Capri. d. cõf. 138. nu. 5.* ubi patet *Adit. Carant. in Rit. M. G. V. 263. Guazzini. d. d. sen. reor. d. cõf. 11. ap. 19. num. 36. Muta in comment. ad prag. Regn. Sicil. tit. 4. num. 22. annu. ns num 35.**

38 Quod recusatioris a recusatioris Iudicis iurisdictione exceptos dicitur, quod per prius utatur in *Parisi d. cõf. 1. §. suspecti. nu. 11. Indos. in prag. cõf. tit. 4. v. v. 1. ap. 123. Intrigial. sing. 79. num. 181. & novè tunc tui *Guar. in cõf. 1. num. 9.* ubi propterea firmat recusatioris Iudicem, si iom alius Iudicibus criminali in causa processerit, quid quid actum fuit in ipso iure esse nullum.*

39 Imò Iudex i iudicatu, & suspectus allegatus in una causa est, ut censetur recusatior in alia causa distincta, ita ut illa neq. se iurromittere valebit, ad text. in 1. ap. §. misseam de app. illat. quem ad id adducit *Leuani exam. Epilicop. lib. 2. cap. 32. nu. 2.*

SVM MARIVM.

1 Variari potest de uno Tribunali ad aliud, & quid si iuramentum de non variando. nu. 5. et ubi nu. 7. et declaratur nu. 23. et quid si Tribunalibus obijciantur Primipri. nu. 30. et 31.

2 Variatio est de malis personis.

3 Electio ubi datur à iure, committitur arbitrario.

B a Variat.

Variatio regulariter permittitur, nisi expresse reprobatur prohibita, ibid.

- 4 Soter, qui baptizatus est in domo sua promissu, potest variare offerendo illam foris, & ita determinavit Auzer.
- 6 Patreus laicus potest variare ad hoc promittendo, etiam si iurasset non variare, sed vide num. 12.
- 8 Iuramentum factum alicui infirmum, & reuerenter firmum, & irrevocabile.
- 9 Iurans non contrahit venditionem, priuatur beneficio l. 2. de resisten. vendit. si etiam beneficium restitutionis in integram, nu. 11.
- 10 Mulier, quæ iurauit nolle cui occidano, potest illum aliter.
- 11 Ekeho factus à Clerico ad Cappellam, variari non potest, si iurauerit iuramentum.
- 12 Eligens sepulturam cum iuramento, illum mutare nequit.
- 13 Periturus priuatur omni comodo, & à nullo est audiendum, si priuatur dignitate, num. 16 incurrit infamiam de iure canonico. num. 17. non potest significari, num. 8. & perdit beneficium à dulla negetur. num. 19.
- 20 Dolus non debet reportare commodum.
- 21 Absolutio à iuramento quid operetur.
- 22 Relatio iuramenti à Papa est concessenda.
- 24 Noua causa superueniente iuramento non statuitur.
- 25 Dolusari iurans in aliquo loco, si superueniat postea, excusatur.
- 26 Iurans non exire à domo, citatus à Iudice potest exire.
- 27 Fidei renunciatio cum iuramento patri, cunctis fratribus, filiis moriuntur, non succedat, non obstantibus iuratio renuntiatione.
- 28 Quasvis noua aduenient etiam respicienda in diuersam naturam, licet non mutet substantiam, nu. 19.
- 31 Prærogia imperatorum, & potestas ammiratorum.
- 33 Dilectio præsumptio, quid importet, & num. 31. & 33.
- 36 Præsumptio probationis in contrarium dicitur.
- 37 Veritas semper præualeat.

ARGUMENTVM.

Variatio fori in, & quando concedatur, sicut conceditur Electio,

QVÆSTIO III.

- 1 **R**egula sit, ut non tantum priuilegiata personæ possint vnum eligere foris, sed etiam de eo ad aliud Tribunal variare non prohibentur, ut in nostris terminis scripserunt Afflicti & Poller, in consil. Regni statumini de Magistro Iusticiaria lile nu. 26. ille autem nu. 228. Cessant in r. 231. & 233. quem citat D. Ricc. in praxi res. 703. par. 1. in antiqu. terminis, quod qui variat eligere dicitur Mustas. in praxi S. G. gl. competens num. 39. si iurans communem prædicam admittit, quod variare possit, Tronacini var. res. sol. lib. 2. res. 2. num. 10 de iur. iur. in art. neti Galupp. in nouissima praxi S. G. par. 2. cap. 6. nu. 46. itaut sicut conceditur toti electio, ita pariter, & eiusmodi vclatio pertinetur Prætor in addis ad Cap. de iur. 100. vers. adiut. etia. Moderni nosse Doct. Neapolitanum in suo tract. de iurisdic. par. 2. cap. 21. nu. 9.

Et quamvis aduersus Afflicti opinionem insurgat Marchesan. in tract. de commissio. nibus tit. de duar. causis par. 2. §. 2. num. 85. ex ratione, quia variatio est legis iniuncta, ac doli mali plena, Bald. cons. 226. num. 4. vers. 1. ob id tanquam odiosa venit intelligenda Galderin. cons. 21. de iuri patronatus, vide etia Cardin. in elem. 1. de renuntiat. 2. notab. de iurisdictione esse viam de iudi à vcliat.

- 2 Quod etiam videtur auctore Barthol. in consil. DD. ad ordi. Reg. Lusit. lib. 3. tit. 1. nu. 21. vbi firmat, priuilegiis privilegiatis, quæ eligunt aliquæ ex Iudicibus sibi concessis non libere facultatem variandi ad alium, tamen quod habuerint illi, ut à firmata ne recedas regula, quæ sicut Prædictorum numero est authoritas, ita patet palpabili solentur ratione, siquidem verum est de cre, quod vbi electio datur à iure licita est variatio, tunc etiam in istis. in electionibus qui certant §. 1. ff. de verb. oblig. quem ad id post Afflicti, adducit Præses de Franch. cons. 364. num. 6. qui eorum eligere valet, variare non prohibetur, Tronacini in lib. 2. de hoc sermone num. 24. & seq. ff. de verb. signif. ac h. de Gress. de iur. 114. & 15. de pe. nom. Giurb. in comment. ad consens. Missan. cap. 10. gl. 6. nu. 22. par. 1. non inquam dicitur electio, vbi datur restrictio, nisi a Bald. ibidem in l. 1. in fine C. de iur. quem sequitur Passer. in

MIT MO-

immixta consil. Regni statuimus nu. 1.

Et regulariter culibet variare permittitur, nec censetur variatio prohibita, nisi in casibus à iure expressis, *Arthaman. obf. ruat. 146.* quoniam referendo sequitur *D. Ricc. in praxi resolut. 265. nu. 2. par. 1.* maxime 10 est, quæ sunt secularis, quæ pluries fieri, & variari bene possunt, *Cardin. Tuff. conclus. 30. num. 8. tit. V. vodu Afflic. decis. 146.* rationabiliter ait in S. C. decisum, locum qui elegerat dare habitationem in sua domo genero potuisse variare, offerendo illam sensum, ex *l. si specialis §. sius. de off. emp. sequitur Anna sing. 417.* & ita Ego in anno 1618. die 21. Julij determinavi in Regia Curia Alerolæ ad instantiam Petri, & Ioannis Buonocore aduersus eorum foretorez.

Quam opinione tenendo illam amplia esse verum, & procedere etiam si persona, privilegiata iurasset non variare, ut apud *Neuiz. in filius nuph. l. h. 6. nu. 38. Muc. atch. in prax. S. C. gloss. comp. tit. nu. 30.* aonens privilegiorum semper posse opponere declinatorios fori, & variare, etiam si non variare iurassent, quod pariter dicitur *Trentan. in q. var. res. l. h. 2. d. conclus. 2. nu. 7. de citat.*

Pro cuius applicationis corroboracione adduci potest illud simile de laicis patronis, qui intra quadremestre aucte Episcopii institutione possunt variare, & plures successu cumulo præstare et ap. quid autem cap. 1. obf. ruat. Et cap. 1. autem de iur. patron. de qua materia *Roch. de Curt. de iur. patr. in verb. bonaficium quass. 9. cum seq. Lamb. in 11. ult. nominis trati. par. 2. lib. 2. quass. 7. ar. 22. Garcia de bonafic. par. 3. cap. 9. d. nu. 31. cum seq.* etiam si non variare iurassent, ut decernit in Curia Archiepiscopali Neapolla fasceus Illustrissimus Dominus meus Rector Prelatus Vici Equestris *deiss. nup. idm Tribunalis 109. par. 3.*

Verum, quidquid sopradicti affirmant, Ego in facti coniectura totum coactum attestavi, quia promittens cum iuramento non declinare forum, non potest penitencia ductus fori declinatoriam opponere, ut per *Guid. Pap. decis. 77. num. 2.* quem ad id reportat, & sequitur *Barrell. in summa decis. 11. de foro compet. nu. 269. toto. 1.* iuramentum enim facit actum alias iuramentum, & renouabile firmum, & irreuocabilem, 107. cum castigat *extra de iur. iurand. Antbar. cons. 226. Corn. consil. 72. vol. 3. Paris. consil. 96. num. 53.*

vol. 1. Paderis. de Senis cons. 127. vol. 2. Afflic. decis. 83. sub num. 3.

Eiusque tanta est vis ut optetur nequis suo privilegio, & beneficio vii po. 10. vnde videmus, quod venditor iurans habere debere ratam venditionem, & illi non conuenire, priusatur remedio, & beneficio *L. 2. C. de res. ind. vendit. vt voluerunt gloss. Angil. & Salic. in autb. sacramenta puerum C. si aduers. vendit. quos sequitur Alex. consil. 42. col. 4. vol. 1. Capnot. in l. si quis maior nu. 36. C. de transact. Crenat. consil. 138. num. 3. Conar. var. ar. res. l. h. 2. cap. 4. Suarez in thesaur. recept. tit. 9. de iur. nu. 4. & 5. Capbal. consil. 137. num. 42. vol. 1. Carder. decis. 41. num. 8. Guid. Pap. decis. 367. in fin. Gamm. decis. 137. num. 2. & alij apud *Casall. tam. commun. contra commun. quass. 171. num. 1.**

Hinc mulier non potest opponere beneficium Velletani, ubi in actu iurauerit illa vel molle, cap. ex res. n. p. ubi *DD. extra de iur. iur. Barchin. in 107. si diligenti de for. compet. Alex. consil. 17. vol. 3. vol. 1. Neuiz. consil. 22. num. 9. Dyn. consil. 5. Beron. consil. 48. num. 4. vol. 1. Facin. controuers. iur. lib. 2. cap. 60. Reind. de thes. iust. par. 2. lib. 19. quass. om. C. de fideiuss. num. 11. Burgos. in ap. 1. cum iur. nam. 36. de empt. & vendit. Pereira de imp. & vendit. cap. 30. num. 1. & 19. Grot. ad presil. com. i. imp. lib. 2. conclus. 77. d. num. 17. Burtaz. de iust. clausul. clausul. 40. gloss. 7. in fin. Gloss. de except. 107. 27. num. 14. Reginald. in prax. for. penitit. lib. 25. num. 210. vif. primum. Boer. decis. 30. num. 12. Theban. decis. 222. qui num. 11. sic ait decernit in Senat. Pedemontano, & alij quare refert. & sequitur *Guid. prax. ar. obf. ruat. lib. 2. obf. ruat. 77. num. 10.* qui patet huius opinionis rationem reddidit *Casall. tam. commun. contra commun. quass. 515. Datten. in trati. de iur. iur. nunciat. cap. num. 32.* quamvis in Regno vigore *pragmat. 1. de sinat. Consult. V. thinau. contra* contrarium sit canonicum, & in praxi seruetur.*

Et hinc cum quis facit contrarium, & in illi iuratur coactum non contrahente, testicularioz à in iure quo beneficio priuatur, quamvis minor fuerit, autb. *sacramenta puerum*, ubi *Isid. post alia antiquiores C. si aduers. vendit. facit enim* motorem censei maiorum, *Gabriel. consil. 5. num. 10. & 12. de minor. l. Capra. v. 1. 137. Mandat. consil. 11. num. 5. Gramat. consil. 10. 31. nu. 10. Cappell. Thals. decis. 49. Rupa obf. ruat. 30. nu. 6. Vigel. decis. 43.*

B. P. P. P.

Petrus Arif. 194. & 203. lib. 1. lare *Sord.*
conf. 114. plenē *Mansur.* de tacit. conuent.
lib. 1. tit. 4. *Petrus Arif.* conf. 77. num. 2. & 3.
vol. 1. *Bare.* *Arif.* 75. num. 2. *Mansur.* *Arif.*
13. num. 1. lib. 1. *Guid. Pap.* *Arif.* 13. *Ludo-*
uic. qui alios citat, & ita dicit deusum in
Rota Arif. 106. nu. 1. & 5. & *Addit.* num.
18. *Marta* in *summa succē. legal.* par. 1.
quæst. 14. art. 1. nu. 2. *Affidit.* *Arif.* 322. nu.
4. & 5. qui tamen nu. 8. declarat secus esse
ubi interuenit enormis læsio, quia in tali
casu non obstat iuramentum dabitur in
integrum restitutio, quod pariter assen-
tiant *Grat.* *Arif.* 192. num. 9. *Sotus.* *Iun.*
conf. 48. num. 35. *Nalla* *rang.* 66. & 167.
vol. 1. *Frans.* *Marc.* *Arif.* 31. vol. 1. *Canale.*
Arif. 9. num. 342. *Mijner.* *Arif.* obscur. 91.
num. 5. & seq. *Itatur.* *A.* *Bore.* lib. 10. citat
in *tradi.* *di.* *tampromiss.* §. 8. *glaf.* *Arif.* num. 7.
num. 9. *Ordin.* de *reht.* in *unig.* quæst. 54.
art. 1. nu. 33. plenē *Rot.* *Arif.* 63. inter
impresas apud *Pir.* de *contractib.* *Vint.* conf.
142. num. 28. & *fig.* lib. 1. *Grat.* *Arif.* lib. 5. *di-*
st. *de* *reht.* *cap.* 303. num. 19.

Ergo sic pariter in casu nostro est augendum, ut fiant iuramenta de non variando, non valeant variare cum iuramenti vires non debeant cincti, sed augeri maxime ad effectum evitandi peccatum mortale, quod inveniunt variando ratione perituri. *Dist. Thom. 2. 2. quæst. 98. art. 3. Caution. Et Sylve. fr. infum. in ver. per iuram. Sum. de iudic. Et iur. lib. 2. quæst. 2. art. 3. nam iuramentum licet præstetur homini, tamen accipitur a Deo, cap. de testimonio cap. si Christus de iur. iur. Atrial. in rub. Extr. de iur. iur. num. 14. Magister sententiarum lib. 3. dist. 49. Afflict. de res. 163. et ideo per iuramentum committens Deū habet vitium, l. 2. C. de rehered. Boff. in sua præf. in nom. in tit. de per iur. in print. Clar. in 3. per iur. num. 12. Quamvis diffinit. omni iur. lib. 2. cap. 37. amplè Dria. in traditum. lib. 6. cap. 3. vol. 3. Fol. 114. præf. et apud g. Nicolaum Episcopum num. 75. cum fol. lac. Menoch. de arbit. Iudic. lib. 2. titulus. 2. cap. 179.*

Adiutur praeterea pro corroboratione, nam huius privilegii variatio non fore potest a privilegiatis personis experiri renunciare non ambigitur, ut plena manu scriptum in hac ratemissione; & quid aliud est iurare de non variando, nisi renunciare variationi quae non tenetur vigore iuramenti debet valere omni meliori modo quo potest, arg. *Litem patris sibi non matrem ff. de legat. 2. c. nam ad id adducitur*

Bart. in liquid proce. num. 13. ff. de fideiussor.
Rom. conf. 170. num. 1. col. 1. Dic. conf. 404
num. 9. Cabellus. millefol. 138. Carde-
randi. ff. 74. nu. 7. Via. in aliam communem
conclusa. 4. Bard. conf. 331. num. 13. col. 3.
nam inter magis dard. magis robur actus
Alien. in litem. genium q. quod fidei. nu. 10.
ff. de pact. l. si in f. fuerat inquit. num. 58. de
action. Tiragust. in l. si equum in prefat.
num. 170. C. de reuor. donat. Gramat. de ff.
103. num. 15. M. arch. de preiussor. lib. 1.
qua. ff. 45. num. 13 & multa, atque multa
operatur de quibus plenissime. S. apud in
suo prefat. tract. de iurament. Serapdin. &
Confit. in iuram. opibus de preiussor.
iurament. ad nos. le Boeum. rejeo.

12. Quam tenendo sententiā, non irpugnat illud simile, quod paronius precearans, & intans non variare, quod possit deinde non obstante iuramento variare, ut supra profumare regule turamini demonstravimus.

Siquidem hæc opinio suos habet contradic-
tores, & communiter est reiecta. nam
Guttier. in tract. de iurament. confirmatio
par. 3. cap. 1. firmetur ad iurac. patro-
num præsentem, & non variare iura-
tem, minime posse teuerare, nec amplius
variare, ad quod alieq. *Gaffner. Regib.*
de Curt. in tract. de iur. patron. in verb. bo-
nificatio quæst. 13. num. 37. Loptz. in l. 6.
Hijpau. tit. 16. par. 1. in glo. b. in la p. de
baer. Conar. de pœt. in l. 6. 2. par. 3. nu. 4.
ad fin. ver. prædicta ubi con iuxta fol. 76.
Maffabius in præ. habend. concess. ad
Parroc. præf. 7. dah. 3. num. 144. &
Mathers. in l. 3. glo. 3. nu. 7. tit. 1. off. h. s.
noua collect. Reg. quibus nominat. addimus
Gampian. in suo dinst. iur. canon. ap. 13.
num. 451. rubr. 11. & nonnulli Barbos.
in tolel. DD. ad iur. tamen. Ab. 3. tit. 3.
cap. 4. sub num. 3. fol. mōn 109. tal. 1. ubi
concludunt esse omnino iustitandum pri-
mo præsentem, & secundo nominatum,
dixere relict. a Superiori.

Parer enim iure, quod iuramentum
impediatur variatione, ut per *Scraphan. de
priuilegiis iurament. priuileg. 1. §. n. 3.*
quod relictio facta de Clerico ad Cappellani
sit beneficium ecclesiasticum variare non
potest interueniente iuramento, allegat
Gratus. consens. 3. et Crasset. consens. 3.
ante nu. 4. firmans pariter, quod licet qui
liberum possit ubi sepulcrum eligere, cap.
*ibron. et capforio. 1. §. quibus. et cap. tamen
liberum de sepulchris. Belsitt. de sepulchris.
par. 3. in fin. de ihermo de ihermo. 3. nu. 1.*
Zucch. de Reputat. et de ihermo. 1. cap. 1.

Paracho num. 17. f. ult. n. 2. ubi quod vxor potest sibi eligere sepulchram absque lictoria mariti, ex cap. de exorc. di. sepulchur. Spin. in spissu. d. i. glos. i. p. r. n. 4. & quilibet pariter ab electione sepulchre facte non prohibetur nec deere, vt probatur in rap. di. sepulchur. in 6. quod ad id poniderat G. vult. i. i. n. f. 100. & variare nō prohibetur And. Bar. i. n. f. 114. Card. I. u. s. d. i. s. o. m. e. l. u. s. 10. n. u. m. 8. s. i. i. v. t. a. m. u. s. i. n. o. p. e. r. e. l. e. c. t. i. o. n. e. f. a. c. t. a. e. l. i. g. e. n. s. i. n. t. e. r. p. o. s. u. e. r. i. s. i. u. r. a. m. e. n. t. u. m. n. e. q. u. i. u. e. r. i. t. a. m. p. l. i. u. s. v. a. r. i. a. r. e. e. l. i. g. e. n. d. o. a. l. i. a. m. e. x. H. a. s. t. u. s. i. n. f. u. m. o. s. i. n. l. i. b. d. i. s. i. p. u. l. t. g. a. n. l. i. t. u. m. & Anton. d. i. P. i. t. r. a. c. i. i. n. e. p. i. t. i. l. i. 3. n. u. 330. d. i. s. u. r. t. u. r.

13 *Ultra quod dūm ipsemet D. Ric. d. de i. s. f. 109. par. 3. suo proprio sacerdoti ore patrum, quos iurauit non variare remanere priuilegium, quomodo valubis variatio facta, dum iura periturum prouide omni comodo, & a nullo audiendum esse mandant, rap. par. u. l. i. 1. quæst. 4. ubi glos. in verbo causa. Marchis. de commiss. lib. 3. §. ante. cum Paris. i. n. f. 43. n. u. m. 14. lib. 1. quæm. t. e. s. t. e. r. & sequitur Mantin. in tract. d. i. i. u. r. a. m. e. n. t. p. a. r. 5. i. s. t. i. c. l. i. s. u. b. n. u. m. 2. Ludouicus deinde Gregor. X. v. i. s. i. f. 64. plenē idē m. D. Ric. d. i. s. i. f. 3. t. a. p. a. r. 4.*

16 *Vnde periturum prauari dignitate, & ad illam amplius non admitti, notatur in l. quotiens, ubi Bar. & alij G. d. i. g. n. i. t. a. t. i. b. 12. radunt Ias. in l. si duo patenti §. fin. ff. de iur. iur. d. i. i. n. t. i. n. f. 40. n. u. m. 10. v. o. l. u. m. 3. Frans. Marc. d. i. s. i. f. 667. v. o. l. 1. v. b. i. n. u. 3. s. i. m. a. c. p. e. l. u. a. r. i. q. u. o. q. u. e. b. e. n. e. f. i. c. i. o. e. c. c. l. e. s. i. a. l. i. c. o. v. e. p. a. r. t. e. r. t. e. r. b. u. n. t. B. a. l. d. i. n. l. i. & i. G. d. v. e. b. i. r. e. d. i. t. Paris. i. n. f. 137. n. u. 23. v. o. l. 4. A. n. s. e. r. v. a. d. C. a. p. p. i. l. T. b. o. l. e. s. d. i. s. i. f. 17. M. s. n. o. i. d. i. a. r. b. i. t. r. a. u. d. i. n. c. a. s. u. 319. n. u. m. 4. B. i. s. i. g. n. i. t. a. t. i. d. i. s. i. f. 1. d. i. p. a. t. A. z. o. r. i. n. f. i. b. m. o. r. a. l. p. a. r. 1. l. i. b. 1. c. a. p. 12. S. u. a. r. i. 2. d. v. o. l. i. g. t. o. m. 2. t. r. a. c. t. 4. l. i. b. 3. i. a. p. 26. n. u. m. 11. V. t. u. t. u. s. d. i. s. i. f. 120. n. u. 24. & s. i. g. l. i. c. e. t. n. o. n. i. p. s. o. n. i. s. e. d. v. i. f. e. n. t. e. n. t. e. c. o. n. d. e. m. n. a. t. o. r. i. z. G. l. o. s. i. n. r. a. p. f. i. n. n. e. P. r. a. t. i. v. i. c. e. s. s. u. a. s. H. o. s. t. i. u. s. P. a. n. o. r. m. i. t. & F. e. l. y. n. i. n. c. a. p. 2. i. n. t. r. a. d. e. r. i. s. c. r. i. p. t. O. i. a. z. i. n. p. r. a. c. t. e. r. m. 1. q. u. o. n. c. a. p. 36. R. i. t. h. o. f. d. e. p. a. s. s. i. p. o. s. s. i. g. n. u. m. 223. S. i. l. u. a. i. n. t. r. a. c. t. d. i. b. e. n. i. f. i. c. 3. p. a. r. p. r. i. m. i. p. q. u. æ. s. t. 3.*

17 *Nec notandum, quoniam infamiam incurrit perituros de iure canonico, rap. querelam de iur. iur. rap. infamit. & rap. quimque 6. quæst. 1. Glos. in cap. quanto in fin. di. iur. iur. l. u. c. d. Pen. in d. l. quatuor G. d. i. g. n. i. t. a. t. i. l. i. b. 12. P. i. r. e. z. i. n. l. i. t. i. t. 4. l. i. b. 3. o. r. d. i. n. g. l. o. s. 6. p. a. g. i. n. 545. S. a. y. r. i. n. l. i. a. n. v. i. g. i. n. l. i. b. 5. c. a. p. 9. n. u. 6. l. i. c. e. t. n. o. n. s. e. m. p. e. r. d. e. n. u. s.*

iure civilis, sed in aliquibus casibus, de quibus apud Glos. Bar. Platina. & alios in d. l. quotiens, & penes Afflic. in consil. Rag. ni blasphemantis nu. 4. & Prati. Marc. de i. s. f. 707. v. o. l. 1. q. u. i. m. d. e. i. s. f. 708. i. d. e. o. s. i. g. n. a. t. a. f. e. r. e. n. d. o. t. e. l. l. i. m. o. n. i. o. p. e. r. i. u. r. u. m. a. c. c. i. t. e. r. c. a. p. s. i. q. u. i. t. i. o. n. u. i. c. i. l. i. u. s. 12. quæst. 5. Fulgos. consil. 119. n. u. m. 3. C. a. p. a. l. i. c. o. n. f. 123. n. u. m. 9. v. o. l. 2. B. i. r. t. a. z. e. l. o. n. f. 451. n. u. 3. v. o. l. 2. C. a. s. t. e. r. d. i. s. i. f. 71. n. u. m. 7. R. o. t. a. d. i. s. i. f. 3. n. u. m. 1. & d. i. s. i. f. 3. n. u. 1. a. p. o. d. F. a. r. i. a. c. i. n. r. e. s. i. t. p. a. r. 2. M. a. s. t. i. a. r. d. d. i. p. r. o. b. a. t. c. o. n. s. i. l. i. 168. n. u. 16. v. b. i. n. u. m. 19. t. e. n. e. t. q. u. o. d. p. e. r. i. u. r. u. s. d. e. c. r. i. m. i. n. e. e. m. i. s. s. a. t. u. s. n. o. n. i. n. c. i. d. i. t. u. s. n. e. c. i. n. c. i. m. a. l. i. b. u. s. t. e. s. t. i. s. i. d. o. n. e. u. s. i. s. t. & n. u. 18. q. u. o. d. n. e. c. p. o. s. t. p. e. r. i. u. r. u. m. p. o. n. e. i. t. e. n. e. t. a. d. q. u. o. R. e. b. u. s. d. i. s. i. p. r. o. b. a. t. t. i. s. t. u. m. n. u. m. 199. P. r. e. z. i. n. l. i. g. l. o. s. 1. p. a. g. 124. v. o. l. 2. p. o. s. t. p. r. i. m. i. l. i. b. 6. l. i. b. 3. o. r. d. i. n. D. R. i. c. e. d. e. i. f. C. u. r. i. a. A. r. b. i. t. r. i. p. p. i. 18 N. i. a. p. 18. p. a. r. 2. E. c. C. l. e. s. i. u. s. p. e. r. i. u. r. u. s. n. o. n. g. a. u. d. e. t. b. e. n. e. f. i. c. i. o. d. u. d. i. c. t. o. n. i. e. x. e. z. A. f. f. l. i. c. i. n. c. o. n. s. i. l. i. R. a. g. n. i. s. i. q. u. i. s. i. l. i. o. r. i. u. s. n. o. t. u. s. & c. e. l. e. r. i. s. c. o. n. i. u. g. a. t. B. r. u. n. d. i. t. e. s. s. i. b. o. n. o. r. q. u. æ. s. t. 3. n. u. m. 17. C. a. s. t. a. g. n. o. i. n. f. i. r. e. t. i. a. p. r. a. c. t. d. i. d. u. c. l. o. n. i. v. r. a. t. a. q. u. æ. s. t. 10. l. i. b. i. n. 4.

19 *Si enim id asseuerauerimus sicut concedere, quod perituros ex suo dolo remodum repositare contra omnia iura mundi, l. nec ex dolo ff. de dolo, l. 3. ff. de transact. l. i. i. q. u. i. d. o. l. o. f. f. d. e. r. i. t. e. n. d. i. s. i. a. p. a. n. s. i. u. r. u. s. d. e. t. o. l. u. l. d. e. t. i. g. n. d. l. i. b. 1. c. d. o. l. o. f. f. d. e. r. i. d. u. s. n. a. m. p. r. o. m. i. s. s. a. n. o. n. i. s. m. a. n. s. d. i. c. i. t. u. r. i. n. d. o. l. o. O. i. e. i. n. l. p. a. s. s. u. m. q. u. o. d. d. o. l. a. l. i. G. d. i. p. a. s. s. R. o. l. a. n. d. c. o. n. f. 57. n. u. m. 9. l. i. b. 1. A. l. i. c. 10. f. 52. n. u. m. 3. l. i. b. 6. C. r. a. u. e. t. i. c. o. n. f. 192. n. u. m. 15. M. a. n. t. i. n. d. i. i. u. r. a. m. p. a. r. 5. i. s. t. i. c. l. i. 14. n. u. m. 10. A. f. f. i. a. d. i. s. t. i. n. u. a. t. 75. n. u. m. 3. v. b. i. n. u. 6. a. i. s. d. o. l. u. m. e. x. f. i. d. e. n. o. n. i. m. p. l. i. c. i. t. a. r. g. u. i. e. x. t. r. a. c. t. c. u. m. g. l. o. s. i. n. l. d. o. l. u. s. & l. p. r. o. s. u. r. a. t. o. r. i. i. n. l. d. e. d. o. l. o. f. f. m. a. n. d. a. t. & l. 3. a. s. t. a. u. t. i. u. s. f. d. i. p. o. s. s. i. t. q. u. i. q. u. i. d. e. m. d. o. l. u. s. t. a. m. s. i. d. e. l. i. c. i. t. u. m. l. i. §. n. u. c. t. r. a. s. t. a. m. u. s. v. e. r. s. i. p. l. a. n. i. f. f. d. i. t. u. t. o. r. & r. a. t. d. i. s. t. r. a. h. e. n. d. & c. o. n. s. e. q. u. e. n. t. e. r. d. o. l. o. s. u. s. d. i. s. i. u. r. d. e. l. i. n. q. u. e. n. s. m. e. r. i. t. o. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. f. a. c. t. a. d. e. l. i. n. q. u. e. n. t. e. & d. o. l. o. s. o. m. i. n. i. m. u. s. v. i. l. e. b. i. s. p. e. o. u. t. h. a. n. e. o. p. i. n. i. o. n. e. m. f. e. l. i. c. i. t. u. r. i. d. e. m. D. R. i. c. e. p. r. o. c. o. n. t. r. a. r. i. a. p. a. t. t. e. a. l. l. e. g. a. r. u. s. i. n. p. r. a. c. t. r. e. s. o. l. u. t. p. e. r. i. u. r. u. s. e. p. e. m. u. l. t. i. r. i. d. e. i. u. r. i. u. r. & n. e. a. s. s. i. m. r. e. c. e. t. V. i. n. t. o. n. i. n. p. r. a. c. t. i. u. r. p. a. t. r. o. n. p. a. r. 1. l. i. b. 10. i. a. p. 2. v. b. i. a. d. d. o. r. i. i. R. o. t. i. n. P. a. m. p. h. i. l. o. n. i. m. b. i. n. s. i. u. s. d. e. c. i. t. a. t. 26. M. a. y. 1603. c. o. r. a. m. I. l. l. u. s. t. r. i. s. s. C. a. r. d. L. a. n. c. i. p. l. e. t. t. o. i. i. n. P. a. m. p. h. i. l. o. n. i. b. e. n. e. f. i. c. i. o. s. d. e. H. u. a. r. t. i. 13. F. e. b. r. u. a. r. i. 1595. i. u. r. a. m. R. P. D. L. u. s. t. o.*

20 *Nec notabit aduc. episcopum pro habilitatione a iuramento in remotione apostolica, siquidem cala habilitatio, quæ ab-*
soluio

- solutio à iuramento non operatur aliud, nisi ne impetrans sit peccatus, ut agere, & excipere valeat, *Bald. in Lib. de sententia, in prin. ff. de co. dist. et demonstrat. Felyn. in cap. 1. num. 38. extra de iur. iur. Cravet. conf. 7. num. 7. Causale de iur. g. nu. 33. par. 1. Ludovic. de iur. Praef. 18. nu. 10. Benistend. de iur. 1. 4. non autem contrahat, aut tollit vinculum obligationis, & eademque, quia immo firma remanet renunciatio, siue obligatio, & virtus iuramenti, & ideo quoad contrarius obligationis, vel instrumenti rescissio nem, non fuisse illa prima absolutio, sed exigitur alia iuramenti relaxatio, ut post antiquiores tradidit *Guar. conf. 1. 10. r. fol. lib. 1. cap. 4. num. 6. Oldrad. conf. 1. 10. Gabriel. conf. 1. 17. num. 33. et seq. vol. 1. Afflic. de iur. 1. 24. num. 9. Causale commun. contra. commun. quaest. 431. nu. 8. et seq. Guid. Pap. de iur. 1. 26. in fin. Corrad. in templo indit. lib. 2. cap. 1. §. 4. sub nu. 6. Valis. de iur. 1. 30. num. 13. et 16. Germon. de sacro. immunit. cap. 31. num. 148. lib. 3. & ita servatur in.**
25. Uetia Romana, quæ debet adiri, ad hoc, ut dispensatio, & relaxatio super iuramento obreineatur, nam Papa solus id concedere potest. *cap. constituitur extra de rescrip. cap. dilecto de appellat. cap. non famulorum, et cap. iuratus 1. §. quaest. 6. qui quidem nunquam illam concedit, nisi interueniente iusta, & legitima causa, ut constat ex *Seraphin. de privileg. iurament. prin. l. 121.**
23. Declata tamen firmitas nostram opinionem non procurrere, quoties noua causa variandi superueniet personæ privilegia tæ, quæ iuratur non vacare, nam in tali casu bene potest id agere, & variatio ceit admittenda, si quæ pariter diuinus in patrono laico, qui presentatur, & promittit cū iuramento non vacare.
24. Nam ex noua causa licet absque labe perituri iuramento contrahente, *Boer. de iur. 164. ex vulgata iuris regula, quod iuramentum semper recipit tantam conditionem, nisi iustā causā conuentionis superueniat, l. fin. ubi bona glossa super verbo non videtur, qui satisd. cog. Dec. in l. si fugitiui num. 71. et seq. C. de seru. fugi. Roman. conf. 1. 23. Rot. in nom. de iur. iur. Menoch. conf. 127. num. 48. lib. 1. ubi quod iuramentum intelligitur, & interpretandū est rebus sic stantibus, cap. 11. p. de renunc. cap. quemadmodum de iur. iur. Franc. Marc. de iur. 1. 43. num. 7. lac. Tiraquell. in l. si conuam in prefat. num. 130. 166. et 167. C. de renunc. donat.*
25. Hinc videmus, quod si quis iurauerit se

docuere Neapoli, vel Romæ, si in istis locis superueniat, nescis exulabitur à periculo, *Solic. in l. fin. C. de pass.*

26. Et si quis iuratur non exire à domo pœ aliquot dies, & interim citatur à Iudice ad comparandum, potest ite ad obpacendum absque labe peccati, *Archidise. in cap. autboritatem num. 4. 1. §. quaest. 7. Milis in suo repertor. in verb. iurand. nō exire, quos refert, & sequitur Mancus. de iurament. par. 4. quaest. 6. effect. 1. nu. 1.*

Et tandem (ut breuiat studeamus) si filia renunauerit cum iuramento, quæ viuentibus si attribuit, luxa tenet in cap. quæ. 27. in de pactis 6. fratribus deinde mortuis succedet non oblati te iuramento, quia intelligitur rebus sic stantibus, *Roman. in l. si pactum dotale C. de collat. Seraphin. de privileg. iurament. prin. l. 73. num. 7. qui in loco alia huius lincæ cumulatque per se videre poteris, & vide *Las. in l. fin. à nu. 6. cum seq. ff. qui satisd. cogunt, quod habui in fido, in causa fortiter e. Sutorio C. iuratis Caranzari. in v. viuentibus Ioanne Philippo, & Dominico de Saeco o eius fratribus renuncentur ad bonis patris, dixi inquam, quod mortuis ipsis bene poterat succedere non oblati renunciationi facta, dum equum sanctorum facia fuerat, ut fateatur *D. D. omni in l. qui satisd. ff. de acquir. hered. V. fol. ad diffid. de iur. 1. 61. num. 3. Sord. de iur. 1. 55. nu. 4. plene Molles. in consuet. Neap. n. de renunciat. quaest. 1. num. 28. et seq. et quaest. 2. num. 3. cum seq. de Ponte conf. 39. vol. 1. ubi etiam quod in dubio semper i renunciatio facta presumitur per mulierem, ceteris ne facta intuiat, & contemplatione: & atrum, eorumque delecturum, & consequenter eis sine legitima sobole decedentibus mulier ipsa admittitur non oblati renunciatione i amittit ita pluries inisse p. e. Sacrum Consilium, de iur. 1. 1. sequitur Molles. d. n. de renunc. quaest. 3. ubi plene hanc confirmat sententiam, & ad materiam vide *Cappe. de iur. 1. 90. Luns. conf. 49. et thesaur. quaest. forens. q. 90. lib. 2. ubi in Senatu de illius testat, quod si filia, ipse patre hereditarij non elauit, promittatur parti i relictis filijs ipsis non nocet matris enumerationi, sed ex propria persona admittuntur ad successorem auctorem si sine matris heredes, cum semper in renunciatione intelligatur clausula, si renunciat i hereditas deleatur enumerationi, ut post antiquiores docet *Sord. conf. 333. lib. 2. capite Morot. conf. 1. 2. Prefes de Franch. de iur. 6. ubi ex communi*****

Si verò consuetudo dispositionem constitutionis Regni statuitur, licet curiam nram perhorrescentem sit necessarium, tamen id non obstat, immo multum nolite opinionem fauorabilem est, quia iusare pishntescentia à priuilegiariis, eere probatus est timor, adeo quod non datur probatio in contrarium, ut alios dicti est laro lismone. *quas. 2. has iadem sedum, ergo excluditur presumptio est, l. 1. C. de his met. Indis. non ap. prill. liquidum in illa praelumis non est se pre-*
 36 *horrescentia in consiliorio Principis, praelumptio autem tollitur, dicitur, & euane-*
scit ex probatione in contrarium. l. fin. C. si
min se maior. Aizer. l. si bibeographus, & l.
cum de indubito ff. de prob. ite. ludo et etiam
trah. in cap. qui fidem de sponsal. arguendo
ab inclusione vnius ad alterius exclusionem,
nam si presumptio vna, tollit alteram, ut
copiose fuidit Menoch. de presumpt.
lib. 1. quas. 230 quanto fortius probatio
ipsa presumptionem tollere, atque peri-
mere potest, ut communis DD. schola, do-
cet Alban. conf. 613. in fin. lib. 1. vbi respo-
dit presumptionem à timore iniquitate
exortam contraria probatione perimi,
sequuntur Bellamer. & Capoll. quos recol-
lexit Crauitt. de antiq. tempor. in 3. par.
prinsip. num. 23. Dic. in l. 1. §. 1. l. 3. num. 68.
ff. de vi b. credit. & consil. 400. Menoch. de
 37 *presumpt. lib. 1. quas. 3. c. assignans ratio-*
nem, quia vietas semper prauales, illicque
omnis cedunt, l. prin. §. mulier ff. de probat.
Bald. in l. fidum l. 1. §. 1. num. 4. ff. de his, qui
sunt sui, vel alim. iur. Paris. conf. 29. num. 2.
lib. 2. qui in specie presumptionis loquitur,
addo text. in l. nuptura ff. de iur. dot. l. fin.
in prin. ff. quod m. caus. Surd. conf. 37. nu.
27. conf. 70. num. 19. & conf. 413. nu. 22. cum
igitur id quod probati one constat, ipsa
veritas sit, dicendum est concludens, & prae-
sumptiones perimi, ac cessare iuxta text. in
l. fili. aut fili §. cum in verbis ff. de leg. 3.
& in l. continuus §. cum ita ff. de verb.
obligat.
 Vltra quod seruum *Verfill. in addit. ad*
Affili & Andr. de Isera. quos allegat in
consist. Regni statuitur, electio forte com-
parat priuilegiis etiam existente Regi in
loco, quia vltimomus possunt eligere iu-
dicem inferiorem etiam in faciem ipsius
Regis.

SYMMARIUM.

- 1 Variatio fori quous fieri possit. & n. 2.
 Compromissi quisquis cogatur, ibid.

- 3 Variatio ubi consistit. variari non potest nisi simul, sed deslata. ut nu. 10.
 4 Vt quam quis iligat, patris dedit.
 5 Patronus variare an possit in praesentando in iure patronatus.
 6 Pluralis locutio duorum numero est contenta infinitas est iuitanda. ibidem.
 7 Opinio scripta à consuetudinis debet seruari. quoties Doctoris discordant, & vide num. 9.
 8 Consuetudo effoptima legum interpret.
 9 Priuilegiata persona, qua Tribunal Prin-
 cipis iligant variando, praeiunt, & de-
 clinare ad Iudicem eorum domesticum, sed
 deslata ut nu. 12.
 11 Variationis quando praeiuntur sum-
 pteb.
 12 Praui in dubio non praeiuntur, & ideo
 excludenda est.

ARGVMENTVM.

Variatio Fori, quoties fieri possit,
 & concedatur priuilegiatis personis.

QVÆSTIO IV.

Supra determinauimus personas priuilegiatas habentes loci electionem, posse perire variare; verum quia possit dubitari, quoties huiusmodi variationem facere possit, metiò huc discutere articulum extra propositum visum non est.

- 1 Regula igitur sit, ut his, & tunc concedatur variatio tam à Curia domicilij, quam à Magna Curia, & Regis Audiencia, ut testatur Poller. in sua praeterim. in verb. audiantur excusatores num. 99. & 100. Caraut. in Rit. M. C. V. 233. num. 10. subdeus vidisse viduas eligisse Regiam Audiencia, & postmodum variare ad Curiam Baronis, & à Curia Baronali alias variasse ad Regiam Audiencia, & fuisse admittes, sequuntur Trinitatemq. variaz. resolut. lib. 2. resolut. 2. num. 10. et de iur. & resolut. 1. num. 39. in fin. que de vi m. causi causa sunt tom. 1. Muscatell. in praxi Sacri Consilij glossa impetranti lib. 1. par. 2. num. 3. vbi est le informans de obseruancia Magnae Curiae Vicarie permittit variationem bes in cluso Tribunali, à quo refertur Tbor. in compend. decy. Regum in verb. variatio fori fol. 564. tom. 1. Pirra ad Cypre. diff. 160. conf. aduerte etiam, vbi allegat concordantem Verfill. ad Affili. decy. 357. addo Giurb. decy. 82. num. 7. in fin. pro qua confert, oam
 vide

videmus, quod stante statu (vt in Regno *pragmatica* a odio de arbit. de causis compromissi, toties compromissi debet, quoties petitur, quod causa apud arbitros statutas compromisso tetinuerit, & definitur, ita vt ne dum bis, tert, quart, & quoties opus fuerit *Bald. 109f. 487. vol. 4. Arnon. 1aut. 37. Marant. in pract. par. 7. ad. 2. num. 4. Rot. diuers. de sig. 2062. par. 3. Bald. de sig. 117. Vin. diuis. 27. num. 2. quidquid dicant Afflicti. de sig. 46. & Anna sing. 109. cum contra eos sit communis, vt *Borrell de compromissis. 5. 2. glof. 3. num. 9.**

3. Contractum tamen, quod imo variatio semel sit iudicanda, post huius operis primam impressionem Neapolitanam teoret *Apu. illa in Adde. ad Titulum pauper. in sit. de dilat. quinquag. noli num. 273. & 278. ubi voluit, quod quando persona privilegiata semel variatio, prohibeatur deinceps, ita variatio, reddens rationem, quia variatio est ad iustitiam electionis, & semel eligens in alternatiuis, nequit amplius eligere, iuxta ea, que notarunt *Capy. de sig. 119. num. 6. & Valas. de sig. 102.**

3. Que sane opinio potest solui, nam in casibus in quibus permittitur variatio, non potest variari, nisi semel, vt est *fact. notabilis in l. si quis ius inuadum G. de rib. en. sit. ex quo fact. ita notant *Bal. in auth. habita quafi. 3. in fine G. si filius pro patre, & in l. C. de furt. sol. fin. Bar. in l. post legatam 101 fin. ff. de his quibus et indign. eum concedantibus de quibus apud *Las. in l. quidquid asstringenda nu. 9. ff. de verbor. obligat. D. Ruz. in diuis. Cur. Arbi. p. Neap. 107. num. 5. par. 4. & actor, qui ordinatim iudicium instantem, non potest deinde exquirere agere, nisi ad sit. instantia, quod vna via electa, altera non cessat, late *Mar. de off. variat. resolut. lib. 1. cap. 38. ubi ita pluries decusum in Rota testatur.****

4. Ita quod viam quam quis semel elegit, patere debet, *l. si mulier ff. fin. ff. quod int. causa*, nam in actoris potestate esse non debet iudicium si mel cepit eludere, quia, cogitur persequere, quod semel assumptum *Guar. diuis. 311. 35. num. 27. & 18. Virgil. in tract. de legitimis. perso. cap. 38. num. 2. vnde, qui ex privilegio habet sui eleuare, eligendi conseruatorum non posse electione semel facta variare, affirmat *ue Rod. rig. quafi. 11. vol. 1. tom. 1. quafi. 65. art. 5. Confess. di. prim. ordin. par. 2. tit. 1. ap. 5. Corbin. de iuris. in 120. p. quafi. 13. par. 1. tom. 2. ubi idem dicit de iudicibus delegatis. ap. cum plures di. offic. de legat. in 6. N. akar.**

quafi. 8. di. offic. de legat.

5. Et coferri illud simile, quod patronus cui licet variare in presenti in iure patronatus, bene potest semel, aut iterum, quos vult semel presentare, non autem tertio, vel quarta vice, *Galderin. 109f. 16. de iur. patronat. Nauar. in 100. plausit num. 167. di. poenitenti. di. iust. 7. Rocch. di. Cur. in tract. iur. patron. in verbo Honorificum quafi. 10. Perira in tract. di. post. ff. de legat. 1. ap. 1. nu. 19. Garzia de hinc. ff. de cap. 9. nu. 214. D. Ruz. in pract. fori. 121. ff. di. resolut. 460. par. 3. & de sig. Curia Arbi. p. 34. par. 3. assignans huius dicti actionem, nam pluralis locutio duorum numero debet esse contenta, *cap. pluralis di. 19. in. in 6. de infortis esse eundem, cap. 1. in multis de rescript. in 6. l. qui bona s. fin. ff. de dam. in sol. l. si sitis commisso s. si quis di. 110. ff. di. leg. 3. l. vni. C. di. sint. qua pro 10. quod in iur. ff. vnde m. iud. ita pract. cui in causa iuripatronatus *Francisc. Ruzos di. anno 1624.***

Nec non iuuat, nam variatio maxime in alterius preiudicium, probata est, vt per *Mandof. 109f. 18. num. 9. Pat. di. sig. 193. lib. 3. iudicium enim esse hodie conuictum, & etas penitere, *Rod. de sig. 13. num. 18. di. proband. in antiq.**

7. Hec tamen licet sint vera, tunc per hoc discendas a firmata regula, que praxi supremorum Tribunalium est, iudicata, quando enim Doctores inter se discordant tam in consilio, quam in tractatu, sine in leuissimis illa sententia presteri debet, & leuanda est, quia vlt, & consuetudine approbatur *Dum. rigul. to. var. ff. fallis primo, Quisad. diuersarum 121. 16. num. 5. N. akar. in filius nuptial. lib. 5. num. 64. Hoid. plures etiam 14 affirmantes di. in omph. hinc. ff. 19. nu. 46. par. 1. late *Gratian. regul. 64. Caus. in prefat. common quafi. contra 10. num. 48. & 60. & illa opinio, iuuat di. hinc, quia pro se habet consuetudine. in *Las. in l. post dotem num. 100. ff. salut. matrim. D. Ruz. 109f. 44. nu. 2. post hinc Burg. di. Paz in probm. ff. Turi nu. 225. sum. ff. Gab. illm. mil. leg. 140. cum ipsa optima legum inter pecc. cap. 1. in di. hinc di. 109f. 16. di. interpretati. Turi nu. 225. sum. ff. de h. ff. M. ind. 2. di. Castro in praxi Lusi. lib. 2. cap. 1. num. 12. Prius in l. si iudicatore in ver. iudicatum num. 29. di. &***

8. in int. gr. di. vnde illam in legum interpretatione seruandam esse, afferunt *Gal. gamet. di. iur. publico tit. 1. lib. 2. num. 27 & 9. illam opinione esse seruandam, quia ab ob-*

seruantia subsequuta comprobata est, non obstante iuris contraria dispositione testatur *Capit. conf. 320. vol. 3. Ludouic. cancl. 38. illat. 26. Corasica lib. commun. ap. tit. 9. ad ff. de num. 97. & vide Carrab. in sing. 169. & etiam si communis opinio sit in contrarium, debet seruari illa, quæ recepta est in praxi *Lopez in fruct. cas. conscient. par. 1. cap. 187. col. 1. plenè in hac materia Gemed. in suis quib. canon. cap. 8. sub num. 13.**

- 30 Nec obstat regula, quod in casibus in quibus variatio permittitur, non potest variari nisi semel, ut supra diximus pro corroboratioe contrariae optionis; siquidè illa non intelligitur sic generaliter, sed declaratur procedere nulla superueniente causa ipsam esse verà, et secus si adde causa, quia tunc bene pluries conceditur variatio, ita *Cuncta in res. Magna Curia Regni Sicilia 228. num. 46. argum. text. in l. sicut ff. quibus mod. usufruct. amitt. quādo enim ex primo actu non est satisfactum, necessitatur dispositio ex dicto actu non consumitur, ex notatis per Bald. in l. fideicommissa § si quis alteri decem ff. de leg. 3. *Pellic. in cap. 2. limit. § extra de tregua. & par. 1. Tiraquell. in l. bonus § hoc sermone limit. 6. num. 1. Barrell. quæ plura huius sententia conseruata conf. 96. centur. 1. vbi propterea est in opinione, quod legatum pro filia Titij mandanda, non expetito legatarij nomine mortua prima filia inoperta debetur alteri ex filiabus, iuxta *Imol. consil. 213. & durante eadem ratione in secundo, sic ad illos extenso, ex Roman. consil. 504. vnde deducitur, patronum etiam ecclesiasticum posse iterum præsentare, si prima præsentatio non fuit perfecta, cap. fin. de iur. patronat. Lambert. de iur. patronat. lib. 2. par. 2. quæ 7. art. 3. quia cum tali casu non sit perfecta præsentatio, patronus est admittendus, ut actum perficiat, hinc si præsentatio fuerit facta eorum non habemus iura in succedendū, iterum eorum habente tale ius aliū præsentare potest patronus, *Gard. in elem. 1. quæ 9. de iur. patronat.****

Currumq; est, quod ubi ueroq; priuilegiatæ variant de vno foro ad aliū ex causa, aliqua superueniente id agunt, & consequenter annuendum est semper variare posse.

Nec obstat, quod eligens vnam viam, censetur reuocare, l. quā in barde § aligere ff. de tribus. act. nam illa procedit iuxta Rota Romanæ sententiam, quando ab initio expresse quis se restinxit ad pernam viam, *Ludouic. decif. 270. nu. 3.*

Quare firmata regulæ inherendo illam amplā, ut non solum huiusmodi variatio concedatur in Regia Tribunalibus, sed etiam tales persone priuilegiare possunt redeclinare ad eorum iudicem ordinarium, ut aperto ore fateatur *Andr. de Iser. & Af. filii in cit. consil. Regni statutum*, qui idē confirmant in consil. *Regni si quis nostrorum num. 18. vbi*, quod in tantum residerit in vno Tribunali, in quantum voluit, sequitur *Muta in cap. Regni Sicilia 22. illat. 5. tom. 6. & recentius in decif. 30. num. 32. & ita dicebam in causa Honusij Capit. cum bardebus Gonzalui Lopez in anno 1626.*

- 32 Quorum sane sententiam diras esse veram, vbi non constaret de fraude & malitia, quæ esset, vbi utque partes se concordassent, & pro faciliiori via periret talem variationem, nam in tali casu esse denegandam affirmant *Foller. in consil. Regni statutum, Præf. de Franc. decif. 100. nu. 21* quem sequuntur *Trentacini. cariar. resolut. lib. 2. tit. de citat. resolut. 2. num. 10. D. Reg. Tapia de consil. Regni statutum num. 23. Capiblan. de Baron. pragmat. nu. 340. & 343. vbi quod in dubio illæ variationes sunt suspectæ, *Madrell. decif. 187. nu. 30. par. 2. vbi ita iudicatum fuisse aliaz fatetur, qui oculis idem confirmat decif. 268. num. 29. par. 3. & ex Franc. quem allegat, adducendum dicit, quod cum in supremis Tribunalibus molis magis admittatur iustitia, quam in Curis Baronaliibus, & inferioribus Regni, maxima oritur præsumptio contra variationem ad supremum Tribunali, ad inferiorem Curiam, & propterea maxime cogitandum esse ait, antequam remissio eandē concedatur, memioit quoque *Cantier. varior. resolut. par. 2. tit. de iurisdic. omn. iudic. num. 11. quare in criminalibus fieri debet diligentiam ad Rēi patrono, qui multoties partes reperit concordatas, scribit *Galopp. in praxi Sacri Consilij par. 2. cap. 6. num. 59. & iterum de Mari in addit. ad Gramat. decif. 100. nu. 8. reuocatio hæc ad Tribunali superiore ad inferiorem in quilibet non dauit res non sit integra, etiam si timor perhorrescentiorum cessasse diratur, & ita decisum referit in Sacro Consilio ad relac. onem Mag. Cur. in causa *Francisci de Mari, cum Ciuitate Regina, Affuaro Pulsoni, alitens*, quod quando sumus in criminalibus committitur prius Officiali, velno capienda informatione si expedit, vel ne, & si sponte sit talis renuotio, & tuoc illa admittitur iuxta****

scotell.

sententiam Sacri Consilij factam in Aula
Marci Antonij de Ponte deinde S. C. Præsi-
dis in anno 1607. referente Iudice Macedo-
nido in causa *Pelita Guallo pro mat. Dr.*
ejus de Hypoth. etus filij, cum Ferdinando
de Rofa, & alij Civitas Gofintia, & ita
in dies prædicari in Regia Audientia Ca-
labria vitra facetur, imò *Ther. in compend.*
decif. Ne ap. verba & alio fieri il primo tom.
2. affirmat iudicantē decessum in Magna
Curtia Vicarie, quod in causis criminalibus
monquā in tali casu remittitur causa, siq;
pariter in specie in quodam causa ciuili in
anno 1619. decessum restatut. Verum *Casfi l.*
controvers. iur. hb. 3. cap. 25. num. 13. est in
opinione huiusmodi præsumptionem cessare
debere, & incum esse decisioni, *l. vnit.*
C. quando Impr. vbi cūque privilegiate
personæ, vel propter expensas, & sumptus
excludendos, aut faciliorem agendi modū
in eorum proprio loco, vel ne ab eo extra-
heretur id agere intenderent, quod potius

14 præsumi debet in dubio ad excludendam
fraudem, quæ non præsumitur, ad text. in
l. iurati. ff. pro socio, cap. vltim. d. reg. iur.
cum latius cumularis per *Card. Tufc. con-*
clus. 163. lit. D. tom. 2. alias namque dam-
nosum esset eisdem legis privilegium, quod
apertè præsumit ait *Cenar. præf. quæst.*
cap. 7. nu. 2. conf. habent præterea.

Ita quod firmat ipse *Casfi*, ut cum
iure suo utantur similes personæ in pro-
posito casu, ac lege permittente id effi-
ciant, nulla equidem præsumptio erit con-
tra eos, si non sit extra propriū domicilij
forum apud Curie Iudices Regios cuiquam
agenti respondere.

S V M M A R I V M.

- 1 **I** nstitutio facta ipso patrone, quando
sit inuolida.
- 2 **T** estamentum ex causa præteritionis filij,
dicitur nullum, si opponatur.
- 3 **A** tentionis sunt nulla, paritè opponente.
- 4 **T** ransactio ex contrahentium, non dicitur
nulla, nisi opponatur.
- 5 **E** mphiteuta cessans à solutione Canonis,
quando cadat à suo iure, & quid in fen-
duario committit filiomat, nu. 6.
- 7 **A** litionis facta ipso vicino, quando sit
nulla.
- 8 **C** ompromissum tum sit ipso iure, si petatur.
- 9 **E** ut quanto post tres conformet, quando non
fiat.
- 10 **P** arca exigitur volente paritè, cui appli-
canda est.

- 11 **F** emina non excluduntur in Regno ma-
sistis molentibus.
- 12 **C** ontractus factus cum pupillo absque sol-
lemnizatione, quando non claudunt.
- 13 **C** ontrahentes transactorem, quando au-
diantur accepti non resistunt.
- 14 **E** xceptio debet opponi per exceptantem, et
profiti, & amplius ut nu. 15.
- 16 **C** autionem ubi quis præstare tenetur, si nõ
petatur valet præstisus, & amplius ut
num. 17.
- 18 **A** cta facta tempore finis, an fiat nul-
la, si paritè non opponat.
- 19 **V** ieiuratori condamnatur in expensis
paritè tamē petente.
- 20 **A** poca antequam mandatur sequi noni, si
non opponatur à paritè antiquitatis dimi-
netur est in instrumento lapsi viginti an-
nis, num. 21.
- 22 **S** ubscriptio in Breuibz, an citius ipso iure.
- 23 **A** ctus tenent ad fauorem alterius, intelli-
gitur paritè petente.

ARGVMENTVM.

Electio, seu Variatio Fori facta
absque aliquo ex requisitis necessa-
rijs, an sit ipso iure nulla, vel parte
petente annullari debeat, & sic ope
Exceptionis.

Q V Æ S T I O V.

R egula sit, quod si fortasse reperia-
tur facta electio, siue non variatio
à personis privilegiatis, non iuxta
terminos iuris, & substantialiter,
sed aliquem pareretur defectum, non per
hoc est ipso iure nulla, sed esset per iudi-
cem annullanda parte aduersa instante,
alias focus.

Quæ sanè fundata conclusio pluribus
coadiuuatur similibus, & primo, quod licet
1 institutio facta absque patroni consensu, &
pæconatione sit nulla, cap. *de crim. iur.*
l. 6. quæst. 1. cap. cum dilectus de iur. patron.
cum alijs apud *Gard. de benef. par. 5. cap.*
9. nu. 13. t. & per D. Ricc. in præf. resol. 171.
par. 1. in paritè. hoc tamen procedit reclama-
nante, & contradicente patrono infra tē-
pus datum ad præsentandum, alias sustine-
bitur, & valet pronisio Ordinarj, *Card.*
in sem. 1. nu. 11. de supplic. neglig. præ-
lat. Falsyn. in cap. cum Berol. nu. 10. & 14.
de re iudic. Selua de in neg. par. 1. quæst. 6.
nu. 15.

num. 15. *Rota decif. 77. par. 1. diuerf. lacus*
 § modernus *Vitian. in praxi iur. patr. par.*
 2. lib. 23. cap. 5. vbi nu. . in simili dicitur, quod
 i quamuis sit retrahenda electio facta con-
 tempris abfentibus, intelligitur tamen, si
 abfentes non vocati opponant de contem-
 pto, alias electio valet, cap. quod ficut §.
 quod si eos, & ibi glof. de elect.

3 Similiter quamuis testamentum fit nul-
 lum ex causa præteritionis filij, *Lenz ca-*
tera ff. de liber. & posthum. tamen id est ve-
 rum si præteritus filius dicat, ac petat, &
 nō alias, l. filio præterito vbi glof. & OD.
 ff. de inoff. rupte. l. si. l. maximū cūm §.
 facimus C. de h. i. r. præter. Put. decif. 16.
 nu. 12. lib. 2. *Stardus* in cap. Raynati in
 verb. eodem testamento relinquē a nu. 84.
 cum seq. de testam.

4 Et hinc licet attestata sine ipso iure nul-
 la, cap. non solum de appell. in 6. *Rota di-*
uerf. decif. 406. par. 1. hinc tamen intelligitur
 parere opponere, & petente, *Vtrall. de-*
cif. 6. par. 1. latē *Lancellotti de actus. par.*
 3. cap. fin. a nu. 100. cum seq.

Et pariter, si in transactione apponatur
 clausula, quod in euentum cōtrauentionis
 transactio sit ipso iure nulla, licet sit con-
 trauentum, nihilominus teneat transactio,
 quoniam adimplens non dicit de nullitate,
 quia intelligi debet volente eo, quē pro
 parte impieuerat, et post alios notauit
Putus decif. 140. lib. 1. vbi etiam quod ef-
 fectus decreti irritantis nihil operatur
 nisi parte volente, & petente, de quo la-
 tior *Gomez in reg. de trien. quæst. 49. &*
Gabriel consuef. 3. a nu. 25. de clausul.

5 Proinde si simili dicitur de emphyteuta,
 cessante à solutione Canonis per ætenuū
 præuaric. personæ, vel per beneuolū Eccle-
 sicæ, quod ipso iure cadit à iure emphyteu-
 tico, l. 3. C. de iure emphyt. cap. postmi de
 imat. tamen intelligitur, si dominus vo-
 luerit, et probat et. *in d. l. 2. ibi volenti*
et sicre cum à prædictis emphyteuticis
repellere, vbi notat glof. ar. b. volenti, &
post Bart. & alios, tradit ibidem Iafon te-
donat. 6. vsque ad 11. C. de iure emphyt. Cas-
ador. decif. 7. de locat. Tiraguel II in l. si un-
quam veru. reuertatur nu. 10. de reus and.
donat. Clar. in præf. in verb. emphyteutis
quæst. 9. nu. 1. Rotund. à Valt. conf. 81. nu.
7. vol. 3. Paris. conf. 108. num. 33. lib. 2. nun-
 quam enim applicatur poena creditōri io-
 uino, eni forsitan non exprimeret rem habere
 per se, nec de facili reperiret, qui tantum
 responderet, ac proinde taciturnitas do-
 mini arguit remissionem poenæ, *Iaf. in*

d. l. 2. nu. 7. Casador. d. decif. 2. sub nu. 4. &
9. de locat. ita ut si dominus in vita sua nō
 declarauit velle vti dicta poena liget de-
 clarare non valet nec ad heredē, nec con-
 tra heredem transire ius declarandi, *Cas-*
ador. decif. 2. num. 6. 7. & 9. & decif. 3. nu.
2. & 3. de locat. Vtrall. decif. 155. nu. 3. & 4. p. 1.

6 Præterea si feudatarius committit fel-
 loniam, & dominus non conueniatur, ena-
 dit poenam si loniz, quæ dimittat locum
 habet, si dominus velit, & petat alias se-
 cus *Bald. in cap. que in testam. nu.*
consuet. Gulielm. Benedic. in cap. Rayna-
tum in verb. in eodem testamento r. h. quæst.
num. de testamento. Casador. supra alig.
decif. 2. num. 6. & 7. de locat. Clarus in
§. feudum quæst. 49. num. 10. cum alijs per
Tiraguel. in l. si unquam in verb. reuer-
tatur num. 11. C. de reus. donat. vbi nu. 12.
 post plures concludit, quod tali casu si do-
 minus taceat, & noluerit ad poenam de-
 nuere, quod non dicitur feudum nouum,
 sed de nouo concessum, quāvis iam eo ipso
 iure ceciderat, sed manet, ut erat antiquū,
Iaf. in l. si mihi, & Ticio nu. fin. ff. de verb.
obligat.

7 Adhuc in Regno licet ex dispositione
 consuet. inter. sanctorum de iure præstatio
 debeat fieri venditori potius victimo, quam
 alicui, alias venditori habetur pro nulla,
 hoc tamen vendicator sibi locum, si victimus
 voluerit, *Iaf. in l. 2. C. de iur. emphyt. §. nu.*
6. cum seq. Putus decif. 4. nu. 2. lib. 2.

8 Et hoc spectat, quod quāvis compensatio
 fiat ipso iure, intelligitur tamen, si petatur,
Lfin. C. de compens. §. in bona fide in fit. de
acton. Tindar. in tract. de compens. ar. 6.
nu. 4. prout etiam quāvis falcidia relectæ
 ipso iure, l. sineam *marg. in artium ff. ad l.*
factid. id est vetum, quando heres velit, &
petat, Bal. in l. 1. C. ad l. fact. Tiraguel in l. si
unquam in verb. reuertatur C. de reus. donat.

9 Sicut pariter, quāuis post tres senten-
 tias conformes facienda sit executio, nō
 obstat quācumque nullitatis exceptio,ne,
 ut in *clen. 1. de sent. & re iudic. Menneb. de*
arbitr. ind. casu 9. cent. 1. Comar præf. 99.
cap. 24. hoc est vetum, si pars opponat has
 tres conformes, nam illa non opponente
 valebit processus, *Rom. conf. 214. vol. 3.*
 plenē *Gabr. cont. l. 1. a nu. 24. de exec. rei iud.*

10 Idemq; videmus in prouiso de beneficii
 contentente reuocatio penfionis solutio-
 de in quolibet facellum sub poena excom-
 municationis latæ sententiæ, prauationis
 beneficii, & regrellis, quia huiusmodi po-
 na intelligitur penfionatio, aut illo, cui
 regref.

qui inferunt ad statum actiōis fideiussorem prefici, vi in illigatne parte petente opponente, & instante, sequuntur *Caucer. varar. resolut. hb. 1. tit. de prescript. cap. 35. num. 1. 6. Hicuri de fideiuss. cap. 5. num. 133. Grassi de except. cap. 31. num. 135. Carst. in praxi interregand. reor. hb. 3. cap. 5. num. 52. Pavinae in pract. crim. tit. de carcer. quæst. 3. num. 18. Treuting. varar. resolut. tit. de solut. resolut. 1. nu. 8. non est enim necesse quod debitor vitrea voluntate ad cautionem prestandam se offerat, sed satis est, si petenti creditori morum non faciat, l. 1. §. non exigit ff. ut in poss. leg. l. pto §. fin. ff. de leg. 2. cum illis cumulatis per *Maur.* qui latè materiam de elacat in tract. de fideiussorib. sect. 3. cap. 8. ubi assignat rationem, nam quando lex cauo, vel statutum mandant aliquid fieri illud semper intelligitur parte petente, ex l. 1. §. quod ait prator. & l. si qui filium §. stipulatio ff. de collat. bonor. l. 1. ff. ut leg. nom. cau. cap. 1. de sepult. in 6. & cap. 1. de sentent. execr. cum. cad. l. 1. imò disposita per legem, vel statutum in fauorem alicuius, nunquam habent locum, nisi perantur, licet statutum id ipso iure fieri velit, *Glas. fin. l. scimus in vers. ipstatute C. de inoff. testam. Mantu. de consuet. vltim. volunt. lib. 7. tit. 10. nu. 31. & seq.**

18 Quibus accedit per comprobationem, quod in simili videmus acta facta tempore feciarum, non esse nulla, si pars dictam exceptionem minime opponente patiendo procedi ad nonnullos actus, ut apud *Grex. arell. decis. 61.* ubi copiose per plura itaq; parces non opponente conceduntur, quæ alias utique deogarentur, iuxta scripta *Mencoch. de reuoc. poss. remed. 1. nu. 164.*

19 Et in simili videmus, quod licet victor victori in expensis condemnandus sit, ut probat *tex. in cap. calumniae de pen. t. tamen est verum parte petente ad id condemnari alia fecus, ut post alia Perez in l. 1. tit. 15. lib. 3. ordin. Amat. Rub. r. in pract. cap. 3. num. 34. Barbosa in l. cum qui temere num. 174. cum seq. ff. de iudi.*

Ex quibus omnibus meriti in causa *Sceplior Cinque* cū Felice Mannara tanquam Regius Gubernator Aiccola, & Placito Glani iudicauit apocæ, quæ decennio elapso regulariter exequenda, iuxta vigorem pragmatice 64. de offic. procer. Casar. nō mandatur, ut colligitur ex *Ruut. ibid. num. 15.* & apertius nocet modernus *Gauti in sua pract. de erro. cap. 1. tit. 8. num. 317.* loci exequenda non obstat, quod esset an-

tiqua, cum per partem aduersam citatum super tenore eiusdem apocæ, nihil de hoc opponeretur, præscriptio sequidè ipso iure actionem non excludit, sed ope exceptionis. cap. ad sum. ubi *Anchar. & Felys. de prescript. Boer. decis. 144. Guid. Pap. decis. 221. Misinger. abster. c. centur. 3. Sard. decis. 14. Giarba decis. 173. num. 6.* nonens illam opponi necesse esse, quin iudicis officio supplenda non est.

Vade in simili paræ instrumentū elapsa at viginti annis liquidari, ubi debitor hoc nō opponit, quia videtur pati se cōueniēti debitor, & de facto condemnari, *Robert. de liquid. infirm. caus. 2. num. 3. Pand. Gravin. in comment. ad Rit. 166. par. 5. decet. v. nu. 4.* ubi pariter *Cassan. nu. 34. in fin.* quos sequitur *Galter. de liquidat. infirm. n. 1. par. 1. in vers. debet nu. 3. c.* quod ego prædicauit in causa *Andree Bongiorno* de de anno 1647.

20 Et surceptio in rescriptis, siue Breuibis Apostolicis, nō vincit ipso iure, sed ope exceptionis, unde nisi opponatur dntur iurisdiclio & processus, tene *Abb. Inuoc. & Anchar. in cap. ceterum de rescript. ubi et à Imal.* qui testatur de commun. *Capys regul. 41.* ubi laciū discutit materiam declarationes cumulando.

21 Quorum omnium ratio est, eo quia quilibet actus regulariter tendens ad fauorē alterius est intelligendus parte petente, *Glas. in l. commissa. & ibi Jaf. C. de prescrib. Imper. off. Rot. in antiq. decis. 1. de decim. & ad materiam copiose *Mencoch. de presumpt. hb. 3. presumpt. 46.* ubi plura huius farinae cumulata ceperet.*

SUMMARY M.

- 1 Actus in dubio debet interpretari ea-
stus.
- 2 Actus qui facere debet, tenetur facere scilicet
dum legem.
- 3 Actus qui gerit presumitur voluisse, et il-
le voluit.
- 4 Actus interpretari sper debet, ut aliquid
operetur, & censetur solutus eo modo quo
agenti otium est, nu. 6.
- 5 Verba impropria, ut actum nullum red-
datur.
- 7 Solutio in causam, qua continet penam,
vel usuram, in dubio presumitur soluta.
- 8 Verba in dubio de actu casu intelliguntur.
- 9 Medicum in dubio presumitur bene quæ sua
officio, & secundum regulas artis mede-
ri, num. 10.

ARGV.

rum citiam in consanguinitate.

- 7 Mandatum speciale, non requiritur ad allegandum fore declinatoriū pro stipio.
- 8 Procurator constitutus ad eligendum, vel variandum forum, potest etiam iurare de perhorrescentia, licet de hoc in mandato non sit facta mentio, & vide num. 11. & 16.
- 9 Concesso uno, actui dicitur commissum omni, quod requiritur ad illud, & consuevit volens quilibet, & antequam, nu. 10.
- 11 Inferior ex privilegio habens ius instituti, an possit presentatum examinare.
- Concesso officio, dicitur concessa facultas porrandi arma, ibid.
- 12 Privilegium concessum Sacerdoti, ut possit celebrare in tempore interdicti, extenditur ad firmitatem in diuinit.
- 13 Procurator admittitur ad iurandum de calumnia. & ad praestandum fidelitatis iuramentum, nu. 14.
- 15 Habens speciale mandatum iurare potest,

ARGVMENTVM

Electio, siue Fori Variatio an possit fieri per procuratorem nomine privilegiatarum personarum, itaut & ille valeat quoque iurare de perhorrescentia.

QVÆSTIO VII.

Regula sit, quod fore electio, & variatio non tantum possit fieri à principali privilegiato, sed etiam ab etos procuratore nomine ipsius, 1 quod enim facit procurator dicitur fieri à principali, l. c. de iudic. ff. de or. & in or. cap. mulieris de sentent. exor. & ita sequatur de comuni praxi in Regijs Tribunalibus Regni.

Vnde videmus, quod in marcella iurisperita troniū, sicuti panones laicos variare potest, ita & eius procurator, Palsyn. in cap. venerabilis num. 3. de except. Ricob. de Curt in trac. de iur. patron in verb. bonorificum quæst. 30. modernè Barbosa in trac. de offit. & potest. Epist. alleg. 73. nu. 157.

2 Vt si quod ille dicitur facere, cuius nomine sit, de què per alium facit, per se ipsū facere videtur, cap. qui per alium de reg. iur. in 6. hinc si iuri patronus prohibetur se ipsum presentare ad beneficium, cap. per, molerat, & ibi Glos. in verb. presentare de

iur. patron. cap. fin. de consuet. Io. Andr. & Anbar. in cap. consuetud. de iur. patr. Abb. conf. 25. Ab. 2. eadem ratione procurator constitutus à parrogo rum facultate presentandi, neque ipsum patronum constituentem presentare, Abb. in d. cap. per non fructuobi addit Ric. D. Bal. in addit. ad Specul. in rub. de iur. patron. V. erall. decis. 397. par. 2. Parit diebus in Rota decisum in trac. de resign. b. n. s. lib. 9. quæst. 17. nu. 123. Campanilin diuersus non. Ab. 21. cap. 13. num. 359. & alij moderni communiter vocat.

Iniunctum, quod si nomine miserabiliū, & privilegiatarum personarum à procuratoribus fiat huiusmodi fore electio, vel variatio, vitique recipienda erit oblique villo scrupulo, & post huiusmodi electionem factam ludex, à quo ad nullum artum procedere poterit.

3 Declara tamen, ut procurator intendens eligere, vel variare forum nomine sui principalis privilegiati, habeat speciale mandatum, vel generale eum libera, iuxta Andria Ifernensis, & Assisiti, si nentiam, in consuet. Regni si quis in posterum, quibus roboratur Carant. de Rit. M. C. V. 228. nu. 11. Praef. de Franch. decis. 157. qui ita prætiterat in Sacro Consilio illustrat D. Reg. Tapia in consuet. Regni statum nu. 32. de magist. iustit. M. Aprilis decis. 127. nu. vbi in illo sacro Regno id non statuit, sed emanari indistinctè litteras declinatorias fore à magna Curia affirmavit.

6 Neque in simili ad restitutionis iniunctum beneficium pretendi speciale requiritur mandatum, cap. coram de in integr. restit. l. illud §. si talis ff. de minor. Ausp. ad Caput. T. hof. decis. 95. Gutter. praef. quæst. Ab. 3. cap. 87. nu. 3. Gratian dist. 97. form. lib. 1. cap. 105. num. 25. Amat. decis. Rot. Maribia 97. num. 6 Cardm. Mandat. decis. Rot. Rom. 11. Casuall. commun. 1011. commun. quæst. 135. M. aurit. de restit. in integrum cap. 23. etiam si consanguineus sit, qui illum petat, l. patri ff. de minorib. Glos. in l. exigendi ff. de procurat. Rapa in cap. cum M. nu. 60. de consuet. M. nichol. quæst. frequent. cap. 22. num. 12. Barbosa in l. 3. num. 12. ff. solut. matrim. quoniam Clericus bene valeat petere tot restitutionem per non habentem speciale mandatum, neque ad id iure procuratorem constitutum non obstante statum (peut in Regno) in quo viget Ritum M. C. V. quod fore declinatoria non admittatur nisi pro comparatione personalitatis, Guid. Pap. decis. 338. Praef. de Franch.

Franch. de res. 329. Se app. de iur. non script. lib. 3. cap. 18. nu. 6. & 7. qui ita de consuetudine seruati testatur *Grass* alios cum lantem concordantes de effectib. *aleratus effect. 1. nu. 1796. in fin.* iuxta quorum sententiam alligauit in causa Clerici Antioij Fossati Diocesis Capuani anno 1626.

- 8 Quinimo quando procurator constitutus fuit a persona priuilegiata ad comparandum in foro, & Tribunali ad eligendum, vel variandum forum eius nomen nulla mentione facta, quod possit etiam iurare de perhoru etia, utique possit huiusmodi piazare iuramentum. *Carau. d. res. 238. num. 20.* quem refert, & sequitur *Trentan. varar. resolut. lib. 2. tit. de iur. resol. 2 nu. 14. circa finem vers. & quando ea ratione, quia censetur concessum vii in necessariam consequentiam, siquidem concessio aliquo, conceduntur omnia precedentia, & sequentia, sine quibus illud aliter fieri non posset, & per hoc de penitus ad illud. *Loratio ff. de sponsal. l. ad rem mobilium ff. de procurat. l. ius probat. Stamban. consil. 48.* ubi concludit concessa iurisdictione, vel officio aliquo, videri concessum potestatem credendi Accusator, alioque Administratores, 10 etiam quod in priuilegio expresse non dicatur, consequens enim, qui vult suum antecedens velle quoque decedendum est. *l. qui proprio f. que alium ff. de procurat. l. d. nique f. iurisdictionem ff. de penal. legat. l. 2. ff. de iurisdictione omn. iudic. Eurar in topic legal. loco 95 latè Gard. Tusi. conclus. 757. tit. C. tom. 2. D. Ricer. in d. ius. Cur. Archiep. 140. 11 par. 4. ubi principaliter tractat de iurisdictione, si confessor ex priuilegio habens ius instituendi, possit presentium examinare, merito ex dicta regula, si manet de res. 246. cad. par. 4. concessio officio, censetur quoque concessio facultatem ponendi arma. Hinc mancipium instrumentis donatis, & traditis mancipia ipsa donata, quoque censetur, *l. 1. C. de donat. Couar. varar. resolut. lib. 3. cap. 16 num. 12. Boer de res. 282. nu. 7. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 2. num. 10. Gomez in l. 4. l. 1. ar. num. 2. in fin. & d. num. 30. Menoch. de presumpt. lib. 3. quaest. 14. num. 6. Matun. in l. 1. gloss. 6. num. 2. & seq. tit. 6. lib. 3. noua recepti. Fereira de emphyt. cap. 21. num. 14. & hunc priuilegium concessum Sacerdoti, vel possit celebrare, tempore interdicti, extenditur ad alterum, qui Sacerdoti insinuat, vi celebrare valeat. *Suarez de legibus lib. 3. cap. 1. nu. 7. Bonacin in eiusdem nominis tract. quaest. 3 in tit. de primogen. p. uel. 7. d. 2. nu. 6. quod****

admodum concessa iurisdictione, censetur concessa ea omnia, sine quibus iurisdictione explicari non potest, *l. 2. ff. de iurisdictione, l. fin. f. fin. ff. de officio, Bellou de mandatu. iurisdictione. 1. ap. 9. quaest. 2. nu. 1.* ubi quod iudex datus facere potest ea, sine quibus cause cognitio expediri non potest, & confertur, nam prohibitio vno, censetur prohibita omnia, per quod denotatur ad illud *l. Age in fin. ff. de natural. cap. quod prohibetur de reg. iur. in 6. cum similibus de quibus apud Masciar. de probat. conclus. 107. Sard. conf. 30. 1. num. 74. Galei. in Margarit. 1. conf. soluit. in verb. prohibere, Barbof. in l. 1. nu. 37. par. 3. ff. solut. matrim. quare mei non syndicatores possunt cogere testes recusantes ad iustificandum, & inobedientes carcerari & absque officialis successoris licentia, *Cum in praes. syndic. cap. 6. nu. 16. Borrelli. qui ita consuluit conf. 85. cent. 1.**

- 13 Ex quo aperte patet, quod in praestatio, ne huiusmodi perhoru essentia iuramentum, non requiratur persona principalis priuilegiata litigans, ita quod illud non debeat praestare a principali loci eligente, sed sufficit, quod praestetur a legitimo procuratore, aut tutore, *Afflic. d. consil. si uolumus sub num. 26. ut tunc Masciar. in praes. Sac. Conf. gloss. compentens num. 78.* quod de obseruantia in Regno testatur, & ita. *Franch. de res. 337. num. 7.* ibi an si praestatum iuramentum per personam legitimam, peccat in simili persona principalis non requiritur, sed admetitur specialis procurator ad iurandum de calumnia, etiam in casu quo principalis iurare debet, *cap. fin. de iurament. calumnia 10. 6. Ludo. misit deinde Grigor. XV. in de res. 182.* ubi sic decium in Rota dicitur, aliter, quod ubi iudex procurator iuravit, censetur principalis ipse iurare per organum procuratorum, *Mell. in repet. in verb. procurator habente speciale mandatum, imo ex generali consuetudine admetitur etiam procurator habens generale mandatum ad lites, ad iurandum de calumnia. Rota apud Zachum de oblig. eam. d. res. 10. 1. num. 3. & seq. & alias censum eadem Rota in Romana de mortuorum 22. Martij 1604. coram Illustri. Cardinali Pamphileo. tum Rota Auditor, & in Romana penultima de calumnia 29. Aprili 1617 coram R. P. D. D. Donato, plenè Masciar. varar. resolut. lib. 4. cap. 47. nu. 8. & seq. si neque prius potest quis praestare huiusmodi iuramentum cum speciali mandato, *Afflic. in 1. ap. 1. de forma fidelitatis, Capye. in inuest. feud. f. pseudorū iura.**

iuramenta sol. fin. Ruzetus de iuri rega-
harum privi. 43. nu. 2. Clar. in sus. praef.
in 6. studium quæst. 49. Franc. Mart. de res.
691. & 693. vol. 1. Intregitol. de stud. par. 6.
cap. 4. num. 31. vol. 1. vbi dicitur mandatum
contrinere debere non præstandum fidelita-
tis iuramentum tali domino certo, sequuntur
Gregor. de consens. stud. par. 8. quæst. 16.
de iurament. fidei. tit. num. 9. Clapper. in de-
res. fidei al. tan. 9. quæst. omni. num. 6. & gene-
raliter nate qui posse cum speciali man-
dato, affirmantur Cardos. in praes. iudic.
& Aduoc. in verb. procurator num. 14. &
Surd. de res. 139.

- 16 Bene vctum de iuris rigore utique die-
dum est per fasus perhorrescentia iura-
mentum præstandum esse à propria perso-
na alligantis prius iurium, ut aperiè colle-
gitur ex verbis consens. statim iuribus (cor-
porali præstare iuramentum) quæ sanè verba
idem important, ac si diceretur, ut tale iu-
rumentum propriis præstare manibus, quo
in casu non esse admiſcendum procurato-
rum etiam habentem ad iurandum specia-
lissimè mandatum, annuunt Cassador. cit.
disting. 1. de iur. iur. Conar. de sponsal. par. 2.
cap. 3. §. 3. num. 2. vers. fit testis in fin. Suer-
ez de res. 6. in tract. de iuram. lib. 2. cap.
21. num. 3. Sayr. in claus. regia lib. 5. cap. 6.
num. 27. sed quia hodierna praxis quoti-
diana totum contrarium admittit, ideo am-
plius non insisto.

SVM MARIVM.

- 1 **I**n eligendi, & variandi forum sit odio-
sum.
2 Retrahitur à iure communi dicitur odiosum.
3 Exemptio est contra ius commune, & ideo
odiosa.
4 Regula refractoria aduersatur iuri com-
muni, de quo Ordinarius libere contradi-
tur, ut solum conferendi beneficia in omni-
bus ministris, & ideo odiosa est.
5 Odiosa sunt restringenda.
6 Exemptionis quantum fieri potest restrin-
genda sunt.
7 Rescripta priuilegia, & gratia Pontificum
in quantum à communi iure recedunt,
strictè interpretantur.
8 Priuilegia Principum quando extendan-
tur.
9 Restrictio istius in corpore iuris clausa
dicitur odiosa.
10 Exemptio concessa Fratribus Minoribus,
non extenditur ad Sorores eiusdem or-
dinis.

ARGVMENTVM.

Ius eligendi, & variandi forum,
num sit fauorabile, vel odiosum.

QVÆSTIO VIII.

Regula sit, ut illud eligendi forum,
illudque variandi ius sit odiosum,
non autem fauorabile, eo quia
congruit regulas generales, &
iuris communis vigore, quatum actores se-
quuntur forum rei, & nullo omnia Ordina-
riorum Curia ad Principis Tribunal cono-
lulare possunt, necnon iudicia vbi excepta
sunt ibi determinari debent, ut ius con-
suetudinis hanc ad. §. 1. quæst. 1.

1 Certumque est, ut omnis recessus à re-
gulis de iure communi introducitur sit odio-
sus. Abb. in 1. ap. cum de h. l. de consuetud.
& in cap. 2. & 3. de sign. priuileg. Roman.
vers. 4. 18. num. 2. Tirragall. de vtroque ri-
trahit. in probum num. 62. Menoch. de rre-
perand. poss. §. rem d. 4. nu. 38. Rot. Roman.
diuers. de res. 433. nu. 1. par. 1.

2 Vnde cum exemptio sit contra ius com-
mune, Abb. in 1. ap. ut priuileg. num. 4. de pri-
uileg. & in ap. 1. num. 10. de offit. ordinari.
ideo ius exemptionis est odiosum, & non
fauorabile, concludit Cardos. in tract. de
iurisd. in exemptis par. 1. quæst. 4. tom. 1.

3 Prout similiter regulam restrictionis,
quæ aduersatur iuri communi, de quo Or-
dinarius libere conceditur facultas con-
ferendi omnia beneficia in singulis mēibus,
1. ap. frequenter de insti. 1. ap. conuer-
rent de offit. ordinari. Cassador. de res. 3. nu.
4. & de res. 4. de priuileg. Crescent. de res. 3.
num. 4. et d. tit. Putius de res. 493. lib. 2. Gomiz.
in tract. de respectu nu. 20. in fin.
esse odiosam singulis Rapa in respons. 6. nu.
6. & 7. de consens. Put. de res. 345. lib. 2. &
de res. 140. lib. 3. de quo tamen Iustus Gan-
xal. in regul. 3. cap. 11. §. 6. probat id vbi
veritatem cum distinctione habes.

4 Cumque singula, quæ sunt odiosa restrin-
genda sint, 1. et cum quidam §. de liber. &
possum. 1. ap. renouant. 23. dist. cum lo-
cus ideo fatendum est huiusmodi eligendi,
& variandi forum ius esse, & fore restrin-
gendum tanquam iuris communis corre-
ctionem, ad tra. in 1. quod error §. de legib.
1. ap. quæ de iuri communi de regul. iur. in 6.
quod enim à iure communi deuiat idem,
simul est stricti iuris, & odiosum est, Bald.
in 6.

in l. non sine nunc. v. C. de bonis, qui libere.
Abb. in cap. olim num. 7. de verb. signif. Con-
suet. 107. §. 9. num. 7. lib. 3.

6 Proce in similibus videmus in exemptioni-
bus, quæ cum ordinari potestati præiudi-
cent, quæ sit fieri potest restitutorum sunt.
Franh. in cap. 1. num. 2. de priuilegiis in 6.
Abb. in cap. sanæ iura in d. tit. l. infim. l. si se
supulatus nu. 12. ff. de verb. oblig. l. auoc. in
cap. dudum de priuilegiis.

7 Sicque patet rescripta, priuilegia gra-
tiaz Potestatum, & similia in quorum à re-
re communi recedunt, stricte sunt patet
interpretanda. Pilsen. in cap. consanguine
de rescriptis. Rebuff. in praxi in official. tit. de
diff. inter priuilegia, & rescripta.
num. 27. in fin. l. si in quibus, de retract.
consanguinis. §. 35. gloss. 1. l. transmissi in tract.
de usurpatione. rescriptor. §. 3. art. 7.

Et quomodo ius eligendi, & variandi for-
rum concessum miserabilibus personis sit
priuilegium habens causam à Principe, &
ideo omni cum favore dicitur interpretan-
dem, & extendendum. l. fin. vbi DD. de con-
stit. principum.

Tamen quis illos præiudicat regulis iu-
ris communis, & iurisdictioni officialium
Ordinationum, & domicilij debet ad instar
omnium priuilegiatorum stricte iuste inter-
pretari, ut minus quam fieri potest tertio
præiudice, & distat per Pilsen. in cap. 1. cau-
samque num. 10. & siq. de rescriptis. & ita in
materia exemptionis loquendo respondet
Cochin. de iurisdictione. in exemptis d. quæst. 4.
num. 16. bene siquidem præiudice, ut in ex-
ceptis admittitur interpretandam exten-
sam respectu ipsorum coeodensium, non
autem respectu tertij, v. casus Abb. in
cap. olim num. 7. de verb. signif. & tradide-
runt l. infim. l. si in official. l. consuet. Princip.
Castrensis in l. si de in ius vni. Militum in
suo rescripto. in verb. priuilegium Principis
contra sum, & quælibet dispositio etiam
latissime interpretari solita, quatenus al-
terum latus stricte interpretari debet, atque
restrigenda venit cap. super 10. d. offi. de-
ligat. vbi Abb. & reliq. Dec. conf. 423. nu. 6.
Gehr. 107. nu. 5. & 6. vol. 1. Cassador.
d. de iur. 3. num. 3. de priuilegiis in 12. rom.
siquidem priuilegium Principis latissime est
interpretandum, in quantum nemini præ-
iudicat, l. si quando C. de bon. vacant. lib.
10. cap. 1. in parte il primo de verb. signif.
Marfil. singul. 483. Sæd. quæ alios casus
conf. 423. nu. 73. l. 1. ut si de præiudicio re-
tæ agatur laram non habet interpretatio-
nem, l. non est, in cap. cum distat de de-

nat. Bertrand. conf. 7. num. 2. vol. 3. Gram.
dist. 49. num. 55.

Nec sepe firmam conclusionem re-
pendo repugnat, quod huiusmodi selectio-
nis fosi priuilegium in corpore iuris etian-
tum reperitur, & consequenter fauore ab-
solutè sit censendum, & ampliandum.

9 Nam in simili videmus reformationem
etiam existentem per viam legis generalis,
& in corpore iuris etiam. v. et illa, de
qua in cap. 2. de præbendis in 6. de vacanti-
bus in Curia, nihilominus dicitur quod ius
quia iurisdictionis ordinariæ de rebus alibi
asseruntur in minimis. in c. 3. sub nu. 9. in fin.
& ibid. Franh. nu. 4. de præbendis in 6. Sino-
niti. de rescriptis §. 5. num. 27. quos refert. & se-
quitur Gomarus in p. 6. c. 1. l. 1. de p.
bimalis 6. nu. 12. quibus iungo Guebar. in
tract. de iurisdictione. num. 166. & Cochin.
de iurisdictione. in exemptis super allegat. quæst.
4. num. 10. vbi ideo voluit exemptionem
10 concessam Fratibus Minoribus, non ex-
tendi ad Sorores et eisdem ordinis aduersus
seorsentiam nonnullorum, & præcipue Pa-
riji in tract. de rescriptis. in fin. par. 1. lib.
3. quæst. 12. assertore s. dispositum in Abba-
te habere locum fo Abbatis.

SVMMARIUM

- 1 **E**lectio fori nam datur in Tribunali-
bus Ecclesiasticis, sicut datur in
Tribunalibus secularibus, vbi nu. 18.
- 2 **C**ausa ad forum Ecclesiasticum spectantis
in prima instantia, sunt decidenda iura
locorum Ordinarij infra humanum ter-
minanda, & amplius ut nu. 3. & 4.
- 3 **A**n Consilium Tridentinum l. 14. cap.
20. vbi exceptis casibus, quæ iuxta ratio-
nes sanctionis apud Sedem Apostoli-
cam sunt tractanda, possit comprehendere
dispositiones etiam in l. vni. C. quando
Imper. inter pupill. & vid. num. 6. &
vide nu. 13. & 15.
- 4 **P**riuilegia consensu presentis per modum
legis, non comprehendunt Ecclesiasticos.
- 5 **E**x impossibilitate arguitur consuetudo.
- 6 **S**tatutum semper recipit interpretationem
à potestatis statuenti.
- 7 **N**ulla lex potest ligari, & prohibere
non subdatum.
- 8 **L**egis imperialis in titulis Codicis de sum-
ma. & de Episc. & Cler. & de sacra-
mentis Ecclesiarum facientes expressam men-
tionem de personis Ecclesiasticis nullam
vim habent, nisi iure pontificio appro-
bentur.

- 12 *Locus dispositio non comprehendit ea, quæ specialiter non veniunt.*
 13 *Exceptio declarat regulam.*
 14 *Ecclesiastici non habent electionem fori Ecclesiastici, nisi data violentia laicorum.*
 15 *Concil. Trid. considerat non litigantes tractantur extra Provinciam.*
 16 *Privilegijs in dubio derogari non presumitur nisi per Papam.*
 17 *Privilegio l. omni. C. quando Imper. inter pupilli & vid. non censetur derogatum, nisi specialiter derogatur.*
 18 *Dictio (omni) ista uniuersalis, & nihil excludit, & comprehendit ea, quæ alias non comprehenduntur. nu. 22.*
 19 *Textus in l. omni. C. quando Imper. ista de Canonici sanctionibus, quia tendit ad fauorem nisi rubricam personarum.*
 20 *Sac. Concil. Trid. non subiculis legitimis modis, quibus ex iure dispositio quæ fertur forum.*

ARGVMENTVM.

Electionis Fori privilegium num procedat tam in Tribunalibus secularibus, quam in ecclesiasticis, ita, quod privilegiata personæ per viam electionis fori omisso loci Ordinatio Curiæ Romanæ adire possint.

QVÆSTIO IX.

- 1 **R**egula dicitur negatiua, ut in foro Ecclesiastico non detur electio fori, sicuti datus in Tribunalibus secularibus, siquidem licet sancta Sedes Apostolica immediate quascunque causas ecclesiasticas indicare possit *cap. cum de, & cap. nunc videri p. 3.* apud tam in Cuius stylus feruor, ut omnes cause ad forum Ecclesiasticum spectantes coram loci Ordinatio in prima instantia decidantur, & infra biennium terminentur, ut patet statuit *Sac. Conc. Trid. sess. 14. de reformat. cap. 20.* per quod ita scribunt *Fufius de visitat. lib. 1. cap. 33. post num. 3.* Leo in *Theaur. fur. iur. iust. par. 2. cap. 1. num. 70. Monald. iust. 92. Antonia. var. refut. lib. 1. cap. 13. num. 3.* Piasse, in *praxi Episcop. par. 2. cap. 4. num. 3.* D. Ricci in *sol. iust. decy. sol. iust. 133. in fin. qui in praxi ref. 126. par. 2.* iurmat, quod nec Auditor Camera, nec quicvis alius Iudex Romanæ Curie potest cognoscere de eis in prima instā.

tia, nec monitoria decernere ad extrahendas nates ab earum domicilijs, quod pariter confirmat *d. Cur. Archiep. 173. par. 4.* ubi etiam quod nullitatis professionis causam coram Ordinario, & Superiore regulari in prima instantia, & infra huiusmodi decerni debere, testatur *diu. iust. sacra. Illust. rissimorum Congregationum. 1x. Ar. mendari. in Addit. ad recopil. leg. Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7. de religionib. in declarat. num. 40.* omnes itaque causæ in prima instantia relinquuntur examini, & iurisdictioni Episcopi, & co-moruo, Capituli Sede vacante facultas tribuitur. *D. Ricci in praxi iust. 130. item. 1.* adeo quod nulli partes contentian, neque in causa in prima instantia committi ex solo Episcopi consensu, ut *deasum per sac. in Congregatione Concilij 17. Iunij 1587. i. e. i. Gratian. lib. 3. dist. 1. fori. cap. 8. l. 17. nu. 16.*

- Nec potest replicari de exceptione regulæ: text. autem Concilij Tridentini, ubi (ab his exceptionibus causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, quasi quod text. in l. omni. C. quando Imper. inter pupilli & vid. se de istis Canonici sanctionibus.
- 2 Nam respondetur dictis text. non comprehendit sub exceptione Concilij in d. *vers. canoniz. sanctionibus*, ut probat, & sequatur *Marta in diu. iust. 209. ubi assignat rationem*, quia idem Imperator concedendi illam legem non explicauit Ecclesiasticos, nec potuit de illis intelligere, quoniam privilegia concessa personis per modum legis non comprehendit Ecclesiasticos, cum hoc effectus signum superioritatis, *fo. de Leg. quem sequitur Abb. in cap. Ecclesia Sancta Maria de consuet. & in cap. qui Christi de foro compit. Alex. cons. 207. num. 2. vol. 2.* delicta enim ipsi potestas in hoc *Corn. iust. 143. num. 4. lib. 4. Castren. cons. 157. lib. 2.* ubi testatur de communis opinione *Sard. iust. 301. n. 46. Hondi. d. iust. 20. nu. 6. lib. 2.*
- 3 Item, quia si Imperator concessisset expressè Ecclesiasticis non valeret, ergo non comprehenditur sub generali concessione, quia ex impotentia arguitur voluntas, *l. iust. ff. ad munia p. cap. ad nobis de sentent. 121. commun. Bar. in l. si quis sub conditione ff. de condit. & demonst. Craswell. iust. 106. num. 6.* *Deiun. cons. 504. vol. 1.* nemo videtur opponere maius ad sibi illicita, *l. miles ff. tam ubi Angel. ff. de adulter. Anebar. in repit. cap. 1. num. 129. de consuet. & statutum semper recipi interpetari non a potestate statuentis, Monach. in cap. 1. de consuet.*

Et licet ibidem exiptionis causæ, quæ secundum canonicas sanctiones debent apud Sedem Apostolicam terminari, & ut supra probatum fuit *text in d. l. omne*, non dicitur de canonicis sanctionibus.

33 Tamen aduertendum est satis illam esse de canonicis sanctionibus, dum tendit directè ad maiorem miserabilitatem personarum, quæ sunt sub protectione Ecclesiæ, *Abb. in cap. anti sum de iudi. nu. 16 Letum in exam. in Episcoporum. lib. 3. cap. 1. nu. 40.*

Tanto magis, quia si à iure civili tale privilegium conceditur humiliori personis, ergo & fortius de iure canonico, quod æquius, & magis pium ab omnibus prædicatur.

34 Ultra quod Concilium loco citato, non substat modis legitimis, quibus quis ex iuris dispositione sortitur forum, ut decisus testatur *Leon. in his. for. fore. 21. cl. par. 2. cap. 1. num. 75. & N. in probatissim. in cons. cl. 1. in tit. de i. iudi. prima instantia 10. ram locorum Ordinarij determinandis, & sequitur Barbo. in tr. cl. di. offi. & pot. Episcopi a leg. 8. num. 13. par. 3. vnde causas studentium exiptiones esse à prima instantia Ordinarij, eo quia istæ in Universitatibus vigore consuetudinis tractantur coram eorum iudice tam in possessione, quam in proprietate, citat *Lema in suo exam. Episc. lib. 1. cap. 1. num. 4.* certumque est miserabiles personas de iure sui privilegio electionis sortiri, & hæc opinio fuit approbata coram sanctissimo D. N. Vihano VIII. in examine Reuerendissimi Episcopi Caputaquensis ex eius relatione interrogante Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Cardinali Mellino de anno 1647.*

SYM MARIVM.

- 1 **I**ndicis iurisdictionis suspenditur per exceptionem à iudicio fore, unde inquit ad vltiora peruenire, nu. 2.
- 3 Exceptio opposita habetur pro prolata, quousque ius probatio pendet.
- 4 Exceptio denotatoria fore, an infirmatur reiecta per processum ad vltiora, & vide nu. 3. & 6. ubi conciliationem opinionum recipio.

ARGVMENTVM.

Electiois, seu Variationis Fori Exceptio opposita num per processum ad vltiora censetur reiecta.

Regula sit, quod si fortasse aliqua persona privilegiata conuenita in Tribunali inferiori, opponeret exceptionem electionis fori, intendens adire Tribunalia suprema, & sic regia, vel ab vno Tribunali iegio vellet ad aliud variare ex aliqua iusta causa perhorrescentiæ, si non obstante opposita exceptione electionis, seu variationis fori, procederetur ad vltiora per idem Tribunal, vique non per hæc censetur reiecta huiusmodi exceptio, nam est de essentia, quod expressè ineponatur de iure iurisper dictis i exceptionis reiectione, alias acta facta forent omnino nulla.

Cuius sanè regule palpabilis ratio à iudiciari potest, quia per hanc exceptionem suspenditur iurisdictionis iudicis, & Tribunalis, & donec non pronuntiatur in iusticiariam personam in illo casu non gaudere dicto in iudicio, & consequenter non obstante exceptione proposita declaratur in competentem eius manus videntur ligatæ, & impeditur processus ad vltiora, ex notatis per *Specul. in sum. quodam nu. 1. & 17. di. 1. in p. para. & per Casp. in l. 2. nu. 10. ff. qui in iur. con. non iur.* quare hoc supposito insalubris, & inconculcabili fundamentum, quod opposita hæc exceptio, nequit iudex ad vltiora se ingerere, vique apertè patet, non posse abique iudicio dici, quod ad vltiora procedendo, & sic actum prohibiti agendo videatur iudex se competentem declarare, nullatenus in quam id facere potest, quia esset implicari contradictionem contra omnia iura mundi, arg. *l. qui hominem s. fin. & ibi Glof. ff. de solut. & in l. si in iur. annu. C. di. post.*

3 Ultra quod in iure habemus fundatam probatam haberi exceptionem propositam, quousque eius probatio pendet vigente *l. nam & post. a in princ. in d. l. Glof. in verbo excipit p. v. vel di. ff. di. iur. iur.* cuius auctoritate fretus *Specul. anti. tit. l. 2. nu. 2. post Vbert. di. Bob.* quem allegat, in illam deueni sententiam, quod si ego propono exceptionem, ex cuius probatione iudex repellitur, donec eius probatio pendet per probam censetur, vnde, nisi post exceptionis oppositionem super illa causæ cognitio adhibeatur, exceptio probata censetur, & consequenter iudicis manus in procedendo ad vltiora sunt omnino ligatæ.

Quæ

Qua de causa recte scilicet DD. in illam
 4. referenda opinionem, vi exceptio declina-
 toria fori non intelligatur reiecta p[er] pro-
 cessum ad vltiora, & sic non sufficere
 acritam, sed expressam declarationem esse
 necessariam, vt fuerunt Bal. in l. r. num.
 8. C. de ordin. iudic. Abb. in cap. p[er]fora-
 ti num. 14. de except. Bellon. d. 113. Gen.
 107. Strad. qui eadem adducit pro hac
 sententia in tract. de feud. part. 10. in
 p[re]ambulo num. 38. tom. 1. V. ant. in tract. de
 nullis. in tit. qualiter sint iura, & p[ro]cessus
 sui qui dicuntur nulli num. 8. Caroc. in
 tract. de exceptionibus 120. p[ar]t. 22. qu. 8. 8.
 fol. 15. D. Ricci. d. 107. Cur. Archiep. 61. par. 3.
 vbi refert fuisse in illa Curia iudicium
 per processum ad vltiora non reiectis
 exceptionibus incompetentis iudicis. reiectis
 & hoc in causa iurisp[ro]fationis illorum da
 Filomarino supponens debere expressis pro-
 nuociari super eali reiectio[n]e allegando
 Glos. in 1. ap. defendenda in verbo p[ro]missus,
 & in cap. 2. in verbo quorum d. 1. rescripti. in
 6. l. 1. col. fin. si quis tui die. non ob-
 tinent. R. un. conf. 114. col. fin. de conf. 1. 64.
 col. 4. 1. 1. 1. 17. num. 3. & 18. col. 1. vbi testa-
 tor de communi Butr. in 1. ap. sup[er] literis
 col. 13. vbi etiam Imol. 121. 6. de rescripti.
 Marfil. in l. si quis ex qu[est]io 121. 12. de
 qu[est]i.

3. Et quamvis non desunt & alij Scribentes,
 quod quando iudex declinat, est peccius
 incompetens exempli gratia secularis re-
 spectu persone ecclesiasticæ per processum
 ad vltiora huiusmodi exceptio minimè
 videatur reiecta, sed quod sit de essentia,
 reiectio expressa, si verò iudex non sit om-
 nino incompetens, sed eius iurisdic[t]io sit
 elidibilis exceptione, vt puta iudex origi-
 nis, vel domicilij, respectu Indiarum loci de-
 lecti, aut Regia Tribunalia Baronum ha-
 bentium elantulam priuatiuam, tunc per
 processum ad vltiora bene cessatur re-
 iectio dicta exceptio, si patet apud Gabr.
 qui plures colligit conclus. 2. num. 1. de ex-
 cept. Rebuff. sup[er] 1. anstis. Francia in tit. de
 v[er]suta art. 1. glos. omne. num. 11. & si q.
 Sise in suo tract. de iurib[us]. cap. 5. §. 6. num.
 83. P[er]cian. de probat. 1. ap. 58. d. nu. 1. lib. 1.

4. Tameo non per hoc istorum opinio est
 intelligenda simpliciter, sed quatenus cir-
 ca oppositam exceptionem causæ cogniti-
 o p[er]tulerit, alias si talis causæ cognitio nō
 inuenerit processum esse variatū, & nol-
 lum vtiq[ue] est asserendum in vigore h[uius] in
 l. 2. §. omni §. de iudi. cuius fuodamento
 inhefit DD. vbi affirmantur exceptionem

fori declinatoriam absq[ue] causæ cogniti-
 one expediri equaquam posse, vnde, vi Iu-
 dex per processum ad vltiora exceptionē
 reiectis videatur, vtiq[ue] formaliter o[mn]i-
 sa est a causæ cognitionem. p[re]cessisse,
 quia iudicio suum animum informare
 valuisse, vt opposita exceptione non ob-
 stante ad vltiora aze procedendū p[er]tineat
 ita in 1. 1. nostra no[n]stra docuerunt Felyn. in
 2. ap. subortum num. 6. de re iudic. l. si tu alij.
 l. 2. num. 46. si quis in iur. voc. non iur. &
 ibi etiam Soccin. num. 48. & Angl. nu. 10.
 De i. in cap. 1. duobus num. 39. de app[ell]at.
 & ex modernis Mustan. l. in p[ro]xi. Sacri
 Consilij par. 1. §. glos. rescriptum num. 33. cum
 si q. & Marchysini in sua qu[est]i. 1. ap. 106.

S V M M A R I V M.

1. P[ri]uilegium electionis fori, est perso-
 nali.
2. P[ri]uilegium quando dicatur personale,
 & num. 4.
3. P[ri]uilegium commissum marito, et tuncatur
 reiectura dotis, prout in quantum fa-
 cere potest est personale, si quo etiam
 p[ri]uilegium iocūm patri, & patrono.
4. P[ri]uilegium concessum filio, nō soluit ga-
 billam, est personale.
5. Archiv. p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate, & cum p[ro]p[ri]etate
 p[ro]p[ri]etate.
6. P[ri]uilegium respiciens damnum n[ost]rū, di-
 citur personale.
7. P[ri]uilegium in dubio p[re]sumitur perso-
 nali, si d. contrarium num. 2.

A R G V M E N T V M.

Electio[n]is, & Variatio[n]is Fori pri-
 uilegiū num sit reale, vel personale.

Q V E S T I O X I

1. R[eg]ula sit eali p[ri]uilegium affe-
 personale, nō autem reale, p[ro]p-
 terea terminis terminis terminis
 o[mn]i Carant. in tit. M. C. V.
 22. num. 15. & Marchysini de commissio[n]e.
 in tit. de auctat. caus. par. 1. §. 2. num. 28. ibi
 affirmat huiusmodi p[ri]uilegium personale,
 & non eali esse indultum.

2. Quæ sanè conclusio ea mouitur ratio[n]e,
 siquidem bene apparet personam ipsorum
 p[ri]uilegiatorum fuisse, & ex n[ost]re cau-
 sam proximam, & immediatam p[ri]us con-
 cessionis, dum verba ad illos diriguntur,
 D. quo

- quo in casu esse beneficium personale ostendit *Menseb. de presumpt. lib. 3. presumpt. 103. num. 1.* ubi quod quando ratio, & causa, ob quas facta est concessio conuenit illi personæ, dicitur tale beneficium personale. ut est exemplum in *l. maritum cum seq. ff. solut. matrim. & in l. & si fideiussor ff. si maritus ff. de re iudic. ubi privilegium concessum marito, ut ad dotis restitutionem, solum condemnatur in quantum facere potest personale praesumitur, cum concessum sit ob honorem marito debitum, ne aliquando indigeat fameq; peteat, de cuius textu materia latè *Barz. in tract. de inopi ditione cap. 3. Surt. de aliment. tit. 8. priuileg. 84.* idem dicitur in privilegio cœcocho patris, patrono, & militis, ut condemnentur in quantum facere possint. *l. sunt quæ. & l. ad milit. ff. de re iudic. cum lacus additis per Castellanum in suo notissimo tract. de beneficio deducto ni egeat.**
- 4 Pietate cœcochi pro corroborazione, & probatus talis opinio à spectatis sanore ipsius concessio, quo calu censetur privilegium personale, assumat idem *Menseb. d. praesumpt. 103. num. 6.* ubi exemplificat in hisco, cui concessum est, ne soluat gabellam, *l. Reuerentia ff. Imperatoris ff. de public. & vtilit. quod quidem privilegium est personale, ut apud *Des. in l. in omnibus num. 2. ff. de regul. iur. ubi quod illud non transit ad cœductores ipsius gabellæ, sequitur Tiraquell. d. retract. consang. ff. 1. glof. 13. num. 12. de quo iamem dicto videas *Surd. consil. 444. lib. 3. Grotian. d. si p. foris 129. 413. & Castill. d. res. Surt. 120. par. 2. & cit. etiam***
- 6 exemplum in Archiepiscopo, cui fauore specialis suæ personæ concessus est usus pallij, & ideo privilegium illud dicitur personale, quod nec quidem vnus ipse commodari alteri potest, imo cum ipso pallio sepeliri debet, *129. 2. de auctor. & usu pallij*, super quo scripserunt vltra antiquiores *Xymonius Tolosanus in concordantijs vtriusque iur. cum legibus Castella par. 2. Vianan. in pract. iuris potest. lib. 3. pag. mibi 247. & ad materiam *D. Russ. in praem. fore. 111. resolut. 313. par. 2.**
- 7 Iuratus quoque hæc sententia, quia tale beneficium respicit damnum, & præiudiciu terræ, quo io calu concessioem præsumi personalem, & non realem, post alios antiquiores firmavit *Mosjst. in commentar. ad consuetud. Neap. par. 4. quæst. 33. num. 4. & quæst. 30. num. 10. & recenset iterum confirmant in sua summa tract. 9. de legibus 129. ca. num. 32. com. 1.*

- 8 Et tandem cōsolidatur, nam cum finis in dubio praesumendum est illud esse personale, iuxta theoreticam *Glof. 2. 1. quæst. 2. in summa recepta à Bartolo in cons. 189. num. 4. In fin. l. si ff. de verb. obli. Dec. in d. l. in omnibus ff. de regul. iur. Rodrig. quæst. regul. quæst. 30. art. 15. tom. 1. & alij plures apud *Barbof. in l. quia tali num. 4. ff. solut. matrim. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resolut. 109. num. 7. Cabed. d. res. Rot. Lusit. 93. nu. 4. par. 2. Marta d. res. 66. nu. 10. Vrsill. ad Affili. d. res. 123. nu. 2.**
- 9 Quamvis in dubio cœcochi reale, concludant *Oldrad. cons. 252. num. 2. Bal. cons. 159. lib. 3. Ansdar. cons. 327. nu. 3. Crauet. cons. 919. num. 5. Billon. cons. 20. Tiraquell. de primogen. quæst. 40. num. 72. & alij plures, quos poteris concordare in iura ea, quæ explicat *Suarez de legib. lib. 3. cap. 3. ubi latè etiam tractat, quando privilegium dicatur reale, & quando personale, de quo poteris videre poteris *Dem. l. lib. 2. comment. iur. civil. 129. 14. Natt. cons. 163. Craff. de success. in f. transmissio hereditatis quæst. 29. Sforz. Odd. d. res. in extig. lib. 1. quæst. 30. art. 2.***

SVM MARIVM.

- 1 AN possit renunciari beneficio electionis, & quid. nu. 10. & 38.
- 2 Privilegium ab Almonis fore fuit concessum miserationis gratia.
- 3 Beneficio cap. Odoardus d. solut. renunciari non potest. vide nu. 25.
- 4 Clerici non possunt renunciare privilegio fori.
- 5 Nobiles non possunt renunciare sorum nobilitati, quod amplius etiam assidentis iuramento, num. 6.
- 7 Maritus nec iuramento renunciare potest beneficio restitutionis dotium deducto ni egeat.
- 8 Vxor non potest renunciare privilegio repetenda dotis, si maritus eorogat ad inopiam.
- 9 Pater non potest renunciare beneficio, quod non possit exequi super bonis suis pro diti filijs, vltra quam fassus potest.
- 10 Paupers suo quilibet renunciari potest.
- 11 Volens renunciare suo foro, sufficiens consensus parit, sed non est nullum consensus Iudicis.
- 12 Privatus consensu fassus Iudicem cum, qui iurisdictionis præst.
- 13 Renunciatio electionis de se facta amplius non auditur.

- 14 Creditor uoluit renunciare beneficia praeuentionis.
- 15 Spoliatus potest renunciare beneficia restitutionis.
- 16 Fideiussores potest renunciare beneficia amb. pro. inter C. de fideiusso.
- 17 Et duo rui debendi beneficio dimissionis renuntiant.
- 18 Mulier ualide renuntiat Vilihana.
- 19 Ador potest renunciare iuri exequutio.
- 20 Vindicta potest renunciare beneficio l. 2. C. de resist. vendit.
- 21 Cessione bonorum renuntiare iuri potest.
- 22 Tacite, & expressi idem est iudicium.
- 23 Tacite renuntiare potest beneficio cessionis bonorum.
- 24 Suffragium, siu cotum, quis renunciare potest in foro exteriori.
- 25 Renuntiatio beneficii sap. Odoardus de solut. tendit in approbrium totius ordinis clericali.
- 26 Priuilegium firi Clerico est concessum in fauorem totius ordinis clericali.
- 27 Fori priuilegium Clerici concessum fauore Superioris, & ideo renunciari non potest.
- 28 In exemplo circulat fauor nulum exempti, si idem superioris, qui eximit.
- 29 Vassallus non potest in altius iuris iudicium oblique Baronis consensu nisi tacite, nisi expressi consensu.
- 30 Iuri in sui, & altius fauorem indulto, nemo renunciare potest.
- 31 Donationis inofficiosa etiam sum iuramento patris renunciare non potest.
- 32 Beneficio Libi & debili C. de secund. nupt. renuntiare non potest.
- 33 Iuramentum non firmat contrarium interit praeiudicium.
- 34 Priuilegium datum militibus ut pro debito non possint capiri, renunciari non potest.
- 35 Beneficium alteri concessum miserationis causa ad sui exclusionem requirit, uerba specialissima, & renuntiationem specialem.
- 36 Clausula renuntiationis omni legum auxilio est maxime potentia, & vigore huius clausulae, quibus innotatur renuntiationis per disursum ad nu. 37. c. 3. ad nu. 43.
- 41 Beneficio electionis fieri, non uidetur renuntiationem vigore huius clausulae renuntiationis omni legum auxilio.
- 45 Principi renuntiare omni, & singulas exemptiones, et priuilegia omnia etiam cum clausula tenari, & compendia, per hac uerba non intelligitur sublata pri-

uilegia, & exemptiones concessa pauperibus, & miserabilibus personis, sed requiritur specialissima mentio.

- 46 Beneficium purgationis more, nisi ascendantis iuramento uenit sub generali renuntiatione.

- 47 Generalis clausula promitti non habere ratum gratum, & firmum non tribuit ea, quae requirunt speciale mandatum.

ARGUMENTVM

Electionis, & Variationis Fori priuilegio an, & quando renunciari possit, & quid si fuerit renunciatum, omni legum auxilio.

QVÆSTIO XII.

- 1 **R**egula negatiua, siquidem renuntiatio non posse huiusmodi electionis fori beneficio affirmat Glof. communiter recepta in l. uenit in uerbo excludere C. quidam Imper. ubi similiter id notant Bald. & Saly. Polyn. in sap. si diligenti de foro competent. Pappalim l. p. nullo. C. de pact. Raynan. conf. 269. Stagios. Rit. Mag. C. V. 230. Derbat. conf. 64. 101. 3. vol. 4. Riduff. in 103. Rit. Rigni Præfatio in 111. de sentent. preiudic. art. 3. num. 28. Nalla conf. 590. nura. 15. Barbos. in l. alia elegantior ff. solut. matrimon. Caballm. millioq. 696. Garau. in rit. M. C. V. 331. nu. 4. Fontanill. de pact. nuptial. claus. 4. glof. 11. nu. 75. tom. 1. Couar. procl. quæst. cap. 6. & 7. Mascul. ad Cypri. de iur. 100. num. 7. Costa de si iuri. & ignorant in 103. 98. num. 9. Præfatio de Franib. de iur. 187. & 192. Tefaur. de iur. 177. Vetus de iur. 163. nu. 2. & de iur. 321. Gratian. de iur. 171. foren. sap. 182. nu. 22. Capiblane in pragmat. 8. num. 156. de Baron. Bertolin. de gabellu. par. 7. quæst. 27. Carosi. de exceptionib. 103. 22. quæst. 6. num. 8. Giurib. in de iur. 5. lib. 2. nu. 5. Cancr. variat. resolut. par. 2. tit. de iurisd. omn. iudic. num. 39. Billig. in 103. 103. princip. rubr. 23. vers. sed par. nu. 9. Villalob. in commun. opta. lit. 1. nu. 269. Azu. id. l. 8. de los emplaz. smitar. nu. 13. lib. 4. tit. 3.
- 2 Cuius regule fundamentum reddunt, quia priuilegium illud fuit concessum miserationis gratia, & priuilegiis huiusmodi, & pro hac causa concessis renuocari minime potest, ut præfati Doctores unanimes consensu fateantur.
- 3 Quorum opinio iustificatur, nam in si-

milli videmus beneficium cap. Odoardus cōcedo Clericis, nē possint conueniri nisi in quantum facere possunt deducto nē egeat, de quo vitra alios late loquuntur *Grass. in tracl. de offi. lib. clericiatus offi. 7. Vi. uian. in rationali iur. pontificij lib. 3. pag. 204. Xim. T. Oletan. in concordant. vtriusq. iur. cum libris Cass. illa par. 1. & 2. plenē Marijs. de commiss. par. 3. c. 1. §. 1. non potest renunciari, vt apud Couar. *variar. resol. lib. 1. cap. 1. num. 38. Parladar. in lib. rerum quotidian. var. 5. cap. fin. §. 6. nu. 24. Goffa de remis. subsidij. remis. 2. nu. 8. Iuar. de Paz. in pracl. tom. 2. par. 3. cap. vni. num. 6. Barbo. in d. l. ab a §. si gaudet num. 20. ff. solut. matrim. Cauall. commun. contra commun. quod §. 70. 1. nu. 11. Girond. de priuileg. nu. 201. Genuens. in praxi Cur. Archiepisc. 1. ap. 3. num. 4. Billitt. de quib. aleris. par. 1. in tit. de clericis debitor §. 1. num. 32. D. Rist. in decis. Cur. Archiepisc. 260. par. 2. vbi iuxta hanc opinionem determinatum fuisse aliterius Pribus decis. Rot. Lusit. 48. num. 10. vbi etiam, quod nec enim iuramento, quiddam aliud teneant Guttier. de iurament. confirmat 1. ap. 17. nu. 37. par. 1. M. lin. de iust. & iur. tracl. 2. d. f. p. 571. num. 25.**

¶ Prou Clerici non possunt renouciare eorum priuilegio, vt conueniantur eorum Iudice seculari, 1. ap. signifi. offi. & cap. si d. genti de foro competent. & vtrouque Gley. Dic. in 1. ap. si d. iur. num. 168. de iudic. Gramat. decis. 61. num. 14. Praes. de Franch. decis. 400. nu. 6. Couar. in cap. quā. uis pactum de pactis in 6. Sayr. in iustis. regia lib. 12. cap. 7. num. 10. Si actio de commun. iudic. in suo tracl. de iudic. part. 1. cap. 1. num. 35. Viuis. decis. 23. nu. 1. Grass. in decis. aur. par. 1. lib. 4. ap. 18. nu. 54. Girmon. de sacer. immu. lib. 32. ap. 15. nu. 51. Quarent. in summa Bullar. la virb. firum competent. vbi refert Bullam Martini P. per quam fuit innotata, & ampliata decisio 118. text. in 1. ap. si d. iudic. Perex in 1. §. 1. col. 2. tit. 1. lib. 1. ordin. Azor. in 1. i. moral. par. 1. lib. 5. cap. 22. quod. 10. la. Grass. qui alios adducit concordantes de offi. lib. iuris atus offi. 1. num. 42. Card. Tusi. iunctus. 187. §. 1. C. prout quoque non possumus consentire, vt eorum causa in prima instantia tractetur coram Auditore Cameræ, vel Metropolitano, nisi accedat Episcopi consensus, Lyria in 1. xam. Episcopo. lib. 3. ap. 1. nam. 15.

¶ Nec similiter nobiles valent renunciare eorum nobilitati, vt testantur pluri ci-

tati per Cauall. commun. contra commun. quod §. 688 Gomez in 1. 79 Tauri. vbi inquit huiusmodi renouciationem nobilitatis cuius esse momenti, etiam si interueniat iuramentum, loquuntur Burg. de Paz. cas. 10. nu. 7. & plenē confirmat Phebus decis. Rot. Lusitan. 48. vbi ita decisum refert, & ad hunc attulimus vide Griffor. in 1. 34. gloss. de sangui. tit. fin. part. 7. Misene. de iustis. iudic. §. 22. nu. 75. Perex in 1. §. 1. col. 2. tit. 2. lib. 4. Azor. in 1. 4. num. 14. cum seq. tit. 2. lib. 6. vna recipit. Amef. de potest. in se 1. sum lib. 2. ap. 23. Bonad. illi. in sua polk. lib. 3. cap. 15. num. 20. & seq. Calder. de error. pragmat. lib. 1. cap. 4.

¶ Quomodo modum maritus ex ipsoni sibi cōpesci in restitutione dotis diuicio ne egeat, nique renouciari potest etiam cum iuramento, ita post antiquiores firmant Couar. in cap. quā. uis par. 2. num. 4. de pact. in 6. Gomez in 1. Tauri 53. num. 49. Praes. de Franch. decis. 164. num. 1. Anna. alleg. 102. num. 7. Baz. de inopi. debitor. cap. 17. num. 37. Mancie de iuram. par. 4. c. f. §. 1. 201. num. 3. Amef. de potest. in se 1. sum cap. 24. num. 2. Ribell. de obligat. iust. par. 2. lib. 5. quod. 9. nu. 15. & 31. Masfrill. decis. 23. idem videmus in iocero §. ab eo dos restitui petat, qui nec cum iura metro hu e priuilegio renouciare potest, Cappell. T. bates. decis. 298. Marant. iunf. 30 num. 6. Praes. de Franch. decis. 164. num. 12. Amat. decis. Rot. Maridia 16. Scas. dotis non tepere de priuilegio renouciare, nec potest vxor, si maritus vxor ad inopiam nec alioquin iuxta text. in 1. d. de offi. de pact. dotat. dori p. iudic. Ribell. de oblig. iust. lib. 5. quod. 12. num. 6. ino mulier in dose promissa hoc vult priuilegio non tamen §. de re iudic. Martia in rub. ff. solut. matrim. quod. 11. num. 30.

¶ Et ita similiter videmus in patre, qui si pro filio ad instantiam filij negat carcerari, neque super suis bonis exequi, vitra quam facere potest diuicio uē egeat, iustit. rot. ff. de re iudic. neque contra eum si quidam potest iustitiam via iuris, iuxta plenē notata per Praes. de Franch. decis. 162. neque propterea huius beneficii renouciare etiam cum iuramento, vt pluribus rationibus probauit Baz. de inopi. debitor. d. 1. ap. 17. num. 35. & seq. quomodo hoc est verum non solum respectu patris, sed etiam omnium, quibus hoc beneficium concedatur ratione reuocentur, vt apparet ex scriptis apud eundē de Franch. decis. 164. nu. 23. & alibi Anna alleg. 102. num. 7. & siq. euit

eum alijs quos cumulat *Anciens de potest. in se ipsum cap. 24. m. 3. cum sig. lib. 2.*
 30 Ceterū in puncto principali potest renuntiare contrarium ea vulgata iuris regula, quod quilibet potest fauori pro se introducto renuntiare, *l. si quis in conscribendo C. de pactis, l. si quis in conscribendo C. de Episcop. & Cler. cap. ad Apostolicam de regular. l. c. ff. qui in eus vocat. non iur.*
l. si conuenit ff. de iurisdic. omni. iudic. l. si iudex circumuinctus ff. de minorib. et alijs apud Cardin. Mantice. de iacit. & am. Reg. conuenit. lib. 12. tit. 12. m. 20. & Card. Tuse. conclus. 170. & 171. At R. ubi plene Plac. decif. Rot. Lust. to. m. 12.
 31 Adeo quod si quis intendat renuntiare, sed loco non requiritur iudicis consensus, sed pactum sufficit, ad text. m. l. 1. & 2. ff. de iudic. & in l. 1. §. post operi ff. de noui oper. nunciat. ubi Iaf. num. 11. nam per uia tua consensus facit iudicem eum, qui iudiciali operi prece, ad text. in l. priuatum. C. de iurisdic. omni. iudic. & consensu plene cumulat per Vintum decif. 306. ita quod sponte renuntians electioni de se facit, *Paris de resign. benefic. lib. 1. quæst. 13. m. 16.* nam electus ad aliquod beneficium potest renuntiare, electioni de se facit, *Rot. decif. 2. de iure patronat. in nou. Guglielm. Mendag. de elect. Pralat. col. 4. in fin. vers. elect. hic.*
 32 Hinc creditor valet renuntiare beneficio prauentionis, prout plene discussio articulo tenet *Fretius de present. instrum. par. 9. quæst. 1. & correlato Pras de Franch. decif. 670 Versill. ad Affili. decif. 387. m. 2.* ubi quod quando renuntiatum est prauentioni illa intentari non potest, *Caruit. m. c. M. G. V. 688. Galter. in pract. instrument. par. 3. 2. part. princ. num. 26. & 27. Bornell. in sua summa decif. in n. c. de instrum. liquid. m. 30. m. 2.*
 33 Et spoliatus potest renuntiare beneficio restitutionis, ut decifum in Rota Romana, apparet ex decif. *Rot. in antiq. 3. 6. 11. de*
 34 renuntiat. prout fideiussor valet renuntiare beneficio, *auth. present. C. de fideiuss. ve in Rota Typensi decifum testatur Tho-*
 35 mæ. decif. 7. ut patet, duo rei debendi possunt renuntiare beneficio diuisionis, ut
 36 tradit *Polidor. Ripa obseruat. 89. & mulier potest renuntiare beneficio Senatus Con-*
 37 sultu velleiam, dummodo de ea sit electio. *Tho-*
 38 mæ. decif. 222. Gail. obseruat. 77. nu. 3. h. 2. Bertazzol. de clausul. glof. 7. clausul. 4. & alij apud *Grass. in tract. de except. cap. 27. num. 28. Grunell. decif. Senatus Do-*

lun. 131. licet locus de iure Regni per *pragmaticam 1. de Senat. Confus. Velliam.*
 39 Hinc etiam ad hoc potest renuntiare iuri executionis, iuxta notata per *Maffi. de*
 40 *test. 137. & potest venditor renuntiare bene-*
 41 *ficio, l. 2. C. de resign. et m. c. ve decia-*
 42 *cat Tefaur. decif. 165.* quod Ego habui in factis in causa Marci Cauzietij, cum Honorio de Rosa.
 43 Vade sunt 2 qui affirmant cessionem bonorum posse renouari, & consequenter valere pactum inter creditorem, & debitorem de non cedendo bonis, ut late probat *Inol.*
 44 *in cap. cum contingat de iur. iur. Felyn. in cap. de respectu col. 4. sub num. 9. coram R. Frederic. de Sente confes. Rot. in antiq. decif. 2. de arbit. & decif. 31. de sent. & res. m. c. & alij plures relati ad Bec. conf. 10. nu. 1. & Carpianum commentar. ad statut. Mediol. cap. 408. num. 171. & ad Tefaur. decif. 36. num. 3.* qui tamen communiter operi moerem in contractum esse facerent, quam sequuntur plures apud eum, & apud *Bruner. de Sct. in quæst. legal. quæst. 8. Magon. decif. Lautens. 88. Cum super Rik. Sici. l. cap. 95. & latius apud Grass. qui eadem DD. eicit de except. cap. 17. num. 9. & q.*
 45 hec pro prima opinione faciat, quod tunc, & expressi idem est iudicium, *l. cum DD. ff. de iur. iur. l. fin. ff. de leg. 2. l. item qui ass. de pact. cum concordantibus de quibus locus apud Cardin. Tuse. conclus. 8.*
 46 *h. f. tom. 3.* sed renuntiatio beneficii cessionis bonorum tamen facta valet, *l. fin. C. qui ben. ced. poff. ergo & expressa valebit d. l. cum quis, & l. in fin. ff. de verb. oblig. l. si repetendi C. de censit. & caus. quod autem tunc cessionem possit beneficio cessionis bonorum, patet ex quinque annis declarationis acceptatione, qua mediante videtur debitor tenent beneficium beneficio cessionis, *d. l. fin. C. qui ben. ced. poff.*
 47 Et hoc suffragium, & votum in foro maioriori potest quis de collegio, & communitate renuntiare non veniendo ad sedile, & ad collegium, capitulum, vel ab eo recedendo, aut schedulam albam mittendo in urnam, seu vas tempore electionis, aut elata voce renuntiando, ut probat text. in *cap. cum nobis, cap. quod fuerit, & cap. qui propter, ubi glof. in verb. voluit de elect. cap. ubi priuilegium vers. iam 6. c. eod. tit. in 6. vnde euenit, quem non possit engi ad suum suffragium dandum, arg. text. in clem. m. Romani 6. porro de elect.*
 48 Nec obstat dicere, quod beneficium cap. Odoardus nequit renuntiare, prout supra
 D 3 fita.*

firmatus in probandū electionum fore benedictis neque posse renunciari, siquidem patet responsio id euenire, ex eo quia renunciatio prefati beneficij tēdit in opprobrium et in ordinis clericali, cōtra terminos text. in cap. si diligenti de foro compe. et. et. vñrnt Clericus obligatus ad perpetuos carceres, quod nec iustum, nec rationi consensaneum est in decedens totius ordinis clericali, & absque vlla creditoria utilitate, & comodo, vt bene iure solito adnerit doctissimus D. Ritt. d. de. 160. num. 12. par. 2.

Neque iuuat oppositio facta, quod Clericus nō valeat renunciare eius voto, nam adhuc ubi hoc satisfaciēti ostendo, respondens actionem esse, nam cum privilegium hoc fuerit introductum in fauorem totius ordinis clericali, sequitur, vt illi nō possit renunciari per vnum Clericum, ad huc. in d. cap. si diligenti de foro compe. Quam. in cap. quamvis pactum par. 2. in prime. num. 6. de pact. Roland. conf. 4. nu. 0. col. 1. Si actio de iudic. caus. et. in crim. lib. 1. cap. 1. t. num. 35. & 36. Gallef. de obli. ca. et. q. 1. 3. Sord. conf. 396. num. 14. & seq. Balles in d. quisi. clerici. par. 1. in tit. de fauor. clerici. par. 3. nu. 21.

37. Etque magis, quia concernit fauorem Superioris, & iurisdictionis ecclesiasticæ, & regulæ, quod quilibet potest renunciare fauori suo, carens est vera, si privilegium concernat fauorem renouancis tantum, secus si Spectet vna fauorem quoque respectu, quo casu renouancio facta minime subsistit, vt in casibus exemptionum, quod si vocatus contra privilegium coram alio Iudice compareat, & io eius iurisdictione constituat ex tali partis consensu nō prorogatur iurisdictione in preiudicium domini facta, cap. cum tempore. in Panorm. nu. 2. de arbit. DD. communiter in d. l. si quis in conscribenda C. de pact. Surt. in cap. significasti de foro compe. cum subditis non possit prorogare iurisdictione alterius Iudicis sine consensu sui domini, vt late recēter probat Marta cons. 10. per tot.

Vnde quia in exempto veretur fauor nē dum exempti, sed etia Superioris, qui eximit, cum interest exemptionem factam rectam conseruari, ideo exemptus huc fauori renunciare nequit, vt late fundat Alber. in l. memo videtur fraudare ff. de regul. iur. Cassrenf. conf. 421. par. 1. Gallof. ru. 40. lib. 1. & alij plures apud Gerber. in tract. de iurisdic. in exemptis qua. 7. par. 1. tom. 1. quibus addo Vtu. in siluā cam-

mun. op. in. cons. 137. & Præz in l. 2. quæst. etiam aut in feri tit. 1. lib. 3. arduam. vbi etiam asserit, quod si exemptus renouancie processu & sententia nō teneat, quemadmodum secularis exemptus oritur renunciare suæ pialature, nisi accedat quoque Papæ facultas, Reginald. in prout fer. penit. lib. 30. tract. 3. num. 337.

39. Sic etiam vassallus non potest in alterius iurisdictionem absque Baronis consensu nec expressis, nec tacite consentire, quod si fecerit nullius erit præiudicium talis prorogatio, & Dominus poterit recte causam auocare, per huc. in cap. imperialem §. prætoria ubi singulariter, Glaf. de prohib. feud. altem. per Præz. vbi pulchre Affid. nu. 23. sequitur Bald. in l. si quis in conscribenda C. de pact. Gratian. cons. Mart. 78. num. 38. Reg. de Pante de i. 33. num. 6. Reg. Valenz. conf. 74. num. 4.

Quare quoties quæritur de renouancione fore anualeat, distinguendum est an lex vel Princeps disponat de voto fauore superioris, an vero meta consideratione priuato, nam primo casu prorogatio iurisdictionis fieri nequit, vt in Ceteris vassallis, & exemptis fuit dictum, altera vero bene valeat, & iuxta hanc distinctionem intelligi vult. in tit. l. si quis in conscribenda C. de pact. regulariter enim iuri ioi, & alterius fauorem introductio, nemo renunciare potest, secus si de vntu fauore agatur, vt in casu nostro DD. communiter in d. l. & præcipui Bal.

31. Hinc oritur, quod donationi inofficiose patet etiam cum toramento renouancie, nequit, quia huiusmodi renunciatio non solum patrem concernit fauorem, sed etiam filiorum, & ideo renouancio, & iuramentum in præiudicium filiorum non sufficit, vnde factam renouancionem donationis inofficiose reuocari posse edocuit calculo firmat DD. in Bar. theorica in l. Titia l. 2. §. Imperator num. 7. ff. de leg. t. vt est in d. apud Curt. Sen. in consil. 2. num. 8. qui illos cumulat, vt alios moderiores omittam.

Er huc quoque spectat beneficium J. bar 32. edictali C. de fir. und. nupt. renouancie non posse, quia privilegium illud non est indocum solum io fauorem renouancis, scilicet patris, sed etiam filiorum, ergo illi legiti beneficium renunciari non potest etiam cum iuramento, vt est communis, & benignior opinio, quam tenet Bar. in d. l. bar edictali num. 2. Curt. Sen. d. consil. 1. num. 6.

33. In fin. nam est res inter alios acta, & iuramentum

mentum non firmat contractum in tertij
prejudicium, cap. *quantum de pactis* in 6.
ubi etiam DD. cap. *quarta vallis*, & cap.
venientes, & cap. *quomodo ad iure*
imp. l. fin. C. de non num. pigno.

34. Et huc spectat, quod puillegium datum milibus non possint per debito caecari, *Baldin. l. quasi fin. C. qui non est poss. Socin. in l. centuria num. 82. ff. de vulg. & pupill. Ciacialup. de debt. suspent. quest. 5. princip. num. 15. Brun. d. l. est honor. quest. 21. num. 16. Roiss. in pragmat. 15. num. 24. de militibus*, quia non tenentur nisi in quod tunc facere possunt, *Perch. de iur. signifi. cap. 5. nu. 4. Graff. de excepti. in preliud. nu. 275. Pafcal. de patr. potest. cap. 9. num. 57. par. 2.* non potest illi associari, quia est indudum ad faciorem iocis ordinis militaris *Iaf. in l. ad egrégia num. 2. ff. de iur. iur. Afinius in tract. de iocenturiis 9. 2. cap. 7. num. 15. Manfian. de emphyteusibus limes. 8. sub num. 5. fol. 367. col. 1.*

Quid dicendum in hoc opinioem confidit. Pro concordia affirmare potest, ut regula propoſita procedat, quodſecunque renunciatio eſſet generalis et facta, ſecundum verum, ubique eſſet ſpecialiter, quia beneficium alicui concedit miſerationis causa ad ſui excluſionem requirit verba ne dum ſpecialia, ſed ſpecialiſſima, ut ſingulaſer vocat *Cyn. in d. l. c. de C. quando Imper. et approbat Bal. in l. 1. ff. de iur. in ius vocat. non iur. quare refert, et ſequitur Roman. in conf. 269. num. 3. Praſit de Franſ. deſ. 18. l. 1. num. 8. Rouſ. in pragmat. l. 1. num. 38. de Senat. Conf. de M. aced. Giur. deſ. Sicil. d. 4. num. 3. et 6. Caſſagne in traſ. de benef. deſ. d. 1. 1. 1. et 2. et 3. et 4. et 5. et 6.*

- 83 *num. 6. fol. 17. 4.* & beneficium quod conce-
ditur à lege ratione miserabilicatis, ad sui
exclusionem in specialem requirit renoucia-
tionem, prout et casus multum notabilis
in d. l. *ff. si qui in ius vocat. non suir.* &
notat *Amet. conf. 41. nu. 1. cent. 1. Multa
di. of. Ro. Sicil. nu. 13. Grat. di. 1. p. formf.
229. 365. nu. 86. & sic.*

- 36 Qua diffinitione vera existente, (propr
verumnam esse illam prædico) vique fa-
tendum est, quod licet eloquia omni legū
auxilio sic maxime poetis, ita quod mi-
ra. & per multa operi tui, vide licet, quia ve-
gore ipsius videtur renunciarum, deoefio
cedendum actionum, ve affirmam *Cors.*
conf. 51. col. penult. vol. 2. Sacin. conf. 300.
col. penult. Negr. de pignor. in 3. membro
3. par. num. 25. Purpur. in l. 1. cum 557. C. de
testat. Des. in l. 1. par. num. 20. ff. de test. pte.

conf. 17. num. 7. et conf. 451. num. 19. Gabr.
canelus. 1. num. 99. de fideiussor. Aff. Et di-
cis. 183. num. 11. licet co usarium iureiur
posit alios Gratian. discept. forins. 149. 701.
num. 10.

- 47 Sic patet beneficio iustitiationis *Com-
muni canf. 54. col. 3. vol. 1. Gonzad. canf. 87.
sub num. 13. ubi inquit, quando est appo-
sition iuramentum in senatuacione, puer
etiam clari loquitur Rain. conf. 100. nr.
25. vol. 1. amenians hanc esse communem
opinionem Roland. canf. 93. num. 4. 1. col. 1.
quod placet etiam, si in locis addeff. ha-*

- 38 iurum, verdonationis iofra lex menses ha-
bit: ne mifuarci, nam cenofenans omni le-
gu m, & iuris auxilio, videtur ceffum iof-
nuationi de iure communi per alid verbu
legum, fed cetum iofnuationi fiat ex iur-
e, pte alid verbum iuris, ce ff fup iur de ap-
pofitum, *Rum. conf. 51. num. 10. & conf. 180.*
num. 15. vol. 1. Cur. Lum. iof iur. 47. col. fin.
num. 11. col. 2. num. 12. qui iur. de iur. 26.

- 39 finis quoque videtur iurare a iuramento
coactionis immunitatis, quod a iuramento
approbatur *Corn. conf. 51. num. 1. lib. 3. Roland. conf. 1.* modernè *Barboz. de clausulis.*
alafut. 76. num. 5. et passim per huiusmodi
clausulas coactionis renunciantur benefi-
ciis. *l. pluriques ff. de in ius vocand. v. ibi*
vocat l. si dimi. 1. Roland. conf. 23. num. 4.
Ripa in l. si equum C. de reuoc. donat.
tyndal. 51. num. 61. et ibi etiam *l. si quell.*
num. 21. alimius quoque videtur iuramen-
tum beneficii ordinis. *Gust. Pap. de off.*
165. dicens ita plures fuisse in positi-
onem iudicium *Summa de off. 160.* pluresque

- de iuramentis, *in art. 307*, quique videri testatur beneficium quibusvis, quod ante eum tradiderunt *Aretin. loc. cit.* n. 10. *Bersazzol. de iuramentis gloss. 6. num. 1.* eam si clausula hęc sit posita per principium, quā si per procuratorem adhibita, beatum simpliciter constituitur. *Bart. in l. si fraudatorique in fraud. crediti. Bald. in rub. de iur. G. ad l. 1. Panorm. in cap. 1. col. 9. et si. non testis, nec non iuramentum et iuramentum iuramentum l. de iur. de trans.*

- 14) *Idem*, ita valet testimonium factum cum
omnibus verbis testantis, vi. *Idem* *Dei*.
conf. 232. num. 18. *Crauetz* conf. 190. num. 3.
Rutio conf. 31. nu. 71. lib. 1. *Salscia* conf. 202.
num. 4. lib. 2. *Rolsch*, de iure dotis quest.
43. num. 22. *Alex* conf. 11. nu. 14 lib. 1. *Cor-*
bul, de iur. emphyt. limit. 48. nu. 6. *Ita*
quorum fecunditas determinatur *Rols-*
cia *Romano* conf. *Carlbmann*. 6. *Nonius*
brus 1584. coram R. P. D. *Rubio* 719, nec
non per hoc elucet ad idem ut. *Idem*.

tum beneficio nè quis conoeniatur, nisi in quantum facere potest. *Goza. ad. conf. 69. nu. 20. & conf. 88. num. 19. Roland. conf. 13. nu. 20. Corn. conf. 128. num. 3. lib. 3. Ripa in d. l. si unquam quæst. 53. ubi patet Tirag. de reue. donat. & operatur pariter, ut condictionem, vel emphyteuta nequeat perere remissionem personis propter bellum, vel aliam similem causam. *Caspy. decis. 87. nu. 10. Rolan. de sacro dotis quæst. 42. num. 12. Caroc. de locat. & condictione in tit. de remiss. merced. post Capoll. cautel. 48. Ather. in l. item quartus §. exercita num. 8. ff. de acq. Curt. in l. si in insulam num. 57. ff. de verb. obli. l. asin. l. 1. num. 90. C. de iur. m. p. byt. Valas. de iur. emphyt. quæst. 17. num. 39. Azar. in l. ius. moral. par. 3. lib. 6. cap. 8. Masoch. de arbit. Iudic. c. 80. Casill. quæst. quæst. cap. 3. nu. 48. lib. 3. & est tanta potentia, ut opereatur, quod censetur renunciatum beneficio non in aucterandi, *Mathe. fil. singul. 158. nu. 2. Boer. de poss. legat. num. 33. in fin. & decis. 194. num. 22. Marfil. singul. 248. Bald. de carcer. cap. 1. num. 3. Gonsan. cap. mulieris num. 13. de aud. os. 6. Barbos. d. l. claus. 76. num. 8. ex quo dicitur infra citandi, ut mater, que renunciat omni iuribus, & legum auxilio in assumptione tutelæ (sicut mulieres regulariter pro debito capi non debeant) potest tamen mater capi pro tutelæ debito stante tali renunciatione. *Alex. in l. si perique. & in l. asin. num. 34. ff. de in iur. vocand. Salys. in auth. matr. & aua num. 4. Quando mulier. tutel. offic. fung. poss. Bar. in l. si quis sub conditione nu. 18. ff. de testam. tutel. Sotrin. conf. 126. num. 3. lib. 1. Roman. conf. 118. num. 3. Duen. regul. 112. l. ius. 7. Gazar. variar. resolut. lib. 2. cap. 1. num. 3. & esse renunciatum luctu dotis, firmiter Dtr. conf. 195. sub num. 7. Roland. de sacro dot. quæst. 42. cap. 1. num. 3. ita quod hæc clausula operatur, ut censetur renunciatum omoibus exceptionibus facientibus in fauorem renunciantis, *Alex. conf. 93. nu. 1. lib. 1. Roman. conf. 31. Marfil. in rubr. de fideiuss. num. 25. Aretin. conf. 104. num. 9. ubi generaliter operatur, ut censetur renunciatum cuilibet beneficio speciali fauore iustodito. sequitur Cur. Sten. conf. 18. num. 4. & Tiraguell. in prefat. d. l. si unquam C. de reue. donat. quod verum est uon solum, si beneficium competere de iure cõmunis, sed etiam si ex iure moicipali. *Dre. conf. 452. num. 19. Rimin. l. un. conf. 587. nu. 28. & 29. Roland. conf. 13. num. 9. Roman. conf. 251. num. 5. ubi Addit. in verb. conuer-******

sal. Marfil. in rubric. de fideiussor. nu. 35. Rolan. conf. 51. nu. 21. lib. 1. & ad materiam latius Marcia in suis clausulario p. 1. clausul. 136. ubi hæc & alia cumulara habet, ut etiam latissime poterit videre, penes Vital. de Camban. in trakt. clausul. pag. 236. cum seq.

- 44 Tamen licet huiusmodi clausula sit tanta potentia, magnosque effectus pariat nõ per hoc per illam videtur renunciatum, beneficio electionis fori, quoniam ut supra firmamus iuxta Cyni theoriam in d. l. emir. generales clausulae non collunt beneficia miserationis causa concessa, inferens ex hoc vnum quoddam, & modum
- 45 praticabile, quod si Princeps mandat solut. collectas, datus & impositiones per quas curque, reuocando, & annullando omnes, & singulas excoptions, & ptuilegia, etiam clausula, tenores & compedia, tamen per hæc verba non intelliguntur sublati priuilegia, & exemptiones concessæ pauperibus, & miserabilibus personis, sed requiritur nè dum specialis, sed specialissima mentio dicens in facto plures habuisse, & hoc dictum Cyni inferre ad renunciantem, pro singulari commendat. *Bals. in l. si quis in iur. vocat. non iur. p. l. c. h. Roman. conf. 169. Imolin. cap. significantibus de offic. de h. g. Signorol. conf. 176. col. 2. & conf. 230. Card. conf. 136. Tiraguell. in l. si unquam in princ. num. 130. C. de reue. donat. Putz. decis. 465. num. 2. lib. 2. ubi num. 3. dicit post Bal. ut nec accedente,*
- 46 iuramento censetur sublatam beneficij purgationis more iudicium gratia miserationis non erit enim vetitissime, quod per verba generalia quis velit magnum prauudicium facere, prout esset, si per generalia renunciantem tolleretur priuilegium electionis fori, ut loquendo de purgatione more tradunt Dtrini. *conf. 203. & 236. col. 2. Corn. conf. 27. col. 4. latè Tirag. quæst. 125.*
- 47 & hinc generalis clausula promittens habere tamen gratum, & sitemum, non tribuit ea, que requirunt speciale mandatum, quia verba geortalia uim præiudicarent, *gl. off. in l. si procuratorum absentium ff. de procur. ubi Angel. cum commendat, & reputat singularem Ludouic. consil. 30. ampliat. 8. Boer. decis. 261. num. 17. Gazar. variar. resolut. cap. 6. lib. 1. ver. 7. Alexan. in l. qui bona §. si aduoc. col. p. mult. ff. de damn. infest. l. asin. in l. si inditum ff. de condit. indit. in l. si procur. C. de procur. in l. translatio in C. de translat. & in consil. 134. lib. 3.*

Quæ sanè opinio eò magis amplectenda est, quia (ò bone Deus omnipotens) quocunq; tenentes, qui virtutem huiusmodi claufularum ignorant, & quod virtualiter includane nesciunt, apponuntq; manus, & quid agant non sapiunt; vnde prudenter *Dec. consil. 352. num. 7.* promulgauit huiusmodi reconciliationes, vt plurimum com-
parua exulæ cognitione fieri, quod ante eam dixit *Cardin. Zabarell. cons. 120. in fine*, & post illos scripsit *Carole. de locato, & condito par. 1. q. 2. de mercede omnia nu. 20.* quare miror quippè q; per legislatores Principes eorū laudabiles emanantur promissiones, & circa illa aliquid prouisum non celsipiciatur, dnmagis de tanto praiudicio; prouident prudentes superiores con-
tractibus mulierum, vel minorum euz non renunciationibus sic praiudicialibus.

In tantum, quod conclusum habentes fori electione, eam non amittere ob generalem renunciationem factam vigore clau-
sule (omni legum, & iuris auxilio.)

S Y M M A R I V M.

- 1 **P**riuilegio Electionis, & Variationis Fori, in dubio non testatur renunciatio. *Et amplia num. 12.*
- 2 Renunciatio sapit donationem.
- 3 Renunciatio beneficij non presumitur.
- 4 Renunciatio semper interpretanda est, ut minus nocens renuncianti.
- 5 Renunciatio est stricti iuris.
- 6 In renunciatione non veniunt nisi ea, quæ expressa sunt.
- 7 In generali renunciations iurium de futuro semper intelligendum est de iuri-
bus, quæ habent causam de presenti.
- 8 Renunciatio filia non est extendenda de iure ad casum successioni.
- 9 Renunciatio semper est exclusiua, ubi alia fieri potest conclusura.
- 10 In dubio non presumitur renunciassè alteri causa, si quis expresserit eam ex duobus causis sibi competentibus.
- 11 In facto ambiguo nunquam presumitur introducta renunciatio.
- 12 Priuilegium amittitur per actum contra-
rium.
- 14 Iuri suo renunciare presumitur, si aliquis non fecerit actum in tempore prefixo.
- 15 Tempus habet cum renunciations.
- 16 Renunciari iuri suo presumitur, si aliquis fuisse negligens ad presigendam litē,
& quantum tempus requiratur vide
num. 17.

- 18 Si immunitas a muneribus patitur descri-
bi in actum, sit satisfactio, presumitur
suo priuilegio renunciassè.
- 19 Quando a quibus, & in quibus casibus, &
quomodo sit faciendus actus priuilegio
contrarius ad hoc, & presumatur re-
nunciatio, vide num. 20. 21. 22. 23. 24.
& 25.
- 26 Per actum contrarium nō presumitur re-
nunciatio quando non fuit fortis effe-
ctum suum.
- 27 Si aliquis renunciasset liti ad finem ami-
tabilitatis componendi, si concordia non
sequatur, non tamen renunciatio.
- 28 An priuilegium in actus irritabilitatis per-
datur per unicum actum.

A R G V M E N T V M.

Renunciatum in dubio Num præ-
sumatur priuilegio Electionis, & Va-
riationis Fori.

Q U Æ S T I O XIII.

- R**egula sit (supposita opinione, vt
posui tenentur), iuxta dicta in
superiori questioe) quod in du-
bio non censetur renunciatum
huic priuilegio electionis, & variationis
fori, ex illa vulgata iuris conclusione,
vt renunciatio priuilegy minime præ-
sumatur facta à privilegiato, *Fi. lym. in
cap. cum attestasset num. 29. de consuet.*
vbi etiam *Dec. sol. penult. vers. & hoc com-
probatur, idem Dec. cons. 308. nu. 2. Butr.
in cap. assidentibus sol. 2. de priuileg. D.
Rue. de sig. Cur. Archiep. 39. nu. 9. par. 4.*
Cuius sanè conclusiois ratio assignatur,
si quidem renunciatio sapit donationem,
si quis delegauerit, & ibi *Bar ff. de nouat.
lib. 1. iure s. l. ff. de donat. Alex. consil. 208.
lib. 7. Dic. & Curi. lun. in l. postquam liti
C. de pact. Roland. à Vall cons. 11. num. 17.
vol. 1. Minor. de presumpt lib. 3. prælit.
45. num. 11. Borrill. cons. 4. num. 74.* donare
autem quid aliud est quam perdere, l. con-
tra iuri s. fin. ff. de pact. l. prohiberi s. o-
mnis quod uiuant illam, l. filiusfamil. ff. de
donat. Salye. in autb. ingressi C. de sacros.
ecclis. num. 3. Ruin. cons. 22. num. 8. Natta
cons. 173. num. 2. vol. 1. D. Rius in decis. 397.
num. 1. par. 2. & donare suum nemo præ-
sumitur, l. Campanus de oper. libertor. com-
latius adductum per *Mascard. de probat. con-
clus. 539. Menoch. de arbit. ludiæ. casu
28. cent. 1.*

- 3 Hinc renunciatio nem beneſicij non preſumitur, ſed ſancti *Abb. in 1 ap. cum ſuper hoc num. 12. di. renuntiat. Parſi conf. 10. nu. 64. vol. 1. Parſi di. reſignat. b. n. ſi. lib. 8. quaſt. fin. nu. 59. Sord. di. ſc. 2. nu. 16. Roder. quaſt. regulat. 2. quaſt. 78. arti. 14. prout ita dicebam in caſſa Cleme. Nardi Anthonij Sábuche huius Neapolitanæ Dimeſis.*
- 4 Et renunciatio ſemper interpetrandum eſt, ut minus noceat renuncianti, & potius verba renunciantis interpetrandum ſunt contra eos, qui in illis fundat, ut poſt alios quos allegat, & probat *Sord. conf. 446. nu. 23. & D. Ruc. in di. ſc. Cur. Arch. piſc. 59. nu. 6. par. 4. renunciatio ſiquid in eſt ſtricti iuris, & ſemper eam in iſtius interpetratione, ut noceat renuncianti, quanto minus ſit poſſibile Dii. in 1. perſequam ſiti num. 16. C. di. paſſu. Grat. r. i. conf. 66. nu. 18. vol. 1. Parſi conf. 7. nu. 73. vol. 1. Calderin. conf. 5. in fin. di. verb. ſignif. Card. Zabarell. conf. 120. in fin. C. di. paſſu. Conf. 100. num. 10. Sui in 1. conf. 96. in fin. vol. 1. qui in 1. conf. 50. vol. 1. 2. ite idem non extenditur de vna perſona ad aliam, per 1. in 1. ſi denus, & ibi Bar. ſi di. ſruit. Prab. prædior. Dii. 1. conf. 329. num. 2.*
- 6 Ita quod DD. renunciant conſtituunt, ut in renunciante non veniant uſu ea, quæ expreſſa ſunt *Calderin. 1. conf. 3. di. præbend. Card. Zabarell. conf. 120. in fin. C. di. paſſu. Conf. 16. num. 21. arg. l. tri. ſratri in fin. C. di. paſſu. & 1 ap. quia iuxta di. prout h. g. vnde ſi in renunciante dicitur omni uſu, quod habet, vel habere poſſet in futurum, vel quod habere ſpectat, aut de omni, quod ad di. nunciante ſpectat, ſine per tenebatur, ſemper illa renunciatio in iſis de ſummo reſtingenda eſt ad cauſam de præſenti, uti verbo ſonauit Bar. in 1. qui Roma 1. duo fratres ſi de verb. obligat. C. in 1. ſi exar. 5. di. uſu ſi di. alio. alio. Bol. in 1. p. idem quaſt. 13. C. di. reddiſſet. conſiſtente late ſcripia per Pirger de ſi di. omniſ. art. 52. & videndus eſt Maria in ſua ſumma totius ſuſciſſionis ligat. par. 1. quaſt. 14. art. 4. ubi ſtatuit renunciacionem filie non eſſe extendendam de caſu ad cauſam ſuccedentis, ita quod ſi renunciavit hereditati patris, nam prohibetur ſuccedere ſraterum, com. renunciatio in bonis, & hereditate patris, & trateris, non excludat à paterna, ut antiquiores ſumunt *Craſſ. in 1. ſi in iſſo ab int. ſtato quaſt. 10. nu. 16. Gut. iur. præſt. quaſt. lib. 3. quaſt. 80. nu. 5. Valg. di. ſuſciſſ. c. rat. lib. 2. ſ. 18. num. 176. Caſtill. di. eſt. ſuſciſſ. 1 ap. 2. num. 63. & 64. Gratian. lib. 4. di. 1. pt. ſor. in 1. ap. 685. ante eos Gloſ. com.**

muniter approbata in 1. 1. ſ. ceterum ſi de acquiſit. hered. & ſi eſt appolita per vnam, & c. uia hypotecam ſemper bonis venditis per maiorem, non cenſetur appolita ſuper alijs bonis, quæ remaneſcent, 1. i. ubi mus C. ad Viliam. Caſtrej. conf. 7. vol. 1. ubi idem dicit in ſilio 1. af. in 1. ſi omni ſ. ante omnia in fin. ſi de paſſu, & renunciatio ad cauſam iſtius, non ſubiuſus de nouo ſuperueniens, Arim. in 1. qui ſuperſtitis num. 3. ſi di. acquiſ. hered. Gabr. ſi in 1. af. 1. num. 264. um ſi. di. iur. d. Maria. conf. 25. qui alios coactetur.

- 9 Quare communis ſententia DD. affirmat, quod ubi alia ſieri poſſet coniectura ſemper eſt excludenda renunciatio, & potius verba ſunt improbanda, quam ex illis ſit inducenda renunciatio, ut ex pluribus probauit Butr. in 1 ap. adiudicibus vſf. et per prædicta extra di. priuile. licet alij apud Sord. 1. conf. 431. nu. 2. 1. Moſſi. in comment. ad 1. an ſuſ. 1. N. ap. tit. di. renuntiat. quaſt. 3. nu. 6. ubi per hoc diu ſecundum incertum et renunciantis, ſemper conſentandum eſſe reſciſſionem perſonalem, non autem realem.

Et hac de cauſa merito docent ſcribentes, quod ſi alicui competet ſex diuabus cauſis, & vni ex illis expreſſe renunciaviſſet, in dubio non præſumitur alteri cauſe renunciatum, ut apud Bar. in 1. ubi pot. ſi. Bar. inſtitutum ſi de acquiſ. hered. & vide Dii. 1. conf. 467. nu. 1. ut etiam ſi aliquis haberet plures exceptiones, ſi vni repudiaſſet, alieſſe renunciaviſſet non præſumitur, cap. nullus pluribus di. rigol. iur. in 6. ubi Dyn. & alij apud Maſcard. di. præbend. 1. om. 1. 1372 num. 5. um ſi q. quibus addo Maſcard. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 13. num. 7. & ſic patet annuus, quoniam haberet aliquis completa perſona q. vnam vni renunciatioſ alieſſe renunciare non præſumitur, adeo quod etiam ſi eſſet generis alieſſe renunciatioſ, & quis renunciaviſſet omnibus iuribus ſuis, & haberet aliquod ſua particulare 1. conuentione, & pacto particulari, nempe luctum dotis ex præcedente pacto, & conuentione ſibi delatum in dubio non præſumitur renunciatum ſuero prædicto, ut ex pluribus probauit Maſcard. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 37. nu. 20. & conf. 31. nu. 30. vol. 4.

- 11 Et hinc conuenit etiam, ut in ſaculo ambiguo nunquam præſumatur introducta renunciatio, & ſaciam dicitur ambiguum, quando poteſt eſſe cum renunciacione, & ſine vi ſuadet h. in 1. ap. ſuper ſa. extra di. renuntiat. & probat poſt alios quos allegat Morej. conf. 6. num. 27. & ita prædicauit

caus in causa Iulij Cesaris Bartolis, cum Magnifico Ioanne Angelo Coppola.

- 12 Amplia firmatam conclusiourm. & tegulam, vt procedat quauis privilegiarius facer actum contrarium, quia neque reuocatum tali privilegio electionis fori censendum est, cum vt diximus in superiore questione de forma rei ut cessaria expellat, & specialis reuocatio individualiter facta;
- 13 & non tamen, licet regulariter privilegium amittatur per actum contrarium, quia privilegiatus presumitur renuocare privilegium, *cap. cum accessissent de consuet. cap. ardentibus, cap. si de terra, cap. porro, & cap. in primis de privilegiis, vbi DD. & lex cessat per actus contrarios, ergo etiam cessare videtur privilegium, Silu. in sum. in verb. priuilegiarius quaestio 10. ad fin. *Metuor. conf. 213. lib. 10. receter Bonacina, in tract. de h. lib. disput. 1. quaest. 3. punct. 2. §. 6. proposit. 1. 2. & 3. vbi hanc declarat regulam.**
- 14 si aliquis in tempore prefixo non faciat, quod facere debet iuri suo renuocare, presumitur, vt colligitur ex *h. si ego si de negot. gest. vbi Angl. & alie. quos probat Sord. conf. 15. num. 2. §. conf. 358. num. 10. & 13 conf. 489. num. 30. nam tempus dicitur habere vim renouationis, vt notatur Bal. in *h. si tu Gues. arse. non poss. & ideo appellans tenetur probare iura legitima rempora appellasse. ne per temporis lapsum, tempus appellacionis renouetur videatur, vt in *cap. Romana §. si uerba extra de appell. Alex. conf. 87. vol. 7. Sord. conf. 358. num. 10. vol. 3. vbi alios concordantes citat, & si aliquis fuisset urgens ad pro-***
- 16 sequendam litem, presumitur iuri suo renouare, dimodo longum tempus sit elapsum, *Parisi. de rescriptis. h. si quaest. 3. num. 22. & 23. licet de iur. iuri Romana scribens, affirmans hoc aliquando evenisse per*
- 17 spatium viginti nouem, aliquando decem, nouem, & aliquando viginti duo annorum, licet in Regno arbitrio Sacri Consilij relinquatur, an ex cursu temporis liti renouatum esse presumatur, de qua iustantia peremptoria latè locuti sumus in *pragm. 1. sub rub. de instantia & non resistit ad.*
- 18 Et hinc si iuramini à muneribus Ciuitatis passim se adscindere glorio, & catalogo presolumtur beneficio renouasse, *Alixan. conf. 196. in fin. lib. 2. Roman. conf. 252. in fin. Bar. in l. c. de rei qui sponte muner. subitu. lib. 10. Abb. in 1. ap. cum accessissent num. 28. de consuet. vbi etiam Frlyn. nu. 28. qui abundè hoc intelligit quo ad personam*

- 19 facietis actum contrarium ipsi privilegio, cui quidem ad sui preiudicium renouasse presumitur, secus vero qui ad alios quibus preiudicare non potuit, & num. 29. intelligit quo ad actum illum non autem quo ad alios, vt si privilegiatus in iuribus ab omnibus muneribus, & oneribus Ciuitatis non subdit, dicitur quidem renouasse privilegio quo ad illud onus, sed non quo ad alia, vt sequatur etiam *Putri. de rescriptis. num. 3. lib. 2. Dic conf. 496. num. 23. & 20 dicitur renouatum privilegio ubiqueque actus contrarius priuilegio fuit coacti factus, sicut coacti solutio collectatum facta ab exempto, & immuni privilegio non derogat, nec preiudicat. *Sum. in princ. de munerib. & honorib. & in specie Dr. in cap. si de terra num. 12. de privilegio. Roman. conf. 107. num. 13. & conf. 188. num. 11. lib. 2. Metuor. conf. 99. num. 3. optime Bellinz. de renouatione subdito quaest. 61. vbi scribit,**
- 21 quod si immuni à decimarum solutione cas soluit coactus à collectore nullum libi ea solutione preiudicium attulit etiam si soluens proritatus oñch, quod soluit coactus, quod probatur ex *Bar. in 1. ap. cum accessissent vol. 2. off. per preiudicium de priuilegio. vbi si canonico non exemplum mandaro Pape recepit illi quem in canonicum, quia privilegium capituli non dicitur renouasse ipsi priuilegio, cum ad coacti fecerit, vt decisum in *Rota Romana ref. ruz Virall. de rescriptis. 377. par. 2. Putri. de rescriptis. 188. lib. 2. Metuor. conf. 402. num. 3. lib. 2.**
- 22 Vt etiam dicimus quando facies actum priuilegio contrarium procedatur, quod non iuridit renouare ipsi priuilegio, *Dr. Frlyn. & Abb. in cap. non accessissent de consuet. Bar. in l. 1. C. de rei qui sponte muner. subitum. Alix. conf. 108. lib. 3. Roman. conf. 252. in fin. & sic patet quando actus ipse factus fuit ab eo, qui renouare non poterat illo privilegio, vt *Dr. num. 28. & Frlyn. num. 29. d. 1. ap. cum accessissent de consuet. qui exemplificant in Prelato, qui fecit actum contrarium privilegio Ecclesie**
- 23 sic concessit, nam non potuit Prelatus preiudicare dicto privilegio Ecclesie, vt etiam tradit *Alix. conf. 190. in fin. lib. 2. & licet, quod consilium Prelati, qui afferunt emphiteutem soluit canonem Ecclesie si arbitrum cum nocet Ecclesie, ut c. nocet emphiteutem, vt eum et penam caducitatis, iurata sententi in *conf. 39. num. 54. lib. 1. post Afflict. Angl. Barbat. Calder. & Parry. quos allegat, & confert, quod sicut patet non soluedo canonem pro emphiteuti filij**

gillum

nallum inferi præiudicium filio, vt incidat in poenam caducitatis, *Iaf. in l. i. nu. 192. C. de iur. impub.* sic etiam Prælati, qui eū adminiftrant, & paret Ecclefiz, ei fuo fa-
cto dementum afferre non poffe est di-
cendum.

- 26 Sic etiam non dicitur renunciatum pri-
uilegio, quando adus contrarius privile-
gio non fuit fortis effectum fuum, quia
ille pota etiam re contravenire, *Iaf. in l. i.
fin. num. 30. ff. de confit. Princip. Fely. in d.
cap. non accipiffet num. 30. verf. 6. limita.*
vbi etiam *Dii. col. penult. verf. 4. dilaturat.*
addo *ixt. in l. nudi §. i. mm. filius*, vbi *Bal.*
ff. de inoff. teflam. l. si quis ante ff. de acquir.
posf. post alios Ann. in conf. 117. vol. 2.
Farina. di. 43. colus ratio defumit
ex eo quia illa renuntiatio præfumat
facta sub conditione si eadem aliquem facta
est fequatur in boni fici renunciantis, quo
effecto non fequuto emanefcit renunciatio,
*l. penult. ff. si cert. p. i. at. l. qut barid §.
fin. ff. de condit. & demonftrat. l. p. i. uniam*
ff. de iur. p. et. ad quod facient cumulat
per Par. lib. 1. de rignat. in fine qua §. 3.
num. 44. & 88. vide merito eueni, quod si
27 aliquis renunciasset licet vephoris fieri so-
let ad effectum, vt iura legationum amica-
bellet componantur, si concordia non fe-
quatur, minime tenet et renuntiatio, *Farina.*
alios cumulat in *di. 33. & est do-*
ei rina *Bal. in l. diuerfa C. de transfat. &*
vide *Alex. in conf. 37. col. 1. & idem* quando
in priuilegio adicripa est claufula decreti,
vel alia claufula prohibitoria, nam hoc nec
per contrauentionem, nec per præfcriptio-
nem dicitur sublatum priuilegium, *Abb. in*
1. ap. em. di. 180. fol. 3. vbi etiam Anan. col.
4. Cardanal. in 2. & 10. appofit. de præbend.
Rot. in antig. in di. 63. di. priuileg. Iaf. in
l. fin. nu. 58. ff. de confit. Conf. in fuis fin-
gularib. in verb. præfumptio, Fely. in 118.
cap. i. mm. accipiffet num. 30. verf. 4. limita
di. confit. col. verf. 7. post alios quos alle-
gat, idem dicit eſſe quentes priuilegium,
conſuetudine eſſe adeptum, nam ſicut ob-
ſuetudo non tollit vno ſolo actu conu-
entio, ſic etiam priuilegium ab ipſa conſue-
tudine cauſatum, vt etiam dicit *ibidem*.
Dii. col. p. i. mult. verf. 6. & ultimo falte.
28 Sed priuilegium in actis reuerentibus
perdatur per vnicum actum conuentionem,
late declarat *Trentacinq. var. reſol. lib. 1. in*
tit. de reſcript. & priuileg. reſol. 9. quem pa-
ter potius videre in *reſol. 10. nam mul-*
ta etiam cumulat in materia.

SYM MARIVM.

- 1 Adus et c. et renunciatio iſtius, &
variationis ſori requiritur, quod
renunciatio ſit prius expreſſe certioratus.
2 Et quale debeat eſſe haſ iſtoratio, vide
num. 2.
3 An renunciatio cum iuramento ſuo benefi-
cio iſtoratori debeat de illo.
4 Ad iſtendum beneficium reſtitutioni
in integrum requiritur iſtoratio.

ARGVMENTVM.

Renunciatio Electionis Fori facta
ab eo, quomodo fuit certioratus de
beneficio cui renunciat cum valeat.

QVÆSTIO XIV.

- 1 Regola ſic, quod licet reperiat
ſacta renunciatio huic benefi-
cio electionis ſori, tamen ſi non
conſtat renunciatio eſſe factam
certificationem, & declaracionem iuris re-
nunciatio non tenet, & ac ſi facta non eſſet ha-
betur ex iuris theoreſi, quod in renuncia-
tione eſt neceſſaria renunciatio iuris cer-
tificatio, ita quod renunciatio debet expreſ-
ſe, & ſpecificè ſciſe id, quod renunciatio, quia
renunciatio in quauis generalis, trahi
nequit ad incogitata, & quæ renunciatio ſibi
competere ignorat, *Imater, vbi Bar. ff. de*
inoff. teflam. am. non dicitur poſſe quæ
renunciatio ſori ſibi competenti, niſi certi-
ficatus ſit, adhuc vt ſciſe quid renunciatio,
Baur. in traſt. di. mora col. 3. circa mid. Vi-
tal. di. iſtaſul, num. 17. Caroc. in reſol.
cap. i. mm. quid par. 4. de regul. iur. in 6. af-
firmantes certificationem debere eſſe ſpe-
cialem, ita vt particulariter appareat de
iure renunciatio, ita quod niſi appareat in-
ſpecie certificatione, renunciatio in decur ſa-
era abſque cauſe cognicione, & ſine renun-
ciantis voluntate, & potius cenſetur appo-
ſita de ſilo Norartorum, & vt iſalis nulla-
tenus renunciatio obſet, *Dii. conſil. 495.*
Sardus, qui alios huius opinionis ſectato-
res adducit *conſ. 431. num. 71. probat pari-*
ter *Præſ. di. Franc. di. 131. num. 10. &*
ita in ſpecie in materia electionis ſori pen-
tendi in cauſa hæredum Magnifici *D. Vir-*
gilij de Cueſtes, cum lo. Angelo della Lira,
dum præſupponetur per Antonium, &
Caro,

tionē facta esset altercatō, & cohescitatiō declinatoriæ exceptiōne, ut argum. text. in l. qui fuerunt ff. de pact. et in l. consilioria C. de pact. inter imp. et vendit. declum testatur Cuius Pap. de off. 175. et Mynsinger. observat. 27. cent. 1. 4.

- Et deceptiō ad casum nostrum, ita:
4. patet firma, vbi cūque fori declinatoriæ opponatur à personis privilegiatis, nam illis non est preiudicium tempus, neque retentio aliquis allegandi simile privilegium, tales quod bene valēt huiusmodi personæ in omni tempore hac fore declinatoria vti, ita vi post conclusum in causa, & appunctum ius forum Principis in earum causis eligere nullatenus prohibeantur, ut docuit postea Afflicti, in consuet. Regni Ratiemini quæst. 141. cuius doctrinam imitantur Caraut. in R. et. C. 1. 231. num. 6. Praef. de Franch. de off. test. num. 20. de off. 2. 14. num. 2. Cuius in R. et. 18. numer. 466. Afflicti in prax. Sci. Consil. gloss. 1. in omni tempore num. 30. Cuius de modo archi. in l. 1. ff. 1. sub na. 75. Petrus in addit. ad Cypri. de off. 160. iter. B. Palma in diversis commun. et Reg. gloss. 16. num. 4. pag. 294. Viti. de off. 521. num. 17. vbi quod ita servatur in nostro Regno Felici. in citata consuet. Ratiemini num. 73. aliter ens hanc dubitationem procedere in personis non habentibus ius variandi, nam in personis tale ius possidentibus vlla eadē dubitatio, cum ille vique ad appunctionem, causæ forum semel electum variare bene valeant, ut patet scriptis in supradict. crim. in ver. audiantur excusatores nu. 58. Tractat. var. resolut. lib. 1. resolut. 2. num. 39. de his, quæ vi iurifus caus. sunt.

Quæ merito Riguam Audientiæ Apulex de anno 1583. ait Valis de off. 65. non semel iudicasse, quod possint similes privilegiatæ personæ opponere huiusmodi exceptiōnem fori declinatoriam etiam post litem contestatam saltem ex capite testimoniis in integrum sequitur Capistrum pragmat. 8. num. 339. de Barrobus, quoniam forte exceptio regulariter ante litem contestatam opponi debeat, ut supra firmavimus.

6. In tantum quod tunc foret licet hanc fori electionem in quacunque iudici; parte à privilegiatis personis opponi possit, et Afflicti de Leo in l. viti. num. 27. Cuius in prax. Cypri. de off. 173. French. de off. 33. Reuiz. in l. siue nuptial. fol. 576. num. 38. quos ad id refert Garba de off. 82. sub num. 17. Prout exceptio neque tenetur vltra quā facere possit opponitur post sententiam, et

post antiquiores firmanunt Campeg. de don. quæst. 251. part. 1. Deat. de imp. debet. 129. 17. num. 77. Calv. in praxi indic. 3. exceptio comm. libell. conclus. 1. num. 12. Castagna de deus. de off. in agit. in probem. secunde patris num. 10. affirmans num. 25. posse opponi etiam in executione sententiæ, & quandoque ex Consuet. consil. 141. Tractat. var. resolut. lib. 2. de except. resolut. 1. num. 9. Fontanell. de pact. nuptial. de off. 7. gloss. 3. un. 102. imo etiam post sententiā, quæ transiit in rem iudicatam.

- Et in simili reconuentione Clerici iam facta, in quo suam aduersitatem conuincit:
8. patet in quacunque iudicij parte fieri non prohibetur, ita vi dum ad iudicium, datur reconuentionis potestas, cap. diffinitio ff. reus de rescript. in 6. Afflicti in cap. 1. num. 13. de mutui perit. Bald. in authent. et consequenter num. 6. C. de sentent. et interlocut. cum l. iud. & iudici in l. siue iudicium. ap. in ver. reconuentione, Praef. de Franch. de off. 376. plenè dicitur in l. iudici. vbi afflicti in prax. part. 1. tit. 2. quæst. 13. num. 11. vbi post etiam opinionum celebrationem in hac residet sententiā, quam patet post ceteros, quoniam de causa vtiutur iuratur Griffo in tract. de off. iud. de mat. iudici et. num. 702. vbi rationabiliter quidem differet à Curiae iudicio, qui in R. et. Mag. Cuius. 67. num. 6. ex gloss. in 129. 1. in verbo respondendi et. 2. medium de mutui perit. fundat talis reconuentionem admitti solum vique ad conclusionem in causa, quod etiam verum esse nequit, quoniam reconuentionis potest fieri etiam post conclusionem in causa conuentionis principalis, imo in alio si non sententia, dummodo non sit late, licet tamen negem, quod
 9. quoties tali tempore intentatur, minime oportet, vi iudex debeat in vtraque causa pari passu procedere, simulque causas desinire, sed solum vi actus ita coniungi, & iudicio, quod eligi assidue reneatur, & ita rogatus de voto confirmabam de anno 1626. in causa Clerici Thomæ Raguaglii Truentinæ Diocesis, cum Ioanne Marci Clapium, qui præfatum Clericum reconuenerat in suo foro facta conclusione in causa conuentionis principalis.

10. Et videmus exceptiōnem exemplariis in vim declinatoriæ opponi posse quandoque, Cuius Pap. de off. 175. nu. 4. et 5. per tiam in l. qui fuerunt ff. de pact. et l. consilioria ff. de pact. inter imp. et vendit. testes & sequuntur consilij Cochier. in suo tract. de nuptial. ordinat. in 12. empt. quæst. 10. part. 2. & ita dicebam in quadam causa Præby-

verbum Ecclesie Sancti Iohannis ad Marc.
Hierosolymitanorum Ego sum cuius Civ.
tatis Neapolis.

Cuius sane principalis conclusionis fun-
damentum precipuum est, omnia immutato-
re iis *Constitutio* l. 1. tit. 1. *Cumque Imperat.* in-
digne, non solum persone opprimatur,
vniuersis, aut molestis quibilibet offi-
miantur, & protectionis etiam Imperato-
ris, & Regis circa personas easdem, ita
equidem, & aequaliter iustitiam post litem,
contellamur, sicut ante nec potest illa di-
feriminis ratio considerari, ita in terminis
postis considerari alias rationes congeren-
do *Consil.* lib. 3. *contrauersur.* cap. 35. num. 38.

12. Amplia firmam regulam procedere,
sicut iuxta persone eligunt per se ipsas, siue
per procuratores, & curatores, nam in
utroque casu bene poterit hanc electionem
fori post litem contestatam facere, quic-
quid anceps in hoc transiit videatur *Men-
fistell.* in *praxi Sac.* *Consil.* d. *glos.* *competen-*
tem. 31. *cons. seq.* qui iura Scyllam, &
Caribidem stare videtur suam affirmati-
onem firmans sententiam, exemplo primi,
13. & secundi beneficii, quod iuxta dies in Sacra,
Consil. vbiq. conuenit multiribus, mi-
noribus, pupillis, aliisque personis per ru-
tores, & nuntios representatis, quamuis
ipsi eligunt per procuratores constitutos
cum iuramento ad litigandum, ut proprio
ore fiat ut i demum *Menfistell.* l. 1. *de curato-*
re. 37. & scribit *Judicium* in *faciel.* *tractatu*
de primo. & *secunda beneficii consider.* 3. num.
49. vbi post longam discussionem in hanc
tamen veritatem inclinavit sententiam.

Amplia 2. posse pariter forum eligere,
14. etiam in secunda instantia, & sic in appel-
latione, ut iuxta proprijs terminis tradidit
Caranis. in *rit.* *Mag.* *Cur.* 19. num. 30. *Re-*
bus. in *causis.* *Gallia* in *rit.* *de sentent.* *pro-*
visionalib. *art.* 3. *glos.* *final.* num. 3. *et in rit.*
de appellat. *art.* 3. num. 14. *Theor.* *de iur.* 177.
num. 8. de quibus memorie *Scacii* in *tract.*
de appellat. *qualit.* 7. num. 113. addit *Menoch.*
de arbitrat. *Judic.* *casu* 66. in *addit.* lib. 2. num.
38. vbi dicit privilegium electionis fori ha-
bere locum etiam in secunda instantia, &
si eorum eorum Ordinario litem inchoauit
miserabilis hac persona, & lara sit senten-
tia, adhuc tamen poterit adire Principem
omisso medio, allegat *Requiza.* in *lib.* 6.
filia nuptialis num. 36. & sic etiam tenet
Martensius de *commission.* in *rit.* *de fauor.*
caus. *part.* 2. §. 2. mon. 156. *eddo Capiblane.* *de*
arbitrat. *Bayon.* *pragmat.* 8. num. 348. vbi quod
15. cum privilegium aduocandi regis. Superior-

res non sit restrictum expressis ad primam
instantiam, & sic fauorabilis, non debet
fieri stricta interpretatio, potuit enim,
privilegiatus ad per hoc talem potestatem
aduocari in prima instantia, sed habere
solum timorem Iudicis secundi, vel ter-
tij, & sic si non fuit vbi privilegio in pri-
ma instantia ex noua causa, poterit vbi in
secunda.

Et licet *Contra* in *rit.* *Sicil.* *cap.* 38. num.
477. *alleganda* *Couar.* *pradictor.* *qualit.* *cap.* 7.
num. 4. penitus dissentiat a prefatorum
Doctorum opinione, prout sentit quosque
Autem de *Ball.* in *tractatu* *crimin.* *qualit.* 2.
lib. 4. ru tamen ab illa non recedas, cum sit
in visu forensi recepta, quam meriti sequi-
tur nonnisi *Palma* in *diar.* *iur.* *commun.* *et*
Reyni *citatus* *glos.* 16. num. 5. *part.* 2. vbi quod pri-
uilegiatus potest eligere, & variare etiam
in prima instantia, qualem in appellatione,
& ita Ego consului in anno 1616. in causa
Marci Antonij Saluati, Laurentij Sat acini,
& Io. Sebastiani Caccialupi, quos dux ran-
quam populos potius eligeret fori Mag.
Cur. Vic. non obstante quod causa nunc in-
troducitur apud Iudicem tertiarum causarum
eorum domicilij: ita hodie indistincte vi-
get consuetudo in Regijs Tribunalibus.

S Y M M A R I V M.

1. **E**lectione fori facta statim sunt ligatae ma-
nus Iudicis.
2. Oppositio fori declinatorii eo ipso debet Iudex
suspendere.
3. Appellatio causae suspendit institutionem.
4. Iudex declinatorius equiparatur Iudici iurato.
5. Sententia lata post reuocationem est nulla ipsa
inve.
6. Actio facta per Iudicem, a quo post inhibitionem
non sunt nulla.
7. Pendente relatione facienda coram Superiore,
non potest inferri ad aliam, vel iam proce-
dere.

A R G V M E N T V M.

Electione Fori facta, an statim
sint ligatae manus Iudicis coram,
quo litigatur, licet ei non fuerit in-
habituus.

QVÆSTIO XVI.

- R**egola sita affirmativa, ut facta esse. Etone fori sint ligate manus Iudicis, coram quo litigatur, nam Iudicis pupillo, videtur, & alijs miserabilibus personis fortique electionem habentibus recusare Iudicem, & forum competentem eligere, quia in Iudex virtutis pericadere acquirit, taliter quod sententia inde sequitur per Iudicem ordinariorem reddere, si lo inre nulla. ut determinat Isera. in consilijs Regni si quis Iustitiam in veritate approbando, & post eum tradidi. *Propter de Franch. de inf. 196.* subdicens acta facta per Iudicem, & determinat fuisse nulla declarata. *Nepere super consuetudine Cantuariensis. 2. notab. 3. num. 16. Vult ad Affili de inf. 257. Caroni. inc. 223. Targ de laudim. par. 3. missi 4. num. 21. Alastrell. qui sic plures Iudicem in Tribunalibus Regni vultur callus de inf. 127. na 7. Alastrell de inf. 29. num. 5. Guardia de inf. 83. na 7. in fin. Alastrell in praxi Senti Consilij lib. 2. par. 1. glo. 10 forma num. 85. O. Ruy. collect. de inf. collect. 300. Consilij de inf. 48. num. 10 par. 1. Alastrell de inf. 157. na 4. Targ de inf. 160. lit. B. Capibanc. in praxi 8. num. 340 par. 1. de Baron. modernis Gallap in praxi 3. C. par. 2. cap. 6. na 57.*
- 2.** Cuius regula rari assignari potest. si quidam eo ipso quod opponitur fori declinationis, debet Iudex in causa super sedere. ut ex ita in leas in pene. C. de appellat. rade de Wald in ambig. habita num. 73. C. na ficut per pene, ut patitur appellatio emissa superprodit institutionem Iudicis a quo, ita ut non teneant acta post eam. Perez in l. 1. na. 5. lib. 3. ordin. Argem d. l. 1. num. 8. tit. 16. lib. 4. nota recapitulatur. *Lemaclit. de inf. in part. 2. rap. 6. Kinabow. tom. 1. comment. opm. lib. 3. tit. 1. num. 168. Alastrell de Cassio in praxi Laste lib. 2. cap. 7. Epobier. ut rationem. rap. 8. num. 30. Syrophia. de pnelog. instrument. primleg. 7. num. 21. & deo afferentia pendenti appellacione sunt omnino reuocanda. *Diaz regul. 37. Cauer. praxi. quest. 103. num. 1. prout auocatione canonicis facta, sequitur inferior, cui est facta auocationis ad viceriora procedere, & procedendo acta omnia sunt nulla. Cuius itarum Iurisdictionis censetur impedita, ap. pasterale nota da offic. delicti. Panormi & Prapof. in rap. vi notiam da appellat. 3. ibi Auser. Gail obliuiscit. 41. numer. 2. lib. 1. Brumand. de inf. 41. sub num. 1. Auser. ad Cappell. Thol. de inf. 430. vbi exponitur etiam si adhiber**

consensu partium, sequuntur nota in notis de inf. 76. & Magon. de inf. Florent. 90. num. 8.

- 4.** Et ratio rationis est, nam Iudex declinatus equiparatur Iudici recusato, ut ex Glof. & Bar. in l. vna. C. quenda Imperator confirmat. *Alastrell. causa de inf. 17. num. 9.* certumque est, quod recusatorem pendente Iudex in causa la innotuere non potest alias procius est ipso iure nullus. *Glof. in cap. Iudex in vith. proponitur. vbi pariter Favet. & Giminian. de inf. delicti. in 6. Targ. in l. quia potest num. 4. ff. ad tribell. Cauer. praxi. quest. cap. 26. Cardin. Tassus annotat. 913. num. 25. lit. 5. Lopez in l. 22. Glof. magne in 4. part. 3. Galvini consilij. 5. da iudic. Caribian. de inf. 84. Alastrell. a. obliuiscit. 59. centur 4. Argem. in l. 1. num. 8. na 16. lib. 4. recapitlat. 3. alij communiter, & eo quod ut nec discussioni. & causa talationi prebens esse de brat. *Rebry. in consilij. Francie in tit. de recusat. artic. 6. glof. 1. num. 8. Capper de inf. 128. num. 5. & ibi addunt. Caron. acta 25. num. 1. Gargym in consilij. de inf. de inf. rorum rap. 19. num. 36. m. 1. conqueuente enim in finit colu h d e s obliuiscit. *Verall. de inf. 7. num. 7 par. 1. Alastrell in suo repet. in ver. in finit. Lemaclit. in not. da afferat. part. 2. rap. 4. num. 4. D. Regius Valenzaga. consilij. 43. num. 170. not. recusans a recusat Iudice iuris erroris raturus dicitur. *In. And. in cap. cum speciale de appellat. Puerus de finit. 3. sustinet nam. 11. Iudic. in praxi anal. in tit. da recusat. rap. 125. Integritat. singul. 79. numer. 181. sicuti sententia lata post recusacionem ipso iure est nulla. *Reyot. consilij. 21. num. 21. & seq. lib. 1. Cauer. de inf. 28. numer. 112. part. 2. D. Riccio in l. vlt. de inf. collect. 1020. eodem modo opposita fori declinatoria, & eius decisione pendere redduntur nullas acta facta per Iudicem variatum.*****
- 6.** Quare acta facta per Iudicem a quo post inhibitionem Iudicis ad quem esse nulla. alii errarunt. *Armen. consilij. 79. Lancellet. de assentat. in tit. de alim. post inhibitionem. num. 233. Integritat. de inf. 47. num. 7. Cella da retrosat. cap. 9. colu 6. fol. 22. num. 46 & 5. Syrophian. de inf. 656. Randry de analog. rap. 40. num. 85. & 86. Guardia de inf. 36. num. 15. Farina. de inf. 94. & 701. vbi etiam dicit non posse cognosci an inhibicio fuerit iusta, vel iniusta, quia per indicacionem, & inhibitionem ligatur fori manus Iudicis a quo. *Magon de inf. 123. vbi art. Addiri; imo qui inhibitionis, & prouisionibus superioribus contrarium, potest ab ipso pena commi-**

7 nata exigi, *Franch. dec. 370. nu. 13.* prout pendente relatione iudicis coram superiore, nequid infirmit ad aliquem actum procedere, ut probat *Or. in suis lucubr. Ramen. disp. 13.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Index à quo valet statuere terminum litigantibus, & ita de iure Regis num. 2. & an possit praefigere terminum ad proseguendam appellacionem num. 3. & quales isti debent terminus ad comparandum in Tribunali electio declaratur num. 6.*
- 4 *Attendere non debet Index, si terminus designatus sit classis.*
- 5 *Index à quo potest nominare exequi sententiam post lapsum terminum datum ad proseguendam appellacionem.*
- 7 *Appellari possit à breuitate termini.*

A R G V M E N T V M.

Index à quo an possit praefigere terminum habentibus priuilegium Electionis Fori, ut infra illum se presentent coram Tribunali, quod elegerunt.

Q V A E S T I O XVII.

1 **R**egula sit, quod Index à quo bene valeat statuere terminum litigantibus infra quem se presentare debeant coram illo Tribunali, quod elegerunt, prout ita lo puncto dixit *Affili. in consuet. Regni* qui noster ad instar superiorum, qui potest inferiori inuogere, ut infra certum tempus causam expediat, *cap. irrefragabili de offic. Ord. Abb. in cap. nullus de iur. patronat. Rebuff. de iur. eccl. caus. quest. 7. nu. 16. D. Reg. Topicus de iur. suprem. Ital. Senat. 3. nu. 23.* ubi tractat an, & in quibus casibus Rex possit causas anocare à Tribunalibus Regnorum suorum, illasque trahere ad sapientium Italicae Senatum, de quo etiam *Verderibus de iur. final.* & licet *Andr. in d. consuet.* fuerit in contraria opinione, quam io praxi seruari colligitur ex *Franch. dec. 394. circa finem.* & disputat *Siccardus Follet. in pract. crim. in verbo reuocatur ex officio* num. 90. pag. rubi 83.

Hodie tamen in Regno firmatae regulae ex necessitate adhuc edum est vigore Regia

2 Pragmaticae dictae ab Illustrissimo, & Excellentissimo Comite de Lemos Prorex tunc temporis vigilantissimo, quae est sita in ordine 21. *febr. de offic. Index. & aliarum. Official. ubi in §. 20.* dispositum est, ut huiusmodi terminus à variato Iudice bene constitui possit, quando à Regijs Audientibus Magnam Curiam variationes sunt.

Cuius quidem sanctionis dispositio in maxima equitate fundata fuit, ut causae retardentur, & ne calumnia fouetur, quod alias miseratione fuerat introductum, ut a puer *Imbric. in sua tract. de primo, & secundo iudicio consider. §. 2. 87.* ubi firmat posse in iur. variatum ipsi varianti terminum statuere, infra quem se venia cum actis, vel in criminalibus actis rationum coram electo Iudice praesentare debeat cum conuincatione, quod assignato termino lapsa proderet ad vltiora in causa, sequitur *Arndel. in addit. ad Pract. de Franch. de iur. 94. nu. 7.* iuxta quoniam sententiam pluries scio practicasse doctissimum meum Gm horem D. Io. Dominicum Nouarium tanquam Iudicem primarium, & secundarium eorum plurium Terrarum Provinciae Basilicenses, & ita Ego practicaui in causa Jacob. Caglioli pupilli, cum Marco Aurelio Ballo in Regia Curia Amalphitana.

Confirmatur autem huiusmodi opinio 3 ex illo simili, quod Index à quo potest praefigere terminum ad proseguendam appellacionem, in quo si ram appellans, non introductus appellatio remanet deserta, *Guid. Pap. dec. 336. & 336. Annot. dec. Roz. Ferrer. 32.* ubi dicitur Iudicem, qui appellacionem erexit, posse appellanti praefigere terminum ad proseguendam appellacionem, *Ginnens. in praxi Cur. Archiep. Resp. r. 70. nu. 5.*

4 Neque si Index à quo assignato termino elapso procederet in causa non diceretur aditiorare, in *Romana Regia de iur. apud Seraphin. dec. 335. par. 1.* per quam tali dictum, quod terminus designatus ad appellacionem proseguendam elapso, si Index procedat, non dicitur aditiorare, refert, & sequitur D. *Rhenus de iur. Cur. Archiep. Resp. 50. nu. 6. par. 4. qui meritis dec. 310. eadem par. 4.* firmat iudicem à quo potest mandare exequi suam sententiam post lapsum terminum datum ad proseguendam appellacionem.

Hic autem terminus debet esse compellens, & in iudicis, itaque cum commoditate, & non praecipiente persona priuilegiata, quae elegit forum, possit adire Tribunal

nal electum, vnde habenda est ratio longinquitatis, & distantie Regionis, temporis, pura si sit hiems, vel aestas, quo in casu difficultius, & facilius iter accipitur, & si multa debent considerari, arbitrium eius Iudicis semper versari debet circa iustitiam, & equa, alias si terminus datus non esset congruus haberi respectu ad supradicta, si Iudex à quo illo termino elapso procederet, ad aliam acta essent nulla, eum idem se non dare terminum, vel illum dare rati, breuem, vt quis ad diffinitum locum, & Tribunal venire urgetur, nam licet quod tempus sit statucendum, remittatur arbitrio Iudicis, eam determinare erit tunc illud debita qualitate in posit, temporis, regionis, & similibus, ita quod debet contigere tempus, non adeo modum, quoque pater partibus crescentibus se grauando, & appellandi, quod de iure cõceditur *Lanfrancus in pueri iudicis rap. l. cum. 18. & 19.* ubi etiam addit.

SUMMARY.

- 1 **C**hiat, & si privilegium esset in com-
parere. r. xli. ff. de i. i. 230. qui aut sit ex
obsequio. in d. num. 1.
2 **C**assialis in causa feudalium coram Ordine
non appellat tempore, sic & di. singulis
in num. 4. etro quod si reputatur condon-
nari, & ita per rationes dicitur de ro-
gatione privilegio non esse multandum. nu. 6.
3 **C**ontinens persone privilegio contrarie ro-
gatione sua iudice, non facit iudicium in suo
suo statuto.

ARGUMENTVM

Privilegiatus Fori Electionis Beneficio ciatus, num teneatur comparere suumque privilegium allegare.

QVÆSTIO XVIII.

- R**egula affirmativa defumitur ex
Reg. *Mc. U.* 130. ubi cautum
est privilegias personas cita-
re per Magnam Curiam com-
parere debere personaliter in dicta Curia
aliquatenus, quidquid ipsis de iure compe-
rit super de claratione facti, & sic etiam scri-
bunt ibidem *Constitutus Papa, & Curia*.
namq. ubi quod citari licet habeant privi-
legium declinandi forum iudicis ecclesiarum.

tenentur tamen comparere, eorumque pri-
vilegium allegare,

Quoniam sane p[ri]mo potest sulciti ex illo
iuris axiomate, quod et iuratus coram non
suo Iudice, ruerit comparare ad suum
allegandum privilegium, l. si quis ex ali-
na ff. de test. l. 2. si quis in ius vocat, no-
tari Gl[oss] in rep. vixit. dr iungit, interme-
rit, fo[r]m[is] Conf[essio], in sup. singularibus l. 7. verb[is]
insistebat, d. R[ati]o, in praxi resoluta, 148. par. 2.
quae tamen res distinguit casus, imo li pe-
uilegiatus per contumaciam non compa-
reat, praerit ius privilegii, valebitque firmitas
testis contra eum laza l. vno ff. si quis ius docen-
ti non obtemper, DD. in rap. tuu ordinem de
rescriptis, c. lra. in fi. bo. ad Bar. in rub. l. si quis
ex alina.

Verum. *aff. Unus noster in conf. Regni fl-*
atimatus nob. 7. quib. 6. l. m. 8. e. in opus
 2. e. quod non colligit; Hecaro Ritu M. C.
 infusilar prieducant perib. habentibus
 fori electionem per procuratorem allega-
 re fori declinationem, prout ipsos firmi-
 nari esse in viridi obsequantia; Ratum af-
 ligarum recessisse ab aula, t. fere *2. atagha*
in edis. ad Cyn. in Lume. C. quoduo Imper.
inter pupill. de vid. ubi rellatur quoniam fca-
villile Ratum in Magis. Curia in Julibus
pradicali.

Quam tenendo opinioem, ob oblat regula, quod citatus coram non suo Iudice, teneatur comparere; uam illa regula non est semper uerā, inde quod uassallus citatus in causa feudali coram Ordinario comparere non tenetur, *Felyn in rap. cum ordinatum 8. et respons. penult. in rap. et iterum me. 1. et iterum, Bald. de iurisdictione in iurisdictione familiae num. 7. et scholaris citatus a Praetore, sed a uero suo Iudice, nec teneatur comparere ad proponendum fori declinatioem, Dec. de cap. rati ordinem, per gloss. ibid. *Rebuff. de priuilegiis scholar. penult. 1. 4. num. 3. Curbus in tract. de iurisdictione in extempus par. 3. quasi. 6. num. 17 qui in 2. quasi. 10. et tractat. num. extempus citatus coram Ordinario teneatur, non comparere, & allegare suam exemptionem, de quo etiam Rodig. quasi. regul. tom. 2. q. 83. art. 7. promissionem ecclesiastica ciuitatis coram Iudice non suo, neque teneatur comparere ad allegandum priuilegium, uel uocari. *Idem in cap. bene memorati in fin. et relati. et in rap. si ad appellationem, Afflict. in responsis, Regum priuilegia num. 5. *Labe. Fallor. in responsis, Regum in fin. de Episc. et Cleric. cap. item si abbas, Gramet. de sacris num. 4. et 5. *Gail. Pap. de iur. q. 50. *Scarf. in tract. de iurid. par. 1. cap. 11. num. 45. ubi memore de quadam Bulla******

Papa Martini . quia hoc idem disponitur
plenè Coded. descript. Luffa. 16. par. 1. Cardini
praxi pub. & Aduoc. in verb. citatio nam 19.
Sanchez de matrim. lib. 7. dist. 3. 3. xx. 2. c.
tertio nam 110. emoluius in nota ruce em Gressi
in tract. de cõfessib. clericali. eff. 12. l. nam. 4. 48.
cum si q. firmum nam. 45. v. si niles persone
citaz. coram non proprio Indice ; & non
comparentes ; non possint tanquam con-
tramaes puniri ; ex J. a. Ande. Matr. & Abb. in
cap. si diligere de foro compet. Bal. in l. genera-
liter la. C. de episcop. & cleric. Clot. in l. si. si.
quest. 3. 6. num. 3. & 4. Nicer in cap. Nicer 9. l.
num. 1. & Accorben. cons. 44. num. 3. & alij.
qui per nos ipsius videri possunt ; quibus ad
duco Sandoz. in l. si quis ex aliena num. 11. si de
iudic. & D. Ruz. descript. Sena. Archiep. 136.
par. 4. vbi refert de offitium in dicta Curia
contra maes persone privilegiaz. con-
tra maes coram non proprio Indice non facere
indirium in suo proprio foro .

Aded quod si reperiantur condemnati, & fuerint capti, & iudex vellet mandare executioni poenam, & ipse rempore executionis doceret de eorum privilegio non possent molestari, & essent omnino dimittenda, Bald. si. generaliter col. a. C. de Episcop. & cleric. Castres. in iura flatumque nom. 1. C. eodem tit. Cepoll. cons. 11. num. 17. & 18. palchre Arch. singul. 691. Follet in pract. crim. in verbo audiente et in iustore num. 38. cum seq. Prill. ad diffinit. dens. 2. num. 2. Decian. in tract. crim. cap. 9. num. 61. Auerden. de excep. mandat. cap. 12. num. 1. Bertrazoli cons. 105. & alibi lib. 1. Quasiac oleo coactum in sua pract. crim. quæst. 1. t. num. 45. & plene tractat. in tract. de excep. quæst. 3. excepte 21. num. 2. Vbi quamplures addit citat concordantes, & ita ego prædicavi in causa Jo. Felices Salorimini, cum Iuliano Philadoto de anno 1625. & iterum in causa Angeli Antonij Mellusi, cum heredibus Heritoris Marelosi in anno 1646.

Et redeundo ad articulum principalem aduerfas, omnino statim et ratione facta, personas privilegiatas debere comparere sine pro Procuratorem, siue personaliter allegando eorum privilegium, & instando pro remissione cause, alias valebit iudicium, ex notatis per Ludouic. deff. Rota Rom. 4. 1. 1. 3. ubi firmitur, quod licet minor non possit trahi ad iudicium extra patriam, tamen ubi non allegatur destinationem, nec instetur remitti causam valebit iudicium, & tenebunt acta, ex doctrina nostre Assise quia videtur in cons. Agg. lib. 1. cap. 27. nu. 18.

SVM MARIVM.

- 1 **T**ertius debet dari miserabilibus personis ad verificandum se tales, ubi negatur, & vide num. 5. & declarata ubi num. 15.
- 2 **H**abitus persona requiritur in iudicio etiam in presentatione iure patronatus, & amplius ubi nota 3.
- 3 **E**xceptio illegitimitatis persona nunquam recipitur.
- 4 **Q**uecum quis se facit, talem se probare debet, & quibus debet esse ista probatio num. 7.
- 5 **E**xipiens de non nata iura preciosa probare debet.
- 6 **C**onsequuntur est probanda, ubi petitur contrarium.
- 7 **U**enduntur fructus ex pacto, & providentia, ubi ambigimus probandi descendentes a primo acquirente.
- 8 **A**gens de Procurator debet probare mandatum.
- 9 **A**gens ubi heri talem se probare debet.
- 10 **A**llegans falsam rem probare istam debet.
- 11 **M**ulier agens hypothecam contra emptorem bovarum mariti, quod non superius ubi bona, debet probare.
- 12 **N**otorum non indiget probatione, nec subiecti regulis iuri, num. 20.
- 13 **I**mpeditio cuius appellacionis non competit, quando protestantur in excusatione, nisi impeditio iuris agitur, num. 18.
- 14 **E**xcommunicationis et interdicti quando fieri possit non citata parte.
- 15 **S**tat non recipitur more exceptionis, non dicitur nec quicquid notetur.
- 16 **E**xceptio notoria admittitur ordinis etiam. *Ubi dicitur.*

ARGVMENTVM.

**Privilegiatis personis eligentibus
Forum, si opponatur, quod tales non
sint quid agendum.**

QVÆSTIO XIX.

Sæpe numero accidit, ut post electionem factam à privilegiatis personis opponatur per partem adversam, quod tales non sint, sed, si oportunitas visum, est hic explanare, quidnam agendum sit, ubi quovis similis casus eveniat in factum.

Regula igitur sit, quod si iſtis perſonis,
tempore quo electionis ſort beneficio veſ
intendū d paze aduerſa opponarur, quod
rales

tales non sunt, debet impetrari brevis terminus ad verificandum scilicet talis, qui terminus utrique parti erit communis. *Assili. in consil. Regni Sicilie num. 37. vers. secundo quæstio. Carantan. Rit. M. C. 13. 1. num. 5. sive in testis, & si quisque Annot. ad Statut. Parm. in rubr. de ration. summo. reddend. misere per person. vers. de his tamen, meminit patet. Mascardell. in praxi 3. C. gloss. compertenti nu. 79. ipse ad id allegat text. in non ignorat C.*

3 qui etiam non poss. ubi rationum est in iudicio esse docendam de habilitate personæ, ad cuius ornatum videndum est D. Ricc. collat. decis. tollit. 304. qualitas cuius personæ petiti legatæ ante omnia constare debet. *Castell. de test. 48. num. 11. part. 1. Pignat. in addit. ad Ricc. decis. 394. in nouissimis, vnde in materia iurisproutens quis habilis iudicandus est tempore presentationis, ut procedit habilitas inpenvenimus. Ricc. decis. 99. part. 3. lib. 1. Seraphin. decis. 1374. num. 4. Anton. Variar. testat. lib. 1. rap. 19. Campam. in decis. 101. canon. rub. 11. cap. 13. num. 466. D. Ricc. in praxi solus. 106. par. 1. in magna.*

3 Quæ quidem habilitas est necessaria non solum in iudicio ordinariis, sed quæcumque ff. de testament. ubi colligitur, quod in primis quæcumque est de personis, non alias eorum iudicium reddatur effectum, & nullum, cum defectus inhabilitatis personæ in iudicio comparere reddat actum errorem nullum. *Vnde in suo tract. de nullitat. in rub. qui possit dicere de nullitat. num. 44. Ludov. decis. 23. sub num. 3. sed etiam de iudicatur in iudicio in terminario, ut docet Bart. in l. 2. num. 3. C. de coll. diu. Adrian. collat. Neuzant. qui alios congerit consil. 16. Mascardell. in praxi 3. C. gloss. compertenti num. 1. & 2. Ludov. decis. 364. ubi etiam additio alios citat concitantes Menoch. in tract. de recuper. poss. rem. 15. num. 273. Scaccia in tract. de iudic. caus. 114. lib. 1. rap. 62. quæst. 1. 2. num. 24. Mascardell. in praxi decis. 358. num. 3. part. 3. Natalis D. Ricc. decis. Cuius verba interpret. 324. part. 4. Maria conf. 86. num. 3. ut similiter necessariam esse iudicio executioni assensum de Negizant. conf. 18. num. 3. Carat. decis. 32. & Galler. in tract. de obligat. in form. Camer. quæst. 1. par. 4. ubi loquitur de executione instrumenti obligatorij in forma Camere addo Rotam decis. 76. sub num. 6. in impress. pend. Zacciam de oblig. Camere. & Rot. decis. 28. num. 4. part. 2. in revent.*

In omnibus enim iudicijs tam civilibus, quàm criminalibus, tam possessorijs, quàm petitorijs ante omnia personæ requiruntur prout enquirenda, & dissentiri uida sunt, l. li-

cet C. de procu. l. non ignorat. l. penult. & l. fin. C. de her. qui testat. non poss. l. quoniam Alexandrum C. ad l. sol. de adulter. Testatur. qui admittit. & ibi Dec. in 30. & seq. cum alio quos moderatè observat in Mariæ conf. 86. nu. 2. & ad materiam Zanger in tract. de exceptis, cap. 8. par. 2.

4 Ita quod & si vigeat statutum, ut aduersus instrumentum publicum minimè admittatur exceptio, tamen non per hoc potest respici exceptio illegitimitatis personæ, puta quod unus sit hæres, quod uon sit Procurator, quod sit Monachus, quod sit mórto, quod sit excommunicatus &c. ut possit plures quæ de more cumulat. ait Grassian. tract. de exceptis, ad materiam statuti except. 4. Gemia super rit. Strict. cap. 16. num. 53. Burg. de laudim. part. 3. in quest. 40. nu. 4. & nouissimè post hæc scripta vius astat. de Virgilio in tractat. de legitimat. personar. prelat. ubi mon. 2. scribit, quod opposita exceptione illegitimationis personæ Adversarius tam in causa ordinarijs, quàm in summarijs, & executionis tenetur habilitatem, & legitimatorem personæ plenè probare, & ipsa non legitima adulterina procedi non debet, ex traditis per French. decis. 692. Disson. in suis conclus. in vbi quædam quæst. facit, quatinus si non fuerit oppositum da exceptione legitimatorem personæ iudex ex officio debet inspicere ut personæ in iudicio comparentes sint legitime, Zoberell. conf. 72. Remat. in conf. 494. num. 10. lib. 5. Decan. confil. 37. num. 64. lib. 3. Carat. decis. 33. num. 8. & Giff. alleg. except. 4. num. 6. D. Ricc. de d. r. 324. nu. 4. part. 4. ubi alia cumulat in materia legitimatorem personarum.

5 Quare tutò firmare possumus, quod privilegiatus agens ad beneficium electionis soti debet probare se esse talem ad effectum consequendi huiusmodi privilegium, nec satis de privilegio doruisse censetur asserendo simpliciter se esse privilegiatum, ita ut in aduersarij omnis probatè contrariam rejiciatur. & ita dicebam in causa Natalis Iuliani pupilli bi anno 1625, siquæ in terminis nostris me allegando sequitur D. Ricc. decis. Cuius verba dic. 77. num. 17. in fin. par. 4.

6 Cuius quidem dicitur est ratio fundata in vulgata iuris regula, ut qualem quis se facit pro fundamento suæ iurisdictionis talem se probare debeat, & fundamentis suis vniuersique probare teneatur. l. quod assensum C. de probat. l. 2. & l. in exceptionibus ff. eod. tit. rap. inter delicta de fide instrument. plenissimè multa huius ratioe cumulant Ludovic. in conclus. 14. Conuenerit. 194. col. 2. Mascardell. de pro.

de probat. conclus. 1244. ubi late ad plures inferre questiones firmans in eodem tractatu quæst. 1. num. 2. in fin. quod probatio conclusuæ appellarî animâ processus, quia respicit victoriam, & decisionem causæ, & secundû Bol. in cap. quia propter nu. 2. de elect. dicitur nâculâ, quia iudiciducit ad partem. omnisq; iustitiæ fori contentio pendet à probationibus, Cissa in tract. de retro. tract. par. ubi 198. num. 3.

- 7 Et hæc probatio debet esse plena, & sollemnitas, Alex. cons. 147. vol. 6. Gratian. decis. 114. num. 18. Et secundum Deum, cons. siue respo. f. 24. nu. 61. lib. 1. probatio scholæ debet esse certa, & conclusiva, non autem dubia, & incerta, necque subtilis, ut concludat per impossibile, sed per necessitatem, & quilibet tenetur probare fundamentum iurisdictionis suæ, siue affirmatiuum, siue negatiuum, Bertr. cons. 75. num. 4. lib. 2. ubi dicit, quod fundamentum iurisdictionis venit in omnibus actionibus probandum, quod procedit, siue quis agat, siue excipiat, siue assertat, siue denegat, Dec. in l. si emancipati col. 2. C. de tollat. Cachera, decis. 171. num. 8. & probatur in l. 2. ff. de procurat. sequitur Cuius, cons. 226. nu. 8. ubi tradit, quod tam actor, quam reus tenetur probare suam iurisdictionem, unde reus absoluitur auctore non probante, quomodo reus in vnâ nequâ, & actor si vnâ probat, Jasin. l. qui accusare num. 5. ubi Alex. nu. 17. & Dec. num. 6. C. de elec. & Aluinch. de arbit. Indu. casu 92. num. 8. ubi nu. 16. dicit hoc habere locum etiam in causis beneficiâlibus, prout etiam tenet Cuius, in cons. 204. in fin. allegans enim dicensque aliquid id probare debet, iuxta gloss. in cap. non est de consuet. in 6. & in item. vnde de refut. in integrum, Felix in cap. cum dilectus col. penult. de accusat. lard. Marfil. in l. 1. ff. si quis datus num. 4. ff. de quæstionib. abunde Alex. de probat. cons. 82. ubi ad plura ex hoc inferri, ut apud eum videti potest, unde in Rota Romana teste Moheda in decis. 1. de exceptio. sunt dictum coram R. P. D. Episcopo Aque. in Decembriis 1538. quod excipienti de non numerata pecunia contra obligationem in forma Cameræ incumbit onus probandi suam exceptionem, quod Ego præstare aui in causa Clerici Diomedis Martellani Capuanæ Diocesis.

Hinc enim videmus, quod stante statu ro ve causæ consanguineorum compromitti debeant vsque ad talem gradum, ut in Reguo videretur factum per Pragmaticam, adia latus de compromissi, qui perit compromissum tanquam causam, utens in illo

grado talem se probare debet, addidit cap. tua nos notat. 2. de consue. & offic. Dec. in cons. 221. Alex. cons. 82. lib. 2. A loai. de presump. regul. 2. presump. 18. nu. 2. & huc extenit contra habentem fundam. incriminationem, incumbit onus probandi suam exceptionem, ut decisum in Rota Romana teste Moheda in decis. 1. de exceptio. & huc vendicanti feudum ex pacto, & possidenti incumbit onus probandi descendentiâ à primo acquirente, D. Ryger in Tapia Marchia Belmanen. decis. supremi Senatus Italiae 2. et. 1.

10 Hinc agens vnâ Procurator debet probare mandatum, ut late post alios quos allegat habetur per Alex. de probat. conclus. 107. & consil. 975. & nouissime tradit D. Ryce in decis. 149. par. 2. unde merito Cum Archiepiscopus Neapol. iudicanti, quod opposit. scriptum esse sobrepis censetur probare, tradit idem D. Ryce in decis. 148. par. 1. & huius dictum in vna Ciuitate constituit. Capitanus 20. Februarii 1539. eumdem Seraphino, deinde Cardinali Illustrissimo.

- 11 Et huc spectat, quod volens agere inquam hares, vel filius probare prius debet se heredem, vel filium esse, item ibi de rest. a vend. possit de restit. 3. num. 164. Peris consil. 112. num. 240. lib. 2. vnde in cons. 82. nu. 74. lib. 2. Die. allegat cons. 22. num. 2. D. Ryce in decis. 77. nu. 12. par. 4. Mutu qui plures contrahat cons. 80. nu. 3. nō enim sufficit in libello dicere se esse pupillum, aut iuuenem, nisi probet se talim necesse est iurim, ut respondit in libello conuincit, probat in Dec. cons. 80. num. 2. Cachera, decis. 171. num. 9. in fin. & decis. 108. num. 9. unde dictus, in necessum cadere iud. indulto extendit 24. doc. & debere exhiberi nonam provisionem tenetur probare, Moheda, decis. Rot. Roman. 13. 20. de proband. & allegans seruientem illam probare debet, ut est communis opinio de qua Ryce, cons. 65. nu. 157. vol. 1. & alij apud D. Ryce, decis. Cur. Archiep. 28. par. 3. ubi ait alleganti seruientem esse non sufficere veritate quasi possessionem ad effectum, probandi dictam seruientem in petitorio.

Hinc in causa Elmonen de Otiano interrogatos respondit, late quod onus probandi incumbit moliori, quæ tenetur hypothecæ agenti contra emptorem bonorum manij hypothecanti, quod marito nō lopefluerent alia bona, de quibus sicut censu possit, ut habetur per Calfrey, qui dicit hoc habuisse in factis, in l. manij ff. siue res am. 4. ff. si solut. matrim. quoniam testis & sequitur Calfrey de iur. iust. consil. par. 1. et. 30.

num. 10. & frequenter, & hinc nouissime Phabai in decis. Rot. Lusitan. 76. numer. 4. dicit, quod qui se fundat in te importanter non potest obtinere, si in individuo de illi te importare non probet, ut etiam tenet in DD. in l. cum te mouerem C. de probat. Bar. in l. non solum §. sed ut probetur ff. de men. oper. num. cum alijs per Isf. in rub. C. qui admittit num. 7. illud tantum quod probat oportet, nec sufficit dicere Glos. recepta in l. in prae. ff. si quadrup. pauper. cap. dicitur de except. Isf. in l. si prius nu. 97. ff. de nou. oper. nouat. Felix in cap. canonici dicitur nam. 6. de accusat. Tunc conf. 113. num. 5. vol. 1. Menoch. de recuper. posses. remed. 1. num. 178.

35 Autmaducendum tamen est, ut id quod diximus de personis privilegiatis eligentibus forum de bere probare se esse tales, non est intelligendum, ubi hoc esset notorium, quia tunc non erit opus probatione, iuxta gloss. in elem. appellat. in versis. ab eis appellat. illam si quisque commouet DD. in l. adu. f. mol. Curia. & Deum. in cap. cum de appellat. in 6. Angel. in l. nescis nam. 5. ff. de acqui. em. hered. Nul. in l. cum fructus col. 3. C. de his quibus ut indign. Cephal. conf. 75. num. 46. vol. 1. Alex. conf. 216. col. 3. vol. 6. quos refert. & sequitur Masard de probat. conclus. 88. num. 30. & ita dicebam in causa Notarij Petri Iacobi Razzy, & Martelli Filarij in anno 1615. quoniam...

36 Notorium non indiget probatione, & qui illud seducere reuertat ab onere probandi, Bald. conf. 229. num. 5. vol. 1. D. R. de d. decis. 77. num. 19 part. 4. & sufficit illud allegare Antonius. rem. de resolu. lib. 2. cap. 40. num. 9. annuos consuetudinem notorium non egere probatione, ex Bal. in l. si in familia §. videram ff. de de offi. procer. Crauer. conf. 127. nam. 9. Remy. Jan. conf. 266. num. 24. vol. 3. & hinc in facto dicebam in causa Venerabilis Monasterij S. Jo. ad Cai bonum, cum Venerabili Monasterio Regine Colocum Ciuitatis Neapolis regulam illam impedito tempus prosequende appellationis non curaret Bald. in cap. ex parte col. 3. extra de appellat. Trequeill. de retrah. conf. 49. §. 35. gloss. 4. num. 9 in fine. Seraphin. decis. 300. num. 5. vol. 2. Berr. decis. 247. num. 24. Verall. decis. 13. part. 2. Magon. decis. Lacof. 49. num. 21. quae est vera ubi procellationes plures tempore duc intercederent tempore impedimenti, ut per Alex. conf. 19. col. 2. vol. 1. & conf. 49. col. 2. vol. 2. Gabrian. decis. 12. ubi latissime per hoc...

37 Non prodece, quando impeditio est aliunde de regitry, vel est notorium, cum tunc protestationes non sint necessariae,

iuxta tradita per Assens. decis. 50. num. 9. Viam de nullit. ex defectu iuris ordin. num. 117. 136. et 166. Verall. decis. 73. part. 2. Berr. decis. 40. num. 8. Crescent. decis. 5. num. 2. de except. unde licet excommunicationis declaratio fieri debeat parte citata ad dicendum causam, quare non debet declarari excommunicati...

19 cum alias est nulla, Glos. in elem. presenti in verbo consistent de testibus, ubi etiam in Abb. Felix. plen. cap. Rodolphus de scriptis. de quo pariter in Curia Archiepiscopali hulus Ciuitatis habemus Ratum 3. tamen id non est necesse, quando declaratio fiat super excessu notorio, cap. peruenit il. de appellat. Gensin. praxi Curia Archiep. Neap. cap. 31. num. 16. ubi tamen declarari procedere, dummodo certum sit, non posse competere aliquam iustitiam reuocationem, ex doctrina...

22 Felix. loco supra citato. notorium inquam non subiacet regulis iuris communis, Parry. conf. 1. num. 37. vol. 1. Barbat. conf. 235. num. 12. lib. 2. Remy. Jan. conf. 16. num. 39. vol. 4. quos cum alijs recolleget Grassi in rub. de except. cap. 5. num. 3. quoniam loco firmat statutum reuocent omnes exceptiones non censeri reijcere notorias, & manifestas, Abb. conf. 4. lib. 1. Dec. conf. 49. num. 2. Franc. Mare. decis. 208. nam. 2. Menoch. de presump. lib. 2. presump. 48. num. 2. Milanens. decis. 8. num. 25. et 31. lib. 2. ita ut illam aduocet aduersus executionem census iuxta formam Bullae tenit Patrighol in comment. ad condemp. Bull. quod. 19. cui in modo tamen censet ex inspectioe instrumenti Bullatis, ut per Grassi. loco citato num. 4.

S V M M A R I V M.

- 1 Afferio solia animi non deliberata, nihil probat.
- 2 Verba narrativa non inducunt dispositionem.
- 3 Iuricus mentis non probatur ex Notary assertionibus, et in quibus nec assertioni Notary fieri, num.
- 5 Notarium dicere persone regis, et oraculum, veritas.
- 6 Notarium creditur in eis, quae pertinent ad eius officium.

A R G V M E N T V M.

Notarij assertio in procuracionis instrumento scilicet (talis Vidua, & talis Pupillus &c.) an sufficiat, ita ut non requiratur alia probatio ad verifi-

verificandum se esse tales, quales esse negatur per aduersarium.

Q V A E S T I O XX.

Regulariter, stylus Notariorum est, ut quorles conficiant procuratoris instrumenta solcan ibi apponere hæc verba videlicet. (Talis vi dua, talis pupillus, talis vi go &c.) fecit, constituie suum Procuratorem talem in iorma &c. ac etiã cum potestate iuran di perhorrescentiam, & forum declinan di, seu eligendi; quare postec dubitari, si huiusmodi assertio Notarij in instrumen to procuratoris sãsa opusculu, ita ve non sit necessaria alia probatio ad veri ficandum se esse tales, si negent. & oppo neretur non esse tales, ut sepius in præcedi ti questione loquimur sumus.

In cuius articuli resolutione quidquid dubitari videatur *Adfectu illa qui in for. praxi l. c. gloss. competentes. num. 84.* adductis nonnullis fundamentis pro, & contra relin quit cogitandum.

1 Ego in mo regulam, ut præfata assertio minime sit sufficiens ad verificandum id, quod negatur à parte aduersa, quoniam, si milia assertio facta per Notariũ est enun ciatina, & mente deliberata carere præ sumitur, nec principaliter ad illum effe ctum potata dici potest, & idem minime probat, ut post plures quorum doctrina vtitur demonstrat *Deff. lib. 1. suarum con trouerf. iur. cap. 30. num. 8. & habemus iur. in l. ex his C. de testam. malis. & in cap. si Papa de privileg. in 6. cum plenissime tra ditus per Genum in sua specialia tractatu de æribus enunciatis.*

2 Sicuti verba narratiua super contingen tiam facti non inducunt dispositionem, nec licet ab eis arguere *Duer. 217. 781. Quæ tiones publicæ, questio. lib. 3. quæst. 17. num. 61.* nec plenam probationem efficiunt, nisi iuriferantur principaliter propter se *Alca fard. de probat. conclus. 632. Menoch. de præsump. lib. 3. præsump. 133. in princ. Pe trina de nominat. emphiteuf. quæst. 1. à num. 47. fassili. quæst. quæst. lib. 3. cap. 36. nu. 76. Card. Tuse. conclus. 31. lit. U.*

Vltra quod præsumendum est, Notariũ non cognoscere illas personas, quæ quidem falsò sic appellari se facere possent, de euenitæe absurdum, ut ex eorum simplici assertione comodum privilegij (cum illud non habeant) consequerentur, quinimò

obstaret, nam viderentur deponere in fa ctu proprio, quod iura abhorrent.

Et confes; pro corroboracione illud si mile, quod vbi Notarij in testamento asserit testatorem fuisse sanæ mentis, non per hoc probatur sanitas mentis, nisi ali ter confes; *Alafil. in l. 1. si quis dicatur num. 4. ff. de quæstionib. quem referre, & se quitur Barbos. in collectan. ad ius canon. col lectan. ad cap. cum dilectis num. 8. d. success. ab intestato, & vide Menoch. de controu. vltim. vltim. lib. 3. in 1. 15. num. 17. Dilect. de ore testand. in 1. 1. aut. 6. prout nec credatur*

4 Notario asserenti in instrumento totam Vniuersitatem, vel Collegium interuenisse, *Alafard. de probat. conclus. 1095. num. 24.* vbi etiam quod nec exigitur Notario asserenti ad Siodies constitutionem dnas partes Vniuersitatis adfuisse, ex *Federie. de Senis, Carus. Alexand. Saccon. & alij.* quoa ibi allegat concordantes, quoniam con trarium nonnisiimè asserunt *Remonius cons. decif. 87. numer. 21.* prout Notario dicen ti in instrumento fuisse decretum inteipositum, nec adhiberi fides *Menoch. decif. 2. quem refert, & sequitur Dom. Alexan. decif. Curia Archiepifcop. 12. part. 3. num. 5. vbi num. 6.* pariter firmat assensum non probat; ex verbis Notarij, ex *Assili. in cap. 1. colum. 4. d. alia. furd. Frece. in trall. de falsif. lib. 2. quæst. 15. Garfia decif. 27.* quod habui in facto in causa Melchioris de Suzanna, cum hæc edibus quondam Lucæ Antonij Malazai hoc de anno 1624. & iterum in anno 1626. praticanti in causâ Ludonici Nardij, cum Marco Aurelio Spatafora.

Licet Notarijs dicatur persona egregia, & magna fidi digna, ut post antiquioris notarij *Borz. decif. Bonon. 50. numer. 9.* annuens, quod creati Notario, quodammodo dicitur creatum oraculum veritatis, & regulariter pro eo semper est præsumptio, *sup. ad audiamus de præscrip. Dñ. in l. cum prædictis C. de probat. ita vt illius testimonium optimum censeri, & alijs præuulere scribat Menoch. consil. 92. num. 22.* affirmans in tractatu de arbit. *Judic. lib. 2. cap. 90. num. 6.* Notarijs plenam esse adhibendam fidem, sequimus *Gualtel. consil. 42. colum. 3.* cum illas credatur in his, quæ per tinent ad eorum officium, l. apparitores C. de cred. tribus, l. si quis decimo C. de falsi. *Bar. in l. si libarius colum. 1. de regul. iur. Ruy. consil. 159. col. 7. num. 16. lib. 3.* quos no uetret recolligere *Cristofabon. Aternus decif. 263. a Senesi. examinat. 9. num. 27. & si fecus in his,*

in his, quæ sunt extra officium, nouissimè
Marta conf. 44. num. 22.

Indè Notarij declarationi standum esse cum dubitatur, quid titulator sentierit, consultius *Ciccon. conf. 48. nu. 21.* & post eum *Cenili. de Alde. conf. 95. num. 21. q. & Romanus conf. decif. 87. num. 21.*

Quemadmodum Notario attestanti scripturam esse publicam credi voluit Rota Romana apud Illustrissimum Card. *Cavalerium decif. 40. num. 4.* qui in *decif. 64. nu. 4.* firmavit credi pariter Notario circa eas, de quibus fuit rogatus, quod etiam scripsit Illustrissimus Card. *Mantic. decif. anjdown Rota 303.* vnde secus in his, quæ non sunt rogatus, ut per *Menoch. de præsump. lib. 2. præsump. 79. num. 7. & Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 3. cap. 1. num. 41. qui cap. 14. lib. 1. nu. 2.* voluit Notario attestanti de re non visa tempore instrumenti non credi, ex *fas. in singularia num. 50. ff. si cert. per. Masd. sing.*

462. Masdard. de probat. conclus. 1098. num. 9. & alibi *Rota diceret decif. 243. num. 2. per. 1.*

Vnde in dicto conclusus dicebatur numerationem pecunie requiritam in contractu census iuxta vulgaram *Pij V. Bullam* non probati ex simpliciter attestatione Notarij, qui minime vidisse pecuniam, & illam fuisse numeratam coram ipso, & testibus tempore instrumenti assererebat, tunc enim numeratio probatur per attestationem Notarij, ubi attestatus de numeratione facta coram ipso, & testibus, ut pluries censuit Rota Romana, & precipis apud *Eudouysium* deinde sanctissimum *decif. 57. num. 6.*

Sed Notarius quam fidem faciat tanquam Notarius, vel tanquam testis, declarat *Valasc. decif. 89.*

Et per has viginti questiones sit impositus huius primæ sectioni ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, cuiusque Sanctissimæ Matris. Amen.

Finis Primæ Sectionis.

IO. MARIAE NOVARI
I. C. LVCANI
TRACTATVS, siue PRAXIS
ELECTIONIS, & VARIATIONIS FORI.

SECTIO SECVNDA
IN QVA PERSONAE PRIVILEGIATAE
huiusmodi Electionis, & Variationis Fori be-
neficio gaudentes recensentur.

S V M M A R I V M.

1. **G**enus regulariter includit omnes species, nam si in una specie maior sit ratio quā in alia.
2. Miserabilis persona dicitur illa, quae ad iudicandum natura non inducit.
3. Miserabilis persona, quae nam expressè à iure vocatur.
4. Iudici arbitrio relinquuntur, quae sub certa regula claudì non possunt.
5. Pilius non solum ex causis enumeratis in *Aurib. vi. item d. appellat. cognosc. §. aliud quoque* Capitulum exheredari potest, sed etiam ex similibus.
6. Donationes factae non solum renouantur in causis à iure expressis, sed etiam in similibus. Moniales exire possunt à Monasterio non solum ex causis consideratis in *Bulla Pij V. sed etiam in similibus, ibidem.*
7. Ubi casum ibi ratio, ibi idem est ius, & num. 8. & 9.
8. Instrumenta consilia per Notarios vassallos fieri non faciunt, & amplius vi num. 11.

9. Argumentum de similibus ad similia valet.
10. Simili facili transit ad idem, licet regulariter non sit idem.

P R A E F A T I O.

1. **Q**UONIAM sub genere includuntur omnes species, & omnes, ubi arguitur, nam G. de praescript. 30. auus I. semper ff. de regul. iur. Antonius, *Monasterium. var. resol. lib. 1. resolut. 13. num. 2. vbi* num. 3. intelligit virum esse, etiam si in una specie maior sit ratio quam in alia, p. 128. in l. 1. §. quod autem ff. de aliorum, si quis tur. *ard. decy. 255. num. 30. & conf. 359. num. 19.* merito anrequā ad speciem scilicet ad singularem privilegiorum personarum enumerationem descendere videar de genere prius tractando loco praedicti apponere
F. arbi.

arbitratos sum hoc declinandi forum privilegium tam vigore l. un. c. quando impetrat. quam consuet. Regni sui iur. de magist. iuris. miserabilibus periculis competere.

- 3 *Quæ quidæ appellantur omnes illæ, quarum natura propter fortunæ incertam nos mouet ad misericordiam, & 2. in fin. C. quando Imper. inter papill. & vid. & 2. in 1. tra. de appellat. qua. 7. n. 23. & dicitur miserabiles, quæ sunt miseria habiles, iuxta flosi. fruentem lib. 1. o. a. limosellum. & vige. & text. in cap. ex parte, ibi, ipsius miseria miserandam de riero agitant. Rebuff. in consuet. France tra. de piens. atq. 3. glof. v. 1. n. 1. v. 1.*

3. Hæc om̃i auctem aliquæ d̃ iure expressis sic vocantur verbis, vt luer populos, vadus, & morbo diuturno fatigatos, vt sũd hũc miserabiles esse declarauit *Imperator in super allegat. l. 2. vñ.* vnde Iudicis arbitrio relictũ non est, ad iij. de auct miserabiles, iuxta, *Socin. sententiam in cap. ex genere de for. compet. quã commemoat Covarr. prafir. quasi. cap. 6. num. 3. in fin.* om̃i auct tunc arbitrium Iudicis, quod certũ sũm iura diffinitum est, vt refert *Atenob. de arbitrar. Proleg. consil. 14. lib. 1.*

Aliae vero personae (vltima enumeratas)
que passim à DD. inter miserabiles repu-
nuntur Iudicis arbitrio remittuntur, prout
in hoc easo intelligitur illa verba d.f. viii.
ibi (Aliae totiora miserabiles, & expressè
habetur ut post nostram consuet. Regu. Blermum
ubi privilegium electionis fore conceditur
personis miserabilibus, nullis expressè in-
specie nominatis, prout ibi d. l. sanctum
fuit de pupillo vidua, diuturnoque morbo af-
fecto, & sic de iure communi loquuntur
Bert. & Bald. in d. l. viii. Dec. in authent. praeser-
teten C. de vi. & xxi. Oldendorp. in test.
de iure singul. in tit. de primis. miserabil. in-
nocent. in cap. significantis de offic. deleg. l. xij.
in l. si consuevit ff. siue. matrim. nam. 10. & si-
citat in l. hoc adfectio nam. 7. si de iure singul.
Gual. p. ad l. 556. & Amos. ad Statut. T. in
tit. de ratione summarie cedenda miserabil.
person. versic. & quod erubescant sine. Treu-
coid. vltior. refoluit. lib. 2. de iure. refoluit. 2. nu.
25. Cassili. controuers. iur. lib. 3. cap. 25. nam. 19.
Griegor. Lopez in l. 48. in q. iure magna p. iudic.
et. 6. par. 1. Treuz in l. 13. tit. 3. lib. 2. & l. 1.
et. 1. lib. 3. entia. Menach. cons. 479. mem. 5.
Cubel. de iure luffen 9. nam. 9. par. 1. Pans de
rebus. benef. lib. 5. q. 14. g. notum. 139. Bonad-
diti. in sua pol. lib. 3. cap. 14. nam. 75. Ormus
in sua commun. opus. consil. 67. am. 4. Ber-
nard. Grev. ad vltim. Imper. Consuet. lib. 1. consil.

1. confider. 1. nam. 2. & alij omnes. qui vnanimi voto affirmato ultra expreffos a lege arbitrio iudicis remitti. quæ nam dicantur miserabiles perfonæ ad effectum habendi electionis fori beneficium.

- 4 Quorum sane sententia infirmatur eo, quia cum cetera sub regula claudi non possint rationabiliter Iudeis arboribus illa relinqui debeat. ut post *Sal. & Belus*, affirmavit *Pappus* in *Act. num. 5. ff. folci. matrim.* Et post ipsos *Aleceus de arbitrat. ludi. in probat. num. 5.* ubi hinc citari aquir, ut Iudex legis auxilium ab *Epimiro Barone de duobus, & indiuidui res. a. num. 1. c. appellatur.*

Quæ ipsiusmodi iudei officium verari debet, ubi aliqui casus inveniuntur, in quibus miserabilitate maiore ratio, vel æqualis reperitur, quia in illis idem censuræ dispositum, sive ut quod censentur miserabiles personæ. arguit. *tratt. in l. bi solis C. de reos dogat.* et eoumque notat *Alexand. in eadem sententia non hiet an C. de liber. præsent. c. in l. si quis id quod nam. 19. ff. de accusat. c. non. luit.* ubi dicit, quod est contra.

- mundus dominus, quod filius non solus in ex-
pressis, in auctoritate, et cum de appellat. cognosce.
§. *conferat*, posset exhibere, verum cum ex
filiis, ubi, vel maiorem rationem habenti-
bus. *Perier* in repetit. l. r. §. si verum, cog-
nit. de acquirend. posses. Sord. de aliment. tit. s.
quod 19. Lopez in l. 8. in verb. otra razon es.
7. part. 8. *Marfil* singular 78. *Geroid* singular. 1.
Cir, in §. *etiam* cum quod 1. *versus* que quo-
rto, *late* *conferat*, lib. 1. *variar*, *refolse*, cap. 1. nu-
72. *Re Roman*, *duces*, quod alios et ac testa-
torum de communis, & ira decusum refecit
duos. 61. part. 2. *Menach* de arbitri. *Jude*,
cap. 130. num. 4. *Geroid* in puz *Jude* & *Ad-*

- 6 vocat. in verb. pascit. vt finit lites donatorum
facit ob quonque causas reuocabiles iuxta
text. in l. final. c. de reuocand. donat. possunt
ob similes causas reuocari. *Clarus* 2. *dominus*
quasi 22. *Lesius* de iustit. et iure lib. 1. cap. 18.
num. 104. *Alsius* de pignorat. lib. 1. cap. 9.
num. 39. & quomodo dictio tamen excludat
omnes casus prater expressos. *l. qui aliena*
g. libertas ff. de negat. gest. non excludit
tamen casus similes. *Glaf* in l. ob cas. de prod.
mupr. *Sanebr* alios casus de matris. lib. 2.
diff. 31. *Am.* 6. & licet tres sine causa iustit. l.
incedit om. in clementis lepra. & epidemia. vt
vt valeant exire moniales a Monasterio.
iuxta (Bull. Pij V. incip. cura palloialis) ta-
men ex causa similibet possunt exire. *Cur-*
tius com. diff. lib. 1. c. 1. *Am.* 7. *Azor* in sum. *ord.*
p. 1. lib. 1. c. 8. g. 1. *Rodrig* q. reg. com. 1. q. 34.
m. 1. *Jo. de la Cruz* de test. reg. lib. 1. c. 1. *Am.* 1.

A R G V M E N T V M.

Orphanus an Electionis, & Variationis Fori priuilegio gaudeat.

Q V Æ S T I O I.

Regula est cōmuni calculo à DD. recepta orphanum nominati miſerabilem perſonam, & illarum appellatione veniſſe, ita vt tanquam tales gaudent beneficio electionis ſocii conſeſſo per Impetationem in l. vnic. C. quando Imperator inter pupill. & vid. & in conſtit. Regni ſtatimus de magiſtro Teſtatorum ſanc notatum ſuſci. in cap. ſignificantibus na. 22. de offi. delig. Addit. ad Quad. Pap. decif. 566. Formalar. Provincial. l. 24. Commun. opin. diuerſ. tom. 1. lib. 6. fol. 86. num. 31. Belling. in ſpical. princip. rubr. 23. ſ. ſed pōt num. 10. Follet. in conſtitut. Regni leg. preſenti num. 3. de iuſtit. & iur. ſol. mudi 108. Capiaſto regul. 30. num. 11. Adornac noſter Neapolit. in trall. de inſtitut. part. 2. cap. 21. num. 5. Treſcating. Variar. reſoluit. lib. 2. conſeſſ. 1. num. 30. de iur. Reſoſam 1100ſ. DD. ed ordinat. leg. Laſit. lib. 3. tit. 5. de citat. §. 3. num. 1. Cardin. Paſſi. conſeſſ. 273. num. 2. lit. M. Eſcobar. de ratiocinijs ed. muniſtr. cap. 25. num. 17. Teſaur. decif. 177. eu. 1. Caſtali. controuerſ. iur. lib. 3. c. 25. num. 17. Feneſcell. di. paſſ. nuptial. l. 1. c. 4. gloſ. 1. num. 74. tom. 1.

1 Pro cuius receptæ conſeſſionis coſtoboracione facit illud, quod aſſeuerat Propheta Dauid pſalmo 9. ibi ſcilicet (Tibi deſpectus eſt pauper orphanus tu eris Aſiſtor) quaſi quod illius ibi miſereris tanquam miſerabilis perſona, & ideo rationaliter huiusmodi beneficium ſibi competere ſcituſ, & cæteris miſerabilibus perſonis conſiderandum eſt quæri inquam illis ab omnibus diuina manifeſtæ aſſeſſio in cap. 1. 87. d. ſuſcit. ibi (Orphanus Eccleſiæ præſidium implorantibus Epilcopi debent addeſſe, & contra improbarum violentias protectionis patreſeſum eis negare non debent.)

3 Quare Orphanis dandum eſſe Aduocatum pauperum tanquam miſerabilibus perſonam, noſatur apud Aſſiſſi. in conſtit. Regni leg. preſenti, & approbatur omnes Modorum paſſim, & quotidiana vigeſ praxiſ.

S V M M A R I V M.

1 D iſſinitio in iure eſt periculofa.
2 Orphanus que dicatur, & num. 3. & 5.

4 Orphanus in quo diſſert à pupillo.
5 Orphanus excedens quatuordecimum annum, an gaudeat electione fori.
7 Praxiſ localis non extenditur ad alias regiones.

A R G V M E N T V M.

Orphanus quis dicatur ad effectum, vt valeat huiusmodi Electionis Fori beneficio vti.

Q V Æ S T I O II.

Quoniam ab omnibus iuris Authoribus, & ſacre Theologiæ profeſſoribus vetuſtiſſimum eſt admoneri in ſingulis rebus iudicandum eſſe à diſtinctione, vt id de quo agitur melius perpendatur, & quamuis omnia diſtinctio in iure ſit periculofa, & raro eueniat, vt ſubuerſi nequeat, iuxta tradita in l. omnis diſtinctio ſſe de regul. iur. & in l. 1. §. deſo ſſe. dol. ubi communiter DD. tamen non per hoc prætermittunt quaerere quis ſit orphanus, cui in illegitimo hoc eligendi forma competere communis DD. ſchola docet.

Et licet citatæ (iuxta more) ſtudent diſtinctionem prædicco, prout melius de iure, aſſignari poteſt orphanum dici illum, qui patre, & matre caret, & ſic vtroque patente orbatus eſt, prout cōmuni calculo noſarunt ſarci pretes omnes in l. orphanotrophos C. de Epilcop. & clerici. Siard. in rubr. C. quando ſuſcep. ciuer pupill. & vid. num. 1. Reouſſ. in conſtitut. Francia tit. de ſentent. prouiſ. gloſ. ſin. verſ. ſecundo orphani, A. geneſ. in l. 8. cit. 3. lib. 4. nona collect. ſue recopilat. num. 7. Roland. conſ. 76. num. 46. lib. 1. Follet. & Balzaron. in ſuſcitatur. Regni leg. preſenti alie nu. 3. iſto num. 6. Menoch. de arbit. iudic. coſſi 66. in addit. num. 7. Caſtali. controuerſ. iur. lib. 3. cap. 25. ſub num. 17. Gratian. lib. 1. diſſeſt. fortif. cap. 181. ibi (ſine ſit ſine patre, & matre, quo caſu dicitur orphanus.)

3 Et licet ſecundum eundem lib. 4. diſſeſt. ſerent. cap. 666. orphani appellentur, qui carent patre, & præſidio paterno, & qui ſummopere deſiderant eius opem, cum abſque illo malè ſe habeant, & ſic greca vox, quæ ita explicatur à Laur à Vall. lib. 4. vt reſerunt Spicleg. & Ceſepin in verb. orphanus, ubi quod diſſert à pupillo, qui licet ſit orbatus patre, tamen non caret paterno præſidio, cum tutorem habeat, ſequuntur

Caſſi.

SVM MARIVM.

Coras in tract. summat. in p. m. n. m. 7. & sicut. in lib. 1. p. m. n. m. n. in verb. orphanorum. p. m. n. m. in s. m. n. m. p. m. n. lib. 12. cap. 1. n. m. 5.

- 3 Et iuxta Truyg sententiam quam reposuit in *pragmatica Regni causa dilatorum de publicatione processus* num. 19. in fin. orphanus illi vocatur, qui non habent matrem in ætate tamen ætatem annorum, vel infra, ex Cya. quem allegat in *l. l. Orphanorum*, & *Castris*, sic rub. C. quando Imper.

Ego tamen (ut meum interponam indicium) à prima opinione recedendum esse, nō puto affirmari orphanum appellari orbem patre, & matre quatuordecim annorum ætatem non excedentem.

- 4 Et quomodo Lopez in *l. 4. i. n. m. in verba. lar versas* m. 15. annos orphanum etiam excedentem quartum decimum annū gaudere fori privilegio, & consequenter videatur esse in opinione ætatem nō esse de substantia, ut pariter scribit *Eschobar*, de catione administr. cap. 7. m. 60.

Tu tamen id non dicas verum in Regno, & in singulis Regionibus, sed in Hispania, tanquam ubi talis practica viget, ut testatur idem Lopez in *l. 5. tit. 3. p. m. n. m. recapit. ubi* his velut verbum (lo practica tamen in isto Regno intelligitur quoad istum casum si se orphanos carēs patre, licet maior quatuordecim annorum, minor tamen viginti quinque annis, & ita practicitur) refert, & sequitur *Casill. controuers. in. d. cap. 25. m. 17. in fine*.

- 2 Ex quorum verborum serie aperte patet hanc praxim esse localem, & non posse extendi ad alias regiones, maxime quia iuris regulis aduersatur, ut est notum; quare merito licet Claudius Milopede per viā electionis fori tanquam orphanus venisset ad Regiam Audiētiā Luderici pro lre verento inter ipsū, & Matcellum Ferratum, tamen consultus Ego ab eo ex Auditoribus illius Audiētiæ sui in voto oō potuisse expediri petitiones pro transiitione a fori, ligando manus iudicis ordinarij coram quo cepa erat lis, siante quod à parte aduersaria lo pompum presentata erat siqes Pacochi de ætate predicti Claudij, quæ excedebat quartum decimum annum, & ita fuit exequutum, & stenam in presenti anno 1618. me instante tanquam Regi in Gubernatore Alueriz, & Magiani, sint seruatum per Mag. Cur. Vic. in causa. illorum de Pupora.

- 1 Pupillus gaudet fori electione etiam si sit foris, num. 1. & quomodo lre incipit sit solus adules, num. 3.
4 Pupillus Doctor gaudet fori electione, sed non gaudet beneficio cessionatus in integrum, & num. 5.
6 Pupillus qui uxorem duxit, habet privilegium electionis fori.
7 Pupillus exiens sub potestate aui, est priuatus privilegio eligendi foris, licet non beneficii restitutus in integrum, m. 8.
9 Pupillus Hebreus nō utitur privilegio electionis fori.
10 Pupillus qui conuenitur ex contractu paterno, non potest allegare fori declinatorium, sed vid. de m. n. m. 12.
11 Pupillus impeditur petere primum, & secundū beneficium in lre, quæ suis inchoata cū eius patre desinito.

ARGVMENTVM.

Pupillus An, & quando gaudeat Fori Electionis, & Variationis privilegio.

QVÆSTIO. III.

- 1 Regula est, pupillum tanquam insecabile personam gaudere privilegio electionis, & variationis fori, ut expressè cautum est per rubr. & tex. in *l. m. m. C. quando Imper. inter pupill. & vid. & tradunt Andreas de Isernia, & sicut. Lall. de Testis, Follet. & Balzer. in. constat. Regi sicutum, idem sicut. dec. 257. Ornat. dec. 20. Barones de quibus per. quest. 4. num. 12. Refert. dec. 177. num. 1. Gerax. in Rub. M. C. P. 375. num. 5. Prester de Franch. dec. 10. num. 1. & 16. Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. centur. 1. casu 66. num. 5. Barrell de Regi Catecholici presentia cap. 60. m. 56. & 57. & in finem dec. tit. de inment. perbreuientia num. 7. Casill. controuers. m. lib. 3. cap. 25. num. 3. & omnes DD. passim. vniuersi consensu.*

- 2 Amplius firmatam regulam, procedere etiam in pupillo spurio, cum eadem miscelantur, ratio in illo confideretur, quæ in pupillo legitimo, & naturali, cui in omnibus assimilatur, Bar. in l. si quis pro emptore. num. 29. ff. de vscap. Gabriel conf. 11. num. 26.

vol. 1. *Rota inter dictos* 367. nam 2. par. 1. *refert Marius*, in *sec. praxi* committit. tit. de *auo- catione*, part. 2. §. 2. num. 122. cum siq. ubi ad partes disputat auxilium, & huius tandem assentitui opinioni.

- 3 Amplia Secundo, potest edere etiam si lere incepta ipse pupillus factus sit adultus. ve si libris *Tifani* d. det. 177. nu. 4. ubi etiam *Goffardus* filius in addit. in 2. apostilla, qui sic decernit in *Sinato Sabandiz* affirmat, sequitur *Alina* h. de *arbitr. fidei*, lib. 2. i. 156. 66. nu. 36. *Barrell* in *summa* d. det. 115. de iur. *perdoresen*. num. 30. *Giarba* d. det. 32. num. 13. *Paschal.* de *potest. potest.* part. 1. i. 10. 2. num. 101. D. *Ricc.* d. i. 1. *Cur. adrecep.* 174. num. 5. in *fin.* part. 3. ubi Nos in prima impressione allegat, & si quidem iuxta quam ampliationem vidi nouissime seruatum per *M.C.V.* in causa *Vincenij* & *Leonardi Capui*, cum heredibus quondam *Siluestri* de *Maio*.

- 4 Amplia Tercio, etiam in pupillo Doctore (si fuit ex dispensatione obienta to Regno quis in popillat etate doctoratus laurea esset insignitus, et ad collegium eius peruenire possit, ut in dies videmus) nam illum gaudere privilegio fore non dubito a iudicio eorum, quae cumulat *Sarmient.* *felix* interpret. lib. 3. 2. ap. 12. d. 2. num. 6. cum seq. ubi docet quidem tunc optinere minorum iurisperito non posse denegare beneficium et institutionis in integrum quamvis in hoc non desine contrarium tenent, et *Gloss.* in *l. prescriptio* *C. di. mactat* patrum. lib. 10. *Ordus* di. *l. istius* in *integ. quest.* 23. num. 2. 4. *Rout.* in *pragmat.* 1. di. *finat.* *consuet.* d. det. num. 49. in nouis. ubi testatur 12 fuisse *decisions* in *Sacr. Consil.* sub die 26. Aprilis 1616. *Jmbrian.* de *primo* & *secundo* beneficio *consuet.* 3. num. 95. & seq. quorum opinio non obstat huius ampliationi, cum dispari ratio viget in vno, quam in alio.

- 6 Amplia Quarto, procedete etiam si pupillus uxorem duxerit, nam per contractum matrimonij talis privilegium non amittit, prout dnm casus addidit inter *Raphael* de *lo Gioio* no pupillum, & *Iacobum della Ripa*, in hanc consules deuenti senectute in anno 1645. don opposuerunt predictum *Raphael* non perisse per viam electionis fore pro iusta inter ipsos uetere in eorum domicilio uenire ad Regiam Audienciam *Cioiari* *Lij*, sub praetextu quod contraxisset sponsalia de praesenti, cum *Catharina* de *Simeone*.

Amplia Quinto, si macata regula esse vetat, etiam in pupillo cuius malicia pupuli re-atarem, nam licet vigore *in m. l. 3.*

in *prim.* *C. si minor. se maior.* dix. ubi in minore malitia supplet aetatem iustitioris auxilium denegandum esse, ubi etiam probat *Sfort.* *Ord.* de *restitutione* in *maior.* *quest.* 23. art. 3.

Tamen ratio huius dicti i. 1. lata, quia tale beneficium fuit inducendum ratione obsequii etatis, & consilij, ut per *l. ppter ex l. 1. §. de minor.* ac privilegium electionis fore concessum fuit pupillo non solum rationi etatis, ut non etiam quia caret perfidio patris, unde licet malitia suppleat aetatem, adhuc restat obsequio patris, & proinde succedit tegula, quod iure dno ubi competunt vno sublati restat, & aliud, & ratio duplici ubi viget, una cessant non cessat altera, prout duplici legatus fuit iudicio, vno soluto, adhuc ligatus remanet, lex si quidem si duplici natura ratione, quoniam altera de facie iustitioris tamen de iure propter aetatem, & consilium *Ord.* de *restitutione* in *maior.* *quest.* 23. art. 3.

Limita tamen eandem conclusionem non procedere in pupillo, qui habet auctorem, sub cuius potestate residet, nam tali casu non esse imparitendum huiusmodi electionis fore privilegium dicti *Emmanuel* *Sarmon* *Consilium*, ut testatur *Præfatus de Franch.* *de rebus* d. det. 17. ubi *D. Ricc.* in addit. *Noti allegat*, qui idem summam in *collect.* d. det. 1. *Tornus* in *modern.* *compilation.* d. i. 1. *Regum* in *verbo* *pupillus* *tem.* 1. *Paschal.* di. *patris potestate* part. 2. i. 10. 2. num. 92. in *fin.* *Capitulum* in *progn.* 8. num. 3. 2. d. c. *Emmon.* ubi quod non per hoc cessabit et beneficium restitutionis in integrum, quoniam pupillos, & si habeat auctorem si i. 1. *legatus*, potest tali privilegio uti, ad *ext.* in *l. patris* §. *de minor.* *Sfort.* *Ord.* in *tratt.* di. *restitutione* in *integ.* *quest.* 49. art. 1. & iuxta hanc lectionem lego praestari de anno 1616. in causa *Nicolai Malaspina* cum heredibus *Fulgentij* de *Seano*.

- 9 Limita Secundo, ubi pupillus esset *Hæbreus*, nam non gaudere soli electione, testatur *Marchofius* de *committit* di. *committit.* *causat.* *caus.* part. 2. §. 2. num. 54. 12. *Angel.* in §. 1. *aut.* de *privileg.* *Doll.* *Affili.* *super* *consuet.* *Regum.* ne di. *dand.* *ad hoc.* nu. 5. *Sfort.* in *consuet.* si quis in *pactum.* *Curam.* in *vis* *Mag.* *Cur.* 219. in *prim.* & *Ricc.* in addit. ad *Præfatus* de *Franch.* d. det. 17. ubi Nos in specie allegat, & sequitur post huius operis primam Neapolitanam impressionem.

- 10 Limita Tercio, ubi pupillus conueniretur ex contractu patris, tunc eo casu non potest in hoc electionis fore beneficio, ut est *sententia* de *Franch.* per *Ricc.* *M.C.V.* 234. tradit *Præfatus* de *Franch.* et ibi quoque *D. Ricc.*

cius in addit. not allegans de off. 23. 4. & 364.
 ubi quod quando pupillus succedit maiori,
 & hic est corpus maiore defuncto, quod in
 tali casu nullo modo derlinat forum, etiam
 quod illi competat electio ex privilegio in
 corpore intris clauso, per text. in l. heres ab
 sent. ff. de iudic. ubi Bart. & Jauden. l. apud In
 dian. ff. ex quib. causis profess. x. et. si quis in Car
 nab. singul. 108. T. extra ad G. inat. de off. 5. 2. m.
 2. ubi quod sic procedit de iure Regni, li
 cet secus de iure communi Thot. aut. compend.
 de off. Regni N. ap. de verbis heres nam. 1. D. Re
 gens Tapa in consil. Regni statutus nam. 29.
 ubi subdit hoc procedere, quando litem
 contestata cum de defuncto, & sic servari in
 praxi et statut. Plinius de off. 230. idem affectus
 effectus in primo, & secundo beneficio, quod
 si capiam cum pupillus non potest petere,
 ubi hic est inchoata, & conclusum cum eius
 patre defuncto, & sic decisum refert in Re
 gio Andeas Apulex, & ita pariter à Sacro
 Regio Consilio teste Afflict. de off. 212. se
 quuntur Corrad. singul. 117. & Muscatell. in
 praxi 5. C. gl. 6. verb. in l. eadem nam. 23.
 & Colles. ad consuetud. Neap. par. 4. qu. 8.
 iuxta quam limitatione unius longè elap
 si reperi practica de D. mena Genitotem
 Ioan. Dominicum Nouarium ad suorem
 Magnifici Francisci Sion contra Camillam
 de Honofrio filiam quondam Ia. de Honof
 rio in quadam lite iuris congrui.
 13. Intellige tamen allegatum Ric. 23. 4. qua
 tenus disponit pupillum in hoc casu non
 declinare forum, videlicet paternum, in quo
 pater conveniri poterat, & ubi idem Pra
 xis de Franch. de off. 553. affirmat de iurum
 quod cum pupillus fuisset conuocatus à vi
 duâ in Magna Curia Vicarie & perijisset re
 missionem causæ ad suum iudicem, fuit pre
 dicta causa remissa contra decisionem eius
 dem supra allegatam 234. ubi id quoque
 notat Addit.

SUMMARIVM.

1. **V**erbis prius procedere debet interpre
 tationem.
2. Doctrina incipit à cognitione vocabulorum.
3. Pupillus quis dicatur.
4. Puberum appellatio qui veniat.
5. Pupillus minor quatuordecim annis an gaudet
 electione fore, & ubi nam. 6.
7. Privilegia accepta pupillus sicut concessio alijs,
 qui per administratores reguntur.
8. Jo. Dominicus Nouarium. Auctor Genitor me
 moratur.

9. Orbati patribus dicuntur, qui illos habere inu
 siles.
10. Pupillus qui amisit patriam potestatem dicitur
 fortuna iniuria affectus, cum patris profectio
 inbatur et peritatur.
11. Pupillaris aetas non debet esse completa.
12. Aetas currit de momento ad momentum.

ARGVMENTVM.

Pupillus quis dicatur, ut Electio
 nis, & Variationis Fori beneficio vi
 valeat.

QVÆSTIO IV.

- Q**uia supra firmavimus pupillum
 fore electionis privilegio gaudere; tamque autem, vel bonum,
 prius semper debet præe
 dere interpretatio, i. e. ff. si cert. p. iur. & ibi
 Bald. in princ. colligit doctorem intepere de
 bere, ac oportere à doctrina principiorum,
 nam qui vult se ire quid resti debet prius co
 gnoscere principia ipsius rei, l. 1. de ibi Bald.
 ff. de iudic. & iur. & sicut innotata incipit ab
 elementis, ita etiam arbor ordi debet, ita
 ut omnis doctrina incipiat à vob abnolorem
 cognitione, ut idem Bald. scribit in l. lib. et
 na. 5. C. de op. libert. nam tutus est loquen
 ei proprios ter minus ignoretur, iuxta nota
 ta per Angel. cons. 110. ex his propterea
 quis nam dicatur pupillus ad effectum de
 quo supra hic discurre placuit.
3. Pupillus itaque is dicitur, qui patre ru
 ret, & quartum derimimus unum non im
 pletur, il. masculus, & si femina duodeci
 mumeret in princ. in l. iudic. quib. mod. test. ff. de
 l. si. C. quando test. esse desit. l. p. iur. et quib.
 non est perm. fac. et si nam. cap. nulla 20. q. 3.
 Gloss. in pupillus ff. de verb. significat. Cuius
 in auth. sacramenta puber. nam. 1. C. si de iur. f.
 vendit. Erroris in consuetud. Regi l. iur. impubes
 gloss. 1. nam. 2. Trifolius de verb. significat. in verb.
 pupillus, Callisti. controuers. iur. lib. 3. cap. 35.
 nam. 17. Cardif. in praxi l. iudic. & adducit. in
 verbis alar nam. 1.
4. Icu quod vns omnium vob e receptum
 est puberū appellatio, sic de masculis lo
 quimur comprehendit eos, qui quæ runde
 cionum aetatis annum compleverunt; si verò
 de feminis ille, quæ duodecim mumeret
 perficit, ff. in l. impubescent. nam. 2. ff. de acquir.
 hered. Pr. de contrah. lib. 1. gloss. 4. rap.
 151. nam. 3. ubi nam. 4. affirmat, quod ubi
 curaque

cunque sit mortuo de pubertate intelligitur de masculo, qui decimumquarum annorum complevit, & de femina, quæ duodecimum perfecit. *Faber, et Arretius in §. minorem instituit, de adopti, litem. 1. item. 4. l. et si de alimoni. tit. 8. proleg. 58. P. Menoch de arbit. iudic. casu 57. d. 2. 3. 5. Farinaz. in pract. crim. tit. de penis tempor. quasi. 93.*

- 5 Quare non sine ratione de anno 1628, requisitus de voto dicebam maiorem quatuordecim annorum pater ei datum nullatenus potuisse pretendere sibi electionis privilegium, prout ita tradit *Causæ. 12. pergamata curia dilectionem sub aa. 28. quem refert, & sequitur Dignot. in Addit. ad Præsid. de Franch. decis. 100. num. 17. qui iuxta hanc sententiam ait de anno 1614. die 5. Iulij iudicasse pleno discusso negotio Regiū Audientiam Calabrie ultra ad favorem Iulij Factarij, qui fuit remissus ad eos iudicem non obstante querela, & variatione facta per Marcum Antonium Augusti maiorem sexdecim annorum, & minorem decem octo annorum, & maior quatuordecim in Curia Terræ Gissoli à Pomponio Fortunato, & per eundem minorem tussit electum in forum Tribunal Magnæ Curie Vicarij expeditisque percontationibus in forma per eundem introductis; eaquæ in eo, & consilio per fidem baptismi Alcanium, esse maiorem quatuordecim annorum, & minorem decem octo, ceteri coram olim Consilio D. Fer. Jinsido de la Quadra tunc iudice fuisse remissam causam ad Terræ Gissoli Curiam, et constat in Banca tunc temporis Cesaris Spínæ, & ita quoque recte tenet *Palmia in divers. iur. commun. & Regu. glus. 10. num. 1. vbi quod pupillus, & non puberibus coactum est eligendi sibi privilegium, & nos ad id allegat.**

- 6 Et licet *Pescusa de patria potestate par. 2. num. 2. in contraria fuerit opinione ex doctrina Couer. pract. quasi. rap. 6. aa. 2. fundam illam ex ratione, quia omnia privilegia concessa pupillis, sunt concessa alijs pectatis, quæ per admittuntur reguntur, ex doctrina *Gies in l. 2. C. de curat. furios. Del. in Libermi num. 3. C. de sacros. Eccles. socem. cons. 66. aa. 7. lib. 4. quos ad hoc propositum refert *Arbuz. ad Bar. in l. vnic. C. quando Imper. & meenint *Follen. in sua pract. crim. in verbo excluduntur excommunicati num. 103. & 104. quibus addo *Cassili. de canonicis iur. lib. 3. d. cap. 25. num. 23.*****

Eò magis, quia tale privilegium electionis foret tunc concessum miferationis gratia, quasi personæ prædictæ à tutoribus,

qui plerumq; in eorum officio delinquant opprimantur, ut considerat *Gratius lib. 2. discip. forenses. c. 18. num. 2. quæ quidem ratio militat in quibuscunque Admittentibus, & ideo dispositum in vno, debet procedere in alio, vulgar. l. illud ff. ad l. Aquil.*

- 7 Tutamen à firmata conclusione præcedas, cum illa sit iuridica, & in praxi recepta, iuxta quam scio annis elapsis consultasse D. Io. Dominicum Nouarium I. C. clarissimum meum amatissimum genitorem, aduersus vanam sententiam cuiusdam Doctoris Terræ Ferandinz Prouinciæ Basilicæ, & alias ad fauorē Magistri Francisci Sion coeera Camillæ de Honorio.

Nec obstarè potest Couer. authoritas, quia ipse loquitur iuxta praxim, & legem Hispaniæ, ut ibi aperte patet, ita quod non aduertit *Pagel. in allegando illum pro sua opinione, quæ in nostro Regno nullatenus subsistere potest, sed est localis, ut etiam de orphanis verba sacros memini supra, quæst. 2.*

Nec ratio adducta pro eius opinione, postquam destruit sententiam, si quidem illa applicari nequit stantibus speciebus, & expressis iuribus in contrarium, prout in causa nostra, si quidem legum communium, & Regni dispositionum pupillis, & non minoribus privilegium hoc concesserunt *Veim. r. & l. vnic. C. quando Imper. inter pupill. & r. & R. M. C. 23. loquitur de pupillis, qui verè dicuntur sine patre, & minores quatuordecim annorum si sine masculo, & duodecim annorum si sine femina.*

- 9 Pupillus pariter dicitur, qui est in supradicta ætate, & habet patrem suum, vel iuralem, cum satis dicatur orbatu patribus, qui illos iocundus habens, iuxta tradita per *Perez de Lara in tract. de Aduerferijs, & Coppellens lib. c. cap. 21. num. 32. & 33. & 101. a nobilibus Gies. in l. 2. in verbo orbatu C. ad l. 1. de Pleg. & 7. in l. 1. fin. num. 3. ff. de offic. curat. curat. est pupillus, quorum opinio in iusti lib. 1. form. quasi. rap. ca. 6. vbi hanc sententiam pluribus fundamētis comprobata reperitur.*

Quin imò secundum *Couer. varior. r. 18. cap. 2. de iur. iudic. omni. iudic. part. 2. num. 13. Regios Senatuz Catholici pupillum iocellexit esse cum, qui iocis popularis ætatis ver fatu, licet habeat patrem, dummodo non sit in eius potestate secum a sententiam *Reland. cons. 76. num. 42. vol. 1. & Noll. cons. 590. r. 3. quod pariter probauit *Imag. lib.***

inghol. singul. §. 5. lib. 2. dicitur scribit impubertem emancipatum etiam vincto patre dici pupillum. & posse eligere et forum Principis, ex l. pupillus ff. de verb. signific. & l. 12. Glos. in l. vincto. C. quando impub.

- 10 Cum opinio iuris palpalis a signatur, nam cum populus amittit patriam potestatem dicitur torquere iuraria affidius, cum paterno subsidio sit orbatus, unde merito in miserabiliū personarum numero reponi potest.

- 11 Quæ quidem pupillaris ætas non sufficit quod attingatur, sed debet esse completa ad finē, vt i. claudatur à tali beneficio electionis suæ, & sic requiritur, quod masculus per fecerit ite quartuodecim annorum & sexmina duodecimorum, ex dictis per Bar. in l. qui hoc annorum ff. de verb. oblig. Cyn. & Bar. in l. si cui la. 2. in 1. opposit. ff. de leg. 1. & hæc probat respondendo contraria sfort. Odd. in trakt. de resist. in integ. quest. 2. art. 8. part. 1. affirmant art. 9. non habere ætatis vicium diem, vel horam, sed esse occisam completiū, & sic debet expectari quomodo exiit, & complementum totius cursus annorum quartuodecim in masculo, & duodim in femina etiam vsque ad vicimam horam, quia ita fixura bilis est populo annus enim cepsus nō debet habere pro completo, l. 3. ff. de minor. ff. de minor. ætat. inquam iurit de momento in momentum, Mandos. de ætat. minor. cap. 5. num. 10. Garcia di. benefic. cap. 4. num. 67. part. 7. annuus num. 83. post alios ætatem illam debere esse completam, vt quantumvis paruum, & modicū tempus desit, vt puta dies, vel hora non sufficiat, si quis iur. in tract. Masob. in praxi bebendi concuss. requisit. 10. lib. 13. pag. milib. 411.

In iurum quod electio suæ valide potest fieri per pupillum in vicima hora pupillaris ætatis, & ique prodesset, ac si ætate fecisset.

SUMMARIUM.

- 1 **A** Etia siue maior, siue minor, probanda est ab eo, qui sit fundus in iur. & nu. 6.
2 *Atas probanda est, siue illa proponatur affirmatiue, siue negatiue.*
3 *Pupillaris ætas si negatur à quo sit probanda.*
4 *Excipiens non esse locum reservationi in integritate, præcedens illum affirmatiue, debet probare nonorem negatiue.*
5 *Excipiens clericum eligendum ad beneficium, non esse legitimam ætatem debet probare nonorem ætatis.*

6 *Atas probatur 1. lib. Ecclesie, item ex lib. patris, num. 7. & testibus matris, & consanguineorum, num. 8. per instrumentum ecclesie, num. 9. item ex officio, num. 10. & probari potest iurisdictionis, num. 11.*

ARGUMENTUM.

Pupillaris *Ætas* si negetur per aduersarium, à quo nam sit probanda, & qualiter probetur.

QVÆSTIO V.

Quoniam supra statum est pupillam in tantum concedi beneficium electione sua, in quantum in ætate pupillam quatuordecim annorum venientem, & quia multoties accedit huiusmodi ætatem negari ab aduersario, & consequenter probari debet, propterea merito hic inuestigare non sine ratione visum est, à quo nam sit talis ætas probanda, & qualiter probetur.

- 1 Regulari igitur sumo, quod ætas siue maior, siue minor probanda est ab eo, qui sit fundus in iur. vt bene probat text. in l. non ite, vbi Bar. & Bol. C. de probat. & in l. si maiorem, vbi idem Bar. & Angelus, di. in integ. resur. & lib. 1. in h. in art. Dec. in cap. presens di. probat. Lombardus di. iurisdictionis lib. 1. glof. 9. num. 4. vbi plerumque relatis resur. de communi Almodos in trakt. de ætat. quæst. 1. Vin. in solut. commun. opus conclus. 256. vbi patet resur. de communi Mascard. di. probat. conclus. 666. qui similiter multos allegando resur. de communi Franch. di. iur. 119. num. 8. Ann. 1017. 29. num. 5. Garcia de benefic. par. 6. cap. 2. num. 115. Sanchez di. matrim. lib. 1. dist. 41. num. 191. & alij passim. communi calculo vt apud D. Rer. in praxi resolut. 456. tom. 2. & in decis. Cur. Archiep. Neap. 297. in fin. par. 3.

- 2 Quia idem ætas probanda est, siue illa proponatur affirmatiue, siue negatiue, vt puta in eo maior, vel eo non es maior &c. & Angelus in l. si maiorem C. de integ. resur. supra in cap. cum electis summa di. caus. possit. & propterea num. 71. in l. ad in iurisdictionibus de regul. iur. in 6. l. id Almodos de presump. di. presump. 50. num. 3. & 18. vbi alios citat concordantes.

- 3 In casu autem noster com pro eo vt pupillo, & per tutorem litiganti presumptio quod.

quod eiusmodi sit consideretur ad aduersarium maioris ætatis comprobatio etiam sitenda erit, cum in tunc in exceptione, parata actor intelligatur, & allegata in contrarium maior ætas priuilegij exclusiua eius exceptionis fundamētum esse præspiciatur, ita Ambrian, in trakt. de primo, & secundo beneficio confitetur, 3. nu. 30. ubi in iura hæc sententiæ tenet in simili, quando minor ætas allegatur ab aduersario ad effectum, ne pars uolens rei beneficio restituitur in integrum, tanquam minor illa uideatur.

- 4 Et quod quando quis excipit uō esse locum restitutioni in integrum, quia maior, exreliq; minore ætatem debeat id probare, si uideat text. in l. si minorum, & ibi Bar. in fin. & Butrig. in vers. hoc probat tot. l. c. de integ. restit. in Bar. conf. 91. Gozad. conf. 22. uim. 13. prout e contra qui petit ratione minoris ætatis restitutionem in integrum debet probare se esse minorem, ex allegat. per Maut. de restit. in integ. quest. 315. & per Sforz. Odd. in eisdem nominis trakt. par. 1. quest. 37. num. 56. iuxta quorum sententiam consilius respondi in causa Onnari Anconij de Miraglia, cum Io. Petto Vecchiarello, & alias in causa Scipionis Pinci, cum Alexandro de la Brilla, & Vincentio Turricchio.

- 5 Sic pariter excipiens, & direna Clericū in beneficio presentandū non esse legitimū ætatis, debet minorem ætatem probare, Bar. in l. cum 12. num. 5. C. de probat. Plonam in l. cum de ætat. num. 6. ff. eod. Parian. de probat. cap. 24. num. 36. Mandosin reg. cancell. 18. quest. 3. num. 4. ubi sic doclum pluries per Rotam Roman. testatur Mascard. de probat. d. conclus. 666. prout e contra pariter ætas probanda est per Clericum, qui petit admitti ad beneficium sibi collatum, habet enim collatio ius se tacitam conditionem, & Canonibus impositam, si fuerit legitimæ ætatis, & propterea dum petit se ad beneficium admitti dirēdo se canonice electū, dicit etiam se legitimū, & maiorem, cap. cum nobis, & ibi Abb. in 6. notab. extra de elect. Pelyn. in cap. presentia num. 28. extra de probat. ideo hic preterea debet probare ætatem tanquā suæ intentionis fundamentum, testatur, decis. 78. quem refert, & sequitur Mandosin supra quest. 3. nu. 4. addit Parian. de probat. lib. 2. cap. 24. num. 9. & Menoch de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 50. nam. 32. asserens num. 30. probatori quoque debere ætatem ab eo, qui uult repellere matrem à institutione filij pupilli, ex eo quod illi tu-

tozem non petierit, debet inquam is probare, quod ille filius esset pupillus, & quod propterea indigeret tutore, Bald. cons. 19. lib. 5. & aliat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 14. nu. 3. Parian. de probat. d. cap. 24. nu. 26.

- 6 De quo quidem quippe mirandum non est, si quidem ætas probanda est per eum, qui in illa fundat suū actor, siue reus sit, & sic siue agendo, siue excipiendo, Butrig. & Sylu. in d. l. si minorum, Luc. de Pen. m. l. c. col. 80. C. de fide iustitum. Archibian. in d. cap. in presentia num. 14. de probat. Dura. reg. 258. Lambertz. de contract. gloss. 9. num. 4. & alij passim quos refert, & sequitur Sforz. Odd. de restit. in integ. d. quest. 37. nu. 8. & 9. par. 1.

- 7 Probatum autem eas uoluntatiue ex libro Ecclesiæ, siue Parrochi libro Baptismali, in quo tunc denotantur nomina baptizatorum, Dura. decis. 314. par. 1. Alciatus de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 14. Maut. de restit. in integ. quest. 321. Magon. decis. Lucens. 13. num. 7. ubi Addit. alios cumulat Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 2. tit. 2. casu 126. num. 2. & 3. Dura. decis. 184. num. 2. Ludovic. d. trakt. Pen. in fin. 55. nu. 7. Gratian. lib. 4. discept. sacros. cap. 767. num. 47. Ripa obseruat. 147. Di. Ritt. qui plures adducit decis. Sum. Archiepisc. 238. num. 6. par. 4. nouit etiam Maut. de Chyri in trakt. de legitim. person. cap. 1. nu. 21. ubi Nos ad hoc allegat in pragmaticis 1. de Parrochia, & hic est principalis, & uis receptior modus probandi illam, de quo etiam uide Distant. conclus. in. in uerbo liber pleban.

- 7 Probatat Secundo, ætas ex libro patris in quo annotantur filiorum natiuitates, Mandosin, Socini, cons. 3. nu. 3. vol. 2. Ann. sing. 379. Ludovic. conclus. 19. ampliat. 26. Mandosin. reg. cancell. 18. quest. 8. ubi pro hac opinione trea adducit rationes quas etiam tenuit Mascard. de probat. conclus. 669. Maut. decis. 25. §. 124. & 133. Sforz. Odd. de restit. in integ. par. 1. quest. 37. num. 52. ubi testatur de command. omnium DD. seueritiam, ubi tamen eam declarat procedere, quando nulla adeest suspicio, quod paret uoluerit scribere falsum, sicut si aliqua uigere suspicio tempore scripturæ, sequitur Parian. in fragm. cum par. 1. in uerbo ætat. probat. num. 145. & licet Di. Ritt. decis. 238. nu. 7. par. 4. fuerit in opinione hodie uob probari posse per hunc librum itane Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 2. de reformatione, ubi dispositum, & tunc est debere scribere in libro pibitum. Tamen Ego nō sequor, eam non per hoc censendum esse Concilium uoluisse abrogare alios modos de iure communi obediens cum

cum id expressè non dixerit.

8 Probatur Tertio, testimoniis matris, & consanguineorum. *Capit. consil. 335. num. 20. vel 3. Maynard decif. 93. num. 2. lib. 4. Faber decif. 9. lib. 4. tit. 14. num. 2.*

9 Probatur Quarto, ætas per instrumenti tutelæ, & curæ, cum tutelæ instrumentum arguat pupillarem ætatem, eundem autem arguat pupillum esse adultum, iuxta sententiam Angel. *Tab. & Salve. in l. cum te f. de probat. Alex. consil. 147. num. 9. lib. 7. Gabriel consil. 5. nam. 4. de senect. Becanard decif. 83. num. 2. Casale. de tutor. & curatore. num. 294. Pasium de probat. lib. 2. cap. 24. num. 5. & 13. latè Farinac. qui alios adducit concordantes. & conclusionem hanc declarat in fragmentis crimin. in verbo ætas num. 216. circa seq. part. 1.*

10 Probatur Quinto, ætas ex aspectu, quod multum relinquatur Iudicis arbitrio, *Rot. decif. 318. in articulo Menoch. de arbit. Judic. casu 117. vbi latè Menoch. decif. Lucens. 63. num. 7. Faber d. decif. 9. tit. 14. Menesius in tract. de ætat. minor. quest. 2. vbi restatur ita. Rotam canonica ad effectum canonizationis provisionis, vel regressus, Gramat decif. 48. num. 16. Odd. de resistit. in image. par. 1. quest. 37. num. 93. & 94. vbi hanc curatæ sententiam respondendo cõtaris copiose Farinac. in fragm. crimin. loco citato num. 148. part. 1. vbi plene hanc decel. rat conclusionè in quibusnam sit vera, & procedat. & quando non. addè noviter D. Ryc. decif. Cur. Archiep. 43. num. 3. par. 4.*

11 Tandem ut alia omittam, probatur ætas coniecturis, ut apud Alciat. de presump. tit. 2. 3. presump. 1. 4. Puz decif. 203. lib. 2. Menoch. de arbit. Judic. casu 116. num. 1. Pasium de probat. lib. 2. cap. 24. num. 5. 1. Am. consil. 73. num. 7. D. Ryc. d. decif. 42. par. 4. & plenè Farinac. in loco suprà citato nu. 56. par. 1. ad quod est recurrendum, nam alia ponit in materia, quæ per te poteris videre.

SUMMARIVM.

- 1 Vidua consummatur inter personas miserabiles.
- 2 Vidua habet electionem fori, quod ampliat ut num. 3. etiam si post litem contestatam nuberet, vel etiam si haberet patrem, libid.
- 4 Vidua inchoat esse viduam, non gaudet electione fori, ac omnia privilegia perdit. nu. 5.
- 6 Vidua inchoat esse viduam, gaudet privilegio electionis fori in meretricia.

7 Vidua pro exaltatione doris non gaudet privilegio electionis fori.

8 Vidua maritum interficiens, non gaudet electione fori.

9 Vidua prastans causam mortis, non gaudet electione fori.

10 For non adhibens medicamentum viro agonizanti, non gaudet electione fori, & quid in vidua Iudea non ponitur electione fori, nu. 141.

11 Causam causa prastans prastatur, sicuti qui proximam causam prastat.

12 Testis falsus ad quod teneatur tam in foro exteriori, quam interiori.

13 Peccatum non dimittitur nisi parte satisfacta, unde est necessaria restitutio damnorum permissa.

ARGVMENTVM.

Vidua An, & quando Electionis, & Variationis Fori privilegio potitur.

QVÆSTIO VI.

Regula est viduam tanquam miserabilem personam esse privilegiam beneficiorum electionis, & variationis fori, ut probatur in l. vna. C. quando semper. & morantur. & ab h. s. m. affil. & Feller. in consil. Regni. s. tuncus de magist. iustit. Guid. Pap. decif. 566. Caballin. null. decif. 697. Raudens. decif. Pasium. 46. num. 2. & Astres. in s. s. parlament. tit. de minor. s. fin. par. 1. qui iuxta hanc sententiam refert in Senatu Parisiensi indicatum, & ita decifum in Regno per nostrum S. Conf. testatur Prasus de Franch. decif. 257. Masstril. decif. Sicil. 137. num. 1. Barbosus remiss. D. D. ad ordinat. Reg. Lusit. lib. 3. tit. 5. §. 3. nu. 4. Cabed. decif. Rot. Lusitan. 173. par. 1. vbi affirmat, mulierem mortuo marito, posse declinare Iudicem coram quo vivente illo se obligaverat respondere per publicam scripturam, & ita de decisum refert novissimè Garba loc. consil. crimin. 48. num. 8. centur. 1. vbi ad hoc Nos allegat, & sequitur in prima impress. Neapolit.

2 Amplia hanc regulam esse veram, etiam in illa vidua, quæ post fori electionem factam nuberet, aut remitteret post litem contestatam, vel post decretum interpositum super Iudicis competentia, ut annuit remissus Prasus de Franch. decif. 257. in fin. & sequatur D. Ryc. Topic in suo op. in Regni. causis.

confist. *Marimus* nu. 15. de offic. mag. str. fuffit. & ibi *Foller*. num. 17. *Menoi* h. de arbuc. Jude in addit. casu 66. num. 36. *Guarba* decif. 82. num. 13. *Tefaur*. decif. 177. num. 4. *Borrell* in fuma decif. ut. de iurament. perboverfentia num. 30. 109. 1. *Tafol*. de paria potest. part. 2. cap. 1. num. 100. in fin. vbi hanc opinionem veriffimam appellat.

Ita quod per cleftionem factam à vidua eligente aliquod fupceum Principis Tribunal, deinde cecinit endo hie adhuc non conftitata cenfatur ius fifico quæfuitum, ita vti à *Barnet* remiffio peti nō valeat, quamvis vidua nuberes, & remittere, vti fuit decifum in Magna Curia Vicarie in causa *Hibelle* de dimitis, cum *Iulio Reculo*, & *Petro Antonio Agrelo* inquisitus de nece *Antonelli* de *Valpi* monti dicta *Hibelle*, quæ elegerat in forum Magnam Curiam, & dum deinde nupiffet, & conftitaffet querelæ non obftante quod Baro Terræ *Oleaffet* petiffet caufæ remiffionem, fuis ei denegata ex Magnæ Curie, decreto deinde confirmati per S. R. C. Commiffari in D. Caravica, vt in *Banca Jencles*, & ita alias paffus pronūciatus in eadem Magna Curia refero me D. Confiliarem Conftantio cuncto iudice in cecinitatibus aduersus *Bernum Orondino*, qui licet petiffet caufæ remiffionem *Hocaij* *Pat* mifani fui vaffalli inquisitus de nece *finprimij* *graci* sub pretextu, quod *Angela* de *Poffe* occidit vxor, quæ in folum andem M. C. V. elegerat non amplius vidua, fed iam ad fecunda vota ftantū erat, tamen ei fuis denegata, vti in *Banca Dantely*.

Quare vera non cadit opinio *Cile* in *traff. de modo articulandi* num. 82. pag. 10. qui ex *Carani* in *Rit*. 233. tentatur firmare caufam in huiusmodi cafu effe amittendam, quoniam vt testatur idemmet *Carani* num. 18. talis opinio in paxi non effi recepta, imò contra eam in dies in noftris Regijs Tribunalibus indicatur.

Amplia Secundo, fupra pofitam regulam procedere etiam in vidua, quæ habet patrem, iuxta dicta per *Præfid. de Feantib*. decif. 100. num. 13. vbi meminit D. D. in vidua non facere diftinctionem, fi fit, vel non in poffeffate paffus, ita quod (annue ipfe) in vidua nunquam accidit dubitatum debere habere huc privilegium, etiam quod fit in poffeffate paffus.

4. Declara tamen hoc effe verum, quocienscumque vidua honoratū viuat, ac licet filuximose, vt docuit *Andr*. in d. confist. *Regni Marimus* col. 1. quem refert, & fequitur *Affiffi*. in confistat. *Regni* incip. legē præfentem sub

num. 5. *Luc*. de Pen. in l. 3. col. 2. *Cde* privileg. *feolar*. *Felym*. in cap. fignificandus num. 8. de offic. delegat. *Carani*. in *rit*. *M. C.* v. 19. num. 24. *Comer* *præfent*. quæst. cap. 7. num. 1. *Niger* in cap. *Regni* vi delatus num. 8. *Foller* in *præf. crim*. v. *off*. audientur excufatores num. 8. *Curia Philippica* par. 1. §. 9. num. 13. *Argued* in l. 8. num. 1 c. & l. 2. lit. 3. lib. 4. *recepti*. *Cile* de modo articul. §. 1. glof. 1. num. 79. *Imbriani* in *traff. de primo*, & fecundo benefic. confider. 5. num. 43. vbi num. 44. dicit priuaci pœter omnibus alijs priuilegijs, quibus ius quandam vici occafione poffebatur, vt habes apud *Bar. Bol.* & alios in l. 18. folia *Cde* reuocand. donat. *Clarus* in fua *præf. crim*. in §. *ff*. *ff*. *prum* num. 7. quod latius persequitur *Chr. Tufc*. in *præf. confistat*. 8. in lit. *U. concl* 303 & *conclaf*. 304.

5. Cuius caufi famijur ex lita foris conclusionæ ratio unum elt, vti vidua luxuriose viuens, amittat omnia viduatis priuilegia, vt canet *Felym*. in cap. *paffualis* col. 3. de iudic. *Corrad* in l. 1. quæ de liberis §. *fi quis* ex hoc num. 145. *ff*. de liber. agnoscent. fubdens hoc procedere fuit palam, fuit oculo calitate violatū, & vido *Capp*. decif. 84. imò iuffiffimè decet un elt talis viduas inhonestè viuentes plura amittit. & p. imo legatum & omne commodum à viro fibi relictum, *Rip*. in l. *formine* num. 23. *aque*. 14. *Cde* fecund. nupt. *Darfat*. multos cumulans in *confist*. 170. num. 27. lib. 3. quemadmodum vidua ad fecunda vota tranfientia tutelam amittit, etiam fi laicue, & impudicet non viuat. l. *fin* C. quæ mulier iutel. offic. *fuzg*. poffit. glof. & *bal*. in *autb*. *matr*. & *ante* C. *cod*. *ut*. & notatum in cap. ex parte M. de *appellat*. *Argued*. in l. 4. tit. 1. lib. 1. *recepti* num. 13. *Gutier*. lib. 2. *canon*. cap. 12. num. 9. *Lopez* in l. 3. tit. 12. par. 4. *verb*. *mola* d. d. fua *caufor*. *Molina*. de primo gen. *Hifpan*. lib. 1. cap. 9. nu. 49. *Palat*. in *repet*. rubric. de donat. inter ver. & vxor. §. 7. nu. 16. & fimiliter amittit hares fibi à matre promiffas, vt paffit *Cafill*. in l. 15. *Taur*. glof. *final*. *fin*. *cradat* *Andr*. in *problem* ad cap. *correfionu* nam 4. iuxta quæ intentionem decifum referre *Andr*. *Robert*. lib. 1. *rer*. iudicat. cap. 13. imò medietate m luerorū illius mariti monij petitis de iure municip. *Hifpan*. *appre*. c. l. 5. tit. 9. lib. 5. *recepti*. & in l. 4. tit. 4. lib. 8. *ordinamentor*. & ita tradunt *Gutierrez* lib. 2. *præfent*. quæst. cap. 12. *Maxien*. in d. l. 5. glof. 8. num. 1. *Comer*. in l. 4. *Taur*. num. 17. & *Ofueto* in l. 15. *Meiffa* ad leg. *Telex* part. 2. fundament. in nu. 14. & amittit etiam quicquid ex alterius filij fuccelfione ad ipsam peruenit, vt notat *Cafill*. in d. l. 15. *Taur*. nu. 16.

m. 16. *Armed. in d. l. 4. m. 16.* & non solum
 predictis sed etiam primarum vidua luxurio-
 se vivens, et in d. de re, quom. et t. a. maritus
 receperat, et post alios quos refert i. ad hie
 Bo. d. l. 138. m. 2. *Minor. de praescri. lib.*
3. praescri. 3. m. 30. & *Corrad. in b. r. u. r.*
prator. & iur. in tit. de sup. m. 12. &
13. id. quod maritus ipsi legavit & non
adiecit gratiam in casu viuiset, nā de
ore subtilitelligit Salys. in l. fidei. omni
f. m. C. de fidei. N. u. m. in lib. 3. i. l. m. p.
m. 41. in orb. si non p. subind. m. 41.
Frane. Marc. d. 33. & alij apud Cane. in
colli. b. ad i. an. om. colli. 14.

¶ Verum ne erres aduertendum est, quod si
vidua luxuriose viuis priuilegio electionis
fori non gaudeat. vii. vidua gaudeat. et vii.
meretrix. in tantum quod licet luxuriose vi-
uam, non per huc poterit repelli ob huiusmodi
beneficium. et ita decidit S. C. vt testatur
Præf. de Franchis. l. 13. in fin. vbi D. Ricc.
*in addit. nos in specie ad id allegat. et se-
quitur Menos de arbit. ludi. lib. 3. casu 66.*
nu. 51. Barbof. in remiss. DD. ad d. ordinat.
Rigiam Lusitania lib. 3. tit. 5. de citat. nu. 7.
verum in terminis tamn. Borrelli in sum de
off. in tit. de iuram. per barbof. nu. 36. tam.
de quo latius in questione 21. hac eadem
Sectione tractabimus infra loquendo in
specie de meretrice.

7 Limita firmaram conclusionem non pro-
cedere in dote exigenda, nam et casu vidui
perdit privilegium electionis fori, & generus
agere in foro domicilij mariti, nam adu-
agatur ratione dotis inier. 1001 et adfenditur
domicilium & forum viri, valde not. in l.
exigere, de hom. ff. de iudic. & ibi Bol. Fulgo.
& Catellus, Cognat. & spuri Bal. et Bart.
in l. 1. cum fam. Trinit. et fubi in abul. Ro-
land. de iur. dat. q. 12. et 13. Valart. decif.
138. num. 8. & f. Merlin. de iur. Ro. Luff. 47.
& ita in proprijs terminis tenet Mo-
fif. in comment. ad iur. fust. Niap. par. 2. de
bonis q. 12. num. 18. ubi assignat ratio, quia
vxor etia viri mortui remanet de foro, &
domicilio viri, ad tex. in l. filij. §. vidua ff. de
mun. tp. iur. i. v. ord. apud Afon. in l. §. ar.
rogare nu. 48. ff. de adp.

Quemais quod vidua dore ipeperens habear privilegium sui Iudicis, etiam si eorum populi agat decem in Senatu Sabaudia, referat Pater in decis. 1. C. quando Imper. quem sequuntur Caffili. lib. 3. controuers. iur. cap. 25. au. 28. et D. Ruse. in collect. decis. folii 300. et mulier nupsim agentie propter locum recipere gaudet totte et sitote decemina autum [renf. c. 47. lib. 1.]

S Limita 3. in vidua, quæ viuum interfecit
nam electione forti nõ gaudeat, Genar. præf.
quæst. 6. n. 3. Azar. de l. 9. l. 10. & 11. l. 1.
notæ perop. D. Reg. T. ap. m. d. 100. Reg.
Azar. m. sub m. 19. Missa in tract. iussu
pau. consil. 1. n. 10. ad f. a. Paschal. di. post.
post. p. par. 1. 1. 2. n. 99. D. R. in. in dec. Cur.
Antip. 161. n. 3. p. 3. vbi nos allegat Ci-
ph. di. a. v. Barbo. prag. 8. n. 314. Barbo.
in rimiff. D. D. ad ordinat. Regiam Lusitan.
d. 11. 3. di. citat. n. 6. & consil. m. l. i. extra.
di. n. p. alium Barbo. in f. i. f. h. b. b. n. 6.
fin. f. f. l. m. ar. prout quando occidit viuum
p. i. di. d. o. r. q. hæredibus vici acquirit.
l. consensum C. di. repud. Mench. di. arbit.
Iud. i. f. u. 356. n. 79. & seq. vbi alios citat
Moliff. in comm. ad l. consant. N. ap. p. 7.
in tit. di. quar. q. 13. n. 3. tom. 1. pri-
uaturq. antiphat. l. f. i. h. b. b. n. 6. fin. vbi
Aliz. & alij. solut. matr. Pillin in consant.
Auerf. f. n. 101. Ciurb. in comm. ad con-
sant. M. f. i. n. 1. 2. f. f. f. n. 15. par. 1.

9 Et secum diem illi ipsa fuerit causa mortis
vinculis ipsa nū occiderit. x. requia. quod
qui causam damni dar. damnum d. d. de
dictur. l. damnum ff. de reg. iur. l. qui uiside
§. in hoc ff. ad h. Aquil. l. nihil interst. ff.
ad h. Corn. de Srap. ubi nihil interst. u.
quod occidat. vel eausi mortis occiderit. La.
rint. in d. c. ff. Res. Antiqua. 19. Card. Tuse.
concl. 138. lit. G. & ionel. 6. lit. D. & qui per
alium facit. per se ipsam facere uidetur. l.
1. §. d. i. ff. ff. de d. & vi armat. rap. qui
per alium de regul. iur. in b. l. 1. ff. de p. b. c.
nom. tit. l. m. i. ubi s. quod filius ff. de da.
nat. ex qua quidem regula in causa in Inia
Philippi Parienij iudicam apocam factam
in beneficium Angeli Antonij Massorani
fecisse manu Natalis Siluestri de suo ad.
d. & mandato habere vandum vi. ac si
per ipsummet confecta fuisset. si quidem
paria sunt apocam scribi per principalem.
ut per alium de suo ordine. & voluntate.
Ripa in l. admonendi ff. de iur. iur. Gr. num.
in suatrad. de scriptur. priuat. in tit. ad
apoc. manu tertij num. 15. 16. & 17. Se.
cia de iudic. l. i. ff. iudic. cap. 1. num. 108.
& 1104. nouit Modern. Galt in suatrad.
ff. de iudic. tit. 2. l. 1. num. 364. ubi quod
idem scriptura priuata scripta per tertium
de voluntate recognoscitur non potest ne.
gari quo ad contra in illa. & tit. 9. num. 321.
firmas pariter apocam banchi recognoscant
non solum reputari de iure communi. &
municipali scriptura publicam esse habere
exequutionem paratam. etiam si per
tertium de ordine subsciberetur ad quod allegat.

C *D. Rex*

D. Rig. Topic in suo op. iuris Regni cit de appoc. num. 1. qui sic dei iurum per factum Consilium, & sanctum per nouellam pragmaticeam testantur.

Vnde proxima ratio assignatur, nam actus mortis, non ferus ad mandantem, & mandatum, plenè probat receptum *Guarib. in cons. cum 7. vbi plura media hic euadentia cumulat.*

Conus opinionis ratio assignatur, nam actus pender à mandante, & non ab exequente, litem eorum *§ si dicitur ff. quod cuiusque Universitat. annuatim ap. iam aliquibus de responsis 6. D. Ric. qui alios allegat d. r. i. Curia v. d. i. p. h. 8. num. 3. part. 3. & non actus tribuitur non exequenti, sed mandanti, & ordinanti, *Crasset. cons. 144. nu. 3. Sord. cons. 29. nu. 3. lib. 1. quos relet, & sequitur Amatus de off. Rotæ Ferraria 2. nu. 43. vbi etiam quod faciens per alium, alius primus dicitur ipse facere, unde anhoritate faciendâ, dans ipse facere videtur, *Brillon. de mandat. in § si d. cap. 5. quæst. 4. num. 32. vbi facitur id patet in arbitrio electæ Principis anhoritate, qui perinde habetur, ac si fuisset ab ipso Principe delegatus, l. operarius ff. de off. & sic vbi *Gloss. notat. in verbo delegatus C. de iudi. & in Procuratore & electo ab aliquibus auctoritate Ducum, qui videtur ab ipso Decurionibus electus, l. in i. r. omnia § si de cationis ff. quod i. in § si Universitat. & in electo ubi herede vitine potestatem datæ à testatore, qui ab ipso testatore videtur electus, l. minor ex familia § si fidei i. ff. de leg. 2. a delegatis à vi meipe habere ea, sine quibus iurisdictione expediri non potest, *cap. pro. de off. & cap. § si iurisd. de off. i. iudic. delegat. vbi est impertum, quod iurisdictioni coheret, suæ iurisdictioni in coercere dicitur in exequendo, *Brillon. de mandat. in § si d. cap. 9. quæst. 3. num. 2.******

10 Indè si forte ex parte variis consuetudine non fuisse adhiberi medicum marito egrotanti, nec illius curâ habuisse, vtiq; si mors mariti eueniret tanquam vidua privilegia viduæ non merum cum paria sint occidere, & infimum sine misericordia relinquere, *alex. cons. 23. num. 1. & cons. 36. num. 2. lib. 7. Ripa in l. si quæst. 46. C. de reuoc. donat. D. Ric. de r. i. Cur. Archiep. 175. nu. 4. part. 3. prout occas alimaria occidere dicitur, l. in casu ff. de lib. agnoscat. quæp. propter Solomon proterb. cap. 8. affirmant homicidam esse, qui patri subtrahit necessarios, quom si fuerit cum p. r. ibus alia notabilibus ad id referunt *Surd. in tract. de aliment. in. 1. quæst. 17. & Cordub. in l. 1. §. parens num. 16. ff. de lib. agnoscat. Alex.**

*notat. de presumpt. lib. 3. presumpt. 23. num. 16. Gort. de r. i. p. r. & maior. cap. 4. d. nu. 31. etiam frq. caliter quod si filius tenuisset fuerit ad prestanda alimenta patri redigere in patriam potestatem, v. referunt *Surd. de elem. p. ual. 65. cum alijs quos recolegit Intrighi. singul. 135. lib. 2. affirmantes in tali casu non posse iurum emancipari, imò filius legitimatus ob denegata patri alimenta ad ipsorum renouationem, nec iterum legitimari potest, siueque pariter est dispositum in libero denegante alimenta patrono, idem *Intrighi. v. alios omittam loco asper cit.***

Conus quidam principalis limitationis ratio reddi potest, nam indignus est si subueniri, qui sua culpa, aut vitio in egerat, & sic in viduitatem incidit, v. per *Traquil. in l. si iniquum in verbo boni nu. 5. C. de reuoc. donat. quia nocere est debet, quod culpa ipsiusmet reuenit, ex *Matthies. in § si d. gloss. 2. num. 2. Tulla, & Alex. in prag. taxa p. ual. cons. 1. num. 1. in tam frq.**

Et ex supra relatis succedat altera iuris regula, per quam ponitur iis, qui causam causæ prestat, sicut qui proximam causam dat, *Gloss. in cap. prebiterius de bonitat. Valler. in d. § si reuoc. inter utrumque forum in verbo r. i. i. d. differre, 6. annuens, & hoc rectum falsum iusticiantem tenet in foro iudicario patri legi de omni damno illi propter illud falsum relictum nulum contingere etiam in hoc po. n. & sic concluditur, *Allyn in r. op. e. nouit. statuto nu. 42. de consuet. v. a. l. i. mar. u. Noid. in summat. ap. 25. nu. 40. Grassi in prag. quinq. calum in § si reuoc. cap. 17. nu. 53. lib. 1. Tola. in § si reuoc. lib. 5. cap. 59. num. 5. & 7. Zecch. in tract. de r. i. i. d. reuoc. r. i. 12. vers. si reuoc. r. i. d. Ric. in prag. in § si reuoc. 216. nu. 3. in fin. part. 2. Barbos. in tract. de off. i. o. & ponit. Episcopi allegat. 51. num. 35. iuxta quorum opinionem consilijs meus amantissimus Censorius Doctor veridicus D. Io. Dominicus Nonarius.**

Et licet *Thurinus* antiquus Doctor in e. 1. de custod. *Sancti Crispi. in sing. 22. Clar. in prag. crim. § si falsum nu. 15. & Foruac. de testib. quæst. 67. §. 1. num. 6. voluerint ialem testem reuocari de damno sequi in foro contentioso tantum, non autem in foro consensu,*

Tamen id ridiculum est, cum non videam causam diuinitatis in vno foro, quam in alio, tanrò magis, quia dum falsarius offendit Deum, Iudicem, & partem, cap. 1. de crimine falsi, adest certe partis læsio, qua non satisfacta peteant non dimittatur, *cap. peccatum de regul. iur. in 6. qui*

enim inferre damnum proximo ex culpa sua illud restituere tenetur, *cap. 2. & fin. de iniur. & damno dat.* quamvis non habuerit volens alicui damnum facere, vt post *Panorm. rñd.* nouiter tutatur *Mezall. decis. cas. confitent. 2. num. 4.* affirmans *decis. 2. num. 12.* teneri restituere, qui per vim, metum dolum, & mendacium impedit aliquem à consequatione boni, etiam quod non est ei debetum ex iustitia, sed ex liberalitate, *Bannes de iustit. & iur. quæst. 62. artic. 2. dub. 12.* annuens per restitutionem debere reparari omnem laesionem cõtra iustitiam commutatam, & omnia damna, quod & graues Moderni Theologi scribentes non negant.

- 14 **Limia** pariter in vidua Iudea, quæ non potuit huiusmodi priuilegio fori, vt post *Andr. in consuet. Regni si quis in posterum in verbo Iudeus versio.* cum priuilegio, notat *D. Reginellus in tract. de iure personarum lib. 2. cap. 48. num. 9.* annuens neque gaudere priuilegio dotis, ex *Cyn in l. 1. solui. matrim. Jos. in §. fuerat instit. de ult. iur. 1. 12. Abb. & Cardin. cap. gaudemus de diuor. Bald. Nouill. de dot. per. 1. sub num. 47.*

Et quamvis contrarium in limitatione principali videatur sentire *Affl. in cas. consuet. Regni num. 43.* dum miratur de *Andrea opinione*, in tamen à limitatione ne recedat, quia ipsemet *Affl. illi visus est adhaerere, dum in consuet. lege presentis num. 3.* affirmat; Adnotatos solius dari miserabilibus personis, non debere adiutari pro Iudea vidua, quia non est de membris Ecclesie.

SVM MARIVM.

- 1 **Vidua, quæ dicatur.**
2 **Vidua** appellatur habens maritum caputium bannitum, vel ad irremediam condempnatum, & quæ *num. 3.* iuxta vñ *num. 4.* Legatum diuidentium inter viduas potest distribui inter habentes iactiles maritos, sic etiam legatum factum pro solidae orphanis distribui potest habentibus parentes iustitias.
3 **Maritus diuertens sua culpa ab uxore perdit lucrum dotis.**
4 **Vidua dicitur habens virum absentem per longum tempus.**
5 **Absentia æquipatur morti.**
6 **Æquiparationem eadem est dispositio.**
7 **Antephatum, quod est tertio pari datur si fuerit uxor virgo, & quarta si erit vidua, qualiter debeatur, si matrimonium non fuerit consummatum, num. 10. & 11.**

- 12 **Antephatum datur uxori in premium virginitatis amissa.**

ARGVMENTVM.

Vidua, quæ nam dicatur ad hoc vt huiusmodi Beneficio uti valeat.

QVÆSTIO VII.

Consecutaneum est, quod cum supra conclusum fuerit viduam fori electionis priuilegio potiri, meritiò hic adnotare, quæ nam dicatur vidua ad effectum vt tali priuilegio uti possit.

- 1 **Vidua** itaque illa proprie, & strictè appellatur, cui est mortuus maritus, *cap. vidua 34. dist. 1. Panorm. in cap. ex tenore in fine de foro compet. vbi pariter Socin. num. 6. Alciat. in l. malum §. valuum ff. de verb. signif. Coner. prax. quæst. cap. 7. num. 2. Alber. in suo dist. non in verb. vidua, Moderni de iurist. per. 4. cent. 1. casu 81. num. 4.* vbi alius congerit concordantes.

Improprie autem, & largè vidua dicitur, quæ in habitu habet maritum non autem in actu, id est illum habet inutilem, *Barbat. in cap. significans de rescript. Tiraquell. in l. 6. conuicti §. 1. par. 6. nu. 12. Argued. in l. 1. num. 7. tit. 3. lib. 6. & l. 9. nu. 10. l. 3. lib. 4. noua recopil. Curia philippica par. 1. §. 9. num. 13. Sord. de alim. tit. 3. quæst. 14. num. 67. Scaccia de appellat. quæst. 7. num. 116. Perez de Lara in tract. de Cappellanis, & anuersioni lib. 1. cap. 2. nu. 16. Bonaditi in sua poluer. lib. 1. cap. 1. mon. 7. Petrar. ad Gram. decis. 27. nu. 14. Ruffinell. in praxi Sac. Conf. in glos. compertus num. 71. nullum enim, & inuile æquiparantur. *Pereira de nominat. emphyteus. quæst. 12. num. 19.* & paria sunt non habere maritum, vel habere inutilem, *Palat. in rub. de donat. inter vir. & uxor. §. 70. nu. 39. & 30. Barbo. in l. 1. num. 47. per. 1. ff. solui. matrim.* quoniam oculus inutilis non vocatur oculus, nec manus arida reputatur manus. *Bald. in auth. cõuenticula vel 3. l. de rñp. & cler. vñ de statu puniens debilitatem membrorum, non comprehendit membra inuile, idem in l. 1. num. 16. Ceteri edict. conferunt latè adducta per *Panorm. decis. 34.***

- 2 **Quare** mulierem habentem virum caputium, bannitum, vel ad irremediam damnatum, quia viduarum nomine comprehenditur bene gaudere huiusmodi beneficiis, notatum *Saly. in l. fin. C. ad leg. Flaui. de Plegar.*

tes. in l. si is qui pro emptore nu. 186. ff. de usufructu. *Ac. consil.* in l. 1. nu. 222. *C. de reprob. virg. Folyn.* in 109. significanti bus de officio. *de leg. Gail. observ.* 1. nu. 44. lib. 1. *Polidor. Rix. observ.* 121. *D. Ricc. decif. Cam. archiep.* *Reap.* 190. num. 5. *par. 4. Pm. decif.* 197. vbi testatur luxia hanc sententiam pluribus quippe vicibus iudicasse in facti contingencia in Regia Audientia Apulez in anno 1583. cum seq. admittendo aliquas uxores inutiliter nuptas itaquam viduas infelices. & miserabiles ad fori electionem idm in causis civilibus, quam in criminalibus, siq; seuari in Regia Audientia Terza Bsti testatur *decif.* 521. nu. 2. & ita sumat etia Plures de Financ *decif.* 100. nu. 18. ex *Gail. in mem.* in ver. vidua. *Amas. conf.* 31 nu. 13. *teur.* 1. sola de modo ante. *glos.* 1. ff. 1. nu. 110. *D. Reg. Tapia* in rem. 2. *inr. Regni sol.* 54. *Imbrici* in *trall.* de primo. & si quida benefic. *conf.* 2. 5 nu. 6. & Nos plena manu compendimus sub 1. *qq. farenf. cap.* 169.

Quemadmodum similibus personis 13. in octentibus casibus agere ad repetitionem dotis, ac si esse moritui viri, Lupus in *cap. per vestras* ff. 18. nu. 12. de donat. inter vir. & vxor. *Roman. caus.* 187. nu. 57. vbi daret quous modum, quod maritus sit exil. & Cuiusare sine publicatione aliqua honorum est locus repetitioni dotis. *Comar lib. par.* *qq. cap.* 7. col. 7. *verf. etiam* in hoc, & latius persequitur *Comar. decif.* in 6.

Quorum omnium ratio assignatur quidem privilegia concessa viduis extenduntur ad habentes maritos inuiles, & bannitos, licet sedus matrimonij in de dicitur, *l. 82. in et. l. fin. C. ad leg. Flen. de Plaz. Reg. ad cōf. Francie* in *tit. de sent. pronis. art. 3. glos. fin. col. 2. Barbat. in trall. de prelat. C. diu. par. 1. quæst. fin. col. 1. & alij communis, banniti si quidem habentur pro mortuis, si quo parati de his qui sunt sui, vel alieni. *in glos. in f. delegati in quib. mod. in pater. potest solui. Alex. conf.* 75. nu. 9. vol. 1. *Gail. de pri. publ. lib. 2. cap. 71. nu. 13. Catalan. de iudi. cap. 13 nu. 14. Magou decif. Lucens.* 34. nu. 13. *l. ad Tuf. comel.* 12. *lit. B. etia naturaliter Fam. conf.* 13. nu. 57. quia bannum morti equiparatur. *Gabell. refol.* 364. num. 31. & si in concumaciam sit idm *refol.* 339. num. 9.*

Ex quibus non est ponenda os in celum, ut legatum distribuentum, siue elemosina diuenda inter viduas pauperes, possit dari huiusmodi mulieribus habitibus viros inuiles, quemadmodum legatum factum pro orphanis maritandis potest distribui habitibus parentis pauperes, & inuiles, *L. de annuif. lib. 1. cap. 2. Antonia. Diana refol.*

moral. trall. 2. miscellan. refol. 52. fol. 134.

4 Declara tamen firmatam conclusionem non esse veram, vbi cumq; inutilitas provenit ex parte mulieris, vi puta quia ex parte ipsius fuerit facta Thori separatio, *Marcelus de commiss. in tit. de anac. caus.* 5. 2. nu. 36. par. 2. *Foller in praef. crim. in verb. audiam. excusatores* nu. 81. *Caran. in rit. M. C. P.* 29. num. 23. & Nos ite confirmamus & quæst. *forens.* 167. d. num. 12. cum seq. vbi retulimus auxi a hanc sententiam fuisse executam in Audientia Casanaarij vbi casus accidit, sequitur nos allegand. *Thor in compend. decif. ver. hellethofori pag.* 171. col. 2. *cin. mod. tom. 2*

5 Pro cuius declaratiōis confirmatione confert, quod si maritus sua culpa dixerit ab vxore perdit luctum dotis, & donationem propter nuptias, *l. consensu ff. in autem alter C. de repud. l. ad de. v. in. col. 1. & plenè Molles in coment. ad consuetud. Reap. q. 13. de iura quæ sit par. 7. tom. 1. proxi quaram debuit per *teur. quib. praterea C. vbi vir. & vxor.* in quibus præterite si sua culpa esset facta separatio Thori, nempe propter adulterium, ut & contra mulier priuatur dicta quarta, si eius culpa separatio Thori esset facta, vi late apud *Ualofe de parit. bono. cap. 6. nu. 48. Comar. de sponsal. par. 4. cap. 7. ff. 1. nu. 6. Gualter. caus. quæst. lib. 1. c. 24. nu. 16. Fontenell. de par. nupt. claus. 5. glo. 8. par. 10. nu. 38. Com. decif. Reg. Lusitan. 318. vbi in a decisiō referet.**

6 Amplia vt habentes vium absente per longum tempus, pariter vidue appellari possint quo ad effectum habendi privilegium electionis sibi proprium ita de anno 1619. & consilium respondi in quadam facti coniugencia.

7 Quæ quidem consiliatio ratione non caret, siquidem casus moris equiparatur casui absentiæ, ad *tex in cap. si delegatus de officio delegati in 6. D. Ricc. in collect. decif. collect.* 1056. *Alcius in prag. Rego. Sicilia 1. de offic. Prætor. nu. 73. Otteri in sua luctuat. Rom. dist. 4. nu. 5. vnde metuo videmus, quod n. f. ficialis ob alterius absentiā substitutus ad nouam vique electionem potestatur illo mortuo, vi ennelsum per S. C. refert *Præf. de Franc. decif.* 235. & decissim alias testatur *Guarban decif. Sicil. 9. vbi hanc opinionem in modum articulum bene delineat, quod & tenuerunt Alberici, in l. quæstion ff. de testat. Boer. decif.* 149. nu. 15. *Perr. in addit. ad Capry. decif.* 13. *lit. A. & nouissimè videudus Marcello Castelli D. Reg. Consilium. doctissimus, & fatigatus vir in comment. ad tres libros Codic. in l. nullum nu. 5. cum seq. C. de decan. in xiaquam sententiam consilium respondit Dom. Riccius pro Illustrissimo, & Excellentissimo Comite**

Comite Lemos Prorege huius Regni Neap. eius patre, cui per literas Regias fuerat suffectus, cum dictus eius pater nomine eiusdem Regis functus fuisset legatione magna apud Summū Pontificem Clementem VIII. asserendo pradictas literas Regias eidem debere etiam ad casum mortis extendi, ut ipsemet testatur in collect. 1056. videndus est recentior D. Reg. Papiæ in decis. supremæ Senatû Italia 9. vbi tractat, si possit Prorex creare Locumtenentem, ex quibus iuribus scilicet mortis absente perpetuo, & temporalis, mortis enim & absentie casus a quipacatur, cap. 1. §. fin. ne sede vacante. in 6. sess. in decis. Arag. 57. Runt super pragmat. in vult. de administr. & quod person. seru. nu. 25. mortuus namq; abesse dicitur Glos. in cap. si delegatus in verb. abesse de offic. delegat. in 6. l. multa in. prius. ff. de equat. & demonstrat. Monzan. de tutel. cap. 57. num. 31. Berrazol. in. censuram. 30. num. 2. c. & conf. 85. num. 9. Alber. ad l. i. c. Reluff. in l. mulieres §. fin. ff. de verb. signif. Ral. in l. mater col. fin. ff. de comat. & demonstrat. sicque in euntre probat text. in l. quæstum ff. de tutel. qui datus in casu absentie, censetur etiam datus in casu mortis, sequitur Vinnius decis. 2. sub nu. 5. cui addo Guarb. d. decis. 9. num. 9. et D. Regentem Consensum d. l. nullus num. 55. C. de decurionib. ea ratione, quia tunc in indice datur. & officiali equipacatur, l. prefellus ff. de rit. iuge. Frecci d. de subsecl. lib. 2. quæst. 56. nu. 2.

Hinc quæ in sua Curia potestatem ad ministrandi custoditionem monet, habet in absentia alicuius poterit etiā in casu mortis eiusdē administrare, ut decimū referet Sessa decis. Rot. Arag. 57.1.

Quare cum mors, & absentia equiparentur, & equipacatur eadem sit dispositio Glos. in l. amas dies vers. Apostolica C. de seque. & in cap. si postquam §. fin. in verb. promissio, vbi etiam Dominus de clesl. in 6. l. acce. Vinnius decis. 255. d. num. 19. cum seq. argumentum enim in iure vetitissimi probatissimum est form. consil. 205. num. 9. vol. 2. Menach. consil. 306. num. 10. vol. 4. & consil. 474. num. 43. vol. 5. vbi merito qui dem concedit huiusmodi argumentationem a vetitissimi in interpretandis virimis voluntatibus, & alijs auctibus plurimum valet; idē si cui mulier per mortem viri gaudet beneficio electionis sari, sic pariter mulier per absentiam viri hoc privilegium habere debet, qui a maritum non habet, vel habere absentem paria sunt, argum. text. in cap. 1. §. si necque illud extra de translat. Epist. vbi Pontifica dicit, quod secundum communem vsum lo-

quendi Ecclesia dicitur esse vidua sponso suo, quæ habet Episcopum inutilem, cui ad necitue Glos. notab. in cap. admonere in Glos. 33. quæst. 2. quæ per illum text. colligit eadem.

Si ve prius, nec nomen habere mereris. Nam paria sunt aliquid non esse, vel inuoliter esse. l. de acote §. ubi ff. de iurarg. aff. l. 4. §. condemnatum ff. de rei act. & sic privilegia concessa clariorque viduis, competunt etiam mulieribus virum absentem habentibus tanquam inutiliter nuntis, ut ex Bald. in d. l. fin. C. ad leg. Flam. de Pleg. firmæ Pivius d. decis. 197. num. 3.

Sed cum in hac reperimus materia extra prepositum visum non est hic discutere articulum, qui consulendus nobis trausmissus fuit die 20. Augusti 1626. cuius casus talis est.

9 In Civitate N. adest immemorabilis consuetudo, quod pro antefato detur certia, pars dotis assignata, quādo mulier est virgo, vulgo (Zita) ac ubique est vidua quāto ta pars a viro intelligitur promissa, accedit, quod quædam mulier contraxit matrimonium in faciem Ecclesie per verba de presecui, quod tamen non fuit consummatum per conebitum carnalem, quia mortuus fuit vir, deinde cum iterum nupsisset, & secundo viro adhuc superuivisset, dubitatum fuit quālibet presentis mulieri antefatum assignandum esset, nempe si tertia parti dotis assignatæ tanquam virgini cum corpore secundo matrimonio talis erat, stante quod primus vir eam carnaliter non cognovisset, vel dauda erat quæta pars ianquam vidua, quia habueta virum, qui mortuus fuerat.

Et quidem prima, ut aione facie vigore, conclusionis a nobis supra firmatæ, quod vidua appelletur illa, qui mortuus est vir, videbatur concludendum antefatum huiusmodi mulieri debet tanquam viduæ, dum ceetum est ille mortuum fuisse maritum.

Nec obstat dicere, quod dum inter primum maritum, & ipsam non intervenisset copula carnalis vir appellari nequiret, eū propterea talis non appelletur nisi consummatum matrimonio, & non antea, l. c. §. hanc quālibet ff. pro dot. 2. Abb. in cap. ex publico de consensu conjug. nu. 5. Dec. consil. 510. Handed. consil. 4. num. 4.

Si quidem patet responsio virum, & uxorem appellari, qui consensu cōcrabunt matrimonium servata forma Sacri Concilij Tridentini, ut post antiquiores firmarunt Gomez decis. 46. & 47. Guetier. de iuram. con-

firmat rap. 5. par. 1. *Cardinal. Tufi. conclus. 87. de. de. Sanch. de mentim. lib. 1. digest. 1. & post contrarium matrimonium per consensum, id est per verba de presentibus, & ante copulam non dicuntur sponsus, & sponsa, sed maritus, & vxor, & Abbas in libro de sponsalib. Sotus. res. 223 num. 4. & 5. vol. 2. Argon. ad statum. 2. d. 208. num. 4. tom. 1. Poldor. Riga de ordinis tempore rap. 34. num. 2. Masf. de de. gener. stat. interpret. cons. 1. num. 39. & seq. quia copula non est matrimonium, sed ipsius usus, & effectus, cap. 1. in matrimonium 27. quæst. 2. l. nuptiarum ff. de iur. dot. Bald. cons. 218. vol. 2. & nuptias non contrahitur, sed consensus facit, l. nuptiarum ff. de regulari. rap. sufficit 27. quæst. 2. & matrimonio ante carnalem copulam per seculum est quo ad sanctorum sacramenta, licet si eos quo ad significationem, Couer. in 4. decret. part. 2. cap. 1. §. 1. Couer. variat resolut. cap. 1. de iuror. nu. 159. & ideo sponsus, & sponsa de presentibus, qui non dant matrimonium consummari, bene vocantur vir, & vxor, rap. omnia res. d. rap. cum instituitur, cap. 1. consensu. & rap. contrarium 27. quæst. 2. & omnia iura loquuntur de matrimonio, sive de marito, & vxore accipiuntur, quando matrimonium de presentibus contrahitur est, quamvis opus non sit lecura, Couer. loc. cit. num. 2. Mathies lib. 5. resolut. rap. 1. l. fin. glof. 6. num. 2. & idcirco legatum illicitum factum, cum nuptiis præstari debet contrahi sponalibus de presentibus, licet si opus adhuc inter coniuges non fuerit, Alex. cons. 42. vol. 7. Menur. de consensu. volum. 1. vol. 1. lib. 11. tit. 22. num. 13. Bruot. Mare. de cons. 356. & 857. tom. 1. Anna singul. 300. Masf. in subeloq. ad Cypri. de cons. 104. sub num. 2.*

11. His lites viris existentiis totum contrarium dixi esse verius in alio isto, vir scilicet antefatum debeatur præfate mulieri tanquam virgini, & non tanquam viduæ, & sic habito respectu ad certam partem promissæ dotis.
12. Quæ quidem opinio iustificatur, quia antefatum datur vxori in amissa virginitate premium, l. rei vxoris C. de donat. inter vir. & vxor. Sanchez in iur. de l. ar. iur. in princ. Reus de success. cap. 33. num. 34. Poth. in auctum signa num. 31. C. de iur. delegat. Gomez. in l. i. ar. 49. nu. 8. Erasm. de cons. 182. nu. 9. Nept. ad consuetud. Cuiuslib. 15. num. 26. Poth. de l. de sent. reus, 2. ar. 7. num. 97. Poth. in consuet. Alex. rap. 6. num. 63. Gutierrez de matrim. rap. 19. num. 2. est enim merces mulierum ingruentem contrugium, quam propter debeat rationem etiam a matro conce-

ditur, Alex. cons. 49. num. 25. lib. 9. Perre. cons. 9. nu. 29. vol. 2. licet sit herilis Sanchez de matrim. lib. 7. digest. 91. num. 26. Masses. in consuetud. Neap. par. 7. quæst. 7. nu. 20. quæsi vidua est etiam de re iuris sic conditio, ut maiori egeat dote, si renubat, Poth. in consuetud. Alex. 8. num. 164. Rimen. de cons. 356. num. 30. Dittan. cons. 33. num. 12. & 32. vol. 4. Valas. de cons. 2. num. 4. Gregor. in tra. de paragio quæst. 30. num. 8. Sanchez de matrim. lib. 6. digest. 27. num. 4. Menoth. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 6. num. 30. qui omnes affirmant maiori dote indigere viduam, quam virginem.

Vnde cum pro vero habeatur præfate mulieri claustrum raptum non fuisse à primo viro, sed à seruido, merito fatendum est illi debere antefatum tanquam virgini, & non vi viduæ, si mado opinione in quo ad hunc casum vidua non appelletur simpliciter, cui mortuus est vir, sed cui raptus est claustrum hominemque cognouit.

SVM MARIVM.

1. **M** Orbo diuturno fatigatus gaudet electione sui.
2. **A** nimæ corporisq; infirmitas mulatione digna est.
3. **L**eprosus habet christianum fori.
4. **L**eprosus ad viduam promouit equit.
5. **A**struere munitatis gaudet christianus fori.
6. **A**struere deservit ad presentem fallam clerici non tenentur ad sedem Apostolicam, sed prius ab eorum Episcopo absque.
7. **C**ecus habet electionem fori, sed declaratur non.
8. **C**ecus dicitur morbus in parte corporis.
9. **M**uti, & sardi excusantur à munitione, sed declaratur ibidem.
10. **M**onachus an possit suscipere clericatum, & quid de habent oculis, sed clericum ipsorum habebunt, nu. 13.
11. **M**onachus munitatis habens, non potest ordinari.
12. **V**exatus leui, & non diu datur infirmitate, prius benefici electioni fori, & quædam num. 16.
13. **V**exatus gravi capitis dolore agrotus vocatur.
14. **M**orbo gallico affectus non gaudet fori electione, sed contrarium tenet Auctor, nu. 19.
15. **T**ergeri non potest laborans morbo gallico.
16. **L**aborans morbo gallico est irregularis.

ARGUMENTVM.

Morbo diuturno fatigatus An, & quando Fori Electionis, & Variatio- beneficio gaudeat.

QVÆSTIO VIII.

Regula est, personam morbo diuturno fatigatam de huiusmodi gaude re privilegio electionis, fori, nam huiusmodi expresse ad hunc effectum inter miserabiles personas reponitur per Imperatorem in L. viii. *Cumque Imper. inter pupill. & vid.* & sic tradunt ibidem DD. omnes, & ita scribunt *Rebuff. in consil. Gallie in tit. de sent. in promissis. gloss. in. 1. 4. vers. vltima. Regland consil. 76. num. 47. vol. 1. Afflict. decis. 157. Alenoch. de arbitrar. l. 1. casu 66. lib. 3. in addit. num. 19. Argo in summa C. quando Imper. inter pupill. & vid. num. 7. quem sequitur *Serrianus consil. statutus vol. 1. vers. item qui sunt miserabiles. Vinnius in decis. 65. num. 4. & in decis. 52. 1. sub eod. num. Gerson. de privileg. r. exempl. num. 49. Cordes. Tese. conclus. 127. lit. d. un. 1.**

Cuius siue regula palpabilis ratio assignari potest, eo quia sicut animæ infirmitas miseratione digna est ita, & corporis, *Afflict. de infirmit. cap. 13. vbi quod ideo talis persona miserabilis appellatur, etiam quia egritudine, & dolore affertur, & interitum producit, que à mala fortuna procedunt, miserabilis dicitur, & C. de elec. de offic. reg. lib. 4. cap. 1. probatur misericordiam regitorem esse. unde merito infirmo datur beneficium restitutionis in intergrum. L. questum ff. de re iudic. l. si in s. placet ff. de quaest. in s. fort. Odd. de reser. in intro. part. 1. quail. 1. art. 6. vbi assignat rationem, quia habemus impedire superfluitates suas.*

3 Amplia hanc conclusionem procedere etiam in lep. iis quæ potest huiusmodi electionis sine privilegio, notatur *Modernus. notat. de off. Reg. de iurisdic. part. 2. cap. 21. num. 5. Cordes. Tese. d. conclus. 273. nu. 2. lit. M. Cochier. de iurisdic. in exempl. part. 4. quail. 108. num. 7. tom. 1. Barbosus in remiss. DD. ad ord. Lusi. lib. 3. tit. 5. num. 17. in ubi an. de p. m. & secundo benefic. consil. 5. nu. 175.*

Cuius ad plurimum ratio non desideratur, enim leprosus morbus appellatur, & ideo ad ordines promoueri non possit certi

ioris est, imò si iam reprobatur promotus propter scandalum ad celebrandum nota. promouetur, præcipue si esset in lep. deformitas, sed abominatio, cap. 1. de corpore vnat. cap. de Rebus, & cap. 1. de cler. egrot. Bellus in d. script. clerical. tit. de d. script. clerical. § 7. num. 22. *Compant. in diatr. in canon. rub. 1. cap. 17. in not. 1. 60. Henricus in summa lib. 14. cap. 8. 8. ibi etiam quod Parorius. aut Episcopus si leprosus euadat, debet habere coadiutorem cum congrua portione.*

5 Amplia Secundo, huiusmodi conclusionem procedere etiam in membris mortalis, quia talis pariter reputatur infirmus, & consequenter gaudet hoc electionis fori privilegio, ut docent *Afflict. in d. consil. statutus sub num. 19. Alit. consil. 126. vol. 3. lib. 4. Rebuff. in consil. Gallie in tit. de sent. in promissis. gloss. final. vers. vltima. & Bellus. in specul. princ. rub. 23. §. sed p. cum. Alenoch. de arbitrar. l. 1. casu 66. num. 17. Cochius. molitolog. 607. vers. vltima. vbi allegat tra. in cap. 1. de cler. egrot. 150. Barbosus in remiss. DD. ad ord. Regi Lusi. lib. 3. tit. de citat. num. 19.*

6 Unde merito, dum pro infirmo reprobatur huiusmodi membris defunctus videmus, quod pro absolute reprobatur auctoritate ob electi per uisionem Scdm Apostolum adire non tenent, sed potest ab eorum Episcopo absolui, *Meron. de morte quail. 15. num. 6. Sayr. in tract. de reser. lib. 3. cap. 18. nu. 32. Bellus in d. script. clerical. part. 1. tit. de favor. lepro. canon. 5. nu. 32. Grass. de effect. clerical. effect. 9. nu. 162.*

Amplia Tercio, etiam in furore & moto, qui reputatur adhuc miserabilis per suum intellectum, & sensum curari, unde in sanctibus assimilatur, *Favon. in proli. cum 1. 6. de p. m. & p. m. quail. 98. vbi propterea firmat illos ex utroque delinquant, ne p. m. ordinaria puniatur ex h. & Bald. in l. mutuum ff. de acquir. hered. Plac. in epist. de lib. lib. 1. cap. 26. nu. 17.*

2 Amplia Quarto, etiam in coeco, qui potest declinari fura in canonum miserabilis personam, *Burr. in cap. significandis num. 12. de off. deleg. Afflict. in consil. statutus num. 19. Alit. de reser. 126 lib. 4. Tese. decis. 177. in princ. Rebuff. loco supra citato. Modernus. Reser. de iurisdic. part. 2. cap. 21. num. 5. Barbosus. d. in d. canon. loco supra citato. Cochier. de iurisdic. in exempl. part. 4. quail. 108. pagin. 309. Maffard. de probat. conclus. 10. §. Rodrig. tom. 1. quail. 17. quail. 65. art. 3. quod quos nouiter ruminantur in Ambrosio in tract.*

trahit de iura Abbatum quæst. 15. quæst. 7. n. 72. quem post hæc strapa habui.

- 8 Ei ratio est nam ecclesias dicitur morbus in parte corporis. licet homo ita natus sit l. 1. §. sed sciendum ff. de rebe. edict. *Althus in tract. de infirmis* l. 1. cap. 3. par. 1. in prin.

- 9 Limita Primo, id quod dicimus de coeco, & alijs, ut supra non procedere in illo, qui vnicui tantum in nobro fuerit debilitatus, sed in illo, qui exempli gratia ellet viroque lumen orbatns vese surdus, & vete mutus, aut pedibus, & sic de singulis vi in terminis scribunt *Foller. d. consil. statimms* n. 84. et *Pterz in l. Cassil. tit. 1. lib. 3. versum in uel.*

- Quorum sententiam corroboro argum. text. in l. 1. C. qui morbo si excusant, & eorum que ibi notantur per *Bart. & D.D.* vbi in minimis capiti sui di, muti habent exculationem à muneribus, & sic in vtroque membro debilitati monoculi autem sui dactyls, & ceteri his similes minimè exculantur facti *act. in l. barones ff. de iurac.* vbi motus, & surdus si lo totum non audiunt, aut non loquuntur ab oneribus ciuilibus exsantur, ut ibi per *D.D.* ac secus in eo qui tarde loquitur, aut tarde audit, l. 2. §. minor audiens de vocatione munerum, l. fin. ff. de leg. iur. & idè dicitur *D.D.* ut exculationem non habeat, si mutus, & surdus ex solo moto labiorum percipiat mentem loquentis, per doct. in *Baron. in l. 1. in prin. ff. de verb. oblig. facit text.*

- 11 in l. mutus ff. de edicto edicti, vbi mutus dicitur, qui nullo modo potest loqui, non autem qui potest loqui, sed grauitate, & ponderose, facit *text. l. qui damnus eodem tit.* vbi minimè dicitur morbosus, qui vnicuius oculum habet, quare siue dicitur, & ex h. licet fideliubere eo possunt, tamen id intelligitur de his, qui nihil protinus vident, audiunt, & loquuntur *Alex. conf. 12. lib. 1. Monded. consil. 37. vol. 1.* ac secus in ijs, qui male loquuntur, & exaudiunt, ut sunt balbentines, & surdastis, *Althus. in tract. de fidei iuss. l. 1. cap. 10. tit. 1. sect. 8.* & regula illa, quod laudus, & mutus non factus testamentum, intelligitur de surdo, qui omnino non audit, & de mutuo, qui nihil eloqui potest, & non de illo, qui tamen loquitur, l. qui in potestate §. surdus ff. de testam. §. item surdus infit. quib. non est permitt. facit testamentum, & ad inuestitionem laicis *Trencler. digna fidei. part. 2. diffus. 10. thesi 3.*

- 12 Quamuis en ea inscriptione ordinum aliud sit, nam monoculus, idest coecus cæcens, scilicet uoico tantum oculo non possit fieri Clericus etiam primæ tonsuræ, cap. si euangelista §. diffundit. neque cæcens pupilla oculi, ut de vtroque fuit dictum per *Rozam.*

teste *Scraph. de off. 625. num. 1. 2. & 3. part. 1. Nouarij manual. l. 1. cap. 17. num. 199. Gouernius praxi Cur. archiepiscopi l. 1. cap. 93. Campius in seu quæst. iur. canon. lib. 1. 2. cap. 17. num. 70. vbi n. 73. num. 19. Henric. in summa d. lib. 14. cap. 8.*

- 13 §. 2. idem alij de habente otulos, sed aliter um ipsum in inhabilibus, quia visu ille caret, quoniam facus, & integer alijs videretur, & num. 74. extendit ad habentem in otulo albuginem, & num. 75. idem alij in lippis modo tamen longa, & diuturna, atque continua si lippitudo, & horrorem in lippitudo affectat absque subitili inspectione, prout similiter manum habens mutillatam non potest ad o dines promoueri, l. 1. cap. expulsi de corpore viciu. *Perisus de resig. benef. lib. 5. quæst. 5. num. 48. Bellert. in d. iussu clericali. d. d. d. disciplina clericali n. 10. Campan d. l. 1. cap. 17. d. n. 104.*

- 15 Limita Secundo, vbi esset tenis infirmitas, nec diu duratura, nam eo casu non gaudet tali beneficio, l. 1. §. prius ff. de edict. edict. l. quæstio ff. de re iudic. *Uitel. in tract. mali fidei tit. de mency relation. num. 48.* & in ceteris nostris ita notat *Borrell. in summa de off. tit. de inuention. perborescent. n. 10.*

- 16 23. tom. 1. ex eo quod cessat priuilegium iuris in ijs vbi tenus erit infirmitas, ut scribit *Althus in infirmis. cap. 50. par. 1. num. 11.* vbi allegat *text. in l. quæstio, vbi D.D. ff. de re iudic. Remond. in l. 1. num. 570. d. off. sic. 1105.* licet secundum *Althus* vbi supra num. 17. in homine male compactionato, & debile morbus sit natura huius, ut febris quariana grauis habere solet, 1x *Gomif. ad reg. 1. consilii de infirm. resig. quæst. 25. in fin. & Monded. ad eandem reg. quæst. 5.* vbi concludunt morbum leuem in regula illa considerari cui id fiat, docet *Sfont. Odor in suo tract. de resig. in integrum par. 1. quæst. 11. art. 7. num. 13. & Mayol. de irregul. l. 1. cap. 22. lib. 1.*

- 17 2. & l. 1. cap. 23. diem egroti computandum esse, qui graue capitis dolore vexatur, ita ut corporis vires sit impeditus, quod sanè considerabam in anno 1626. ad excusationem Admodum Reuerendi Patris Abbatis Monasterij Sanctæ Mariæ de Andria Ordinis Sancti Benedicti, & oonè iuratur *Giurba confirmem. 8. num. 21.* vbi nos allegat, & sequitur post huius operis p:iam impensationem *Napol.* enim non quilibet iocunditas facit hominem incapacem, sed quæ est durabilis, & incurabilis. *Suarez tom. 5. diffus. 5. 1. sect. 3. num. 17. P. Signum. d. Bonon. in tract. de elect. par. 2. l. 1. cap. 4. lib. 89. n. 13.*

- 18 Limita Tertio, in affecto morbo gallico, *Rebass. loco citato,* quem sequitur *Marchese. d. com.*

de commiss. part. 2. §. 2. in tit. de Auoat. conf. num. 5. vbi dicit, quod ista opinio bene reputatur fundata, quia si conerarium obseruaretur huius nobilis temporibus quam plurimi ista partem morbo pen. consequendo privilegio.

- 19 Sed cum limitatione non transeo, cum infirmus sit, qui hoc morbo laborat, imo rex, infirmum appellari debet taliter cruciatus, hinc videmus, quod laborans hoc morbo non debet torqueri, & si torquendus venit, non ita grauiter, sed leuiter Gram. de iur. §. 6. num. 6. Decian. conf. 93. nu. 118. vol. 2. Ceterum de interrog. reus lib. 4. cap. 1. num. 121. Guazzon de defen. reorum defen. 30. et cap. 4. num. 25. & hinc gallico morbo laborans, si forte appareat, & scandalu gignat, sit irregularis, & Molin. de iustis. & iur. di. §. 70. num. 26. Secus de censur. lib. 6. cap. 9. num. 5. Bonac. de censur. disp. 7. quæst. 2. penult. 2. num. 18.

S V M M A R I V M.

- 1 Infirmus qualiter probetur. & num. 2. & 4.
- 2 Medicus testis an sufficiat ad probandum morbum.
- 3 Morbus est probandus per allegantem, sic etiam in iur. & vita, & impedimentum matrimonii, ibid.
- 4 Dilatio ad probandum morbum, que dari debet.
- 5 Morbus quando presumatur.

A R G V M E N T V M.

Morbus qualiter probetur, ut quis illum probare teneatur, & quæ nam dilatio ad illum probandum sit concedenda, & quando durare præsumatur ad effectum de quo supra.

Q V Æ S T I O IX.

Quoniam in precedenti questione conclusimus, infirmos gaudere forti electione, propterea hic inferere volui qualiter probetur infirmitas, qui teneatur illum probare, & quæ dilatio sit concedenda ad eius probationem, & quando præsumatur durare.

- 1 Probatur autem infirmitas ad effectum electionis fori primo per aspectum et opo-

rits, iuxta sententiam Bart in l. 1. num. 5. de mendicant. vol. 2. lib. 1. & in l. quæstum in fine ff. de re iudic. Abb. in cap. tunc extra cod. sit. Calsar de testibus, in integris vers. minoribus num. 20. videlicet quia facies est extenuata, & visus, ut etiam habetur per Mascard. de probat. conf. 897 num. 13. & per Affum in tract. de iust. cap. 37. nu. 29. per D.

- 2 Probatur insuper per medicorum certificationem Bart. in d. l. quæstum post num. 6. ff. de re iud. Abb. in cap. tunc sub num. 2. notab. 2. eod. tit. Affum in consuet. Regni in p. de h. citat. num. 17. lib. 1. rub. 96. quos refert, & sequitur Mascard. d. conf. 897. num. 13. Affum de infirmis. cap. 37. num. 3. dicit enim medicorum siandum est in similibus, & semel de re milit. lib. 12. §. quod autem de non. nhen toll. 2. Alex. conf. 141 col. penult. Probatur de iur. iust. 78 num. 5. F. Sigismundus in Rossa in tract. de elect. par. 3. cap. 1. dub. 107 nu. 2. verum Luc. de Pen. in d. l. semel dicit non sufficere vnius medici relationem, sed duas esse necessarias, ut ex communi probat etiam Clarus in sua pract. crim. in §. homicidium vers. autem, quævis subdat de cōseruandine aliter tenuari, prout verò sic indistinctè semper vidi Ego ipse praticari, ut vnus valeat fides, & secundum Clarum ibi supra, non requirunt medius esse Doctores, cuius dictum saluari potest, dum modo habeant bonam practicam, & experientiam, & sint in actu medele, nam ut probat Affum in tract. de iud. senecorum quæst. 4. prius post num. 41. medicus practicus, & expertus, præsertim habens theoriam, & scientiam, nisi sit penitus indigne, & empiricus, vide Carac. in Ritu Mag. Cur. Vir. 267. num. 8. & cum dicit Clarus ibid. ens debere deponere con iuramento, de quo vide etiam Felym. in cap. propalasti de probat. & Causar. variis. resolut. lib. 2. cap. 1. num. 4. est sciendum fidem facere posse per scripturam, iuxta tradita per eundem Felym. in cap. de testibus num. 11. extra de testibus, vsuque iudicium equitare suadente tales authenticas scripturas recipit, quado egroti non sunt in loco iudicij, ut dicit Lucas de Penna in d. l. semel num. 8. Ceterum milit. lib. 12. & Clar. in pract. crim. §. fin. quæst. 14. vers. ibi, vbi etiam scribit fidem de morbo fieri per testes, sius per relationem medicorum in scriptis redactam, quam neque etiam excusatores accedat Index, nisi mittat Affum cum medico domum ipsius teneretur, & de har practica testatur Falles. in sua pract. crim. in verbo audiantur excusatores an. 31. Monaccon. in sua praxi arbit. pag. mibi 19. an. 1. vbi subijcit ampliando iudicem superiorem

1 rionem teneri ex officio mittere, allegat Jo. Andr. & alios in cap. tenor extra de re iud. & ipse praterea debet esse diligens in in-
quiendo, ut probatur in ciraca l. semel, ubi
videt Bart. in Regis autem supradictis Tribu-
nalibus adfunt speciales Medici, qui vo-
cantur Medici Curiarum, sic etiam re-
necur in Tribunalibus Curiae Archiepiscopali-
lis, & similes inquisitionis huius Ciuita-
tis, quæ fidem faciunt de qualitate morbi,
ad finem ut res sub cautione relaxari pos-
sint.

4 Alios autem modos probandi morbum,
& infirmitatem videre potes, penes Ma-
rscard. de probat. conclus. 197. & apud Atilium
de infirmis. cap. 37. per totum, & per Sport. Odd.
de re iud. in integ. par. r. quæst. r. l. ar. 66. ubi
totam infirmitatis probationem Iudicis ar-
bitrio remittam esse ex communi omnium
sententia siemanc. & dat plures modos lu-
dicis, ut bene arbitrat ut aliquique alijs se-
curiorem esse dicit, qui in medicorum telatio-
ne fundatur, dummodo tamen medici sint ap-
probati in loco bonæ conscientie, Deumque
timeant, & præ oculis habeant, & testificet-
ur de mandato Iudicis, ut in facto scito cõ-
suetudine eximium V. I. D. D. Genitorem
meum Io. Dominicum Nouarium ad excu-
sationem Nicolai Fræscii Barbetij inquisi-
ti de vulnere in personam Io. Antonij de
Abbare.

5 Morbum autem probare tenetur ille, qui
eum allegat, unde egrotus, & infirmus alle-
gans lori conditionem, tanquam infirmus de-
bet probare suam infirmitatem, ut per Atilium
in tract. de infirmitate cap. 38. ad quod fac-
tissimè adducta per Alesand. de probat.
conclus. 78. ubi quod allegans, & dicens ali-
quid debet id probare, h. alior quod asseruat
C. de probat. pleui D. Ricc. in decis. Curia Ar-
chiepiscopi. 91. par. 1. ubi ex fundamentis the-
repositis concludit allegantem exemptionem
incurrabere onus probandi, de qua videndus
est patet Corbuz. in suo tract. de iurisdic. in
exempt. quæst. 8. par. 1. tot. 1. prout veta, &
mors, quæ impediunt matrimonium pro-
bati debent ab allegante, Bar. in l. si quis
sub num. 1. C. solut. matrim. Alex. cons. 27. nu. 7.
lib. 6. Ludouic. decis. Rota 128. ubi etiam quod
matrimonij impedimentum probandum
est ab allegante, rap. de illo de eo qui renou.
consang. vxor sua, cap. dominus de secund. nupt.
cap. cum per bellum 24. quæst. 2.

6 Quæ autem dilatio ad morbi probatio-
nem sit eor de uia, et spondeo cum eodem
Atilio in tract. de infirmitat. rap. 39. par. 1.
quod cum omnis dilatio sit Iudici arbitra-

tia, qui considerat distantia loci per san-
nam qualitat, & causæ potest breuius, ni-
longiorem, quæ dilationem tribuere, Ma-
rscard. in sua præf. par. 6. in de. de dilat. num. 7.
per tex. in l. 1. ubi l. 1. C. de dilat. Dicitur in de-
ris. 11. num. 9. Alesand. de arbitrat. Iudic. lib. 2
casu 52. num. 2. ubi num. 7. dicit, tunc dilatio-
nem esse Iudici arbitratam, quando datur
à legi non expressa quantitate temporis,
alias nequam sine maxima, & vgratissima
causa per Iudicem angustari, aut proroga-
ri nequit, Passer. in rap. 1. num. 8. de dilat.
& ita per Glos. in rap. sapientes §. vaterum in
verbo probandi, quam ibi sequente Dominus
der. l. 1. in 6. amplè Sahc. in arch. qui semel C.
quomodo. & quædo Index, Barz. decis. Rota Bo-
nom. 151. num. 6. Corbar. decis. Rota Genoa 100.
num. 2. Verberin. innot. nu. par. 4. de iurid.
num. 59. cum ergo lex non præserit termi-
nū, quo morbus probari valeat Index præ-
figere poterit per supradicta, & ita in spe-
cie determinat Glos. in de. cap. sapientes §. vaterum
de elect. in 6. ubi etiam Gemini. eodem
inhæret opinioni.

7 Morbus autem quando præsumatur du-
rare, & an morbo infirmitateque aliqua affec-
tus semel in eodem morbo perseverare,
atque persistere præsumatur, vide Atilium
in sequens tract. de infirm. par. 1. cap. 40.
& Alesand. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 44.
affirmans, quod an. rbo sit natura sanabi-
li affectus non præsumitur in eodem mor-
bo perseverare, & persistere, sicuti è contra
grauis morbo sit natura perpetua, & in-
sanabilis, censetur in eodem perseverare.

SVM MARIVM.

1 Infans expositus dicitur miserabilis perso-
na, & ponitur privilegio electionis fori, &
quæst. num. 2.

2 Infans expositus è quo alii debent.

3 Expositus partu feris priore reponitur.

4 Pili expositi sanguinolenti appellantur.

5 Peter exponens filium priuatur patris posses-
sione, quo ad ea tantum, quæ sunt sibi vtilia.
nam. 7.

ARGVMENTVM.

Infans expositus An privilegio
Electionis, & Variationis Fori frua-
tur.

Q V A E S T I O X.

Regula sit affirmatiua, cum tales infantes dicantur miserabiles, ita quod bene valent uti beneficio electionis fori, *Bar. in l. 1. §. fuit quaestum ff. ad trebell. D. Reg. Tapia in consil. R. g. n. statimus*, quem refert, & sequitur *Guobiane de Baron. prag. 8. num. 321 in fin. Cocchier. in tract. de iurisdic. p. 4. quæst. 108. sub nn. 7. tom. 1. Card. Tuss. consil. 273. num. 2. Rodrig. quæst. regul. tam. 1. quæst. 65. art. 1. Tamburrinius de iure Abb. quæst. 15. quæst. 1. nu. 12. tom. 1.*

Causa regularis ratio datur, siquidem illi domarent parentibus non solum pupilli appellationi possunt, sed etiam orphanis orbatu omni propositis suntque miseratione digni, nam illis pater est populus pater est ipsi oculus, & omnis, ut ait *Tesaur. dec. 18. nu. 3. vbi tractat, & discerne articulum*, quia nam similes infantes expositos alere reoratur, & tandem post plurimum opinionum relationem contulit, quod si in loco, in quo fuerunt expositi, adeit Hospitalia ad illius curam spectet hoc onus, per *Gloss. in cap. fin. 87. distincti. & in defectum Rectore Ecclesie, quod si ipse non habeat ad id sufficientes facultates, tunc Ecclesia, Baro, & Vniuersitas quilibet pro cura id agere tenerentur, vide *Surd. d. aliment. tit. c. 4. §. 2. & Gratian. discept. for. cap. 267. num. 9. & 10.**

In hac autem fidelissima Vibe Neapolitana adeit Hospitalia sanctissimæ Annunciationis Beate Mariæ Virginis, in quo omnes infantes expositi aluntur maxima cum charitate, ut notum est.

Ve illis, qui suos partus exponunt, feris enim peiores sunt iudicandi, quæ cum vix rationis careant prolem eorum non negligunt, nec abiciunt, dicuntur ideo de iure civilis huiusmodi feri parentes partum occidere, dum illum exponunt ad *tr. in l. neceat ff. de liber. agnoscent. vbi l. 1. C. hocum* vel borum formula vetuit.

Necesse videtur non tantum it. qui partum proferat, sed & it. qui abijcit, & qui derogat, & it. qui publicis suis misericordias causa quam ipse non habet.

Quare *Arzo in sua summa in tit. d. infan. tit. 1. §. 1. ubi expositi*, appellat ipsos filios sanguinolentos, & ideo caligat dictos, quia pena sanguinis istius expositionis facinus luendum est, dum pater expuente necesse videtur, ex *d. neceat. & cap. fin. 87. distincti*, quod pa-

riter docuit *Gloss. in l. 3. C. d. patrib. qui fil. distax. & scripsit Lopez in l. 4. gloss. 1. tit. 20. par. 4.* licet tale scelus communem em puniendum esse arbitrio Iudicis resoluit, *Vulpel. consil. 11. num. 11. & Menosib. de arbit. iudic. cap. 396. nu. 5.* quibus notuit addo *Illustriss. D. Rucium in sua praxi resolut. 28. par. 2. vbi* recedendo à Vulpelli opinione id amplius contra patrem exponentem filium suum.

Et rationabiliter parentes tale crimen, perpetrantes filiationis iure nungunt, ad *text. in 1. ap. vnie. de infanti. expositis, Palenoth. de nat. & sp. cap. 63. num. 6. Azor. institut. moral. lib. 2. cap. 26. quæst. 1. par. 2. Surd. in tract. de aliment. tit. 4. §. 18. num. 51. & alibi Gratian. discept. for. d. cap. 267. num. 17.* declarans peidere similes parentes partum possessionem quoad ea, quæ sunt ipsius vilia, non eitra onerosa, & damnum asserentia; ita quod non per hoc eximuntur ab onere docendi, prout ita exultus dicebam in causa Marci de Narale, qui filiam suam exposuerat palatio cuiusdam Titulari huius inelice Ciuitaria, nam deinde exultus, quod præfata exposita era eius filia, rogatus de voto inclinai, quod tenebatur præfatu parer filiam illam dotare.

Vnde merito sæpe sæpius videmus Illustrissimos locorum Ordinarios sibi referuare absolutionem huiusmodi casus sancti quidem cum infana derelictus ante Ecclesie ianuas, vel valuas hospitalis, aut alterius priuati subiiciatur probabili periculo mortis, quia deficiet ei lac, unde nutrimentum habere possit; tum quia hoc frequenter sic nocet, & clam vnde non possunt exponentes moraliter curare pericula, si veniant caua, lupus, & similia animalia, & comederent infantem, si suffocatus, vel frigore moriatur, ita *Grass. lib. 2. 1. 1. res. cap. 22. num. 13.* vbi etiam quod ad celandum adulterium honoratissimis fornicis, hac licet honorem tuet periculo innocens infanti, & alia tradit in materia.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**eretriz positur privilegium electionis fori, sed declara ex nu. 6.
- 2 **Meretrix** habet primum, & secundum beneficium.
- 3 **Miserabilis** persona, qua dicitur habitus, & non actu, & qua actu, & habitu.

- 4 Vita meretricum miserrabilis est.
 5 Meretrice potest mercedem sibi causa fornicationis promissam iudicialiter petere.
 7 Consuetudo vltima ad iudicium.
 8 Plerumque prioribus derogant.
 9 Rapina mulierum, quæ cum fuerat meretricum inuenitur poenam rapus.

ARGVMENTVM.

Meretricis An, & quando Beneficium Electionis, & Variationis Fori allegare possit.

QVÆSTIO XI

- 1 **R**egula sit, meretricem fori electionis, & variationis fori beneficium, ut apud *Afflicti*, in *cons.* Regni omnes notis viginti notab. 1. *Troyjan* pragm. sursum dilationum num. 32. *Præf. de Franib. deisf.* 23. num. 7. qui iuxta hanc sententiam decretum seclero in Saeto Consilio D. *Rice*, in *colli. deisf.* 1. & *colli. deisf.* 163. *Masull*, ad *Cayp.* de *isf.* 44. num. 8. *Masull* in *praxi* S. C. glo. *pro* *ultra* ab. 1. pag. 6. in a. id. *hi* A. *Paschal*, de *patria potest.* par. 2. 3. 2. num. 99. *de fin.* *Moderum* in *tract. de iurisdic.* cap. 21. par. 2. D. *Regens* *Capia* in *cons.* *Regis* statutus num. 24. *Muta* super *consuetud.* *Panorm.* cap. 3. num. 42. *Cassili*, de *isf.* 48 par. 1. et addit. *Cochier* de *iurisdic.* in *exempl.* par. 4. qua. 8. 108. pag. 309. tom. 1. *Pontaneil* de *pass. nuptial.* et *ausf.* 4. glo. 11. num. 74. tom. 1. *Gratian* ab. 5. *discept. pro cons.* cap. 62. num. 29. & 30. *Vinius* de *isf.* 521. num. 5. ubi patet annuo humiliori personis concedi primum, & secundum beneficium, ut aiam deereunt Saecum Consilium iesse *Præf. de Præf. allegat.* de *isf.* 23. sequitur *Imbrian*, in *specul. tract. de primo, & secundo benef.* consider. 5. num. 43.
- 2 Cuius conclusio nis ratio assignatur, nam quædam persona dicuntur miserrabiles habere, & non actu, sed vidue, & pupilli; quædam vero alie non tantum actu, sed etiam habere, ut istæ infelicissimæ meretrices, quibus natura mouetur ad miserandum, cap. 2. de *pupul.* ubi dicitur, miserabilem personam illam appellari, quæ nequit causam promouere, puta propter dictam paupertatis, vel alterius impotentia, ita *Abb.* in *cap. significantis* di. *offic. deleg.* in glo. 2. relecto

& sequitur *Vinius* in *disf.* 521. d. num. 5. ubi num. 6. ait, quod non solum existat pauper ipsa meretrix, sed quoque eperitur in tam pediculus, & misero ita, ut nullus alius miseria inueniri queat: quia secundum diuum *Augustinum* de *verbis Domini*, qui nequitie vult viuere, non è tanto miserior esse conuincitur, quanto facilius eius mala voluntas impietur, & iuxta diuum *Gregorium* super *Ezechiel* Peccantes iuste consideramus amplius miseros, quando eos conspiciamus in culpa sua absque flagello detestidos, iustice quod non sine ratione dicebat *Augustinus* de *libro ardim* a. 12. scribens: *Considera quatum potest quam magnum bonum ipsum esse, quod & beatæ, & miseri volunt. nam si bene considerauerim, vidibus intantum esse te miserum, in quantum non appropinquas. quod summi est, & sic palpas, quam iugum graue sic super meretrices à tempore eorum ingressus in lupanari vsque in diem sepulture in matrem omnium, modo ita us eadem mulier tam miserrima deueni: semper deplorandus ab omnibus, & singulis cum *Imbrianus* de *uilitate, & conditione humana*, ubi sic afficit omnes mortales commouet: *Quis ergo de oculis meis fontem lacrimarum, ut sitam miserabilem conditiam humanam ingressum culpabili leui humanæ carnis dissolutioe ingressum considerauerim, regnum aut lacrimis de quo factus est homo. quid facias homo quid facturus sis homo, si formatus est homo de terra, conceptus in culpa natus ad poenam agit poenam. quam non licet turpis non decet vana, quam non expedit.**

- 4 Quare merito has similes personas in miserabilium numero numerandas esse, cum illarum vicia sit miserabiles, affirmant *Alber.* in l. *fissimam* C. de *postulim.* *venet.* quomodo nullæ personæ sunt miserabiliores iudicandæ, quam huiusmodi dam eorum corpus vendunt, quod nihil dici potest miserrus, ut apud *Imbrian*, de *primo, & secundo beneficio* d. *considerat.* 5. num. 48. vendente autem corpus ipsas posse non dubitatur, ac traditur per *Grazianell.* de *isf.* 34. ubi latè tractat, si meretrix possit mercedem sibi causa fornicationis, & concubitus promissam iudicialiter petere, & pro affirmatiua sententia decusum refert; de quo vide *pariter* D. *Rice*, de *isf.* *Curia Archiepisc.* 73. par. 4. *Canar.* in *regul. peccatum* par. 2. §. 2. & *Surd.* *conf.* 469.
- 6 Declara autem firmatam regulam procedere

- cedere, dummodo quando finis peritoda
agitur, vel consensit ut sit meretrix, & luxu-
riose vivat, seu si antea fuerit inhonesta.
7 & eopore quo agit sic honesta, vt in tes-
tibus aduerbis *Caran in Rit. M. G. 19. nu. 27.*
cuius declarationis ratio redditur, quia
postrema consuetudo ascendit, per tex.
in *l. meli. ff. de alim. & cibarij. leg. & conse-
quenter, quod mixta in honesta vita, bone-
ste viue reputari corpis persona non potest.*
Specul. in tit. qui filij sui legitimi versio.
quid si ppa pennet nu. 16. Alber. in l. si qui
ad liberu num. 18. ff. de libir. agnos. Alex. in
l. 2. num. 33. vbi etiam Rap. ff. solut. matrim.
Abb. in cap. quinta valli num. 6. de iure
iur. l. asin l. non fuit num. 233. C. de liber.
8 *prater.* postea tota si quidem prioribus de-
rogant, *l. postea nouissima.* vbi late exornat
Decian. C. de pasc. Card. Tuff. amplè con-
clus. 451. in P. & D. Ricci. in collect. decis.
colle. 676.

Quamuis quod meretrix emendata, ad-
huc dicatur meretrix, ex *Afflic. in l. i. tit. 1.*
Regni qua passim receres in iet Megallum
descripta. vbi sent. conf. 9. num. 9. vbi inter
alia ad id probandum recit. l. 2. in l. palam
§. non solum ff. de rit. nupt. quo in loco de
meretricibus loquendo sic habetur. Non
solum autem ea. qua facit. corrupta in quocq;
qua fecit, & si facere deij. lege notatur,
vnde si illa, quæ agere deij. leg. notatur,
sequitur, quod quando lex, vel statutum dis-
ponit de meretricibus notat, & compre-
hendit etiam illas, quæ deserunt esse tales,
quod tamen fossisse possit esse verum in
metetia favorabili, non autem in odiosa,
9 *eam satis iniquitas sapiat quem puniri in*
co. in quo hodie non delinquit, licet apud
DD. et periam, quod si quis rapuerit mulie-
rem, quæ iam omiserat vitam metetriciæ,
& penituerat ruz preterite ducendo hon-
estam vitam, tali casu illam sapiens, te-
netur pona raptoem, vt post Gyn. & Sa-
lycin l. vni. C. de rap. vrg. notatur Gril-
land. de pen. omnif. C. de quæst. 10. nu. 47.
Ad alier. in pract. crim. in de pen. sum. 17.
Trenuian. de cis. 33. lib. 2. quod fortius pro-
cederet, si illa in Monasterio penituerat,
accederet, prout in hac Ciuitate sunt mul-
ta, in quibus meretricum penitentia du-
dit ad purganda peccata se recipiant.

SVM MARIVM.

- 1 **M**eretrix appellatur, quæ multis sui
copiam facit, & qua quæstus meret-
rix num. 2. & vide nu. 3.

- 4 *Mulier, quæ ab uno se cognoscit patitur mer-*
etrix non est, licet appellatur turpis per-
sona, num. 1.
6 *Mulier, quæ cum pluribus se non commi-*
scet, non potest iurari per Curiam mure-
tricum.
7 *Rigor pragmatice 1. de meretricibus non*
potest præticiari in illa, quæ vnum ama-
sum tenet.
Danno ut meretrices vtantur rediti, & se-
duibus non comprehendit mulieres, quæ
duos tenent amatores, ibidem.
8 *Meretrix non appellatur, quæ amantis amo-*
ris causa sui copiam facit. ita quod inhi-
tui potest etiam frater, & sorore prae-
teriti.
9 *Mulier, quæ amoris causa auarant sui co-*
piam facit, non potest expelli à loco bo-
nesto.
10 *Lupanaria qua ratione tolerantur remis-*
siue.
11 *Meretrix potest mercedem causa fornicat-*
ionis sibi promissam inhiuicere petere.

ARGVMENTVM.

Meretrix, quæ nam dicatur ad ef-
fectum de quo supra.

QVÆSTIO XII.

- F**irmata regula, quod meretrix inter
miserabiles personas sic reposita ad
effectum habendi sui electionem
nunc metito discutiendum est, quæ
nam meretrix proprie appellari possit.
1 *Promulgo igitur meretricem appellari*
illam mulierem, quæ multis sui copiam
facere spectatur, ac publicè se proicitur,
non solum §. palam ff. de rit. nuptiar. & in
cap. vidua 24. dist. 11. & quæ suam turpi-
tudinem venalem habet, vt in cap. meretri-
2 *ci 33. quæst. 3. & illa, quæ quæstus meretrix*
vt probatur in l. Attilias §. ait prator ff. de
his qui notantur infam. l. palam §. non est
ignoscendum ff. de ritu nupt. Rip. in cap. 1.
num. 96. de iudic. Alex. in l. missus in
fin. de verb. signific. Decian. in tract. crim.
lib. 8. cap. 7. num. 10. Alenoch. de arbit. l. iud.
casu 191. num. 7. Caball. resolut. crim. casu
123. num. 8. & seq. Castil. decis. Sicil.
181. num. 7.

- 3 *Vel meretrix appellatur mulier illa ad*
quam homines diu noxijs passim aditum
habere perspeti, iuxta Bal. doctrinam in
H l. data

- Idata. par. vol. 1. C. qui accus. non possit.*
- 4 Vide, inferatur, quod ubi aliqua mulier ab vno tantum se cognoscere facit meretrix appellari neque, namque cum vno concubuit meretrix non appellatur, *Minob. conf. 18. num. 18. vol. 1. Presb. de Franch. deis. 68. D. Rice. in solut. deis. collect. 163.*
- 5 ubi tamquam quod dicitur persona turpis, ex *Caroce. diu. 124. qui ad id allegat Veronens. conf. 57. sub num. 2. Argid. in tract. di. priuileg. bonifat. artic. 9. num. 8. Imbrian. in tract. di. primo, & secundum bonif. 1. in solut. 1. di. 36. ubi quod meretrix habetur illa, quae probatur duos quatuor in suum corpus admisisse, ex *Panor. in cap. cum de tota anti. fin. di. vi. & bonif. ebr. ita quod ea, quae cum vno tantum concubuit, talis dici non permittitur, pluribus inquam se exhibere debet mulier, ut meretrix appellari possit, Lami. p. Pen. in l. quae admodum col. 5. C. di. agricol. & consil. lib. 11. & sicum dno Ramoniam in consil. deis. sua Cathala. 33. num. 24. lib. 1. meretrix nec dicitur, quae tantum duos admisit, *Marta. conf. 34. nu. 9. ubi quod meretrix dicitur, quae pluries se proterro prostituit, & plurius meretrix precio admittit, Alciat. in l. natus in fin. de verb. signifi.***
- 6 Vide etiam in Curia meretricum. & lenonum huius fidelitatem Clariat. Neapolis eiusque casuum, & destrictus, in qua anus elapsus iussu Illustrissimi, & Excellentissimi D. Ducis Albæ Protegis in huc Regno Iudici muniri fundebat semper observari non misissare, neque citare ad solvendum aralem duos pro quolibet mense, ruxia formam Regiarum Pragmaticarum fructuatum in rubrica di. meretrix ibus, mulier ea illas quas constabat informationibus i. p. tis se non committere nisi cum duobus amafis.
- 7 Idemque dicendum est in eigre pragmatice 1. sub eadem rubrica di. meretrix ibus, qui non potest, nec debet praedicari in mulieribus remittentibus amafis, ex dictis per D. Rice. in deis. Curia Archiepiscopi. 63. nu. 6. par. 1. & deis. 312. nu. 5. par. 3. & per Berthos. in addit. ad remissum ordnat. Reg. Hispan. lib. 4. tit. 28. nu. 61.
- Quod puto notandum ad intellectum hancnotum, & pragmaticarum emanati solutorum, ne meretrix etiam reddis, vulgo (catroax) & sedibus, vulgo (leggic) nā illa sunt intelligenda habere locum in publicis meretricibus non autem in habeentibus duos amafis.
- 8 Et adverte secundum *Minob. di. arbitri.*
- Judi. casu 328. lib. 2. rem. 4. meretricem non facit, quae amoris causa amari sui copiam facit, & ob id ait & cessatone institui posse etiam eius fratre, vel socore prateritis, ex Fabr. in s. forar. in s. di. inofficis. testam. ambos allegat Caroce. nuper memorat deis. 124. nu. 1. sequuntur Mafcard. di. probat. 1. in solut. 1063. num. 7. Farinas. in pract. crim. quist. 98. num. 86. D. Rice. in pract. risolut. 424. num. 8. par. 1. in magnis, & resolut. 135. par. 2. recenat Girib. consil. crim. 47. num. 22. in solut. 1. & ita repetio determinatum in Senatu Lusitano, ut constat ex Arresta 145. apud Pothum pass. suas deis. fians Pasal. de patria potest. par. 2. cap. 10. num. 3.*
- 9 Quare memoratus rigor allegatus pragmatice 1. quae cautum est meretrices expelli posse a locis honestis, & cum ibi habeat domos proprias iuxta deis. S. Capud Gize arell. di. 56. nō procedit in illis mulieribus, quae causa aliquibus sui copiam faciunt, *Minob. di. arbitri. Judi. di. casu 328. nu. 14. Mafcard. in solut. 1066. num. 8. Farin. in pract. crim. di. quist. 98. nu. 6.*
- De materia tandem quando dicitur meretrix, vitia allegatos vide *Solum in consil. Sabaud. tit. di. mulier. forme. gl. 1. in solut. in solut. in solut. opin. consil. 6. 9. Farinas. in pract. crim. quist. 1. 6. & quae ratione tolerentur lupanaria, videndus est Bonaldus *Argid. in l. Lusitanum in tract. de iur. et priuileg. bonifat. artic. 9. per talum, & alia notabilia teler. Matins. lib. 3. recapit. l. 6. glof. 2. de num. meretrix possit meretrix sibi et usa fornicationis, & concubitus promissum iudicialiter petere, affirmat Gize arell. di. 54. & vide D. Rice. in deis. Cur. Archiep. N. ap. 73. par. 4. qui decivum testatū non posse concubinam petere salarium a concubinato ob servitia praestita.**

SVM MARIVM.

- 1 *Virgo habet forti electioem, atiam si agat pro nupto in eam iurmissio, num. 2. & quid in virgine habenti patrum, num. 3. vel anuum nu. 4. & quid nuptus esset, si non tradita ad viri domum, num. 5.*
- 6 *Virginitas si virtus animi, talis comes in fortitudo.*
- 7 *Virginitas superregreditur cōsuetudinem humana natura.*
- Augh. in. carne. virgines in carne triumphat, ibid.*
- 8 *Virginitas habuit initium in Gula Empl.*

videtur in creatione Angelorum.

3 Virginitas est magis voti quam precepti.

A R G V M E N T V M.

Virgo num, & quando Beneficio Electionis, & Variat. Fori fruatur.

Q V A E S T I O XIII.

Regula sit affirmatiua, siquidem quo ad hunc effectum virgo teputatur vel vidua, & populus, & sic est priuilegiata persona, vt notant *Andr. de Isern. & Alstet. in consuet. Regni statumimus, ille col. 2. vers. quid si vidua, vel virginis in 3. quæst. Az. in summa C. quando Imper. inter pupill. & vid. vbi eadem opinionem fulciunt Cyn. Oldr. Alber. Bar. Odofred. Faber. & Fulgos. qui testatur de communi. sequuntur Lup. in cap. per vestras num. 12. in 2. notat. de donat. inter vir. & uxor. Guid. Pap. in 566. Ribuss. in consuet. Gallia in tit. de sentent. prouis. artic. 3. gloss. in col. a. plene Marquard. in tract. de iudicib. sacerdot. non abrogand. par. 2. cap. 9. Niziant. in Sylua Nuptial. in verbo in dubio quomodo iudicandum vers. quarto dimam. Bistag. in specul. princip. rub. 38. §. 1. consequuntur vers. de uno fol. 173. Couar. pract. quæst. 1. ap. 7. sub nu. 2. vbi meminit ita semel vidisse iudicatum in pretorio Genatensi Priogr. de iur. Rot. Patavia 129. num. 6. Card. Tuse. in conclus. 73. num. 2. h. M. Aethus de infirm. 1. ap. 1. par. 1. Bernell. in summa de iur. in tit. de iuram. per horrescent. num. 47. tom. 1. annuens priuilegium hoc variandi, & eligendi forum preteritum in hoc Regno Neapolitano, & Sicul. vltiori virgini compingere, Vianus de iur. 65. num. 3. vbi refert sic in sacri contingentia iudicasse pluribus vicibus in Regia Audiencia Apulæ admittendo ad fore electionem conuallas virgines, & ita pluries vidisse seruari in Magna Curia Vicariz. & in Sacro Regni Consilio in varijs diuersiq. virginum causis, prout sapè fuisse iudicatum iuxta hanc eandem sententiam in ipsomet Sacro Consilio rescripte *Præf. de Francb. de iur. sacro. num. 3.* vbi dicit, tale consilium consensum indolis iudicare virgines inter miserabiles personas quoad fore priuilegium nulla habita distinctione quæ habeant animam perpetuo peremendi in virginitate, vt sunt moniales, aut nubendi, sequuntur pariter *Magrill. de iur. Sicil.**

127. & de iur. 302. num. 14. *Cassill. de iur. 82.* vbi in addis, nos allegat *Guob. de iur. 82. Modern. Nisop. in tract. de iur. iudic. par. 2. cap. 21. num. 5.* & ita communiter seruatur in omnibus Regijs Tribunalibus, & hæc est quotidiana praxis, quæ in Ego in quamplurimis casibus seruati vidi.

2 Amplia 1. firmatam regulam procedere etiam si virgo agat pro marito contra eam commissio aduentus suprantem, vt decisum in Sac. Conf. refert *Præf. de Francb. de iur. 399.* vbi etiam notauit *D. Ricc.* hunc nostrum locum allegando, & antea scripserat in *colleth. de iur. collib. 1. & collib. 1. 37. Thor. in compend. de iur. Regni in verb. virgo tom. 1. Pastalant. tract. de patria potest. 1. ap. 2. par. 2. num. 94. Garauit. in rit. M. C. V. 19. num. 25.* inquisens tamen vt gine hoc potui priuilegio tanquam vidua, & non, quia ad aeternam virginis ratin habeatur, & iuxta hanc opinionem pluries vidi expeditas provisiones tam per Magnam Curiam Vicariz, quàm per Sacrum Regium Consiliu in varijs casibus, & receter in presenti anno 1618. ita præstauit Regia Audiencia Principatus Citera, & Basilicate in causa Gratie de Florio loci Furoris districtus Amalie.

Quart *Foller. in consil. Regni statumimus num. 78.* lapsum fuisse dicendum est, dum affirmare voluit committentes supram, & miserabiles personas in se ipsas seuentes, aut alias in se de inuicem utique non gaudere huiusmodi electionis fore priuilegio.

3 Amplia 2. etiam in virgine habente patrem, sub cuius potestate degit, nam nihilominus potest eligere, & variare forum, vt scribit *Calà in tract. de modo articulandi, & probandi gloss. 1. num. 115.* ad quod allegat *Andriam de Isernia in dist. consiliet. Regni statumimus,* sicque pluries decisum per Magnam Curiam Vicariz, & Sacrum Consilium affirmat *Præf. de Francb. de iur. 100.*

Vetum huic ampliationi obstarè potest, nam si pupillus qui in iure expressè priuilegiatus reperitur, priuatur huiusmodi beneficio, vbiusque habet aum, sub cuius potestate remanet, vt notauimus supra. quæst. 3. nu. 7. igitur tanten magis à fortiori est dicendum id in virgine habente patrem, quæ nullatenus expressè hoc à lege priuilegiatus habebat, alias diceretur magis priuilegiata virgo quam pupillus, qui expressè verbis nominatur, et ab Imperat. in l. vius. C. quando Imper. quod esset maximum absurdum.

Vnde rationabiliter aduersus hanc ampliationem propositam fuisse alias decisū per Sacrum Regium Consiliū refert Io. Carolus Vitellus in quibusdam allegationibus ad penam, ad fauorem Horacij Curialis de Surrento, & methenili Vifont. in addit. ad iudicem Præsid. de Franch. cit. decis. 100. de quo mentitur recentier Thorus in compend. decis. Regiū in verb. virgo patrem habere fol. 577. tom. 1. vbi etiam adducit Pafsal. de patria potest. par. 2. cap. 2. num. 93.

4. Quam in idem dicendum esset, vbi virgo haberet autum, vt cum pupillo equiparationem haberet, & in eadem dormiant euna, pupillus & virgo.

Licet nouissimè viderim expeditas provisiones Magnæ Curie ad instantiā Magnificæ Portiæ de Io. Antonio Teiræ Accensuræ Præuicæ Basilicæ tanquam virginis in capillo, non obstant quod habet et patrem, sed fortassis non est in ea sententia.

5. Amplia hanc conclusionem habere locum, etiam si virgo fuerit nupta, licet non dnm traducta, si verba iam uno de futuro inessecesserint, secus si de presenti, vt post Ifern. distingue Afflict. in citata constituit. Regni statutus num. 3. & ibi patet D. Regem Topia op. 10. Menoch. de arbit. Iudic. casu 66. Massari. decis. 127. num. 10. Guardia in comment. ad consuetud. Messan. cap. 1. gloss. 1. num. 4. par. 1.

6. Merito quidem virgo priuilegiatur hoc beneficio electionis fori, siquidem virginitas virginitas est animi, cuius comes est fouendo truncat opera carnis, & superat volupitates sensus, vt patet in cap. 114. de aliquam 33. qua. 3. 5. & notat Bellamer. in cap. 1. num. 1. 5. et fin. extra de summa Trin.

7. Super egreditur enim virginitas conditionem humanæ naturæ, per quam huminem Angelis assimilatur, imo maior est victoria hominem quam Angelorum, Angeli enim sine carne viuunt, virgines autem in carne triumphanti, & sic in carne præter carnem viuere, non angelica vita est, sed celestis, ita in carne celestem vitam agere maioris meriti est quam esse Angelus felicitatis est, esse vero virginem virtutis, dum quicquid viribus non itur hoc obtinere ex gratia, quod habet Angelus ea ratione, vt notat Amban lib. de viduis, & Hieronym. ad Pau. & Euseb. & Bellam. in d. 1. ap. 2. in fin. extra de summa Trin. & Casan. in 3. par. gloria mundi cor. fol. 19. nu. 25. tom. seq.

Quo circa D. Hieronymus multa de virginitate enuntiat encomia, quæ eccenset

Lucas de Pin. in l. fin. sub num. 25. C. de in sol. lib. 10.

- Et huius quidem virtutis excellentia non in eo solum consistit, quod habuerit, quodammodo initium in Cælo Emphyreo in creatione Angelorum, qui virgines facti sunt, quia in Cælis neque nubentur, vt dicitur apud Matth. in cap. 22. & gloriæ cap. nuptia in verb. virginitas 12. qua. 1.

- Sed in hoc præcipue commendatur, quæ ipse Dominus noster Iesus Christus non solum virginitatem seruandi, sed etiam Matrem virginem, ex qua nasceretur eligere voluit, propter quod ipse dicitur specialiter amare virgines, tum quia sponde tribuat, quod illis non fuit iocundum, cum maioris sit gratia asserere, quod uno debes quam reddere, quod exigeris, quod profectio faciunt virgines, quia virginitas pro consilio suadetur non pro imperio patitur, cum sic res magis voti, quam præcepti, vt dicitur in cap. qui sit 33. qua. 3. & in cap. integritas 32. qua. 1. & notat etiam gloss. in d. cap. 1. in fine in verb. coniugati extra de sum. Trin.

- Et propterea Paulus de virginibus inquit præceptum Domini non habet, consilium autem do tanquam misericordiam, consequutus à Domino, vt patet in cap. 7. ad Corin. 1. & pect. plectra de laude virginitatis cum multis habes apud Barbof. in tract. de officio, & potest. Episcopi par. 2. tit. 2. gloss. 8. d. nu. 3.

SVM MARIVM.

1. Virgo dicitur, quæ hominem non cognouit.
2. Virginitas in dubio præsumitur, si sit naturalis qualitas, quæ hominibus sequitur, num. 3.
3. Clericus coniugatus non tenetur in iudicio probare virginem, & viceam duxisse, ibidem.
4. Virginitatis signa, quæ nam sint, & num. 5. & 6.
7. Obstetricibus an credatur de virginitate, vel corruptione mulieris.

ARGVMENTVM.

Virgo, quæ dicatur, & Virginitas in muliere An præsumatur, & qualiter probetur ad finem de quo supra.

Ego possum, nam non semel propria oculis tanquam Iudæ Curia meretricum alius Vrbis Neapolis eiusque districtus omnis clapsus vidi obstrictæ reflicari medio iuramento aliquam esse virginem, & deinde proprio ore illæ, quæ pro virgine habebantur à salubris obstrictæcæ affirmari: si forte corruptas, imo quædam annuunt prius se filium, & facta diligentiâ in loco habitationis à vicinis, fuit ad confirmatum, & sic e contra alia vice quædam, quæ reputabatur distorata ab huiusmodi obstrictibus facta meliori diligentiâ ab aliis eiusdem professionis fuit repetita virgo, quare illam dimisi, & castigavi denunciantem, qui prædictam tanquam meretricem accusauerat in Curia.

S U M M A R I U M.

- 1 *Scholaris gaudet fori electionis, & amplia ut num. 3. sed declaratus num. 7.*
- 2 *Virba text. in autb. habita C. n. filius pro patre interpretatur.*
- 4 *Scholaris dicitur stare in scholis, etiam si aliquando diuertat animo tam in peregrinatione.*
- 5 *Scholaris ad hunc suam domum tempore otii, reuersurus in tempore debito, gaudet tamen, hoc privilegio scholaris, & vide num. 6.*
- 8 *Causa studij dicitur pia.*
- 9 *Legatum factum pro studio dicitur pium, si etiam pro impitione librorum.*

A R G V M E N T U M.

Scholaris num Fori Electionis, & Variationis Beneficio uti possit.

Q U Æ S T I O XV.

- 1 *R*egula sit affirmatiua, scholarum potest huiusmodi privilegio electionis fori, dum in Academia operatur studij, prout debet tali beneficio frui, tradunt *Lectus in tract. de privileg. scholar. in præfat. nu. 13. Deciam. 101. q. 4. num. 17. lib. 1. Minosh. de arbit. Iudic. casu 66. in addit. nu. 32. lib. 2. Petra ad Gramat. dist. 1. sub num. 9. V. in hunc de iur. 60. num. 5. Añon in tract. de infirmis. cap. 13. par. 1. Borrell. in summa decis. in tit. de iuram. p. 10. Borrell. nu. 27. tom. 1. Capiti. de Baron. prag. 8. nu. 333. in nouissim. ubi studentes appellati talis, eo quia extra patriam vagantur, ut licet vacent*

quæ ratio non semper suadet, nec probat, cum non omnes studentes sint extranei, prout in dies videmus in alio gymnasio Neapolitano, & alibi.

- 2 *Quorum sanè opinio corroborari potest ex dispositione text. in autb. habita C. n. filius pro patre, cuius verba sunt ut sequuntur.*

Habita super hoc diligenti inquisitione Episcoporum, Abbatum, ducum, & omnium iudicum, & aliorum procerum sacri nostri Palatii examinationis, in omnibus, qui iussu studiorum pergringant scholaribus, & maxime diuinarum, atque sacrarum legum, eorum profectibus hoc nostrum privilegium beneficii indulgemus, ut ad loca in quibus literarum exercitum audia tam ipsi, quam eorum munus veniant, & in eis sicuti habitis diuina namque iustitiamus, ut cum omnes facientes nostrum laudem, & protectionem omnimodo mereretur, quorum summa totus illuminatus mundi, & ad obediendum Deo, & nobis suis ministris viti subditorum informat quodam speciali à dilectione tot ab omni iniuria defendamus, qui inter eorum non miseriatur, qui amore scilicet exultis fidei de diuitibus pauperis semitipos remanens vitam suam multis periculis exponunt, & auxiliissimis sapientibus, qui gaudent si vident illi corporali inquiri fini causa perfertur.

Hæc igitur generalis, & in perpetuum, & valitura legi distrahimus, ut nullus de captiuitate audax, immutetur, qui aliquando secularibus iniuriis infirmis præsumat, nec non altissimi cuiusqueque Præsentis delictum, sine debitum, quod aliquando ex peruersa consuetudinis factum audimus aliquando damnum est inferat scripturis huiusmodi sacre institutionis timoratosibus, & itam ipsi locorum rectoribus, qui hoc videri negligenter institutionis ritum ablatum ab omnibus tangendum in quædum notat, infamia eis ipsarum erranda dignitatis sua se capite, in perpetuum.

Virum tamen si litem eis quispiam super aliquo negotio mouere voluerit hunc rei optionem dato scholaribus rei veram domino, vel magistro suo, vel ipsius Cruxatæ Episcopo, quibus hanc iurisdictionem dedimus remittat.

Qui vero ad alium iudicem rei trahere tentauerit, etiam si causa iustissima fuerit à tali iudice reat.

Necnon mouet ex cap. Regni inter violentum, & cap. grande, quæ ad id adducit Rons.

Rogit. in rub. de schol. de cleror.

- 3 Amplia firmam regulam esse veram, & procedere etiam in scholari existenti in sua patria tempore oculi, & sic affectu animo reuerendi ad studium, nam adhuc hoc electionis fori privilegia uti potuerit, *Bald. in probem. decretal. num. 36. Platen in l. a. C. de incol. lib. 10.* quia non requiritur, ut in omni momento sit in studio, sed quod habeat animum reuertendi, *Luc. de Pen. in l. hac de leg. num. 1. C. de privileg. schol.* ubi quod si scholaris extra studium in loco patris suum moratur, dum suae vacat, sed habet animum et grediendi ad studium, & delinquit in sua patria gaudebit privilegio scholasticum, ut enumeratur coram suis iudicibus, *Archidiaconus in cap. de quibusdam.*

- 4 in fin. 37 distinct. ubi voluit, scholarem dici esse in scholis, etiam si aliquando diuerseat alio statim reuertens, copiose *Rebuff. de privileg. schol. privileg. 86.* ubi per plura fundamenta probat, quod scholaris adiens suam domum iuxta de causa reuertens ad studium tempore debita omnia retineat scholarium privilegia, & recenter fundavit *Marta post hanc scripta habitus in consil. 144.* ubi late probauit privilegium immunitatis concessum scholasticis Collegij Ghislenorum Papiculis a Pio V, ne possint eueniri a quouunque Iudice, praterquam a suo deputato comprehendit etiam scholarem domi existentem tempore oculi animo reuertendi ad studium, qui ibi deliquerit, addo *Perez in l. Castell. lib. 1. tit. 2. col. 1. pag. mibi 16.*

- 7 Declarent tamen DD. supradicta uon. habere locum in scholari eius nato in loco in quo regitur studium, ita inquam vnanimi voce canarunt in l. 1. in prin. ff. de verb. oblig. vltra *Bal. & Saly. in anteq. auth. habitus.*

- Quemuis enim contrarium in hoc sentiat *Casali in m. l. l. 9. 255.* ubi suae opinionis rationem reddit, cui fortasse addi posset, & alia, nam generaliter causa studij dicitur pia, *Abbas in consil. 63. lib. 2. Mar. Anton. varior. resolut. lib. 1. cap. 6. num. 3. ita.* ut legatum causa studij quum appellatur, *Grat. consil. 143. num. 3. lib. 2. Lefin in l. in fin. ff. de leg. 1. in prin. Rimin. sup. consil. 157. num. 13. Mascard. de probat. consil. 177. num. 3.* quos cum alijs modernis ad id aduocet *Thomasius in suis tract. de ultim. volunt. tract. 10. cap. 22.* ubi etiam agnuit relictum pro emptione librorum adhuc pijs occupati, ex *Declan. consil. 14. num. 11. lib. 1.*

S Y M M A R I V M.

- 1 Prodigum videtur electio fori sed quando id sit certum, num. 5.
- 2 Prodigus in iudicijs equiparatur pupillo.
- 3 Dicitur requiritur in alienatione rerum prodigi, sed de iure ut nu. 8.
- 4 Prodigus in putatur infans ut nu. 8.
- 6 Prodigus quando conceditur primum, & secundum beneficium.
- 7 Prodigus quando prohibetur ponere etiam super re sua.
- 9 Liquidatio instrumenti qualiter fiat contra prodigum.
- 10 Prodigus quando testari non possit.

A R G V M E N T V M.

Prodigus An. & quando Electio- nis, & Variationis Fori Beneficio uti possit.

Q U A E S T I O XVI.

- 1 **R**egula est, quod prodigus tanquam habitus totius miserabilis personae debet uti beneficio electionis, & variationis fori, *Coabier. in tract. de iurisdic. in exemptis par. 4. quod lib. 108. pag. 398. tom. 1. Imbricatus in tract. de primo, & secundo benefic. consil. 5. nu. 169.*

- 2 Quae sane regula soluitur partim, eo quia prodigus in iudicijs equiparatur pupillo, imò in plus etiam in privilegijs, ut annua 10. de Praesentia in l. certi cod. de off. test. petatur, quem refert *Prax. de Franch. de off. 672.* & ita probat *text. in l. Rusticus ff. ad i. ff. ex quibus causis non possit testari*, ubi lucet nihil un loquens in iudicijs assimilatur pupillo, aduocato, stultis, & prodigos, omnesque eos, qui ope caret totum iuvantur, & ideo privilegia concessa ipsis censentur data pariter prodigo, *Enchirid. in topica leg. in l. do i. minor ad furios.*

- 3 Vnde mentis de fecundis, quod in alienatione bonorum prodigi debet intervenire decretum, si ui requiratur in venditione rerum pupilli, *Bal. in l. qui neque ff. de reb. cor. Sicut in l. si curatorque num. 6. C. de in inste. & p. in minor. ubi declarat equiparationem prodigi minoris, & pupilli, loquitur *diu. in m. l. in tract. de detest. in prelat. num. 76.* ubi adducit *tex. in l. si qui detest. ff. de**

ff. de tutor. & iurat. dat. ab his, & in l. ff. prodia ff. de rebus.

Reputamus si quidem prodigus infansatus, *Damoder. de pupill. patroio. cap. 8. num. 44. Masard. de probat. conclus. 1. 20. cum careat voluntate, & iudicio, DD. in l. si furiosus ff. de regul. iur. & ideo fidei iurare prohibetur, l. si cui bonis ff. de verb. oblig. & tutoratur *Maur. in tract. de fideiussor. cap. 6. 2. part. primi. tit. i. sect. 8.**

- 5 Declara tamen hanc regulam esse viis, quoriscumque bonis interdictum est, & notorie conflict enim esse prodigum, alias secus, quia in tantum gaudet privilegiis, in quantum pro tali fuerit declaratus, unde licet admittatur ad beneficium restitutionis in integram, sive primi, & secundi beneficii, iuxta de iur. S. Capod. *Præsid. de Frisch. de iur. 198 & 608.* id tamen intelligitur, dummodo prodigus fuerit formiter declaratus, & sic interdicta bonorum administratio *Imbrian. de primo, & secundo beneficii. conclus. 3. num. 150. Odd. de restitut. in integr. par. 1. quæst. 11. art. 4.*

Hinc descendit, quod prodigus sive à foro, & iudicio arceatur, quando bonis interdictum est, nam in hoc casu conueniunt minime posse, si adest textus in c. l. fulemulus si adest in fin. ff. de quib. i. iur. l. i. C. de iurat. furios. c. i. similibus recolletur per *Sedini b. prim. iudic. tit. 8. Gualfred. in sua praxi c. i. lib. 2. tit. de iniuriis vocand. ubi quod prodigo non est dandus curator nisi bonis interdictum sit, Arist. & Ointem, in §. si prodigi in ff. de iurat. unde licet prodigo prohibeatur centum super suis rebus inponere, id tamen est verum, quando illi interdicta est administratio, & datus curator tanquam prodigo aore, *Felix. in comment. de arrib. tom. 1. lib. 1. cap. 2. num. 18. Censius de emb. par. 1. cap. 2. art. 3. D. Rec. sol. l. 286.**

- 8 Et hoc spiritus, quod prodigus valeat absque decreto alienare, antequam ei interdictio alienationis, de quo vide tamen late *Salspi. in d. l. i. C. de iurat. furios. & plenè Bar. l. si & Rip. in l. si cui bonis ff. de verb. oblig. Roman. singul. 256.*

- 9 Ex hinc contra creditorem prodigum, cui mortuum esset, vel aliter creditum, ante interdictionem bonorum liquidatur instrumentum quoad restitutionem, & executionem realem, licet super sedatur in executione personali, *Gualfr. de liquidat. instrum. vers. aduertat insuper ad debitorem num. 2. ubi allegat Roul. in pragmat. 4. de liquidat. instrum. qui dicit decretum in*

S. C. inter Baionè Lacignanz, & Muchionem Polle. & ad mar. 12. *Præsid. de Franch. dec. 672 Camill. de Medu. tom. 19. & Paul. Stephan. tom. 30. vol. 1.*

- 10 Et licet prodigo testari prohibeatur etiam de consensu agnatorum, *Common. in tom. ment. iur. iust. lib. 9. cap. 4. sub num. 7. Riminal. l. i. in princ. in fin. de donat. num. 1375.* id tamen intelligitur, dummodo et administratio interdicta sit, & item prodigus instituit, quibus non est permittitur, *fass. testam. Glos. in §. testamentum quæst. 33. Celsid. de iur. Rot. Lufitan. 17. par. 1. Caprol. de fass. ab intest. in protatoria num. 268. Grass. de fass. §. testamentum quæst. 22. Vass. tom. troner. §. iust. lib. 2. cap. 17. D. Ruc. collat. decis. sol. l. 286.* quo in casu nec ad pias causas testari valet, *Alex. tom. 18. num. 6. vol. 5. Suarez in thesaur. recip. sent. §. testamentum num. 18. Spin. in §. iust. testam. §. l. si rubr. par. 10. num. 14. & vultimè modernos Thomafius in suis tract. de vltim. volunt. tract. 10. cap. 108.*

SVMARIUM.

- 1 **P**rodigus dicitur, qui nec suum, nec temporis habet expensarum.
- 2 Prodigiatus est bonus dissipator.
- 3 Prodigo est interdicta administratio, quæ sunt necessaria & necessaria.
- 4 Index antiquus declarat prodigum, quid procedat dicat.
- 5 Descriptio prodigii datur ab Autore, & num. 9.
- 7 Dares istum laudem.
- 8 Prodigiatus cur assimilatur.

ARGUMENTUM.

Prodigus quis nam dicatur ad effectum de quo supra.

QVÆSTIO. XVII.

- 1 **R**epotatur inquam prodigus ille, qui nec suum, nec rebus habet expensarum, sed omnia sua bona dissipando perdit, *l. i. C. de iurat. furios. l. si in l. i. C. de bonis num. 2 ff. de verb. obligat. vide dandam & notandam, D. Thom. 2. 2. quæst. 119. d. prime. Martis. de Carauai. in tract. expensarum. Principi par. 2. lib. 1. discess. 6. proprii fin.*
- 2 Unde cum satis prodigiatus sit bonus dissipare, ideo prodigus tanquam talis habetur.

bicus remouendus est ab administratione illorum, ideoque ei datur curatore, *L. i. in bonis. Et l. consilio §. dementia ff. de cur. furios. cap. grandi, vbi DD. de supplend. neglig. pralati.*

3 Quamuis vt prodigo interdicatur administratio plura sint necessaria, quia prodigus debet citari coram Iudice ad videndum sibi interdicti administrationem bonorum, adhuc vt valeat interdictio iam de eius preiudicio, cogitur *Socin. cons. 379. num. 3. lib. 2. Card. I. i. §. conclus. §. 63. lit. P. vbi etiam*

4 quod debent iurare consanguinei, vel vicini, quod interdicatur, & prauia declaratione, quod sit prodigus debet sibi interdicti, & dari curatore, qui tenetur fideiubere, inuentarium facere, & administrationem ex Iudicis decreto suscipere, annuus pariter debere prius constare de prodigalitate videlicet, quod male vranus substantia sua per actus inferentes prodigalitate, vt quia vendit, & dilapidat *l. i. §. qui ff. de tutor. Et curat. dat. ab huius, vel si de facti faceret si de iudicibus, aut si recipiat pecunias ad vsuras, & si contumax dilapidat in ludis caberinis, & lupanari, & similia operator, vide. Mascard. di. probat. conclus. §. 1. §. qui scribit quod necesse est, vt testes deponant de actibus dilapidationis, & reddere debent rationem non interrogati.*

5 Imo attenta theorica *Casrenf. in cons. 24. lib. 3.* Iudex antequam declaret prodigum curatorem, deo tenetur adhibere causae cognitionem vocatis consanguineis amicis, & vicinis, & interdictio est publicanda, alias valeret contraetus forte facti per prodigum.

6 Prodigalitas autem describitur quodam mulier, quae manu à suo capite etipie ornamenta donandi animo, & alia incipit se spoliare propterea veste etiam donandi causa, prope eam residens quaedam arbor arida, & arido pariter arida, & in terra manet cumba.

7 Pro cuius ornatu temerisescendum est, quod licet dare sit multum laudis, cum id Saluator vultus praecipue determinando esse melius quam accipere, vt in *Act. 10. c. 35.* ibi (Boacius est magis dare quam accipere,) camen non per hoc deueniendum est ad extrema, & quaecumque donare prodigaliter, vnde (Seneca) praeicipiens quendam, qui in modica sua elatgebatur, & singulis gratificabatur, in hac prorupit verba. *Mali moriis tu, qui gratias virgines conuertisti in meretricis,* quasi quod diceret, dare, quod tam bonum est, & tam nobilis actus, tu quia pro-

digus contumptissimum tale gratiosum bonum.

8 Hinc prodigalitas assimilatur mulieri, quae post omnium rerum suarum donationem, ad illum statum se reponit, vt suas carnes denudando proprias donat vestes.

9 Prope se tenet arborum aridum, quia multo citius videmus arbores siccas eadem, quando multum conantur in producendo fructus, & sic ex defectu humidi radialis vitae principii exsiccantur, taliter acedie prodigo, quia omnia conuulsat, & effudit, ita vt ad talem se reducat statum, quod tamne pereat, & miles colligat, vt in dies videmus in familijs magnatum, & duntum, & appareat in (Euangelio) loquente de filio prodigi, qui omnia dissipauit, taliter quod alieno seruicio stare, & eibis immodis se nutrire coactus fuit.

Arudo arida, quae est symbolum infanig, eum sic vacua, est signum, quam saepius ad id reduciue talis, qui non discit de eo, quod necessarium, & temporis lapsu accidere potest.

Tuba, seu tromba prodigi captiuam famam significat, quae per aethera, & oebem, vti cubilia resonat, quoniam per singulorum ora prodigus tanquam absque iudicio vadit.

In (sacra scriptura) prodigalitas assimilatur mulieri omnia eriamque suas vestes donante, ex *prouer. Salom. 6. fili mi si spem sum deris pro amico tuo defixisti apud extraneum manum tuam illaqueant et uerbis oris tui, Et sapienter proprii sermonibus.*

Arbor arida docet, quod prodigus omnia elargiens in Oceanum miscelarum incidit, iuxta illud *Lus. 15. Et passquam omnia consumasset facta est famis valde in regione illa. Et ipsi coepit egere, Et abijt. Et adhaesi uni eorum regionis istius, Et misit illum in uellat, ut pasceret porcos. Et cupiebat implere uitrem suum, de filiquis, quas porci manducabant. Et nemo illi dabat.*

Tuba etiam denotat malam famam prodigi, & mormutationes, quae quotidie de illis fiunt, vt *Proverb. 10.* disponitur ibi *Sapienter corde praecpta suscipit, stultus caditur labijs,* cum in numero futurorum, & infanorum reponendi sunt huiusmodi, effundentes, & dissipantes bona, ad quoniam acquisitionem tantum impundant, agendum est enim sic negotium alienum, vt tuum non obliuiscaris, amico ita prodesse, vt tibi non noceat, vt apud *Senec. in suis prouer.*

SVM MARIVM.

- 1 **A**varus reputatur miserabilis, & gaudet fort electionis, dumodo talis per Iudicem fuerit declaratus, nu. 8.
- 2 Dolor semper fatigat avarum.
- 3 Avaritia dicitur dolorum servitus.
- 4 Legatum factum à debetore creditori an censetur factum animo compensandi cum debito, & quid si debitor avarus sit.
- 5 Contrarium eadem disciplina, & ideo argumentum à contrario sensu est validum. 6.
- 7 Curator datur avaro, sicuti & prodigo.

ARGVMENTVM.

Anarus An, & quando Beneficium Electionis, & Variationis Fori habeat.

QVÆSTIO XVIII.

- 1 **R**egula pro parte affirmatiua firmari debet, quod scilicet avarus, sicuti, & prodigus gaudeat huiusmodi beneficio eligendi, & variandi solum, cum satis miserabilis appellari debeat, dum in hoc merore, & miseria expectatus, & subacta sit in rebus necessariis, prout & reliqui homines vtenoluit, imo non potest ductus ab illa auiditate, & ut bona se ipsum crucians, macerans, & percussione, dum habet quatumlibet, & in singularem rerum insatiabilem, & inhonestam cupiditatem, ut apud *D. Augustin. de lib. arbit. lib. 3.* taliter quod magis doleat de amissione tam patetorum, quam acquisitionum. *Gregor. lib. 13. moral. Decian. conf. 4. num. 15.* temper itaque avarum dolor fatigat, & cum solito timore custodiat quod tam anxie concupiscit, & graui labor meminit acquiescere gratias intueitur aurum quam solem capie, cuius naturam optime *Valerius maximus* explicauit *lib. 9. cap. 4.* (dum inquit) *protrahatur enim avaritia latetium indagatrix lucrorum manifesta prada auidissima metago, nec habendi studio felix, & cupiditate querendi miserrima, vnde idolorum seruitus appellatur à Cicer. lib. 2. de offic. nullamq; virtutem ipsa esse detectus docet D. Thom. in 2. sentent. 22. dist. 18.* & tanquam insatiabilem lupum, *Bal. conf. 301. nu. 23. lib. 1. aua-*

ritiam esse omnium malorum radicem ex Apostolo probat *Card. Tuse. conclus. 551. h. 1. A.*

- 4 Quæ omnia habens in consideratione in factis rogatus dicebam conclusionem illam, quod quando debitor ex causa voluntaria legat suo creditori compensandi animo cum credito non presumitur legasse, sed utcumque habeat *DD. in l. si cum dote ff. si pater ff. solut. matrim. Corn. conf. 288. Cusar. in cap. officij di. testam. cum in eius notatis per Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 109. Mantie. de contr. ultim. volunt. lib. 2. tit. 2. vtrique non habere locum vbi testator, qui legauit et communi voce erat reputatus avarus, cum tunc animo compensandi relictum fuisse coniecturandum est.*

- 5 Vltæ, quæ pro comprobatione principalis regulæ tenuissimum est, quod cum avarus, & prodigus omnes excedat ille in dissipando, & ille in retinendo sunt vtrique contrarij, & contrariorum debet esse eadē disciplina. *l. ff. de his qui iussu, vel alien. iur. l. fin. ff. de leg. 3. l. in fundo ff. de rei vend. l. inter stipulantes ff. sacra ff. de verb. oblig. l. 2. ff. si quis vltro ff. de quest. cap. 25. ff. de conste. & arguuntur à contrario sensu validum est. l. 1. §. vlt. in p. ff. de offic. eim. cui mandata est iussu elto. l. qui in testam. nro §. mulier. vbi *Glos. ff. de testam. l. si procuratorem §. si ignorantes ff. mand. l. si qui locuplet ff. de manum. testam. l. 2. vbi in causa, & vbi *Cyn. C. de epis. cap. & cler. 6. l. apud antiquos C. de succ. cap. quasi 23. dist. 18. cap. cum Apostolica de inquis. sita à prelat. Tuse. conclus. 498. h. 1. A.* & est societatum frequens, & utilissimum *Mascard. conclus. 1280. num. 65. Sess. 18. decis. Arag. 10. num. 15.* ita quod valeat quando verba legis sunt conditionalia, a ferre *Surd. de 10. sentent. quæst. 21. num. 3. tit. 6.* & in contrariis validum esse, quando in casu contrarij viget eadem ratio, sicut *Monach. in decis. Lucan. 55. num. 20.* & 3. ante eum *Card. Tuse. de conclus. 499. tit. 1. Moh. de rit. nupt. lib. 3. quæst. 3. nu. 9. vbi in 10. resolut. procedere in contrariis tam bonæ fidei, quam iustitiae iuris, vt etiam voluit *Eusard. in top. legat. loc. 4.* vbi etiam affectu hoc procedere in fœdis, vt procedere in statuts sicutant *Prudent. de confort. & fidei com. h. gal. cap. 36. nu. 17. & Cuiuslib. in quæst. commun. contra commun. quæst. 336. num. 2.****

Conferte præterea pro corroboratione text. di. §. p. in l. 1. & mulier. & vbi in verb.

de prodigijs ff. de curat. fam. l. ubi dicitur, quod prodigis; & omnes omnino etiam si in edicto non sunt, illorum mentio in bonis curatores decreto privilegium consequuntur, arg. & Auzus.

Et hæc opinionem corroborat post hæc Doctrina Bald. in l. fin. G. de sentent. pass. ante. l. 6. ubi dum statutum sic quod patre, depotato restituto recuperat, ius patris possitatis circa administratorem omnium bonorum filij remoto tutore dato, nisi esset querit, ubi an si non sit prodigus, sed ita tamen, quod non expendit ubi opus est, an per hoc interdicitur administratio, & scilicet sententiam affirmatiuam scilicet interdicti Administratorem, quia non potest negari quin committat vitium in administratione, unde merito de Ponte in suo tract. di. post. præreg. in tit. de diversis personis ubi scribitur, nam l. 4. fol. 514. firmat posse curatorem dari Auzo, si cui datur prodigum, quia sic ille si cui prodigus, vel alius male, vitiosus bonis, & ita est oculis omnium infestus, quod cuius debet pro quo ponderatur, ut in l. 1. ff. de his qui sunt sui, vel alieni, iur. qui inter ceteros casus ponit casum, iuxta quam sententiam vocum quoque dedisse emendatissimum vitium Dom. Ioan. Dominicus Nouarium meum Genitorem Amantissimum dum casus accipit, sit in anno 1643. remissior.

7. Declaraui enim firmam regulam procedere, ubique per Iudicem fuisse interpositum decretum, quod habentur pro auzo, talique declaratus, & administratio bonorum interdicta, cum datione curatoris, alius secus.

8. Declaraui enim firmam regulam procedere, ubique per Iudicem fuisse interpositum decretum, quod habentur pro auzo, talique declaratus, & administratio bonorum interdicta, cum datione curatoris, alius secus.

SVMMARY.

1. Auzus qualiter describitur.
2. Auzus, quis dicitur.
3. Auzus unde dicitur.
4. Præiudicia, quæ operantur.
5. Auzus qualiter in sacra scriptura representatur.

ARGVMENTVM.

Auzus, quis nam dicatur ad effectum de quo supra.

QVÆSTIO. XIX.

Auzus quidem describitur homo senex capite aperto, in cuius vultibus

1. sunt signata anxia, illa vulgo nuncupatur (Rosp.) qui quidem hinc et comitatur ex ore magnam pæcuniam, quam tæxam tenendo manus simul iunctas in signum reuerentiae sub pedibus habens mensuram vulgo. cum passio, & ante eum tenens altare, in quo residens aliqua Idola, & auri, & argenti quantitas, ab una parte ventus insuflans, & ab altera atbor eradicata, & extenuata, ita ut radices sursum repositæ videantur.

2. Auzus igitur ille propriè appellatur, qui non dat danda, & tenet tenenda, unde secundum D. Hieronymum ad Paul. Auzo sic desinit, quod habet, sicuti quod non habet, anxiens (Idem) Auzum nil aliud esse nisi principum bursam latronum domum confanguineorum rixam, & sibi latum suè illudatum ab omnibus, & singulis hominibus auditum. Huc Auzicia depingitur, ut dixit Senex velle solipsa ornata, cum talia sint terra insatiabiles, (& ut natu rales scribunt) sæpe sæpius non edunt timentum terra deficiat, prout propriè sunt isti maledicti, & peccati auri, qui ut notatur, Ecclesiast. 10. animam suam venalem habent.

3. Dicitur inquam Auzitia ab Auzo aoes, quod idem est, quod cupio, cupis, quia auzus semper cupit, & Auzitia, quasi aucus auium, & iuxta Isidor. opinionem, in libro Etimologiarum, Auzus dicitur quasi auzis, id est pecunie auidus.

Pingitur Senex, quia in istis multis, & facilius solet regnare huiusmodi vitium, ut docuit Div. Hieronymus, dum dixit, Dumque uti in senesque, sola Auzitia iuvenescit, iude patres ne aliquid è manu exeat filius in calumnia, vel saltem dum eorum statum ducti non permittunt incedere auzicie cecitate.

Hinc miser reducit ad standum capite aperto, manibusque tendis, aium teorantia adocans, Idola, & Auzum in Altari, quæ vult, & realiter colit tanquam Deum, ut patet ex Apostol. Ecclesiast. 10. Ibi Auzitia est Idololum aer visum, & quem alium Auzus cognoscit, nisi pecuniam pro quo rati omni insudat, & laborat, quantum in quo pro Deo, ita ut ad talem reducat ne cæcum, ut nesciat quid aliud agere pro illa acquitenda, nec lapidem in reuoluitur elinquit pro lucro facili, unde optimè principum poëta, Virgilius lib. 3. Aeneidos, illa cæcitate cæcua.

Fas omne abruptis Poldrum obtruncat, & auzis, Ut ponitur, quid non mortalia pectora regis Auri sacra famet.

Ec

Et Ovidius *Metamorph. lib. 1. Fab. 4. in.*
 hos promempie verius.
Effodiantur opes irritamenta malorum.
Iamque vocem ferrum ferraque nocentior
aurum.

Proderat, prodit bellum, quod pugnat
atque.

- 4 Quor inuultu, quotque excofione ob-
 miscentur, quot mendaria proferuntur, &
 quot pecunia ob numerum facere eorum
 eur quaa crudelitates, & asperitates in hu-
 manas iurici carnes har de c. m. a. idemus,
 ira vt iuste huiusmodi assimilati possunt
 Grifonis, qui a patte priori sunt Aquila, &
 a posteriori Leones, sic inquam Auarum
 dani sunt Aquila superba summum deside-
 rium habentes se magnificendi ob varia
 entum inordiatus appetitus, ob quod mi-
 feri efficiuntur Troes, qui deuorant bona
 pauperum, ut de illis loquitur est, in *sa-*
en. Historis Regis 2. Reg.

Aquila velatus, & Leonis fortioris.

Assimilatur pariter Velo, qui serco igneo
 appposito proxime oculos obceatur, ita au-
 ri, & argenti metallo Auarus in Oceano et-
 rorum nauigando extorsioneque faciendo.

Eummitat inquam multam pecuniam quan-
 titatem insignum, quod miserabilis Diuus
 Auarus inuultu deuorant tot diuitias in-
 vira exemplo illius, qui stomachum, & vene-
 rem vitra soluit, & necessitati unum repletur,
 nam deinde euomere cogitur, vnde post
 mortem vitibus flammatum, ignis tetrici-
 barum tormentorum unum tuitur, nihil
 aliud ei remanens nisi miseria, & eterna-
 que calamitates.

Mensura, vulgo compassa, sub pedibus,
 que mensuratur, potestque satis extendi est
 insignum, quod tale vitium extendit ubi-
 que, omneque vitium avaritiae mensura,
 vt bene dixit, *Hiapomym. cap. 13. omnes au-*
ritia fludent, & idem 8.

Omnes Auaritiam sequuntur.

Ventus sufflans a latere ponitur in signum
 quia Auarus pro nullo acquirit, & vt est
 adagium pro illis, qui nesciunt pro quibus
 labor est, quod vento laborat, & speciali-
 ter quod pro tali labore non expectat pre-
 mium.

Arbor eradicatus cum radicibus sur-
 sum ponitur, eo quia Auaritia est radix
 fontis, & principium omnium malorum, &
 eius sectatores in mare errorum incidere.

- 3 In facta autem scriptura rapresentatur
 Auaritia homo cum velle plena Rospium
 ob insatiabilitatem, de qua loquitur est, *Da-*
uid psalm. 100. Superbo oculo, & insatiabi-
li corde cum hoc non edebam, & in Pro-

verb. 27. Oculi hominum insatiabiles, &
Eccl. 10. 14. Insatiabiles oculi cupidi in
parte iniquitatis.

Eummet multos nummos, eo quia paci-
 ens *Job. 30. dixit, Diuitias quas deuorant euo-*
met, & de ventre illius extrahet em Deus,
 & veniet Auarus in tali calamitate, & tam-
 vt illa canam iuxta illum, *Psalm. 58. tamen*
potitur, vt sanni, & strebunt ciuitatem.

Scilicet capite aperto manibus iunctis, quia
 adorat nummos, tamquam suos falsos Deos,
 vt ad propofitum scribit, Paul. Apost. ad
 Ephes. 5. Hoc autem scitote intelligentes,
 quid omnis fornicator, aut immundus, aut
 auarus, quidem Idolorum seruus non ha-
 beret hereditatem in Regno Christi, & Dei.

Ventus a latere sufflans, eo quia Auarus
 prouento laborat, thesaurizat, & ignorat
 cui congregabit ea *Psalm. 32.*

Radix desursu arboris eueruantur ponitur
 in signum, eo quia pecuniis cor cupiscentiae
 singulorum malorum adix esse est *2. Tim. 6.*
 ibi *Radix omnium malorum est cupiscentia.*

Scilicet igitur homo, qui avaritiae cecita-
 ti incumbit, quia vt dicit, *D. Augustinus*
in Sermon. Antequam lucretur perdit seip-
sum, & antequam capiat captiuus efficitur

Taliter, quod propriarium carnum in-
 quos, & impius (proci dolus & Mundi
 cecitas homicida eundem, nam ad euadendam
 impensam suam macerat corpus noua,
 thesauro semper cumulare intendens, ita-
 ut parua pecuniae summa nummos au-
 reos, sibi videatur pro augendo, non au-
 tem ad eorum endum insatiabilem appetitum.

Inde assimilatur inferno teste eodem
D. Augustino, quia illud quotquot deuora-
 uit, numquam exiit. Ita in quam operan-
 tur thesauro in posse Auarum, numquam se-
 repleto videns inflammat lucro Auaritia,
 sed non extinguitur, quanto plus ascendit,
 tanto magis sursum ascendere cet cupit, ex
 quo maximam in Auarum occurrunt, &
 perniciem in alia mac *D. Ambrosius de Nam-*
prot Istaclus.

Si igitur avaritiae cecitas tot innumera,
 & diuersa mala euomit, pessimaque gignit,
 ab humano pedore arcenda est, alia in hoc
 mundo, nihil volupetia habetur, & in alio
 cruciatus propter illam abundante.

Deserant propterea omnes avaritiam, in-
 eumbat singuli approbata virtutibus, quia
 id agendo quietem in hoc mundo, & requiem
 eternam in alio habebunt, quia Deus opti-
 mus maximus cunctis praeferat ex sua beni-
 gnitate dignetur. Amen.

cap. r. m. m. 17. quo in loco pulchre, & iace
tractat hanc materiam, quod sanè est in-
sumendum, modo senex ille per prius tem-
pore maritoni fuisse solitus interesse
chirois officij, & huius canonici, iuxta
rendit a per C. m. r. a. a. f. l. b. b. 3. cap. 13.
Adm. de 225. Dum itaq. in præs. for. ecclesi-
f. i. d. 397. m. 2. & ita concludit ad fauorem
quondam, Renc. è di. D. Petri Angeli Ra-
gucci Acheimone Duceffis, aduersus Re-
tutendum Capitulum Nobilis, & Magni-
ficæ Tetræ Potest. Provincie Bafilicæ.

Qua de rarioribus videmus meritis, quod dum feneſtus moribus effluſus ſub orobitur
biline ſe ſtat. Cuius merita. Valis lib. 1. c.
pullatens comprehenduntur, et ibidem
notat intar *Dom Regis Conſol.* in com
miser. nam, 9. quod notant Regnicus
pro inſolentia progerat i. ſub antea de mendi
cat. Valis.

7 Declara tamen firmatam regulam, non praeterire ubi feneat esse sagax et sapientissimam in tali casu cessare butulmodi electionis fori bene fieri appareat, ex diſſis per *Piſſid. di. Franch. det. 408. Piſſid. di. Petrina papiſſe. a cap. 1. Thoma. comp. pand. Deſſis. Regim. in verbo, Sen. i. la ſicada, tome 2, et recenſes ſiquenti Dom. Rur. Deſſ. Cunia. Atchep. 233 p. 3.* ubi nos adducit ad propoſitum in hoc loco in prima impreſſione Neapolitana, *Capit. inſag. i. 64.* qui remiſſioe Piſſidem de nos poſtere al. legat Viſſent, *ipſi ſolaſ. in. in verbo, Sen. i. etae. machin.*

7 Declarari pariter facile posset cessare
tale privilegium, ubi senex esset robu-
sus, ita quod sua valeret exercere nego-
tia, prout tempore aetatis non tingerat.
scenit, argumento totius orû per D. Ric.
d. det. 233. ubi limitatur regulam illam.

quod sexagenarius non possit determinari
ad tyrannum, non praedecet quoties esset
robustus, quod etiam nos alio gando ce-
ner patet in inferis *Adm. Dia. in*
rebus. m. r. i. t. d. m. u. i. d. l. 20 p. 237.

Pro cuius declarationis corroboratio facit rōbere videtur, nām iidem 10 quod quarantatus torqueri potest, si robustus sit, ut dimissa febre, suis negotiis impetisse soleat, ad taxum in *Liquorem* versis, *ad si quis*, ff. de *vt. iudic.* *Gracia* ampl. *crimen*, 8, *nov.* 4. maxime si torcora sit *Leu.* 3. siue *Quasdam* sit *Sauat* et *Clar.* in *6.* *gr. ff.* 64. *nov.* 79 *Frans* *Maria* di. 790. Nec non fenes robusti non iun: habilitandi pro castra simil: *Gratian.* *de* *proc.* *proc.* 106.

11 Et senex robustus tēnare cœtetur,
 trant fr̃x genarū viribz pollens, d̃ iē-
 iunio non ex cūstet, vi enim iūnis Theo-
 logorum schola, dicit Syl. in r. 2. Div.
 Thom̃ quæst. 4. art. 4. Loim̃q̃ in Theolog̃ ma-
 ior cap. 3. lib. 4. tract. 8. Fagundes d̃ p̃cepto
 Eccl̃ie cap. 8. num. 1. D. de ill. 4. lib. 2. Ad apt̃ imm̃-
 sit moral lib. 7. par. 1. cap. 7. q. 4. de la Cuz̃
 in dicit cōstet p̃t. p̃cepto 3. art. 4. lib. 2.
 omel. 2. & alij etiam DD. ex nodis p̃se
 sim.

S Y M M A R I V M.

1. **S** Extraxit gaili docetor, & nomen 2. & 3.
4. **T**ac. in 1. ap. quoniam frequenter, & licet
non continetur, & non intelligitur docetor.
5. **A**ccidit septuaginta & unum ad fidem.
6. **S**acramentum accipiantur à multis personis
bonis, & à filio in capite, sed ad admi-
nistrandum dividatur in duas partes. Vbi con-
fiteatur Deo. Ipsi Genui. Anteriori re-
feratur.
7. **S**apientia non accipitur, & licet saltem est
affirmative Chas. pro tunc, & in prae-
sentia dicitur Antior. n. g.
8. **S**uper agnitionem significat monitionem.
9. **A**ntibium habet quatuor facies.
10. **P**aginatia 1. sub rubrica de pueris, quid dicit
fuerat.

ARGUMENTVM

Senex quis dicatur ad effectum
de quo supra.

QVÆSTIO XXI.

Regula certa dari non potest pro
huius articuli solutione cum Do-
ctores iuxta morem in varias se-
dituere sententias.

Nam atque fuerunt in opinione, quod
runc quis dicitur, senex, ubi annus quin-
quaginta annos perferat adtingit usque ad
septuaginta annos, respondit Glosius pro-
bat, factum ubi ubi perfectum, ubi ubi And. et
et ubi ubi ubi ubi ubi, missus ubi in
C. ubi, s. ubi, ff. de legat. 1. ubi
C. ubi in p. ubi, s. C. de impub. ubi
in ubi de delictis p. ubi, s. 1. ubi in
C. de legat. 1. 37. in fin. ubi, s. 2. Gram. decc. 34

Quod sane fundant ex allegata L. non
obiter, §. fin. de leg. 3. ubi non de hinc quia
satis inter tunc, & inter senes quis
con.

quinto, ubi ad id allegor textum in rap.
f. quis Roma 24. quail. 3. & idem sentit
Castr. leg. 30. num. 24.

S V M M A R I V M.

1. **M**ercator dicitur à merces.
Idem est, & Negotiator sunt idem.
3. Mercator, & quis appellatur pignus. qua requi-
ritur, & non. 4. §. 1. & 6.
7. Clericus ex varia negotiatione non potest pu-
niri.

A R G V M E N T V M.

Mercator quisnam dicitur ad effe-
ctum de quo supra.

Q V A E S T I O XXIII.

NE huius terminibus Mercetoria
nominis explicationem subter-
fugere videat, pro natu bue-
uies suppono, Mercatorem dici
à merce, itaque emens seu nos, vel aliquid
aliud, quod appellatione mercis non ve-
nit, mercator non dicitur, sed venalicia-
rius, à meris appellatione, ff. de verbis signifi-
catis, l. meris, ff. mandati. & ita scribit Azo in
cap. in Curia, sub nom. 4. de test. di-
cens esse utile propter statuta, que lo-
quuntur de mercatoribus, & mercantibus,
Azo in addit. ad Bartol. legat. ff. de leg. 3.
& facinus Statuta de mercator. par. 1. num. 16.
cum sig. fol. 285. Et Statuta in illis, de com-
merc. §. 1. quail. 1. ubi tractat, etiam si ne-
gotiatione & mercatura, & negotiator, seu
mercator sint idem, & pro aliis maxime
parte concludit, ex Foder. de Stat. cons. 207.
Stat. de testis. Et in lib. 6. quail. 2. artic. 1.
& alijs ibidem relatis, de quo Regnieolo
videntur Gifford. de Carr. super Ritu Regie
Camera in libro de iure Fundat. fol. meo 23.
et 24.

Verum ut quis mercator appellari
possit, & Mercatoris privilegij status,
plura conquisitae debent mihi suadeo.

3. Et primò, quod sit matriculatus,
Chellan. in consuetud. Burgund. lib. 4. §. 1. in
vers. si esse cum ipso Mercator, Alasania in
praxi 4. par. dist. 11. §. num. 59. Card. Tuffi.
cons. 209. lib. 1. M. Præf. de Franch. der. 482
ubi apparet per defectum matriculæ, ad
fuisse habitum pro tali.

4. Secundo requiritur, ut in effectu exer-
ceat mercaturam, idem non fuisse, quod
sit descriptus, & matriculatus, nisi autem
exerceat, Bere, Bald. & c. de leg. in l. Sermo-
narius, C. de testam. mult. Signorol. cons. 246.
Vers. Item si adactendum, Præf. de Franch.
dist. 170. quod exercitulum per se ipsum
& non per alium facere debet, Arrianus in
l. Sermo, C. de testam. mult. Maranta loc.
cit. & Card. Tuffi, de ver. lang.

5. Tertiò, necesse est, quod maiori par-
tem suorum bonorum habeat in mercan-
tiis, Abb. consil. 78. lib. 1. ubi quod status
in hoc communi viui inquirendi, vel val-
gatum, plene Alex. consil. 108. lib. 4. Graess.
in rap. 3. de vita, & honestate, in 6. de du-
centis, 29. Rota Roman. divers. dist. 170.
par. 2.

6. Quarto, eandem opus est, quod plures
actus mercaturæ exerceat, & non unus,
cùm ex uno actus, quia non dicatur mer-
cator, Brldrang. lib. 45. lib. 1. Dico in cap. 1. de
de Indu. Statuta de mercator. par. 1. num. 2
ubi de communi DD. sententia testatur
Præf. de Franch. der. 55. Ruigerollan. in tra-
cta. de Commis. Camer. Imperiali cap. 1. §. 1. num. 3
lib. 4. ubi dicit plures actus negotiorum
facere mercatorem, & qui multos actus
mercatoris non fecit, non potest haberi
pro mercatore, Dem. Rota. der. 329. par. 4.
ubi & de alijs requisitis pariter mensio-
nem facit.

7. Inde rationabiliter aliquando consuli-
tus respondi, Clericum ex unica ne-
gociatione non posse puniri per Illustrissi-
mum Nuntium Apostolicum, ad quem
id spectat, ex Salaz. in addit. ad Diaz. in
per. Rota. cap. 15. Et Crad. in collect. iur. ca-
non. par. 1. collect. 17. num. 2. in fin. quos se-
quitur Grassan. in lib. de offi. clerici, §. 1. §. 1. §. 1.
num. 19. addo & Dem. Rota. in praxi resolu-
ta. 201. par. 31. Et Graess. in praxi Anshp.
cap. 62. ma. 8. dùm dicit Clericum non pos-
se dici negotiatorem per unius rei em-
ptionem, vel venditionem, sed plures
singulas requirit, ex Glo. & Bar. in l. 1. §. 1. de
ff. de Tribu. Act. & idem reperio sen-
tisse Farinac. in suis fragmentis, in verbis
Clerici, par. 1. iuxta quorum opinionem
sepius præcileui in ipsa Carla Nuncia-
tore, in varia quippe casibus, in quibus
diversos eliseros fovebam, & precipuè
eompe quon ibi precebat Eminenti-
Cardinalis Pamphilius.

Ego possum, nam non semel proprijs oculis tanquam Iudex Curie misetricum alme Vrbis Neapols eiusque districtus annis elapsis vidi obsterices relictas in medio iuauento aliquid esse virginem, & deinde proprio ore slip, quæ pro vni ghe habebantur à talibus obstericibus affirmari fuisse corruptas, imo quendam annuunt perpetrasse filium, & facta diligenter in loco habitationis à vicinis, fuit id confit marum, & sic è contraria vice quædam, quæ reputabatur deflorata ab huiusmodi obstericibus facta meliori diligentia ab alijs eiusdem professionis fuis reperta virgo, quare illam dimisi, & castigauit denunciantem, qui prædictam tanquam meretricem accusauerat in Curia.

SVM MARIVM.

- 1 Scholaris gaudet fore electione, & amplia vi num. 3. sed dilaturatur num. 7.
- 2 Verba text. in ant. habita C. ne filius pro potre recensatur.
- 4 Scholaris dicitur stare in scholis, etiam si aliquando discedat autem tamen re grediendi.
- 5 Scholaris adiecit suam domum tempore vitæ, reuersurus tempore debito, gaudet omnibus privilegijs scholaris, & vide nu. 6.
- 7 Causa studij dicitur pla.
- 9 Legatum factum pro studio dicitur prius, sic illam pro impensione librorum.

ARGVMENTVM.

Scholaris num Fori Electionis, & Variationis Beneficio vti possit.

QVÆSTIO XV.

- 1 Regula sit affirmatiua, scholarum potiri huiusmodi privilegio electionis fori, dum in Academicis operantur dat studij, prout debet tali beneficio frui, tradunt *Lectus in tract. de privilegio scholar. in præfat. nu. 13. Decian. cons. 14. num. 12. lib. 1. Menoch. de arbit. lude. casu 66. in addit. nu. 32. lib. 2. Petrus ad Gramat. decis. 1. sub num. 9. V. l. ubi dicit. 60. num. 5. Aflin. in tract. de infirmis. 1. ap. 13. par. 1. Borrell. in summa de iur. in tit. de iuram. perborrell. nu. 27. tam. 1. Capib. de Baron. prag. 8. nu. 333. in nouissim. ubi studentes appellati talia, eo quia extra patriam vagantur, ut licetis vacare*

quæ ratio non semper soadet, nec probat, cum non omnes studentes sint exteri, prout in dñs videmus in almo gymnasio Neapolitano, & alibi.

- 2 Quorum sanè opinio corroborari potest ex dispositione text. in ant. habita C. ne filius pro patre, cuius verba sunt ut sequuntur.

Habita super hoc diligenti inquisitione Episcoporum, Abbatum, ducum, & omnium iudicum, & aliorum procerum sacri nostri Palatii examinatione, in omnibus, qui causa studiorum peregrinantur scholaribus, & maxime diuinorum, atque sacrarum legum, etiam professoribus hoc nostra pictati beneuolentiam indigemus, ut ad loca in quibus litterarum exercitium studia tam ipsi, quom eorum nuntij veniant, & in eis sicut habitis dignum namque existimamus ut cum omnes iustitias nostrum laudem, & protectionem omnimodo mereantur, quorum scientia totus illuminatur mundus, & ad obediendum Deo, & nobis eius ministri vna subreclorum infirmam quodam speciali à dilectione eorum ab omni iniuria defendamus, quibus tamen eorum non misereatur, qui amore fittitæ exiles facti de diuitibus pauperes semitippos eximantur vitam suam multis periculis exponunt, & altissimis sapie hominibus, qui grauitur formidam ad corporalis iniuriarum fini causa perferunt.

Hac igitur generali, & in perpetuum, vultur a legi decernimus, ut nullus de cetero tam audax, inueniatur, qui aliquam scholaribus iniuriam inferre præsumat, nec ab alterius cuiuscunque Promota dilectum, sine debitum, quod aliquando ex peruersa consuetudine factum audimus aliquod damnum sit referat scripturis huiusmodi sacra constitutionis memoratoribus, & etiam ipsi locorum rectoribus, qui hoc edictum negligenter restitutionem rerum, & ablatarum ab omnibus exigendum in quadruplum noloq. infamia cui ipso iure eroganda dignitate sua se caputurus in perpetuum.

Verum tamen si litum eis quispiam super aliquo negotio mouere voluerit huius rei optine data scholaribus eos coram domino, vel magistro suo, vel ipsius Comitatibus Episcopo, quibus hanc iurisdictionem dedimus iunctis.

Qui vero ad alium iudicem eos trahere intulerit, etiam si causa iustissima fuerit à tali contamine vadat.

Necnon iuuatur ex cap. Regni inter optatum, & cap. grande, quæ ad id adducit Rota.

ff. di tutor. & curat. dat. ab his, & in l. ff. proda ff. de reb. vor.

Repositur si quidem prodigus infensatus, *Damouder. de pupill. patrois in l. ap. 8. num. 44. M. f. ar. d. de probat. conclus. 1. 2. 30. cum eareat voluntate, & iudicio, DD. in l. si furiosus ff. de regul. iur. & ideo si cadere prohibetur, l. si iuri bonis ff. de verb. oblig. & totus *M. aur. in tract. de fidu. iussor. l. ap. 6. 2. part. primi. tit. 1. ff. l. 8.**

- 5 Declara tamen hanc regulam esse verā, quoniamcum bonis interdictum est, & notione conlites eum esse prodigum, alias secus, quia in tantum gaudes privilegio, in quantum pro tali fueris declaratus, unde licet admittatur ad beneficium restitutionis in integrum, sine primi, & secundi beneficij, iuxta decis. S. C. apud *Præsid. de Præsid. de ius. 398. & 608.* id tamen intelligitur, dummodo prodigus fuerit formiter declaratus, & sic interdicta bonis admittitatio *Imbrian. di. primo. & sicundo bini. conf. di. rat. 3. num. 150. Odd. di. iussus, in ius. par. 1. quæst. 1. tit. 1. l. 4.*

Hinc descendit, quod prodigus sūc à foro, & iudicio arceatur, quando bonis interdictum est, nam in hoc casu conveniens minime posse, sicut dixi. in c. l. fulemius ff. ad v. in fa. ff. x. quib. iuss. l. 1. C. di iur. furios. cū similibus recollectis per *Schenb. prim. iudic. 218. Goleff. d. in sua praxi c. 1. an. l. b. 2. tit. 2. in ius vocand.* ubi quod prodigo non est dandus curator nisi bonis interdictum sit, *Astin. & Ointom. in ff. si. riosus ff. de curat.* unde licet prodigo prohibeatur censum super suis rebus imponere, id tamen est verum, quando illi interdicta est administratio, & datus curator tanquā prodigo ante, *Fili. in comment. de censib. tom. 1. lib. 2. cap. 2. num. 18. Gintius de censib. part. 1. cap. 2. tit. 3. D. Ruc. collect. 298.*

- 8 Et huc spectat, quod prodigos valeat absque decreto alienare, antequam ei interdicitur alienatio, de quo vide tamen latē *Sely. in d. l. 1. C. de curat. furios. & plenē Bar. Inf. & Rip. in l. si cui bonis ff. de verb. oblig. Roman. singul. 226.*
- 9 Et hinc contra creditorem prodigum, cui mutuum est, vel aliter creditum, ante interdictionem bonorum liquidatur instrumentum quoad rescissionem, & executionem realem, licet imperfecte in executione personalia, *Galfr. di. signat. inftrum. vir. si. adu. ius infup. ad d. b. i. zoro num. 2. ubi allegat Rom. in prag. 4. de liquidat. inftrum. qui dicit decretum in-*

S. C. inter *Baconē Lacignonæ. & Marchin. non Pollz. & ad mase. d. Præsid. de Franch. dec. 672 Camill. di. M. d. 105. 39. & Paul. Stalban. conf. 20. vol. 1.*

- 10 Et licet prodigo cellari prohibeatur stū de consensu agnatorum, *Connan. in comment. iur. civil. lib. 9. cap. 4. sub num. 4. Rimon. l. i. in prim. in ius. d. donat. num. 1375.* id tamen intelligitur, dummodo ei administratio interdicitur, sicut, *item prodigus institut. quib. non est perm. f. iur. iussor. Clor. in p. 1. flam. num. quæst. 33. Gab. d. de c. Rot. Lufitan. 17. par. 1. Caprol. di. sui c. f. ab int. in prothetoria m. 208. Crass. de success. ff. testamentum quæst. 12. Vaj. son. troy. collat. lib. 1. cap. 17. D. Ruc. collect. di. collat. 298.* quo in casu nec ad pias causas testari valet, *dx. conf. 18. num. 6. vol. 5. Suarez. in lib. iur. recipi. ff. testamentum num. 18. Spin. in specul. ff. nam. x. l. 1. sub. par. 10. num. 14. & iuxta modum modernis *Thomas. in sua tract. de ultim. volunt. tract. 10. c. 208.**

S V M M A R I V M.

- 1 **P**rodigus dicitur, qui nec finem, nec tempus habet expensarum.
- 2 Prodigalitas est bonis dissipari.
- 3 Prodigus ut interdicitur administratio, quia sunt necessarij & n. 4.
- 4 Index antequam delectus prodigum, quid præcedere debet.
- 5 Dispensatio prodigalitatis datur ab Autho. r. & num. 9.
- 6 Dure est mutuum laudis.
- 7 Prodigalitas cui assimilatur.

A R G V M E N T V M.

Prodigus quis nam dicatur ad effectum de quo supra.

Q U A E S T I O XVII.

- 1 **R**eputatur inquam prodigus ille, qui nec finem, nec tempus habet expensarum sed omnia sua bona dissipando profundit, l. 1. C. de curat. furios. l. i. in l. 1. c. de bonis n. 2 ff. de verb. oblig. ita videtur danda, & non danda, *D. Thom. 2. 2. quæst. 119. d. prim. Martin. di. Carual. in tract. exp. iur. de Princip. par. 2. lib. 1. di. iur. 6. prope fin.*
- 2 Unde cum factis prodigalibus, si bona dissipare, idco prodigus tanquam talis habetur.

bitus remouendus est ab administratione illorum, ideoque ei datur curator. *Leuius bonis, & l. consilio f. de mentia ff. de cur. furios. cap. grandi, ubi DD. de supplend. ne. & lig. pralae.*

3 Quamuis ut prodigo interdicitur administratio plura sint necessaria, quia prodigus debet citari coram Iudice ad videndum sibi interdici administrationem bonorum, ad hoc ut valeat interdicio iam de eius preiudicio, cogitor *ssuin. conf. 279. num. 3. lib. 2. Card. Tuff. consilij. 163. lib. 1. ubi etiam*

4 quod debent insilire consanguinei, vel vicini, quod interdicitur, & prout declaratio, quod sit prodigus debet sibi interdici, & dari curator, qui teneat fidei pberere, inuentarium facere, & administrationem ex Iudicis decreto suscipere, annuens pariter debere prius constare de prodigalitate videlicet, quod male vtatur substantia sua pec actus inferentes prodigalitate, ut quia vendit, & dilapidat. *l. si qui ff. de tutor. & curat. dat. ab his, vel si de facili faceret fidei iussiones, aut si recipiat pecunias ad vsuras, & si continuo dilapidat in ludis tabernis, & lupanari, & similia operatur, vide. M. si ar. de probat. consilij. 15. qui scribit quod necesse est, ut testes deponant de actibus dilapidationis, & reddere debent rationem non interrogati.*

5 Imo aurenta theoricis *Cassrenf. in sum. 248. lib. 2.* Iudex antequam declararet prodigum coratoremque det teneat adhibere, cause cognitionem vocatis consanguineis amicis, & vicinis, & iurisdictionis est publicanda, alias valeret contractus sorte facti per prodigum.

6 Prodigalitas autem describitur quodam muliere, quae maco e suo capite elipit ornamenta donandi auiuo, & alia incipit se spoliare propria veste etiam donandi causa, prope eam residens quodam arbor arida, & arudo patites arida, & in terra manet tumba.

7 Pro cuius ornatu reminiscendum est, quod licet dase sit mulsam laudis, cum id Saluator noster praeceperit derelinquendo esse melius quam accipere, ut in *Mat. 20. c. 15.* ibi (Beatus est magis dare quā accipere,) tamen nō per hoc deueniendum est ad extrema, & quocunque donare prodigalitate, vnde (Seneca) propiciens quendā qui omnia sua elargiebatur, & singulis gratificabatur, in hac protupie verba. *Mala moris iustu, qui gratias virgines conuertisti in meretrices, quasi quod doceret, dare, quod tam bonū est, & tam nobilis actus, tu quia pro-*

digus conumpisti tale gratiosum bonum.

8 Hinc prodigalitas assimilatur mulieri, quae post onomio rerum suarum donationem, ad illum statum se reponit, ut suas carnes denudando proprias donat vestes.

9 Prope se tenet arbor arida, quia multoies videmus arbores siccas cadere, quando multum conantur in produendo fructus, & sic ex defectu homidi radicalis vitz principij exsiccantur, taliter accidit prodigo, quia omnia conquisit, & effudit, ita ut ad talem se re ducat statum, quod iam pereat, & micat colligit, ut in dies videmus in familijs magnatum, & diuitum, & apparet in (Euangelio) loquente de filio prodigo, qui omnia dissipauit, salter quod alieno seruicio stare, & cibis immundis se nutrire coactus fuit.

Arudo arida, quae est symbolum infanie, cum sit vacua, est signum, nam sepius ad reductur talis, qui non discussit de eo, quod eo cecidit, & temporis lapsu accidere potest.

Tuba, seu tromba prodigi captiuam famam significat, quae per archeta, & osbem, vti tubifia selenas, quoniam per singulorū ora prodigus tanquam absq; iudicio vadit.

In (sacra scriptura) prodigalitas assimilatur mulieri omnia etiamque suas vestes donanti, ex *prouerb. Salom. 6. fili mi si sponsum deris pro amico tuo dixisti apud extraneum manum tuam illaqueatur in verbis oris tui, & captus proprijs sermonibus.*

Arbor arida docet, quod prodigus omnia elargiens in Oceanum miseriarum incidit, iuxta illud *Lus. 15. & postquam omnia consumasset facta est famis valde in regions illa, & ipse sepe egeret, & abijt, & adhaesit vni iuniorum regionis illius, & misit illum in cellā, ut pasceret porcos, & supplebat implere vltimū suum, de siliquis, quas porci manducabant, & nemo illi dabat.*

Tuba etiam denotat malā famam prodigi, & murmuraciones, quae quondā de illis fiunt, ut *Prouerb. 10.* disponit ibi *Sapiens iorde praecepta suscipit, stultus iaditur labijs,* cum in numero furiosorum, & infancorum reponendi sint huiusmodi, effuditores, & dissipatores bona, ad quorum acquisitionem tantum incundatur, agendum est enim sic negotium aliquem, ut suum non obliuiscaris, amico ita prodesse, ut tibi non noceat, ut apud *Senec. in suis prouerb.*

de iudiciis p[ro]p[ri]is de iudiciis p[ro]p[ri]is, ubi dicitur, quod p[ro]p[ri]is; & omnes omnino t[ri]b[un]i si in edicto non s[un]t illorum intentio in bonis curatores decreto privilegium consequantur, ergo & Avarus.

Et hanc opinionem r[ati]onibus p[ro]batur. Doctrina Bald. in l. f. de fentent. p[ro]f. num. 1. ubi dicit statum sit quod pater, de portato restituta recuperat ius patrie p[ro]p[ri]e t[ri]b[un]i circa administrationem omnium bonorum filij remota tarote dato nisi esset querit ubi an sit non sit p[ro]diguus sed ita tenax, quod non expendit ubi opus est, an per hoc interdicitur administratio, & fectatur fectentiam affimamam scilicet interdicti administrationem, quia non potest negari quin committat viciu[m] in administratione, unde merito de Ponte in suo tract. de p[ro]f. p[ro]p[ri]is in tit. de diuersis p[ro]miffionibus fieri solent num. 14. fol. 51. dicitur posse curatorem dari Avaro sicuti datur prodigo, quia sic ille sicut prodigus, vel alius male vitat suis bonis, & ita est oculis omnium infestus, quod curari debet pro quo ponderatur p[er] iura l. 1. ff. de his qui sunt sui. vel alieni iur. quatenus cetero casu ponit casum, iuxta quam sententiam votum quod dedisse eminentissimum virum Dom. Ioan. Dominicum Nouatium meum Geritorem Amandissimum dum casus actidif. fect in anno 1622. remissior.

Declarat autem firmam regulam procedo, ubique per Iudicem fuisse interpositum decretum, quod habetur pro avaro, talique declaratus, & administratio bonorum interdicta, cum datione curatoria, alia secus.

S V M M A R I U M.

1. Avarus qualiter describitur.
2. Avarus, quis dicatur.
3. Avaritia unde dicatur.
4. P[er]viciu[m], quae operetur.
5. Avarus qualiter in sacra scriptura repraesentatur.

A R G V M E N T U M.

Avarus, quis nam dicatur ad effectum de quo supra.

Q V A E S T I O. XIX.

Avarus quidem describitur hominem fect capite aperto, in cuius vestibula

1. sunt signata animalia ista ubi ego concupat (Rosp.) qui quidem hinc et omnia ex ore magnum p[er]cipit, quantatem tenendo stans simul iunctis in signum reverentiae sub pedibus habens mensuram vulgo compasso, & ante eum tenens altare, in quo tenent aliqua Idola, & aurum & argentum quantitas, ab una parte venia infusans, & ab altera arbor etradica, & extenuata, ita ut ta dicea fectum rep[ro]p[ri]e videantur.

2. Avarus igitur ille proprie appellatur, qui non dat danda, & tenet tenenda, unde secundum D. Hieronymum ad Paul. Avaro fit desinit. quod habet, sicuti quod non habet, animens (ibidem) Avarum vel aliud esse nisi principium butam latrocinii domum consanguineorum tixam, & sibi latum sine illudatum ab omnibus, & singulis hominibus auctum. Huic Avaritia depingitur, ut dixi Senex vestit colpta ornata, cum calia sint terrae infatibilia, (& ut naturales scribunt) sepe sepius non edone cimenq[ue] ne terra deficiat, prout proprii sunt isti maledicti, & penimi avari, qui ut notatur, Eclesiast. 10. animam suam venalem habent.

3. Dicitur inquam Avaritia ab Avaro, avarus, quod idem est, quod cupio, cupis, quia avarus semper cupit, & Avaritia, quasi avarus anrum, & iuxta I. fidor. opinioem in libro Ethimologiarum, Avarus dicitur quasi avaris, id est pecunie avidus.

Pingitur Senex, quia in istis mistociis, & facillius solet regere humiliori viciu[m], ut docuit D. Hieronymus, dum dicit, Omnia vicia in sepe sententia, sola Avaritia in iuvenetis, id est p[er]viciu[m] ne aliquid e maris exar filia in calamitate, vel saltem iuxta eorum statum delli non p[er]mittant incedere avaritiae recitare.

Hinc miser reducitur ad standum capite aperto, manibusq[ue] iunctis in aeternum, rentia adorans, Idola, & Aurum in Altari, quae verè, & realiter colit tanquam Deum, ut patet ex Apostoli Eclesiast. 10. Ibi Avaritia est idolorum acris, & quem alium Avarus cognoscit, nisi pecuniam pro quo tantum infudat, & laborat, quantum iuxta pro Deo, ita ut ad talem reducitur statum, ut nesciat quid aliud agere pro illa acquirenda, nec lapidem in servolum relinquit pro lura fectend, unde optime principum poeta, Virgilius lib. 3. Annides, illa cantavit carmina.

Fecit omne abruptis Polidum struunt, & auro, Ut possit, quid non mortali pectus cogit Aus sacra famula.

Et

Et Onidius *Metamorph. lib. 1. Fab. 4. in.*
hoc prorumpit verbus . . .

Effodiantur opes irruentia malorum.

Iamque cocens ferrum ferroque nocentior
durum.

Prodierat . prodit bellum , quod pugnat
utroque.

4 Quot transierit, quotque exstirpationes com-
mittuntur, quot mendacia profectuntur, &
quot petiuria obnumerum facere eorum
enim quas crudelitates, & asperitates in hu-
manas iniicit earum hæc diuersa vidimus,
ita ut iuste huiusmodi assimilari possint
Griffois, qui à porce pteriti sunt Aquilæ, &
in possessioni Leonis, sic inquam Auaritia mun-
dum sunt Aquilæ Insuper summum diuiderium
habentes se magnificendi ob varios
eorum inordinatos appetitus, ob quod mi-
seri efficiuntur Leones, qui deuorant bona
pauperum, ita ut de illis loquutum est, in *sa-*
cris Historis Regn. 2. Reg.

Aquila uolucres, & Leones fortiores.

Assimilator pariter Velo, qui ferro igneo
apposito proxime oculos obsecatur, ita au-
rix, & argenti in tallo Auarus in Oceano ex-
torum nauigando extorsioneque faciendo.

Eumonia, toquam multam pecunie quan-
titatem insigniam, quod miserabili Diuus
Auarus inuitè deorauit tot diuitias in-
uita exemplo illius, qui stomachum, & ven-
trem ultra solitum, & necessarium replet,
nam deinde euomere cogitur, vnde post
mortem viribus flammaturum, ignis citibibi-
lis marum torquentis eum euomit, nihil
aliud ei temerando nisi miseras, æternas-
que calamitates.

Mensura, vulgò compasso, sub pedibus,
quæ mensurat, potestque satis extendi est
insiguum, quod tale vtrum extenditur ubi-
que, omocque vtuntur auaricie mensura,
vt bene dicit, *Hieronym. cap. 3. omnes aua-*
ritia student, & idem 8.

Omnes Auaritiam sequuntur.

Ventus iussus à latere ponitur in signum
quia Auarus pro nullo acquirit, & vt est
adagium pro illis, qui nesciunt pro quibus
labor est, quod vento laborat, & specialiter
quod pro tali labore non expectat præ-
mium.

Arbor eradiceus cum radicibus sur-
sum ponitur, eo quia Auaritia est radix
font, & principium omnium malorum, &
eius sectatores in mare errorum incidere.

3 In facie autem scriptura raptoresatur
Auaritia homo cum veste plena Rospium
ob insatiabilitatem, de qua loquutus est, *Da-*
nid psalm. 100. Superba oculo, & insatiabi-
li corde cum hoc non cedeam, & in Pro-

verb. 27. Oculi hominum insatiabiles, &
Eccl. 10. 14. Insatiabilis oculus cupidi in
parte iniquitatis.

Eumonia multos innumeros, eo quia pacis
Iob. 20. dixit. Diuitias quæ deuorauit eum.
et de ventri illius extrahet eas Deus,
& ventree Auarus in tali calamitate, & fame
vt illa canam iuxta illum, *Psalm. 58. tamco*
patitur vt iani, & circumstant ciuitatem.

Siat capite aperto manibus iunctis, quia
adorat oñes, tamquam suos falsos Deos,
vt ad propositum scribit, *Paul. Apost. ad*
Ephes. 5. Hoc autem scitote intelligentes,
quid omnis fornicatoris, aut immundus, aut
auarus, quidem Idololum si cuius non ha-
bet hereditatem in Regno Christi, & Dei.

Ventus à latere iussus, eo quia Auarus
prouentu laborat, thesaurizat, & ignorat,
cui congruit ea *Psalm. 38.*

Radix delursu arboris enervanti ponitur
in signum, eo quia pecunie concupiscentia
singulorum malorum radix esse est *2. Tim. 6.*
ibi *Radix omnium malorum est cupiditas.*

Stultus igitur homo, qui auaricie exci-
tati incumbit, quia vt dicit, *D. Augustinus*
in Sermon. Antequam lucretur perdit seip-
sam, & antequam capiat captiuus efficitur.

Taliter, quod proptarum carniui iei-
quus, & imptus (propter dolor, & Mundi ce-
citas homicida eundem, nam ad euadendam
impensam solum macerat corpus noua,
thesaura semper cumulare intendens, ita-
ut patula pecunie lummola nummis au-
rens, sibi videatur pro augendo, non au-
tem ad coburendum insatiabilem appetitum.

Inde assimilatur inferno talle eodem
D. Augustino, quia illud quoque deuorat,
numquam exurit. Ita in quam operan-
tus thesauri in posse Auri, numquam se-
repletum videns infamatur lucro Auaritia,
sed non extinguitur, quanto plus ascendit,
tanto magis iustum ascendit et ter capit, ex
quo maximam in Auaris oritur ruinam, &
perniciem avertat *D. Ambrosius de Nam-*
pro Israela.

Si igitur auaricie cecitas tot innumera,
& diuersa mala euomit, pessimaque gignit,
ab humano pectore arrenda est, alias in hoc
mundo, nihil volupratis habetur, & in alio
cruciatus proprius illam abundabunt.
Deserant propterea omnes auaritiam, in-
cumbat singuli approbat virtutibus, quia
id agendo quietem in hoc mundo, & requiem
eternam to alio habebunt, quæ Deus opti-
mus maximus cunctis prestare ex sua beni-
gnitate dignetur. Amen.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**enex gaudet fori destitute, sed dolere non potest.
- 2 Senibus magna debetur reverentia.
- 3 Senectus acquiescat meritis, non quod effectum dandi coadunetur, sed ad personam abstractam in Papa, num. 7, aut ad effectum habendi fructus, & distributiones, nu. 8. & ne comprehendantur in l. iura, C. de mender. can. lib. 11.
- 4 Sen ex officio licet examine testes ad aeternam memoriam fieri, & validum fieri.
- 5 Sexagenarius robustus potest condemnari ad fructus.
- 10 Quam avarus robustus pueri tequeri.
- 11 Senex robustus iuvare tenetur.

ARGUMENTUM.

Senex Beneficium Electionis, & Variationis fortan & quando pretendere possit.

Q U A E S T I O X X.

Regula est, senem scilicet tanquam de numero mirrabilium personarum gaudere privilegio electionis fori, *Id. Andr. Innocent. & Bala in cap. significavit, de offic. deleg. pro re, in cap. 187. dist. 11. Azo in summa C. quibus impet. iter, in Const. Regal. Stat. novum, col. 3. vers. quod sen, alleg. tex. in C. cum quibus, in penult. de leg. Rebuff. in Crust. Gall. 101. de finem. prout. glo. fin. vers. si sen, Roland cons. 76. nu. 44. lib. 1. Afflict. dec. 33. num. 1. Menoch. de arbit. ludo. lib. 2. casu 66. ad n. 26. Seephen. in Rota M. C. V. 340. num. 2. Annotat. ad Stat. Parm. in rubri. de ratum. summaria, fidei data magistratibus person. vers. & sen, Arta. dec. Rei Martine 107. Papius dec. 65. num. 4. Cuius de iurisd. in exemplis, quod 108. nu. 77. par. 4. l. 1. Pezz. in comment. ad l. C. de fin. lib. 1. tit. 3. vers. Item sen ex officio. Masah. ad C. de dec. 160. D. Ric. collect. 1623. Mercur. de iudi. ex. 11. nu. lib. 1. limit. 13. sub n. 10. ubi nos allegat in prima impressione, amicus l. nom. statum inter noster abiles commemorat, quod affirmavit pariter Dom. Ric. Valenz. cons. 12. an. 17. eiusque statum etiam afflictionis, probat Ecclesiast. par. 13. ibi, memento Creatoris in diebus solentia tua, antequam veniat tempus afflictionis tuae.*

Quae quidem regula fundata videtur in eo, quia senibus maxima reverentia, debetur, & semper ff. ad municip. sunt quae illi digni multis honoribus & privilegiis, de quibus lausissimi Triquetri. de primogen. in prefat. & nam. 79. usque ad 221. Cassio. in cathol. p. 1. de iudi. confid. 17. par. 11. Mascardi. de probat. com. lib. 1296. Faerman. in prax. cum. quod 93. & nam. 22. usque ad 21. Patulstus in special. tract. de penale. senect. Pineda in iura D. de Baptista lib. 1. an. 1. cap. 9. h. 13. & Dom. Ric. in Collect. Decis. collect. 1023. 1627. & 1862.

Vltra quod senectus & infirmitas, & pari prout dicitur Damond. in ambig. par. in verbi. finit. & sine infirmitas dicitur, cap. magna, de iura, & senectus dicitur esse robur, *Alia in tract. de iurisd. c. 19. unde statum loquens de infirmis, procedit etiam in senibus, cap. primo, & in autem Episcopo, de elec. apert. in C. Parm. 100. 29. num. 6. lib. 2. Novus. lib. 2. filia nupt. al. num. 4. Gra. in. f. de off. deleg. lib. 3. cap. 805. num. 9. affirmans nam. 29. infirmitatem, & senectutem equari ad obtinendam coadiutoriam, cap. 1. de elec. apert. in C. Ancheran. 100. 179. Firmat. de Episcopo. quod lib. 1. Mandis in reg. al. 11. Canon. 10. quod 5. na. 2. Grimal. in reg. 8. Cancell. h. 9. na. 19. cum sig.*

Hinc sic pariter permittum est, senio confecto posse ad aeternam memoriam testes examinare, quoniam modum possunt valitudinarii, & morbo laborantes, & quoniam frequenter, & in l. i. confect. Alia. de praesumpt. reg. 1. praesumpt. 7. lib. 2.

Proor etiam senes, & infirmi equiparantur, quoad absolutionem peccatorum, ab excommunicatione, & Sacrovisum, propter percolationem clerici, nam licet regulariter ista sit reservata Papae possit obtinere ab Ordinario, cap. de iurisd. de sentent. excomm. Tol. in summa lib. 3. cap. 2. num. 2. S. de. de iurisd. lib. 3. cap. 18. num. 25. Graff. de off. iudi. lib. 1. §. 2. na. 160.

Et ita similiter senex, prout & infirmus debet habere fructus praebendae, distributiones ordinarias, & quae dantur pro annuarius defunctorum, *Prub. in addit. ad Monac. in cap. 7. an. 1. ad cler. novum. in 6. Menoch. de arbit. ludo. casu 60. nu. 10. Henr. de incomparabil. benef. in cap. 17. par. 1. Argensola. in stat. in 2. lib. 7. cap. 7. quod 12. Treca. necque cons. 56. Armentarius in addit. ad consil. leg. Nauar. lib. 2. tit. 23. l. 2. & de residuo. & absint. canon. Item in his sen. fori Ecclesi. ap. 2. num. 37. par. 3. Concedi. cum. quod.*

I 147. 1.

enumeretur; Et similiter pro corroboracione ad preteritum possetur. *l. 2. §. fin. ff. de donat. l. 3. C. de test. l. 1. §. fin. C. qui test. lib. 10.* quibus iuribus probatur excedentes quinquagesimum vnum annum a munitionibus personaribus esse expositos vi senes, verum illud in casu speciali est dispositum, non autem generaliter in omnibus, hinc oritur alia esse opera, a quibus tantum septuagenarii excusantur, vt infra dicemus. Necnon adducitur potest *l. 1. de venen.* sed ibi non definitur quia natus erat quies senex appellari posset *l. 1. qui ad relictam Eleciae se impotentem dicit, vt pater nec aepitit m. cap. n. §. alia. ord. allegat titulo.*

3 Præterea cæteri senserunt senem appeteri septuagenarium, ut videlicet *Abel.* in exp. quædam frequenter, num 18. *Ute non censeat,* ubi quod ab hac ætate infra nihil iudicis arbitrio relinquatur, cum satis certum sit habere et edesensum, et quod in re passim à muneribus exorta: ut, 3. ff. de test. immo 5. § item maior, Instit. de exas. sacre, memorie Bernalix summa de off. fil. de causa mente perhorrescenda num 25. tom 1. *Farinas.* de iudi. c. 1. *ver. quæli.* 41. num 28. *Castrici.* c. 156. verum non concludit quoniam facis patet illium excusari, qui annuum quinquagessimum excedit, ad text. in memor. l. 2. §. fil. ff. de decur.

At alij ea refidere opinione, ut qua
naxitate quis censeatur senex, debeat
dependere à Iudicis arbitrio, vt rescrip-
serunt Barbatia cap. fides, num. 73. de testip.
l. 1. And. Felyn. & Socin. Sen. in d. cap. quon-
iam frequenter, vt vide non tantum Bald. in sua
224. par. 1. in verbis, fines, filii aut in l. Aquila,
ff. ad leg. Aquil. Aut. in cap. Prater, in
prim. num. 34. Memoria de p. sumpt. l. 6.
p. sumpt. l. 45. num. 23. Ceteri quod eadem. c. 16.
Dico. Ric. in Dec. ff. Cur. An biop. 234. p. 2.
Gualtherus in 92. num. 7. lib. 1. Barbo. ad Clar.
quæst. 60. num. 27. c. 28. Alium in tract. de
infirmit. cap. 1. p. num. 7. c. 8. par. 1. Paris de
rescript. benef. lib. 3. quæst. 7. d. num. 4. ubi
quod huiusmodi arbitrium regulandum
est iuxta qualitatem personarum recen-
tetur, refert Masselinus in sua p. xi. habendi
concursum ad P. Arto. l. 111. de collat. fact. cler. &
requirit. 7. dub. 6.

Quorum sententia tanquam veriori ego in hæc sum paratus, in his casibus, in quibus nulla iuris constructio exarjatur vbi aperte diffinitum non est, qua nam ætate quis senex dicatur Indi-

4 eis arbitrio relinquendum est, & ita eic
inceperanda dispositio textus in allega-
turi cap. quoniam frequenter & ubi non con-
tetur cap. iij. §. i. de renunciat. cum alijs,
et apud Azzar. de arbit. Ind. cap. 59. m. 3.
et 6. & consequenter a Iudicis arbitrio
dependere debet, quando quis vel senex
ad electionis furi privilegium se admitti
pretendit.

3 Quare cum circa tutelam administrati-
onem sepeu excusatio à iure pro seueri-
tate habeatur, itaque excusetur & *item mater*,
Infin. de translat. tunc. l. 3. ff. de iur. immuni.
Gloss. l. 3. C. qui stat. de profici. lib. 10. Perez
in lib. arden. tit. 1. de las Casp. p. 1. pa-
gina 779. Dum. Reg. Censur. in l. si quis de-
nu. ann. 10. C. de decur. lib. 10. Idem circa
id iudicis arbitrium versari non debere,
see posse mihi suadeo.

6 Propter necesse intermedium poterit, quando traditor de immunitate à personaribus munitibus, quis senex quoad hunc effectum à iure sexagenarius reputatur, § 3. C. qui alit. lib. 10. Gratian. forens. distict. lib. 3. cap. 305. num. 24 Thes. in compen. Drus. Regni in Verbo, senex sexagenarius, idemque, l. 1. ubi idem dicitur quoad effectum, et extenditur ab indolentia, ex Pisan. pragmat. 37. de app. Nigr. in cap. Regni postulat. num. 37. & ita similiter quoad effectum nō reneatur soluere explicationē, vulgō in Regno detto la Tolla, d. textum in l. 1. C. de Capite Crimib. 10. iuxta declarationem Regie Camera Summaria factam de anno 1597. die 10. Martij, referentē tunc Præfide Ribeta, & alias provisiones ab eadem Regia Camera expeditas solitas, licet talis ætas non excludat

7 ad administrationem officij syndicati,
sive allegata per Capitulum de Regim.
Reipublice cap. 3. anno 90. & apud Thor in
empore. Dicitur Regibus Turcis, Sydniam, in 2.
ubi quod ita in officio Elratus Neapoli-
sui sunt decessum ex Praef. de Franco, decem
f. 65. in fine. Illa ratio non officium
dicitur habere honorem annexum, & sic
in anno 1418. seio consuluisse eximium
& videretur l. C. magni nominis D. Jo.
Dominicum Nouarum meum Genito-
rum pro magnifico Vniuersitate Fildis,
aduersus Dominicum Labrefcia, qui fue-
rat electus Syndicus dictae Terrae, & pre-
cedebat se exornare ab administratione
mixtum senis erari.

¶ Vnde eūm septuagintarius d iure habeamur pro sepe, nē carcerari possit pro debito, iuxta vulgatum *Authen. emil.* 336.

quatuor, ubi ad id allegat textum in 149.
si quis Roma 24. q. 117. 3. & idem sentie
Capra 127. 30. num. 24.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**ercator dicitur à merce.
- 2 Mercator, & Negotiator sunt idem.
- 3 Mercator, de quo appellatus posuit, qua requi-
rantur, & no. 4. 5. & 6.
- 7 Clericus ex varia negotiatione non potest pu-
m.

A R G V M E N T V M.

Mercator quisnam dicitur ad esse-
ctum de quo lupra.

Q V A E S T I O XXIII.

Nobis terminis, quod Mercatoris
nomen explicacionem subter-
fugere videat, pro utraque bac-
tione suppono, Mercatorem dici
à merce, itaque emens seruos, vel aliquid
aliud, quod appellatione mercis non re-
mit, mercator non dicitur, sed venalicia-
rius, à merce appellatione, ff. de rei sig. 1.
l. mandatum, ff. de iudic. & ita scribit Azo
in rap. in Civitate, sub nom. 4. de vsu. di-
cens esse utile propter Ratorem, quia lu-
quius de mercatoribus, & mercatoris,
Alex. in addit. ad Bart. in l. legatus, ff. de leg. 3.
& larius Straza de mercator, par. 1. num. 16.
cum seq. fol. 287. & Straza in tract. de com-
muni. 9. l. 1. q. 117. 1. ubi tractat, etiam si ne-
gotiatio, & mercatura, & negotiator, sed
mercator sine idem, & pro affirmatiua,
parte concludit ex Feder. de Sin. 117. 107.
Sicut in iuris. & in l. 6. q. 117. 2. artic. 2.
& alijs ibidem relatis, de quo Regioie
videtur Gifford, de Car. super Rota Regia
Cameria in rubric. de iure Fundat. fol. 112. 23.
& 14.

Verum ut quis mercator appellari
possit, & Mercatoris privilegia in utraque,
plura conuenire debere mihi suadeo.

3 Et primum, quod sit matricularius,
Chozan. in instruct. Burgund. ad 4. l. 1. in
trif. si illi non s. Mercator, Maranta in
praxi 4. par. dist. 9. num. 59. Card. Tass.
in dist. 209. l. 1. M. Praxi de Franch. de 4. 1.
ubi apparet per defectum matriculae, ob
fuisse habitum pro tali.

4 Secundò sequitur, ut in effectu exer-
ceat mercaturam, nam non sufficit, quod
sit descriptus, & matricularius, nisi aut
exerceat, Bart. Bald. & reliqui in l. Schri-
narius, C. de testam. milib. Sigurd. conf. 246
versus item s. aduertendum, Praxi de Franch.
de 4. 1. 70. quod exercitium per se ipsum
& non per alium facere debet, Arent. in
l. Schrienerius, C. de testam. milib. Maranta loc.
cit. & Card. Tass. de i. vel. 309.

5 Tertio, necesse est, quod maiore pat-
tem suorum bonorum habeat in mercat-
tibus, Abb. conf. 73. lib. 1. ubi quod status
in hoc communi viui loquendi, vel as-
garnum, plene Alex. conf. 108. l. 4. Genera.
in rap. 1. de vita, & honestate, in 6. Arden.
117. 29. Rota Roman. dist. 1. dist. 1. 150.
part. 2.

6 Quarto, tandem opus est, quod plures
actus mercaturae exerceat, & non vnus,
cum ex vno actio, quis non dicatur mer-
cator, Bald. in l. 1. q. 117. lib. 1. Dic. in rap. in 29
de Indu. Sicut de mercator, par. 1. num. 2
ubi de communal DD. sententia testatur
Praxi de Franch. de 4. 1. 117. 1. Angerollan. in tra-
cta. de Communi. C. ante Imperial. rap. 1. 9. num. 7
lib. 4. ubi dicit plerumque negotiorum
facere mercaturam, & quod multos actus
mercaturae non facit, non potest haberi
pro mercatore. Dum. Ric. de 319. par. 4.
ubi & de alijs requisitis patet mentio-
nem facit.

7 Iode rationabiliter aliquando consi-
derat respondi. Clericum ex viae ne-
gociatione non posse puncti per Illustissi-
mum Nauionem Apostolicum, ad quem
id spectat, ex Salazar. in addit. ad Diaz in
praxi crim. rap. 15. & Cardan. collect. in 1. 10.
num. par. 1. collect. 37. num. 2. in fine, & quos se-
quitur Grassi in tract. de iussu. clerici, iussu. 6
num. 1. 2. addit. & Dum. Ric. in praxi respo-
si. in 20. par. 3. & Grazius in praxi Archiep.
cap. 62. num. 2. dum dicit, Clericum non pos-
se dici negotiatorem per vniuersam rei em-
ptionem, vel venditionem, sed plures
actus requirit, ex Glo. & Bart. in l. 1. q. 117.
ff. de Testam. Ad. & idem repetit sen-
tisse Farinacius super fructibus, in 112. in verbo
Clericus, par. 1. iuxta quoniam opinionem
sapientis praedicti in ipsa Cuncta Nuncio-
tura, in varis quippe casibus, in quibus
dique sos elictulos fouebam, & praecipue
tempore quo ibi praesidebat Eminenti-
Cardinalis Pamphilus.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**niuersitas habet fore electionem, etiam quod sit parua, n. 3.
- 2 Vniuersitas comprehendit pupillos, viduas, & alias miserabiles personas.
- 3 Vniuersitas iure minime potitur.
- 4 Regula in integram competis Vniuersitati etiam parua, n. 6.
- 6 In patronatu in Vniuersitatibus etiam paruis ex usurpatione presuntur, & idcirco illius probatio forma Concilij Tridentini est adhibenda.

A R G V M E N T V M :

Vniuersitas nūm Beneficio Electionis, & Variationis fore uti possit.

Q V A E S T I O XXIV:

- 1 **R**egula sit affirmatiua, quod Vniuersitas potitur humilimodi privilegio eligendi, & variandi forum in suis causis, ut constat ex *Alex. cons. 12, in fine, Menochi de arbitrio, l. ad casu 66, lib. 2 in add. n. 29. Cerna in vlt. M. C. V. 233.* et frequenter ita decisum per Regiam Audienciam Principatus Citerae, & Basilicæ, & per Magnoam Curiam Vicarie decretum confirmatum, *Vesili ad Aff. decis. 257, n. 2, Rota decis. Rom. in decis. 862 sub n. 1. par. 4. vbi sic decisum per signatorem, Trontanum, var. res. lib. 2, res. l. 2, n. 35 de c. 2 al. l. 1, in fine, in sua modesta compulsa, decis. Regni, in verbo Vniuersitas, l. 1, n. 2, vbi fateatur ita decisum in Sacro Concilio, & Magna Curia Vicarie in causa Vniuersitatis Aquilaniæ, ex *Galap. in penult. 5. Cap. 6, n. 32 p. 3.**

Et licet Marchesanus fuerit in contraria opinione in *fine tract. de commiss. par. 2 in tit. de Annot. caus. cap. 4 n. 28 fol. mto 177.* de quo meminit Scienza in *trast. de appellat. quæst. 7 n. 8, vers. 1, extend.*

- 2 Iam tamen à regula nō discedas, quæ communiter est receptam maximè in Regno, & palpabili ratione falcitur, nam ipsa Vniuersitas comprehendit pupillos, viduas, & ceteras miserabiles personas, & videtur ibi DD. ff. de iust. & iur. l. cum publicum, C. de iure Republ. lib. 1, l. 1, vocatis *Gl. Bart. & Luc. de Penna, vbi Vniuersi-*

tates populi equiparantur, quod pariter asseruatur, DD. in l. Civitas, ff. si cert. pr. lat. è Cyn. Bald. Selyr. & alij in l. Republ. C. ex quib. caus. maior. quia licet populus est io maius tutoris, ita Vniuersitas in maiore Beneficioris, Syndici, & Electorum, siue Administratores (qui pace bonorum) sunt multoties lupi rapaces, & in Vniuersitate infans pauperes, adeo quod Civitas, quæ caret pauperibus, dicitur imperfecta, *Molina in prag. 1. §. 13 n. 22 de Administrat. Vniuersit. per lexum in l. 2, ff. de Nuntiis.*

- 3 Unde merito videmus, quod Vniuersitates, Communitates, & Civitas iure minorum potuntur, ut post alios adducunt *Rodrig. in tract. de ann. c. d. lib. 1, c. 14, n. 67. Cilla de portu rachi, quæst. 123, in fine.* itaui restitutionem in integrum eorum qui possunt, ut per *Alex. & Gl. in d. l. in publica C. ex quib. caus. maior. Gramat. cons. c. m. 77, n. 7.* cum aliis cum notatis per *Sport. Oddian. in tract. de restitutione, quæst. 1. art. 10, n. 69. & 70.* quod in di. a prædicto iō omnibus Tribunalibus, ut est notum.

- 4 Amplius suprapositam Regulam præcedere, siue Vniuersitas sit magna siue minor, prout ita vidi expeditas provisiones Magor Curie Vicarie ad instantiam Vniuersitatis Monast. Per totum, quæ non solum est parua, sed minima, quæ quidem provisiones multis annis elapsis tanquam Regio Gobernatori Alinzi, & Pignani, distique locis Munit. Pictusj fuerunt confirmatæ, ut etiam videretur ad di. Magnam Curiam, quam præfata Vniuersitas per viam electionis fore adieuerat.

- 6 Videmus in quam in simili istis paruis Vniuersitatibus restitutionis in integrum beneficium competere, prout & magnis, *Abb. in cap. 1. causa de regh. in un. terr. Cerna, c. 1. §. 48 sub n. 4. vbi. 1. Frend. di. suis lib. 2, res. secunda antientia, n. 23. p. 3.* *Aff. in Cist. Regni in pedad. quæst. 3, n. 4.* vbi loquitur de Villa triginta tociariozum, *Trontanum, var. res. lib. 2, res. 3, n. 3, de custodia integre.*

Quemadmodum & eadem sollemnitas requiritur per *Sac. Conc. Trid. sess. 6, cap. 2. de regh. in probatioe iurisdictionis Vniuersitatum, requiritur etiam in Vniuersitatibus paruis habentibus ius patronatus. Rota in vna Bononiæ Inuestigat. n. 20. Marey in 199. secum *Cylius & in Bullas Archiepiscopatus in 2. May 1564.**

ram Eminentiſſi. Card. Pamphilus, & Garſia de
hi reſponſis, 5. cap. 9. nu. 102. *Generaſim praxi*
Car. Archiep. cap. 1. l. 6. nu. 6. Don. Ric. collect.
diſpoſ. collecti. 240. ex de p. abas. & p. t. r. n. 101.
Barboſ. de p. d. p. Ep. ſup. ali. g. 1. 2.
nu. 52. p. 3. V. n. an. in tract. de iure p. t. n. 7.
lib. 1. cap. 3. nu. 75.

S Y M M A R I V M.

- 1 **V**niuerſitas triplex, & propriè nil aliud eſt,
quam ipſi homines Vniuerſitati in ſeſine
ſumpti.
- 2 *Homin. ſeparatim, & ſinguli non faciunt*
Vniuerſitatem, & populam.
- 3 *Vniuerſitas dicitur quædam perſona ſilla, qua*
conſtat ex ſingularibus perſoni.
- 4 *Cum Vniuerſitatem faciunt.*
- 5 *Civitas appellatur etiam hominum iure ſocia-*
tio.

A R G V M E N T V M.

Vniuerſitas, quænam dicatur ad fi-
nem de quo ſupra.

Q V A E S T I O XXV.

Quoniam dictum eſt in anteceden-
ti quaſtione, Vniuerſitatem ba-
bere fori electionis privilegium
meo id hic ſubnectere volui,
quoniam Vniuerſitas nōcupetur.

- 1 *Vniuerſitas igitur, nihil aliud eſt, quàm*
ipſi homines Vniuerſitatis. Gl. in l. ſine,
5. l. in Verbo, non dicitur, in ſine, ſi. quod. nu. 5.
V. n. nu. 1. in l. ſi. de colleg. illuſt. Bald. in
l. 7. §. 1. quod. cuiusque Vniuerſ. nu. 1. nām.
totum non diſſert realiter à ſuis parti-
bus, verè eorum propriè, & realiter Vni-
uerſitas nihil aliud eſt, quam homines
Vniuerſitatis. nu. 1. ſine, 5. in nu. quod. nu. 3.
ſi. de p. n. Barboſ. in tract. de ſid. cap. ſine. n. 14.
et 22. niſi etiam eſſent homines, non
eſſet Vniuerſitas, idem dicit Bald. in l. 3. nu. 1.
C. de curat. r. in l. ubi. ubi reſponſi, Vniuerſi-
tatem niſi aliud eſſe, niſi homines ipſos
Vniuerſitatis collectione ſumptos, cum
homines ſinguli, & ſeparatim non faciūt
Vniuerſitatem, & populi uni. vnde Vni-
uerſitas propriè dicitur hominum col-
lectio in vnum corpus miſticum, & ab-
ſtractum ſumptum, cuius ſignificatio eſt
inuocanda p. intellectum. Cachet deſ. 1. 7.
nu. 14. quare Cachet. in l. 7. nu. 1. ſi. quod. 10.

inſque Vniuerſi, nu. 1. ſcilicet Vniuerſita-
tem eſſe quandam perſonam ſictam, quæ
conſtat ex pluribus ſingularibus perſo-
nis, & in l. 2. nu. 1. ſedem, dicit, ſingulos
homines de Vniuerſitate eſſe quaſi mē-
bra facientia vnum totum, quod dicitur
Vniuerſitas. *Myſic. ſi. ſine, 78. nu. 78. in l. 4.*
ubi reed, propriè loquendo aſſumant,
Vniuerſitatem nihil aliud eſſe, quam ſin-
guli homines de Vniuerſitate, qui in cor-
pus vnum collecti illam faciunt, vbi ha-
betur etiam per Gl. de p. n. publi. cap. 9.
in nu. 1. 2. cum ſeqq.

- Itaque Clives ipſi Vniuerſitatem eſti-
- 4 *ciant, Caid. in 1. reſponſiſſi de reſt. Ar.*
nu. 1. in cap. 1. H. ſine. l. 6. 7. ſi. de la. Ar. n. 1.
nu. 1. de la. C. n. 1. in princip. rubric. 20.
quens pariter ex Ar. publi. lib. 3. cap. 1.
Civitatem dici Civium multitudinem, &
ex *Cicer. de ſumma Scipion. ceteros hominum*
5 *iure ſociatos Civitates appellari, vide-*
reſi quando, C. de bin. Vacant. lib. 10. Barboſ. de
clauſula. clauſ. 20. glo. 24. Flan. Ter. ad Stat.
Pap. 123. a num. 8. cum ſeq. & Leſam in l. 1. ſi.
de cau. Vniuerſi. cap. 1. par. 1. ubi macretam
exaltatam omninò habere, nec non con-
ventionem ſcripta per G. n. d. in l. 8. Can-
cell. gl. 37. ubi copioſè docent, quod per-
ſonatum appellatiōe Collegia non re-
ſpondet, & quod aliud eſt Collegium, ſiue
Vniuerſitas, & aliud ſingule p. n. illius.

S Y M M A R I V M.

- 1 **S**edile reſpreſentat Vniuerſitatem.
- 2 *Reſt. in integram comp. Collegia, ſi-*
ne Sedili. nu. 3. ſi. d. vbi nu. 4.
- 3 *Aliter in quibus caſibus reſt. dicitur, & an pro*
iure ſolent.
- 4 *In p. n. n. Vniuerſitatum, Collegiorum, &*
Sidilium qualiter probetur.
- 7 *Collegii Doctores comp. in ſumma ſi-*
l. d. in ſine, ſi. d. Anthon. opinionem, &
quod.

A R G V M E N T V M.

Collegium, ſiue Sedile nūm Ele-
ctionis, & Variationis fori pri-
vilegio frui valeat.

Q V A E S T I O XXVI.

Regula ſic affirmativa, ex palpabili, &
evidenti ratione, quia negari ſuapte
non

boſi, pauperes, habico teſpectu ad norū gradum & ſimiles, qui à miſerabilium perſonarum numero non ſunt excluſi, ideo Indictis abſtinent maximepè in ſimilibus caſibus verſari poſſe, & debere mihi ſuadeo, prout & ita praſtitatur in Regiſ Tribunalibus.

S V M M A R I V M.

1. *Hereditas iacens aſſimilatur pupillis, & ideo habet hoc breuius electioem fore, & iſtud tenet in iuratum, no. 3.*
2. *Privilegia conceſſa pupillis comprehendunt & alij qui per Adminiſtratores reguntur.*
3. *Hereditas iacens reſpreſentat diſcretiſ preſentem.*
4. *Hereditas priuilegiata gaudet privilegio ſui domini.*
5. *Qui ex ſiſtunt habetur per talis gaudet privilegio conceſſo tali.*
6. *Hereditas iacens an ſit perſona vera.*
7. *Mortuus dicitur miſerabiliſſima perſona.*
8. *Episcopuſ diſponit ad ſua caſus per deſiderantibus abſolute.*

A R G V M E N T V M.

Hæreditas iacens, num Beneficio Electionis, & Variationis Fori vi poſſit.

Q V A E S T I O XXVII.

Regula ſit aſſimilatus ea palpa- bili ratione, quia hæreditas tanquam iacens videtur eſſe obſcura domino ſuo, & pupillo æquiparatus, ſ. i. ff. de curat. ben. deſend. l. in poſſeſſionem, ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. ratat, quæ tui ad id expendit teneat. *Palma in diſcreſ. com. & Regem, glo. l. n. 4. par. 2.* & ideo ad iuſtus pupilli hoc electionis ſui beneficii bene vi valet.

Regitur inquam, & hæreditas iacens per curatores, & conſequenter ſingulis priuilegijs, quibus poiuntur alie perſonæ, quæ per Adminiſtratores, curatores, & curatores reguntur, vi potest. l. ex regula viſitata ab omnibus communi calen- loſcepta, vt omnia priuilegia pupilli conceſſa ceuſeantur etiam conceſſa om- nibus alijs perſonis, quæ per Admini- ſtratores reguntur, vi poſt plures quos allegat turatur *Paſſib. in ſui tract. de pe-*

tria queſt. par. 2. rap. 2. no. 92. vtr. ubiſoluntur, recentis Dom. Ror. in ſchol. ad Turap. de pu cauſa. prin. 143. vtr. & iudic. ubi nos al- legat, & ſequitur vlt. Antiquiſſima, & ita praſtitatur vbi in noſtris Regijs Tribu- nalibus in vnijs quippè caſibus.

3. Vnde iſticutationem in integritatem, ſiue primam, & ſecundam beneficium heredi- tatis iacens iſſuſſagari debere utque, ex anteſignata ratione dicendum eſt, quomodei datus eſſet curato, non ob- ſtante lapſu teſtineit vnus menſis à die conſolutionis factæ, iuxta diſpoſitionem prag. 16. de ordi. iudic. vt deſiſum in S. C. in cauſa hereditatis iacens quond. lo. Antoni, & Joſeph. Quia antea die 4. Aprilis 1616 in Banca de Martino, comè ſe- ſſatus Thuriſ Comp. Droc. Regis, in verbiſ, Beneficium, l. 2.

4. Et ideo meſed in quadiſ cauſa à for- tiori dicebam curatores hereditatis iacens validè poſſunt obtinere prouo- ſionis à Magna Curia Vicaria, quam per viam electionis fori adiacet in quadam licet intencata ſuper illa hereditate iacē- te, cui & ipſi erat datus curato, per iudicem loet domeſtici, ſtan. quod heredi- tatis illa fuerat celiſta à priuilegiis pri- uilegiata, quæ potuerat huiusmodi elec- tionis fori privilegio vet. & cum pro re- ſolutione huius articuli nonnulli cano- nicum adducere ſuiſſent coacti, illa hic per exitum ponere extra ordinem, vſum non fuit, & ſunt quæ ſequuntur.

Rogatus de voto aſſimilare vique de- beo, quod ſiue habeatur pro vera illa opinio, quod hereditas iacens comper- eat priuilegium electionis fori tanquam ſimilis pupillo, ſiſtque perſonis, quæ per curatores, curatoresque reguntur, quod non dubio.

Sine contraria ſeſſetur opinio tanquā- tes nona, & adhuc non deſiſta in iure, nec- taſta à DD. quos & ipſe videre potui, Tamen adhuc in caſu noſtro bueſitati, iuxta morem ſtudento concludo petiti electionem ſui iam conceſſum ad ſauo- rem hæreditatis iacens in licet beſiſſille antecum iam ſiſpet ea intencata bene, & inſiſſet fuiſſe conceſſum, & conſeque- ter per Magum Curiam conſirmandum eſſe ſtante, quod olim domeſta dicta hæ- reditatis erat perſona priuilegiata, & comprehenſa ſub diſpoſitione l. *Tura, C. quando Imper. & Conſtit. Regis, Statutus, de magiſtra iſſiſſatur.*

Ad cuius opinionis corroboratioem
(08

(nè fomisce videat) adduco illam irrefragabilem conclusionem passim à DD. nostris amplexam quod hæreditas iacens reprefentat defunctæ personam, & aliam, *Infra de hæred. Insti. l. non minus, ff. de test. l. mortui, ff. de fideiuss. l. hæreditas, ff. de acqu. per. d. m. l. cum hæredas, C. de p. s. Bart. in l. natus, ff. de uocat. vbi quod defuncti, & nō hæredis personam representat, quod etiā approbante Bal. in rub. C. de success. test. nec id negant Moderniores.*

- 5 Et cōferte, nō in similibus videmus, quod hæreditas clericali iacens gaudet priuilegio emendatione collectæ pōsse, & nè teneatur gabellam solvere, imò nec eius executores si vendant ante hæreditatis adiectionem, ut apud *Infra, in l. 1. p. num. 132. ff. de leg. 1. & pōssunt vidisse restantur Dierx de Menz. Var. quæst. l. 3. cap. 30. n. 201. & Dierx. in p. can. fin. Err. l. 1. c. 1. 29. p. 3. quod quid contrarium aientiae voluerit *Lafus in suo tract. de gabellis, cap. 38. cuius intentionem saltem supercitat vocatius, & contrarius peruptimè respondent.**

Viquequo enim hæreditatis adiectione nō fit, nec hæreditas rē deserta, aut vacans, sed tantum iacens hæredem expectando, & non desit persona defuncti, sed venerit iungenti, & consequenter censetur ad hoc quoque dicitur priuilegium, etiā personæ, prout est illud eligendæ forum, iuxta notat in materia fideiōnis plene pte *Lafus in l. si is qui pro emptore, n. 190. ff. de iurap. vbi qui ex fideiōne habent potestatem, bene gaudet pmiuilegio concessio filiali, vbi etiam Bar. agit de representatione hæreditatis iacens, non est enim nouum quod hæredes in casu verò pcedant in casu fideiō, si similes, & eadem ratio militet in utroque, ut communè vocē can. annt DD. & p. cap. 1. *Abb. & Insul. in rap. ad audientiam, de clerici, non resid. & locum tenet confirmat Gayus in tract. de extrajur. d. 9. vbi n. 1. 19. probat etiam dispositionem correctiorum, in casu verò extendit ad fideiōnem ei acquiratam.**

Indè cum persona priuilegiata iam motua per fideiōnem iuris representatione ab hac hæreditate iacente, cum & illa sit accessoria ad ipsum fructum, priuilegiatam, & in quantum hæreditas ab ipso dependat, nec possit decē hæreditas, nisi personam defunctæ representat, ut per *Flam. Dierx. l. in supra tit. sub num. 202. merito eiusdem priuilegio potest posse affirmandum est, cum hæreditas*

7 eas ista iacens non sit per sona vera sed ficta, & aliam representat sicut homo pictus, Vniuersitas, vel Collegium, siue Conleatēritas, aut ergo representat personam sententiæ hæredis, & hinc non dūceretur est si velie adiret per representat personam priuilegiatæ defunctæ quod negari non potest, & tunc nō erit persona pnatæ, sed priuilegiatæ, quemadmodū Collegium Ecclesiasticum edō est Ecclesiasticum, quia continet sub se Ecclesiasticas, si enim aliam personarum speciem representaret, potest specularet vniuersitas speciet esse, & sic faciente talis Collegium inuicem parerent, vnde etiam persona Domini hæreditatis habet tale priuilegium eligende forum, eodē quoque & in hac hæreditas ipsa iacens.

8 Tancō forentis, quia defunctus dicitur miscabiliſſima persona, ut per *Afflic. in Confir. Regis, Insti. nouentium reber, num. 21. quem citat & sequitur Genum in p. can. Curia Archiep. Nrap. cap. 78. n. 3. quo in loco ennelndit pte hanc rationem, posse Episcopos rāqum protecentes miserabilium personarum dispoſere ad pias causas de aliqna modica parte bonorum decedentium ab intestato pro eorū anima, habita ratione ad qualitatē, & facultatem etiam, & Regionis motem.*

9 Quare his paucis contentus meum, conſumo votum, iuxta quod excentum à Magna Curia Viceatē audiui, nām fuerunt approbata promissiones expeditæ pte vnum ex Magnificis Indiciis eisdem, & ordinatum, quod cō effectū acta transmittentur ad ipsam Magnam Curiam stante electione fori facta.

S Y M M A R I V M.

- 1 Rusticus gaudet fori electionis priuilegio, & translatio in istum, n. 1.
Sed quid procedat in rustico sagari, vide num. 3.
4 Rusticus sagari admittitur ad istum, & ad talis personarum n. 5. Et quando dicitur sagari, num. 6.

A R G V M E N T V M.

Agricola, siue Rusticus an Electionem, & Variationem Fori habeat.

QVAE

Q V A E S T I O XXVIII.

Regula sit affirmatio, Agnitionem siue rusticum connumerari inter miserabiles personas, ita quod ei ceteri permillum in currendis causis vi beneficio electionis, & variationis fori, vt in proprijs terminis tradit *Moran Scann. in sup. cum sit generalis*, 25, in *sup. de sup. complet. quem referit*, & sequitur *Manuch de arbit. Ind. in addit. ad ass. 166. nu. 28. addimus Mustiel. in prax. S. C. in gl. complet. in 25. & de eorum priuilegijs vide Rema. Choppin. in *syndicat. de p. leg. tit. 1. l. 1. tra. de ass. fil. 90.**

Cuius regulæ fundamentum dari potest, siquidem rusticitati iura multum, conferunt, illamque iuram, cum sine miseratione dignam, nesciunt quidquid agere debeant, cum sit simpliciter, & ideo illi regulariter in delictis propter rusticitatem excusantur, vt voluit *Glo. in l. si quis id quod, §. 1. in verbo, vel rusticus aff. de iur. iud. in l. Ind. ubi alia iura conuertente allegat, & ibi *Alac. nu. 10. Dec. 33. Affa de terminat. siue de ass. 156. loquitur de excusatione à fustigat. lare iuxta mentem Traquid. in tra. de p. temperand. cas. 31. plenè Odd. de rusticis inuerg. p. 441. quasi §. nu. 39. & affluenter Fornac. in *prax. de iur. in tra. de p. temperand. §. 1. causa 11. ubi ampliat, & hinc hanc conclusionem, vt etiam loquens, quando ignorantia iori excusat rusticum, facit in suis frequentis criminibus p. 2. 300. fil. 49.***

Declarata tamen, si maius regulam procedere in agnitionis, & rusticis grossolanis, non autem in sagacibus, & squatratibus, qui non reponerentur miserabiles personæ quoad hunc effectum eligendi forum, vt in simili loquendum de excusatione à delicto, docent *gl. in l. Alac. §. de rusticis, ff. de excusat. in l. Bald. in l. 1. 30. fin. C. de iur. iud. in l. 1. in l. 1. de ass. 157. nu. 3. lib. 3. Capell. in l. 1. nu. 12. lib. 1. Beron. in l. 1. de ass. 157. nu. 1. lib. 2. Dand. in l. 1. de ass. cum par. 1. lib. 3. cap. 37. nu. 61. Mench. alios conulans in tra. de iur. p. pass. r. 1. nu. 32. Sin. de 237. nu. 12. Fornac. in *prax. de iur. in l. 1. §. 1. nu. 17. C. 36. par. 3. latè Coualloum contra contrarium, p. 253.**

Ei loquendo de excusatione à præsump. per simulationem, & vltimè, de pariter scilicet *Capell. in l. 1. nu. 33. C. de ass. in l. 1. in l. 1. de ass. 157. nu. 1. ubi quod à simulatione excu-*

sanetur rusticus, de modo sint grossolani, non autem sagaces, comprobantur pariter *Cardin. Monte de iur. in l. 1. de ass. cum par. 1. lib. 2. in l. 1. nu. 18. C. Fornac. in *prax. de iur. in l. 1. §. 1. nu. 17. C. 36. par. 3. latè Coualloum contra contrarium, p. 253. ubi appellat rusticos sagaces, qui soliti sunt in ciuitate versari, & ad mundiciam frequenter prociis.**

Unde licet regulariter rusticus excusentur à iure, id ramen fallit, ubi sunt sagaces, l. *Artilas, §. de rusticis, ubi gl. super, ff. de excusat. in l. 1. §. 1. nu. 12. ubi appellat rusticos sagaces, qui soliti sunt in ciuitate versari, & ad mundiciam frequenter prociis.*

An autem in dubio agricola iste præsomatur sagax, vide *Odd. de rusticis in l. 1. §. 1. nu. 65. C. 36. par. 3. latè Coualloum contra contrarium, p. 253. ubi quod bndice omnes rustici sunt sagaces, & non simpliciter sequitur *Ber. de ass. 157. nu. 11.**

Ergo tamen totum contrarium esse verius asseruere, nam rusticitas de per se simpliciter, & sagacitatem expellit, & ideo dicendi agricola, siue rusticum esse sagacem incumbit onus probandi, quoniam de iure simpliciter in ap. præsumitur, *Vinn. de iur. 79. nu. 35. & verum est dicere regulariter est rusticus, ergo simplex.*

Sed quando rusticus dicatur sagax; iudicis arbitrio remittitur, firmant *Lap. de iur. cum par. 1. §. 1. nu. 4. Mench. de arbit. quasi lib. 2. nu. 58. C. Fornac. de iur. in l. 1. §. 1. nu. 37. qui nu. 33. generaliter firmat, quod iudicis arbitrio reliquatur, an rusticus per malitiam, vel per simplicitatem aliquid egerit, ex *Plac. de iur. in l. 1. de iur. in l. 1. §. 1. nu. 4. in fin. C. Mench. de præsumpt. lib. 3. præsum. nu. 40. cum seq. Mont. de iur. in l. 1. de ass. cum par. 1. lib. 2. in l. 1. §. 1. nu. 13. C. 36.**

A R G V M E N T V M

Nauta an Electionem, & Variationem Fori allegare possit.

Q V A E S T I O XXXI.

Regula sit affirmatio Nautam, scilicet haberi in numero personarum miserabilium, vt valeat vi fori electionis beneficium sic inquam eradum in terminis *Ber. in l. 1. de iur. in l. 1. §. 1. nu. 4. in fin. C. Mench. de iur. in l. 1. §. 1. nu. 13. C. 36.*

no 5 di Iudeis, Franc. Marc. di 803. n. 15 p. 2.
quos cecidit, & sequitur *Annua ad Iern.*
Paron in rubi. di raitas fammaria redianda
miserabilibus personis, versu. Nunta.

De clarea tamen hanc conclusionem,
posse vream indicari, si ager pro rebus
nauticis, & eo tempore, quo reperitur
navigare, & sic est in actum navigationis,
deui ad propriam patriam non peruenit, ut
ut scens alias, nam tunc tale prius
gim velleit in iudicium, quia singuli
illa froerent, vns enim ex illa casu,
& ceteri ex alia, & sic sequeretur absurdum.

S V M M A R I V M.

- 1 Peregrinus vter miserabilis persona reputetur.
- 2 Peregrinus non adit ad Dic.
- 3 Causa peregrini non fuit fammaria, & fuit scripta de iuri geratui.

A R G V M E N T V M.

Peregrinus, vel Aduena Fori Electione, & Variatione,
num vti possit.

Q V A E S T I O XXX.

Regula sic affirmata sua, cum huiusmodi reponere inter mutabiles personas ad hunc effectum,
Ban. in 1. q. significandi, di. offi. del. 1. Sum.
Sum. in 1. q. cum si generalis, an 2. di. sum. 1. q. 1.
lib. 1. ff. de iur. iur. Franc. in 1. di. sum. 1. q. 1.
in sum. glo. 1. q. 2. in sum. Peregrinus, Billoz.
in sum. Primus, rubr. 23. m. 10. Tofon. di.
177. vbi loquitur de aduena, & Fuller. in
Consil. Regni Lige presint. m. 4. di. iust. ex
ist. Minus di. abbi Iudei 66 lib. 2. cent. 2
num. 15. Modera. noster Dilecti Neapolitane
in sum. 1. q. 1. di. iust. p. 2. 1. q. 2. 1. q. 1. An.
ad Stat. Paron in 1. di. raitas fammarie
redianda miserabilibus personis, versu. quid 10
Peregrinus. Iudei quod regulis 1. q. 1. 67. m. 3
Borlita summa diversa, in 1. di. iur. iur. perbui
resum. num. 27. Periz in rubr. Rigai Castil.
lib. 3. in primo, pag. 463. m. 1. in sum. di.
con. in Tamburini. in 1. q. 1. di. iur. Abbi Iudei
18. quod 7. m. 12. p. 1.

- 1 Quia sane regula continuatur, nam
Dens continet peregrinos, & aduena
commendare, vt notatur *Dier. cap. 23.*

Ibi (Facit Deus iudicium pupillo, & aduena & amas peregrinos, & eis dat vestitum, & victum) nec non *Ezech. 23. Ibi* (Peregrinus non molestus non erit) & *Deuter. 4*
(Peregrinus, qui intra portas tuas clauda
vi comodat, aut vende ei.)

Est consue pro corroboracione textum
in *auth. omne peregrini, C. commun. facit*
quem ad id proprie allegat *Mench. in*
trati di. abbi. Iudei 66. m. 21. lib. 3. Car
reus in 1. q. 1. M. C. V. 233. Pref. de Franc. de
su. 23. q. 1. m. 4.

- 2 Quare merito videmus causas Peregrinorum esse summarias, ac sine scriptis de more acti, qui mos est seruatus
Ande ab Ifern. in Consil. Regni in probem.
olum 11. prope primopium, quem referendo
sequitur Roci in pag. 1. sub rubr. di. officio
Batali, quibus addo Guballan. rubr. 497.
versu 3. in sum. C. Periz in 1. q. 1. Castil. lib. 3.
pag. 163. m. 2. nec non Stat. Ban. Inq.
Statutus, di. iust. Peregrinus in 1. q. 1.
Fransum, vbi id exornate mandatur, &
ibi videas Memoriam in comment. qui
plara cumulat.

S V M M A R I V M.

- 2 Peregrinus quis dicatur, & n. 2.
- 3 Frangit & Alii agere quoniam dicitur in 4.
& n. diffinit a Peregrino, m. 4. & 5.

A R G V M E N T V M.

Peregrinus, & Aduena quisnam
dicatur ad finem de quo supra.

Q V A E S T I O XXXI.

Regula superius gemata pro eius dilucidatione capiente, ne hic difficultatibus quinam appelleretur Peregrinus, nunc notandum est, Peregrinum appellari aliunde hominem, quia ignoramus eius patris inde peregrinari, ut probentur ex *Rob. 1. de iure, Peregrin.*
& *112. di. L. di. Franc. in 1. q. 1. sum. m. 31*
C. di. 1. q. 1. & consil. lib. 11. Peregrin. in 1. q. 1.
lib. 3. lib. 1. pag. 463. m. 1. versu in 1. q. 1.
qui lib. 1. m. 3. pag. 163. m. 2. annu Peregrin.
ubi appellatur, qui utitur loca sancta
ubi Christus Dominus nosse natus, &
passi est sepulchrum sanctum Hierusalem, aut alia loca sancta usque ad Terras extantes, cap. 1. 24. quod 3. & Rom. p.

petas, licet largo modo ab effectu omnes dicatiam Peregrinos. quod procedit, siue quis peregrinetur ex voto, siue con, siue ex penitentia.

3 Vel Peregrinos nuncupator, qui de loco sui domicilij proficiscitur animo redeundi, nam quousque ad locum con, reuertatur, peregrinari dicitur, & si reddiderit, peregrinari iam desistit, ita, innotetur in l. C. de incol. lib. 10. Et tales non dicuntur habitare in loco, quia habitare quis dicitur in eo loco, in quo quando non dicitur peregrinari, verba sunt nostri Bart. in l. 1. §. habitare, ff. de his qui dicuntur, vel effuder. ex l. 1. §. 1. ff. de liber. agnoscend. ibi enim quis stat, ubi iuriam constituit, id est retinet uxorem suam, si quam fortè habet, & familiam, confert, ita. in l. sua, §. idem quærit, ff. de fundo instum. ibi, Non legatus eos fore, quia veluti comestantes transissent.

4 Prou & forensis nuncupatur, qui de foris, id est de alieno territorio venit, §. si veri aliqui, auth. de quest. l. 1. c. 7. Corn. consil. 147. num. 3. volum. 3. Decian. respons. 33. nam. 37. Cardin. Tusc. consil. 410. per tot. lib. P.

5 Et Alienigena appellatur nedum, qui in alieno territorio nascitur, verum etiã propriè loquendo concupatur illa, qui alterius iurisdictioni subiectus est, l. 1. ibi Alienigena. ibi DD. de emancip. liber.

6 Quem Alienigenam non differre à Peregrino, & idem sonare firmavit, Rebuff. in Cassus. Francia, tit. de sententijs p. uisum. lib. 1. gl. fin. col. 2. versic. 13. col. 3. ubi loquitur in nostris terminis Electionis Fori.

7 Non tamen omnibus, qui dicuntur Peregrinos fidem esse adhibendam, annuit Perez in l. Castell. lib. 1. tit. 9. pag. 165. col. 3.

SYMMARIUM:

- 1 Captus ab hostibus reputatur miserabilis personæ.
- 2 Beneficium restitutionis in integrum, competit apud ab hostibus.
- 3 Curator datus capto ab hostibus.
- 4 Bona & aptissima remota possunt inuiri parentibus, qui eorum redemptum.
- 5 Libertas est præstiosior omni thesauro, & dicitur res inestimabilis.
- 6 Captus liberam non est in commercio nostri.
- 7 Soluunt pro alio fauore libertatis expere.
- 8 Mandatum in integrum non reuocatur mortuo mandante, & fauore libertati.

- 9 Bona Ecclesia alienantur pro redemptione captiuorum, se & bona fiduciarumque subiectione, num. 10.
- 10 Legatum libertatis dicitur fauorabilis pia causa, & legitima.
- 11 Damadus ad trescentos capti ab hostibus, si rediant, non expiuntur tempus impetrandum sit.
- 12 Reuerenda Fabrica S. Petri procedit ad exactionem legati pro redemptione captiuorum.
- 13 Legatum pro redemptione captiuorum, intell. quod tempus soluendum sit.
- 14 Primum, & secundum Beneficium competit in causa libertatis.
- 15 Libertas dicitur Thesaurus absconditus.
- 16 Libertas semel data semper inextinguibilis est, etiam si esset ad illa condita resoluta, vel mutata, nisi expressè sit adempta in p. uisum.
- 17 Libertas etiam si sit adempta in p. uisum in euentum conditiois resoluta, talis redditio resoluatur in satisfactionem, ne competat libertas, nisi sequatur impleretur putum, quam deest possit, quod semel data reuocari valet.

ARGUMENTVM

Captus ab hostibus an habeat Fori Electionis, & Variationis Beneficium.

QVÆSTIO XXXII.

- 1 **R**egula sic affirmatiua, nam cum captus ab hostibus reputetur miserabilis persona, meritò & ipse potenti Electionis Fori Beneficium potest, ut io reuocatis notaru. Butr. in 127. significatiu. de offi. deliga. Marfil. in p. uisum. §. nunc indendum. an. 12. Rebuff. in Cassus. Francia, tit. de sententijs p. uisum. lib. 1. gl. fin. col. 3. versic. duodecimo, Annot. in tract. de arbit. Ind. lib. 2. c. 66. n. 1. p. 1. a. 1.
- 2 Quæ regula iustificatur nam huiusmodi captus parificatur, & alijs priuilegijs, eo quia illi conceditur restitutio in integrum, siue primò, & secundum beneficium, ut in Regno contupatur, sicut & ceteris priuilegijs ira percipitur, ex l. ab hostibus, C. ex quibus caus. maior. & ex l. ab hostibus, C. de captis, & postlim. reuoc.
- 3 Et quemadmodum populus datur tutor, ita similiter capto ab hostibus à sege provideatur de curatore, ut est textus

E for:

tract. de pia cessione p. 164. Verbi, *Etiam legatum libertatis*, verbi, quia etiam, annuens pariter illud esse fauorabilis ipsa locutio, ex *Castres. in d. 9. quarta*, & argumentum de pia causa ad libertatem, & è contra receptum est in iure, *Basil. in l. proximi*, in *fin.*, ff. de his que testamur, di. sent. *Bald. in l. iura, iura finem, de nominum. sign. manumiss. dicitur. Sen. consil. 176. num. 24. Tass. consil. 334. lit. P.* quos nouissimè commemorat *Santarell. Var. 1156. quest. 69. ad 7.*

- 13 Hinc iuste descendit, quod si fortasse Remiges in manus hostium deneant, captiuique efficiantur, & deinde ad nos reuertantur, & consequenter redeant in causam suam, & sic ad treremes, illis imputandum est tempus captiuitatis, prout ita in puncto tradidit Dom. Regens *Consil. in iud. iura, C. de iusticiis lib. 1. c. 70.* qui pro eorum laboratione addoeie textum in *l. iura, C. de pen. ibi*, *Sic facti immensurum et assatum simul fessis supplicia*, *non q. quod dñi puniti sunt ante immensurum hostia, & loci afflicta intra breui spatio a iuratum ponderibus pregramati, etiam talis penam sufferere necesse impellunt.*

Quare legatum pro redemptione captiuorum diei plium, dixit *Bald. in authentic. similiter*, *C. ad l. falcid. Menoch. de presump. lib. 4. presump. 175. num. 13. Bald. in consil. num. 22. Pellus. in consil. Anst. cap. 3. num. 386. Annot. decisio. Rota Babilon 42. num. 13.* & probatur in *l. si quis pro redemptione*, in illis verbis p. 164. manu administrationem, *C. de donat. & in l. si quis in p. 164. Authentic. non de appellat. 129.* & ubique *Ubi* trabunt disposita in libertate ad pias causas, vt notatur in *l. proximi*, in *fin.*, ff. de his que testamur delict. *Bald. in l. 4. c. 1. col. fin. C. de iudic. illud*, ubi plus annote, quod Ecclesia idem est, quod ipsa libertas vigore textus in *l. iud. etiam*, *Auth. de sen. d. 129.*

Adde, quod legatum libertatis dieitur plium, & ad pias causas factum, *Basil. in l. si quis annuiss. de ann. legat. Alex. consil. 109. Valer. decisio. 67. num. 3. Carra. decisio. 86. num. 9. Tass. forisf. quest. 37. num. 3.* in *fin.*, *lib. 4.* quod videtur probari in *l. in testamur*, ff. de fidei. iur. lib. 1. contra voluntatem, ibi rura pietatis, *C. de manumiss. testamur.* & in *l. annuiss. in fin.*, *C. de fidei. iur. lib. 1.* cum dieis, impium esse diserte volun-

tatem testatoris, quæ ad libertatem, respicit, & plura specialia fauore redemptionis captiuorum, tradunt *Leazar. in d. dñi, num. 743. delegat. 1. & Sord. d. 86. num. 5.*

- 14 Indè ubi esset factum legatum pro redimendis captiuis, & intra annum non fuerit executum mandatum Tribunal Reuer. Fabricii S. Petri de Vrbe poterit procedere ad expadionem, & recuperationem; imò illud intra semestris est exequendum per Episcopum loci Ordinarium, si quis autem in p. 164. in *auth. de iusticiis Trib. Reg. Riccia pag. 1. de lega. 14 p. 1. num. 5.* ubi etiam quod tale legatum est solvendum infra sex menses alias debetur vltra à die mortis, *si quis autem hanc eadem Authentic.*
- 15 Et ex his quinq; concludi poterit restitutionem in integrum, siue primam, & secundam beneficium (vt vocamus in Regem) dari debere in causa libertatis.
- 16 Quæ quidem libertas merito vneatur thesaurus absconditus, de quo loquutum fuisse *Isaam 45. mihi inuadendum in illa prorupit verba*, *Dabo tibi thesaurum absconditum, &c.* Et idè pingitur ista libertas pulchri aspectus mulierem enlumba supra caput, veste alba induta, in manu tenens coronam, & in digito manus similiter anulum, & in pedibus thesaurum, quod est capsa plena auro, & argento, & similibus rebus pretiosis.

Ibi nim sunt veræ coronæ, veræ dominiæ, ubi inest ista domina Libertas, illa enim Reges erant, non autem corona.

Quare merito semper pro libertate clamandum est, & ad eius fauorem iudicare debemus, & annuere quod vbi illa semel data est, semper irrevocabilis esse debet, etiam si esse adiecta conditio reuoluntaria, vel modus in eueni conditionis, ad *112 in l. 1. & 2. C. si aduersi liberi l. si ex causa 9. in ff. de adim. ad legat. l. Impi. auctoris ff. de manum. testamur. nisi expresse sit adempta in penam, iuxta *titul. l. 1. Vbi Bald. num. 8. C. de his que pene nuntia.**

- 17 Imò etiam quoties expressè est adempta libertas in penam in eueni conditionis reuolutiva, ille cōditio reuolutiva in suspensum reuoluitur, itant non cōpetat libertas nisi sequito adimplemento potius, quam diei possit, quod semel cōcessa valeat reuocari, *Fulg. & Castres. in l. 1. m. 6. C. de l. d. de his que pene nuntia. Rot. dñi, de 1484. no. 10. & seq. p. 1.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Pauper gaudet privilegio Electionis Fori, & amplius inam si sit lapsus in pauperiorem sua culpa, num. 3.*
- 2 *Causa pauperis est privilegiata, & pia. Pauper admittitur ad postulandum subsidium, & nullatenus absque dispendio, ibidem.*
- 3 *Pauper à cunctis diffidit.*
- 4 *Pauperias sibi generat.*
- 5 *Patrimonium est totum hominis.*
- 6 *Pecunia dicitur secundum fungens, & fiduciam sit futura necessitas.*
- 7 *Divitia hunc rem peccant, & afferunt utilitatem.*
- 8 *Paupertas est iniuria boni, & Noverca utilitatem.*
- 9 *In matrimonij habetur ratio ditijs.*
- 10 *Illustissimus, & Excellentissimus D. Dux de Alcala leonense.*
- 11 *Numerositas familia illam non facit potentem, & quid si nec sit copia ditionum, num. 13.*

A R G V M E N T V M.

Pauper an Electionis, & Variationis Fori Beneficium allegare possit.

Q V A E S T I O XXXIII.

Regula est communi calculo à DD. recepta, pauperem reponi in miserabilem personam unum numero, & vii talentis gaudere privilegio Electionis Fori, ut tradiderunt Bait. in cap. significavit, num. 22. de officio delegat. ubi etiam Abb. Felix, & Innoc. Aude. Glaf. Bald. Augst. & reliqui in l. sua actum. §. si duo, l. ff. de public. Matf. singul. 82. simul, §. Nalla cassi. 390. num. 7. l. 3. Causam in Rota Meg. Cur. Vnat. 290. num. 76. Bellag. in specul. Penit. Rube. 23. num. 10. Gofaar. decis. 177. in primis, Trosius in pragmatia Causa dilationum, num. 31. Crescent. decis. 16. de privileg. Castil. contrarij. l. ut, l. 3. cap. 25. num. 18. Vnat. dec. 222. nu. 3. ubi refert hoc saepe saepius observasse in practica in Regia Audiencia Apulez, ubi admitti varios pauperes ad fori electionem tam in causis quilibet, quam

criminalibus ad instar viduar, & populi, & dicit quod licet aliquando ab aliquibus Baronibus, & partibus fuerit appellatum in Magna Curia Vicaria, & demum in Sacro Consilio preatendendo pauperes non habuisse fori electionem, tamen semper existere remissa causa ad eandem Audienciam, affirmans pariter ex Benincas. quem allegat in tract. de paupertate. quest. 5. in fine, causam pauperis esse privilegiatam, & plam, & simul gaudere omnibus privilegijs, & immunitatibus, quibus pie caule ipse vionitur, & consequenter pauperes non solum gaudere privilegijs proprijs, & sic pauperum à lege concessis, de quibus Affid. in Consilio. Rigni, Mulier. in for. Causis. in Rota Magna Curia Vicaria 299. num. 9. & latius Benincas. in specul. tractu de privileg. pauperum. verum etiam fruior privilegijs pie caule datus, & largiis, quz copiose enumerat Tiracull. in particulari tract. ubi recensiti sunt Illustrissimus Dominus meos Annus emanavit additiones, inde pauper vii miserabilis allegans suspensionem non teneatur facere depositum, servare formam pragmatia, vi decilum, & practicum in sacro Consilio, dicit recentior Giraxell. decis. 84. idemque protedit circa propositiones nullatum.

- 3 *Ampla si maream regulam procedere, & esse veram etiam in paupere. qui sua culpa lapsus est in pauperiorem, nam quomodocumque, & qualitercumque sit pauper hoc etiam potest privilegio, Innoc. Andeani, & Ioula in cap. que in Ecclesiarum. de Constitut. Abbas in iust. de inform. cap. 36. num. 5. per. 1. Vnat. de illa decis. 268. num. 8. annuens iuxta hanc opinionem fuisse decilum, & practicum tam in Regia Audiencia Apulez, & Magna Curia Vicaria, quàm in Sacro Consilio, & Regia Camera Summaria, Borrell. in senon decis. 19. de sacramentis prebendarij. l. 21. tom. 1. Barbof. in remiss. ad ordin. Reg. Eugist. l. 3. in. 3. num. 16. qui tamen eam. 20. declarat conclusionem cessare in paupertate callide affecta, & ex ferpeis per Plat. in l. C. de trans. l. 11. & Azcond. in l. 1. num. 44. tit. 1. l. 4. num. 10. p. 1. d. 1. & si regulariter noceat paupertas ex propria culpa, & vitio proutiens, Cuvor. lib. 2. Vicaria. cap. 16. num. 7. Monach. de arbit. l. ad. casu 96. nu. 10. Mixta in pragmatia p. 1. tit. 2. num. 10. cum sequent. Lat.*

*Bereavis verborum duplex, C. vnde Vis, et Ver,
Alex. ubi profertur, no. 13. Et ibi pauper
Ioseph. 47. Et Cetero sum. 14. testatur de ma-
gna communi ff. solut. matrim. Barb. et no. 149.
Sed no. 78. de respit. Sacra. prof. 30. Crauer.
Verba resolat 1 ap. 6. au. et lib. 2. Auctor ad Stru-
tum. Porro mater de Ratum redditus confer. person.
fol. 44. Item Monach. de Arbitr. Juda. cap. 65.
m. 2. Vbi no. 3. Vbi no. 3. Blandina monacha opta. rasil. 61.
Vestib. ad Affi. dec. 179. Sord. de alimno. 101. 3.
quasi 35. Garbia do. 118. au. in plen. 7. im-
putat. qui coizam DD. adducit in 17. de im-
putat. et de restit. legum. qu. 138. Monach.
de rest. Bonon. 2. au. 3. Card. Caual. drif.
Rt. 120.*

3 Quidquid Iud; & actenta Bartoli thronica, quam reponit in cetera si *replantati*, ex duobus pot illi non maxime accusari di paupertate dicit. scilicet ex qualitate personarum, & factorum; personarum nam iustitias, & vilis reputabitur diues cum pauperibus faculribus, quam nobilis, ex l. *Nuper procul*, ff. de *urb. signat.* & l. *cum condumna*, ff. de *regul. iur. glo. in l. si di faculperm*, ff. de *Iudic. Angel. in l. si verbi. q. de proce. quidam, ff. qui sibi, de *exca.* Dec. consil. 163. ut q. *Tu quis tracti di nobilis*, rap. 120, et 130, nobilis enim maioris indicat diuitijs, quam iustitias, sed vilis, eodem & illi maiorem extum habere in expensis, quia altioris delicatioris cibis, & non capis, & casio ad illius iustitiam, glo. in *fron. rubum*, ff. de *leg. 3. quam*, nouissime commun: mutas *Suarez* in *disfron. Iuda* in *fron. rub.* 311. m. 100 sub n. 26 & ante cum *Aluiscus de prescript. lib. 4. prescript. 137. m. 1. s. ubi alia adducit*, necnon meedunt & quicquid, & non predesti prore iustitiae, *Glo. in l. 1. ad rem labes*, ff. *mandat.**

Et secundum *Prie de Billapieri. Cyn. ex*
Edm. de Arab. Advers. c. de vici iuliaci non
solum vinum, sed et aquam bibulam, si quiter
Trey. 3. in tract. de d. de p. 20. num. 140.
Cabid. de ref. Lugdun. 73. sub num. 14. per. 3.
quod est notandum pro taxatione expen-
sarum ratione iuramenti faciendi, quoties
iulicus adductus in testem, vel in simi-
limum, cum secundo pro pensionum quali-
tatem alienatione sunt peragenda. *Pyral.*
de ref. 1. per. 1. & lxxix decemiam status,
vide de ref. lxxix. moral. lib. 2. per. 1. per. 2.
Sed de d. 1. qu. 1. lib. 2. 25. 28. 29. 30.
Mulsum iuramentum ad resuscitandum. Noy. per. 5.
tit. de alimentis. quest. 1. num. 12. & quest. 3.
indè esse habendam rationem nobilita-
tionis in peragulatione alimentorum patris

nis egenis, fumauit D. Ricc. in praxi refd.
387. par. 3. alimenta liquidem patris no
debetur secundum qualitate, Tiraquell.
de nobilit. rap. 10 nu. 141 Barboſus l. maritus
nu. 5. ff. ſolus matrim. Et ruita a ſuū vilis,
5 generuſ lactate filium, tanquam mater
legit. C. de pater. pater. Sord. de ultim. iur. c. 14.
Valdeſ. deſ. 91. quod ſecus eſt in nobili,
Bald. in l. alimenta, C. de nupt. p. 1. Adz in
ſumma, C. de pater. pater. in fo. 122 Sord.
traſ. de aliment. im. 7. quæſt. 13 col. 1. Palaciuſ
traſ. de nu. c. ſpur. rap. 48 Paſſali. de pater.
Pater. rap. 3 & num. 48 vlt. p. par. 2. Ec
6 bilis non tenetur vili exi eete, Crot. in
alleg. l. ſi euſuſſer, col. 4 vnde deſcendit
quod licet pater non reneatur alimenta
preſtare ſilio ſibi viſtum quæſire valdeſ.
l. ſi que u. l. iura, ſ. ſi ſi ſiliuſ, ff. de liber. ague.
ſord. Bar. in l. 1. C. de uindict. Valdeſ. lib. 1.
id tamen ceſſat, vbi pater eſt nobilis,
nam non poſſerit dicere ſilio, vade ad lē
goniſandam, conſolando agri, vel ad aliā
aitem exprobandam, cum de decus ſi filio
ſimilia agere, Panur. in rap. 2. col. de conuerſi
in ſid. Cap. in vlt. rap. p. vlt. rap. 6. 3. 3. m. 6.
de diu. i. vlt. rap. c. vlt. Crenat. de ſynſid.
rap. 8 ſ. 6 m. 3 par. 2. videmus inquam
8 nobili non conuenire mei caritatem exi
eete ſi, nobilitas, vbi Bald. C. de conuerſi. c.
mrat. Adyſſus abſtru. 34. c. 6 d. quo vide
Annun. in conſ. 34. lib. 1. c. Paſſali. in traſ.
de pater. pater. rap. 2. de nu. 44. par. 4. vnde ra
tionabiliſſime euenit, quod Epifopus ha
bēs aliquod erogare inter pauperes, po
terit in nobilem crogare, qui dāto quod
non ſit mendicans, eamen ſecundum cō
ditionem ſuz nobilitatis enmode vnde
non poſſet iuxta conditionem ſuz no
bilitatis, nam neceſſe eſt vt bona, que
poſſidentur conueniant qualitati, & cō
ditioni perſone, nam alias etiam multa
poſſidens dicitur pauper, & quod ei le
gat, cenſetur ad pias cauſas ieldum.
Marr. in de preſumpt. lib. 4. preſumpt. 115. m. 8.
C. etia in lib. 4. diſpoſ. ſynſid. rap. 605. num. 20.
Idemque eſſet ſi quis haberet plures ſi
has ad maritandum, ita puotualiter in
viroque caſu, Bald. lib. 1. queſt. 4 de doliu. ad d.
col. 2 p. traſ. C. d. Epifcop. c. vlt. Cren. in
alleg. ſi ſynſid. rap. 20. m. 15. ff. ſolus matrim. Tira
quell. de nobilit. rap. 20. nu. 148. quod reſer
eod. ſequitur Praxi. in traſ. de Caſtr. lib. 3
m. 1. pag. 460 col. 2. c. pag. 463. col. 1. in ſum.
vbi loquitur de puella nobili, que non
poſſet ſecundum eius conditionē nubri
c. D. Ricc. in deſ. ſi Cur. Archiep. 190. ſub nu.
14 par. 4. pag. 246. col. 4. in fine, qui dicit af
fir.

ARGVMENTVM.

Amore captus nūm Electionis. &
Variationis Fori privilegio
viri possit.

QVÆSTIO XXXV.

Regula sit affirmativa, siquidem ex cæcæ amoris reputati inter miserabiles personas, maxime miserabile non est quod negare valeat. vnde itaquam talis habet privilegium electionis fori, ut in terminis proprijs recenter scribit *Dem. Riccio collect. dec. collect. 217 par. 6.* vbi huc nostrum locum allegat in prima impressione Neapolitana.

Que sanè regula eo fundamento iouator, nam Amor vocatur furor, & Amore captus dicitur furiosus, illique assimilator, cap enim in inmentate, de prescript. 6. illud, *Auth. quib. mod. effio. legitime. Tit. 2. de pen. temp. cas. 4. Bort. dec. 2. in 75. et 76. Nov. Zam. in sylv. Nupt. lib. 1. m. 109. T. Affat. vol. 327 m. 221. Ad. Idè D. Heera. de hoc affectu loquens cõtra Iovinianum, scribit, quod Amor forem rationis obliuio est, & solaniz proximus sedum, maximeque conueniens animo sopiti virum turbat cõsilia, altos & generosos spiritus frangit, à magnis cogitationibus ad humillimas erabit, quærosos irarundos temerarias ducit imperiosos, fimsiter blandus omnibus inuitiles facit,*

Et *Plac. lib. 3. de ee pulchra*, illa proculis verba, Voloprate veneræ nulla vehementior, nulla furiosior, & *Cir. lib. 4. T. f. quæst. 21c* maxime ad monendum est, quantum sit furoris amoris, & omnium perturbacionibus nulla vehementior, & *Virg. Georg. lib. 4. Ad. ridu*, illa cantauit carmina.

Aedus amant Dido, ita dicit per ipsa serui com.

Et *Ovid. in epist. Helenæ ad Paridem*, alia recitauit similia nempè,

Quæ licet, et postum latior celare faterem, vnde *Plautus in Mostellaria scripti*, quod vbi Amor aduenit in cor hominis, & is vique impressus permaneat, & eor permanescit simul Res. Fidem Famam, virtutem, Deosque deserunt homo sic mo, do oequior.

Imo secundum *Tertul. in Enchir. in. Amore* hæc omnia insunt vicia iniuriæ suspiciones, inimiciæ induciæ bellum pax rursus incerta hæc si tu possis ratione certa facere, nihilom agas, quæ si dea operam, ut cum ratione iusticia.

Taliter quod amor prius à deliberatione, *Palat. Rub. in repet. rub. de donat. inter. v. 1. et 2. par. 5. 28 m. 6. Otter. qoi pnta hu. lus farine cumulat, quæst. 30. par. 1. Dem. Ric. dec. Cas. Archiep. 155. par. 1000.*

vbi decum refert, ceterum omno amore ductum ad ofcolandam mulierem oö iocurrere penam ordinariam, ex *Græm. 105. 48. Ad. ench. de arbit. I. ad. lib. 2. par. 287. m. 7. in f. ar. Pegues. dec. 7. m. 8. Farina. in præf. crim. in. de delict. crim. quæst. 142. m. 170. Quiba recenter conf. crim. 47. m. 16. quod opandum est ad intelligendum, & ornatum pagm. Regi. 1. s. b. rub. de Ofcolandis mul. ioc. circa quam ad hoc effectum mul. ra allegat, que per extensionem sub mo. nomine impressi Illustris. D. Riccio vol. 1. lib. dec. collect. 2705 par. 7. & Amore excusare in crimioe par. dixi Burs. conf. 445 in 13. Farina. in præf. crim. d. 98. m. 87. annuens idem procedere quoad excusationem famosi libelli, *Cher. in p. call. crim. 5. in 460 m. 7.**

Hinc si quis amoris furore perturbatus, videlicet offensione, aut zelotypia, vel desperatione, aut nimio desiderio aliqua dixerit, vel feterit hereticas desendi, quandoque poterit, & excusari nò hereticos esse credatur, prout *Alber. in rub. C. de malefic. circa finem*, qui sic in Romana Rota decum scilicet *Symam. C. et lib. 1. 19. m. 44. Iasè, & perbellè D. Ric. virtute, & doctrois nulli comparandum in sua præf. fore uelof. vol. 672. par. 2 vbi m. 11. annuit ex D. Ad. quæst. lib. 10. de Crant. Dm. quem sequitur D. Thon. 2. 2. quæst. 24. innotantem Demoniam à amore mulierem pronotandum non dicit hereticum, sed potius superstitiosum, & amoris enim vis magna est, & plura, atq; plura operatur, itau infamis, & turpis persona nò reputetur mulier, & quæ nimio amore ducta, amanti sui copiam facit, & ob id à testatore instauri possit fratibus, vel sororibus præteritis, ad *1. s. etiam, C. de conf. testam. in Faber in 6. f. u. v. In hunc de conf. testam. Masciad. de prob. com. 1063 m. 7. Car. dec. 12. m. 1. Farina. in præf. crim. d. 98. m. 86.**

Præterea pro corroboracione validè onfert, nam videmus amorem æquiparari

fati

rari obio. *Glo. in 4. fin. Inltit. de sacris sublat. & ibi DD. Simonellus inltit. de decret. in prefat. num. 75. vbi ea multis firmat requirit decretum Iudicis in contractu illius. qui est amore capitur.*

Ea tandem. nam equiparetur prodigio. qui enim amat. neque finem. neque modum in capensis habet. & bona sua dilapidando profudit. itaut *Vinius in addis ad d. 1. 521. nu. 34. concludit. quod sicuti furiosus. & prodigis datus tutor tot l. t. c. de iur. furios. 4. furiosus. Inltit. de iurati. Ita pariter capto amore cupidino. & lasciuio. quod annis non longè elapsis audiui fuisse practicum per Magnam Curiam Vicarie in personam cuiusdam Equitis Neapolitani. quem ex causa nominatè preteremissum.*

Prout in simili huiusmodi personis amore capere non denegandum esse premium. & secundum beneficium in eorum causis ex supradictis appetere parer. & sepius in discursu habito eum eloquentissimis Viris comuni voto conclusum fuit.

Quare Amoris furore correptum. si fractis exilij sibus ad locum. à quo exulatus fuerat reos venerit Amoris gratia excusandum esse. cuius quidem firmari poterit. de quo nouissimè *Gimbe consil. crim. 47. vbi plura in hac materia adducti. & eandem decisum refert per M. R. C. quod cautus exulet à Regno pio residuo temporis. quod tunc supererat ad complendum exitum.*

S Y M M A R I V M.

1. *Damnatus ad carceres habet fori electionem. & amplius in nu. 9.*
2. *Cuius dicitur pectus mansio. appellatur squalor. & cruciatus utriusque. & de iure sanctorum lxx mltis fuerit add. nu. 5.*
3. *Appellatur semper pectus à pectore de capiendo aliquem incarcerationem.*
4. *Dicitur incarcerationis pectus.*
5. *Tempus incarcerationis computatur in tempore exilij. & minus pectus. & quando succedat lxx pectus ibidem.*
6. *Libertatis incarcerationem dicitur pia.*
7. *Carceri datus omnis locus. ex quoque liberi dicitur non valet. & num. 21. 22. & 14.*
8. *Nihilis dicitur retentis dicitur incarcerationis. & pectus pectus alimentum ab eius creditore. num. 16.*

16 *Extensio fit in sanabilius dicitur lex incarcerationis loquatur.*

17 *Acquisitum eadem est dispositum. & quoniam id non fit utrumque. ibidem.*

18 *Gravatus in tota. debet in alio relaxari.*

19 *Dicitur est dignitas. & trahit nobilitatem.*

20 *Chirurgus dicitur nobilis quod pectus.*

21 *Vinius nobilitas. tanquam nobilis testatur.*

A R G V M E N T V M.

Damnatus ad carceres. Num Electionis. & Variationis Fori privilegio gaudeat.

Q U A E S T I O XXXVI.

Regula sit affirmativa. quod huiusmodi damnatus ad carceres habeat fori electionem. & Variationem. ut docuit

Bar. in l. 1. c. de iurati. in fin. iuxta cuius theoream seipsete Melanch. de arbit. Iudic. lib. 2. c. 66 in addit. Fallor. in Constitut. Regni. Legi praefatus. num. 12. de iustit. & iure. & Perz in l. 1. c. 1. lib. 3. in 1. vers. item incarcerationis. Causid. Inltit. consil. 293. num. 2. in M. vbi quod sunt miserabiles personae. sequitur Annot. ad Sentent. Parm. in l. de reorum addenda summari miserabilibus personis. vers. incarcerationis quoniam. allegat textum in l. 1. qui ad doliandum. C. de Episc. & clerico. & ibi DD. Rois singul. 49. num. 9. Magistr. de Magistrat. lib. 3. cap. 4. num. 4. addo Mascard. de probat. consil. 1065. & Rodier. quest. 104. num. 1. quest. 65. art. 13. quos tectet allegat Tamburini in l. 1. c. de iurati. Abbas d. 1. 5. quest. 7. nu. 22. 23.

Quae sane regula iustificari potest. vcalis habeatur iuxta miserabiles personae. cum carcer dicitur malitiam pectus mansio. atque penalis. speciatuque servitutis. *Glo. in l. si hominem apud si. in vers. extensum. ff. de pign. & probatur in l. item apud Labi. num. 5. quod ibidem. ff. de iuris. Arret. consil. 193. nu. 3. in l. Neuzank. consil. 52. num. 9. Eug. in consil. 76. num. 139. Causid. Inltit. consil. 79. lib. 3. Roland. consil. 57. nu. 40. Tolam. 3. appellaturque squalor. l. 1. c. de iustit. reos. Mantua consil. 266. num. 6. & dicitur cruciatus corporis. Nalla inltit. 319. Mag. de consil. Lucet. inltit. num. 13. Gualt. inltit. de iur. inltit. cap. 4. d. 1. 5. aliaque incommoda*

quantur *Simin lunas* conf. 738, *Gen. des.* 3 r°,
Card. T. usq. 187, *an.* 3, *lit. C.*, *D. Rec. dec.*
Can. Archip. 21 *6 par.* 2. in^o attestatus
 non recedendo de^ois fidei usoriorius cen-
 serue carceratus, *Guid. Pap. dec.* 253 *et dec.*
 563. *Maffai ad Cypre.* *des.* 54, *an.* 3. *recenset*
Gruba post hanc scripta *habitus* *usq.* *om-*
men 34. ubi ex^odis discit si recenset do-
 mi pro carcere sub fidei usoriorius se in^o
 non exitum, si exiit, & iteui sponte re-
 uertatur, an propter sui temeritatem
 fidei usoriorius poena placendus sic n^o fa-
 dici^o contemptum, vel potius excusan-
 dus, de quo videndi sunt *pauier Vulp.*
conf. 139 *Gramma praxi Archip.* 149. 34.
Farinac in praetico. *queli.* 30. *an.* 77. *et seq.*
et Mallrid. *des.* 350.

Ex cuius ampliationis viribus in quadam facti contingentia de anno 1624 pretendi domi retentam ob debitum ad infantiam sui creditoris, potuisse petere alimentum, ac si carceratus fuisset sub clauis, quam sanè opinionem pet hęc formalia verba suffragari videtur.

Quantitur, ut Nū Nobili pauperi en-
gerato, et posito in domo pro debito ci-
uili sine administranda alimēta per eius
creditorum, sicut tenetur prelati car-
cerato in vigilia publica. Et casus oc-
currit inter Magni Maurinū et Io. Ni-
colauū Maurinū creditorū, qui pre-
tendit non esse obligatū administrare
alimēta ipso Maurinū, dūm ad insti-
tutū suū non retinebatur in carceri-
bus publicis, sed in sua propria domo,
quam solitus erat habitare per peccati-
onem.

Sed ego, qui partes huius Mag. Mauriti debitoris fulcior, pratendo omnino esse subministranda de illa alii mutuant, non obliſte, quod in domo ſua detineretur, quia nobilis in domo decemum carceratus eſt, tanquam ſi eſſet verè, & traliſſer in carcere publico, ad sexum ſingularè in *Liquæque, ſ. Glimm, ſ. de Verbor. ſignific. Peſis, ſ. rubr. de donator. Nr. c. Verrem, ix. no. 14.* vbi quod ſagis ludici in ſatisſe eſſet ait, vbi per palatium habilitat nobilem. *Acord. de iur. mend. Reg. cap. 5. c. no. 21 par. 2.* & carcer dicitur domus in qua quis tenetur. *Quirba c. conferm. 34. no. 1.* & ſic qui de carcere ducitur in cameram conſulodibus verè carcerata appellatione afficitur ait, *Meſſina c. 1. no. 47.* & facere *Sord. in ſu. traſſ. de elemos. tit. 4.*

quæ. 17. num. 19. ubi bene firmat opinio-
nem. & eodem modo, qui est possus in
domo, sed alio loco sub custodia carce-
ratus dicitur. *Calder. de Heret. cap. 1. num. 3.*
Guid. Pap. filij. 849. num. 3. nam qui neque
iste quo vult carceratus dicitur. Item ratio
4am. Generali. ff. de quib. caus. maner. Bonaldi in
pol. lib. 3. cap. 5. num. 10. Franc. Mart. dec. 377.
ad eam. Dec. conf. 118. num. 5. Unde si ante
statum quo quis carcerari debeat pro
debito, si aliquis nobilis venias carceri
idus, utique iuxta statum sacrum fuisse
se dicitur, si ei assignatus sit locus potius
palatium, vel Ciuitas, vi per. Ag. in L. qui
in carcer. ff. de quib. caus. ff. de quib. caus.
lib. 1. cap. 30. num. 39. Pal. in rubr. de iust. iust.
ff. de iust. 3. num. 13. Grear. de Petra sen-
tella. ff. de. 30. C. de in iur. in verbo, Carceres,
Admiral. in praxi 3. p. 4. num. 13. con-
fiterunt plena manus adita in q. 138. l. 1.
ubi omnino est videndum si idem repe-
tetur in tantum quod in materia Ricus.
M. C. V. quo cauetur ut debitor ciuitas
super tenore instrumenti non audiar
nisi in vinculis, vel facto de posito. Nobi-
lis carceratus dicitur, si ei assignetur ro-
ta Ciuitas pro carcere, ut ibi docet not.
Bartholom. de Capua, quamvis in praxi
non sit iure.

Quare, si ante pro veto, quod Nobilis
Carceratus in domo, si vere carceratus,
13) tanquam si esset in publicis carceribus,
conferantur triginta est, quod creditur
teneat illi alimenta subministrare eodē
modo, quo carceratus in vinculis publi-
cia, si reclusus per stationem bene pot-
est ludicrum relaxari, promissa repe-
tio iudicatum per Senatum Ludovicum
apud Plurimum ad det. 3. tom. 1. qui in ter-
minis nostris loquitur, licet post hanc
feriosa habuerim.

[illegible]

3 Ego tamen replicando respondeo,
quod licet illius gⁱ. opinio, & doctrina,
esset exorbitans a iure. Tamen, cum in
utroq; casu daretur similitudo, & ali-
mentorum materia sit pia, & fluorabilis
Lentis ubi communitur DD ff. de aliment.
leg.

8. t. an. 67. *Instit. de appellat. Cusar. in lib. 2. vbi. rescript. cap. 1. h. 4. et seq. Litterar. dñs. 30. plenissime Fartor. in tit. de carcerib. q. 27. h. an. 77. ium. seq. Bassal. qui alia colligit de patre p. 11. p. 2. 2. 5. an. 68.*

- 20 Quz quidem dignitas, & nobilitas bene consideratur in personam Chirur-
gorum Doctoratorum in Chirurgia, ex
latē traditis per nostrum Præsidem
de Franch. in sua dñs. 562. vbi metizē re-
fert decisiū per Sacrum Consiliū ta-
les Doctoratos in Chirurgia assequi di-
gnitatem. Et tunc in genere pona iudicē-
runt nobiles. quia Chirurgia est pars Me-
dicinæ, & Chirorgici appellantur Me-
dici, qui pariter habent dignitatem, &
sunt nobiles. quia Chirurgia est pars Me-
dicinæ. in tit. de Nobilit. cap. 31. an. 41. et an. 512.
Bey. dñs. 22. an. 11.

- Vltra quod probatur. quod licet ipse
Maoricus fuisset plebeius à natiuitate.
tamen postea semper vixit nobiliter vsq;
ad istud tempus: & idē tanquam nobi-
lis debebat reputari, ad tradita per
Plebicum in dñs. 11. 14. an. 1. vbi ille. qui
fuit plebeius à natiuitate. & postea vixit
nobiliter sū exceptis à solutione tribu-
ti. conferunt latē tradita per Anan. in
cap. 3. lib. 1. vbi quod hoc nobilitas
privilegium circa pœas ossigēdas. ex-
tenditur etiam ad populares honestos.
ve dixerunt pariter Bart. in cap. aduim.
h. firm. ff. de pœis. Faly. in cap. cum quidam.
41. 3. de iur. iur. quos refert Lopez in rub. de
dñs. inter vir & uxor. f. 3. an. 19. quod in-
concussē in Regno seruatur, & ita est in
visiū obferuancia. ita quod illum. qui
fuit plebeius à natiuitate. & postea vi-
xit nobiliter esse tractandum ut nobilē.
& idē esse exceptum à solutione tribu-
ti. decisiū dicit Phab. dec. 4.

Quare per Magnif. Iudicem fuit in-
tempus cum decretum, quod alimenta
subministrarentur ipsi Doctori Chyrur-
gicalias quod liceo licetur.

SYMMARIVM.

- 1 Damnatum ad Tririmes maxima est mi-
seria.
- 2 Dammati ad tririmes amiserunt Civitatem.
& libertatem. & multo aquirantur.
- 3 Fisiis ex persona damnati rami de civitate.
an aliquid aquirere possit.
- 4 Damnatu ad tririmes an sit infestissibilis.

Damnatu ad Tririmes. Nūm Ele-
ctionis, & Variationis Fori.
Beneficio gaudeat.

Q V A E S T I O XXXVII.

- R**egula est pro affirmativa parte
constituenda. v. i. valrat frui hu-
iusmodi privilegio Electionis
Fori. cum damnatorum qd tri-
rimes infinita sit propē modū miseria.
ndm instar leumentorum omni requie.
& refrigerio carcer. & ad contritus. gra-
uissimosq; labores verbibus asingno-
tur. & interior pascuntur pœe angustia.
& tribulationis aqua. ac eandem adhuc
vientes quandam quasi gehennam non
apud inferos. sed apud superos patien-
tur. ut dicit Emilianus. Cardin. Billam.
in suo tract. de gemit. Cramb. lib. 2. cap. 8. vbi
vbi miseria. pag. 233. refert. & sequitur
Capit. de. R. dñs. 37. in addit. lib. 1.

- 2 Er cum eorum libertate hoc privaci.
Civitateq; amittunt. v. i. vbius pro-
bat Tractatus. regis. i. sub. an. 7. de morte
hatur. miserabilis aquirantur debent. v. i.
de illos mortuis aquirantur. annoit. Ma-
stul. dec. 1. 67. an. 2. firmans per hoc Fiscū
3 ex eorum persona nihil aquirere. Sed
id. quod ipsi capere non possunt acqui-
ritur alijs. quod illud fuisse haberi.
ex l. 1. vbi DD. ff. de hered. mltis. Cler. in f.
tallan. dñs. 22. Fastina in pract. crim.
q. 10. an. 160. P. r. r. de iur. Fisi. lib. 3. lib. 4.
qui eadem id dicant verum in eodem
nato ad remigandum in perpetuum. non
autem ad tempus. sequitur. Malit d. de.
4 as. 167. an. 12. quod in loco riatat arricu-
lum si condemnatus perperu ad eem-
gaudum super Tririmbibus sit insufes-
sibilis. de quo pariter vltra alios. v. i.
Castul. dec. 37. vbi discitur si possit sa-
cere cessamentum. & contrarius inter
vivos. & nos alios diximus in tract. de pri-
vilegiis iurisdictionis. & mali ablati. p. 1. 3.
& recentior etiam. Maista de succ. p. 3.
quod. 1. 4. art. 3. tom. 1. vbi etiam quod pe-
na damari ad Tririmes quoad effectū
aquiratur mori naturali.

1. *Relegatus, & deportatus miserabilis dicitur.*
 2. *Condemnatus ad relegandum, si fuisse post condemnationem in carceribus detentus, id tempus erit in relegatione computandum.*

ARGVMENTVM,

Relegatus, vel Deportatus in Insulam, Forti Electione, & Variatione, An uti possit,

QVÆSTIO XXXVIII.

Regula sic affirmativa, quod relegatus, & in Insulam deportatus gaudere debeat beneficio Electionis Fori, cum & illi à numero miserabilium petsonarum non sint exclusi, satis quidem miserabiles ostenduntur possunt, solum à loco assignato recedere non valent, ita quod eorum libertate (quæ in hac mundi machina singulis rebus præstatur) est, l. si fortis ff. de reguliur.) obtati videntur.

Male enim quis vivere dicitur, absque libertate vivit, & inde merito videmus, quod si quis post relegationis condemnationem detentus fuerit in carceribus id tempus in relegatione erit excomputandum, *Basil. cons. 4. 15. num. 1. 2. Tirac. in l. ill. de pen. temp. cons. 41. Præf. de Furch. de. 317* quos recentior commemoratio persequitur *Gurba in cons. cum. 30. in fine*, iuxta quam sententiam ego tanquam Iudex Regius Civitatis Amalphitæ prædicavi in causa In-Baptiste de Ambunio Casalis Puierolæ eiusdem glisius Aduocati Camaræstia.

SYMMA RIVM.

1. *Demoniacum reputatur miserabilis persona.*
 2. *Demoniacus non prestat ordinem, & quid si tale morbus superueniat, num ad alius ordinem ascendere valeant, n. 3.*
 4. *Demoniacus delinquens an puniatur.*

Demoniacus Num Electionis, & Variationis Fori Beneficio iuuetur,

QVÆSTIO XXXIX.

Regula sic affirmativa, ut huiusmodi oppellus à demone gaudeat Electionis, & Variationis Fori Beneficio, cum satis in miserabilitate stare videatur, dum opprimitur quotidie ab illa pexima, bestia humanæ penis antiqui hostis, & aquiras enim suadet, ut decoretur privilegio, sicut & penis, tormentisque abundat.

Vt ita quod taliter obfessus à Demone inter infirmos reponitur, leant morbo laborare decessatur, & corpore viatus costringitur, & ideo videmus quod tales demoniaci nequeunt ad clericatus gradum ascendere, *cap. martini, & cap. communiter, & ibi glo. 1. cap. clerici 33. dist. 1. Alia. Delag. de glori. Eccl. lib. 1. cap. 48. l. 1. F. Huiusmodi summa lib. 4. c. 8. n. 8. l. 1. A.*
 Imò qui post promotionem sunt à demonibus obfessi, tādū erant ab eorum officiis ordine, & in eis suspensi, quousque per unius anni spatium præ discretione Episcopi inveniantur ab huiusmodi calamitate liberati, & alieni, *Gloss. in d. cap. communiter, Mass. de irregul. 2. cap. 15. n. 3. Tola in summa lib. 1. cap. 39. n. 3. & 3. Sarr. de consuet. lib. 6. cap. 9. n. 1* taliter non dicitur, qui sui in eo opinione nunquam fas esse illis ministrare etiam postquam à demonum obligatione fuerint liberati, ut per *Nazar. in manuali cap. 7. nu. 203 Burgas in l. ill. de irregul. nu. de respo. tutoris, nu. 17 Campan. in d. consuet. Canon. rub. 1. cap. 17. nu. 189.*

Et secundum Bellæ *disposit. clerici d. sic. de disposit. clerici. 8. 7. nu. 41.* In ordinibus minoribus constituti à demone vexati nunquam ascendere debent ad maiores ordines, ex *Glo. in cap. clerici 33. dist. 1.* Verum id ab Ordinarium arbitrio dependere debere mihi suadeo verius, qui quidem iuxta factorum qualiter prudentem se gerere debent.

Et à demonibus obfessus esse insignibiles passus ad prætoriam colligitur, ex *cap. martini, & in c. Clerici, 33. dist. 1.*
 & apert.

& apertius probatur in 1. ap. *Uspae adio*, *radum distind.* ubi redditur ratio. Nam si in tali munere positis aliquid propriæ infirmitatis occurrat, quis hæc illud de sua salute considerat, ubi multos ipsos curatiois humane tanta perpexerit calamitate vexari.

- 4 Sed modo crimen commissum per obsequium à Demone, ita sit tribuendum. Demon obsequens, ut nullum de eo crimine sumendum sit ab obsequio, declarare *Griueli. decisio. Statuta Dolan. 33.* ubi facti seriem enarrat, & de istorum Demonum potestate verba facit, ex cuius dictis ego sum in opinione non posse puniri taliter obsequens, cum in dubio presumatur fecisse impulsu demonis, & tempora quo non erat in se, quod secus puto, quoties aliter sit circumstantiis, & coniecturis appareret, itaque maxime iudicis arbitrium versari debere sum vobis, prout & ita, dum in facto meum requireretur consilium in hac deventi sententiam.

SYMMARIA IV.

- 1 Decedens habet fori electionis privilegium, sed dictum, ut non.
- 2 Pene plures contra dictum sunt statuta.
- 3 Decedens excluditur à consensu bonorum,

ARGUMENTUM.

Decedens An & quando Electionis & Variationis Fori privilegio potitur.

QUESTIO XXXI.

- 4 Regula sit utrum pro affirmati-
va parte, quod decedens scilicet habeat beneficium Electionis Fori, ut in terminis notantur *Dum. Rig. Tapa in Consuet. Regni, Statutum, quædam regit, & sequitur Capitulum in præg. 2. n. 3. de Baron.*

Cuius sane conclusionis ratio assignari potest, cum satis in miserabilitate consuetus videatur decedens, dum, inquam habuit in suis bonis, quæ quidē bona sunt secundus sanguis, imò primus appellari debent, cum absque illis maxime hodiernis temporibus vivere quisque nequeat, ut lacius in hoc eodem opere,

tractationibus hac eadem sect. loquendo de pauperibus q. 33.

- 2 Licet contra huiusmodi decedens etiam infantes plures penas esse statutas, referat *Ber. dec. 215. n. 3. et sig. lqui in dec. 349. ante An. 11.* fuit in opinione tales esse excludos à beneficio electionis bonorum, sequuntur *Brun. in pall. di. ciss. boni. in 3. quæst. 4. per princip. per 20. et Maxi. in Consuet. Bar. in 1. de ciss. bonorum. au. 34. strace. di. murt. in 1. di. decet per 3. au. 8. et sequent. Farinus. de delictis. et par. q. 16. n. 25.*

- 4 Declara tamen suppositam conclusionem esse veram, dummodo decedens non sit affectus, prout quandoque, imò ve plurimum agere solent mercatores, & negotiatores (pace bonorum velint sit dictum) qui fraudandi causa creditores decedentium fugiunt, & demum cōtorquentur cum illis soluendo de magna quantitate minime, iuxta illud quod vulgò circumfertur (dall'vna all'acino) huiusmodi enim tanquam fraudulentis ab omni iuris, & hominis beneficio excludendi sunt, vel indignis, alias decedens loco mercatoris deserviret, quia non solum bonis, verum etiam, & iuris beneficium iustificaret, appellari inquam possunt huiusmodi factores famosi, ex dictis per *Sist. decis. Rot. ad regem. 102.* & ideo puniendi iuxta casum in Hispania decedens, de quo meminit *Gil. Carol. dec. 7. fo. 80. an. in fin. edict. lib. 2.*

SYMMARIA IV.

- 1 Ebrivus annumeratur inter personas infirmas, et ad ordines non ascenditur, non.
- 2 Delictum ab ebris commissum regulariter non punitur.
- 3 Ebrivorum nulla ratio, et nullus consensus.
- 4 Ebrivus in fidem officii non tenetur, et non facit testamentum, ibid.
- 5 Reliquis solius inebriari non potest eligi Superior, et ita consensit Author.

ARGUMENTUM.

Ebrivus, suæ solitus inebriari, Num Beneficium Electionis & Variationis Fori præstendere possit,

QUESTIO XLII.

- 4 Regula sit affirmativa, cum inter miserabiles personas ebrivus communis, h. 2. vari

- rari debeat, & conſequenter tanquam talis valeat ſorti Electionis privilegio vegi, ad inſtar gaudeat reſtitutionis in integrum beneficii, ut per *Mauritio traſſi, de reſtitutione, cap. 324*, quem commemo-
rauit *Siffrus, Quid in ſimili traſſi, q. 12 decima*, per 1. prius, ſiquidem ceteris iudi-
cijs, dum quis eſt in ebrietas, vbi tunc eſt ebrietas, ibi & furor eſt, *cap. 1. de reſt. 35. de iud.*

- Inde videmus, quod omne delictum, quantumvis grave, & atrox durante ebrietate commissum, excusatoria, poena puniatur, & sic mixto cap. San. r. & ibi Glr. r. 5. q. 4. ap. r. r. b. a. u. r. n. o. v. i. e. n. t. i. e. r. u. m. v. a. d. c. a. u. s. e. r. q. u. a. l. l. u. m. d. e. l. i. c. t. u. m. s. e. p. e. r. n. u. m. q. u. i. d. e. r. e. m. i. s. s. i. p. l. e. n. i. t. i. u. m. I. r. a. q. u. i. n. s. u. i. t. i. r. i. b. u. s. p. a. n. i. m. t. i. m. p. e. r. a. n. d. c. a. u. s. e. r. d. i. c. t. u. m. d. e. g. r. i. b. u. s. I. n. d. l. o. b. 2. c. a. p. 326. F. e. r. m. a. l. a. t. i. s. s. i. m. e. i. n. p. r. a. d. c. r. i. m. i. n. i. n. i. q. u. i. d. e. p. a. n. i. m. p. e. r. q. u. i. v. b. i. a. m. p. l. i. a. t. i. e. x. p. l. u. r. t. u. m. I. n. a. u. t. h. o. r. i. c. a. t. i. b. u. s. h. a. n. c. e. g. a. l. a. m. e. s. s. e. v. e. r. a. m. & p. r. o. c. e. d. e. r. e. i. n. q. u. a. s. u. m. q. u. e. p. r. e. c. i. e. d. e. l. i. c. t. o. r. u. m. & s. i. c. i. n. e. r. t. i. m. e. b. l. a. s. p. h. e. m. i. a. i. n. h. o. m. i. c. i. d. i. o. m. u. e. l. l. a. t. i. o. n. e. m. e. m. b. r. o. r. u. m. i. n. p. r. e. n. a. p. a. r. t. i. s. s. e. i. l. g. a. u. d. i. o. n. i. s. r. u. p. t. a. e. d. a. m. a. m. i. t. t. e. v. e. r. a. m. i. n. p. e. n. i. s. s. t. a. t. u. r. a. t. u. s. e. x. B. a. l. d. i. n. c. a. p. c. r. a. s. t. a. l. a. d. i. c. t. a. e. r. b. e. n. e. f. l. e. c. t. e.

Er ebriorem inquam nulla ratio plu-
tus consensus, nec vllum vitæ gereodz

- consilium, cum ebrietas meotis exiliū
indocet, ap. a rapala de Ma. et lussit elo-
turi. Galib. fr. i. r. lib. 2. m. 33. unde mā-
trimonium contrahere prohibetur,
Deat. r. f. 1. c. Crater de sponsal par. 2. cap. 2.
q. 2. r. s. Mider. r. r. d. Mider omnia filia
par. 1. m. 18. nec ad ordines promoueri
debat, Sponal de diffusio. b. r. u. e. v. s. i. n. o.
fian, nec cohabitare possunt etiam cum
iurante qd. cap. Inauguratio, ex r. r. Gl. m.
Verbo ebrius, 22 quā. 4 Bar. et Alexand. r.
Ladum, C. de r. r. m. i. l. ff. de Verb. obli-
gation. m. r. p. fin. de maleficiis, ubi quod con-
fessio ebriy libi nō nocet sequitur Atar.
de fiduciaria ap. p. m. par. 3. p. u. c. v. i. f. r. B.
ubi etiam, quod ebrius ex fiduciacione
non tenetur, & ebrius testamentum eun-
dere vix permittendum esse, voluit
Spinin spmali testam. m. g. b. r. d. 31. nam. 12.
Et 33.

- 6 Quemadmodum Religiosos solitos
inebriati, non posse eligi in Superiores,
probat F. Siggismundus à Bononia in
traité de ch. p. 2. cap. 4. lib. 80, nu. 8. & me
confutante fuit vox vice servatum per
quoddam Religiosos, qui ex capite quasi
quotidie inebriationis existerent

quendam Fratrem ab officio, ad quod iam electus fuerat, nam confiteo quod Superiores maiores de hoc defectu, quod ipse electus patiebatur, fuit mandatum de novo esse congregandum Capitulum, & alteram celebrari electionem, prout et effectum fuit facta in anno 1617 de mense Septembris.

S V M M A R I V M.

- 2 *Furiosus reputatur miserabilis persona, qui
mentis eorrit, an 3.*
- 3 *Et pander Fors Elititio, nisi habet dilecti
de intervallo, an 1 l.*
- 3 *Furiosus dicitur rufus, & nequit matrimo-
nium contrahere.*
- 4 *Decetum requiritur in dilectionis terram
furiosi.*
- 5 *Canovus in papillari dicit ex dispositione
Principis primus, non habet necem in
Capitulis*
- 6 *Pruchia munitur concessa furiosi tamen
interdicitur.*
- 7 *Scortoria lita aduersus aliquem non man-
datur carcetatur, si et sunt superius.*
- 8 *Carcetatur gram morbo gravatus in rela-
xandus sub cautio.*
- 9 *Mancipatus, dicitur, & furiosus idem sunt.*
- 10 *Freniens habetur in furiosus.*
- 11 *Furiosus prefatur in iure pateratus prohi-
bitur, an fecit si habet dilectum interdu-
la, idemque est in rrammatus in furiosus
de a furioso, an 15.*
- 11 *Furiosus dicitur non poci, nisi tamen habeat
dilectum interdu, si qui dicitur de rram-
mento furiosi, an 14.*
- 16 *Furiosus fidebatur prohi beatur, habetur
non dilectum interdu, si.*
- 17 *Allos facti ab habente dilectum interdu-
le, an censentur subit in poci sana men-
tu.*

ARGVMENTVM

**Furiosus, Mentecaptus, Freneticus,
An & quando Electionis, &
Variationis beneficio
uti possint.**

QVAESTIO XLII.

- R**egulariter Furtivus reputatur mi-
serabilis persona, & ideo admitti-
tur ad beneficium Electionis Fori. ita.

Innocent. in cap. significandis, de offic. delegat. Marchisus, in lect. de commiss. sit. de Auiat. caus. per. 2. §. 2. num. 31. Cetero in tract. de modo errandis, et probe ad glo. 1. m. 193. Amos. de off. R. A. Marchia 105. num. 5. Dum. R. A. in collect. de off. Collect. 300. vbi allegat Presid. de Franch. dec. 598. recentior & sequitur Cochier. in tract. de iurisdic. in exempt. §. 108. per. 4. tom. 1. C. de public. in prax. §. 1. nu. 233. par. 1. de Barcinis.

- Sed ne sola auctoritate contentens esse videatur rationem illam, quia facis in miserabili aere stare videatur, dum inaccessus, & mente exeret, nec itaq; quidquid agit. In negotia ff. de regul. iur. l. si quis alius de acquir. heredit. lat. Ludo. de c. p. Petrus. 1. m. 1. & earet voluntate l. si rufus, ff. de regul. iur. inc. Marius de off. Senes. etiam 9. qui alia emulatur, vendit si oisr dant clericum, vel aliam Ecclesiasticam personam in excommunicationis labem non incidunt, item furis, de homicid. Almar. in finit. aut. Pontific. cap. 35. cas. 10. Scip. in Torscar. cas. consuetud. 3. cap. 26. num. 6. aduersus istam esse communem opinionem, & excusantur etiam a pena temporali, late Trapan. de pen. temp. caus. 2. Fastim. centur. lib. 9. cap. 3. Menach. de accus. lib. 2. cap. 32. Caus. illorum, contra eum. §. 33. Bar. ed. in addit. ad Clar. in prax. crim. §. 1. quod. 69. nu. 29. num. seq. Iudic. irregularitas non inuictetur ex mutilatione, siue homicid. in petrato a furioso, Man. de irregular. lib. 5. cap. 48. num. 11. Aut. de censur. par. 7. contr. de homicid. casus diff. 6. sect. 1. dub. 12. Et eniq; in summa lib. 4. cap. 15. §. 7. Quid enim sunt furiosi, nisi infantes ad. inoffens. ff. de leg. Cornac. de Sicar. hinc enim, sicut infans non potest contrahere matrimonium, ita & furiosus, cap. de testat. de sponsal. cap. neque furiosus §. 3. quod. 77. T. Esau. de off. 130. Mar. Antonius, de c. consuetud. cap. 43. Scipio qui se ceteris decessum in Nota de off. 228. D. R. de off. Cur. Archiep. 1. p. 2. & furiosus proficiendo in Religione non obligatur, nisi seans sanæ mentis rationem habuerit, cap. siem de regul. Bor. dec. 23. num. 69. A. de censur. moral. par. 1. lib. 12. cap. 29. m. 5. Senchez in summa lib. 4. cap. 1. m. 3. te 1. R. A. de off. dec. 129. per. 2. Vech. in prax. Nunt. diff. 13. dub. 2. nu. 10.
- 4 Et hinc necessarium est decretum in aliter innotetrum furiosis ad instar alienationum rerum populiarem, vel municipalem, l. aratensis, C. de censur. furios. vbi Salic. l. qui acqui. §. 1. et in l. si p. ad. minoris, ff. de testat. eum.

- 5 Vnde si cui Canonici in pupillari graue ex dispensatione Pontifici a promouenda in Capitulum vocem non habet, & Selas de benef. par. 2. accessit 22. num. 66. propter Iudicis discretionis defectum, 1. cap. ex ec. de elect. in 6. late Busf. in dict. elect. par. 1. c. 16. ita patiter ex eadem ratione furiosus eligere non potest, Glo. et DD. in d. cap. ex ec. Petr. Greg. de elect. cap. §. 1. nu. 2. Mandeg. de elect. innot. Prelat. cap. 7.
- Prour neque ad dignitates, & Praeaeque ascendere potest, cap. Petrus 30. diff. cap. quemadmodum 7. quod. 1. cap. consuetudinem, vbi glo. in verbo intellectus, de verb. signif. in 6. A. de inst. moral. per. 2. cap. 4. §. 1. R. A. de off. §. 99. p. 2. in recent.
- 6 Et singula privilegia minoribus concessa furiosis pauciter tributa esse consentit, Bal. in Ludemas. §. 3. C. de fidei. Eccl. l. f. Bec. Bal. et Am. in i. qui neque, ff. de testat. Glo. in 1. 2. vers. ad signatum. C. de testat. facis. Alex. cum Bar. in Ludemas. §. 5. A. de off. l. 1. §. ff. ex quib. censur. poss. et. Et r. de off. 42. vol. 1. eum alijs quos congecit Simonell. in tract. de direct. in prax. num. 73. pag. 100. lib. 1. 4. Commun. ep. in synag. vol. 4. fol. 119. vbi allegat Damboader. in Enchirid. d. parum non similia in verbo furiosus.
- Quapropter merito tanquam Regius 7 Afflictus Civitatis Minorum iudicauit sententiam latam aduersus Iulium Ramagliam ad exulandum per annum tempore quo erat sanæ mentis, non esse executioni demandandam, siante quod suspenderet a furor. leuare pro mente apto reputaretur ab omnibus, ultra fidem Medici eorū me praesentatum, prout & ita extarunt Bertran. cas. 462. vol. 4. Dura. regul. 359. num. 3. Ceter. de process. cap. 1. §. 3. num. 154. par. 3. & recentior Menach. de off. Benen. 68. nu. 23. & vide T. de consuetud. 348. in. F. quare illum licentia mandauit, sub cautione tamen data a quodam eius fratre, quod si forte in pristinam salutem redierit letuaretur exilium.
- Pro qua decisione confect in simili, nam videmus, quod si earecerat sit grauius graui morbo, Index debet a carceribus dimittere sub eausione, prout passim seruatur in Regijs Tribunalibus, & si fortasse reperiretur pro causa eiuili detentus adhuc debet relaxari cum idonea cautione, vel de redeundo quando conualuerit, aut de soluendo, quod condando pactum infra dies adscriptio suo, quod si non habeat fide iussorem, vel ille non sit idoneus sit preceptum 8

credidit, quod recipiat debitorem in
semetipsum in eius domo, vel alibi, & quod
inobtemperaret necessarii, si aliunde non
habeat unde se sustentare, & si fortasse
creditor non curauerit id agere iudex
debet dimittere debitorem sic infirmum
ad Hospitalia, vel illum consignare ali-
cui, & si non idoneo, ut servetur in Magna
Curia Vicaria, testatur *Maximiano addit.*
ad Franc. Ant. de iudic. Rebet. in pract. de li-
quid. infirmum. confid. 4. ubi. 97. & ex alijs no-
tavit Fernat. in pract. in sum. in tie. de carce-
rali. & carcerum. §. 33. num. 79. quod ego
prædicari tanquam Regius Goberna-
tor Alerius & Plagiani in causa Io. Ba-
ptiste de Rupto, qui detinebatur car-
ceratus ad instantiam Michaelis Cinqui
pro debito quatuordecim annorum sexaginta
quatuor, cum eodem etiam morbo, vol-
go nominato *manera* esset gravatus. Nam
re quod erat pauper, expeditum manda-
rum dilecti Michaelis, ut illum deciperet
in eius domo, & quia neglexit id agere,
nè ex defectu medicamentorum, & alio-
rum necessitatum periret, transmissi
illum in Civitate Salerni ad Hospitalia
Sancti Nicolai, ubi pariter post plurimum
dierum domerum virum morie com-
mota, & sic creditor vno eodemque
tempore credito, & debitore priusq[ue]
fuit.

Amplia summaria regulam esse veram,
& procedere quoque in mentecapto, &
demente, et ratione, nam quæ dicuntur
de furioso habent locum in mente capto,
Placita §. furiosi, Indit. qui cessant facere. poss. et
in d. l. ordinar. C. de carcer. furios. Bald. in l. hu-
manitatis, test. Remo ad quæstionem. C. de nupt.
plene Fabian. de Ment. in su. v. q. de rapt.
et v. d. l. in q. quæst. pen. num. 22. cum seq[ue].
Vnde iudicio furiosus, dementis, & mente
capta simul comminguntur in l. cum de
mentis, C. de Episcop. Idem et in l. si pædia
§. de eorum veram, quod requiritur in ex-
cimatione doli, quæ fit quando filia
mentecapta matrimonium contrahit, est
necessarium pariter, ubi filia furiosa no-
bit, quia iudex cum consanguineis in ex-
personarum qualitatem illam decerne-
re debet. l. si furiosus, et ibi Bald. C. de nupt.
Dum. regul. 184.

Amplia similiter, illam esse veram in
10 frenetico, eum & ipse patet discretio-
ne careat, & consequenter tractari de-
beat ut furiosus, & sic electiois Fori
beneficio vel valet, prout & alijs privi-
legijs furiosi, quibus & minores, ita

quod in alienatione rerum ipsius, requi-
ritur pariter decretum iudicis, *Simeon.*
in tract. de iurisdictione. prefat. no. 94. & ego
prædicari tanquam Regius Alerius Ci-
vitatia Minorum de anno 1848.

Declarata tamen regula supraposita non
11 habere locum in eo, qui habet dilucida
intervalia, quia non gaudet Fori Ele-
ctione, cum non habeatur uti furio-
sus.

Quæ sanè declaratio probatur à tri-
milliam videmus, quod licet furiosus
presentare in iore patronatus prohi-
12 beatur tamen, si habeat dilucida inter-
ualla bene possit id agere, *Comber. de in-*
paten. lib. 1. par. 1. an §. quæst. princ. lib. 1. art. 4.
sub an. 2. & latius in art. 17. C. de iurisdictione. confid.
idem num. 114. §. 14. par. 7. Perrey. dec. 1. 100.
num. 7. & hinc licet furiosus non possit
13 docere, tamen quando habet dilucida
intervalia poterit id facere, *l. cum alij.*
C. de car. furios. *Matth. de iur. For. num. 3. prout*
14 idem asseritur de testamento furiosi,
quod licet non valeat, §. furiosus, *Indit. quæst.*
non est permis. facere testam. l. furiosus, C. qui
testam. facere. poss. etiam quod ad pta. cau-
san, testetur Burg. de Pat. conf. 12. §. de test.
stat. glo. 10. num. 7. Crass. de testamento §.
quæst. 17. Vnde de Pres. 2. d. 11. nec reco-
gnoscitur ad omniem sanitatem. Canal. cum.
contra commun. quæst. 11. num. 3. id tamen sal-
ut, ubi habet dilucida intervalia, Vnde in
Silva terminum. epin. confid. 344. Moys. 19
summa tract. de contract. lib. 1. cap. 2. num. 77.
Gallus tract. de excep. par. 3. tit. 1. excep. 7.
et an. 20. T. de car. furios. §. 14. lib. 3. Phobus
de iur. l. 1. lib. 7. Martus de iur. Senes. dec. 17.
Negressus in contradi. dum. voluit lib. 1. c. 7.
num. 10. cum seq[ue]. Sicque similiter vide-
mus, quod ipse renunciatio beneficii
15 facta per furiosum, vel mentecapum
sit nullus roboris, possitque ad rean-
tantis libitum reuocari, si sanæ mentis
efficiatur, *Archidia. in cap. quid eum,*
an. 17. quæst. 2. Paris. de resignat. bras. quæst. 8.
an. 7. et 8. Tamen si renunciatio fuerit
facta ab eo, qui habebat dilucida inter-
ualla, tunc cessare furoris impedimen-
tum, validaque esset renunciatio, ad ec-
ceum in cap. quæmus, & ibi etiam Turron-
erum c. 7. quæst. 1. Et bene furioso licet si
16 de iurisdictione lex exercere veteri cum
cuius actionis, sed negotij capax sit,
gl. 2. furiosus, ff. de iur. Codic. §. furiosus, Indit.
de iur. lib. 1. sup. etiam id intelligitur de
furioso, qui continuo sanore gravatur,
at fecus de habente dilucida intervalia

lib. 6. præsumpt. 5. Vin. alleg. dec. 177. & vide Ferrac. in fragm. rem. 10. verbo fuerit, p. 1. ubi novissime recedat plures sortis species, item in verbo. fuerit, ubi dicitur per quem, & quomodo probanda sit furor, pariter in verbo. Furore signa, ubi furor a signa, & probationes scribit, etiã in verbo. Furore quibus modis probatur, quo in loco reperies si furor excludatur per assertiorem Notarij dicentia, Testator esse sane intantia, & quibus alijs modis scit signis facta mensa alicuius probata dicatur, & vide eundem in verbo. Furorem probatur, ubi tractat. An & quomodo furor per testes probetur.

14. Ultra quæ notabis, quod adhuc vi furiosus, vel non furiosus quis dicatur, necesse est probari tempore actus illum furiosum fuisse, testemque sui dicti rationem reddere, etiam non interrogari, & quod standum est magis deponentibus de sana mente, ita *Vid. in Adm. ad Affid. dei 363. nu. 3. ubi sit in sacro Consilio decessit testatur sequuntur. Vultus in fides commun. qm. etel. 544. & D. Rec. millef. Dreyf. collat. 1557. & alios omnes citat.*

S Y M M A R I U M.

1. *Fatus dicitur intractabilis persona, & reputatur uterque, & in alio dicto eius bonitas requiritur iudex decretum, nu. 2.*
3. *Fatus iudici non potest.*
4. *Fatus debet esse vera, & gravis, & operentur, nu. 5.*
6. *Fatus recipit primam, & secundam beneficium.*

A R G V M E N T U M.

Fatus An vi possit Electionis, & Variationis Fori Beneficio,

Q V A E S T I O XLIV.

1. **R**egula firmatur, Fatuum respondendum esse inter miserabiles personas, & consequenter gaudere debere Electionis Fori Privilegio, *Capit. in prag. 8. n. 233 par. 1. de Baren. ex Feam. dec. 608. eodem ratione, quia caret iudicio, & discretionem, unde reputatur tanquam imbecillus, ita ut si extant alienanda eius bona requi-*

ritur decretum iudicis, ac si minor res alienandæ essent, *Sumi. verbi in tract. de donatione in prefat. ann. 74. de f. decem requiritur, pag. mbi 14. & fatuo datur curatorem. l. 2. ff. de pof. l. 1. sumi in addit. ad dreyf. 381. num. 33.*

3. Hinc illos testari non posse, patet apud *Cabed. dreyf. Rot. Lufi. 37. nu. 5. par. 1. reddendo rationem, quia non sunt rei in manum Domini, & à curatorem reguntur. l. 2. ff. de pof. l. 1. nam, ff. de cur. fuf. fequitur. D. Rec. collat. 1265, ubi loquitur deventis, si la tantum sit stupidus, aut stolidus, & simplex, si tamen habeas aliquem verum intellectum animi iudicium, quia ille testari poterit, ex communi DD. scilicet de qua *Gomf. lib. 1. Variat. refut. 127 & ann. 2. Simon. de Prax. de interpret. Alam. solant. interpr. 8. habet primam num. 21.**
4. Declara tamen procedere, ubi fatuitas esset vera, non autem ficta, cum aliquando sapientes simulat insaniam, vel ad evitandam penam, vel ut consequantur aliquem eorum merentem, ut refert *Albi. in dreyf. ff. de off. pator Baren. dec. 23. num. 42. in fine, Martini. in nota 3. fol. 124. inter dreyf. Rot. Senens. ubi idem dicitur.*
5. quando fatuitas esset adeo levis, quod non auferret animi iudicium, & rectum sensum, ut quando quis est solum minus perfecti ingenij, vel intellectus, nam tunc ista fatuitas, vel potius leuitas non aequiperatur fatui.
6. Quia omnia sunt consideranda, quando fortasse huiusmodi peterent primum & secundum beneficium, quod illis competere non est dubitandum, prout tali beneficio succedere debere, notavit *Luthean. in coll. de primo, & secundo beneficio collat. 3. nu. 45.*

S Y M M A R I U M.

1. *Fatum dicitur, qui non caret intellectu, licet integrum animum non habeat.*
2. *Fatus dicitur, qui fatua loquatur, & intantia dicitur, nu. 4.*
4. *Fatus recipit primam, & secundam beneficium.*

A R G V M E N T U M.

Fatus quis nam dicatur, ad finem de quo supra.

QVÆ.

declaratione notare debemus lunaticū illum appellari, qui in intellectus genitus fuit, cum Luna ipsa motabili, defectum, atque mutabilitatem patitur, menteque abalienat, itaut insanat. *Ma-
sell. in suis tract. de irregulari. cap. 16. lib. 1.
quem refert, & sequitur Vinet. in caudo-
lebi. nas. insit. de irregulari defectu. cap. 1.
miles 544. et. 2. no. 5.*

2 Et secundum Stracium in tract. de mor-
adur. par. 13. no. 23. Innotatus dicitur ille,
cuius mens propter Lunam suam non
facit officium, per textum quem allegat
in laborum, & aliquando, ff. de solis obli.

3 Videmus inquam, huiusmodi morbo
laborantem tempore Lunæ misse facere
motio, sensum non habere, insanum
à consilia reputari, in rem iam se proij-
cere, virtutem quasi perdere, calore ca-
rere, & aliquando quasi mortuum non
loquutur villos viue creature actus ge-
rere.

S Y M M A R I U M.

- 1 *Conuersus ad fidem rapteusque miserabilis
persona, & gaudet Fidei Electionis, sed de-
clarat. in 2. 4. & 9.*
- 2 *Mulier conuersa ad fidem, an possit petere de-
tum ab Episcopo.*
- 3 *Indaa noster baptizatus dicitur miserabilis
persona, & gaudet fidei Electione.*
- 4 *Cruentus ad fidem noster, Nepotus appil-
latur, quasi noster in fide.*
- 5 *Miles quoscunque dicitur noster.*
- 6 *Manusque una dicitur, quæ duo nuntiam
formant.*
- 7 *Vxor nuda nuntiat, intra annum nuptian-
tam.*
- 8 *Vxor nuda dicitur intra annum.*

A R G V M E N T U M.

Conuersus ad Fidem, Electionis,
& Variationis Fori Benefi-
cio An utatur.

Q U A E S T I O XLVIII.

Regula sic affirmariua reputari
letdicere tales conuersos ad
Fidem miserabiles personas,
ita quod tales vri Beneficio
Electionis, & Variationis Fori, ut tra-
dunt *Anon. & Innocent. in 1. ap. Indaa, de In-*

*duis, DD. in 1. ap. significanti, de officio dele-
gati, Marquard in suo tract. de Indaa, par. 3.
cap. 8. no. 2. in primis. Vars. & hoc specialiter,
Amat. dist. 1. de Matthea 207. sub no. 7.
Cibier. de iurisdic. in extemp. par. 4. 4. 108.
Capitaneus de Barra. prag. 9. no. 333. in fine.
Riding. quæst. regul. in 4. quæst. 65. artic. 3.
Tamburini in tract. de iure Abbatis, quæst.
15. quæst. 7. num. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

- 2 subdau, quod si conuersa fuerit mulier,
potest petere dotem ab Episcopo, sal-
tem in bonis inter pauperes distribu-
dis, vel ab eo, qui habet potestatem di-
tribuendi, cum eius arbitrio remissa-
tor, allegat Marquard. in signat. cap. 2.
num. 2.
- 3 Vnde merito Indaa nouiter bapti-
zatas miserabiles personas, quoad ef-
fectum Electionis Fori Beneficium appel-
lant, *Filys. in 1. ap. significanti, in 8. in fine,
refert, & sequitur Tinnar. Variat. lib. 1.
lib. 2. in tract. de Indaa, lib. 2. no. 36. addit Ro-
buff. in Consil. Franc. in 1. de finit. p. 1. in fine,
addit Gl. in 1. 4. ref. d. 1. no. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Ita quod mulierem Indaa conuer-
sam ad fidem potiri privilegio dotis
annoverunt *Abb. Prapost. Anthon. Paphum.
Prapost. & Alex. de Nis in 1. ap. gaudemus,
de donat. quos recenter Ricard. in tra-
ctat. de iur. personar. lib. 2. cap. 48. num. 13.
refert.*

Ex quorum Doctorum numero aperte
paret hanc opinionem esse commu-
niter receptam, & ideo ab illa receden-
dum non est.

Miserabiles quidem appellari pos-
sunt, cum se omnibus bonis spoliati, sed
felicitissimi, & beati, dum meditante ba-
ptismo fidem nostram agnoscunt, & pa-
radisi gloriam sperant, ex quo tanquam
proprie adeptam sacri baptismi di-
gnitatem esse honorandam, annunt *Ab-
bat. in 2. ap. 1. 4. 30. tit. 1. num. 1. in fine.
in 1. ap. 1. 4. 30. tit. 1. num. 1. in fine.
in 1. ap. 1. 4. 30. tit. 1. num. 1. in fine.
in 1. ap. 1. 4. 30. tit. 1. num. 1. in fine.*

- 4 Declara tamen hoc privilegio posse
ut per annum à die baptismi, non am-
plius, quantum illi nouiter conuersi ad
fidem, appellantur *Nepotus, 1. ap. fine 48.
dist. 1. quæst. 1. in fine, Tinnar. in 1. ap. 48.
dist. 1. in fine, no. 2. & secundum Ric-*

M illiam

Mich. de Arbitr. Indic. quæst. 34. Carden. Tuff. conclus. 284. n. 29. lib. 1. & conclus. 241. n. 3. lib. 2. Imbric. in tract. de primis. & su modo beneficii consider. 4. n. 7. ante eos latius Trinquet. de privileg. pia causa pia. 142.

Et hanc tenendo opinionem illam, & apostoliz sequentibus modis: Et primò, procedere & habere locum tñm si Ecclesiis agat, qudm si non iuxta gradum per Capz. decis. 160. Foll. in 149. Regni. quoad decretum, n. 13. Dom. Regni Tappia in cit. Crostius. Regni. Statuimus, n. 21. Caracit in rita 133. n. 1. & seq. Piasis de Franc. chris decis. 234. n. 4. Calo in 111. ali. di stud. artis. & proband. glo. 1. §. 1. n. 100. Vass. in trouer. illustrib. lib. 1. cap. 3. n. 1. Dom. Ricc. in collect. decis. 86. Thur. in compend. decis. Ricc. in Verba, Ecclesia, an habi. de suis Electionib. il. secund. dom. 1. & ite seruatur in praxi in Reglis Tribunalibus.

Amplie secundò, illam esse veram, etiam si Ecclesia agat ad distrahendum, nem pariter fruatur electione, & Vacatione fori, v. apud Pirram in addit. ad d. decis. Capz. 160. allegat Innocent. in 1. ap. cum sit generale, de fori compet. Roman. sing. 113. & hanc opinionem pariter sequitur Dom. Ricc. in collect. dec. 309. circa medium. Verba. Item Ecclesia, licet regulatur quod agens ad distrahendum sequatur forum rei, iuxta terminos textus in l. 2. C. ubi, & apud quos, & iuxta hanc opinionem, vidi expeditas pronuntiationes per Magnum Curiam Vicarie ad Iohanniam Pasochi Ecclesie Sancti Marthi Regis Terim Aierulæ contra Matthiam de Acampo; **EL.**

S V M M A R I V M.

- 1 Pia causa habet privilegium eligendi forum.
- 2 Pia causa, & Ecclesia aquirantur.
- 3 Ecclesia appellationi continetur immo loci pias, & n. 3.
- 4 Bona licentia pium non possunt aliusque sollemniter.
- 5 Ecclesia potest beneficii reservationem in internum, si iuxta & pia causa, n. 7.
- 6 Legata ppi cause possunt solui Ecclesia, Communitatibus, & Hospitalibus, & i. infra.

Pia Causa, An gaudeat Beneficio Electionis, & Variationis Fori.

Q V A E S T I O L I.

Regula sit tale beneficium Electionis, & Vacationis Fori competere etiam pia causa, ut in propriis terminis recte adnecte D. Ricc. in Schol. ad Trin. quoll. de pia causa privileg. 140. & 142. vbi ad id nos allegat in prima impressione Neapolitana, & ita statuatur in praxi apud Regia Tribunalia huius Clarissimæ Cluicetis Neapolis.

Que sanè opinio ratione non caret, siquidem pia cause, & Ecclesia in iura aquirantur, cap. requiritur, §. si cum actum, de iustam Barbat in 1. ap. fin. vbi in cit. itaur privilegia Ecclesie concessa competunt pariter, & pia causa, & illa gaudet eisdem beneficiis, & prerogatiuis, quibus & Ecclesia viuit. de And. Anteban in 1. Domin. in 1. ap. 1. de in iust. & iust. in 6. Innoc. in 1. ap. relatum, & ibi etiam Panorm. col. fin. de iustam. idem Panorm. in 1. ap. nulli, aut finem, de iust. Ecclesie in d. n. quos refert, & sequitur Turan. de pia causa d. prim. 140. vbi assignat rationem, quia est eadem vtriusque ratio, nam Ecclesia sua privilegia habet pempter animum, & contemplationem Dei, & ite in 1. ap. 1. n. 17. vnde appellatione Ecclesie conuenitur omnis locus pius, Ricc. de Curis in tract. de iur. patron. in Verbo, Ecclesia, n. 10. Dom. Ricc. decis. Cur. de iust. p. 147. n. 8. part. 1.

Hinc enim videmus, quod eadem requirunt sollempnitas in alienatione reum pia cau'æ, quæ in reum Ecclesie, & ita alienatione est necessaria. Panormi. qui dicit id esse semper notandum, & Barbat. Hospital. lib. 1. & de And. in 1. ap. nulli, de iustam. per eam in 1. quæ d. n. Ant. de non alien. & Ant. hoc in p. r. lib. 1. C. de sacris Eccles. Ambat. conf. 174. ad n. 1. Castrius. conf. 209. col. 1. lib. 1. Franc. qui id dicit singulariter in 1. ap. 1. lib. 2. de iust. Ecclesie non alien. in 6. quibus iungo Astruc. in ap. p. 1. n. 29. & Ant. in Varar. 115. lib. 1. res. 6. n. 3. vbi ad id allegat Gratian. 2. n. 4. & 2. de pia causa, & Ricc. **M 2** **dian.**

diu la tui, de reb. Ecclief. non alien. num. 62. pag. 52. & addo T. aquell. de pia causa, p. 1. m. 137. ubi firmat non male inferri ab alienatione rerum pie cause, quia Ecclesie sub nomine quolibet pia causa venit, Fulcius de fl. clericor. tractat. 44. cap. 4. num. 2.

- 6 *Ec hinc pariter sicuti Ecclesie restituitur in integrum ratione lationis, cap. 1. de in integ. restitut. Cappell. Thelof. de c. 54. Brinnich. de c. 85. Oid. de restitutio. in integ. quest. 3. art. 4. per. 1. Cardus. in praxi Indec. & Adan. in verbo, Ecclesie, num. 35. D. Recan. praxi fci Ecclief. c. 1. 88. par. 1. in secunda ed. sic etiam, & pia causa, ut vult I. Andria in d. cap. 7. & 2. ubi Inol. & Dima. de in integ. restit. in 6. Arren. num. 1. sol. fin. C. de fci. Ecclief. p. 1. 1. 2. Anthon. in cap. nulli. de reb. Ecclief. in alic. Roma. sing. 44. T. aquell. de pia causa p. 1. 138. 2da. fci. de c. 5. Suri. 1. 10. num. 3.*

- 8 *Quare merito pijs causis relicta solui possunt Ecclesie, & econtra, tanto fortius, quia illa possit solui Hospitalibus, & Confraternitatibus absque authoritate Episcopi erectis, notatur T. aquell. de pia cause in prefat. versum collatum Hospitalibus Valas. de c. 10. num. 38. Aegid. in 1. spec. l. prima, C. de sacrosanct. Ecclief. quos nouè refert, & sequitur Barbo. contradi. de offi. & p. d. Episc. alleg. 75. num. 38. par. 3.*

SYMMARIUM.

- 1 *Pia causa nomen, quando habeatur.*
 2 *Fauor Animæ ubi respicitur, dicitur pia causa.*
 3 *Legatum factum pro Anima consanguineæ; an dicatur piæ, & num. 4. & 6.*
 7 *Testamentum ad piæ causas, quando dicatur.*
 9 *Alimentum cause dicitur pia, & quare, num. 9.*
 10 *Index Ecclesiasticus adiri potest pro restituta alimentis, sed quando, num. 11.*
 12 *Argumentum de dote ad piæ causam vallet.*
 13 *Dote causa dicitur pia, & quando scilicet, num. 18.*
 14 *Stipulari alicui fauere dicitur, & pia causa, quia potest.*
 17 *Mendatum minime fauere dicitur non exponeat, & in tali causa procedatur de bene, & equi, num. 16.*

- 17 *Verba nunciata probant fauore pia cause, & fauore diti.*
 19 *Reuerenda Frater Senath Petri de Vele, quando si intermisit in legatis factis pro donibus pauperum.*
 20 *Refister piam & hanc respiciat pauper, nullatenus.*
 21 *Legatum pro refessione protis, dicitur piæ, si enim ubi est scilicet pro refessione Cuiuslibet, pro fabrica Cappellæ, pro altare Campanis, & similibus, num. 22. & per monasterio, num. 23.*
 24 *Fauor impense factæ pro pauperibus animæ respiciendi est piæ causa.*

ARGUMENTVM.

Pia Causa, Quænam dicatur,
Ad finem de quo supra.

QVÆSTIO LI.

Consensaneum est, & maxime per se congruit, quod cum sit pra conclusum fuerit, sit tamen privilegium eligendi variandi forum competere, hic etiam aliqua circa piæ causæ materiam, vbi alibi enunciata, quam breuiter distice,

Regula igitur sit, quod ut piæ causæ nomen aliquid habere possit, pietatem continere debeat, non solum nominis, sed etiam & effectu, & sic substantiatur hanc huius, sed personarum, & si sit non solum de translati. C. de mendicant. valde lib. 1. & successiue est omne illud, quod respicit utilitatem Ecclesiæ, Monasteriorum, Montium pietatis, Hospitalium, Confraternitatum, Extantiarum, Montium, aliorum similium locorum pietatis, modum pauperum, & miserabilium personarum, aliorumque operum charitatis, vti patet Studij, libertatis, & interdicti, & malcaborum, Solacii, in finem, ut verb. legatum, al. quarto, C. de T. fci. in d. 1. 1. Simon de Petr. di. interpretet. ubi in d. l. 1. 4. dub. 1. Aliquid de impat. & de d. legatum, quæ sit. 1. 20. & plene T. aquell. qui de his omnibus distat de p. m. leg. pro causa in prefat.

- 2 *Itaque ubi fauor animæ respicietur pia causa infertur, inde quoties testatur aliquid pro anima trogar piæ causam vti que*

item legatum factum ad constructionem, Intri: glul. sing. 97. an. 148. lib. 3. & de relicto pro refectione, & reparacione Ecclesie, Barbat. conf. 26. lib. 3. Surd. conf. 62. num. 5. & seq. & de legato pro reparacione Ciuitatis, & vel eius custodia, aut fortificatione, & quidquid sit, ad publicam utilitatem, dixerunt, Bald. in d. amb. similiter, num. 3. Ca. d. leg. fali. Meanchi pro sumpt. pasc. 115. an. 23. & alij apud Thomes. in reat. de Relictis, volum. 1. tra. 2. o. sit. 1. cap. 27. qui cap. 20. idem affirmat, de relicto pro fabrica Cappellan, pro festibus sacris, pro elemosinis, vel reparacione campanilis, luminarijs ceteris, & similibus, ex D. Rube. in praxi sen. Eccles. res. 337. num. 15. an. 3. Bonacini. de testam. pasc. 5. num. 4. refectionis siquidem Ecclesiarum, & Cappellarum dicitur pia.

23 Et pro elemosenti, constructio, & legatum factum adhuc dictum, amoverunt Menzib. d. d. presumpt. 115. an. 23. Inter alia d. sing. 97. an. 150. Multum summa tra. 1. 3. cap. 5. an. 10. item 2. Meanchi. de impet. & detract. leg. summa in § 130. an. 24. & seq. ubi teporarij hinc festiposse Apia. in l. vel qua pater, ff. de religio. & semper sum. quod cum sepulchra & reliquia sint divini, & non humani iuris, § nulla. Infit. de ver. signif. l. locum, de religio. & sumpt. sunt, quomodo modum est pium cadauere sepelire, sic & insepulta relinquere inhumatum, & iniuriosum est, l. quid si nulla, ff. de v. leg. & sumpt. suorum. & ideo legatum sepulture contrarie causam piam, merito colligitur ex l. si quis, § inter de m. ff. de relig. & sumpt. suorum, ibi, Quis enim hoc pietatis intentione alienum cadauer succrator, l. pro heredes, ff. de acquir. heredit. ibi (Vt pietatis causa) de qua materia late nonnullimè Saverio var. res. 111. 2. de pisse. & recentij summi ad modum ubi per varia capita de ea discerit.

24 Inde suorum impela pro paupete facta pietatis iocundum censetur non animo repetendi, at secus si pro diuite facta esset, Meanchi. de com. lib. 13. tit. 1. in fin. Thomes. in tra. de Rel. vel. d. reat. 103. 1. a. 31 quod ego penitenti vti Regius Affessor distribuit Amalphuz in anno 1619. idem casus ex facto accidisset.

SVMMARIUM.

- 2 Cledem inter personas misere hiles reputat, & est de numero pauperum, taliter, quod

legatum pauperibus distribuendum, propter clerici distributionem.

- 3 Clericus habet electionem sui, etiam si sit prome transfari in statu, num. 2. Sed an tunc requiratur requisita Canonj Tridentini sess. 24. cap. 9. de reform. negatiui dices Author nu. 6. Et etiam si sit coniugatus, per salutem, num. 12. & 13.

4 Clericus illam non habet per bonis proprijs, num. 17.

Sed bene pro patrimonialibus, num. 18.

Et pro fructibus beneficiorum, num. 20.

Et quod si bene habere priuilegium abdicatum, num. 26.

- 4 Indignus prima ratione dicitur clericus, & gaudet singulis priuilegijs clericalibus.

5 Excommunicatus siue inter a suspensus per exceptionem clericali.

7 Limitata dispositio limitatum parit effectum, & extinguit secundum limitati ad illa dispositum.

8 Extensio de re ad adsum, & de persona ad personam non datur.

9 Exclusio indulta a Statuto non extenditur nisi ad expressum.

10 Clericus gaudet beneficio 1. ap. Obedas, quoniam non incedit in habitum, & tonsuram, nec diuini infertur, vel beneficium habet, sique etiam in priuilegio canonico concluditur, num. 11.

14 Electi sunt competiti clerici, non solum si sit offensus in proprijs personis, sed etiam in agende pro interna salute transfarantur.

15 Inuita felle non de familia constituit felle tota familia.

16 Fretus pro homicidio propter defensionem occidit post longum tempus ille propter fortis, & transactio pena puniatur.

19 Altruatio bonorum patrimonialium in iurisdictione illi clerici.

Sequenter non fructus bonorum patrimonialium incident in Bullam Censuram, tan. 17. ibidem.

21 Beneficiarij tenentur de fructibus ecclesiarum Ecclesiarum.

22 Fructus beneficiorum sunt bene Ecclesiarum.

23 Clericus bigamus quis dicatur, & quibus priuilegijs careat.

24 Dispositio quoad bigamiam, a qua sit in perpetuum.

25 Ordinarius bigamum qualiter punit.

27 Episcopus dicitur caput Clerici, nec comprehendit sub generalitate, num. 28.

Et dicitur esse in columnis dignitatum, n. 29 & 30.

Ab. cognitionem vti aliorum premissum ad Ordinarius potestatem, hoc præfatis decreto Mariæ, præcipit, & declaravit Romæ 20. Kal. Iulij 1521. Olausius Card. Bandinus, Laurentius Campeggius Secretarius.

34. Amplia pariter supradictam conclusionem non solum procedere, quod electioque esse offensus in propria potestate, & sic ei reperitur illata iniuria, & perculso, ve latè notatur *Athanasio allegat. 146. vbi eandem opinionem sequitur Anna filius in add. in C. Pæsi de Feud. decis. 597. referens sic in S. C. decisum Vini decis. 27. vbi affirmat ita, extitisse indicatum in Regia Audientia Apulensi in anno 1584. & in Regia Audientia Batoni de anno 1590. Thir in compend. decis. Regni in verbo, de ceteris an possit, tom. 1. Imbricatus in tit. di primo, & secundo in fine. consil. 5. num. 143. Birelli in summa decis. 11. de fide compet. an. 138. tom. 1. affirmans ita decisum in Sacro Consilio, & peractum in M. C. V.*

Verum etiam, quando accusaret pro morte suorum consanguineorum, quoniam vbi suam, vel suorum iniuriam, prosequitur clericus bene videtur hoc privilegio, *Petæ ad Gramat. decis. 20. num. 7.*

Et licet *Regens Rubeis in prag. 8. nu. 1. 8. de tempore*, sub cuius clypeo militæ etiam Capituli de author. Baron prag. 8. p. 1. num. 307. fol. 243. tom. 2. eorum econtrarium scripserint.

Tamen eorum opinionem impugnauimus *Farin. quæst. lib. 2. cap. 6. vbi turaninus*, clericum in miliciæ agentem, pro iniuria facta fratri habere privilegium Electionis Foti; rûm quia Ritus M. C. V. generaliter loquitur, clericum habere totæ electionis, siue agar ciuili, siue criminaliter, ergo dùm non distinguat, si agat ex officio, vel iniuria propriæ personæ, vel alieni consanguinei, nec nos debemus distinguere vulgaris iuribus; Tùm etiam, quia prædictus Ritus eonomerat clericum ibi inter pupillos, & viduos, & Cuiuslibet Regios, & vigore Capituli Regi in prædictis, & quiparantur per sonæ Ecclesiasticæ pupillis, & exteris miserabilibus personis, præsertim in iudiciis criminalibus, ve patet in cap. inip. de Inue. sub eade. de diff. rent. & in cap. pridem per dices. & in cap. si in impet. & Rix Robertus in cap. in impet. inueniunt ubi ponit sub protectione Ma-

gistri Infirmitatibus Ecclesiasticis, viduas, pupillos, & orphanos mandans, quod si opprimantur, vel grauentur ea officio inquirant, ut etiam factus in Cap. Regni vbi dilata, qui omnes siue agant pro offensione facta in eorum personam, siue consanguineorum (ve experientia doceat) semper vbi possunt, Eleccionis beneficii, ergo idem esse debet in casu nostro, ex eugula æquiparatorum, & ra alieca, quæ exueunt, quod vna diuisionatio respiciens plura determinat, licet ea pariter determinat, iam hoc in vbi, in casu notat. & in 3. diff. di. vbi per papam.

35. Eò fortius, quia iniuria vni de fratribus censetur facta alijs, *1. 1. & 2. diff. di. cas. Vin. decis. 321. nu. 25. facta vni de familia, censetur facta totæ familie*, Licet Consilia, & ibi Barff. de eorum. eorum iactis notatis per Fernand. in prædictis di. 1. nu. 41. diuersa, eorum 105. a nu. 288. Mench. de arbit. Iude. causa 262 vbi discuit quibusnam consanguineis censetur facta iniuria cum vni facta est, & suorum appellations, qui veniant, vide Bald. in l. 1. C. qui accus. non poss. & Enym. in 1. ap. eum p. Minguelia. de accusat. Marat. in consil. 6. per primis, & Clar. in prædictis, in 4. 14.

36. Veri. vbi, Quare fratrem pro honore proprii de fratri, non supponeam sororis occidens, non in actu veneris, sed post longum tempus, poena ordinaria possidum non esse, latè notatur *Gracia consil. eum. 86.*

37. Derlata tamen, suppositam regulam cessare vbi clericus non ageret probonibus Ecclesiæ, sed proprijs, quia iuxta casu excludit ab huiusmodi beneficio, ex Rota M. C. V. 229. vbi Caccian. in 1. cap. Aff. in Consil. Statutus, an. 16. Felici. in cap. Ecclesiæ Silla Mariæ, in 4. in verbo, si gl. 2. de Consil. Niger in cap. Regis quod datur, num. 10. Aff. de 377. vbi pariter Vili. in addit. Vini decis. 27. vbi affirmat, quod quoties clericos pro rebus proprijs ageret etiam data violentia, rapit, & fraude, tunc vniq; non competeret modo aliquo ipsi soli electio, sed eorum re deberet eum in suo loco, D. Rix. in collect. decis. collect. 300. & iterum in prædictis 147. in 2. Imbricatus in vbi di. primo, & secundo beneficii, & consil. 5. an. 49. vbi etiam voluit excludi patiter in tali casu à beneficio relictionis in integritate, *Fab. in 1. cap. Sancta Maria, nu. 8. di. Consil. d. g. Statutus, Aff. di. decis. 330. & ibi Vili.*

Ecclesia Num Beneficio Electionis
nis, & Variationis Fori
fruaturs.

Q V A E S T I O XLIX.

Regula sit affirmativa, Ecclesiâ
scilicet habere hoc privile-
gium eligendi forum, vtrâ
dixerunt *Rebuffus Conf. Gall.*
10. de sentent. p. cons. gl. 1. num. 3. Affili.
num. 16. et Ande. ab Iben. in Conf. Regis.
Statutum. an. 3. de offi. Magist. Insti. vbi
iuxta hanc opinionem decusum fuisse
in Sacro Consilio, & fuisse factam dele-
cationem, quam annuit esse in regulis,
quando Rex Robertus erat sui Georo-
ris Vicarius, *Tegane. dec. 177. num. 1. Ma-*
nich. de arbitrar. iudic. cap. 66. num. 25. lib. 2.
Commis. cito M. C. Sord. 38. num. 471. Vinn.
dec. 521. nu. 3. Modestus noster Deller Neap.
18. 1. off. de iurisd. cap. 31. nu. 3. par. 2. Tre-
tacineque Variar. consil. lib. 2. cap. 2. num. 14.
Montealegr. in praxi exercit. off. lib. 1. cap. 3.
num. 330. Dum. Ass. in collecta. 1303. in
fine, & alij DD. communiter, iuxta quo-
tum opinionem quotidiana viger pra-
xis.

Et licet contrarium voluerit attesti-
ri *Coner. peccat. qual. cap. 6. nu. 5. Varsij.* *Re-*
rum de Ecclesia, ve refert Buceall. in summe
de offi. ut de iuram. peccatorum nra. num. 18.
tem. 1.

Tu tamen à regula, quæ est verior, &
à praxi communiter approbata, nè re-
cedas Ecclesiâ, inquam miserabilior inter
personas miserabiles quoad privile-
gia reputatur, ut per *Gram in Conf. Reg.*
149. quem refert, & sequitur *Belzaren-*
hid nu. 9. Genuen in pract. Eccl. qual. 436.
& pauperum miserabiliumque personarum
privilegio viuit, *Vinn. dec. 321. nu. 1.*
Capit. dec. 196. nu. 8. p. 2.

Et argumentum de populo ad Eccle-
siam valet *Lambertus. in 21. specul. l. 1. si*
milis Anton. var. consil. lib. 1. c. 1. fin. c. 44.
Genuen in pract. eccl. qual. 375. nu. 2.
quia Ecclesiâ æquiparatur populo, gl. 1.
in l. si poveritas, ff. de iur. iur. Bald. & *Bar-*
gell. in l. C. in 1. si ceteri. ff. de iur. iur. Perrod.
ad exten. gram. Ambrosini, in verbo quicquid,
num. 23. de i. eccl. non alienand. tract.

4 tunc minorum utatur, *Casbo. dec. 86. Ma-*
nich.

similium in special. tract. de Neophitis cap. 10.
Tales dicuntur omni Christiani intra
annum à die baptismatis computandû,
5 post annum vero sunt computandi in eccl.
Christianos antiquos. exemplo militie,
qui dicitur novus quousque anno com-
pleto non militaverit. illo autem elapso
inter veteranos computatur, *L. qui sum*
700. §. fin. et litommatur. versic. Tyrani. ff. de
re milit. Bur. dec. 260. ve etiam mancipia
6 nostra appellantur, quæ annu nonduum
fecerunt, *L. fin. §. quousque. versic. sunt adim.*
ff. de public. et relig. Zabarell. cons. 34. sub
nu. 3. ve pariter novus appellatur Civis
intra annum. *Inf. in l. 1. sub num. 70. C. di*
sacros. Eccl. Cant. Sta. cons. 27. num. 18.

7 & nova vocatur vxor intra annum nu-
ptus, ap. 1. 35. quasi & vbi gl. *Beatus in tra-*
cto. de gabel. par. 7. quest. 32. num. 55. qui
etiam novum appellat Crimis, quod nõ
excedit annum, *Adrian. de consecr. dist. 3.*
& pariter viam novum dicitur intra
annum, *L. metus, ff. de testat. Vinn. et de*
legat.

Sed hæc licet sint vera, prudens autē
Iudex sui vti potest arbitrio circa con-
cessionem huiusmodi privilegij iuxta
facti, & personæ qualitatem etiam post
annum, & annos, prout Deus inspirabit.

Declarat pariter præfatam regulam
Anania in cap. Iudei, num. 8. procedere,
quando sunt pauperes, vi pariter eum
referendo sequitur *Anania. ibid. in f.*

Sed ego talem sententiam non poro
veram, eum pauperes expressè potian-
tur huiusmodi electionis fori privile-
gio, & si hoc esset, qualitas illa conser-
vationis ad fidem nihil operaretur, & ser-
viret de vntem, & ideo declarationi non
esse inhaerendum, affirmo.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia gaudet fori electione, quia eorum etas
miserabilior inter miseriabiles, quoad privi-
legia, nu. 2.
- 2 Argumentum de populo ad Ecclesiam, va-
let.
- 3 Ecclesia vtrâ in eccl. minime.
- 4 Ecclesia eligi forum tam si agat, quam si non,
tunc etiam si agat ad districtum, nu. 6.
- 5 Agens ad districtum vel forum sequitur.

Inch. de Arbitr. Indic. quæst. 34. Cardin. Tuffi. conclus. 284. num. 29. lib. 1. et conclus. 246. num. 3. lib. 28. Imbrian. in tract. de primo, et secundo beneficiis confides. 4. num. 7. ante eos laicus Tiraguet. de priuileg. per causam piam. 142.

Et hanc eandem opinionem illam, amplius sequentibus modis: Et primò, procedere & habere locum tam si Ecclesia agat, quam si non diuina tradita, per Cap. de iur. 160. Filler. in cap. Regni. quod decretum, num. 13. Dom. Regis Tappia in cit. Constit. Regni, Statutum, num. 21. Caranis in cit. 133. num. 1. et seq. Præf. de Feud. clus. de iur. 334. num. 4. Calu in tract. de iude artic. et proband. glo. 1. §. 1. num. 200. Vass. controuers. lib. 1. cap. 3. num. 1. Dom. Ricc. in collect. de iur. 86. Titus. in compend. de iur. Regni. Verbo Ecclesia, an habeat fori Electionis, si secundum dom. 4. et ita seruatur in præi in Regia Tribunalibus.

Amplius secundò, illam esse veram, etiam si Ecclesia agat ad distractionem, nam pariter fruatur electione, & Variatione fori, ut apud Petram in addit. ad 2. de iur. Cap. 160 allegat Innocent. in cap. cum sit generalis, de fori compet. Roman. sing. 113. & hanc opinionem pariter sequitur Dom. Ricc. in collect. de iur. 309. circa medium, Verbo Item Ecclesia; licet regula sit quod agens ad distractionem sequatur forum eci, iuxta terminos textus in l. 2. C. de iur. et apud quem, & iuxta hanc opinionem, vidi expeditas promotiones per Magnam Curiam Vicarie ad instantiam Parochi Ecclesie Sancti Marthini Regie Teatra Aleruæ contra Matthiam de Acampore.

S V M M A R I V M.

1. Pia causa habet priuilegium eligendi fori.
2. Pia causa, et Ecclesia æquiparantur.
3. Ecclesia appellatione conuenitur omnis locus pius, et an.
4. Bona locorum piuum non possunt alienari absque sollemnitatebus.
5. Ecclesia patitur beneficium restitutionis in integritatem etiam et per causam, num. 7.
6. Legata per causam possunt solui Ecclesia, Confraternitatibus, et Hospitalibus, et i. ceteris.

Pia Causa, An gaudeat Beneficio Electionis, & Variationis Fori.

Q V A E S T I O L I.

Regula sit tale beneficium Electionis, & Variationis Fori competere etiam pie causæ, ut in proprijs terminis reuenter aduertit D. Ricc. in Echol. ad Tiraguet. de pia causa priuileg. 240. et 142. vbi ad id nos allegat in prima impressione Neapolitana. & ita seruatur in præi apud Regia Tribunalia huius Clarissima Cioceæ Neapolis.

Quæ sanè opinio ratione non caret, siquidem pia causa, & Ecclesia in iure æquiparantur, cap. requirib. 6. facit autem, de testam. Barth. in cap. fin. etiam sic, hanc priuilegia Ecclesie concessa competunt pariter, & pie causæ, & illa gaudet eisdem beneficijs, & prerogatiuis, quibus & Ecclesia viuitur, in And. Anchar. et Dom. in cap. 4. de in integ. testis in 6. tit. in cap. elatum, & ibi etiam Panorm. et fin. de vltim. in idem Panorm. in cap. nulli, ante finem, de ech. Ecclesiam aliam, quos refert, & sequitur Tiraguet. de pia causa d. priu. 240. vbi assignat rationem, quia est eadem, vtriusque ratio, nam Ecclesia sua priuilegia habet propter animam, & contemplationem Dei, Medes in ipsi. 4. num. 15. vnde appellatione Ecclesie conuenitur omnis locus pius, Ricc. de Certe in tract. de iur. patron. in verbo, Ecclesia, num. 10. Dom. Ricc. de iur. Cur. Archiepiscopi. 147. num. 8. part. 1.

Hinc eoim videmus, quod eadem requiritur sollemnitas in alienatione rerum pie causæ, quæ in eorum Ecclesiasticarum alienatione est necessaria Panormi qui dicit id esse semper notandū, & Barth. Hefius. l. 1. et de And. in cap. nulli, de testam. per textum huius verbi. Auth. de non alien. et Auth. hoc ius potestatis, C. de sacros. Eccles. Anchar. conf. 374. colum. 4. Castrensis. conf. 262. col. 1. lib. 1. Franc. quid dicit singulariter in cap. 1. ash. 2. de ech. Ecclesiam aliam, in 6. quibus iungo Medes in quæst. 4. num. 29. et Anoma. Varine. respl. lib. 1. respl. 6. num. 5. vbi ad id allegat Gabr. cons. 2. num. 4. et 2. de pia causa, et de iur. 2. dicit.

duan in rub. de reb. Eccles. non alien. num. 62. pag. 56. & addo Tiracoch. de pia causa, p. 1. m. 137. ubi dicitur non malè inferri ab alienatione rerum Ecclesie ad alienationem rerum pie cause, quia Ecclesie sub nomine quilibet pia causa venit, Filicinus de stat. cleror. tractat. 44. cap. 4. num. 12.

- 6 Er hinc pariter sicuti Ecclesie restituitur in integrum ratione lesionis, cap. 1. de in integr. restit. C. p. 1. Tholof. de i. 54. Benemerit. de. 85. Old. de restitut. in integr. quest. 3. art. 4. par. 1. Causas. in pract. Iudas. & Adm. in verbis, Ecclesia, num. 35. D. Rucin. praxi in Eccles. est. 188. par. 1. in secunda reddi rectam, & pia cause, ut voluit in Adm. in d. cap. 1. & 2. ubi Iud. & Domin. de in integr. restit. in 6. Acem. in l. 1. col. 5. C. de sacros. Eccles. p. 1. 2. Ancharan. in rap. nulli. de reb. Eccles. non alien. Roman. sag. 44. Tiracoch. de pia causa p. 1. m. 138. Adm. prill. de reb. restit. 110. nu. 3.

- 7 Quare merito pias causas relicta solui possunt Ecclesie, & e contra, tantò fortius, quia illa posse solui Hospitalibus, & Confraternitatibus absque authoritate Episcopi certis, notarunt Tiracoch. de pia causa in prefat. vers. Item relictum Hospitalibus, Valass. de. 10. num. 38. Aegid. in repet. l. prima, C. de sacrosanct. Eccles. quos non refert, & sequitur Bae. in l. testis de offi. & potest. Episc. alleg. 75. nu. 38. par. 3.

S Y M M A R I U M.

- 1 Pia causa nomen, quando habetur.
- 2 Fauter Anima ubi respicitur, dicitur pia causa.
- 3 Legatum solutum pro Anima consanguine, an dicatur pium, & nu. 4. 5. & 6.
- 7 Testamentum ad pias causas, quando ducuntur.
- 8 Alimentum causa dicitur pia, & quare, num. 9.
- 10 Index Ecclesiasticus adiri potest pro consanguine alimentum, sed quando, nu. 11.
- 12 Argumentum de dote ad piam causam valet.
- 13 Dote causa dicitur pia, & quando fecit, num. 18.
- 14 Supplicari alteri fauere datus, & pia causa, qui potest.
- 15 Mandatum integra fauere dote non expirat, & in tali causa proceditur de bono, & equo, nu. 16.

- 17 Verba transmissa probant fauere pia cause, & fauere dote.
- 18 Arrerenda Fabrice Sancti Patris de Verbi, quando si instrumētis in legato soluto per datus pellarum.
- 19 Desiderio pium & Tharum deservit piam, & dote.
- 21 Legatum pro electione pium, dicitur pium, per eam ubi est solutum pro electione C. ad d. 1. per fabrice Cappellā, per eam Camp. ann. & simolum, n. 22. & per eam n. 25.
- 24 Faurem impiores pro paupere animo non ceptandi, restituit soluta.

ARGUMENTVM.

Pia Causa, Quænam dicatur,
Ad finem de quo supra.

Q V A E S T I O L I.

Constitutum est, & maxime petere congruit, quod cum supra conclusum fuerit, per causam privilegium eligendi variandi forum competere, hinc etiam aliqua circa pia causas materiam, vltis alibi enuncata, quam decenter discutere.

Regula igitur sit, quod ut pia cause nomen aliquid habere possit pietatem continere debet, non solum nomine, sed etiam & effectu, & sic substantialem legem habet, sed personarum, & si iniquitatis de trans. l. 1. C. de mendicant. Valass. lib. 11. & successione est omne illud, quod respicit utilitatem Ecclesiasticam, Monasterium, Montium pietatis, Hospitalium, Confraternitatum, Extinctuarum, Montium aliorum similium locorum piorum, monium pauperum, & miserabilium personarum, aliorumque opprum charitatis, ut puta de studiis, libertatis, & incertorum, & malabarorum, Silas, in summa, in verbis legatum, si quoniam Card. Tusc. in l. tot. l. 1. Simon de Petr. de interpretat. Alim. lunt. l. 4. d. 1. Mang. de impet. & dicitur legitima, quest. 130. & plenè Tiracoch. qui de his omnibus discurre de piam causa causam praefatam.

- 2 Itant ubi fauor animæ respicitur pia causa insurgit, inde quorities restat aliquid pro anima erogari piam causam, utique

Monacato, quia semper est pium, *Mansi. ch. de presump. lib. 4. presump. 117. Cardin. Canaler. dec. 27. num. 4. Sanchi. var. resolut. lib. 1. resol. 68. num. 12. dos inquam pie cause equiparatur, Gomar. in prall. ab. Ecles. quæst. 242. num. 4. Mansi. di. iuncta. vltim. volun. lib. 6. tit. 11. an. 18. Gratian. disp. sup. resol. 700. nu. 17. & contra dotis privilegia pijs causis, competunt Triag. de privileg. pia causa priu. 11 f. vbi ideo firmat, quod in dote mulieri abfenti ex contra dictu inter alios inito loc. & actio quæritur sicuti & pie cause, per l. 5. an. 11 dat. C. de res. ad l. fin. C. de iur. dot. 8. an. resol. 123. Caster. consil. 53. latè Datus an. 35.*

14 Indè fauore dotis, sicuti & fauore pie cause potest quis alteri regulariter stipulari, de quo vide Triag. de priu. pia causa priu. 114. & notant Sord. de alimen. 61. 8. quæst. 73. an. 8. & Cicer. de res. 43 f. affirmantes idem fauore alimentorum.

15 & fauore dotis, mandatum etiam re integra morie mandatis non expirat. C. in res. sup. 143. copiose Triuac. var. resolut. lib. 2. resol. 10. num. 12. de putoreu.

16 sicut & fauore pie cause, & sic vti 10 pia causa proceditur de bono, & Equo, ita pariter in causa dotis, l. inue factum sum. 8. fin. ff. de iur. dot. Ceter. dec. 133. num. 2. similiter vti sententia pro pia causa non recipit dilationem, sic & sententia fauore dotis, ita illa sit exequenda, non obstant appellatione, Sord. de alimen. 8. priu. 60. num. 8. Carhu. dec. 25. num. 20. Mansi. de adop. p. 155. res. 14. an. 229. & alijs apud Gratian. disp. for. lib. 4. cap. 665.

17 Et ideo verba enunciationis, que probant fauore pie cause, probant etiam fauore dotis, Pur. dec. 419. lib. 1. Verall. dec. 188. part. 1. Mansi. di. iunct. & ambig. conuincit lib. 2. an. 7. num. 15. Triuac. var. resol. lib. 1. resol. 2. num. 76. de vrb. signifi. et. Tass. concel. 652. an. 4. Rander. consil. 22. an. 18. vol. 1. & dos sicuti, & pia causa habet privilegium in actione personali, l. affidant. qui priu. in pig. Bar. in privilegia ff. de priuileg. ex. 10. Say. in l. an. Regia lib. 10. l. ad l. 3. sup. 10. num. 14. Prout & donatio ob ingratitudinem non reuocatur fauore dotis, sicuti ea fauore pie cause, Priu. in l. p. 3. an. 6. di. bonant. Gem. dec. 158. l. 63. D. huc. ult. dec. 197.

18 Declara tamen, legatum dotis non dici plura, quando sit ab illis, qui tenentur dorem soluere, ut sunt patres, etiam

dum dicitur solutio paterij debiti, vtique pietas excluditur, vt est nunc, ex terminis, & notat Malff. in summa Theolog. moral. tract. 13. 5. de vrb. vol. an. 60. l. an. 7.

19 Et ideo in facto diebam Rencendam Fabricam Sancti Petri de Vibe, quæ solet se intromittere pro adimplementis legatorum factorum pro aditibus puellarum, vt latè per Dom. Dico. in praxi resolut. 370. l. 2. in huiusmodi casu non potuisse manus apponere.

Prout nec pium affirgant esse, nisi quoties legatum puellis necessitate constituta esset factum, vt per Dom. 44. quia requiritur, quod sit pauperi. Mansi. di. iuncta. vltim. volun. lib. 6. tit. 3. num. 18. & tunc dotis legatum tenferi debet in causam piam, Rander. in l. ad l. de iust. an. p. accept. bon. extra famulatic. num. 129. itaque etiam Episcopus loci Ordinarius, & eius Curia ad instantiam legatariz pro reparatione possit imponere maus, & erit Iudex competens, Gauer. prall. quæst. lib. 1. quæst. 44. nu. 10. & lib. 3. q. 29. an. 30. Rander. in praxi cap. 37. an. 10. in fin. & in glo. lib. 2. num. 1. Ceter. prall. quæst. 147. 27. nu. 7. Medici. de regim. per nam. vltima, quæst. 12. an. 4. Dico. in fin. resolut. moral. tract. de immuni. Ent. res. 116. vrb. sed quod quid sit

20 Et quoniam viarum pontiumque resecio publicam respicit utilitatem, quia vbi utilitas publica ibi & pietas, & ideo quod in pontium, viarumque reparationem tendit vtique plium censendum est & fauorabile, l. 1. di. immuni. Ecles. l. 2. x. priuileg. ff. de iur. l. ad instrum. C. de Epist. & iter. vbi fauore resecione pontium, nullum privilegium carme ab hoc onere, de quo latè loquuntur Aluaz. in thesaur. Christian. Religione. 36 & Graff. di. esset. iter. res. 7. num. 203. cum siq. Moxa in praxi ex p. an. 1. an. 70. Dico in stilum moral. l. ita. di. immuni. Ent. res. 75. & N. n. di. iter. in l. vlt. an. publica C. di. priuileg. lib. 12.

21 Hinc legatum factum pro resecione viz. pontis, fontis, & similium, licet incertum foret pium appellatur, Vbiad. de imm. Epist. cap. 10. nu. 4. Addit. ad Capp. Theol. di. 213. nu. 3. Mansi. de iust. & de iust. l. iuncta quæst. 110. sub an. 5. Mansi. de arbit. ludi. causa 188. num. 4. vbi annis incertum dici si legauit in resecione pontis, vel viz, non capressa quantitate, quia tunc Iudicis arbitrio extimabitur, iuxta quantitate patrimonij, Triuac. in praxi sup. tract. de priuileg. pia causa, res. 117.

item legatum factum ad usufructum, Intri-
guit. seg. 97. nu. 148. lib. 3. & de relicto pro
restitutione, & reparatione Ecclesie, Bar-
beri. conf. 26. lib. 3. Surd. de leg. 62. num. 5. & seg.
& de legato pro reparatione Ciuitatis,
22 vel eius custodiam, pro fortificatione, &
quidquid sit, ad publicam utilitatem,
dixerunt, Baldia d. auth. similiter, num. 3.
C. ad leg. salu. March. de presump. pres. 113.
nu. 23. & alij apud Thumaj. in trall. de vi-
sion. vltim. trall. 20. lib. 3. cap. 27. qui cap. 20.
idem affirmat, de relicto pro fabrica
Cappella. per testibus sacris, pro con-
seruatione, vel reparatione campanilis, lu-
minarijs cereis, & similibus, ex D. Ruc.
in praefors. Eccles. resol. 337. num. 15. item 3.
Beneac. de testam. puni 5. num. 4. relectio-
nis siquidem Ecclesiarum, & Cappella-
rum dicitur pia.

- 23 Est pro monumenti, constructio-
ne legatum factum adhuc dici pius,
annuerunt Menich. d. d. praef. m. 115.
nu. 25. Integrit. d. seg. 97. num. 150. Molis. in
seuma trall. 13. cap. 5. nu. 170. item 2. Menegh.
de impet. & det. ad l. epistola ca. 9. 130. nu. 24.
& si 4. ubi reperrat hinc se ipse pisse. Affu.
in l. vel qua pater, ff. de calig. & sumpt. fun.
quod cum sepulchra religiosa sint diui-
ni, & non humani iuris, si nulla, Insti. de
er. d. uis. l. i. item, de religio. & sumpt. funer.
quemadmodum est pius cadauera se-
peliere, sic & insepulta relinquere inhu-
manum, & iniuriosum est, l. quid si nulla,
ff. de n. leg. & sumpt. funer. & ideo legatum
sepultura continere causam piam, me-
rito colligitur ex l. si quis, §. interduum, ff. de
relig. & sumpt. funer. ibi. Quis enim sine
pietatis intentione alienum cadauer fune-
ratur, l. pro herede, ff. de acquir. haredit.
ibi (Vt pietatis causa) de qua materia
late nouissime Saurin. var. resol. ut. 3. de
presu. & rursus funerandi modo, ubi per va-
ria capita de ea discutit.
- 24 Inde funeris impensa pro paupere sa-
gra pietatis intuitu cenetur non animo
repetendi, at secus si pro dote facta
esset. Maner. de testam. lib. 13. tit. 1. in fine,
Thumaj. in trall. de vi. vel. d. uis. 10. tit. 1. r. 33
quod ego praedictum vci Regius Asses-
sor dila. iudic. Amalphi in anno 1639.
dum casus ex facto accidisset.

S V M M A R I V M.

- 2 Clericus inter personas suscipere non debet,
& ista de numero pauperum, habetur, quod

legatum pauperibus distribuendum, per
clericum distribu.

- 3 Clericus habet electionem fori, etiam si sit
prima instans causatum, nu. 2.
Sed an tunc requiratur requisiti Canonij
Tridentini sess. 24. cap. 9. de reform. iuge-
tione dicit Aueri nu. 6.
Et dicitur si sit coniugatus, & saluatur, cap.
12. & 13.
Lum illam non habeat pro bonis propriis.
num. 17.
Sed boni pro pauperibus nichilum, nu. 18.
Et pro fructibus beneficiorum, nu. 20.
Et quid si bene habere privilegium & hanc
causam, nu. 26.
4 Inductum prima consensu dicitur clericum, &
quod sit pignus privilegij clericali.
- 5 Etiam de etiam sententia suspenditur per ex-
ceptionem clericalem.
- 7 Lumen est dispositio limitatum per effectum,
& extenditur secundum limites ad illa
dispositum.
- 8 Extensio de resu ad resum, & de persona ad
personam non datur.
- 9 Exclusio indultu & statutu non extendatur nisi
ad expressum.
- 10 Clericus ge ad beneficiu et p. Obedi. quia
non non inuoluit in habitu, & tenore, nec
dimittit inferius, vel beneficium habet,
siquis etiam in privilegio canonis concludi-
tur, nu. 11.
- 14 Electio fori competens clerico, non solum si sit
essentia in personam perfectam, sed etiam in
agenda per inuoluit si sit consanguineus.
- 15 Inuoluit si sit in de summa consistat salu
tati familie.
- 16 Frater pro bonis propriis defensione nichilum
posui legum tempus illud praedictum, ut
reuerentia prima punitur.
- 19 Alienatio bonorum patrimonialium inuoluit
ita est clerico.
Si quis inuoluit fructus bonorum patrimonialium
inueniunt in Bullam Cens. ten. 17.
ibidem.
- 21 Beneficiu etiam tenetur de fructibus restitueret
Ecclesiam.
- 22 Fructus beneficiorum sunt bona Ecclesia-
stica.
- 23 Clericus legat nisi quis datur, & quod pri-
uilegium cunctis.
- 24 Dispositio quoad legatum, & quod sit in
pacienda.
- 25 Ordinari legatum qualiter prec. 1.
- 27 Episcopus dicitur, caput Clerici, nec comprehen-
ditur sub generalitate, nu. 28.
Et dicitur esse inuoluitum dignitatum, p. 29
& 30.

- 31 In generali locutum non tenent persona regna auctoritatis.
- 32 Chirographi non tenent clericorum appellaciones.
- 33 Beneficium sacrum non tenet sub nomine huius in dispensationibus, nec dignitas, nec Ecclesia Cathedralis, nec parochia.
- 34 Curia non tenet appellaciones diversis in materia adusa.
- 35 Regularium appellaciones in aduso, non tenent Prælati Regularium.
- 36 Religiosi in aduso appellatione Clericorum non tenent.
- 37 In iudicio Clerici, non cessant interdicti Regularium.
- 38 Canonici in aduso non tenent appellatione clericorum, & in materia 39.
- 40 Canonici tantum obstat pro si iure Episcopi possunt percipere defensionem quod dicitur.
- 41 Canonici Neapolitani possunt benedecere in iudicio nisi per amoniam, & alia ad missam iurisdictionem metropolitana.
- 42 In Ecclesia Cathedrali Neapolitana adstant Canonici insigniti Titulo, & nomini Cardinalium.
- 43 Bulla Pij V. inuocat titulum Cardinalem Camerarii.
- 44 Clerici per bonis Ecclesia, vel perimondiali in iudicio tantum habent Fieri Electionem, in quantum ad illi iurisdictionem, rapina, vel fraudem.
- 45 Consensus inter Nuncios Curiarum Ecclesiasticarum, si sit laici, non possunt per eorum consensu eligere formam Principis, licet bene gaudeant privilegio Fieri Ecclesiasticum.

quod aliquid dispensetur inter pauperes, & exco. res possunt illud dispensare etiam clericis.

- 2 Quare clericum habere loci electio- nem communi voce cantatur in DD. in cap. i. si generalis de feri impio. n. Eiusdem in cap. Ecclesia Sancta Maria col. 4. de institutione. Vnde in l. 1. de commun. opio in verbo, clericum, Canonici in Rot. M. C. V. 67. ubi testatur plura decisa in Collaterali D. Reg. Top. in Constitut. Regni, si quis in, nu. 20. de offi. Magistri, Iussu. D. Rot. col. 1. de iur. coll. 1. 88. Ginn. in practi. ab. eccl. 3. q. 63. q. 111. n. 22. Berrelli in summa de iur. de feri impio. nu. 137. 1. m. 2. Col. de modo aut. glo. 1. num. 87. Adde. ad Cap. de iur. 160. in princ. & de iure Regni est sanctum, vigore Rit. M. C. V. 213. qui loquitur generaliter, clericum habere Fieri Electionem agendo civiliter, vel criminaliter, qui ritus hodie est in iudicio obseruantia apud Regia Tribunalia.

- 3 Amplia hac conclusioem esse veram, etiam in clericis minoribus ordinibus, imò in prima tonsura intrato, cū clericorum appellatione veniant etiam qui solum tonsuram adepti sunt, Bald. in l. item, ubi 4. vers. et ideo clericum non possunt, C. de excep. in Iudic. Lepid. lib. 1. c. 1. in princ. & alia. in l. 70. nu. 73. C. de iur. iudic. 1. 2. Roland. qui alios adducit in l. 4. nu. 16. de. Bald. in l. de feri impio. sub nu. 127. & prius tonsura in iurisdictione, dicitur clericus.

- 4 Cuius in l. 5. Tanti. n. 13. & sig. Vultus in tract. de iudic. lib. 1. cap. 9. nu. 6. Ginn. de sacrosanctissimus nu. 76. Grassi de iur. cler. in princ. lib. nu. 301. ubi quod huiusmodi clerici prius tonsuræ gaudent singulis, & omnibus privilegiis clericis, tanquam personæ ecclesiasticæ, quam appellatione veniunt, & ipsi alibi in suo disticto. ap. verbo, ecclesiastica persona. Anselmus in iudic. & maner. 5. q. 1. nu. 32. Motta in iur. 14. vnde foris caronis sententia, quæ suspendit, & per exceptionem clericatur, iuxta praxim de qua Prax. de Franc. de iur. 329. ubi quod scripturæ clericus ponuntur extra processum, & super sedetur in fore iudicatione, procedit etiam in simplici clericali prius tonsuræ exhibita fidem clericat. us. & fide ferunt, ut pluries fuisse dictum tam in S. C. quam in iuncta. Regis Iurisdictionis vultus o. Filco, dicit Rot. in pragmat. sub de finem. & iudic. acta in vlt. imp. off.

Et in hoc velim aduert. res, quod licet vigore S. C. T. n. de iur. 1. q. 1. ap. 6. de reform.

ve

ARGUMENTVM.

Clericus An, & Quando Fori Electione, & Variatione vti possit.

QUESTIO LII.

- REGULA est ab omnibus communiter recepta, quod Clerici inter miserabiles personæ reponantur, ut apud Bui. & Iome. in cap. significationem, de offi. deleg. Grassi de iur. iudic. in princ. ad ad. nu. 42. Vnde in princ. in patr. lib. 6. cap. 1. nu. 22. & illa esse de numero pauperum, probatur in cap. quod autem 23. q. 7. & in cap. sacerdos 1. q. 1. ubi si testator mandet,

ut huiusmodi clerici gaudere possint for-
si privilegio incedat, & sine adscripti ali-
cui Ecclesiæ, vel Seminaris, cui infer-
uiant de mandato Episcopi, vel sine be-
neficiali, de quo nos latius loquuti sui-
mus in *prop. 1. de cler. seu de consuetudine*, *ex in*
quasi. non iur. Pontific. conclef. 2. c. 3. de foro
competenti.

Tamen id non est necessè, in casu de
quo loquimur, nem Concilium disponit
hec requisita esse de substantia, quorū
clericus intendit se facere connexum
apud Indicem Ecclesiasticum, & se exi-
mere à iurisdictione locali, & conse-
quenter non potest eius dispositio ad-
parari ad casum nostrum, prout & ita
obtrinnī in causa Clerici Io. Angeli Bo-
nocore, qui per viam Electionis Fori,
rationem vulneratus à Michele Landro
adinerat Magnam Curiam Vicariæ, nā
non obstante, quod non fuisset proba-
ta Concilij, requisita sunt admissa Ele-
ctio fori per ipsum facta pro quæstela
exposita aduersus prædictum Michae-
lem.

Quæ sunt opinio ratione non caret,
liquidem quando Sacrum Concilium
Tideonum disponit, ut supra, certè
emendatius commune, quo aduenio ele-
ctus in minoribus gaudet privilegio
Fori, et non habeat beneficium, nec di-
uini inferuiat, vi est notum, vnde tan-
quam correctorium iura communis
strictè debet intelligi, non autem laxari,
post aneliquos in *Sued. cons. 416. num. 6. &*
cum disponat circa illum casum iancim
limitatim debet intelligi, & consequen-
ter limitatum producere debet effectum,
quia limitata dispositio, limitatum pa-
re effectum, Seraphin. dec. 311. nu. 2. &
dispositio limitata, minime extenditur,
Carden. Tusi. conc. 434. fol. 2. dicit secundum
limites adiectæ dispositionis, l. 1. nu. 2.
si fuisse de iur. ex facto igitur. cum confor-
danibus.

- 8 Ex casu ad casum, prout
de persona ad personam non est per-
missa, si quis ita, si perinde, ff. de testam. l. ubi,
Arden. l. Gallus, si quis si iuravit, vi 1. ff. de
liber. ex post. Alen. de cons. l. de. de. lib. 3.
m. 4. num. 2. maxime, quando ex casen-
sione venit præiudicium tertio, & dmi-
nuitur privilegium, & commodum, quid
privilegiatus ipso iure habet, prout in
casu nostro, casus siquidem omnis à
9 Concilio, habetur pro omisso, Cephal. l. 1.

lib. 2. nu. 16. Nella cons. 469. num. 9. Alen.
*dec. 5. l. 1. nu. 9. probans casu-
nem 469. dicit ad statum, non procedi-
re, nisi in casu, & persona expressa, Me-*
nan. cons. 197. num. 7. dicens, quod statum
*incluendens vocem personam aliam ex-
cludit, quasi quod vnus inclusio, alterius*
sit exclusio, ex l. cum prater, ff. de iudic. l. 1.
latina notata p. 11 Card. Tusi. conc. 71. l. 1.
statuum enim, siue pragmatice l. x, &
similia sunt seruanda, prout iacuit, nec
attenditur ratio, sed casus formaliter
dispositus, nec faciendus est casus ob
rationis similitudinem, vi fundam. *La-*
uer. cons. 61. noluisse inquam Concilium
præsupponendum est comprehendere
hunc, vel similem casum, dum tantum
statuti seruanda esse mentionata requi-
sita ad effectum, ut valeat clericus in mi-
noribus, vi privilegio Ecclesiæ vel fori,
quoniam l. x id noluisse præsumitur,
cum facile id capimere potuisset, & ob
captum iustitiam tradita per Armentum
in add. ad res. leg. Nauar. in problem. 150.
si enim voluisset, & ostendisset, vi pl. ob
per Titian. l. si inquam, in verbo, Libertas,
C. de reue. donat. Greg. 6. l. 1. Reg. Can. l. 9.
l. 1. & num. 33. Ergo conuenit ea sua omi-
ssa ab iplo, intelligunt se eundem ius
commune, & antiquum, l. si vero, de iura
ff. solut. matrim. l. cum iudicium, ff. de liber. ex
postum. Girard. de privileg. num. 356. c. 1. nu.
884.

Quæ fundamenta, & rationes innan-
ciat, ea qua de iurisdictione sacre Congre-
gationis Eminentiſsimorum Cardinalium
lata 18 Decembris de Anno 1795,
per quam fuit dictum, dispositio, non
Concilij nuper edita, *siſt. 24. cap. 6. de re-*
format. non haberi, licet cum, quorū cler-
ici in minoribus vellent vel beneficium
10 *Cap. Ordinar.* l. quodam cuiusmodi non illo
sui possunt, & si in habitu, & tonsura
non incedant, nec diuinitati inferuiant, &
beneficio Ecclesiæ carcant, ut re-
statuit Zepherus in *ſuo iure pontific. tom. lib. 2.*
tit. de foro competenti. num. 32. si quisque etiā
posthac scripta, habuit D. Squallet Cam-
eracum meritisſimæ Ecclesiæ Neap. l. 1. n. 1. n. 1.
Armen. in reat. de prelat. l. 1. c. 1. cap. 10.
ſub nu. 12. ubi nos allegat, ex cap. 12. ſub
nu. 8. & latè eum Sanchez, in ſumma Theol.
moral. lib. 7. cap. 13. nu. 35. l. 1. 2.

Et ego plures, atque pluries consui-
tui aduersus opinionem *Nemz. de cons. 39*
Bernar. in ſuo reſp. in verbo Clerici, pro a-
bſol. uult, ſolus 351. Bonac. in reat. de

Additio ad Annan in alleg. 146. & notatur de Cula de m. de arce. glo. 1. num. 88. & Capitula de Barro. prag. 8. num. 153. cum sit quos referendo sequitur D. Riccio praxi ref. 107. l. m. 2.

Quam tamen declarationem subde-
clarabis, non habere locum in Episco-
po, vel alio in dignitate confisario, quia
delegatio ista non impedit, quolo non
possint uti huiusmodi Electionia Fori
privilegio, non obstante privilegio ab-
dicatio, etiam quoad personas Eccle-
siasticas, quia esset necessario facienda
mentio de huiusmodi persona qualifi-
catis in dicto privilegio, re comprehen-
sa in illo ceteratur, ita notabiliter *An-
nan in sac. obstat. cap. 16.* ubi monetur,
27 quia Episcopus est caput cleri, sicut
potestas dicitur caput Civitatis. *Bac. in
l. nulla, ff. quid iuris sit. Titius. nom. Bald. in
l. siue pari. C. de dist. ubi quod dicitur esse
de maioribus magistratibus. & ideo non
venit sub generali Barro. & Confisario.
Cernens. 233. fol. 3.* quia est facienda
expressa excellentiam ordinis, & officii.
*cap. si comprehensum, ff. huiusmodi de elect. in
fidei. cap. quia periculum, de senen. exco.*
Marta noviter ref. 2. num. 1. ubi quod non
comprehenduntur sub generalitate, nisi
28 licet Episcopi veniant appellatione
Clericorum, licet est tamen in non fa-
vorabilibus, cum addit qualitas in eis
supra alios, que non reperitur in cleri-
cis simplicibus. *Abb. in c. de. de Testa. &
C. huiusmodi. na. ff. de leg. in cap. de prebendi.
in 6. Simonis. de ref. de benef. quod 11. Sa-
men. qui alios adducit. Var. ref. 6. 38. n. j.*
Gemma in practica. de elec. quod 9. num. 3. ubi
quod nec venit appellatione dignitatu,
quia Episcopus est in eminente dignita-
tione. *cap. quomodo de prebendi. in 6. & ideo*
29 si mar. Episcopo succedere in feudo,
licet aliud sit in clericis, & a. aff. ubi
quod cessat vidisse in praxi in cap. 1. de Testa.
fol. m. l. 2. de Capital. m. f. 1. & 2. num. 17.
Dum. cap. 103. num. 17. Nalla conf. 107. num. 17.
Ref. conf. 1. 4. lib. 4. Dum. Reg. T. apud anten.
*ingressum. Verbo siue cap. 1. 4. C. de sacros. Ec-
cles. Clar. in 6. feudum. quod 78. in fine. &
signum late descendit novissime *Magna
conf. 2. per totum. & vocatur inquam Epi-
scopus, Summus Sacerdos. cap. 1. ff. per-
sonarum. de sacra. Testa. cap. fin. 3. quod 1. cap.
videtur 1. 2. quod 1. London. des. q. Per. 74.
nam. 11. & Summus dicitur, quia vlti-
mus notus est ordo. cap. de huiusmodi. cap. me-
moria de consue. diffinit. 5. cum Episcopo;**

tus sit maior ordo, qui sit in Ecclesia
Dei. *Gloss. in probem. lib. 6. in verbo. Episcopus.*
Consuet. cathedral. m. ad p. 4. conf. 27.
& Episcopus nominatur Pontifex, *cap.
Pontifici. 7. quod 1. & de. in. moral. per. 2.
lib. 3. cap. 27. quod 1. & sanctissima appel-
latur in Antiqua. de sanctissima Episcopo
vlt. 9. & in elem. 1. ff. nec sapor, de pen.
& aliquando vocatur Legatus Christi,
vlt. in cap. de sententia quod in fine 2. quod 7.
& ideo fratres solent nuncupare Sum-
mus Pontifex Episcopos, quasi sibi aequa-
les. *cap. quam graviter de crimin. falsi. Felinus
procur. decretal. & cum nulla maior di-
gnitas tot sit in Ecclesia Episcopatu.*
30 *cap. idem primale. & cap. per. de prebendi.*
Papam hoc nomine vocare illos quo-
tidie videmus, de qua dignitate
laudes plura ad materiam exaltant
Eminentissimos Cardinales Bellarminus
tam. 2. de Romano Pontifice lib. 3. cap. 1. 3. vnde
merito Episcopis multa conceduntur,
quae aliis non sunt permissa. *Aufert. de
privilegiis. reg. 2. num. 36. Mench. de arch. ad
c. 562. am. 13.**

Cuius quidem declarationis ratio al-
tera considerari potest, eo quia in ge-
31 nerali locutione nunquam veniunt pec-
sonae magnae auctoritatis, nisi nominen-
tur. *Aff. de. 265. Gemma in practica. de
elec. d. quod 9. Santarelli. var. ref. 1. 2. m. 18.*
vnde Principem non venire sub generali
dispositione tradit *Cocher. in c. de. in
vis. lib. in exempl. 17. p. 1. m. 2. pag. m. 119.*
32 vt nec in generali dispositione veniunt
clerici exempti. *cap. gram. & cap. ex parte
tam gle. de prim. gloss. in elem. frequen. de ex-
cess. Peal. &* sicut in generali dispositione
de Papae non comprehenduntur Cardi-
nales. *Greg. de preson. q. 35. a. num. 1. Barba. in
tent. de Carden. par. 1. q. 7. ubi late. & Ec-
clesiae appellatione non venit Episcopo-
lus. cap. dilectus. ubi Innocent. de excess. per
bened. cap. quomodo. et in 17. 6. Medius in con-
perton. in verbo. Ecclesia appellatione. Men-
des in Regis. Cancell. 26. quod 3. num. 3. affir-
mans 32. quod 15. am. 2. id procedere
etiam si essent in dispositione genera-
li. iuxta *cap. quia periculum, de senen. ex-
co. m. cap. 2. de off. deleg. in 6. Cancell. in reg. 8.
Cancell. glo. 3. m. 3. eccetera Gratian. lib. 5.
frensi. de. cap. 8. 17.* ubi propterea fuit
in opinione, quod Cardinales mandant
corpus suum lepeliri in Ecclesia sui ti-
tuli tempore obitus, non senescit de Ec-
clesia Episcopali, quam tunc obtinebat,
sed de Ecclesia sui Tituli Cardinalatus,*

Tholof. dec. 378. Capic. dec. 12. Tefaur. dec. 22. num. 6. Gratian. dec. 333. Cas. d. Tufi. ench. 37. nu. 19. lib. E. Graff. di. eff. clerici. eff. 1. n. 128. D. Ricc. decif. Cui. Archiep. 192. par. 2. plenè Barbof. de pteff. Epifcopi allegat. 207. par. 1. Tamen fecus est quoad euectum eligendi forum Principis pro eorum causis, vti eligere poffunt clerici, & ecclesiasticæ pceffionæ, est enim quid diuerfum vnus ab alio, & idè diuerfè iure significari debet, nec in confequentiam trahi potest.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericatus illi probandus, si à parte negatur, nu. 3.
- 2 Et quare prefumatur nu. 4. 6. & 7.
- 3 Clericatus non promittit à natura.
- 4 Negativa Clerici autem, qualiter probatur.
- 5 Quasi possessio clericatus per se, non probat illicitum.
- 6 Clericatus qualiter probetur, & nu. 10. 11. 12. & 16. & 19.
- 7 Et quid sit actus in Regem, etmissus an. 31.
- 8 Tituli dispensationes de clericatu, debent assignare causam sui dicti.
- 9 Numerus testium qualis sit necessarius in probatione clericatus, & an probent testes testes clericatu, hanc consuetudine regendi ordinatus, nu. 15.
- 10 Remissio facta de aliquo ad Curiam Ecclesiasticam, multum adiuuat per clericum, Cui probatur.
- 11 Fama de peccatis clericatus debet esse antiqua.
- 12 Confessio partis aduersa non facit super iudicio illicitum, quod fundandum illud.
- 13 Ordo non presumitur, & dicitur si ordinatum debet ostendere Bullas, nu. 33.
- 14 Bulla Superiorem Ordinem probant Ordinari inferius.

ARGVMENTVM.

Clericatus, à quo sit probandus, & Qualiter probetur ad effectum de quo supra.

Q V A E S T I O LII.

Regula sit, quod agros vii Clericus ad Electionem Fori reuertitur ex parte sua clericum probare, vt firmatunt Cardin.

in cap. prebendam, col. 6. de sentent. excomm. l. 1. consil. 120. Vol. 4. Cassan. in Confess. Burgund. col. 1. 5. 6. num. 13. Roland. consil. 32. n. 3. lib. 2. Bellamer. decis. 114. Benoit. 2. lib. 10. compend. consil. 10. Testis, Clericus non presumitur, Dom. Ricc. qui nos allegat in prima impressione decis. Cui. Archiep. 386. num. 2. par. 4.

3 Cuius sanè conclusionis ratio assignari solet, quia clericatus non promittit à natura, sed ex infecce sit, & in dubio non quam presumitur. cap. prebiteri, c. 8. distin. 1. ubi gl. cap. legum 2. quail. 1. Causa, multos cumulant dec. 602. lib. 2. prout etiam plures alius citat Decian. in test. crimina. cap. 9. num. 117. lib. 4. sem. 1. Calder. consil. 12. de iure iurand. 138. Manuch. di. presumpt. lib. 2. p. 2. sumpt. 76. Omnis in Regem, Cancellarius de unal. p. 155. quail. 58. Massard. de probat. consil. 302. num. 13 qui similiter alios coarctat concordantes, & p. 102. de venis probandus, ubi opponitur de en, Beir. dec. 171. col. 2. Camil. de Medis. sens. 3. num. 61. ubi alios adducit Argued. lib. 4. noua recapitulat 18. 1. lib. 10. Grinnell. decif. Senatuum Delan. 56. dicens enim se qualificationem debet eadem qualitatem probare, & non ignorat, ubi Bald. & alij. C. de his qui accus. n. 155. Sui. consil. 178. lib. 1. Jost. Pann. in test. de probat. 147. 34. lib. 2. vnde excipiens,

4 quod Actus non est clericus, nihil ex parte sua probare possit, sed is cui excipitur hoc probare tenetur, 147. legum 2. quail. 1. 147. dua. de cleric. p. 155. gl. 1. si qua per saluamiam, C. di. Episc. & ille. Gratian. decif. 81. & alij memorati per Pann. in test. di. probat. lib. 1. 147. 35. num. 76. & lib. 2. 147. 74. num. 9. quia negativa clericatus dicitur in ipso probata. quod contrarium non probatur, nam quilibet nascitur laicus, & in dubio talis presumitur, Bald. in 147. su. num. 4. di. presumpt. Ep. in 147. 3. nu. 4. de Indu. Crant. consil. 72. num. 2. Benoit. 4. Sol. quail. 32. num. 11. Dom. Ricc. di. 155. Cur. Archiep. 157. par. 3. ubi discutit, qualiter, & quomodo negatio clericatus probetur, de quo etiam Graff. in test. de eff. clerici. in prelud. 2. num. 233. ubi quatuor modos repræsentat.

5 Bene vitum quoties quis repræsentatur in quasi possessione clericatus tunc presumitur clericus, Massard. de probat. consil. 304. num. 3. Molin. decif. 21. de censu. 114. Cassan. consil. 44.

Et quom repræsentari in possessione clericatus per delationem habitus, exemplificari potest, quia tunc delationem habitus

prelumiatur clericus, ut post alios Dicitur in cap. si scripturae. num. 48. de fide instrument. *Grati. concil. 1. num. 36. de presump. et Parte de testat. benef. quæst. 4. num. 45. lib. 6.*

- 6 Idemque esset, quodam quis reperiretur in possessione beneficii tanquam clericus, quia etiam in isto casu presumitur clericum, firmat ex ploribus DD. etiam monio. *Mench. de presump. lib. 6. presump. p. 1. 76. num. 1. 2. inter quos reperitur Bellarm. de sensu. 611. et 612. Rota in Antiquis decis. 13. de probat. num. vel si per aliquod tempus et vetus annos interfuisse ecclesiam vii clericus, & ibi exerceret officium spectans ad clericum, quia rati in dubio censeri clericum, notatunt *Ambar. consil. 117. Felix. in cap. illud. n. 5. de presump. per Alex. cons. 219. num. 35. lib. 6. Rota in Antiquis decis. 10. de testat. per Bellellum in disquisit. clericæ lib. de sacra clerice. peruen. 8. 14. quos omnes tres modos, in quibus clericus presumitur, scilicet etiam modernus *Passian. in tract. de iur. patronat. lib. 6. cap. 1. num. 50. et 51. per 2. annuens tamen num. 62.***
- 7 quasi possessionem clericatus non probare clericatum propriè, sed transferre onus probandi contrarium in cõtra dicente, allegat *Madiscard de probat. concl. 302. num. 6. et 2. et concl. 304. num. 10. & addit latissimè loquentem Grassi de effect. clericæ, in preb. num. 225. tamq. affirmantem num. 230. hanc quasi possessionem proderit, quando quis in sua patria, & regione reperitur, deus si sit alienigena, & penitus ignotus, ut quia esset Ultramontanus in Italia, & è contra, qui, tunc debet docere de clericatu, allegat *Gram. dec. 22. num. 1. 6. Bar. dec. 171. num. 1. 3. Mench. de presump. lib. 6. presump. num. 11. & per plura notatu digna reponit hac materia apud ipsum videnda.**

Deumirndo autem ad probationem clericatus sciendum est ipsam varijs, multisq. modis probari posse, valet inquam probatio per scripturam de iplo clericatu concessam, cap. dea de cleric. per regentem cap. legum 2. quæst. 1. cap. si iudex laicus. *ibi Gl. in verbo, ferent, de sentent. executum. Patas de probat. cap. 31. num. 4. c. lib. 2. Grassi de effect. clericatus in preb. num. 203.*

- 8 Peritrea probatur per indicia, & argumenta, cap. inter quatuor, et ibi Gl. in verbo, per argumenta, de clerico. per regentem. *Madiscard de probat. concl. 303. num. 5. Bar. dec. 171. num. 25. Masfoll ad Cap. de decis. 61. num. 8. Bar. decis. Rot. Bar. num. 1. 3. Grassi de benef. p. 7.*

cap. 1. sub num. 140. & eandem opinionem sequuntur *Vinn. de iur. patron. lib. 2. c. 1. num. 55. et D. Riccio in praxi fore. eccl. lib. 1. p. 275. per 2.*

- 9 Similiter admittitur probatio clericatus ex literis parentibus, *Casco. decis. Rot. 87. num. 4. decis. 127. num. 2. decis. 145. num. decis. 164. et decis. 300. num. 4. & sic probatur Bullis Episcopi attestantis se consultis Ordinariis illi, qui clericum esse dicit *Felix in cap. post resurrectionem num. 3. et 15. de probat. Abb. in cap. 1. num. 3. de cler. per regentem. Grassi decis. 81. num. 3. Sord. cons. 396. n. 13 lib. 2. Grassi in decis. par. 1. lib. 4. cap. 18. n. 155. Cuenr. per ill. quæst. cap. 33. num. 3. Deuante scilicet. *Gram. cap. 9. n. 26 lib. 4. asserens hanc probationem dici euidencem, Camlin. decis. Rot. 608. taliter, quod Bullæ debent esse Episcopi illius, qui consultis ordinis, *Gram. Pa. decis. 382. Bulla de iur. dec. 1064. et 1067. par. 3. Faber dec. 11 de 4. lib. 14. n. 1. quos cum alijs modernè et positat *Bonwill. in summa decis. 7 de clericis, et Sord. de iur. num. 19. sum. 1. asserens num. 18. illud debere esse eiusdem sigillo signatas, & manu subscriptas. *Franz. Mart. dec. 1036. vol. 1. Masfoll concl. 305. num. 2. vel saltem eius ordinarij Episcopi, *Card. Canden. decis. 483. num. 2. et decis. 502. num. 2. et decis. 573. num. 4.*******

Et idrò si id non attestetur Prelati, sed alius comite Prelati, quod hinc probare clericatum, ut per *Gram. cons. 134. num. 4. lib. 1. ubi loquitur in Vicario attestante, quod in libro, in quo solus erat descripti omnes ordinationes, reperiebatur scriptum quod quidam sit conuatus, & concludit, ex hoc non probari clericatum, abique censura, rati, & sequitur *Grassi in tract. de effect. clericæ in preb. lib. 2. quod tamen satis repugnat quoeidam Praxi Curiarum Ecclesiasticarum, in quibus est receptum fieri fidem per ordinatum Athesium, quod in registro ordinationum sit scriptum ille, qui petendit se clericum, quæ fides in Regij Tribunalibus semper admittuntur, ut est notum, & ego pluries in varia quippe casibus vel Regijs Officialibus præstetui.**

- 10 Vbi tamen Bullæ Ordinum essent manifeste tunc testibus probari poterit quidò clericalia, qui deponent de eorum præsentia tempore susceptionis clericatus, cap. 2. et 3. de elec. per regentem, DD. nisi quæ per calumniam, *G. de Episcop. et Cleric. Alexan. s. iur. iur. p. 1. cap. 35. reser. et tunc*

vatum Ecclesia, requiritur in alienatione bonorum Hospitalis.

7. Testimonialia non detrahuntur de legatis Hospitalibus, sed de a. 8.
8. Hospitalis gaudet beneficio inuenturæ, si tenetur ultra vires.
20. Causa Hospitalis dicitur fauorabilis causa Ecclesia.
12. Hospitalis etiam absque auctoritate Episcopi, dicitur locus pius.
13. Legatum factum Hospitali dicitur pius, etiam quod illud non sit adificationem auctoritate Episcopi.
14. Hospitalis etiam absque Episcopi auctoritate, quæ sit Ordinem iustitiam, nisi tamen iurat Fandert. nu. 20.
15. Prescriptio quadraginta annorum curris contra Hospitalis etiam absque auctoritate Episcopi.
16. Hospitalis non tenet appellationem Ecclesia ubi summi in adiut.
17. Beneficentium appellatio, quando iurans Hospitalis.

ARGUMENTVM.

Hospitalis Num in suis causis Electionis, & Variationis Fori Beneficio vii possit,

QVAESTIO LIV.

Regula sit, Hospitalis gaudere privilegio Electionis Fori, ut probauit signatura apud Romanam Romanam dec. 862. p. 4. d. merforum, & scripserunt Marchesan. de commissi. in de Amec. cap. 2. n. 6. Martia dec. 209. quem et fert Barbo in remiss. DD. ad ordina. Reg. Lusi 1097. D. Ric. paxi firs. Eclis. res. 317 tom. 2. & cetera Imbrian. in tract. de primo, & secundo benef. confid. 4. n. 31. iuxta quorum sententiam ego semel, atque iterum practicaui in Magna Curia Vicaria.

3. Hospitalis siquidem, nihil aliud est, nisi ipse personæ miserabiles, cum harum personarum species sub se contineat, & ideo vniuersæ pauperes infirmos, & pueros, qui in eo resouentur, secundum Bald. confil. 377. nu. 2. & 3. ubi 3. Imbrian. de primo, & secundo benef. confid. 4. nu. 16 ipsarum fauore privilegia Hospitali ecclesiæ uideretur, et ea Bal. in Luman. in princip. C. de Episc. & clero, considerauit Rota loci

super allegatis. nu. 5. Indè Hospitalis appellatione veniunt infirmi, & egroti, & sic miserabiles personæ. quorum pchullegij & utitur, Innoc. Imol. & alij in cap. inter dilectos, de donat. Felin. in cap. de quarta, dist. 17. de preser.

3. Et confert pro corroboratione, nam omnia, & singula privilegia Ecclesijs concessa trahuntur ad Hospitalia Luman. C. de Episc. & cler. 4. fin. Auth. de Eccles. 11. al. item. qui a tunc ingit, & ibi gl. & in An. de. de Relig. domib. sequuntur Bal. in d. omnia & praeterea, C. de Episc. & cler. 308. in litem qua subit, nu. 1. ff. de acquit. pign. Aff. mand. conf. 120 col. 2. ubi 1. & conf. 9. num. 5. ubi 2. 3. 4. conf. 214. in princ. Dec. conf. 488. nu. 14. & conf. 304. latè Gabr. c. 2. de pia causa, latius Mascard. de probat. cencl. 829. Ruin. conf. 7. num. 12. ubi 3. Felin. in cap. de quarta, col. 1. & seq. de prescrip. ubi in decem, & non casibus Ecclesijs, & Hospitali æquiparantur Imbrian. de primo, & secundo benef. confid. 4. nu. 17. allegans, quod in eis diuina bonitas, & eius ulce pia mater Ecclesia eius sponso infirmos pauperes, & omni humano auxilio, praestitioque relictos, suscipit. crecet, atque sustentat, ne in diaboli regnant gladium. & ideo nu. 13. dicit ualere argumentum de Hospitali ad Ecclesiam, & sic etiam potest dici & è coniecta.

4. Undè uidemus primum, & secundum beneficium, siue restitutionem in integrum competere Hospitali. sicut Ecclesijs, Aff. in cap. cum sit generale, col. 1. nu. 4. de foro comp. in cap. fin. nu. 2. de testam. & in cap. ex litteris, nu. 2. ubi etiam Bacin. de confert. Dominic. in cap. 2. in princ. Vers. ego in hoc vicario, de integ. restit. An. abar. in cap. auditis, col. 1. in ff. codit. Bal. conf. 405. ubi 1. Roman. conf. 407. & 471. Treague. in tract. de pia causa priuileg. 138. Vers. & in quoy Martia dixit 120. Ubi in tract. de testam. in integ. quat. 3. à nu. 37. cum sig. par. 1.

5. Hospitalia inquam iure minoris gaudent, cum per Administratore a regimetur, Marchesan. in praxi p. 228. de appell. n. 85. Palaf. dec. 105. nu. 44. Garf. de benef. cap. 5. nu. 607 par. 5. Girarda de priuileg. nu. 529. in fine.

6. Et hoc infertur, ut in alienatione bonorum hospitalis requiratur eade sollemnitas, quæ sunt necessariae pro alienatione bonorum Ecclesijs, Authar. in et elem qua conuincit, col. 5. de Relig. domib. Bacin. in cap. nulli, in fine, & ibi summo Imol.

lozo, cui sit legatum. ex ijs que lata-
manu coegetis Card. Tassi. conclus. 163.
lit. ff.

34 Inde videmus, quod Hospitalia, etiam
si fuerit erectum abque Episcopi au-
thoritate potest ab Episcopo visitari
tanquam locum pium, qui tanquam
Ordinatio habet potestatem exigendi
rationes ab Administratibus eiusdem
Hospitalis, vna tamen cum illis Depu-
tatis, quibus ex consuetudine ratio res-
tutenda est. Abb. in sap. inter dilectus, nu. 11.
de donat. Galu. in notat. cap. consue. in
verbo Hospitalia. Adiamuran di. ysis. in ver-
bo. Et alij ppi. lici. Boad. in ppi. lib. 2. a. 17.
nu. 19. Garf. de benef. par. 3. cap. 1. ann. 602.
in fine, anouena ita decisum Nald. in sum-
ma in verbo Hospitalia, m. 4. dicens ita fuisse
desitum per Sacram Eminentissimorum
Congregationem, in cap. 8. et p. Sac.
Cuncti. Tied. fiff. 22 de Reformat. vbi tamen
exemptioni Hospitalia, que sub Regu
immediata potestate sunt, de cuius
sanè materia, Fassi. de testat. lib. 2. cap. 12.
num. 21. sum. sup. Azeo. In du. moral. cap. 40.
q. 10. p. 2 lib. 3. Admiratione in add. ad Re-
cepti leg. Naar lib. 1. ut c. l. 3. 2. a. na. 65. et
seq. Moderat. in ver. Dilecti Nap. in tract. de in-
fistat. cap. 18. p. 2.

35 Et hinc deistendit, quod pascipis
quadiaginta annorum compiens ad-
uersus Eccliam iuxta 111. in sap. ad au-
ria. cap. illud. et cap. de quatu. de prescript.
competit Hospitali, siue illud erectum
sit Episcopi auctoritate sine non, quia
defectus auctoritatis Episcopi efficit
nè Hospitalis sit religiosum, & ecclia-
sticum, non autem impedit quominus
non sit pium, extenit in Auth. de ecclia.
Tul. pro temporalibus illas. q. vbi gene-
raliter talis pascipio quadiaginta an-
norum competit pro omnibus pasci-
pionibus totum, que ad pias cau-
sas relictæ sunt, ita considerat Fulg. f.
10. l. m. a. 11. C. de fass. testat. quem do-
nuissimè testatur Barbo. de potest. Episcopi
d. alleg. 75 sub nu. 75. p. 3.

Sufficit enim, vt eo exteant or-
opcia pascipia, vt pium appellari, & ob-
cupari iudicè valeat, & possit, & quod
ad hunc effectum sit institutum, cap. de
Xenodochi. de religio. domib. vbi Abb. m. 2.
ita ut hospitalis quomodo profanum di-
citur locus pius. Manu. de prescript. lib. 4.
prescript. 115. nu. 3. Mar. An. lib. 1. var. vifd.
diap. 12 sub nu. 7. Respon. decis. German. 3.
nu. 6 lib. 3. qui concordantes alieat.

Tandè fortius, quia tunc appellatione
Ecclie ob venit Hospitalis, quando
sumus in materia penalis dispositio-
nis, at scens, vbi somus in materia fua-
rabili, vt in caso nostro, quod tollitur
ex eo, quia appellatione beneficiorum
ecclieasticorum non vinunt hospitalia,
quando agitur de penali dispositio-
ne. & ita purò intelligendum extum in
item per l. 111. q. 1. vbi Anchar. ppi. alio nu. 1.
et p. 5. di. pascend. Felu. in septu. p. 1. cap. de
quarta, m. 14. de prescript. Dec. cap. 162. sub
nu. 2. Silua de benef. p. 3. q. 41. locus, vbi
sumus in materia fauorabili, cum tunc
beneficij appellatione venit pariter ho-
spitalis, vt defendit Lopez relator per
Anchar. qui eum si currei in item dispo-
sitionem, nu. 2. m. 4. de Indu. cuius opinio-
nem etiam dicit iustitiam, Zabarella. in
item 2. quæ. 7. de fass. testat. pascipis, pascipis
Felu. in cap. 1. cap. de quarta, m. 15. di. prescript.
potans id defendi posse, si in dispositio-
ne non addit dictio vniuersalis (qua cun-
que) & cxi. & in fine d. 15. lubdit, quod
si ista aliqua dispositio iuris, vel regula-
um continens matrem extendibile,
pascipio oboraturum si audis, si loquatur de
quibuscumque beneficiis comprehendit, etiam
hospitalia subiecta Episcopo, heci sol-
ta emberoari per iustos, & sub nu. 16.
addit, se obtinuisse in causa pascipia. in
materia Regula Cancellaria 24. idè quoq;
alios conuincians diffindit Paris. in fiff.
36. nu. 15. et 16. lib. 4. Silua de benef. par. 1.
q. 3. m. 9. cum alijs per Manu. in Regu.
Cancell. 29. q. 2. lib. 5. quibus addo Gamban.
de pascip. lib. 5. nu. 21. et fass. in
vbi quod in materia fauorabili, vt pasci-
tionabili appellatione beneficiorum

37 volunt hospitalia, vnde Regulam Can-
cellarie de publicandis resignationibus
beneficiorum, & alias Gregori XIII.
suorumque pascetorum Bullas, de
quibus apud Quarant. in summa Bullas in
verbo, beneficiorum signaturam publicatæ,
comprehendere etiam Hospitalia, vo-
lunt Pota in vna Regula. Hospitalis 13. Ne-
nimh. 1587. in an. R. P. D. Babala, vt apud
Rui. d. ius. fiff. 668. et d. ius. fiff. 669. par. 3. 10.
c. 111. l. 1. vbi P. Rui. in pascip. resolat. 197.
par. 3. quibus addo Cancell. in Reg. 8. Cane-
cellar. f. 4. q. 1. nu. 3.

Declarant tamen signaturæ in alie-
gatis decis. Rota 862. par. 4. d. ius. fiff. & apud
P. Rui. in pascip. d. vifd. 317. sum. 2. pasci-
18 tam conclusionem procedere iuxta illa
Hospitalia, que per Rectora ad nuntum
anno.

immouibiles gubernantur, non auctem ad illa quæ in circulo beneficij conferuntur, vel in commendam cum solita clausula, quod Commendatarij suos faciant fructus provideant, vel Ecclesiæ aliquid vniuersi rependantur, nam illa potius nomine quam re ipsa hospitalitatis appellari possit, annuit ex Ribuffi, in sua praxi, de commendam 17. & vide Gonzal. in Reg. Canon. lib. 3. d. 4. glo. 3. n. 13.

Retrungi posset, firmata ampliatio in hospitali nouiter fundato ipso fundatore re operante, cum de iure domus hominum, & non Dei, quam is qui constituit, potest destruere, & alienare. Vbi in ordi. de Canon. Episc. 1. cap. 4. pag. 252. Praxi in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 38. Cichini, de iuris, in sumpt. q. 38. ad 4. p. 1. 1. 1. Dim. Riis ad 1. 1. 1. de iur. iur. 1. 1. 1. p. 3. affirmantes per hanc rationem non posse illud videri ab Episcopo, sequitur Nald. in summa in Riis, Hysp. ad lib. 4. m. 4. m. f.

Verum ego in utroque casu putō ampliationem veram, quia loquor in privilegi electionis fori, sufficiens in eo pietatis, & charitatis opera exerceri, quod si destruat cessabit utiq; privilegium.

S Y M M A R I V M.

1. *Conseruatorium puellarum gaudet privilegio elicti iustitiam.*
Hinc decet maximè bonorum, & equitatis videri.
2. *Conseruatorium assimilatur Vniuersitati, & gaudet privilegio pro causis, p. 3.*
3. *Fauor publicus illi habenda ratio.*
4. *Ecclesiæ fauor, quod ratio decet fauor publicus non denegari.*
5. *Hominum permittitur ad bonum defensum.*
6. *Conseruatorium gaudet immunitate Ecclesiæ.*

A R G V M E N T V M.

Conseruatorium Puellarum Secularium, An Electionis, & Variationis Fori privilegio vti valde possit.

Q V A E S T I O I V.

IN quadam facti contingentia fuit venementer dubitatum, An Conseruatorium

secularium puellarum secularium iuridice potuisset eligere forum Magor Curie Vicarie pro causa veniente inter ipsam, & N., quare fuit ego requisitus, ut mea interponerem sententiam, sed qui hic articulus non operiretur ab aliquo actus, nec decideret, necessarium fuit illi per regulas actus decernere pro parte affirmatiua, quod Conseruatorium Puellarum vti valeat Electionis Fori privilegio in eius causis, quamuis ibi existentes non sint puellæ professe, sed seculares.

Quoniam sanè regulam iustificari suo deo, tum quia in eo facta opera charitatis, & pietatis exerceri videntur, tum conseruatorii honor eorum puellarum, & sic est causa causæ boni, cum honor eundem cibus sit antepositus, quia ille dicitur maximum bonorum, & iustitiam. *Extr. ad vendit. in in versis bonorum de iur. iur. p. 1. m. 1. d. Thom. l. 2. q. 7. m. 2. taliter quod honoris, & vix causa acquiritur, & iustitia iustitia, de manum. iur. iur.*

Tum etiam, quia Conseruatoria huiusmodi assimilantur Vniuersitatibus, cum certum sit Conseruatorium in se Collegium fortè sub se comprehendens virgines, pupillas, viduas, & infirmas, ergo tanquam tale poterit prout debet hoc beneficium.

Et præterea, nūm talia Conseruatoria videmus potius pati legem pietatis & Ecclesiæ, qui pro complacito illorum posse egi viximos ad vendendum annos non longè elapsis affirmabamus, motus, quia huiusmodi mulieres sanctas, in communi viuientes absque professione professionis more religioforum, tanquam tales habentur, & ideo subiacent Episcopo, licet non faciant professionem cap. in immunitatibus, §. non predicta, de iur. in d. vbi Gress. ex Franc. Boni. in cap. 1. de iur. iur. quos refert Gress. in praxi Curie Anthon. cap. 33. in prima imp. c. vbi dicit id clarius probari in stem. c. iudicantibus, & las quoque, de iur. Monach.

Vnde talibus Conseruatoriorum conuentionem esse primum, & secundum beneficium, siue in integrum restitutionem concludi suapte potest.

Non enim quo ad hunc effectum tantum est habenda ratio facti, verum etiam, & illis est quibus publica vtilitas fauore publico ostenditur multa siue deinde conceduntur, concedique debent pro tali causa, quæ alias denegatur, ut si quis

utique essent concedenda, ubi quidem fa-
uor publicus est, ibi, & pietas, & ubi pi-
tas, ibi & privilegium, & quod fauor
Ecclesie conceditur, fauore publico non
denegatur, itaut pro publica utilitate
alienas posse demoliri domus, prout fa-
uor Ecclesie sapientius vidimus seruatum,
h. praescriptum, & hanc, C. de oper. publ. cum
latius, notatis per, Gyrham decr. 86, nu. 4
& 5.

Conseruatoria autem supradicta cer-
re publicam respiciunt utilitatem, &
honestatem, ergo privilegiari debere,
prout & pia, & ecclesiastica loca non est
ambigendum.

Quod autem publice provideant uti-
liti ut patet, nam Conseruatoria appel-
lantur, quia honor em puellarum, mar-
italium, & matronarum, conseruant, &
quid verò, magis utilitati publicae pro-
dest, uisiu potestatis, & honoris conserua-
tio, eodem honor, & uita aequaeque in-
iure, saltem ut esse licitum proximi oc-
casionem pro honoris defensione post
Ordinarios, in h. C. unde in, oratione
Causae in elem. si furus p. 3 b. de de homi-
c. 4. in elem. Regia lib. 7, cap. 10 a nu. 29 cum
seq. Regia in prae. per penult. li. 2. ac. 60.
cum seq. Less. de inst. & iure lib. 2. c. 9. nu. 76.
cum seq. & modernè Maffi. in summa Theo-
log. moral. tract. 12, cap. 19 a nu. 72. usq. ad 82.
tom. 1. ubi plura cumulat declarationes
ad materiam, referendo, quae peccis ip-
sum uideri possunt.

Quare huiusmodi domum puellarum,
siue Conseruatorium gaudere immuni-
tate Ecclesiarum, i. ceceat Felice Pe-
caprio. in 12. de immuni. eccles. cap. 4. nu. 67.
ex li. Andron. cap. 2. de in integ. restit. in 6.
ubi etiam Dymide Remig. de Geny. in 10.
Qui de immuni. eccles. ampliat. 3 nu. 0. in fine,
ubi dixit huiusmodi domus, siue con-
seruatoria esse loca publica, & ad plium
usum destinata, addo Sayr. de casus lib. 3.
cap. 29, nu. 6. Toffe. consil. 59 nu. 34. lib. 1. Si-
mon. de relig. lib. 3. cap. 9. num. 2. tom. 1. quod
percipitur ex Bulla Gregor. XIV. ibi,
(Monasteria, domibus, locisque sacris,
aut Religiosis.)

S V M M A R I U M

1. Conseruatoria, siue Oratoria, & Extaurita
gaudent Electione Fori, sed. vide nu. 30.
Et distinguere, ut nu. 8.
2. Conseruatoria, & Extaurita dicuntur loca

1. p. 4. & gaudent Electione Fori, nu. 3.
2. Extaurita, & Conseruatoria dicuntur
per Epistolum.
3. Collegia, & Conseruatoria, quae per laicos
reguntur, dicuntur secularia, nec pia loca
dicuntur, nu. 7.
4. Loca ad hoc ut dicatur pia sufficiunt, quod de-
stinata ad plium usum.
5. Tebularia prohibita censentur, siue loca,
in quibus pia emittuntur.
6. Aluerari an possint absque sollemnitate Beati
Conseruatoria, & Extaurita dicuntur.
7. Restitutio in integrum, quando recipiatur, &
fratrum quibus, & Extaurita.
8. Legatum sollemniter Conseruatoria, quando
dicatur pia.

ARGUMENTVM

Confraternitas, & Extaurita, siue
Confratrum Oratorium. An
Electionis & Variationis
Fori privilegium al-
legare valeant.

Q V A E S T I O LVII.

Regula sic affirmatio, Confrat-
ternitatem scilicet, vel ut in
Regno, imò Cinitate Neapo-
lis vocamus Extaurita, siue
Oratorium Confratrum, posse allegare
privilegium Electionis Fori adeundo
Regia Tebularia, ut post primam huius
operis impressionem, eos allegando se-
quitur D. Rector in solilo. ad T. mag. in 12. lib. 1.
pia causa in prae. usq. in 12. lib. 1. fratrum
audibus.

Sed nè rationem subierfugera vi-
dear. Nam assignare posse suapte mihi
sua deo eo, quia in similibus loca exer-
centur opera charitatis, & pietatis, &
exercitia spiritualia ad salutem omnium
rum, uodè sunt loca pia, ut sentiente Abb.
in cap. fin. in 2. notat, de testam. specul. in 1. de
testam. in 1. de testam. aliquo, nu. 62. vers. ex
fina. Castren. consil. 67, nu. 1. lib. 2. Dec. consil. 73.
vers. etiam principales, Bar. in cap. fin. de
testam. cap. 1. de testam. in cap. fin. de
testam. quanto quare, V. bald. in 1. ad de quare, canon.
quod 2. princ. in 2. Feder. de Sen. consil. 3. Ad-
m. quod alios adducit de recipere, possit fra-
ter, in 5. nu. 35. cum seq. D. Rector in prae. re-
sol.

fil. 142. par. 3. *Peregr. in tractu de immuni.*
Eccl. cap. 4. no. 68.

Hinc Confraternitates huiusmodi, siue
 uel Oratoria, & Extrauritana Religiosa,
 3 causa instituta tanquam pia, & reli-
 giosa loca gaudere fori Ecclesiastici
 privilegio videndi sunt. *Conarr. in rep. offi-
 cij. n. 1. 2. de testam. Argum. in l. 3. tit. 14. l. 8.*
nona Recopil. Arzid. in repetit. l. 1. C. de sacros.
Eccl. par. 1. n. 54. Fosse de Nisi lib. 2. cap. 1. 4.
no. 4. Gregor. de re publ. lib. 13. cap. 2. num. 8.
Tuscan. in l. 433. l. 1. B. de delict. in sua p. 101.
cap. 18. no. 228. lib. 2. Renalt. Copp. de sacros.
publ. lib. 3. c. 6. no. 6. Larn in prologo annu. 1.
et Coppell. lib. 2. cap. 1. n. 3. Cabedon in l. 1.
de parricid. Arz. Corru. l. 2. 4. 2. quod proce-
 dit, etiam si existant intus Ecclesias Re-
 gularium, vi derivum per Sacram Cen-
 tegrationem, factus Barbis, de potest. Epi-
 scopi alleg. 85. sub no. 28. p. 3.

Inde virtute Sacri Concilij Tridentini
 sess. 22. cap. 8. et 9. de reform. Episcopi,
 locorum Ordinarij, possunt praedicta vi-
 siare loca, tanquam pia, imminet crederet
 intra in examine Episcoporum lib. 6. c. 2.
 de Confraternitatibus no. 5. ubi quod Epi-
 scopus potest illas corrigere e carcere, &
 pœnis compellere, ut adimpleant sua
 instituta, nec non petere computa, & ra-
 giones, ac statuere quae necessaria sunt
 pro ad diuinum cultum, casque reformare,
 quia sunt opera pia, quae exercen-
 tur per oues, & luddios Episcopos, allegat
 Fosse de Nisi lib. 2. cap. 14. num. 5. addo
 videndum *Mor. Anton. Nar. resolut. lib. 4.*
cap. 6. no. 4. ubi dicit nullam esse dubita-
 tionem, & *D. Rer. in praxi testat. 147. p. 3.*
 & propterea magna cum ratione, idem
D. Rer. in praxi testat. 143. ad par. 3. probat
 ut dispositionem capitulorum factam
 Confraternitati, siue Extrauritana, vel Ora-
 torio Confratrum bene valeat, & si re-
 gularior non valeat capitulorum insti-
 tutio *loap. par. 1. per lilla autem, et lilla in-*
stituta, ff. de hered. institut. loap. par. 1. ff. de
leg. 2. c. 1. ea ratione, quia reposita dispositio
ad pia causas, valet 147. cum filio, et
in l. 1. de testam. Tiraquel de p. 1. in pia causa
per l. 1. de leg. 1. in consuet. Tiron. in l. 73. de
success. l. 26. Peregrin. de fidei iurament. art. 13.
no. 66. Gebart in l. 1. de p. 1. causa, Tiraquel
in l. 1. quod. 1. par. 3. & Extrauritana laici
 teneantur ad decimas, et dicit *Mor. in*
allegat. 41.

3 Contrarium tamen tenet *Vinici* in
 proprijs terminis in *l. 1. ad d. ad d. 517.*
 num. 40. referens se allegasse in iure in-

causa eisdem. Aquilani institutionem
 factam in eius testamento, Confraterni-
 tati Ecclesiae Conceptioes, non esse fa-
 ctum Ecclesiae, sed laicis, & ob id non
 gaudere Ecclesiae privilegio, & fori ec-
 clesiae.

Quam suam sententiam confirmat
 notari per *Arg. de Pente cons. 18. Tolam. 1.*
 6, ubi ex communi, *D. D. opinio* probante
 Confraternitates, & Colligias, quae pe-
 laicos reguntur, dicit se ex laicis, & be-
 denominantur sub nomine alieius Ec-
 clesiae minime dicitur, ut religiosa, & Epi-
 scopo subiecta, proferens etiam eodem
 in loco, id nolle habere difficultatem,
 in tantoque magis procedere, dum Sindi-
 ci, Procuratores, Rectors, vel Magistri
 aliquantur in huiusmodi locis a Confrat-
 ribus laicis.

Quibus iungi possunt latius scripta,
 per *Gabriel. in l. 1. de p. 1. causa, ubi i. 1. 1.*
 1. ubi ex communi, *D. D. opinio* probante
 Confraternitates non dicitur pia loca, nec
 privilegio fori Ecclesiastici vi possit
 de legalis illis fortassis relicto nullam
 debent canonice positionem Episcopo,
 nec dispositionem, & legatum pio loco
 praestandum, licet ipse solui, et
 plenius ex varijs Doctorum authorita-
 tibus ibidem haec omnia affirmavit, li-
 cet contrarium tenens allegare non
 oblitus sit, & recentius videndus est *Mor.*
in l. 1. de p. 1. causa, 18. & nouissime Balthaz.
Thomas in tractu de iure. Tolam. tractu 10.
tit. 1. cap. 4. ubi plura de hac materia
 cumulat habet.

Quod dicendum in hoc opinio
 contraria. Ego ut quum interponamus
 iudicium concordando distinctiois se-
 deret utendo affirmare sum parati, hinc
 secundam opinionem esse errantem, & pre-
 cedere in illis Confraternitatibus, &
 Extrauritana, in quibus nulla exerceatur
 7 opera pia, Primam vero quae habere locum
 in illis in quibus similia aguntur, quia
 quia sunt ibi destinata aliqua bona in
 alimoniam pauperum, vel infirmorum,
 quae in redemptionem capitulorum, pau-
 perumque nuptias, & alia huiusmodi
 sunt, quae tendunt ad charitatem, & fi-
 nem Christianum, ex dictis *Standan. in*
l. 1. 2. num. 3. ubi concludit, Confraterni-
 tates, quae reguntur per seculares, diti
 pia loca.

Nam licet Confraternitates, & Ex-
 trauritana, siue Contrarium Oratoria non
 ereda auctoritate Ordinarj loci non

dicantur loca religioſa. & ſacra; Tamen ex exercitio operum charitatis. & pietatis negari nequit. quia non debeant appellari pia.

Vita quod ad effectum. ut concedatur Electionis fori priuilegium non eſt neceſſe. quod locus ſit pius. ſed ſufficit. quod opera pietatis exercet. quia priuilegium non datur loco. ſed cauſe. *Grummen. in pract. abſol. Eccleſ. quaſt. 28. p. in fine*. ubi quod licet locus non ſit pius. ſatis eſt. quod deſtinatus in pium vſum. ſequitur *Rota* apud Illuſtriſſimum D. meum. *Cyrill. Dicen. deſc. 260.* ubi propterea fuit iudicatum ad effectum. quod conſecratur prohibita. Trebellianica non requirit. quod locus ſit pius. ſed ſufficit. quod pietatis opera exercet. *x. Caſſen. conſ. 67. num. 2. lib. 9. Caſſen. Mantio.* qui alios ceſſet de conſell. *Meum. voluta. lib. 4. tit. 5. art. 6. num. 5. Peregrin. de ſidecommiſſ. q. 2. num. 61. deſc. ex nota. ad D. Rota. ex prax. reſol. 353. par. 2.* ubi ideo ſignat Reuerend. Fabricam Sancti Petri de Veſte poſſe ſe introrſumere in legatis. & diſpoſitionibus factis ad fauorem huiusmodi Conſecrationum. ſeu Exauciarum.

Quare videmus. quod licet regularet in alienatione bonorum huiusmodi Conſecrationum. & Extratiamum nō ſint neceſſarię ſolemnnitates exteaus. *ambros. de reb. Eccleſ. non alien.* ubi non ſunt eccleſ. authoritate. Episcop. vel ex pluribus probant *Gabriel. de reſol. 3. num. 11. de pra. cauſe*; Tamen quociens vna in illis eo animo ſunt congeſta. ut ad opera Eccleſię. ſiue Oratorij neceſſaria. & ad pauperes ſublenandos. puellaſque miſetabiles nubendas. & ſimilia charitatis opera agenda tunc non poſſent alienari abſque aſſenſu Apoſtolico. & euidenti veritate. ſiue neceſſitate. *Rebuffan. compend. elec. ecc. Eccleſ. nu. 34. Gaſſer. lib. 1. c. 1. quaſt. 147. q. 10. ſim. Ludon. deſc. Peruſ. 93. Barz. deſc. Rota. Bon. 124. quos cum alijs ceteris D. Rota. ex prax. reſol. 47. nu. 7. p. 1.*

Et ideo. tuto affirmandum mihi perſuadeo. quod licet DD. in vacas ſe diuiſe ſententias. ſi illis Conſecrationibus competat reſtitutio in integrum. nam negant poſſ. antiquiores *Gabriel. conſ. 162. lib. 3. Gama. deſc. 130. num. 6. Anna ſing. 90. Guſſer. quaſt. 1. an. lib. 1. cap. 35. Beſſell. conſ. 81. cent. 1. Regene de Ponte d. conſ. 18. nu. 1. & aſſ. marung. Quid. de reſtitut. in in-*

*tegr. quaſt. 3. art. 6. ſa. nu. 45. Couale. dec. 17. n. 65. ex deſc. 28. par. 2. Cabid. deſc. Luſi. 51. par. 1. Maſſeill. deſc. 110. ubi ſic deſiſſim. reſect. dummodō ſint erectę auctoritate Episcop. Tamen veritas eſt. quā ubi huiusmodi loca ſunt adaptata ad pias exercendas cauſas. omnino debent huiusmodi reſtitutionem. & ſi auiſchitate Ordinationum non ſint fundata; ſufficit enim. ut charitatis opera exerceant. ita *Cald. in l. ſenſationem. in reſc. minoribus n. 64.* & poſt alios receuer. proſequitur *Barboſ. de preſſ. Episcop. alleg. 75. nu. 36. p. 3. Ambros. di. primum. ex ſecundo beneſ. conſ. d. 4. nu. 7.**

Prout. quamvis quaſtio ſit inter DD. ſi legatum ſacrum illis Conſecrationibus ſit pium. & aliqui fuerunt in opinione affirmatiua. *vi. Abb. in conſ. 11. lib. 1. Caſſen. conſ. 3. lib. 2. & ceteri pro negatiua vi. Baldan. ſid. quid pauperum. quaſt. 2. C. de Episcop. & elec. & alij apud Tiraquel in ſtat. de pra. cauſa. in preſſ. 9. item reſoluit. *Fecit. meati. ex Tuſſe in conſol. 206. d. nu. 61. cum ſeq. l. 2.* Tamen prima opinio eſt intelligenda. quando in Conſecrationibus pia opera expendunt. ut pro alendis pauperibus. pro redemptione captiuorum. pro matricandis puellis. & ſimilibus. iuxta ea quę receuer. notant *Melſſ. in ſumma Theolog. moral. reſol. 13. de vſum vſum. cap. 5. num. 17. item 2.* Altera verō procedit in Conſecrationibus laicorum. in quibus nulla piam cauſam ceſſante operaſcunt.*

S Y M M A R I V M.

1. Electio Fori competit Monti pauperum. ſub preſſat.
2. Montes pauperum. quid ſolent erogare. & an dicantur loca pra. nu. 5. Et legatum tunc ſacrum an dicatur pium. nu. 5.
3. Reſtitutio in integrum competit Montibus pauperum.
4. Montes pauperum ſunt ſicuri.

A R G V M E N T V M:

Mons Miſericordię. ſiue Pietatis; vel Pauperum. An Electionis. & Variationis Fori Beneſicio validē frui poſſit.

credi, quorum vnus nuncupatur Mons Pietatis; alter verò Pauperum vterq; Pietate, & opibus decoratus, meritis aliqua tangam in hac materia.

1 Dico igitur Montem Pietatis subdistingui esse quandam summam pecunie, aut rerum pecuniam estimabilissimam, quæ in pauperum refugium, vel ab aliquo ditite, vel à pluribus, sive à Principibus, aut ab aliqua Vniuersitate, sed familia reposita, & coarctata est in vñ cumulum perpetuò ad pauperum vñum destinarum, vt eis mutuo detur sub leu, vel nullo sponore, *Lap. in cap. nauiganti, lib. 3. de vsur. Mediu. de reb. pñ vsur. acquisit. quest. 10. Molin. de contrah. disp. 3. 15. Azor in lib. moral. lib. 20. tit. de censur. cap. 11. res. pñona itaq; per. 3. annuus dies Montem per metaphoram, quia est pecunia in æcerum cumolata.*

3 Solita autem, & præcipua Capicula, quæ in huiusmodi Montibus ex creatione cõsuetæ, videlicet, quia mutuant accepto pignore, & deindè illud exigant cum aliquo excessu, quod tamen pignus custoditus periculo ipsius, *Lap. in cit. cap. nauiganti, no. 31. illudque restituitur si accedatur mutuum intra annum, alia elapso anno publicè venditur, & deducto prius pretio. Monti debito, superfluum reddatur domino rei pignoratæ, Bonacin. de contrah. disp. 3. quest. 3. pñmo 12. sub no. 2.*

Item quia Ministri didorum Montium custodiunt pecuniam ibi repositam, stantque parati, & accendi ad nutuquodam pauperibus; imò & singulis, qui illuc vadunt aliquam quantitatē, quæ tamen non accedat ad valorem pignoris, prout seruatur in Alma Vrbe Neapolis, in qua solitum est dari tertium partem valoris, quo res pignoratæ valeat.

Et eandem, quod vtra pecuniam mutuant exigunt duo, vel tria denaria pro quolibet anreo, & mense. *Tel. in sua summa cap. 38. tit. de Monte Pietatis, Caiet. in tract. de Monte Pietatis cap. 1. Azor in lib. moral. lib. 10. tit. de censur. cap. 12. Sicut in tract. de commerci. & camb. quest. 1. no. 44. cum seq. 1.*

Quod sanè percipi suadeo pro sumptibus custodum Montisq; ministrorū, ac pro expensarum, & damnorum refectione, nē decreseat, & in damnum egenorum consuetur.

Licet in Ciuitate Neapolitana nihil

exigi ad meza peruenierit aurea, quod pie credendum esse suapte potō.

SYMMETRICUM

- 1 Seminarium habet privilegium eligendi formam, & gaudet privilegio pia causa, no. 2. & 3.
- 3 Vendere quis cogatur pro scholis adificandis.
- 4 Restitutio in integram competis Seminario.
- 6 Pia causa dicitur, quæ utilitatem publicam respicit.
- 7 Causa dicitur, & Studij equiperatur.
- 8 Donatio facta filio familias causa Studij, no. 11.
- 9 Schola sunt exempta à solennibus tributis.
- 10 Vicaria non potest prohibere vicinis nē tenentur Filularium.
- 11 Fabularum, & Ferrarj, quando expelluntur à loco.
- 12 Collegium Scholasticum dicitur pium, & quibus de dicatur religio sum, no. 13.

ARGUMENTVM.

Schola Literarum, & Seminarium
An Electionis, & Variationis
Fori privilegio
vtantur.

QVÆSTIO LIX.

- 1 **R**egula sit affirmatiua, vt Schola Literarum, & Seminarium in eorū causis occurrentibus possint, & valeant vti beneficio Electionis, & Variationis Fori tanquam pia loca, vt in terminis recentior sententiarum, *D. Ruc. in praxi Fori Ecclesies solut. 411. tom. 3. vbi nos ad id allegat, & sequitur in prima impressione Neapolitana, Gaudet siquidem huiusmodi loca ea privilegijs pie causæ, imò, & Ecclesiæ immunitate potiri dixeret, Belli. de quaest. clericali par. 1. tit. de sanctis clericorum Ruc. lib. 4. no. 37. & Perreg. de immunitate eccles. cap. 4. no. 67. & nos latius confirmauimus Forens. quest. 31. lib. 1. vbi alia concernentia pro compositione huius opinionis cumolata sunt, ibi videnda.*
- 3 Vadit pro Scholis adificandis posse quem eogi ad vendendum, prout pro edificanda Ecclesia, post *Franc. Marc. de reg. 34. no. 3. cum 1. Sent. inf. 3. no. 19. & re-*

tanquam persone Ecclesiasticæ, cum Moniales appellentur Ecclesiasticæ persone, & veniant appellatione Regulæ, cap. de monialibus, vbi Abb. & reliqui Sententia de sententia excomm. Paselli, consilij 32, num. 9. Lap. de libert. Eccles. q. 4. par. 2. Florez Duz. de Mena quæst. 10, num. 7. prout & monachi, quorum quæ dicuntur, pariter Monialibus locum habent, Cardua elem. c. quæst. 7 de regul. Abb. in cap. fin. in Notum. notat. de stat. monas. Nalla consilij 43, c. m. 15. lib. 3. itaut & illæ appellatae dicuntur, quando habitum dimittunt, & claustra deserunt vel monachi, cap. penult. & cap. si quis 27. quæst. 1. Decian. in tract. cum cap. 73, num. 17. lib. 5. Menoch. de arbit. iudic. cas. 547. num. 46. lib. 2. Farinac. in tract. de bareß. quæst. 18 v. 5. 6. num. 48. vbi materiam Apofatiz plenè declarat, sunt inquam huiusmodi persone in potestate monasterij, in quo sunt professæ, cap. non dicat. r. 2. quæst. 1 cap. cum ad Monasterium, de stat. Monas. Bionum. consilij 12. num. 3. vbi inquit moniales esse seruas, & filias monasterij, in quo sunt ingressæ, arg. xx. in Auth. ingressu. C. de sacros. Eccles. Et moniales vtuntur ipsidem substantiis, quibus Monachi, Caldeas elem. 1 quæst. fin. de decem. Decian. cap. iuramentum. 40. de promiss. Fedet. de Sen consilij 73 col. 1.

Vodè cum sub Ecclesiasticorum nomine includatur meritò euenit, illas excludi à succellione fendi, Aff. dec. 320. num. 11. vbi dicit, quod nec monasterium, hoc casu succedere poterit ex persona ipsius monialis, Caman. consilij 167. Tambatar. in cap. 1. 6. quæst. de iur. an 146. si de fendi. def. qui dicit, quod licet Almadina, var. ijs argumentis, & rationibus conatus fuerit contrariam opinionem defendere, nihilominus non potuit obtinere, prout testatur ipsemet Almadina in Causis Sancionum in Verbo an aliqui ad 12. 3. m. 14. a. num. 56. Vnde ad num. 4. 4. latissime Grassi de effect. clericat. effectum 4. num. 49. vbi plura in hac materia cumulat.

Hinc enim sicut offendens personas Ecclesiasticas incidit in excommunicationem, de qua per tex. in cap. si quis faciente de holo 17. quæst. 4. vt tradunt Villan. in dec. 44. latissime Securus cap. penult. de sentent. excomm. Menoch. de arbit. iudic. casu 498. num. 38. vbi dicit, quod statim penam incurrit absq. alia monitione, Grassi plenè de effect. clericat. effect. 9. ita pariter offendens moniales incidit in excommunicationem, Abb. in cap. veniens,

num. 2. de sententia excomm. & in cap. de monialibus, num. 2. eodem. Garcin. in summa in Verbo excomm. cap. 10. Versuta septimo, Grassi in decis. an 2. lib. 3. cap. 3. num. 26. Decian. in scilicet. par. 2. lib. 4. cap. 17. num. 12. & 13. qui dicit idem esse dicendum de offendentibus offensione personali mulieris, quæ non sunt professæ, sed vt Deo seruare se recludit in aliqua domo, siue loco, Binarin. de censur. q. 4. par. 1. prop. 2. an. 6.

Et hinc videmus tales moniales gaudere fori Ecclesiastici privilegio, sicut aliz persone Ecclesiasticæ, fruuntur cap. de persona 11. quæst. 1. Panorm. in cap. cum monasterium, num. 3. de elect. Bellag. in specul. person. cap. rabi. 11. 5. videndum, num. 7. Vbi Barrell. in addit. in lit. D. qui asserit hanc esse communem opinionem Decian. in tract. cum in par. 1. lib. 4. cap. 3. num. 31. Vssan. in tract. de iur. potest. par. 2. lib. 6. cap. 1. an. 2. r. n. Grassi de effect. clericat. effect. 1. num. 107.

Prout Monialibus conceditur beneficium, cap. Ordendas, de solut. iur. vt & permittitur Ecclesiasticis, quia in eis datur par ratio, quæ in clericis, Bachof. in collect. DD. ad dec. Ordendas, num. 5. affirmans iuxta hanc opinionem fuisse iudicatum in Senatu Portugallensi, & in Supremo Senatu Supplicationis Regni Lusitanie in causa Monialium Maris Dæ de Moncgique Ciuitatis Portugallie, illiq. competere primum, & secundum beneficium, siue restitutionem in integrum facis aperire parati, & quotidiana Praxis testatur in Regijs Tribunalibus.

Necnon pro corroboracione iuuat dicere, quod in fauorabilibus (prout in casu nostro) Moniales veniunt appellatione clericorum, Tambasim. in suo tract. de iur. Abbati. disp. 2. quæst. 15. num. 6. cum 2.

Indè Moniales vt Regulares subiiciuntur iurisdictioni Episcoporum in eorum Ordinariis, ad finè vt possint cum eis dispensare ad recitandum aliquem annum centum pro carum particularibus accretibus, de quibus non succurruntur à Monasterio ad vsum tamen reuocabilem, vt apud Bachofin. tract. de offic. & potest. Episcopi alleg. 103. sub m. 3. vbi firmat Moniale trinitatem propriam in tali casu ex licentia Ordinarij, vel Superioris non contrauentura professioni, nec voto paupertatis, ex Galen. in margarit. cas. consuet. in Verbo Almadina, & penultimo, Reti Rom. dec. 2. c. 6. na. 12. par. 2. in neq. si.

gul. 534. *Canalic. decis.* 11. par. 3. *Decian. in*
sp. leat. crimin. lib. 4. cap. 9. nu. 24. Ambrosio.
in test. de immunit. eccl. cap. 22. nu. 11. M.
Frill. de. 290. nu. 1. Etiam si delictum
esset patrum circa claustra, vt decis.
in Curia Archiepiscopali Neapolitana.
faterur D. Ruc. in decis. 1. par. 2. quem se-
quitur Gius. in decis. 15. sub. num. 9. vbi
nos etiam allegat post huius operis pri-
mam impressionem.

Novitii, enim post susceptionem ha-
bitus subiacent Prælati, quoad iuris-
dictionem, & superioritatem saltem cō-
municabilem, & tenocabilem, nec non
irreprehensibilem pro tempore, quo sunt.
Novitii, sicut professi, & idē videmus.
Novitium ab excommunicatione incoisa,
posse obsequi d. sup. Prælati. absolutio-
nem etiam antē ingressum incurri, *He-*
stus. in cap. Miquis. in princip. de senten. ex-
comm. Hestus. in summa Theolog. moral. lib. 7.
cap. 22. §. 7. App. alleg. 47. nu. 6. Affens. in
summa lib. 7. tit. 13. art. 3. §. 14. Grass. in decis. aut.
lib. 3. cap. 1. sub. num. 33. S. in decis. aut. con-
fessat. cap. 12. num. 14. lib. 3. vbi num. 15. ad-
uertit, absolui a censuris cum reipende-
tiā infra annum egredereur a Moni-
sterio. Pascei. de privileg. Anom. cap. 33.
Reli. in p. de excomm. cap. 14. et 15. quod
etiam ego putarem, verum vbi id habe-
re in privilegiis, prout habent Pa-
tres Minimi, vigora privilegij. Clem. IV.
& Congregatio Sanctissimi nominis Je-
su ex privilegio Pauli III. vt per Rodr.
quell. Regularem 1. quæst. 20. art. 21. ex co-
ius dictis aperte patet de iure non pos-
se heri, propterea negat etiam Inq. in cap.
clau. illorum ac sentent. excomm. & ita ten-
esse videtur Campanal. in decis. iur. canon.
de. lib. 12. cap. 4. num. 22. circa medi. et pal-
pabili ratione, quia initium incurris cō-
tra est attendendum ad fundandam
irreprehensibilitatem ad sciendum aut. quem-
idius absolutio spectet ex l. quid. et g. ff. de
heri qui nec. in sum. Marfil. sing. 480. Ambrosio.
de immunit. eccl. cap. 19. num. 3. cum salua
adductis per Reg. Valenz. cons. 4. qui plura
conducentia pro corroborata addu-
cit, eō enim ipso quod censura incurritur,
quæstio est iusta, cuius subest ius-
ridictio, tunc temporis, ad rem. in l. lici-
tatis. §. quod illi. ff. de publ. l. si ff. de privi-
del. lib. 1. ff. de iure. iurata persone con-
ditionem, quæ necat commissi delicti
tempore. l. ff. de pen. Bald. l. Officiales,
nu. 2. C. de Episcop. & cler. Gratian. discip.
forens. 22. num. 11. ac proinde iurisdic-

quisita iudici ratione alienius qualita-
tis in criminosis persona consentia a-
ctus, aut delicti tempore, mutata quali-
tate non tollitur, *Cassius. in l. 1. C. ubi de*
caturis age. quæ. Pergrin. in trakt. var. lib.
num. 135.

Et ex supradicta principali conclu-
sione, quod novitius sit persona Ecce-
siastica, merito dicebim quod censura
lata in Bulla Cæsa Dimin. canon. 18. con-
tra etrahentes personas ecclesiasticas, li-
get illum, qui trahit. Novitium ad for-
seculare, vt probat etiam Duard. in ex-
plicat. eiusdem Canonis lib. 2. quæst. 3. num. 2.
vbi quod persona Ecclesiastica in illo
Canone dicuntur omnes fori privilegio
gaudentes, atq. adē omnes ij, quo ali-
quo actu eximuntur a laicali potestate
nemp per respectum ordinis, vel per
conversionem ad aliquam ex Religio-
nibus approbatas, vt scribit Sæp. in l. l. i.
super. cas. confens. cap. 12. n. 7. lib. 3.

Hinc infans violentia manas in no-
vitiū vtiq. incurrit excommunica-
tionem, ac si professum verberasset, vt
disponitur in d. cap. Reliqui. ff. de sumen.
excomm. vbi annu. contrariam opi-
nionem esse reprobaram, & fundamen-
tis aduersæ partis satisfact. *Toloz. in sua*
summa lib. 3. cap. 8. nu. 2. Decian. in trakt. aut.
cap. 17. num. 9. par. 2. lib. 6. vbi dicit hanc esse
veriorē opinionem Grass. in decis. aut.
part. 2. lib. 3. cap. 5. num. 26. Cicer. var. consil.
lib. 4. cap. 1. nu. 327. Cassius. alios adducis
in trakt. de effect. clerici. effect. 3. vbi etiam
sermone tractat materiam Canon. si quæ.
suadente 17. §. 4.

Et idē videmus bona Novitiorum
durante eorum novitiatu non posse sol-
idari, *cap. 1. et ibi Glor. de decim. Abbat. cons.*
33. num. 2. lib. 1. Cassius. cons. 8. lib. 3. Ripa re-
spons. 4. n. 7. in tit. de iur. gent. Duem. reg. 100.
ampliat. Foffa. alios cumulans in tract. de
extim. collat. cap. 1. nu. 8. par. 4. Pius de po-
test. Princip. cap. 4. nu. 64. D. Nuc. in p. p. c. f. r.
Eccl. consil. 132. par. 3. Berzachius in tract. de
gabell. 7. p. p. c. p. n. 56. Ditz. de Men. var.
quæst. lib. 2. q. 3. §. 4. nu. 198. Grass. qui alios
adducit de effect. clerici. effect. 3. n. 131. Tar-
ram. in 3. disp. 44. dub. 4. n. 12. et 2. Malden.
in 2. 2. p. c. l. 6. §. 6. d. p. 8. Sanchez in summa
lib. 6. cap. 10. nu. 16. tom. 1. Dicit. recentius in
tractado immunit. eccl. consil. 37. vbi rationē
& alios sequaces cumulat Duard. in ex-
plicat. Bullæ Cæsa lib. 2. canon. 13. quæst. 20.
num. 10.

Quibus iungi possent pro corroborata-
tio.

mo sua laicaliter uiuant, vel ad tempus se cum bonis Monasteriis, aut Ecclesiis offerant, nec abstinere uitam mutauerint: neque ut priuilegiis Ecclesiasticis perfrui concessa gaudere, ex *Arund. 1011. lib. de excep. mon. cap. 14. lib. 2.* & sic in propria materia electionis fore inuocatum allegando in prima huius operis impressione concludit, *D. Rur. d. r. 128.* quæ opinio satis iuuatur, argum. *lex. in 147. 3. de feodis de priuileg.* quem textum ad id expreudit *Grass. in r. 11. de effect. cler. eff. 1. p. 11. 71.* eadem opinio sequitur *Capib. de auct. Barou. p. 8. p. 3. nu. 55.* ubi quod si offert sua, & non se, & accurrit non feruit licet habitum potest non gaudet fori immunitate, ex *Frans. d. 1. de. 83. 1. 2. 3.*

6. Declara insuper præfatam regulam esse ueram, dummodò huiusmodi oblati utantur uti Regulares, & sint in seruitio Ecclesiæ, & uiuant habitu Religioſi pro uelut scilicet illius coloris, uon autem omnino conformis, nam quæ isti oblati solent deferre habitum didicerunt ab alijs Monachis, ut arud *Grass. in sup. citat. de effect. cler. eff. 1. l. 1. nu. 96.* quia uon dicunt persone Ecclesiasticæ, qui non mutato habitu habitant cum Religioſis, quamuis omnia bona monasterio dederint, ita ut priuilegio fori non gaudeant, *Imos. in 147. VI. priuilegium, 1. 3. r. 1. vers. non mutato habitu, de priuileg. Duard. in 147. Bull. Cana lib. 2. can. 5. quest. 3. nu. 4.*

8. Quare ut oblati seculares priuilegio Ecclesiasticorum frui ualeant necessarium se, & sua bona debent eradere Ecclesiæ, sicut monasterio, & illis habitare, habitumque mutare, & eiusdem coloris, quo Regulares illius monasterij utuntur uti, quia eue eum in intum uideantur translati in Ecclesiam rationabiliter eiusdem Ecclesiæ priuilegijs gaudere debent, ut per *Grass. lib. 3. de effect. cler. cap. 1. nu. 5. nu. 21.* & *Grass. de effect. cler. eff. 1. p. 11. 71.* nam Ecclesiasticæ persone eue ceulantur, ut post alios quos testant mutarunt recense *Reudin. in promph. 111. p. 1. lib. 1. tit. 4. 1. nu. 18. in 1. r. & Basil. in 147. non dubium, de sentent. excommunicat. nu. 4.*

9. Et in tali casu possunt exemptionem ab Episcopis locorum ordinarijs allegari, scilicet quod priuilegijs puniti uon debent de delictis fori paratis, nisi extra monasterium degant scilicet uon

uincendo sub superiore conuentali, quia tunc Episcopus licet punit, pedit de Regularibus disponere per *Council. Trident. sess. 6. de reſum. 147. 3.* & *Constat. Prag. in praxi Episcop. d. 147. 3. nu. 2. Campend. in d. 147. 3. Canon. 101. 1. 147. 13. nu. 22. D. Rur. in d. 147. 3. nu. 22. & 231. p. 4. & 466.*

10. Iudè ut tales oblati habent emittas qualitate possunt utique gaudere beneficio *Cap. Obedimus, de ſuſtenuib. & beueſic. reſtitutionis in integrum, ſine primo, & ſecundo beneficii. prout & illis utuntur persone Ecclesiasticæ.*

S Y M M A R I Y M.

1. Conuerſi dicuntur Religioſi, & ſunt uergeti à ſolamine colleſarum, nam 2. Ex pte priuilegijs Canonis, n. 4. Et quando illi ſunt, cum, nu. 10.
3. Conuerſi ſubſiſtunt in Episcopio in illis, in quibus Regulares ſubſiſtunt, 3.
5. Conuerſi repelluntur à ſuſcepſione ſuſtenu. Conuerſa puerit ad tranſnam, ſiden.
6. Conuerſi habent beneficium reſtitutionis in integrum.
7. Conuerſi non impediuntur ſub pignatice, Bagnis, & ſignis laicalibus.
8. Tenentur conuerſi ad ſeruitum ſeculari indunt in pñas Bulla Corna.
9. Conuerſi gaudent priuilegijs Cap. Obedimus.
11. Ordo Religioſus ſecundum cetiam regulam ab Episcopo approbatus eſſi debet.

A R G V M E N T V M.

Conuerſus, ſuè Conuerſa alicuius Religionis, An Electionis, & Variationis Fori frui poſſint.

Q U A E S T I O LXV.

- R**egula ſe affirmatiua, quia certum eſt Ecclesiasticæ personæ gaudere huiusmodi priuilegijs, & Conuerſi veri Religioſi ſunt, eo quia tria illa uoca Paupertatis, Caſtſtatis, & Obedientie emittunt, ita ut habitus per *Diaz. de Mon. 1. 1. quest. lib. 2. quest. 21. nu. 109. & per D. Rur. in praxi fori Episcop. reſolat. 118. p. 2.* affirmantes de hoc, nullum eſſe debiam, & proinde concludunt illos eſſe de ſoro Ec.

aliquis Ecclesie Regularis approbatus,
ut per Greff in dissens. lib. 3. cap. 5. nu. 21.
par. 2. quem refert & sequitur Geoffroy d.
ut alibi efficitur citat. aff. 9. nu. 71. Quod de
in expulsi. Bulla Curia lib. 2. canon. 13. d. 3.
nu. 2.

Ordo siquidem Religiosus secundum
eetam regulam debet esse ab Ecclesia
approbatus sicut colligitur . *de sap. 1.*
J. praesent. de vi. m. 6. & notat Laymann.
summa Theolog. m. 1. lib. 4. c. 11. §. 1. n. 3.
vbi ait videndus Vass. 12. disp. 167. cap. 4.
per Sanchez in summa lib. 5. c. 1. n. 20.

SYMMETRISM

- 3 *Tertianus non videtur electum sui beneficii, nisi dicitur persona Ecclesiastica. Et quæritur an 2. Sed quando id fit Tertius, an 3.*
- 4 *Trahentes territoria ad forum suum, quando non intendant in Bullam Censuræ.*
- 5 *Tertii qui nati immunes a collatione non sunt, et quando non suppleantur statuti, et promissiones, nam 6. Et succedat in finibus, nam 7.*
- 6 *Tertii quoque quando gaudent privilegio canonis.*
- 7 *Religiosi succedere non possunt, et an Tertii, et, an 10.*
- 8 *Tertii non possunt compromittere.*
- 9 *Tertii habent privilegium Cyp. Odorati.*
- 10 *Beneficii quando habeant privilegium sibi ecclesiasticis in declaratione Sacrae Congregationis, nam 14. et 15.*
- 11 *Legatum factum per monachum an possit derogari, qua rebus vitam in perpetuum deinde sub testamento.*
- 12 *Beneficia premissa sunt immunes à solutione decimarum.*

ARGVMENTVM.

Tertiarius, siue Tertiaria, vel Bizo-
cha, An privilegio Electionis,
& Variationis Fori utatur.

Q V A E S T I O LXVI.

Regula est pro negatiua pace
constituenda, prout iuxta
hanc sententiam in Tertia-
rijs Sancti Francisci, & Sancti
Dominici loquitur *Pro de. 12. 10.* ubi
quod nullatenus dici possint persona

Ecclesiasticæ. & tanquam tales gaudere privilegio Ecclesiasticis concessis, & sic privilegio loci ecclesiastici illis ob potiri fuisse decum per Regiam Austriam Barensem testatur, & quam quidem opinionem raturæ. larc Valp. de test. Eccl. par. 3. m. 39. l. d. orig. de. 30. num. 1. Magis, qui concordantia refertur in real. de baron. in verbo Ecclesiasticus. l. 2. Mis. seq. m. 100. m. 1. 7. et seq. plene Euger. in f. ad e. 1. cum seq. Borrell. qui alios adducit in summa decessit. de foro supralatis m. 139. h. i. affluenter more Insigni sarcinam. Dodo. cumulat Gratia in real. de offi. bar. m. 1. 1. 99. ubi testatur de magis communi, & magis vera opinione. & in par. 1. forata rationes adducens, cum qua Fratres sibi terrarum nullum habere characterem impedium, & idem non sunt clerici, & per consequens non possunt latari privilegio ecclesiastico, cum veritas quia regula eorum illis non efficit Religiosos, sed statum tribuit communis vivendi, & idem cum habeant solum habitum divinum à ceteris laicis dicuntur habere accidentaliter sine subiecto, quo fit, ut nullatenus possint appellari persone ecclesiasticæ, & tanquam tales gaudere privilegio fori concessio personis ecclesiasticis, & dicit istis non prebentur tria voca. substantiva Religio, nequeque appellari Religiosi, & in tali causa, nempe quod non facimus solemnem professionem, per quam Religiosi à non Religiosis distinguuntur, nec sunt Coenobii Religiosa, nec monast. idem non possunt habere privilegia concessa personis Ecclesiasticis.

Declara jamen supra firmatam regulam esse veram vbi illi Fratres, id est fratres Sancti Francisci, & Sancti Dominici ac similium vocati Tertiarii per uocatum vitam agunt, & extra uocatum cum uxoribus, & maritis degunt cu beatis suis exceptum quod obseruare ea que in Regula per Nicolaum IV. continentur, quia tunc habere uiri laici, nec sunt Religiosi, ut in tempore prius. *Frater Martinus dicitur in Tertiario. Sayr dicit 3. de regul. l. i. dedit privilegio dno ffr. non potuit. Alii secus si in communia uiuant, & collegialiter possit communionem persequi. Quia illi Fratres Tertii Ordinis Sancti Francisci, & similes in communia alios uiuentes sunt persone Ecclesiasticae, gaudentes fore privilegio, ut testatur Innocentius. *supra l. 9. de regul. Graff in dicit. c.**

ſp. 2. quæſt. 4. p. 1. n. 1. n. 8. & D. Ricc. deſc. Cur. Archiep. 38. par. 2. referens deſiſum per illam Curiam abſque diſcreptione percutientem Tertiarij culuiſus Religioſis incurrere in excommunicatione, ſtante quod dicti Tertiarij ſunt congregati cum Religioſis, de qua deſiſione idem collect. 88. 2. verſ. amplius illam, ubi ad id etiam allegat Ricc. deſ. de ſent. excom. in antiq.

Quare opinionem illorum affirmantium, quod licet Religioſis ſit interdicitū ſideiubere, ut per *Angel. in ſumma deſiſ. verſ. ſideiſuſſu, nu. 7. Rayſon. in conſuet. Ternoſ. tit. 1. §. 24. gl. 3. verſ. quæſt. decimoſimo, & inſ. 30. nu. 3. & ſeq. nu. 2.* non per hoc id procedere in Fratribus Tertij Ordinis eiſdem Sancti Franciſci, & ſimilibus, ut per *Hincig. de ſideiſſ. cap. 7. nu. 245. ann. ſeq. & Borriſ. in ſumma deſiſ. tit. de ſideiſſuſſu nu. 58. cum 3. putò veram.* quoniam huiusmodi viuerent ſeparatim cum eorum bonis, & vxoribus, at ſecus ſi viuerent in comuni, & degerent in Monafterijs.

Sicque etiam dum loquuntur DD. huiusmodi Fratres Tertiarios poſſe compromittere, ut per *Ang. inſ. 21. 2. & eundem Borriſ. de compromiſſ. §. 1. gl. 3. nu. 21. p. & ſeq. id ell verum, quando iſi non obſeruant qualitates ſupradictas, puta quia habent vxores viuunt ſeparatim cum eorum bonis, quo in caſu poſſunt ad libitum contrahendo diſſipare, quia tunc ſuper iuribus temporalibus habere veſſe, & nolle liberum, & abſolutum, & ſunt uti meri laici. *Spinal. inſ. de ſtatu Monachorum verſ. 37. At ſecus ubi reſident in Monafterijs eiſdem Religionis, illiſq; inſeruireot, & in comuni viueret, quia tali caſu id prohiberetur, prout & cæteris Religioſis non ell coactum, & hæc ell pura veritas, iuxta quâ pluries conſultus reſpondidi in varijs quippè caſibus.**

Et huiusmodi Tertiaris ſupradictas qualitates habentibus competere beneficium *Cap. Odoardus de ſol. vi. i. q. conſ. ludi poteſt, prout dum in ſacris caſus accidiſſet, & ſuiſſem conſultus in hac denomi ſententiam.*

Inde *Bologn. inſ. 22. poſt loquam ſeriem ſermonis io hoc articulo ſactam, præſupponi tres ſtatus, ſive gradus & regulas religioſis, quorum primus ell eorum, quâ contrahunt matrimonium, & retineot omnia ſua bona habiando*

ſeparatim, ac ſe paſſim immiſcendo in omnibus negotijs ſecularibus, & ſolum diſſerunt à cæteris laicis io habitu quæ gerunt ioginrem, ac illius coloris eiſdem religioſis ſolene deſerre, & cæteris diebus congregantur. & exerceot aliquam opera ſpiritualia, iuxta eorum modum viuendi, & præceptum ſui ordinis. Secundus ell illorum qui abſtinent ſe à matrimonio, & faciunt votum ciuitatis perpetuæ, & obedientiæ præſtandæ ſuis Superioribus, quod votum erant in manibus ſuot, um Superiorem, & habeo propriam Congregationem, ſed non morantur perpetuo in monaſterio, ſed habitant io proprijs domibus & retinent aliqua bona, cum quibus poſſint exercere certas honeſtas occupationes, ut ex eis viuere poſſint. Tertius ell ordo illorum, qui viuunt io perpetua congregatione in Monachis, & in paupertate, & caſtitate tamquam promiſerunt expreſſe tria vota ſubſtantialia religionis, hæc ell Caſtitas, Paupertas, & obedientiæ fatiendo ſolem nem proſeſſionem, & de primo ordine ſue regula concludit ipſemet *Bologn. inſ. inſ. tit. 2. & ſeq. quod non ſunt perſonæ Eccleſiæ alię nec poſſuntur privilegio aliquo clericali, & quod hec ell communis opinio quam etiam ſequitur *Engen. inſ. 26. nu. 25. ubi dicit, quod hoc expreſſe ell ordinatum per quosdam Bullas Pape Leonis X. in Concilio Letranenſi inſ. inſ. deſiſſa inſ. deſiſſa, qua diſponitur, veſti tertiarj habitantes in proprijs domibus poſſint conveniri eorum iudicijs laicis non obſtanteibus privilegijs eiſdem alias forſe concessis. De ſecundo, & tertio ordine ſue regula tandem concludit, quod ſunt perſonæ Eccleſiaſticae, & tanquam tales gaudent omnibus privilegijs Eccleſiaſticis, & quo laici *Graſſ. inſ. tit. de eſſet. deſiſ. 1. ſub nu. 93. triſ. ſed Bologn.***

Sub declar. amen. hæc declaratio nem noo procedere in mulieribus bixochis, quæ ſi vitam virginalem ſimpliciter expreſſe voverint, etiam ſi habitent in proprijs domibus privilegio ſoci gaudeot, & conſequenter aliis privilegijs eccleſiaſticis perſonis conſectis, *Præſig. in p. 1. Epſcopal. cap. 3. an. 7. nu. 12. par. 2. Pinell. in dub. Regol. verſ. Tertiarj 27. Pinell. in tract. de impedim. matum. §. 1. nu. 27. 28. 29. Cherub. in ſuſ. ſuo comp. Bullarum. 1. Bull. 22. Leonis X. ſubſ. 22. deſiſſa no.*

zione Eminentiſſimorum Cardinalium
Concilio Interpretum, cuius tenor talis
eſt.

24. *Sacra Congregatio Cardinalium Tridentini Interpretum ſuſcepit a reſpondit Frateri Ter-
tiorum Mantiſſetis Corrigendum, aliſque ſimili-
bus ita demum Ordinariis, ſicuti Tertia Regula
habituſque conſueverunt privilegij priuilegijs, et ab
Ordinario iurisdictionis exempti eſſe, ſi veri
collegialiter ſeuant ſeu ſuam clauſtraliſis ha-
buerint, et mulieres virginalem, ſeu ſolubilem,
aut caſtam vidualem expreſſe dicunt, et ſub di-
ſtincta habita vitam tradiderint, quemadmodum
cantor Conſtitutione Concilij Lateranenſis ſub
Leone X. que habetur ſeſſ. 21. in fine. Hec au-
tem vita mulierum alia duo ſi debet paupertas,
ſcilicet et Obedientia nequaquam includit Quia
mo huiusmodi mulieres, ſi vitam virginalem,
aut ſolubilem ſimpliciter, expreſſeque iurauerint,
etiam in caſu conjugiorum, et aſſueti fuerint,
aut proprio domibus, vel ſerſum habitantes ſu-
pra dictis privilegijs Ordinariis, cuius Tertia Ri-
gula habituſque deſerunt, exemptique ab
Ordinario iurisdictione ſui debent, quemad-
modum idem Leo poſtea declarauit Conſtitu-
tione edita die 1. Martij anni 1518. quod ſi
Frater, ſeu ſeſſus Tertij Ordinis, quid amplius
preſtandis iure Conſuetudinis poſſit in ſuo
propreto in ſolus Ordinarius, Hinc. Cardin.
Pamphilius.*

Ad cuius quidem declarationis cor-
roborationem addito alteram ab eadẽ
Sacra Congregatione Eminentiſſimorum
Cardinalium editam, de qua per Naldũ
in ſumma in iuris Claſſica, no. 7. Campanil.
in ſua diſc. Jur. Canon. rubr. 12. ſap. 13. ſub
no. 164. et Creſcit. de iurisdictione in exem-
pto quaſi. 17. m. 16. par. 1. tom. 1. cuius tenor
ſequitur.

25. *Sacra Congregatio Cardinalium negotij
Epiſcoporum, et Regularium Paſſiſſimum
adhibendas omnes conſuetudines iure Epiſco-
porum Superiores Regularium ſuper immuni-
tate et exemptione ſententiarum, que in pri-
mariis domibus deſunt vulgi Bazzeſia, ſeu alio
quocumque nomine nuncupatarum, in primis et
antiſſima in memoria tenore ſa, que Sa-
cra Congregatio Cardinalium Concilij Triden-
tini interpretum in eandem ſententiam re-
ſpondit videlicet.*

*Sacra Congregatio Cardinalium Concilij
Tridentini interpretum ſapius reſpondit muni-
cipio poſſe Sacerdotes regulares mulierum iure
etiam quod de pudentia, vel Bazzeſias vo-
cant conſeſſiones ſacramentalis audire, niſi fue-
rint ab Ordinario approbati ad conſeſſiones per
ſuam uel ſecularium audientes, quemadmodum*

*niſi poſſe illis ſacraſanctum Euchariſtia Sacra-
mentum adminiſtrare in Paſſiſſimis Reſcrip-
tionibus Sanctiſſimi Domini Nelliſi Teſti Chuiſi
verò quod ſepulchrum atque alia privilegia
fratres Tertiarum Mantiſſetis Corrigendum, aliſque
ſimiles, ita demum ordinariis, ſicuti Tertia Regula
habituſque conſueverunt privilegij priuilegijs, et ab
Ordinario iurisdictionis exempti eſſe, ſi veri
collegialiter ſeuant, ſeu ſuam clauſtraliſis ha-
buerint, et mulieres virginalem ſeu ſolubilem, aut
caſtam vidualem expreſſe dicunt, et ſub diſtincta
habita vitam tradiderint, quemadmodum e-
antur conſtitutione Concilij Lateranenſis ſub
Leone X. que habetur ſeſſ. 21. in fine. Hec au-
tem vita mulierum, alia duo, ſcilicet paupertas,
ſcilicet et Obedientia nequaquam includit quia
mo huiusmodi mulieres, ſi vitam virginalem,
aut ſolubilem ſimpliciter, expreſſeque iurauerint
etiam in conſanguinitate, et aſſueti fuerint,
aut proprio domibus, vel ſerſum habitantes ſu-
pra dictis privilegijs Ordinariis, cuius Tertia Ri-
gula habituſque deſerunt, exemptique ab Or-
dinariis iurisdictione ſui debent, et idem Leo
poſtea declarauit Conſtitutione adſa die 1.
Martij 1508. anni autem prædicti quaſiſſi in
huiusmodi Tertiarum iurisdictione Ordinariis loca
eſſe videndum.*

Præterea ſi contingat aliquis in prædictis
Tertiarum ſui ſepulchra illorum deſiderari, ſi
deſiderari ita demum in Eccleſiis Ordinariis,
ſicuti habituſque conſueverunt, ſi in ipſis ſacram
communis ſepulchrum reſcribitur ſui muni-
cipio Eccleſiæ Paſſiſſimorum ſepulchrum eſſe deſiderari.

Superioribus autem Regularibus ſufficienti
ſacramenti ad id à Sede Apoſtolica ſuſceptis
Capitulis exceptis, niſi mulieres ad huius-
modi habituſque reſcribitur ad ipſas, et ſi ſu-
di eas officium preſtantes, non autem ad habituſque
admittendas, et recipiendas iſſe niſi publica
vita, et bonis moribus prædatis, atque in etate,
ſcilicet qui deſignata auctoritate conſtitutas, que
de proprio habeant, unde ſufficienter iurare
poſſint, et nunquam aliqui iurari, quem cum con-
ſanguinitate, vel aſſueti in primo ſacramen-
to, ſub communis cohabitantes, et ab Ordinariis
legitima prius impetrata, qui non aliter e-
concedat, niſi de prædictis priuilegijs examine ſolu-
gentes ſibi conſiſtere.

Vitam in huiusmodi habituſque conſiderandi,
reſcribitur deſerendo, omnino a reſcribitur, quod
ſuper ipſum dicunt, à reſcribitur, quod
vulgi dicitur Soliſſetia, et à paupertate abſti-
nendum eſſe, quatinus eas, que ſupra dictis
omnes, vel aliquod officium deſerere diſpenſatio
fuerint illa dimitti, itam per ſenſus Ec-
cleſiaſticæ ab Ordinariis locumſque comprehendas
eſſe deſerendi.

Supradictis vero decretis Tertij Ordinis, qua collegialiter viuunt non comprehenduntur quoniam ea dispositio Constitutio Py Papa V. edita Roma anno 1566. quartæ Kal. Iulij. qua incipit, Curia Palæstinæ, penitus subiacere expressè declarat: non obstantibus quibusque in huiusmodi facientibus. Dat. Roma 20. Decembris anno 1616.

- 16 **Quæ**, hodie Terriarias, quæ castam, & celibem vitam sub expresso voto in habitu traducunt possè consequi legatum reliquum pro monachato, non obstante quod viuunt in propriis domibus vique dicendum est, prout & ita tutantur *D. Ruc. in d. collect. 2051. vers. seque consilium, & Diana vassini in tract. de coniug. ecclesiast. resol. 84. vers. unde affirmans*, iuxta hanc opinionem fuisse pluries decisum aduersus seueritatem. *Capilli. d. de. 88 p. 1.*

- 17 Et ex eisdem rationibus istæ monachæ Bizochæ sunt exemptæ à solutione gabellarum, collectarum, & bonateneriū, prout ita pretendi ad fauorem solonis Angelæ de Arcancto Bizochæ Terræ Auellæ, de quo pendecanalis in Curia Archiepiscopali Neapolitana.

SYMMARIUM.

- 1 *Eremita dicitur persona Ecclesiastica, & gaudet privilegio clericorum, non, v. et si rursus Ecclesiasticum fuerit sed vnde nu. 6.*
- 2 *Trahens Eremitam ad seculum seculari non addatur censura Bullæ Cœne.*
- 3 *Eremita obferuat in professione dispositionem Concilij, 23. de Regul. cap. 16.*

ARGUMENTVM.

Eremita Num Electionis, & Variationis Fori privilegium allegare possit.

QVÆSTIO LXVII.

Regula sit affirmatiua, nam si verum est, prout verissimum putò, quod omnis persona Ecclesiastica habet hoc beneficium eligendi, & variandi fori, & Eremitæ non erit exclusus ab hoc privilegio.

- 1 Satis enim patet huiusmodi nomina Ecclesiasticarum personarum venire, &

ideo consequenter forum Ecclesiasticè foret, uti ceteros Religiosos. Cap. in demanabatur, de elect. in 6. cap. qui vult, de glo. 1. n. 1. notat DD. & præcipue Innoc. in cap. eam Monasterium, de elect. & in cap. nulla ratione, de glo. 93. dist. 3. Zabarella. in clem. penult. q. 9. de sentent. excom. Bar. in cap. 2. Felin. a. 7. de succ. temp. Bon. in clem. per se, de ar. de prob. C. non lib. penult. quest. 2. 14. nu. 4. Bellon. in specul. Princ. p. 11. §. 1. videndum, nu. 7. ubi Addit alios concedentes communat, & restatur de comuni, & bonis, in sua summa in 1. 6. cap. 2. §. 4. p. 3. Valsec. erou. dist. 1. c. 103. nu. 33. lib. 1. C. cum de Cane in diuersis, seu. 2. nu. 93. p. 2. qui fuit & eiusdè opinionis alios coaceruat, dicit, qui officio sermone loquitur in suo speciale ius, si de stat. & ita heremici. nu. 3. & sup. ubi post citationem DD. quem reputat in omnes illos reputat Ecclesiasticos, & quidere privilegium clericorum affirmans hanc opinionem esse veriorum, quare, & benigniorem, & quod taliter sunt intelligendi, & pro religiosis in iure habeantur, ut nequeas consentire, & in ius coarctaret eorundem Prælatum, & Superiorem pro illis esse citandum, qui rursus vice responderet, & comparere teneret, & quod vita heremitica disimile matrimonium non consummatum, cum aliis plura alia fundamenta pro corroboranda ista opinione, quem pariter fecerunt Soc. in c. 1. n. 13. de iur. temp. Denique alios secum vchit in tract. de iur. p. 3. nu. 32. lib. 4. D. Itaque penam fore Ecclesiasticè, cap. 16. tem. 2. concludens, eremitam de iure eorum esse remittendum Iudici Ecclesiastico, & latius apud eum, & plenè Admonister Neapolitanum tract. de iur. dist. 1. cap. 11. par. 4.

- 4 Iodè trahentes huiusmodi personas ad seculum seculari incidunt in censuram Bullæ Cœne Domini, ut apud Dauid, in explandis, solum lib. 2. an. 1. §. 6. ubi quod Eremitæ p. tenent ad dispositionem Ecclesiæ, & in cap. iuxta s. de excess. Preiud. in 6. & in cap. privilegium, de verb. signif. ad lib. 2. n. 1. lib. 1.
- 5 Quare rationabiliter in peccati videmus huiusmodi personas in cenzuris, quibus quæ faciunt seruare dispositionem S. C. Terd. sess. 23. de Regul. c. 16. de qua mater Valsæ, de pacti bonit. l. 6. Sanchez, in summa cap. 5. lib. 2. in 2. Garf. de heres. cap. 3. par. 1. 1. & latius Bachez de potest. Episcop. p. 1. leg. 39. par. 3.

Et

¶ Et licet non desint, qui in ea resurde opinione, vt privilegium fori ecclesiastici nullatenus istis Eremitis suffragetur, in *Id. de lignis, de elem. per litteras, de proband. & ibi etiam Domin. de S. C. sum. Anfron. ad Cyp. Tholof. dec. 8. n. 9. & alij per plures quos latiori calamo reassemit Grassia suo iudic. de offi. clerici. offi. 1. n. 104.*

Tamen veritas est (à qua nullus discedere debet) istam opinionem esse veram in illis Eremitis, qui nullo Superioris subiecti, sed sponte sumpti sunt habitu Eremiticum nullo auctoritate, 000 autem in reliquis ducentibus vitam Eremiticam approbatam, *Silvest. in summa in verbo Ecclesia, n. primo, quest. 3. & in verbo Eremita quest. 1. Nam. in suo manual. cap. 37. sub num. 79. & vide Imperat. de Henricum in 2. off. de iudic. Reges in prefato, n. 9. prout sequodum hunc intellectum debet intelligi prefatam opinionem, dicit D. Ricc. de res. 1. 49. sub num. 3. de quo latius in sequenti questione vbi libet videre.*

S V M M A R I V M.

1. Eremita vnde dicitur.
2. Eremitarum genus duplex, & n. 3. & 8. & 9.
3. Eremita qui nullam profectur Religionem, nec habet certum modum ab Ecclesia approbatum subijcti Curie secularibus, & sunt subiecti auctoritati, n. 5. Nec gaudet privilegio canonici, n. 6.
4. Profectus Eremita vocatur, qui nulli subest superiori.
5. Didacus Castagnon Patriarche Hispanie Excellensissimi Ducis Alba olim in Regno Portugi Secretarius, & Auctoris Annotationis memoratur.

ARGVMENTV M.

Eremitæ quodnam sit Nomen, & quid significet, ad finem de quo supra.

Q V A E S T I O LXVIII.

¶ Pro clariori intelligendis supradictorum in superiori questione tractat hic intelligere, quod nomen hoc

Eremita est Grecum, dicitur enim grecè Heremitis, quod significat solitarius, *Leind in exam. Episcopalis, d. 6. n. 2.*

2. Sunt autem isti Eremitæ duplicis generis, quidam enim sunt quorum Regula à Romano Pontifice approbata est, & in numero mendicantium habetur cuiusmodi est ordo Heremitarum Sacerdoti Angustin, qui est pauciora priusiorum ipsorum Mendicantium, de quibus in compend. prius Frat. Mendic. in prim. cap. in verbo Ordo Heremitarum, & in quibus Regalium. 1. q. 55. n. 1. ubi etiam quod vigore Indulti Alexandri VI. illis communicantur privilegia etiam non mendicantium, quod & fatetur quod 3. Tamburri in tract. de cur. Abbat. diff. 17. quest. 3. n. 30. n. 1.

Item Congregatio Heremitarum S. Hieronymi à Pisa, de qua in eodem Compendio in verbo Congregatio, & loquitur Tamburri in eod. tract. diff. 2. quest. 16. n. 37. item, 1.

Sic etiam Congregatio S. Hieronymi Hispaniarum, vt patet notatur in eodem compendio in principio, vbi de ordine ordinum agitur.

Precetera Congregatio Heremitarum Sancti Ramualdi, seu Montis Coronæ, quæ de annò 1510 exiit fuit à Paulo Iulianiano Patrio Veneto, qui à Sede Apostolica impetravit, vt vbiq; terrarum Camaldulensem Ordinem dilatate posset, Tamburri de iure Abbat. q. 1. diff. 2. n. 3. item, 1. de eia Congregationis Camaldulensis adit confirmatio reuocationis per Sanctissimum D. N. Urbanum VIII. facta in anno 1616. mediante specia. li Bulla incipit. *Ad perpetuam Rei memoriam.*

3. Quidam verò sunt quorum viuendicario ab Apostolica Sede approbata non est, sed succedunt in solitudines, & ibi Deo inferunt nullo ordine suscepto, nullaque professione Religionis facta, qui habitu respectu ad nomen solitarij sunt.

Hi autè cum sint merè laici, nec sub sint alicui superiori Religioso vtiq; non possunt vii hoc beneficio electionis fore, quia nos censetur personæ Ecclesiasticæ, vnde vii Eremitæ, qui nullam profectur Religionem, nec habent certum modum ab Ecclesia approbatum, exempti non sunt à potestate seculari, nec privilegio fori Ecclesiastici gaudet

te valde insignis, & omni euo ob eius
raras virtutes semper, & quotidie pra-
dicandus.

S Y M M A R I V M.

- 1 Milites Hierosolymitani habet diuina sui
beneficium, sic et in Ordine
Militum no. 17. & 18. Etiam quod af-
sumpserint tantum habitum, no. 29.
- 2 Milites Hierosolymitani sunt tres, & pre-
sert Religiosi, & gaudent privilegiis cler-
icis.
- 3 Sacram leges de profectu comprehendit
milites Hierosolymitani.
- 4 Matrimonium dissoluitur per assumptionem
habitus Religionis Melitensis.
- 5 Vetus Religio adhibet, qui habitum Re-
ligionis Melitensis assumunt.
- 6 Professio, ubi est annullanda per Milites
Hierosolymitanos, & secunda dispositio S.
C. T. adnotat.
- 7 Fily Militum Hierosolymitanorum dicuntur
incepti, sic etiam & Fily Fratrum Cep-
pelle norum.
- 8 Milites Hierosolymitani nequeunt Religioni
sui contradicere, possunt abique regi magi-
stri licentia, no. 9.
- 9 Primum, & secundum beneficium competit
Militibus Hierosolymitanis.
- 10 Milites Hierosolymitani, quando possunt co-
gisse per Ordinem militem.
- 11 Bulla Gregorij XV. de consecratione com-
prehendit Milites Hierosolymitanos.
- 12 Dispositio 3 C. T. cap. 16 de Regularibus, & 35.
ubi fituranda per Milites Hierosolymitanos, ubi
videtur disponere.
- 13 Pater Militum Hierosolymitanorum exhibuit
illis a censura et non. Si quis faciente.
- 14 Decretum Verbum VIII. circa Accessum
Regularem ad Monasterium Militum
comprehendit milites Hierosolymitanos.
- 15 Milites Hierosolymitani non facientes in sen-
tu, nec Milites S. Iacobi, Calatraz, &c.
no. 25.
- 16 Veritas Milites Sancti Iohannis, S. Iacobi
Alcantara, Calatraz, & similes inuoluit in
excommunicationem.
- 17 Ordini Militum sunt exempti a solutione
colleccione.
- 18 Milites Ordinem Militarium possunt consti-
tuere vnde se seruantes Regales non apper-
tinent.
- 19 Bona Regalium, & Ordinem Militarium
non aluntur abique Assensu Apostolico.

- 20 Religiosi in inuicem temper Milites Or-
dinem Militarium.
- 21 Religiosi Ordinem Militarium non possunt
excitare officio fiscale.
- 22 Tractus Milites S. Iohannis, S. Iacobi, Cala-
traz, & similes exten eorum firmiter in-
di in Bullam Cern.
- 23 Religiosi Ordinem Militarium en ineludun-
t in Bulla Clem. VIII. de legatione im-
munitatem.
- 24 Professus probat quod religiosum.
- 25 Guibacensis, cernunt 77. num. 22. riges-
lar.
- 26 Milites Sancti Iacobi, Sancti Stephani, S. La-
zari, & similes gaudent a dissimile prinde-
guis.
- 27 Milites quibus est permissum duxer duxer
non deservit esse Religiosi.
- 28 Comendatio vbi inuoluitur in cessitatem
congregationem, nec manet Regula subleu-
tatem.
- 29 Filii S. Iohannis insignis in dia cruce alba
non deservit Religiosi.
- 30 Milites Ordinem Militarium Principum
auctoritate tenent inuoluitur sum laus.
- 31 Milites Aurei velleris nec habent benefi-
cium electionis fori.
Milites Aurei velleris, & qui sunt inuoluitur
inuoluitur. Et & qui Milites S. Michaelis,
no. 37. Et Ordinem Annuntiationis B. M.
Virginis, 38. Et & qui ordo Equitum Ger-
manorum, no. 39.

A R G V M E N T V M.

Miles Hierosolymitanus (vulgò
Cavalier di Malta) Milites San-
cti Iacobi, S. Lazari, Alcantara,
Calatraz, Aurei velleris, vulgò
del Tosone, & similes, Num.
electionis, & Variationis Fori
privilegio vtantur.

Q V A E S T I O LXIX.

Regula sit, quod Miles Meliten-
sis, si in Hierosolymitano de-
beat, & possit uti beneficio eli-
gendis, & variandi forum, vt
in proprijs terminis notant D. Roca
sec. peno sim. eccl. cap. 131. in exhib. istur
per. 3. ubi nos allegat in prima impres-
sione Neapolitana, Grenew. lib. 3. digesto
fr.

non habere uelle, nec uolle, si d. totum. dependet a uoluntate Magni Magistri. ut perbillit in his terminis loquitur *Lexus de. 87. ubi* statuit, ipsos restari nō posse etiam si sunt conuulsus. & uelle disponere de bonis patrimonialibus, nam & illa quoque acquirit Religioni, ut dixit *Rota Romana Palatij de l. Aquis la 26. Maj. 1800. in rem. Eminentiſſimo Cardinali Lanellensi*. Taliter, quod si cui Religioſi sine licentia sui om. Prælatorum contrahere nequeunt, ita quod interim contractus emanant in suspensio, quatenus esset contra Monasterium, nisi peccius haberetur mandatum expressum, uel iacuum ad contrahendum, ut post *Lexus, Atto. & alij in sequenti de offi. iudic. notantur Mercl. 1. & 2. Bullat. Confessar. cap. 5. num. 145. & seq. Reginald. in praxi fori praxi. lib. 23. Natus in communis 2. de Regular. num. 30 & 65. Lij. de iust. & 10. lib. 2. cap. 17. num. 62. Sic etiam Milites Hierosolymitani absque licentia Summi Pontificis testari nequeunt, ut declarasse Sacram Congregationem Eminentiſſimorum Cardinalium, faceret *Gratian. dist. fori. lib. 2. cap. 163. num. 21. & post ceteros Baldissimus in summa de hered. moral. ad tit. de test. lib. 1. dist. 13. & 2. num. 108. item 2.**

Itaque non defuerunt DD. qui probant huiusmodi equis sumentes redditus suos uero bonorum in suis illis ois peccate contra pauperes, & illa recipientes ioceri ad restitutionem, ut notantur *Alexpr. tom. 1. inſtit. moral. lib. 13. l. 4. & 10. Suarez de Religio. lib. 8. l. 1. num. 24. item 3. D. Racc. dic. Cur. Archiep. 32. num. 4. p. 3. quamuis contrarium sentiente plures, & precipue *Alexpr. in suo tract. de ludo 1. 39. Lemas in summa p. 3. m. b. 1. p. 8. 13. Fequa de de. praxi. de test. lib. 2. lib. 8. l. 6. num. 15. Coud de paup. inſtit. de test. & alij nominē celati per Dianum inſtit. moral. tom. 1. m. b. 1. ref. 54.**

Vnde his uicis existeribus merito consulens respondi palum, & secundū 10 beneficium percipiens personis ecclesiasticis, ut est notum suscitari quoque huiusmodi Militibus, qui etiam in iurisdictione in integrum privilegium tanquam Ecclesiastici ui bene possent.

Et ex supradictis quoque descendit, quod sicut Regularis extra monasterium degeus etiam sui ordinis privilegij p. restitui ui non est quo minus, si 11 deliquerit ab Ordinario loci tanquam super hoc a Sede Apostolica de legato

secundum canonicas froctiones uisitat. et p. m. & corrigi valeat, ut in *Consol. Trid. sess. 6. de reſum. cap. 3.* Sic etiam & huiusmodi Milites in tali calu possunt cognosci per Episcopos locorum Ordinarior. quia dispositio illa conciliaris uendicat sibi locum in huiusmodi Equitibus, *Numer. inf. 21. de iust. Rodrij. quæst. regul. tom. 2. q. 2. art. 4. Alex. iust. moral. par. 1. lib. 2. c. 4. q. 3. Campanell. in de reſum. 2. an. rub. 12. l. 13. num. 22. D. Rota. coll. 8. deſep. 3. coll. 303. Barb. de offi. & p. restit. Episcopi alleg. 105. m. 15. p. 3. & inde Bulla Greg. XIII. incipit. Curiam p. restit. de qua per Naldum in summa in iusto d. 11. num. 10. ubi Milites Hierosolymitani, cum se p. tacerent exemptos a iurisdictione Ordinariorū Greg. XIII. reduxit ipsorum priuilegia ad terminos Concilij Tridentini, ut ibidem constat.*

Et hinc Bulla Sanctissimi Dom. N. Gregorij XV. de consecrati onibus, p. 12, recit quoque in ipſis Militibus, ut colligitur ex eadem Bulla registrata apud Barb. de offi. & p. restit. Episcopi alleg. 106. à num. 55. par. 3. Licet vigote Decreti Sacre Congregationis Concilij Interpretum lato die 6. Februarij 1627, dicta Bulla non officiat Religionem Hierosolymitanam, nisi quoad Iudices consecratos, eidemque Religioni adhuc iua huiusmodi Consecratores eligendi cōpetere, quod decretum fuit nuper confirmatum per Sanctissimum D. N. Urbanum VIII. die 17. Februarij 1628, ut in Bulla, & de iure iocutionibus pagina m. b. 297.

Hinc etiam sicut dispositio honorū temporalium fieri non potest a nouitjs 13 cū primum recipiunt habitum, sed intra duos menses ante professionem, cum liceant Episcopi, uel eius Vicarij, ut expresse cautum est in *Consol. Trident. sess. 25. cap. 16. de Regular.* de cuius maiest. late *Morand. in manual. praxi. quæst. 55. tom. 1. Garcia de benefi. cap. 9. p. 11. Sanchez in summa Theol. moral. ap. 5. lib. 7. Palaſu. de p. restit. bonis. cap. 16. D. Rota. coll. 8. deſep. par. 2. coll. 454. Consol. canon. quæst. 100. 6.* Sic etiam procedere debeat in illis, qui habitum huiusmodi Militie recipiunt, cum & illi Religionem ingredi uideantur, & Religioſorum nomine quoque ueniant, & idrō conciliaris sollempnitatem adhibere eueniat, ut in proprijs cernimā scribit *D. Rota. in praxi fori iust. ref. 157. p. 3. ubi nota allegat.*

Q. Q. :

10 *ibid.* O. *Tijam*, siue *quell.* 1. lib. 7. plenè
statuit recenter *Marsa* de *seniff* par. 3.
quell. 13. art. 6. tom. 1. & alij apud *Grass*. de
officiis 1. *iffell.* 4. num. 68. qui ceteri con-
trarium reuocantes quoque rapportent. de
quo etiam vide *Vin.* de *dispo* 440. tamen-
eorum opinio est vera, quando in com-
moni succedit Religio, quia tunc bene
potest retineri feudum, *Anno* *sig.* 207.
Gradian lib. 5. de *seign.* *fiorent.* 149. 880. num. 6.
Bambacas in 149. 1. 5. si *clunium*, n. 49. & *sig.*
si de *feud.* *disposit.* & sic conciliari possunt
diffidentes opiniones.

Ita etiam nec Milites Sancti Iacobi
Calatrax, & Alcantarx possunt succo-
dere in feudis, ut affirmat *Menoch.* de ar-
bit. *Ind.* d. 149. 230. num. 21. qui in 149. 250.
lib. 10. testatur ita declarasse mediante
Benei Apostolico Panium Papam III. in
anno MCDXL. licet contrarium ex *Me-
lind.* de *primogen.* *Hyspan.* lib. 1. ap. 13. num. 49.
Interpret. de *feud.* 1. *inter.* 2. art. 7. num. 211.
& *sig.* *Bambacas* locis proximi cit. a. 70. & 21.
annuat *Grass*. d. *iffell.* 4. n. 71.

Indè videmus, quod inferens madus
in Milites Hierosolymitanos Sancti Ia-
cobi, Sancti Iohannis Alcantarx, Calatrax
ne, & similes incidit in excommuni-
cationem, ac si in Religiosos manus in-
iiceret, *Glavin* 149. *quissim.* 5. *sanctilegium*,
in *verbo* *Ecclesiasticis* 17. *quall.* 4. *Nauarr.* con-
f. 21. de *Regul.* *Mur.* *Anton.* *Var.* *resol.*
lib. 1. 149. 112. 149. 63. D. *Ricc.* in *praxi* *firi*
eccl. 1. *iffell.* 1. tom. 2. *Bonacin.* de *instit.* de
fin. 4. *quall.* 4. *quall.* 1. num. 7. *Cyprian.* de 14.
libus *reformat.* 149. 3. num. 13. *Filius* *in* *tract.*
15. *quall.* 4. num. 14. tom. 2. *Grass*. d. *iffell.* 1. *th.*
ma. *iffell.* 9. a. 131. *Villegat.* d. 1. 50. *Cin.* d. 14.
num. *quall.* 149. 4. num. 40.

Ex hinc sciti clerici, & alie persone
Ecclesiasticæ non tenentur soluere col-
lectas, & gabellas, ut quæquam de 114. lib.
cap. *ilicet*, de *immuni.* *Eccl.* in 6. lib. 1. de
immuni. *eccl.* *sig.* *generalis.* *summar.* &
22 *piet.* 11. 1. 6. *quall.* 11. *Sac.* *Concil.* *Trad.* *sig.* 25.
de *Reform.* 149. 20. ubi confirmantur om-
nes Constitutiones hactenus à Summis
Pontificibus emanatæ in fauorem im-
munitatis, & in privilegium clericorum,
& ecclesiasticorum personarum, *placet*,
Anton. *Anton.* & *Anton.* item nulla immuni-
tatis. C. de *sanct.* *eccl.* sic patet huiusmo-
di Milites, neque gabellis, & collectis
grauari possunt, *Nimig.* de *Ginn.* 11. *ed.* de
ch. 11. *anon.* *subsid.* 4. 62. num. 37. *Diz.* de *Mina*
var. *quis* lib. 2. cap. 21. num. 207. *Marsa* de *con-*
f. *sum.* *ordin.* *De* *la* *caus.* lib. 9. cap. 1. 5. 2. & *ibid.*

Michael de *Cauesana* n. 4. *Iarè* *Grass.* de *of-*
ficiis *clericis.* *iffell.* 3. num. 138. ubi referunt *Re-*
gno Siciliæ istos milites conlequi mul-
tas immunitates, quas non consequun-
tur exteri clerici, & Sacerdotes, taliter
quod non soluant datia, gabellas, & simi-
lia. *Filius* *in* *tract.* de *extim.* & *ilicet.* p. 2. n. 14
nec ad contributiones tenentur, ut de-
cisum in facti contingens, testatur
Ther. in *compend.* *disf.* *Regni* in *verbo* *Mili-*
tes, tom. 2. Et Principes non possunt impo-
nere, & exigere gabellam ab alibus mi-
litibus Dni Iacobi, Alcantarx, & Cala-
trax, recenter tunc *P.* *Anton.* *Dian.* in *sum-*
ma *resol.* *mor.* *al.* *tract.* de *immuni.* *eccl.* *resol.* 49.
pag. 49. col. 2.

Et quemadmodum Religiosi possunt
se consecrare apud Sacerdotem Regula-
tam non approbatam ab Ordinario, sic
pariter, & huiusmodi Milites, siue exqui-
tes *Sacris* in *sum.* *praxi* *disf.* 149. 49. n. 71.
& 13. & recenter *P.* *Anton.* *Dian.* in *sum-*
ma *resol.* *mor.* *al.* *tract.* de *immuni.* *eccl.* 2. *resol.* 49.
verba *sum.* ubi dicit id eamquam coarctum
esse valde notandum, qui licet loquatur
in Sacerdote seculari, tamen credo im-
peditur incuria id acceidisse, quia alias
falsa, & contra Sacri Concilij Tridentini
manent esset eius opinio.

Quare cum ratione nouissimi vigore
23 decreti Sacre Congregationis Concilij
de mandato S. D. N. Urbani VIII. secuta
bona Regularium non obstantibus quib-
useunque privilegijs prohibetur alienari
abique Sacre Congregationis li-
centia, ita pariter nec bona Religionum
Milicarium, ut cunctis idem decretum,
quod habes impressum apud nos in opu-
sculo *mon.* *in.* *praxi.* *concl.* 2. de *re.* *eccl.* *non*
alien.

24 Et idè ipsi possunt uti beneficio re-
stitutionis in integrum, siue primo, &
secundo beneficio, & privilegio 149. *Ob-*
sid. de *filat.* *prout* & ceteri ecclesiastici
iulia seu possunt.

25 Hinc huiusmodi Equites cùm Hiero-
solymitani, quàm Calatrax, Alcantarx,
& similes ad officia secularia promoueri
non possunt, ut in Regno est cautum,
in *prax.* 1. de *ilicet.* *person.* *Prax.* de *Franch.* d. 11.
479. num. 4. *Caball.* *resol.* *eccl.* 1. 64. num. 8.
Matth. de *magist.* lib. 2. 149. 6. num. 37. qui lo-
quuntur in Hierosolymitanis, & idè
alijs scribunt *Alexand.* in *filat.* ad *Cor.* *Pio*
san. 149. 21. in *sum.* lib. 2. *Borg.* de *Paz.* in l. 2.
Taur. num. 75. in *fi.* *Guar.* *resol.* *eccl.* *eccl.* 29.
num. 6.

summa Theolog. moral. lib. 4. cap. 26. n. 1. 161.
Comend. in collectis ad 100. canon. collect. 29. nu. 4.
Mendez. à Castro in praxi. Legit. lib. 2. cap. 15.
nu. 20. Motta in tractat. de iur. ord. D. de iur.
lib. 2. per 100. Arbell. de iur. lib. 4. q. 4. n. 13. lib. 2.
par. 2. Ita quod à seculari iurisdictione
sine exceptis. ut probant Comend. 1. ann. qua-
sum. cap. 4. nu. 30. Staphileus de iur. gratis pag.
139. Arund. lib. 3. tit. 5. h. 1. q. m. 9.

- 34 Et quomodo aliquibus ex supradictis
 Militibus sit permissum vxores ducere
 nihilominus non propterea desinunt es-
 se Religiosi. *Berg. de Pac. consil. 17.* quia
 illas ducunt ex licentia Papæ, qui id co-
 sedere potest dispensando, et in nostris
 terminis docuerunt *Glo. Innocen. ex reli-*
quis 1. cap. cum ad Monasterium, de statu mo-
nachor. Naues in moral. cap. 12. nu. 25. ex
consil. 11. de Regula. affirmans ita sententiam
Castan. Graff. de iusticiis et iust. lib. 1. m. 1. q.
 ubi quod cum sollempnitas voti sit in-
 troducta de iure positum Pontificio, po-
 terit per eundem Pontificem alterari, de-
 mutari, ac eius rigorositatē relaxari,
 quod omnes Theologi rām antiqui,
 quāmodò moderati, nec negarunt.

Victrā quod huiusmodi Militia licet
 non videantur vouere castitatem sim-
 pliciter, vt quere dicitur votum castita-
 tis conjugalis, itaue dicuntur vouere
 castitatem, & proficisci vota substantia-
 lia Religionis, nam commutatio voti
 continentis in castitatem conjugalem
 non mutat regulę substantiam, *Rota de*
iur. de iur. 266 nu. 6. par. 2. Dand. in expluat.
Bulla Cerna 1. 1. lib. 2. quæst. 5. nu. 10. Sicut
de iust. ex iur. lib. 7. q. 5. ar. 3. qui in quon-
 tur in propriis nostris terminis horum
 Religiosorum Militariū Ordinis.

- Der iara autem supra positam firma-
 tam regulam non habere locum in illis
 39 Fratribus Ordinis D. iohannis insignitis
 media Cruce alba, quia isti nō sunt per-
 sonę Religiosę, sed seculariarum viuāt
 sine regula cum eorum bonis, vxoresq;
 ducit, unde fori privilegium non gaudet,
Andr. 4. quæst. 11. cap. 2. q. 63. nu. 18. Arund.
in l. 1. nu. 11. ar. 2. lib. 6. in op. Bonad. in sua
posita. lib. 2. cap. 12. nu. 233. De iur. in collectis.
And. par. 7. tit. lib. 3. 200. Tresquis d. nō sunt re-
 latius *Gracia in 1. 1. nu. 21.* ubi etiam quod
 talis nec à solutione decimarum, & tel-
 lueorum sunt immunes, & secularia.
 R. gis officia gerere valent.

- Declarā similiter cessare supraposita
 35 conclusiōem in illis Ordinibus Mili-
 tariis Principum tantum auctoritate

instituti abique vlla Romani Pontificis
 approbatione, si sit confirmatiur, quia
 huiusmodi sunt omnino seculare, & conse-
 quenter privilegium Ecclesiasticis personis
 concessio nō vtuntur, ex dictis per *Arund.*
instit. moral. lib. 13. par. 1. cap. 6. quæst. 5. Ad-
derm. de ap. de iur. iust. par. 2. cap. 32. Dand.
in expluat. Bulla Cerna lib. 2. cap. 15. quæst. 2.
nu. 2. ubi id probat ratiōne, quia a per-
 sonę Ecclesiasticę dicuntur, quę vt pri-
 uilegium ad aliquam ex Religiosis ab
 Sede Apostolica approbati eximuntur
 à laicali potestate, vt fundat *Sax. in sua*
thesis 1. 1. in institut. cap. 19. n. 7. lib. 3.

- 36 Unde excludendi sunt ab hoc benefi-
 cio Milites auri vllris, vulgō chia-
 mati dñi Toimne, cum eorum Ordo
 sit institutus à Philippo Duce Burgun-
 dię de Anno MCDXXIX & per successi-
 ſionem translatus ad Catholicos, & lau-
 dabilissimos nostros Hispanicorum Reges.
 37 Sic etiam & excluduntur Milites Or-
 dinis S. Michaelis apud Francorum Re-
 gem, qui fuit institutus à Ludouico XI
 de Anno MXLVII.

- 38 Item Milites Ordinis Annoriationis
 B. M. V. credit ab Amadeo VI. Comite
 Sabaudia.

Excluduntur similiter Milites Ordinis
 vulgō, dicto della Banda, institui ab
 Alphonsio Rege Castelle in Anno 1624.

- 39 Pariter sunt exclusi Milites Ordinis
 Equitum Catherintum quem instituit
 Eduardus Rex Anglię de Anno MCCCC.
 vt constat apud *Arund. instit. moral. lib. 13.*
par. 1. cap. 8. quæst. final. & sic de singulis
 aliis similibus Ordinibus abique Papę
 auctoritate creditis dicendum est, quia
 & illi Ecclesiasticarum personarum sub
 omni minime veniunt, & per conse-
 quens earundem privilegium consequi
 non valent.

Et per hæc sic imposita vltima manus
 huic secundę Sectioni, in qua apponere
 libuit vltiora, & forensi iudicio magis
 orerāria, pñcia quidem mñte, sed non
 ponderē, spern haberi, & Diuine Peni-
 tentię Attilissimi confisio, nihil in ea for-
 talsē omisum, quod pñcipē ad rem-
 faria, si quid est, eueniet me nesciente,
 & si alioqui nullus in reprehensionē la-
 pidem pñdrem suum offendidit, qui ē se-
 gret (prout circumferri solent) ad spici-
 legum reliquit stipulam, Aliter si velle
 rollet. Verique accusatione dignus sum,

nec culposus, & ignauus noncupari possum, si singula, & cuncta rectè minimè persequerimur, nam aduersa valetudo ex stato hiponotriaco, à qua quotidie enixè vexor, aliæque occupationes interpellantes sæpè super me distrahunt, ita quod optatis votis satisfacere vetor.

Vltra quod dùm vastum pergitur equor legalis disciplinæ, nemo se aliquid scire, nisi illud quod in dies perdisatur realiter profiteri potest, Apparent in-

quam Rarinantes in Gurgite vasto, ita quod affirmare iure debemus nullam aetatem ad edificandum seram esse, Ars enim longa vita breuis, Homo sum, & humanitatem errantem subterfuge, nequeo, nec mortalis opera, vndique completa, & firma perficere licet, Interim gratias Deo, & Beatæ Virgini Mariæ corde genibus flexis agendo, huic Sessioni finem impono, & ad Tertius prosecutionem me accingo.

Finis Secundæ Sectionis.

IO. MARIAE NOVARII

I. C. LVCANI

TRACTATUS, siue PRAXIS
ELECTIONIS, & VARIATIONIS FORI.

SECTIO TERTIA.

IN QVA PRIVATAE PERSONAE,
Quæ Misericordiarum personarum gratia Electionis,
& Variationis Fori Priuilegio valent gaude-
re, vel non singulatim recensentur.

S V M M A R I V M :

- 1 **P**riuilegium quid sit.
2 Priuilegium alicui concessum ad alios pro-
pter eandem rationem non extenditur, &
amplius, ut in 3.
4 Priuilegia omnia aliquid contra ius commu-
ne constituent.
5 Priuilegia personalia personam sequuntur, nec
ad heredes transiunt, cum. 6. Secus tamen si
sint realia, ut in 7.
8 Priuilegium, quando de una persona ad aliam
extenditur.

P R O O E M I V M .

- 1 **Q**uamuis consonent iuxta omnia
ad probandum, priuilegia
privatas esse leges singulis,
& non omnibus fauentes,
neque iura legem facientes,
& propterea alijs exemplo esse non

posse, nisi his tantum, quibus propriè
concessa reperiuntur, cap. hinc est de pri-
uilegiis 16. q. 1. cap. non exempla 26. q. 2. cum
similibus.

- 2 Unde descendit priuilegia alicui pri-
uilegia concessa propter similitudinem, & eandem
rationem, ad alias extendi non debent,
iuxta tradita per C. de decess. R. 1. Luffan.
140. part. 1. etiam ubi non verisimur ra-
tione materia penali, & correctoria, ut con-
siderat de decess. R. 1. de decess. 43. n. 54. 11. 1.
quia priuilegia omnia essentialiter illud
4 habent, ut aliquid contra ius commune
constituant, ac subinde quatenus ab illo
exorbitant odiosa censentur, & neces-
sario restringenda, iuxta textum regulam
in cap. quia à iura communis, & cap. odia, de re-
gul. iur. in 6.
5 Itaque generalis regula recepta
est, ut personalia priuilegia, sicuti lepra
le-

leprosum personam sequantur, *cap. primum*, *et ibi* DD. de regulis in 6. *cap. 1. de penult.* *et ibi* permissum, *ff. de aqua quod lib. et aqua*, cum latius adductis per *Grat. absq. 1. q. 4. in 8. lib. 2. Barboz in 1. quod talis, ff. sol. matrim. Carden. Tufi. com. 746. lib. 2. Saas. de legib. lib. 2. cap. 10. et 11. Salsi in consuetudine in omni causa de sep. 17. fil. 6. et 8. & cum ipsa extinguantur saltem;*

6 quod ad heredes minime excluduntur, *l. in quibus causis, et l. privilegia, ff. de regul. iur. l. 1. §. permittitur, ff. de aqua quod lib. et aqua, 3. ff. de consub. l. si de iure, C. de exequ. fac. inquit, lib. 10. nam quando concessio realis est ad heredes, & successores omnes transiit, si verò si: per sonam minime transiit, l. 1. §. per sonam, ff. de iur. in iur. l. fin. in 1. §. si stipulatus, la secunda, num. 10. ff. de rebus obligat. Secus si non, ff. de iur. 50. in 2. Tifian. f. cons. quod lib. 1. cap. 2. in 2. ubi allegat textum in l. ex pluribus, ff. de admitt. et per. recalcitrant. & in l. cum patre non, ff. de leg. 2. Adde Roman. cons. 246. Alex. cons. 14. l. si in l. natus, num. 7. ff. de testib. et Craven. cons. 237. caliter quod alimenta vel personam ad heredem non transmittit, inquit Salsi lib. in 6. opposit. C. de hered. instit. Alex. cons. 13. in 27. fol. 5. Salsi de aliment. tit. 5. quod. 1. et vita, & militis quod transmissioem loco alimentorum succedens, & non transmittitur, And. in consuetudine. Rensi. Cimitib. Almad. cons. 1. in 62. Franc. dec. 20. in 9. Visl. dec. 252.*

7 Tamen quia aliquando illa propter vocis significacionem, propter materiz, aut additionis connexionem, vel propter iuris disposicionem; et apud Bonac. de legib. in fine, 1. q. 3. §. 2. in 1. Gomez ad reg. Consilii tit. de impetr. transp. vicem famul. Carden. Cochier. de iurifil. in exipit, q. 30 p. 1. vel ob maximam latius conclusionem; vel quia illa iniunctis ancioniis gravia redderentur, et constet ex cap. penul. de privileg. in 6. & probant Dec. in l. in omni. h. in fine, ff. de regul. iur. Salsi dec. Ric. Azag. in 2. p. 1. et Probus dec. Rot. Lufan. 3. in 10. lib. 1. possunt, & debent de vna persona, ad aliam extendi, quia ex alterius persona acquiritor privilegium per l. si in omni. ff. de iur. iur. si vna, in fine. Adas. l. fug. 180. Quin. in fine, 68. in 6. l. de Celsis, de iur. iur. in exipit, p. 1. q. 26. in 1.

Idem rationabiliter, quomodo alias feli. 1. quod l. 1. firmaverimus privilegium electionis fore esse personalem; verum quia illud aliquando ex superadditis causis reipsa personis privatis comuni-

catur, vel communicari potendi potest, merito igitur in hac sectione particulari, quibusdam gratia miserabilium personarum huiusmodi communicetur privilegium, & quibus non tradatur eisdem.

§ V M M A R I V M

- 1 Conforti huiusmodi beneficii Electionis fore, dammodo tamem causa sit iudicialis, ab his non 17. et quasi na. 18. et l. in fine §. in 24. et 26.
- 2 Privilegium rationis criminis huiusmodi communicatur fore.
- 3 Privilegium habens item communem cum Ecclesia, gaudet privilegio Ecclesie.
- 4 Communis causa cum exempti generat privilegium.
- 5 Viri qui in vna re coherere habet in eorum in aliquo bono, qua separatum traduntur.
- 6 Presentatio intra quid tempus sit facienda per patronum laicum, et clericum.
- 7 Laici compelluntur cum clerico vna tempore causas clericis ad praestandum.
- 8 Appellatio vna potest in re cognosci.
- 9 Sententia lata a pluribus Iudicibus, quorum alter erat inhabilis valet.
- 10 Regia Camera non est Index in re presentis, nisi illi habitas causam a Fisci.
- 11 Potest remanere a fisci, quando eorum sit in re presentis.
- 12 Vxor patris praesentatur in iure patrimonii, et quo ad id patrimonii potest.
- 13 Verbum, dispensare, finis in male periturum.
- 14 Secus De fisci, gaudet privilegio De fisci.
- 15 Possessio iustitialis, quando in seipsa consistit.
- 16 Causa in instrumentis conata plene probat per absentem in iuramento.
- 17 Dispensatio. Nullum, de Indignis, additur.
- 18 Restitutio in integrum, quando et unumque mori huiusmodi.
- 19 Publica videri non debet vacillare.
- 20 Res eadem dicitur in re presentis non debet.
- 21 Ius accensuratum individuum habet locum.
- 22 Beneficiarius in re presentis ex persona iudicis in re presentis non debet.
- 23 Causa criminis non in criminalibus non additur.
- 24 Sententia abhinc, vel condemnatoria vna non potest in re presentis.
- 25 Sapientia potest auctor ad se presentem inferre iuramentum sapientis dicitur Cuius.

dens, quia magis dignum trahit ad se-
minus dignum, et quod in d. ubi. ubi gl. in
rebus consecratione de consec. rebus. l. quod vi-
lignis, ff. de rei vendit. l. per minorem. ff. de
indicta ex quibus, de indict. et ap. si duo, de offi.
deletat.

Et propterea rationabiliter & iure
optimo, ex eo quod una sententia de appellatione
probatum appellationem vnius profes-
se alijs iuris consensibus non appella-
tibus, quando causa est communis, una
& eadem definitio, quod pariter nocet
Verbal. di. 37 p. 1. Causa de 30. mo. 115 p. 2.
Rita de iur. Rom. dec. 779 p. 1. Scia in de app. l.
4. §. 1. in §. 3. Raguin in finalis de l. §. 2. c. 1.
in 26 Tronca in §. 7 de r. ref. lib. 1. tit. de app. l.
ref. §. 2. c. 1. in §. 3. Mag. di. 42. na. 7. p. 1. p. 1. p. 1.
Gracia in §. 1. de l. 1. §. 1. Bernardi Grazi ad
p. 1. Camer. In p. 1. lib. 1. de l. 1. §. 1. 26 confida-
re annuus a. a. quod si vos appelleret,
alter vero non prosequatur appellationem,
executio, quoad hanc deferentem
conformem, donec appellationis causa
decisa sit (suspendenda est, de quo vide-
re poteris Laurent. in dec. Ref. Avenio-
na. de.

Quara sententia lata à pluribus iudicibus, quorum alter erat inhabilis, & minima competens valet, *Abb Felix de Iurisco l. apud simplici de offic. deleg. Vendi. in trati. de iudic. ex defici. iurisd. ordin. n. 83. Majest. dec. 37.* Vi etiam diemua de processu facto à Iudice recusato, com Iudice non recusato, nam ratione connexionis ex parte Iudicis non accusat valebunt processus, iuxta Romanæ Rotæ decisionem, de qua apud *Amil. de Grassi, dec. 2. de excep.*

90 Indē licet procurator Fiscī, suē in Regno Ragia Camera non sit. Iudex ior priuatus d. 2. C. si aduers. fisci. taxatus est, si priuatus habeat causam, dependentem a fisco, quia illa tractari debet in Camera. Bar. in l. cum rerum, C. de sent. et iudic. Cap. 1. in l. fin. C. si aduers. fisci. Mandatum prius emissum, non est. 2. beneficiorum, vbi, de pend. non. C. cum. de iurisdic. excep. d. 2. 16. n. 10. qui n. 5. affirmat, et locum consui vacationis a moneribus et a persona socij exempti, ex gl. in l. fin. in vbi, fratribus, C. de honor. non canonice h. 10. Alex. cons. 122. lib. 4. d. 4. 2. in l. si emissa pati uel. C. de solut. Corp. cons. 661. ann. 78. lib. 5. Alex. super 10. Regni Sicil. lib. 4. cap. 114. n. 24. Nat. 4 cons. 65. ann. 2. lat. Sard. cons. 301. n. 8.

Inde oritur illud vulgare, quod si vultis

se ex pluribus fratribus antea hereditate
a se aditam renunciat alteri ex fratri-
bus portionem suam hereditatis. hu-
imodii reconnectioni pro dispositione solum
illi cui facta est renunciatio. v. n. 104
& fratribus coheredibus. *Deus conf. Ca-*
stano. l. 35. n. 3. lib. 1. De iur. l. f. ad-
met. 3. C. de pati. Cr. in L. remanent. 4. q.
ff. de leg. 3. Cr. conf. l. 1. n. 1. quoniam
alii adducit Barbois in d. 1. 7. n. 1.
vbi tamen hac declaratur sententiam
quando ex contrariis appareat trans-
actionem, & cessionem fuisse fidem
contemplatione illius solius. quoniam
ca. cello alteri minime potest alij.
De l. 1. p. 1. n. 1. 3. C. de collat. C. collat.
conf. 35. n. 2. lib. 1. De iur. l. 1. n. 1. 2. n. 1.

Et hinc vñq; patet in præfati la-
tuiti patronatus beneficio. vbi vñq;
ta patronia efficit potens, & alij impos-
sitæ, sicutur D. Ricc. in suo mss. tract. de mu-
bat. l. iiii. patronatus. ref. 204. & hoc ra-
tione connectatis, taliter quod sollem-
nitates memorate, ex Consil. Trid. sess. 13.
de reformat. cap. 9. vers. in q; sunt cere-
ritæ ad probationem existimari similis
beneficii, licet in factis ipse ix. Mene-
de præsumpt. lib. 3. perempt. 90. n. 16. con-
statum tanquam Advocatus totius
fuerim, quam meam opinionem deinde
reperi tenuissæ, Mened. Præben. in testifi-
cat. patron. par. 2. lib. 1. c. 3. n. 79. dicam
inquit in hoc vers. circa probationi-
onis patronatus potentium Sacram-
Concilium coarctasse luc communis, sã
innovatis formam probationis. vñq;
desp. Rota iure in D. meo Ceteris Dns vñq;
maridem D. Ricc. in testifi. ref. 21. testifi-
catum tanquam coarctatum vñq; debet
restringi, vt plus potest, nec eas dispositi-
tio vñq; laxanda; rãtõ fortis, vñq;
verbum vñq; spare. da quo in Consilio
sonat in malam partem, & præsupponit
delictum, cuius ex latu in dubio semper
est faciendæ, Abb. in rap. i. m. m. r. de
testifi. Adg. ad. de probat. concl. 496. Fern.
in per. d. crim. q. 85. p. 3. vbi quod taliter
quando præsumptio iuratur in quit, mi-
nus delictum præsumitur. ex L per. de
testifi. de n. hunc. rap. C. et d. Testifi. concl. 163.
l. i. q.

t4 Et socius Doctoria gaudet privile-
gijs Doctoris. *Salut. priv. consil. d. b.*
lud. ver. no 16. Leensfeld. in l. d. de privileg.
Doctus. p. 2. m. 12. Cess. p. m. tracl. de benef.
de d. m. 1. p. 2. q. 2. ampl. r. fol. 244.

Conferi doctus in *Bah* in *feruatur*, per
fl.

in causis individuis tantū, *Affl. det. 213. laic. Spret. Odd. de residuo. in integr. q. 46. art. 4. vbi in iuramentum. Adf. de lib. in paxi Civit. Sacri Consil. in vbi in integrum restit. tunc. an R. D. Reg. Tap. in caus. Reg. murum in 4. an. q. 12. sum. op. 101. Regni. Auna sup. 73. Peñ. in Consuetud. Anvers. in pralud. no. 356 Carce. det. 65. in fin. Imbric. de p. 100. et secundo benefic. consil. 3. n. 65. Seraph. det. 357. in fine. D. Ruz. in collat. det. collat. 639. Graff. in test. de eff. clericali. eff. 2. no. 57. qui alius huius opiolensis morte solico confascinali, fuit Tremaning. var. vñ. lib. 2. ref. 5. de minorib.*

Hinc pariter descendit, quod si clerici, & laici fratres habent patrimonium indursum, laici non consequuntur exemptionem à muneribus realibus ex persona clerici, quia publica utilitas ex quo causa ex diuina non debet vacillare obtentu privilegii clericalis, *Spret. in ut. de sterco. sening. colom. 2. vñ. q. 1. de elec. habent. Fel. in cap. 1. extra de prescrip. vbi hoc declarat, non procedere in privilegio reali dato vni ex socijs, quo ceteri gaudent, sicut enim*

22 iure diverso vna, eademque res censeri non debet, cum qui edit. ff. de usucap. cap. c. 12. q. 2. cum latius notatis per Card. Tassin. tend. 34. ut. Et ita respectu diuersorum diuerso iure censeri debet, *Bidonach. det. Fel. 29. n. 18.*

23 Hinc in individuis accrescendi locum habere tradidit *Tassin. in l. si mihi et Titio. nu. 3. ff. de vñ. ably. et Fautus de commut. vñ. quib. casibus hab. ius accrescendi. reg. 4. num. 4. quos recollegit Beelzebub nonissimè in decis. 71. num. 10. quo in loco decusum facit, quod si plures fratres communem rem, eoque commodam diuisionem non recipiant vendunt, & vltra dimidiam ledunt vni ex illis, remedium l. 2. C. de vñ. vend. in totum competiti, etiam quoad aliorum partes.*

Et consors pro consore sine mandato in habentibus eandem causam circa rem indursum agere, & defendere potest, *Bar. Bald. et Casp. in l. 3. C. de vñ. eusdem l. 3. & latius Trentanq. qui hanc conclusionem declarat var. res. lib. 2. ref. 7. sub tit. de presentatibus. Et hanc præstauit in causa herediū Fransefi Pappaeodæ in anno 1637. & obtinuit aliquando in Curia Archiepiscopali Neapolitana, quam hodie maximo cum omnium applausu vñ Vicarius Generalis*

regit Doctissimus, & eruditissimus Dominus Felix Tamburiniellus ob eius nugas vñ iures nunquam laudatus, & semper periclitandus.

24 Limita secundò, neque priuilegijs habentis fori electionem suo vñ solè priuilegio fori, quia neque his concesses en vicietur, vñ in proprijs notis terminis. notat *Cassan. super causam. Bonaquid. vñ. 9. ff. 17. gl. 3. nu. 2. quem refert, & sequitur Marchisan. de commut. vñ. de Auriat. caus. p. 2. §. 2. n. 44.*

Quæ quidem limitati probari potest per textum autem in *l. si iudex. vñ Bar. ff. de iur. iur. disponentem, quod beneficio mihi competenti ex pñsa*

25 sua, ie non vior inuito, confertur doctrina *Bar. in l. de quibus. n. 20. ff. de leg. vñ. nemo beneficium inuito me vñ. vñ. *Bar. in l. si 21. annu. non facere iuriam, qui suum beneficium non impetierunt. Iam notatum, si quis, de honorib. ff. de iur.**

Sublimia tamen non procedere, quando tale beneficium Electionis fore fuisset petendum à principali petitorum, priuilegiata, nam de iudè non possit illi renunciare in pradiuidium liris consil. 12. dicit per *Peñ. d. Franc. d. vñ. quem commemorant D. Reg. Tapanca Rind. Regni. museum iura. nu. 6. de lib. d. c. 12. nu. 2. Reg. Rind. in pragmat. Regi. 11. nu. 26. de ordin. iud. quos cum alijs probat *Thur. in compend. det. Regni. in vñ. huiusmodi. fil. 67. col. 2. nu. 1. in 2. quæ opinionem ego obtinui in Magna Cui Viceariz in causa Dianoræ Mancinæ, & Marchus de lazo cum Bari huiusmodi Anato, nam cum per viam electionis fore fuisset adita M. C. V. nominat ipsius Dianoræ, dùm deinde vellet recedere, se opposuit Marchus liris consors, & per M. C. iur. dictum, causam remanere debere in dicta M. Canon obstante, quod videtur præterlegat electioni factæ rini. ciabae.**

26 Limita tertio, in causis criminalibus, in quibus consors liris non debet gaudere beneficio electionis suæ, quod si eundem me probatur per textum in *l. si quis vñ. ff. de iur. iur. pñsa. vñ. m. delictis socijs criminalis minimè gaudet privilegio socij, nam si vxor, & filius à marito res forpueque simul Titus ienebunt actione furi liceat vñ ab ea libera sit, & solus teneatur actione eum amittacum.*

Et

37 Et iudicatur nam in criminalibus ubi Actor, & Res sunt diversi fori cōtinentia causæ non attenditur, ad tex. in 147. fin. de iudic. ubi. *Abb. ex Elysa. num. 8. C. ad. in cons. 138. nu. 7. Etiam Mass. decisio 77. nu. 4. sim. C. ex dec. 579. nu. 3. item 2. Mouch. de arbit. iud. 1. §. 371. num. 21. Passi de Franch. in decis. 426. addens ex nonnullorum doctrina, quod quando sum plures inquisiti de vno delicto, quod quilibet debet persouum iudicem puniri; & non procedit text. in d. Lualli, & quod ita fuit iudicatum, quia vniuersique reoritur de per se, & sententia condemnatoria, vel absolutoria vnius non prodest, nec nocet alteri, secundū Bald. in L. ex re iudicat. in fine. C. de accusat. Grotius, prax. quæst. lib. 1. quæst. 6. ubi latissime probat etiam in clerico delinquentes eum laico, quod vniuersique eorum eoram suo iudice hoc conueniendus, quam opinionem vix verissimam, & in iudicijs practica am tenuerunt Grotius in 3. libro Var. 149. 10. C. de iur. d. cap. 24. nu. 4. si Patet in rubric. l. in l. ordinat. cap. 746. ex 748. Capis dec. 173. An. ad sing. 74. Ferrer. obsequia. 218. C. de iur. iur. res. lib. 1. res. lib. 1. nu. 18. de iudic. ubi de praxi Mexia in prag. caxa pa. m. ond. 5. testatur num. 74. iura sig. Boudill. in sua poli. li. 2. cap. 7. nam 90. Clau. in §. fin. quæst. 136. m. 41. qui ait hanc opinionem in practica receptam esse in illo Senatu, Præf. de Franch. de d. de off. 426. circa finem, refert, & sequitur Mellnik. dec. 138. D. R. in illis de off. 149. 308. nam quilibet iudex competente poterit cognoscere de eius subditio delinquenti. Ex. Raut in prag. 1. nu. 40. ex sig. sub rubric. Vis de delict. qui committit, quod procedit etiam si prius fuit de delicto capta informatio in Magna Curia Viceciac, nam non ascenditur adhuc eius præteritum. Vis. ad Absolut. lib. 1. §. 1. Passi de Franch. decisio. 382. Vnde in causâ inter Regium Fiscum, & N. Franciscum Zilium de Terra Splucij inquisitum, eum fuisse viute exceptionis (Ne continentia causæ diuidatur) prouisum casum debere remanere in Magna Curia, non obstante remissione per illa per illustrissimum Principem Hostiliam, sum per Sacrum Concilium reuotatum tale decretum, & prouisum, quod remittatur de an. 1598. apud Actuarius M. C. Pinum, refert Galopp. in prag. 5. C. pag. 2. cap. 6. num. 78. in fin.*

Beoè verum aduersus, quod licet cōtinentia causæ non decet in criminalibus. Tamen ne pœna de iud. accedat vni-
29 ea fiat sententia, Superior in tali casu plures informationes in diuersis Curijs capias contra reum potest ad se auocare, vt in facti cōtingentia videretur. Et fundat Capis. nouissimè præf. suæ quæst. super prag. 8. de Barro. cap. 38. item 2.

S Y M M A R I V M

- 1 Causa, que separari non potest dicitur in iudicanda, si etiam si in facti continentia non recipit diuisionem. num. 2.
- 3 Ius patronatus dicitur spiritus nobilitati annexum.
- 4 Connexum dicitur quod impossibilitatem dicitur non dicitur.
- 5 Connexa sub eadem specie connexa duntaxat.
- 6 Connexa reputantur quædam nam ab altera dependet, & quæ sunt ordinanda, num. 8.
- 7 Hæc duntaxat non ubi contrariet contrariet ratione motum, vel doli suspensio contra, huiusmodi dicitur.
- 9 Pollus iocundus dicitur pollus a Ecclesia, & interdicta Ecclesia, duntaxat interdictum ceteris, m. 13.
- 10 Confusio ad Camerarium gaudet immunitate Ecclesia, si etiam confusio ad potestatem Ecclesia, m. 11.
- 13 Vultu casu in portu, dicitur vultu affe in domo.
- 14 Pinus dicitur pars domus, & etiam dicitur casu parti Ecclesia.
- 15 Connexum dicitur Capitulum, quando ipsum solum factum cum sum qualitatibus contrariet, m. 13. vide num. 8.
- 17 Adaltecarius non tenetur connexum esse dicitur.
- 18 Connexa tenentur, quando nam est altera, vbi confusio.
- 19 Sententia, vel laudum quod sit pronuntiatio, absque Anteaquam hinc ad alios, & consequi possit duntaxat.
- 20 Si separatum dicitur, ubi nam non tenet ad alios nisi determinationem.

9 Et propterea polluto cimiterio dicitur. *Eccl. 1. de consuetudine. Eccl. 1. de Alter. in 6. P. uen. in ratione. ut lib. 3. cap. 417. Sapr. de resar. lib. 5. cap. 16. n. 18. Rota in noui dec. 6. de consuetudine. ubi propterea sumas habentem gratiam in certa Ecclesia de beneficio ubi vacaturo valere acceptare beneficium vacans in cimiterio, aut ambitu, vel Cappellis eidem Ecclesie contiguis.*

10 Et hinc confugiens ad cimiterium gaudet, ac si ad Ecclesiam confugisset, *cap. fin. de immuni. Ecclesiasticum, ubi DD. Namet. in manual. consess. cap. 23. num. 17. Suar. de Stat. Relig. lib. 3. cap. 9. num. 8. Azor in fidei moral. par. 2. lib. 9. cap. 8. quæst. 6. Leon in thesaur. fidei Ecclesiasticæ, cap. 13. num. 2. p. 1. Ambrosius de immuni. Ecclesiæ cap. 10. n. 3. Carden. Tase in dec. 10. n. 3. lib. 6. de immuni. Ecclesiæ cap. 4. §. 7. ubi plura de materia cimiteriorum.*

11 Sic porticus Ecclesiæ dicitur esse cō-nexus ipsi Ecclesiæ, adeo quod confugiens in porticum immunis sit. ac si ad Ecclesiam confugisset. *ut ex cap. si quis in domum 17. q. 4. docuit Roman. in lib. 7. tit. 3. de iur. iur. 224. ff. de iur. iur. Abb. in cap. Ecclesiæ nu. 10. de immuni. Ecclesiæ Mantua consil. 211. num. 25. & alij apud Faustin. in tract. de immuni. Ecclesiæ cap. 17. nu. 168. Et interdita Ecclesiæ dicitur interdictum cimiterium, *cap. si Cuius, de senten. excommuni. 6. Abb. in cap. 1. ubi Ecclesiæ, de immuni. Ecclesiæ. & ita cōmuniatur sacroilegium in Ecclesiā, quemadmodum in cimiterio *cap. quæsi 17. q. 4.***

12 Et hinc in porticu vulnerans in domo vulnerasse in domo dicitur *de act. 1. §. hoc sanatur, si sit in domo, ubi DD. ff. de legib. & in l. pterique, ubi Iason nu. 19. ff. de iur. iur. de quo tamen vide Franc. de iur. 402. & de iur. iur. dec. 22. & D. Ricc. in praxi iur. lib. 4. par. 2. ubi qui non potest in domo capi, de porticu quoque per obibetur extrahi, *Monach. de arbit. in cap. 95. videndus Et Caball. consil. erum. cap. 13. quasi quod porticus dicitur pars domus, ut atrium pars Aedis, & Ecclesiæ quoque appellatur, *Guiz. de iur. C. 37. n. 9.***

Præterea Monach. de arbit. Indu. sap. in tit. 1. cap. 95. nu. 14. testē ait sententiā *Bas. in l. Arulius, §. ubi in quæsi. in fin. ff. de lib. leg. Coontum capitulo esse, cum 13 ipsum solum factum cum suis qualitatibus continet. Exempli gratia, Si dico me tibi decem sub conditione promississe, nam facietur ipse, ita plura capitula*

connexa nonnō pari, Si dico me quinquaginta promississe pacto incontinenti adiecto ut nomine meo ires Venetias, nam cum inesse dicatur, quod incontinenti sit, *l. lili, §. ius, d. ubi, §. si iura, per d. p. in cap. C. de p. iur. cap. Officij, de iur. cum concordantibus, de quibus Carden. Tusi. in dec. 81. lib. 6. & Gonzal. in regul. 8. Cancellar. glo. 43. nu. 54. latē Pharus. de m. m. in temp. cap. 25. perinde est, ac si vni co contracto promissio facta fuisset, prout ita etiam sequent *Fels. in cap. 1. inter, nu. 7. de re iudicata.**

16 Et similiter adienta opinione Fulg. §. & Signorili in allegat. *Ruffus in fidei p. iur. communi. Capitulo ad cap. Rubric. C. de ser. ni. fugitiu. Capitula esse connexa dicuntur, ubi aliqua diceret se tibi & cum eo promississe, sed à te ipsi pactum fuisset factum de non petendo, ut etiam totatur *Bier. de iur. Sin. in Bardigalensi 243. num. 2.**

Verum Monach. loc. superius indicato sub num. 14. annuit, quod si confertur cum *Baroli* traditione ab eius opinione multum distare videtur, siquidem separare illa essentient *Bar.* quæ per tempus interuilla facta sunt, unde restitue sententiæ *Signorili. Fulg. & Bier.* opinatur, illi enim sic fateatur nempe, sunt duo capitula connexa, cum vnum ab altero descendat, *ut glo. in d. l. etiam, §. 1. ff. de m. m. quam receperunt Bald. in l. 3. num. 1. C. de re iud. Secun. Sin. inter consil. Curt. in consil. 20. col. 10. vers. si ius respicit, Ripa in l. admonendo, num. 174. ff. de iur. iur. Cranchia consil. 177. num. 4. unde Adulterium cum*

17 lenocinio connexum esse tanquam ab eo descendens, docuit *Bar. in l. 2. §. si qui blis, ff. de adulter. & in l. qui rian, ff. de p. lib. Indu. de quo etiam meminit *Ginnia* in tract. de scriptura priuata, lib. 4. fol. 202. num. 12. sic vi aduertit *Bier. in tit. de iur. de iur. 43. num. 5. & connexa nonnō pari, quod 18 ties vnum est alterius consequens, exempli gratia, fateor me vigore xpoce esse confectum à te recepiſſe mille, verum id affirmari dixiſſa sub spe futura numerationis, aut si annuam recepiſſe centum à te, quæ sibi met ipsi soluta fuerunt.**

Pro quo conferunt notata per *Ami- notissimum Card. Zabarell. in f. 9. ubi notat, quod si Arbitr. laudem proferat his verbis, nempe Absoluo Antonium à petitione Ioannis, hoc adiecto, ut Io- annes conqueri valeat, si se lesum fens*

8. *quis ex his*, nu. 282. ff. de labor. agnosce. ind. Otacius Romanus. Iacobus. diff. par. 27. num. 6. Secunda. et plura allegans in rub. de foro. po. p. 1. nu. 3.

18. Inde videmus uxorem posse communicare cum viro suo excommunicato, quia excommunicatio mariti non priuauit illam iure suo, ac pce consequens non absolut debitorum, & quod ei ante excommunicationem petere cenebatur, hoc enim exp. in naturalis sedus, & coniugij necessitate, ita D. Thomas 3. par. q. 23. ar. 1. Ser. 25. q. 3. ar. 2. q. 1. ar. 4. Vnde de consensu. 2. de excom. c. 23. §. 6. L. de f. in forma c. 7. de excom. i. §. 2. ar. 2. Rod. q. 10. forma c. 8. nu. 15. 1. 1. Vnde in can. de lab. ar. 2. de excom. nu. 100. Am. de consensu p. 2. c. 6. diff. 1. 1. dub. 5. Sanchez de matrim. lib. 9. diff. 14. Bonacin. de consensu. diff. 2. q. 2. p. 6. §. 2. nu. 18. cum seq. plenè Aristalia testis de iur. person. extra. gremium Ecclesie existens rap. 48. lib. 4. affirmans, hanc conclusionem esse veram non solum, quoad conjugalem actum, sed etiam, quoad alias actiones, & obsequia, ac denique, quoad totam ciuilem, & vtilem communicationem, prout & ita pluribus quippe vicibus tam in Ciuitate Neapolis, quàm alibi consilij nonnullis serupulosi, & me veritatem acutuli ex petentibus.

Quomò beneficio, seu privilegio, q. confertur in uxorem potius ipsa vxor, etiam quod sit viduata viro, & ea tamen manente in indiuiduitate, & donec nubat, ad textu in l. si q. 3. vnde mulier, ff. ad mancip. Papa qui ita decem refert in suis ar. lib. 6. ut inde ipse, access. 7. nu. Barbo. in l. quia talis, ar. 28. ff. filius maritum. Aules in cap. pater, in p. e. nu. 6. Sena in re. p. l. forma, nu. 18. p. 2. ff. de Senatus. Guad. Pap. dec. 370. & 380. late videndus Otac. de nobilit. §. p. 4. Cardes in p. ex i. iudic. & Advocat. in v. ind. g. nu. 4. Cabed. dec. Rita Lusitana 98. lib. 1. vbi amplius etiam in petulentijs exorbitantibus, & illanc. dec. Rita Sicil. to. nu. 6. & seq. lib. 1. vbi antiquiores allegat, & assignat rationem, nam vidua viduando videtur in matrimonio perseverare, & in eisdem genere, genere nobilitatis donec ad secunda vota transierit, ad l. ex in l. §. C. de i. lib. 1. §. non tam, in ad. de nupt. c. non 1. C. di. nupt. & extendens hanc conclusionem, & procedere eodè in foro, quod maritus sortitur de iure communi, sed etiam si cut fortiaur forum ratione artis, vel privilegij personalis, quia vxor eo casu

similiter gaudet eodemque privilegio allegat textum in l. p. C. de sub. c. lib. 1. Socen. Sin. c. 13. nu. 18. & Lances in c. 7. ar. de foro. comp. nu. 13. in §. qui pariter conuincit, quod existente marito, & quis non debeat conueniri coram Officialibus conueniri poterit, licet in casu principali pro contraria parte decem tesserat Molanensis in l. de sub. c. 1. 6.

20. Et hinc citat similes, quod licet omisum in contradibus habeatur pro omisso, liquidum adstringenda, ff. de v. ob. l. si c. c. c. ar. de condic. caus. l. si in d. etiam, in p. nec. ff. sol. matr. Pauf. consil. 117. nu. 6. v. l. 1. Caphe. 109. §. 270. vbi quod in contradibus nihil debet inquiri præter id, quod scriptum reperitur, & vbi etiam & locus extensioni, tamen non si de persona in petitionem, & liquidum adstringenda, & in stipulatione non habiatur, sicut extrinseca persona, que non reperitur expresse, l. si ita stipulatus, §. Chrysogonum, in §. ff. de v. ob. lib. 1. Tamen, quando

22. maritus stipulatur sibi alimenta prestare intelligitur stipulatus etiam pro vxore, vt docet glan. cap. ad uocari, in v. l. si paterem 3. §. 2. & tradidit Oldr. cons. 55. nu. 10. quod ego teneo tamquam Adunatus in causa Marci Cavalierij cum Dionede de Acampora.

23. Vt enim, & vxor non debent ad impatiam iudicari, rep. si quis uxorem 33. q. 1. Maque dec. Ros. Rom. 30. nu. 10. sed dispositum in tauore mariti, debet habere locum in vxore ratione correlationis, Balas. in C. de d. et in l. §. C. de ead. v. d. u. illud, quia vicia est lex eorum, Specul. de sen. §. quoniam, v. l. v. c. si quoniam quaritar, Castagna post huc scripta impellus in ead. de benef. d. d. d. c. legent, q. 2. nu. 7. vbi plura congruentia enuolat humando ex illis vxorem, sicut & virum quoque habere privilegium, quozdo pro docet & inmissa non conueniat vi viri quam tacite potest, ex l. ex d. i. c. 2. & item si malice, & ibi gl. ff. fil. matr. §. non tantum in fine, de re iud.

24. Declaratam tamen reperio supra firmatam regnam procedere, & esse verà quoties unquo ad instantiam viri privilegiat agatur iudicium, quia alia non gaudet vxor ex persona viri huiusmodi privilegium electionis scilicet tantum vxor gaudet privilegio fori ex persona eius viri, in quantum iudiciu reperit locentatum ad instantiam eiusdem viri, vt decisum in facti conclusionem.

gentia inter Aordiam de Vrfo. & Hieronymam de Chriſtoſano, aſſiſmas Tartaglia in praxi M. C. V. Cuius. cap. 2. num. 22. quem teſſi Thori. compilator deſi. Regum. in verbis. vixit priuilegiato. tit. 1. & ſecentius meminiſt Guarba in comment. ad Cuius. Miſſan. cap. 7. gl. 1. num. 54. par. 1. quod an ſit verum. ex ſupra cumulatia ſatis vides.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponſa priuilegiata gaudet benefice ſponſi. ſed declarata. et. n. 11.
- 2 Sponſa de adulteris ſponſa accuſat.
- 3 Sponſa habet priuilegia vxoris.
- 4 Sponſa habet priuilegium hſpſitica in bonis ſponſi.
- 5 Laureæ ſuandas ſtatim habetur pro laureæ. diſce mutuatandas diſ. primo. habetur pro mutuatatas.
- 6 Bannidas de proximo. habetur pro banniti.
- 7 Creditis ſtatim diſſoluitur. habetur pro diſſoluita.
- 8 Deſtinatio habetur pro eo poſſitella.
- 9 Legatus veſtibulus. venit veſtus id hoc non conſuetudine.
- 10 Fructus de bonis colligendi habentur pro tributu.
- 11 Sponſa de præſenti venit appellatur vxor. et quando ſponſa de futuro. n. 13.
- 12 Legatum cum nupſit. quando debatur.
- 13 Sponſa de facore ſuum diſcretiſſimum non mutuat.
- 14 Coniugiu contraxiſſe iuxta domicilij viri et. ſi ſuadentem præſentem.
- 15 Sponſa de futuro ſponſam vagantem inſiqui non tenetur.

A R G V M E N T V M.

An Sponſa habentis Fori Electionem. Nùm gaudeat eodem Priuilegio eligendi Fori ſicuti Sponſus.

Q V A E S T I O I V.

- 1 **R**egula ſit affirmatiua. ut Sponſa habentis Fori Electionem gaudeat eodem priuilegio Electionis Fori. ſicuti eius ipſus. nam idem ius militati ſo vxore. quæ gaudet fori Electionis. ſicuti vit habens

idem priuilegium. quod io ſponſis. Vnde ſicuti prohibetur donatio inter vxorem. & vxorem. ſic inter ſponſum. & ſponſam. per. ff. de donat. inter. vir. et vxor. gloſa l. 2. qua. ff. de m. i. c. Bald. in l. 1. in ſponſa. C. de donat. m. p.

- Et facit. quia ſponſos de adulterio ſponſa accuſat. ſicut maritus de adulterio vxoris. l. proprius. C. de adul. ubi ſibi pariſcat ſpem matrimonij ipſo iure in otio. per tex. in l. 1. vir. & vxor. ff. de adulter. & hinc ſponſa habet priuilegia vxoris. l. ſi ſponſa. ff. de iure dot. & idem iuris eſt de ſponſo. & ſponſa. quod eſt de vxore. & marito in fundo dotali. vi ſuſtineri nequeat. l. 4. ff. de fund. dotal.

- 2 Et quod ſponſa habeat priuilegia vxoria tenetur. Cuius. in ſtem. ff. de iure dot. nuſſas. in 3. quaſi. ubi querit. ſi omnes Pontificum comprehenduntur Ecclſi nondum conſecrati. & arguitur quod argumentum de ſpſa. quæ gaudet priuilegio vxoris. & his adnectitur. quod ſicut vxor pro marito teſtis eſſe non poſteſt. Et e contra. unde vnus pro alio à teſtimonio repellitur. cap. l. 1. in 3. sub. nu. 4. q. 3. ubi gloſa. ver. imp. rati. l. 2. Moſi. de diſ. prob. can. 1420. abunde poſt alios Farina. de uſib. q. 59. ſic pariter ſponſa pro ſponſo. & e conſe. teſtificari non poteſt. ut per Baldum l. 2. in 1. ff. de teſtib. Abſor. can. 1420. de uſib. cap. 2. q. 1. Gub. an conſi. 12. in 2. et t. 1. de teſtib. Moſi. de diſ. prob. d. conſi. 1420. num. 4. DD. al. ſtem. C. de teſtib. ut alios omiſſam recenſiores.

Hinc ſponſa habet priuilegium hypothece in bonis ſponſi. ſicuti vxor in bonis mariti. ſecundum doctrinam Angel. in auſu. d. 1. aqua. d. 2. h. conſequitur ad primum. notat 7. ſponſi enim dicuntur conuſuges. cap. conuſ. 27. q. 2. & quod in ſuorabiliſſimis. ut (in caſu noſtro) appellatione maritatorum neſiat ſponſa. et t. in l. non ſus. C. de bon. qua. lib. ubi per Cynum. & habetur etiam per Panorm. in Rub. extra de ſponſalib. quod merito conceditur. nam quæ in continet neſequeuntur pro actu diſpoſita in terminet. ſeſores diſpoſita in via. & ideo proſo habetur quod paratom eſt. ut ſit. l. habiſſi. l. 1. cum. 6. l. am. d. ff. de quib. et. neſe. ut. Et accingendus de pinzimo habetur pro accinto. l. pen. ff. de mili. ff. Vnde cum ſponſalia ſini diſpoſita in matrimoniu. ipſum matrimoniu habetur pro conſecratio. & conſequenter. ſicuti vxor 12

tione

et 857 com. 2. *Candela* in repert. *suorum* decif.
in 716, *matrimonium*, m. 10. *Anna* singul.
300. *Maffell*, ad *Capit.* decif. 304. sub num. 2.
Card. Mantua de *posuelli*, *utrum*, *volunt.* lib. 22.
tit. 22. m. 1.

32) Hinc ipsona de futuro domicilium
suum non mutat. *See also, in gl. & DD.*
de Major. d. de gener. statum. interpre. cons. 7.
m. 63. Greg. Inneg. aue. p. 2. lib. 18. c. 13. m. 35.
Deianian. tractatum. lib. 4. cap. 3. n. 54. Rem-
ard. in l. 1. n. 7. a. lib. 3. recap. Caed. Toff. com.
et. 187. m. 87. in V.

Vnde in caufa Aurelia Maiorane cũ
heredibus Francifei Antonij Nocehi
dicebam in ftatuto deferente lucrum
ipſo ante contraktum matrimonium
adendum eſſe ipſius, & non vii i do-
miliis, ex *Antioch* in cap. quædam dñs
de iacini, Felin. in cap. c. num. 24. di. ſpſſal.
Baldus *Antioch* *emendi*, *Perregr.* num. 4. *Commun.*
ſuſſeſſi quæ ſequuntur *Carpan* ad ſtat. Ma-
dri. 298. n. 223 *Fanuſi* di. de leg. l. p. num. 40.
6 quomodo regulariter inter vieſſ. & vx-
orem domicilium habitationis viei in
iuncto adiciunt, ſicque coniuges contra-
xiſſe crueti tã circa doct. conſtitu-
tionem, quàm circa eius teſtificationem,
& lucrum communis calculo receptum
ſit à DD. in *hæſuſſi* *de m. ſſi* di. iudic. latè
Cenſ. ſing. 80. *Aſſi.* de. 238. *Vm* in ſilua cum-
mun. *ſpſſi* conſ. 815. *Cenſuſ* de. 3. n. 13. p. 1.
Blanc. de. *ſac.* & *ambig.* comment. lib. 3. tit. 14.
Valdeſ. de. 138. & 175. *Fanuſi* di. *lucro* de
gle. 9 *Tefam.* lib. 2. quaſt. *ſuſſiſſi* & p. 4. *Franc.*
Mere. de. 66. num. 1. *Cubi* di. *deſſi* *Acta* *Loſſi*
255. lib. 1. *Candi* *Tuſſi* de. 511. tit. S.

17 Nec vagantem spodium insequi ce-
neat ut spodia de futuro. *cap. de vitiis de spodiis*
salubris, *donis glia*, *in Verbo vni*; *fit inter*, *Tuaq*,
post illos, *glia*, *2. n. 34*, *Franc. Marc*, *de 70*,
tom. 2, *Sanchez de matrem*, *lib. 1*, *diff. 54. n. 14*,
Farinacius proferimus, *143. n. 267*, *Licet illi*,
in d. canon. tit. de spisal, *in Verbo*, *migare*,
Card. Taffet, *192. n. 2*, *lib. O*.

S Y M M A R I V M:

5 *Secretarium eadem fides esse dispositio.*

2 In circulation: one foliate, alternum tamen
foliatum: confusum:

Et vos expōſi, dicite alteram expōſitiōem;
num. 3.

³ Prohibitum uni ex correlativis consistit prohibitionem alteri.

5 *Marrubium primigrata*, quando gaudet Elen
thum ferax, et.

6 Sponsa, & Virgo cernunt eadē: mercedē,
& sponsam, & non ē contra.

7 *Nobilitas, vel Titulatus est nobilitate facias nobilitatem, ex Titulatore.*

Es sind folgende Punkte:

9. *Vest il magro di quella via?*

10 *Asserimento non felice principale:*

ARGUMENTVM:

**Maritus, vel Sponsus personæ pri-
uilegiatæ, Nûm eodem Ele-
ctionis, et Variationis Fori
Præuilegio uti possit, i
quo fruitur ejus u-
xor, vel Sponsa.**

QVAESTIO V.

Regula firmari potest affirmati-
us, ex latere adductis supra,
in alijs questionibus, & hoc
ratione correlationis, quæ vi-
get inter virum, & uxorem, inter spo-
sum, & postquam, quorum correlatio-

X *summe spontaneorum quibus contrarietatem eadem solet esse dispositio, & de vno d. positum irrahitur ad aliud. l. fin. ff. de ac. cap. l. az. l. si quis serui. C. de furt. plenè Gub. qui ad plura inferre vult. l. 8. de legib. & C. de T. ubi vult. l. si C. vtriusq. ex contrariis*

2 cinis sublato vno, & alterū tacitū sub-
blarum conferre. Alteri ff. de adimittit.

gdt. *Barbisyra rubra* ff. *folms. mat. 170. 200. 171.*
ver. 1. *Surd. de. 22. 20. 2. 24. 21. 20. 20. 20.*

1991. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

3) *summe aliud*, quia regula correlatio-
nis est regula pacium. / *Idem* 6. *Summe*

Muito obrigado por quem, há mais de 30 anos,
está ajudando a desenvolver o Brasil.

latiuorum unum non potest esse abique
 alio. Nunc sumus a. 3. M. et T. 1. 1.

q est prohibitum vni videtur esse probi-
bitum alteri. Moral. conf. c. 1. de iur. G.

Dicium alberti, *Bull.* *Ann.* 136. n. 10. 1898.
Zalau, reg. 9. *Cavall.* *glif.* 30. n. 12. vt e co
... ..

conferatur concessum & alteri.

y Ceterum ne privilegia in periodico
rectij valde laxentur, superior opinio in

contrarium est tenenda, ut maritus, et sponsus privilegium non gaudeat exo-

et si fori privilegio, nec abique palpabili
re,

Taliter, quod ubiqueque verba, Matrimonij, sunt de futuro, puta (Dicitur, Accipiet in uxorem) dicuntur sponsalia de futuro contracta. *Ardu. cons. 42. m. 2.* ubi quod proprie sponsalia sunt promissio futuri Matrimonij, & quod illa sunt sponsalia de futuro, & non de presenti, videjete (Promissio quid, de desponsatione, docet *Gemin. cons. 61. m. 6.* sequitur *Cas. Tuffi. qui & alia cumulat. tit. 402.* et 407. lib. 3. & ad hanc materiam videntur sunt *Moz. in tract. de contract. lib. 2. ff. sol. L. de fin. in forma iur. de sponsal. Sandoz. in suo tract. de matrim. lib. 1. tit. de sponsal. et Gallus in iustitiam novam tit. 1. l. 2. p. 1. l. 1. m.*

3 Probatur autem huc sponsalia per simplicem sponsionem inter virum, & mulierem, *Des. cons. 368. m. 2.* & latius *Moscard. de probat. cons. 1337.* ubi etiam quod sponsalia probantur sine in presenti, sine in futuro verba concipiuntur, & quod illa probantur per accentionem sponsi, & sponsae, sequitur *Moscard. de probat. tit. 103. lib. 2.*

4 Matrimonium vero probatur, quando constat illud celebratum fuisse, luxa formam S. C. Tr. *ff. 24. de iust. matr. c. 1.* ut latius est videre apud *Gall. de matrim. cap. 40.* idem satis prohibetur exhibere Patochi, plenè *Vin. de 489. m. 9.* vel per tres testes, qui fuerint presentes tempore celebrationis matrimonij, *Rum. de iur. do. 26. p. 1.* & de hac materia laudè *Moscard. de prob. tit. 1023. ff. 3. ad 1033.* & plenè *Moscard. de presumpt. lib. 3. m. 1.* qui etiam per plures modos probandi Matrimonium cumulat ut latius apud eos videri poterit, luculentè etiam tractat *Cas. Tuffi. tit. 120. ff. 3. ad 232.*

S V M M A R I V M.

- 1 Concubina privilegiati, non gaudet privilegio sui concubinarj.
- 2 Concubina Clerici qualiter solutur foramen eiusdem, et m. 3.
- 3 Costas hodie extra Matrimonium est prohibet.

A R G V M E N T V M.

Concubina habentis privilegium Electionis Fori, An gaudeat eodem beneficio.

Regula sic negatio, nam concubina privilegiati expellitur a possidendo privilegio lei concubinarj circa forum, et terminis nostris si maneat Celsa in tract. de iur. ante gl. 1. ff. 1. m. 2. ubi allegatur in l. de iur. in ff. ad municip. et de iur.

3 Licet clerici concubinam soluti fori ipsius clerici, annuat *Glo. p. 107. m. 32. dist. 1.* de quo ultra antiquiores videntur sunt *Des. in tract. lib. 6. m. 11.* m. 37. ff. 4. vel 1. de lib. col. p. 1. m. 17. et *Grass. in tract. de iur. lib. 1. m. 11.* ubi plures citat, & ex *Ardu. public. 1.* adducit rationem, quia concubina est de familia clerici, & sic per consequens est suppositi iudici ipsius.

Uita quod concubina solet haberi loco uxoris, per *Ardu. ad et ubi per illum l. de iur. in cap. 10. ff. 24. dist. 1. de iur. lib. 1. c. 1. 8.*

Tamen ego istocum opinionem per veteram circa ea, quae tangunt materiam peccati, sic concubinarus, non solum circa delicta, quae foret concubina commisit, & de illis inquireret, sed etiam per suum iudicem competentem esse cognoscenda, & sic servatur.

Nec obstat id, quod diximus concubinam habere aliquid ratione uxoris, & consequenter vii uxori gaudere debet privilegio, nam idem verum secundum antiquum, non tamen hodie potest aliquid habere eum talis eorum regis Sacri Concilii, *Trid. sess. 24. de reform. matrim. cap. 8.* in eo de iure coniugum trahi, & canonico sit prohibitus, ut probat *Grati. arch. 1. de iur. forens. cap. 31. et Ott. var. quæst. par. 3. quæst. 7. Ardu. de iur. quæst. mead. cap. 26. p. 2.* & sic ad illud propositum respondet *Moscard. in comment. ad Craspi. Neap. q. 48. m. 2. par. 4. de iur. ab int. 1.*

S V M M A R I V M.

- 1 Privilegium filij ostendit ad parentem, et 13
- 2 Nobilitas filij pertinet ad patrem.
- 3 Pater, et Filius voluntas sententia presunt.
- 4 Vix filij, dicitur vox patris.
- 5 Casa patris deserta, non in filij.
- 6 Presumptio facta a patre, non potest revocari per filium.
- 7 Filius in vita patris non habet imperfectionem.

*breuius de pedit 21. April. 1611. ceram Illu-
striss. Dum vna Cuius Dignitas, quod tamen
est verum in iure patronatus heredita-
riatus fecus si iure familiaris, Fado. de Sen.
conf. 11. col. 4. n. 9. Ruch. de Cui. de iur. patr.
in Terzo compitum. q. 7. n. 18. Nota in Florin-
tina Canonica 10. Martij 1603. ceram
Eminentiss. Card. Lancelotti.*

- Et hinc descendit, quod filius possit
iurare loco patris paterfamilias. *Roman.
conf. 290. Sic. conf. 89. nu. 5. Vol. 3. Roland. de
Vall. conf. 52. nu. 10. lib. 1. Minus de arbitris,
lib. 2. cap. 1. 90. n. 9. et n. 2. Masius de de prob. con-
f. 97. nu. 64. Gubi. in lib. 6. nu. 11. de iur. iur.
cum alijs de quibus Bartholus in trall. de
fil. fam. l. 4. q. 37. ubi ponit casum, quem-
dam iudicem dequassit, quod iurante
actor et reus condemnatus remaneret io
summa p. rita, eomq. actor interea mor-
tuus esset ante iam iurasset, & venisset
io iudicium filius Actoris de fundi, qui
preterit sibi defec. i iuramentum esset ad-
mittendus.*

- Amplius, Soprapositam Regolam ha-
bere locum etiam in ma. re, que pari-
ter possit vti privilegio filij. *Arg. ex in l.
p. m. C. metus. C. de p. m. lib. 1. 12. Phab. de Legit.
35. nu. 7. l. 1. cum non debeat esse dete-
rior is conditionis patre, dum illa maiora
sustinet onus, & quam pater, eo quia an-
te partum est oerosa, in partu doloro-
sa, & post partum laboriosa, vt in l. affi-
dus, C. qui p. m. in p. m. glo. in cap. ex literis,
de iur. iur. conf. Alciat. 11. conf. 16. Merenda
conf. 91. nu. 6. & seq. com latius notatis
per Minald. in conf. 71. lib. 1. vnde merito vi-
demus, quod licet patet a filijs non co-
mentur, nisi quatenus facere potest de-
doto oē egeat, & sunt quo, statim p. m. i-
ff. de i. iud. §. si de ex si quis, & ibi DD. In
lib. 4. lib. 1. de iur. iur. 1. 1. p. m. 43.
cum seq. ubi late probat, quod dicta Co-
diciudo non intelligitur filio, vel filia,
ealgeute dorem a patre, P. m. de Franch.
lib. 4. q. 2. M. l. i. s. m. in conf. Neap. q. 2. nu. 4.
cum seq. p. 6. ita similiter nec mater, que*

- fortasse administraverit bona filiorum
non conuenitur ultra quam facere po-
test nē egeat, Bartholus in cap. 2. n. 4. de p. m.
Addu. ad Masius lib. 1. 108. Manan de iur.
lib. 1. cap. 1. p. m. 63. Monach. in trall. de ex-
ec. in Trall. de i. 2. n. 54. cum alijs de qui-
bus Castal. in trall. de benef. d. d. nē 19. et
q. 3. ampl. 2. ubi hanc conclusionem de-
clarat eadem enim truerentia, que de-
betur patri, debetur & matri, & huj. pa-
tri, & matri equaliter parere debent,

*Bar. in l. cum furis in p. m. §. ff. de consens. Cu-
mer. conf. 99. nu. 2. Vol. 2. l. 1. de leg. com. lib.
1. 3. nu. 36. Masius in trall. de lib. m. m. 1.
10. lib. 1. Adig. in trall. de m. m. 4. n. 5. 27.*

- Et hinc vti contra patrem non potest
liquidari instrumentum via ritus iura
tradita per P. m. de Franch. lib. 1. 16. cu
alijs de quibus P. m. de p. m. p. m. 4. q.
n. 2. p. 2. sic etiam nec contra matrem
illud liquidatur, vt decum testent
Battaglinus addu. ad C. in l. qui in p. m.
te, C. de i. iur. 71. D. Ric. de iur. Car. An-
p. m. 284. nu. 4. p. 4. Gubi. in trall. de exco. 1. 1.
m. 1. nu. 108. §. & hinc videmus, quod in
munitas concessa patri ob numerum
duodecim libetorum, ea lib. q. d. m. re,
C. de iur. lib. 1. competet etiam matri,
vt ibidem dicit de Battaglinus addu. ad B. u.
qui sic decum refert per Regem Co-
meram, Franch. lib. 1. 359. D. Ric. addu. ad
fr. 1. 707. P. m. de p. m. p. m. 4. q. 1.
quod ego in facti contingit d. i. i. de
te vetum, siōt ea vno, siōt ea pluribus
viris vxor mater duodecim libetorum
sit, quemadmodum ē contra ita p. m.
dicimus, siōt ex vna, siōt ea paribus
viri bus pater duodecim filiorum co-
miceps fiat, vt summe notandum est
voluit D. Ric. Constant in m. l. i. qui vno
viri, nu. 18. & vult ex P. m. de vno
gar t. l. p. m. privilegio gaudet vxor
eius vidua in ealle viuente, siōt etiam
singulorum libetorum mater fuerit, si
ue aliquorum, siōt nullus ea ipis.

- Declarari potest, p. m. l. acta Anaplus
non habere locum in matre o. m. i. d.
nam licet negati nō possit, quin ha-
uerit non tamen habet priuilegiū, g. m. s.
imō potius r. o. q. uam mater ex o. m. i. d.
licito p. m. i. d. est, vt per Masius in
ment. ad i. i. s. m. Neap. p. 4. de i. i. s. m. i. i. m.
lib. 4. q. 8. nu. 9. quo in loco concludunt
trem quatuoralem non gaudere beneficio
conclusu d. m. ex Nap. d. m. conf. si quis
vel si quis, nu. 76.

S V M M A R I V M.

1. Filium vxor privilegia fieri, quo & pater, &
mater, nu. 12.
Sic si masialis, siāz summa, nu. 24.
Licet siāz si si naturalis, nu. 1. 6. Vol. 1. p. m.
nu. 37. Licet siāz ubi filius est siāz legiti-
mus, nu. 48. Et quid in filio adoptionis, nu. 54.
Et an debeant habitare in om. Patri,
nu. 16.

à nu. 26. cum seq. Inde Regis primogenito
p. iustitiae homagium, & iuramentum
fidelitatis duranti c. vica patris Regis.
Adm. de Hys. p. iustit. lib. 3. c. 6. nu. 19. Abul-
tes. lib. 2. p. iustit. p. iustit. c. 1. cum seq. D. Balua de
Menarchia Regum qual. 2. num. 12. fol. 489.
affluenter *Adm. lib. in tract. de maris. de*
cap. 3. lib. 2. vbi hanc conclusionem decla-
rando enodatur. *Videtur. cum in ver-*
bo. filij Regis. & secundum Bred. in d. cap.
Retinatur in verbo. Martini itaque testatur
nu. 48. p. 2. mortuo patre non fit noca.
3 acquiritur filio, sed est potius quidam
cōtinuatio eiusdem domini, adeuod
nec momento temporis dici potest pa-
ternam hereditatem inaequisse, ex nota-
bili *Glo. in l. cum hereditas. C. de p. iustit. quare*
fiect hereditatis obtentio in quolibet
extraord. titulo lucrativo acquiri dica-
tur, vt ex l. c. de imp. lucrat. descript.
docuit *Glo. in l. si duo. ff. de acquir. heredit.*
tameo respectu filij non dicitur lucra-
tiuus titulus, sed in bonis paternis na-
turaliter debitis domini contiguatio,
l. scripta. ff. de liber. l. cum rati. in princip.
ff. de bon. donat. filius inquam dicitur
veoire ad bonis paternis contiguatū,
non acquisitiuū, *l. si de success. fund. l. ergo*
sciendum. Authen. quid. n. d. n. offic. legat.
et alijs apud Martin. recent. conf. 148.
nu. 1. adeo, quod eximitur filius de pa-
terno hereditate gabellam, decimam,
siue aliud onus forte vigore statuti de-
bitum de titulo lucrativo bonis quā-
rit soluet, vt filius post reliquos pro-
mulgauit, *Sar. d. descript. Mart. g. de conuiter*
scribit. Barbois in tract. de filijs familias
q. 30. num. 22. Vnde videmus DD. incli-
nasse oronem emphiteota non cogi filiū
de re e. emphiteota, in qua succedit sol-
uere laudemum domino directo, *Ios. in*
l. fin. nu. 30 C. de iur. emphit. Dec. conf. 443 fol.
nu. 5. & alibi Balua c. qui in Ecclesiis. de
conuiter. qui in cap. t. l. fin. de feud. cognat. cu
Glo. ibid. assignat rationem, eo quia filius
succedens patri, non dicitur acquirere,
sed acquisitum capere, Requirit *Cassan.*
in conf. 23. num. 27. Turag. in prefat. d. l. si
requit. nu. 20. & Bred. in l. p. iustit. c. 1. & t.
fiect affirmet in sua patria solui quēdā
accepta, secundum quod fuit conuen-
tum, & consuetum, prout in Regno
exemplificari potest in materia feodali
releuam, quod soluitur ab hereditibus
vassallis ab haede succedente in feudo
ob renouationem, & confirmationem,
iustitiam, ac in signum equationis, &

reuerentia, vt in *Constitut. Regni. Poll. m. g.*
tem.

Quamvis vbi sit refutatio à patre
filio, aut alteri immediate succedente in
feudo releuam non presteitur, *l. item. in*
cap. t. d. sed. c. res. nu. 15. per qui. fiat. inuic.
vbi etiam *Aff. nu. 25. Freo. de subse. author.*
3. nu. 43. Anna. alleg. 23. nu. 6. & 7. Greg. de
conuiter. fund. q. 16. de iur. reu. l. 8. l. item. de
fund. art. 3. num. 1078. Bled. in l. de iur. 1.
num. 10.

15 Indē contra filium furtipicetorem bo-
na paterna non dari actionem crimina-
lem, merito probat *Gius. de conf. r. m. 68.*
quod ego practicaui vti Regius Gu-
bernator Agernia, & Plagiari in cause
Francisci de Auitabolo à Caluanico
Actuario.

Et ex hac coniunctione inuicibiliter
descendit illud, quod filius siuei seipsū
17 denunciare non reoetur, ita nec Patre
haereticum, vt docent *Alex. de Alex. p. 3.*
q. 23. memb. 4. art. 2. dub. 76. Reg. fup. lib. 22.
nu. 2. Valer. in differ. inter. utrumque forum. in
verbo. Haereticus. diff. 1. nu. 4. D. Acc. dec. 278.
nu. 8. p. 3. ut videatur propter personam
infidiatore, & si contrariis opinionis fe-
datores non deficiant, vt inter ceteros
fuere plures, quos consulariui *Forin.*
in tract. de heret. q. 157. l. 2. m. 40. C. in alia
Respon. moral. lib. 4. q. 8. m. 3. Azor. in l. m. q.
val. lib. 2. p. 2. c. 2. q. 13. Suar. in tract. de fide. de
fup. lib. 20. fol. 4. m. 21. Portel. in dub. Reg. v. v.
exce. fr. atrum. m. 12. tom. 1. Bonac. de cen-
sur. diff. 2. q. 6. p. m. 3. quorum tamen opi-
nionem in quodam discursu habeo et
nonnullis Theologis graui eruditionis
dicebam esse veram vbi alij non adese-
rent, qui talem taquam haereticum,
sciant, & haereticis tenderet in perniciem
publicam, p. iustit. alias infirmando in tali
peccata, & abominabili via, ex *Simone.*
in lib. de Cathol. Inftit. lib. 3. nu. 4. Fillu. in
tract. 40. cap. 8. num. 233. tem. 2. & Gemen.
in p. iustit. c. 1. Archiep. fup. Neapoli. cap. 18.
num. 9.

18 Et iure optimo ex supradicta coniu-
ctione inter patrem & filium descende-
re etiam viderur, id quod assueuerunt
DD. quod si sit torquendi pater, & fi-
lius, filio debet in epi in conspectu pa-
tris, *Adm. lib. l. 1. in eundem. num. 7. f. ad*
leg. Crench. de fide. Gaud. in l. de quest. n. 1.
l. 1. & 2. in l. 1. inquam. nu. 8. C. de reue. donat.
Clement. in tract. de p. iustit. cap. 4. nu. 4.
Bard. ad Clar. q. 64. nu. 91. Mench. de p. iustit.
fup. m. 3. quia pater magis torque-

beat. d. femina. ff. de adop. l. mulieres. C. de ad. lit. per que iura h. manie D. Ruc. de off. Cur. Archiep. 284. p. 4. Iudicem ad matris infamiam pro morum correptione non posse tenere filium in carceribus annuensis. ita fuisse decifum, vnde quoad matris hæreditatem filius, dicitur exheredatus, atque eorum que notauit Alex. conf. 14. nu. 5. lib. 3. et Sec. Sen. conf. 57. l. m. 9. lib. 4. quos referre recentior Christophorus Martinus examinat. 50. m. 4. inter dicit. Senenfe. dicens infra allegandos Doctores, per hoc rationem tenere, quod filius ad dicatur matris hæres, etiam quando ipse actor est, allegatur. 62. nu. 13. Caritar. dec. 32. in fi. vbi adducit But. latè affimantem id conf. 34. n. 19. et seq. Gualther. 7. 18. lib. 1. lib. 5. Amend. ad Franc. dec. 20. m. 21. licet conceitum defendat Curacion. de off. 43. Et hinc filius in furore constitutus hæreditatem matris sibi delatam ad hæredes non transiit, adeo quod nec hæredibus ex persona furiosi restitutio in integrum concedatur, Berlich. dec. 147. Dum. Ruc. collect. dec. 5. lib. 1. 2586. cum regulariter Fictolus hæreditatem exheredes non transmittat, vt per glo. communiter approbatam in h. 1. ff. de hinc. p. 1. ff. de iur. p.

24 Amplia, suprapositam conclusionem procedere tam in filio masculino, quam in filia femina, ex glo. in l. filij appellatione. in verbo, emittit. ff. de verb. ex ver. signific. vbi quod appellatione filiorum videntur feminæ, l. p. quisquis. cod. de l. iustis inceptis. ff. in l. Bald. in l. quæcumque. nu. 12. C. de fern. fuge. Simeth in l. iust. de vbi. si ad p. 9. nu. 1. 51.

25 Indè tutor datus filijs, intelligitur patree datus filibus. l. si ius scriptum. ff. de leg. 2. l. si quis ita dederit, ff. de testam. in l. i. Bachob. in tract. de fili. familia. q. 3. quo in loco principalem opinionem vatrii mendis confirmat respiciendo conceitatis. & illam ampliationibus, & declarationibus ornando.

26 Declara tamen, suprapositam regulam procedere in filio legitimo, & naturali, non autem in naturali, & illegitimo, prout in materia immunitatis iure sigilli determinauit Regia Camera. Summariz. vt diximus lib. 1. f. c. 1. quæst. cap. 98. et in aut. Grassi de effid. l. i. de off. 1. nu. 203. vbi quod, cum ipse non sit in potestate patris, nullam ex persona ipsius patris potest consequi beneficium immunitatis, vel priuilegium, allegat

Alex. de Leo in l. ad ostensionem. nu. 5. C. de ferris. et sic addo in l. libere, ibi. nec ut dixerimus filium. C. de fuis. et lignis. l. b. de lib. de nobilit. q. 1. nu. 4. Alex. de iure hereditatis. art. 13. nu. 43. Phob. de off. Lys. 35. m. 8. l. 1. vbi alios citat.

27 Naturalis, inquit, non est in potestate patris, q. in iust. de nupt. Christoph. Mart. exam. 14. nu. 25. inter dicit. Semper, quia verè appellatione filij talis non continetur, Trias. dicit. 26. nu. 5. lib. 1. cum filius in propria significatione is dicatur, qui ex marito, & vxore procreatur, lib. 1. ff. de hinc, qui sunt sui, vel alieni. in l. si. C. de natur. lib. & filius naturalis, sub nomine filiorum non venit. Azor. in spec. moral. p. 2. lib. 2. c. 6. q. 11. Gratian. disticti. f. 1. nu. 87. nu. 8. Maxime quoad filiorum commodum, quia tanto magis tunc non dicitur filius, vt notatur Bar. conf. 239. post. nu. 1. qui alius erat Alex. conf. 60. vol. 2. p. 1. glo. in item. 1. de baptis. vnde honore parentum, nec dignitate gaudent, l. cum h. 1. in l. vbi. Glof. et DD. de hinc. l. filium. §. libere, de si. nator. Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iur. de liber. Abb. in cap. l. iust. de censibus. Lunden. in l. iust. de dignis. vbi. 44. & de nobilitate loquendo scribit Bar. in l. 1. m. 50. C. de dignis. & plenius tangit Trias. de nobilit. cap. 15. vbi enim fit mentio filij respèctu dignitatis assequendæ, imò ponè intelligendæ intelligi de legitimo, & naturali docuit Bald. in l. filium. ff. de hinc, qui sunt sui, vel alieni. in l. post. Billig. in spec. Poin. rubr. 7. de nobilit. Corin. nu. 11. imò naturalem non dici de agnatione paterna, & prohiberi vti insignibus patris, pleuè tractant Duen. regal. 69. Quid Pap. dec. 380. et 897. Ruc. in l. p. lib. nu. 15. cap. 15. Affil. de iur. p. lib. 1. nu. 32. Tefaur. f. 1. nu. 43. lib. 2. ita ut illos, nec hierosolomitæ, nec milium habitum suscipere possent, 13. eorum patres ex quatuor partibus nobiles esse ostendunt, iuxta dictæ Religiosis stabilitate, sectatur Saug. di. Nep. lib. 1. cap. 23. nu. 17. & ideo naturale patreicum à patre, non posse dicere testamentum nullum, communis DD. vox cantat, vt conflatur ex glof. in l. 1. et ibi Bar. et vbi. ff. de hinc. p. 1. ff. de iur. p. lib. 1. Bal. in l. si. C. de natur. lib. & Corin. in epistol. di. f. 1. p. 2. c. 8. §. 4. m. 16. De iur. conf. 9. nu. 70. vol. 1. Nallu. in l. iust. lib. 1. cap. 1. sol. 1. §. 1. ex impet. §. 1. c. 1. C. de testam. Follet. in Consil. Regni. Sicut necepinus, sub m. 24. Vnde in filia cum. in. encl. 315. m. 18. Bachob. in l. iust. de filiam. q. 3. vbi plura.

neus possit rem petrahere p[ro] tanto, in
sp[eci]s minime p[ro]cedunt, *Ross. in epist.*
success. 20. nu. 104. Tit. 4. de Neq. contr. 1.
9. 1. glo. 8. in princ. u. 6. Et hinc remissionē
pari non requirit de morte patris, cū
illi remissionem facere nequeant, tui an-
gur Dami. uder. in preta. eorum. p. 146. Vulp.
in test. de pace. & indub. q. 17. Berd. ad
Bellag. in spec. Penult. can. 7. de h[er]ed. Cat. lit. K
vbi alia in medium adducit; quod Re-
gnicolas notens, ad ornatum p[re]sag. 8. sub
cabe. de temp[or]is. nec illis admitti ad su-
telas consanguineorum patris, ex l. re-
stante. vbi glo. & DD. de testam. notel. fun-
da. uis. Alex. conf. 4. vol. 4. & Rami. conf. 9.
nu. 4. vol. 4. quos sequitur Sp[eci]a in specul. re-
stant. glo. 16. nu. 3. & si m[er]ito nu. 3. Ipatius
non succedens in iure patronatus pa-
troniū alia patris in hac materia cu-
mulari, de quo vide Garf. de benef.
d. cap. 15. p. 7. a. num. 36. & de illegitimis
& bastardis loquitur Graman. de fidei. conf.
lib. 3. p. 218.

Propt[er] hinc iuridicē videmus, huius-
modi (patris nullo modo patris) au[tem] co-
municis ex linea paterna succedere, nec
posse ad patre heredes institui. *1. p. Auth.*
quib. nec d. natus esse. leg. 1. Auth. ex complexu
et ibi DD. G. de iur. iur. p[ro]p[ri]et. ad aliter. in fi.
C. de uet. fil. Aff. de iur. iur. c. 1. de iur. iur. 2.
Ludovici. conf. Penult. 10. A. iur. iur. 4. p[ro]p[ri]et. in
cap. 3. Grassi. lib. 1. reg. 1. f. 1. de iur. iur. 7. Leg.
Dei. iur. D. August. in lib. quæst. super
Leu. cap. 77. consanguinitas est, & quicunque
natus fuit ex iur. iur. iur. nec filij reputantur,
nec parentibus succedunt, & habetur in cap.
quidem 35. q. 7. & etiam si ex pupillari
substitutione vellent patrem bona ca-
peti, & huc prohibemus per l. si u. qui. ff.
de iur. iur. l. 1. cum quom. nu. 37. C. de iur. iur.
dimiss. C. de iur. iur. de iur. iur. p. 25. 8. 5.
nu. 4. Plaze in epist. de iur. iur. p. 4. nu. 3. qui no-
uissimē adiciunt huiusmodi neque
vulgariter, aut fideicommissarij id insti-
tui possit. sequitur Bened. in l. 1. p. Rami.
sum. in v[er]bo. & dicitur nomen A. de fidei.
com. nu. 118. l. 1. p. 62. C. de testam. & plene re-
centur in materia Baldac. Thoms. in
test. de iur. iur. iur. 2. a. 23. Itaq[ue] nec
pro animatis quicquam reliqui posse,
annuus communiter DD. en. l. 1. C. de fidei.
com. ut tellari. Suer. in l. 1. f. 1. de
ide. h[er]ed. Grassi. lib. 1. de iur. iur. m. p.
scribens nu. 11. v. nec tamen induci pos-
si. ut filij spurij institui valeant, vel alias
sini patris hereditatis capaces. Aen.
in h[er]ed. populi. C. de sum. Trin. & Fide

Cathol. nu. 17. Cæcidus in Lombei populi. ff. de
iur. iur. vbi de approbata DD. sen-
rentia testatur, quam Quiliter, & p[ro]
dicant. Berd. de iur. iur. 129. nu. 4. Euseb. de arte tes-
tandi. en. 1. can. 14. Suer. de iur. iur. 1. p. 10.
nu. 1. latē Berd. de iur. iur. 1. ad fi. lib. 2. a. 2.
nu. 38. cum seq. Suer. in test. de iur. iur. iur.
dub. 2. fund. 2. ann. 7. V[er]o controuers. lib. 3.
cap. 102. nu. 10. Cabellus multilog. p. 67. Lep[er]
p. 3. m. 8. l. 2. in gl. super v[er]bo. seq. an se aut.
nu. 1. Cener. de iur. iur. iur. 3. cap. 21. nam. 217.
Suer. in iur. iur. iur. f. 1. de iur. iur. lib. 5. a. 1. 69.
annuus nu. 17. quod institui filijs spu-
43 ijs hereditas deberet ceteris venien-
tibus ab intestato, ut possit alios assen-
re. Collat. in aduers. ex pand. in l. 1. cum his
stat. ff. de dona. inter v[er]um. & v[er]o. C. de
imm. epist. lib. 1. cap. 5. q. 13. Bru. inter consi-
l. iur. volat. conf. 176. nu. 40. Sp[eci]a in spec. re-
stant. d. glo. 1. 6. nu. 46. Dat. reg. 1. 366. ampl. 3.
44 dicens, quod huiusmodi succedentes ab
intestato debeant intra duns menses
agere ad reuocandam institutionem,
factam ipso, quia alias admittetur
Fiscus. ex l. 1. s. 1. C. de iur. iur. lib. 1. & ex
l. 1. in princ. & non intelligitur, ff. de iur. iur.
quod patris fundarij Beldan. Leorum
et ibi C. de iur. iur. C. de iur. iur. 104. vol. 3.
Ross. in epist. de iur. iur. 20. nu. 19. Crenat.
conf. 166. nu. 17. Menches. in l. 1. a. 1. lib. 1.
1. de Garronibus in repet. l. 1. nu. 101. C. de
secund. nati. Menches. in l. 1. C. de fidei. com.
4 nu. 1. cum seq. Anna. sing. 17. & ibi citat
Filius in c. d[omi]n. Pre. de iur. iur. iur. inter
guleat Bartholom. de Cepus p[er] 456. qui
testatur, is a fuisse decedens in Sacro Re-
gin Nicopolis Consilio, pinot & re-
teri Cypri. in sue iur. de succ. b. iur. iur.
lib. 1. nu. 17 p[er] mea. 113 vbi etiam nu. 118
45 voluit, quod tali termino elapso, mori
purgari minime poterit, alligat Cren-
mem. conf. 166. ann. 15. add. Paschal.
de patris iur. iur. cap. 1. ann. an p[er] 2. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
ne, nam post terminum lege, vel statu
præfixum quis morem purgare non va-
let, nec est audiendus. Alex. cons. 133. in
fi. l. 1. s. cum recollatis a T[er]o q. de iur.
lign. 1. 3. glo. 4. nu. 1. licet hanc opinionē
p[ro]cedere in spurjis natis ex personis
conditatis in dignare, & s[er]uimis v[er]
libus, ut Fiscus aufciet post duns men-
ses infra quos persona ibidem nomina-
ta agere neglexit, ad reuocanda te-
stata illis spurjis, & non ad alios spurjos
extendi debere affuit Lep. de illegitim.
enunt. 2. 6. 2. nu. 48. fol. me. 133. post Berd.
de iur. iur. lib. 3. m. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
nu. 1.

Deo, qui affirmat id esse magis communiter à DD. receptum *conf. 307. Suar. de sept. sent. lit. L. n. 123. Iatius Crut. Dec. resp. lib. 4. n. 21. De off. lib. sententiarum, ff. In finem, nam 25. vbi. quod spuria legitimus habetur perinde, ac si ab interitu fuisset legitime natus, & ideo necessarius est institutus, vel eadēdandus, alias tanquam prateritus posset annullari testamentum ex Pers. *conf. 7. qui de comuni DD. sententia testatur annuens pariter, quod si influatur tempore quo est spurus, & deinde patre supercunctante legitime natus confirmatur institutio, allegat Alex. in add. ad Bar. in l. 19. ff. de instum. & Pers. *conf. 1. n. 71. lib. 2. vnde merito pragmatica Regni de Senaculofconsulto Macedoniano, procedit etiam in filiis familias spuris legitimis per receptum Principis, vt ibidem ontat Reg. Ann. n. 328. Item in *conf. 40. n. 2. & 11. lib. 3. vt pariter privilegium lib. quis Ducum, C. de decimis lib. 10. procedit in patre, etiam si aliqui ex filiis sint legitimi, Tristat. *conf. 7. n. 71. lib. 1. in fin. de iur. iurum, Regni de Pont. *conf. 16. & seq. lib. 1. Et filij legitimi per receptum, comprehenduntur in legibus loquentibus de filiis legitimis, etiam quod sine exorbitantia, Cap. *conf. 104. et si. Perreg. de fidei com. art. 25. n. 23. Mang. de imp. & detra. leg. 1. 16. n. 31. vnde illos excludere subiunctum, post plures testatur Card. B. in l. de conu. 71. lib. 1. in. to. n. 8. vbi dicit de comuni, & Meia de 694.*******

34 Declara, etiam inpropositam, egiuā non procedere in filio adoptiuo, cum filiorum appellacione in privilegiis huiusmodi non veniant, Alex. in l. de p. n. ff. de in iur. *conf. 34. n. 6. lib. 1. Tristat. de imp. 9. 34. 2. 10. quos refert & sequitur Cap. de facis. ab inst. lib. 1. n. 284. vbi etiam, quod nec venditi in statuti, ex Bald. in l. si de conu. *conf. 1. ff. de conu. & de inst. neque sub dispositione lib. 70. nam, C. de conu. d. n. comprehenduntur Coll. in l. 2. in fi. C. si in fraud. patris. l. ff. Dec. & collu. 12. ff. de test. l. cum autem, C. de test. & sub. test. *Dec. in reg. 213. l. 1. in fin. de imp. & detra. legum. 1. 10. n. 22. C. de test. lib. 103. C. de test. lib. 2. n. 2. annuens n. 16. in d. n. non excludi propter adoptionem, vt tenentur gl. & DD. in l. posthumus in p. n. ff. de liber. & posthum. Dec. in *conf. 1. n. 43. lib. 1. Pars in fin. 2. lib. 3. Gab. *conf. 123. n. 37. cum sig. Cui.*****

In *conf. 43. Et omnis modernus passim. Vnde filius adoptionis non prodest patri, quoad eff. & n. vt valeat vti beneficio immunitatis, de qua in l. si qui d. cum, C. de decimis lib. 10. per l. 2. 2. 5. adopti. *ui. ff. de vacat. muner. R. and *conf. 12. n. 5. Tenet etiam de iur. iurum lib. 1. Tristat. solut. in 4. de test. in d. Reg. *conf. 1. in d. lib. 1. qui de iur. n. 29.****

35 Declara tandem in tantum firmatam regulam vires habere, in quantum filij habitarent cū ipso patre, secus si diuertant ab eo, vel ipso mortuo, vt in simili decilum refert Faber dec. 1. C. 70. in fin. in Clarissimi, & in quendo de filijs militum, qui fruuntur privilegio paterno, ontat Pagnan commun. ad prag. 15. n. 48. in m. l. lib.

37 Et in hoc vtili aduertat, quod tunc dicitur si sus habitare cum patre, quādo expensis paternis viuit, alias si habitaret in vna, eademque domo cum patre, & patris expensis non vineret, non suffragaretur privilegium, quia tunc diceretur habitare in finem, Cap. *conf. 126. n. 11. Sord. *conf. 459. n. 21. lib. 4. Lude *conf. de *conf. R. 182. Adde *conf. de *conf. 71. n. 12. R. in m. l. lib. 1. per Fernan. dec. R. 517. n. 2. in 2. p. 1. D. R. in pre. 21. lib. 3. in fin. lib. 1. de 182. P. de lib. in v. lib. 1. de pat. per. p. 4. 1. 1. n. 23. Et ita ego iudicauit tanquā Regius Gubernator Agriculz. & Plagiarum, aduersus Vincetrium Cumnum, qui preterdebat vti in beneficio Macedoniano vigner, Prag. 1. de Statutis *conf. Merid. sub p. n. teatu, quod esset filius familias, & habitaret in vna, eademque domo cum Michaele Cuomo eius patre, nam cum à parte aduersa in actibus fuisset deducum, & non probatum, ipsum Vincetrium eisi in domo vna cum patre habitaret viuere, & ab hinc duobus annis viuisset proprijs expensis, determinauit opposita exceptione Macedoniani non obstante esse enudendum ad inuendam quantitatem, pro qua conuenit fuerat, & ita caecutum.*******

Declara pariter, principalem regulā non procedere in nepote, qui si loric habet Auum privilegium, non potest hoc & ipse potest vti eodem electionis sui beneficio, et quia hoc privilegium concessum miserabilibus, & privilegiatis personis cangit maximē inuestit. & p. n. d. iur. tertij, qui relicto suo domicilio, & ordine iudicario pec salium ad suprema Tribonalia magnus

ARGVMENTVM.

Fraternicas qualiter probetur
ad finem de quo supra.

QVÆSTIO XII.

- R**equirit firmata regula in antecedenti questione, ut hic discutiamus, qualiter probetur Fraternitas. Quare sciendum est Fraternitatem posse probari per famam, vel per tractatū, videlicet, quia pro fratre quis fuit habitus, & tractatus, & pro eā reputetur à vicinis, *Cassens. c. 151. R. Rom. dec. 57. par. 2. in recentiori. & latius Mascard. de probat. c. 151. § 12. num. 4. ubi an. 5. declarat ut ex illo modo non oritur necessitas, & concludens probatio ex Bal. in *L. inquis. C. de iust. sed illam fraternitatem persumi quoniamque contrarium probetur, ut per Bar. in *L. non modis. C. de probat. qui cum***
- 2 affirmet, fraternitatem probat eisdem modis, quibus & filiatio probatur, deo ad dicta superius quæ. 10. de probatione filiationis me remisso.
- 3 Item Fraternitas probatur ex nominatione, *Lap. de illegit. an. §. 1. an. 44. Per. grin. de falsum. m. s. l. 43. nu. 88. quos refert, & sequitur Balthas. Thomassin in suo nouo tract. de iur. volunt. tract. 3. tit. 13. num. 366.*
- 4 Et nota, quod exiens in quasi possessione fraternitatis releuatur ab onere probandi, ut ex *C. in *L. inquis. notatis, & in *L. non epistula. C. de probat. & ibi etiam Cassens. firmat Trinitatis var. res. lib. 2. res. 9. de probat. ubi contriuit regulam possessionem transferre onus probandi in Adversarium, ex sap. sapi. extra de res. sp. l. 1. §. 1. in modum, *Infra. de iur. iudi. c. l. fin. C. de iur. vendit. declarationes tamen ad regulam adducendo, ut latius apud eum cerni poterit.****

SYMMAARIVM.

- 1 Fideiussor datus una, eademque persona in principali.
- 2 Fideiussor pro iudicio affirmatiue potest carcerari.
- 3 Obligatus fideiussoris, si attulit personam.
- 4 Fideiussor in iuristram causam non obligatur.

- 5 Fideiussor non extenditur ultra contractum iuratum.
- 6 Exemplum quod principalis impetret, datus etiam fideiussori.
- 7 Fideiussor filij famulis imatur Maculatum, & sic in Villiano proceditur.
- 8 Bistricum L. 2. C. de res. non suffragane fideiussori.
- 10 Fideiussor principalis transiit ad fideiussorem.
- 11 Exceptio iuramentum compelli fideiussorem.
- 12 Fideiussor iura iuramentum habet privilegium principale.
- 13 Exceptio quod iura causa compelli fideiussori.
- 14 Exceptio impetretur principali, cum fideiussorem, & num. 19. Etiam privilegium impetretur, & num. 3. & ubi etiam notat.
- 15 Si iudicium quando datus, ad finem iuramentum impetretur, & num. 16.
- 18 Exceptio iuramentum mercedis, impetretur fideiussori.
- 20 Exceptio iuramentum persona subiecta personae fideiussoris, quando alius iudicium reddat impetretur.
- 21 Exceptio personae non impetretur fideiussori, & num. 23.
- 22 Fideiussor infirmus persona, non gaudet privilegio.
- 24 Fideiussor clerici non gaudet privilegio.
- 25 Latens fideiussor in Cuius Exceptio impetretur, & num. 1. ad fideiussorem parat.
- 26 Fideiussor clerici latens non gaudet privilegio, & num. 1.
- 27 Dilatio concessa debitori non preiudicat fideiussori.
- 28 Approbatur datus alius fideiussor.

ARGVMENTVM.

Fideiussor privilegiatarum personarum habentium Electionem
Fori, Num. eodem privilegio, ut possit.

QVÆSTIO XIII.

Regula videbatur firmata in parte affirmatiua in quibus facta contingencia, & propterea in causa Io. Gregorius si iudice cum heredibus Pauli Emili Facilio dum pateris Io. Gregorius etiam fideiussor Dianoræ de Acampora videtur quendam

ceptiones, si rei, si postquam, l. ubi cumque, l. si
populus, ff. de ex persona, ff. de fideiuss. Mar-
silium rub. de fideiuss. q. 36. a. n. 267. Caplucum-
lib. 177. n. 8. lib. 4. Rot. Rom. dec. 95. p. 1.
ubi dicit, hoc procedere etiam ad im-
pediendam obligationem cameralem,
Sae. d. l. 301. n. 1. qui n. 13. dicit, hoc
etiam habere locum, quando exceptio
concernit merita, & obligationem ip-
sam, Cartar. dec. 4. n. 2. Magen. dec. 5. Fla-
rent. 10. n. 3. etiam si talis exceptio sic
orta non tantum antequam intercessit,
sed etiam postea quam intercessit, l. de
fideiussibus, ff. de fideiuss. Gl. in l. verum, ff.
de excep. Porro rurs. 121. n. 8. Vol. 6. Bald. in
l. idem mandati, C. de nominum pro. & etiam
quod principalis talem exceptionem
opponere, & ea vim non possit ea aliquo
modo idem, puta quia eadem mutatus,
nam eam ubi in iudicio fideiussor oppo-
nere et potest, Paris. dec. 126. n. 10. Vol. 6.
Idem rurs. d. rub. de fideiuss. q. 36. n. 162. r. 371.
Bier. rurs. 45. n. 46. Itemque, fideiussorem
etiam illas exceptiones opponere pos-
se, id quod principalis est exclusus,
Abb. in c. cum inter, n. 26. de excep.

- 20 Et sortitus exceptiones et ceteros per-
sonae coherentes possunt fideiussori,
quando alias in iudicio redderetur excep-
tio; vel principalis eorum et coherenter
veluti, quia fideiussor si solueret, repe-
teret soluta debitori principalis; tunc
eum reus ad exclusionem patitur, potest
in iudicio competere, susceptorus in-
iudicium tanquam defensor necessarius,
vel vel procurator in rem suam, ea l. legi
§. generaliter, et ex l. fideiussor, §. quidem,
ff. mand. tradant Bar. in l. verum ff. pro sic,
n. 3. et in c. cum filius, §. 1. n. 2. ibi Alex.
n. 6. l. 1. n. 4. de reob. oblig. Bar. in l. statum,
§. quod vulgi n. 2. de filio Bald. in l. quibus,
n. 4. C. de proci. Imper. s. de. Resus in 10.
lib. de res. art. et glo. 3. n. 3. Duen. rurs. 330.
n. 3. lat. Gl. de eadem rurs. p. 3. c. 13.
ex n. 15. asserens, humilissimi cautelam
probat in exceptis terminis in dicta
l. verum in rurs. videndum, ubi postquam
diacrat, quod hoc beneficium est perso-
nale, & proinde fideiussori, non datur
sub die, sed si hic fideiussor socii iudi-
cium susceperit, proderit sibi, & ratio
est, quia defendere eum eandem vicem
quam in eoa subire, l. nunc. rurs. quoniam,
ff. de pectur. qui tex. inquit (D. scilicet ma-
gis in amplius, quam materius facere
possit, non est commendandus.) & ibi
gl. rurs. quoniam rurs. subiecit allegat d. l. rurs.

§. 1. alia iura, ex quibus omnibus satis
colligitur, quod exceptio declinatoria
socii competere principali debet com-
petere fideiussori.

- 21 Nec obstat dictabatque ea commuo-
do fideiussori opinio, quod exceptio ex
eo, quod est personalis, non competit
fideiussori, per tex. in l. 1. n. 1. perina competat
ex d. l. tam mandati; nam adhuc saltem
dici debet, quod reus potest iudicium
in se suscipere, ut teneatur fideiussorem
si opponat istam exceptionem in per-
sona sua licet fideiussor, ut fideiussor, et
rei non potest, per tex. in d. §. genere ali-
ter, rurs. quod si eam, ubi loquens de aliis
in ommissione exceptionum et eo principali
competenti, inquit, quod si eam qua-
reus, rei potuit omitti fideiussor, non
habitarum mandati ad hoc, si quan-
do habuit facultatem, rei consuevit
desiderandique, ut ipse fuisset pot-
ius iudicium, vel suo, vel procurato-
rio nomine, & ibi gl. in rurs. commendat,
exponit, id est de iudicio coram testa-
torum, quam quidem cautelam, tenet idem
Berton. d. l. et si fideiussor, n. 2. et Capluc. in
d. Marcel. in l. 1. post medium, ff. de fideiussor
de tradit. Longum: ea cetera, l. col. 1. n. 3.
semper in Gl. de p. rurs. 3. p. 1. c. 1. n. 10.
quia nisi id agere posset iudicium pa-
veretur, quoniam hic potest opponere
exceptionis falsi contra iustitiam
probanda per testes in iudicio et seculari
vnde si non fruatur fideiussor hoc bene-
ficio solvet executionem, posteaque re-
pereret ab eo, & sic reus frustra priu-
ilegium habebit.

- Verum praedictis minime obsta-
22 bus fideiussores miserabilium pericula-
rum non gaudere socii electione, lo pro-
prij nostri terminis scribit Marefian.
in p. rurs. commissum in rei de Adactione
et actione p. 2. n. 3. ubi allegat rurs.
in l. et si fideiussor, ff. de re iudicat. et Fe-
d. rurs. Marefian. dec. 1077. n. 12. l. 1. n. 2.
& pro huius conclusionis videndus est
Gruen. tract. de excep. c. 13. n. 10. n. 2. add.
de ira audiri in facio fuisse praedictam
dum casus accidisset.

- Quae sunt opinio suapere facilliter proba-
23 ri potest, nam exceptio declinatoria
socii non est personalis, sed non tene-
bit ad fideiussorem, Rot. Placentina in
p. rurs. de iur. lib. 3. in tit. de iur. pro re-
competenti, & regula illa, quod excep-
tiones ei competunt fideiussori procedit
in exceptionibus obligationum respo-
dient.

nam. 2. *Maur.* in 102. l. de fideiussor. p. 2. p. 1. q. 1. cap. 1. r. 1. cap. sub nu. 6. & approbator appellatur debitor sicuti fideiussor talis dicitur. l. 4. ff. de solut. si fideiussor. h. nunc videtur in fidei. Verbi obligat. Ceterum in tract. de processu. et alio cap. 3. nu. 4. r. 1. ita ut argumentum de approbatore ad fideiussorem valeat. & exemptio de vno ad alium regulariter fiat. dispositumque in vno habeat locum in alio.

S V M M A R I V M.

- 1 Cessionarius privilegium non gaudet nisi sit iuratus. l. 1. de decia. v. nu. 24.
- 2 Cessionarius suo privilegio fruitur. & non cedens.
- 3 Cessionarius non potest executionem instrumenti contingere. & si sit non potest nisi non sit liquidatus. & quid sit rebus. nu. 4.
- 5 Cessionarius mulieris consensum per legem non vult.
- 6 Cessionarius mori non debet. l. 1. de decia. v. nu. 24.
- 7 Multitudo personarum multum privilegium.
- 8 Exceptio declinatoria sibi est personalis.
- 9 Exceptio obiens persona. & non rei. non tenetur in singulis successione.
- 10 Compromissum vbi est faciendum. non debet fieri cum cessionario.
- 11 Exceptio vbi non efficit obligationem. sed repetit personam non obis cessionario.
- 12 Cessionarius succedit in ius cedentis. & etiam in eadem persona cum cedente. nu. 13.
- 14 Cessionarius potest accipere de cedente.
- 15 Subrogatus sibi non tenetur subrogatus. quod amplius de nu. 16. & de decia. v. nu. 16. 20. & 23.
- 17 Subrogatus est honorandus ut potius potius.
- 19 Res et alia subrogata in locum fundit. non efficitur fundit.
- 21 Filius subrogatus in locum patris. & quando id procedat. nu. 22.
- 25 Cessionarius ex causa necessaria habet privilegium cedentis.

A R G V M E N T V M.

Cessionarius Miserabilis Personae. An eodem Electionis Fori Privilegio utatur. quo & uti possit Principalis cedens.

Regula sit negativa. quod cessionarius privilegiorum. & miserabilis personae non gaudet fort. electionis. & Variationis beneficio ut cedens gaudet. Ceterum in R. M. C. V. 228. nu. 17. Eodem. de amodo. q. 4. v. 4. 1. 1. 3. Castell. l. 1. de decia. v. nu. 27. nu. 31.

Cutus regulae palpabilis. assignatur ratio. eo quia cessionarius privilegiorum imoim privilegio cedentis. sed tantum suo gaudet. Castell. in l. 1. si post donationem. ff. sol. matrim. Roman. conf. 131. Bal. novell. in tract. de decia. in 12. per. vel. 2. vers. 4. Fontanell. de p. l. 1. cap. claus. 4. gl. 1. 1. nu. 78.

Quare merito videmus. quod cessionarius non potest petere executionem instrumenti garantit. & habentis executionem paratam. sicuti poterat principalis creditor cedens. tunc cessionarius in Regno. nullatenus valeat liquidare instrumentum iuxta formam. Ritus M. C. V. cum iuramentum in eius facte non fuerit praestitum. nec ipse in instrumento nominetur. Affin. cons. Regni. cu. qui sitner. nu. 16. Fals. ad F. de p. l. 1. cap. claus. 1. 1. p. 4. 1. nu. 1. V. man. sicut enim ep. c. 1. 1. 7. v. 1. testatur sic videtur liquidari. & praestari in M. C. V. & in Regra Audieta Aptu. v. 1. de 64. n. 1. annuos. cum interuentu de decia. posse liquidari. ita ut praesentibus cedente. & cessionario facienda sit interrogatio. & liquidatio contra debitorem cessum. prout sic in praxi sequatur in M. C. V. & si cedens non cogatur in ius liquidatus liquidare. Preside. F. 1. de decia. 373. D. Rec. coll. 153. nisi cedens obligatus fuerit ad liquidandum instante cessionario. Regra. in R. 183. nu. 2. Reg. R. 1. in p. 1. Regra. sub eadem. de liquidatione. n. 1. Ceterum in tract. de decia. cap. 3. l. 1. nu. 156. fol. m. 1. 268.

Quamvis apud Modernos nostros scriptores Regnicolas illam repositam cautelum. ut cessionario. liceat liquidare instrumentum aduersus debitorum. iuxta eum. quod cessionarius constituitur a creditore procurator ad exigendum a debitore creditoris cedentis varietate obligationis. & ad quietandum. ipsumque obligationem cassandum. & in subsidium. quo debitor fuerit reus. non tantum ipsius obligationis accusandam. & accusatam exequi facie od.

di sumque creditum ex æquum penes se retinendum pro tunc ab eo receptis substituentem eum in ius, & locum suum, constituenque illum procuratorem veluti in rem propriam, & cedens ei omnem actionem, omneque ius sibi spectantia. *Gerwald. in Adm. ad Targel. an praxi eund. M.C.V. pag. mibi 20. m. 2. ubi idem scribit posse dici in legatario ex pari ratione, allegans pro sua opinione Cason. in Rota M.C.V. 286. n. 7. qui tamen loquitur de inculcatione obligationum penes acta, prout & ita pariter de eo scribit Galea. in praxi crim. in l. i. n. 1. par. 2. par. Rubric. Adverbiat condicio ad personam suam, n. 25. quæ quidem obligationes non est miris, si inculcari possint per cessionarium, dñ videmus illos accusari à procuratoribus ad id specialiter deputatis. iuxta notata à *Presid. da Faenza. d. c. 1. n. 8. num. 9. ita cecenter Masini. in m. 18. da iudicio in auspicat. l. 1. ampl. 21. n. 30.**

- 3 Et confert, quod quando mulier cessit actionem de dote alteri, & is eam incedat cessionarius non habet amplius ea privilegia, quæ mulier habuisset, si intentata fuisset directio per ipsam, ut eleganter notat Bald. in l. 1. c. 1. §. *visi quæ vult DD. C. de p. mil. Dist. quem sequitur Rusan. l. cum fundus, §. 1. versic. et an sit differentia, ff. si cer. p. Adm. Aff. dec. 396. et *Abysing. observ. 3. m. 3. ut sic pariter dicimus de cessionario mariti, qui non potest vii beneficio ex salubriter, da *Ysori. ne teneatur fructus rei sibi pignori datæ pro solutione dotis in sortem computare. iuxta ea, quæ docuit Bald. in sub. C. de *Ysori. Archiv. Florent. p. 2. tit. 1. c. 7. §. 3. *Classif. in sua summa 4. 26. in verbo, *Ysori.******
- 7 quasi mutatione personæ, mitteret & privilegium, l. 1. c. 1. *conventio infusa, C. de impendi. in c. 1. descripto. Lauro gardam, §. si debitor, ff. de p. mil. et *Veliz. l. §. 1. ff. de iur. fisci. paulus aliud per p. cessionari, ff. da acqui. heredit. c. 1. m. 1. *Ysori. da iur. p. mil.***

Necnon pro huius opinionis corroboratione speciat decisio *Aff. 74. ubi sunt extrinsecum, virum exceptio declinatoria sibi competes debitori contra suum creditorem obstat singulari successoris creditoris, hoc est eius cessionario, & fuit decissum in causa eiusdem Notarij Melchioris, qui agebat contra quendam debitorem sui debitoria iure cesso ex causa outiois, quod illa exceptio declinatoria competens contra cedentem non obstat cessionario agentis, qui potest trahere quemcumque in C.*

uitate Neapoli, sequuntur *Abysilla* in c. *son. Bari. Rubr. de iur. fisci. §. 1. d. c. 1. n. 25. *Maitlian. in d. aff. 74. n. 31. Et quia exceptio declinatoria sibi est exceptio personalis, & cohercet personam, & sic non transit ad cessionarium, licet obstatet ipsi cedenti, ut tenent Bald. in l. per diuersas C. manda. et in l. si aut dñem, §. si pater aff. sol. m. 1. m. 1. *Bass. in l. apud Celsum, §. apud *Li. lianum, ff. de del. accepti, Ang. in l. si quis autem, ff. da p. mil. adherent exceptionem personæ, & non rei coherentem non transire ad successorem singularem, vnde si cum cedente fortè debet et fortè deberet fieri compromissum, prout in Regno est mandatum ex *Paag. idem, da arbit. quando sunt consanguinei litigantes, utriusque non debet fieri cum cessionario agentis utili actione, ut etiam voluit *Mariano in trall. da iur. p. mil. c. 1. n. 24. *Dum. reg. 36. l. m. 1. 6. *Ludov. cunctos, 4. vers. *dedat da iur. Borrell. de compromiss. quæ l. 1. n. 41. quidquid cessionarius aliternot *Martini. sing. 334. et 467. *Blanc. da compromiss. quæ l. 3. n. 53. *Suad. de alim. tui. 4. 32. n. 77. et *Vass. d. dec. 74.*************

Inde dicebat Bald. in l. qui stipendia. c. de p. mil. quod si exceptio non afficit obligationem, sed repellit personam, tunc non obstat cessionario, sequuntur *Glin. in Antiqu. cap. 1. da iur. p. mil. in 6. et *Dym. cap. si qui in ius, da iur. p. mil. in 6. quod ego pluries praticavi in variis casibus occurrentibus, ac insistantibus in Regia Curia Ciniatis Amalphiz, & alias antiquam Regium Gubernaculo Alerule, & *Magiani habuit in facto de mense *Novembris in Anno 1628. in causis vertentibus inter Severinum de Subeno, & *Nicolaum Antonium, ac *Marcum Aurelium Brazium super cessione iuris cuiusdam Castellageti, & *Pomarij facta à Principio de Subeno p. t. f. Scurro suo nepoti, vi in Actis apud Calvanicum Actuarium.*******

Et licet possit adferri contrarium, (prout mecum contendendo prætendebat quidam Advocatus nō secundum nomibus) ex regula, quod cessionarius facit, & c. in ius cedentis, *Lampier. in Bald. in l. notab. C. de mand. et aff. *Verd. Surd. conf. 23. et 84. ubi etiam quod cessionarius rep. n. 2. ad cedentem personam cum cedente, quod n. 2. ex pluribus confirmat. in l. si in l. si da alim. tit. 3. p. mil. 53. *12 rep. n. 2. ad cedentem personam cum cedente, quod n. 2. ex pluribus confirmat. in l. si in l. si da alim. tit. 3. p. mil. 53. *13 vnde cessionarius potest articulari debitor, c. 1. §. 1. *suara. n. 62. de ad. *Classif. qui alios citat de except. in pralud. n. 124. *Cal.*******

& plenissimè *Castill. quid. controuer. lib. 3. cap. 19.* id non est semper verum, sed quoties in filiis eadem vigere ratio, & esset qualitas, quæ est in patre, & ideo si ex dispositione statuti vocarentur mascululi ad sucessionem exclusa femina, tunc filia uno subingredieretur in locum patris, ex quo non posset assumere qualitatem masculinitatis, nea rationem, conseruationis bonorum la familia, quæ sunt in patre, & ideo filij ex masculina non nocet reliquis masculis, ut probauit *Sard. ex pluribus cons. 403. num. 61. 706. 3. affirmans cons. 416. num. 24. 706. 3.* quod nunquam censetur statutum vocare feminas, ubi adfuit masculi, *Der. cons. 164. nu. 3. Peregrin. de fideicom. art. 25 num. 57.* ubi loquitur in fideicommissis, in quo casu interrogatus luata eius sententiam respondi, & precipue in causa Hæredum Hælionæ de Cionto cum Franaſcio Antonio Pappalardo.

Visa quod ubi aliq. id est specialiter attributum (prout in casu nostro) subrogatus non sapie eandem naturam, & subrogacionia regula id extendit, quod fuit specialiter concessum, *Barthol. cum proder. 1. nu. 421. ff. de iudi. Sard. de alim. tit. 9. §. 21. num. 21.* & maxime, quia traditur in materia privilegiata, & in privilegijs subrogatus non sapie eandem naturam subrogantia. *Azord. vol. 1. n. 27 sit. 2. li. 6. nota recipit. Ostend. de pen. explic. nu. 323.*

24 Quate diuisa contrarijs, & firmâ remanente supposita regula, illam declarare procedere, & esse veram ubicunque, cessio esset voluntaria, ac seaus si necessaria, quia cessionario ex causa necessaria habet absque dubio idem privilegium, quod alligare posset cedens, ut post *Castrenſ. cons. 222. vol. 1. Bald. Nunt. de dec. 12. par. col. 2.* determinauit *Vinc. dec. 128. num. 10.* per ea quæ scripserunt *Bar. in l. ppi. de iur. iur. cum sum. ff. solus marri. §. in l. 1. ff. de privileg. dat. & Cusſ. cons. 204 sub nu. 1. vol. 2.* quam opinionem ego prædicauit in causa vertente inter Iustinam de Abinante cessionariam, fororis Sanctæ de Amendola moxialia Tertiariæ, vulgò, Biaochæ, contra Paschalem de Stephano, & hoc in Anno 1637 de mense Iunii.

SVMARIYM.

- 1 *Negotiorum gestor. privilegiatarum, quod dent privilegia.*
- 2 *Privilegium concessum alim. non trahit alim. ad suum forum compet. negotiorum gestor.*
- 3 *Negotiorum gestor. exemptarum, sunt exempti.*

ARGVMENTVM.

Negotiorum Gestorum Miserabilis Personæ, An Electionis, & Variationis Fori Beneficio validè uti possit.

QVÆSTIO XV.

Regulam constituto pro parte affirmatiua accomperere scilicet huiusmodi negotiorum gestoribus miserabilium personarum privilegium eligendi, & variandi forum in causâ tamen earundem personarum, sicuti, & illud habent ipsæ miserabilis personæ.

Quæ sancti conclusio satis iouatur, et in similibus videmus, quod privilegium concessum aliquibus, ut trahant ad eorum forum alios, nea possint ab adversarijs trahi, competit etiam eorum negotiorum gestoribus, *Anna sing. 401. Petre ad Capr. dec. 59. in fi. D. Ruc. decisio. Cur. Archiep. Neap. 62. num. 8. par. 1. per sententiam in l. hær. abscon. §. si quod Labium, ff. de iudi. ubi si Dominus habet forum Romæ, qui eius negotia gerit, si trahatur in iudicium Romæ, ibi se defendit, quia ita habetur, ac si aum Domino agerasset, ergo si habetur, ac si aum Domino contraxisset, ubi Dominus est persona privilegiata non tenendus est in loco, in quo Dominus posset conueniri, prout istud videtur sentire *Castrenſ. libid. & fasetur Roman. sing. 240.**

Indè negotiorum gestor. exemptorum esse quoque exemptos fatendum, est, quia exemplum extenditur ad Administratores, c. *Cochius in tract. de iur. iur. in exempt. par. 1. §. 30. n. 12. tom. 1.* ubi quod exemptio Xanodochij extenditur ad Administratores.

S Y M M A R I V M.

1. *Seruientes Ecclesijs respondent in numero iurisdictionum personarum quod priuilegium.*
2. *Seruientes Ecclesie fruuntur priuilegio iudicij, quibus gaudet Ecclesia.*
3. *Priuilegium iurisdictionis Hospitum, et monasteriorum iurisdictionis suorum.*
4. *Priuilegium exemptionis scholasticorum, extenditur ad seruos seruorum.*
5. *Priuilegium exemptionis Camaldulensium non extenditur ad suum Colonus.*

ARGVMENTVM.

Seruientes Ecclesijs, An gaudeat Priuilegio Electionis, & Variationis. Fori,

QVÆSTIO XVI.

Regulam constituunt Doctores, quod seruientes Ecclesijs dicantur Misericabiles personæ, quod scilicet ego intelligo verum ut veniant sub earum nomine ad finem gaudendi ipsam priuilegijs, quibus & illi fruuntur, ita quidem notaturum Tysan. de off. Rot. Prædicatorum 177. n. 1. C. de bellis. no. 167. vnde illos uti posse in eorum causis priuilegio, l. 1. v. n. C. quando imper. prout & illa videtur Ecclesia velle facendum est.

Quæ sanè opinio ratione non caret, siquidem eorum est seruientes Ecclesijs sui ipsam priuilegijs, quibus & Ecclesia vult ut statutum est in cap. Ecclesia seruus 12. q. 2. D. R. de off. Cur. Ar. 1. in p. 1. Ne ep. 65. n. 3. per. 1. vbi per hoc affirmat illos esse conueniendos coram Iudice eiusdem Ecclesie, ut gl. in cap. natus Indicum, de sita comprimis. Anstet. ca. tract. de p. n. Ind. Ecclesijs. Super lais. ex auctoritate boni, n. 37. Alstet. conf. 44. n. 2. D. men. in tre. et crim. lib. 4. q. 9. n. 27. v. 1. Bellig. in specul. Princ. Rubr. 1. §. Videretur, n. 6. Alstet. de Lei. in l. plani, n. 17. C. de seruicij. Ecclesie licet Consecrationum iuratur Martia in comp. iuris par. 1. in. 3. de iurisd. omni ad. n. 140. quem sequitur Grassi. in tract. de iurisd. ecclesie, iurisd. 1. n. 131. qui n. 146. non solum ample discutit, quando priuilegium clericorum competit ad-

rundem seruis, & distinctionis sedet, utendo. sicut illud extendi ad seruos perpetuos, non autem ad temporales, ut apud eum.

Ecce confert pro corroboracione principalis conclusionis, nam videmus priuilegium concessum hospitali communizari eiusdem secus, ac ministris, ut apud Olsad. conf. 11. qui in iectet. & testatur Girard. de off. Rot. Martine 233. n. 1. vbi etiam tacetur, quod per exemptionem Ecclesie ministri eius censentur exempti, vigore art. in cap. 1. de p. n. d. de quo latius Crisober de iurisd. in exempt. 4. 30. par. 1.

4. Proinde priuilegium concessum scholasticis, extenditur quoque ad eorumde secuitutes, Anstet. habens. C. ne sit propter, Sylu. in 2. de sita compr. Francan. probem. feli. in 1. v. n. scholasticis, Anstet. in l. v. n. 4. §. fin. C. de Colleg. lib. 11. C. de off. conf. 77. n. 1. Mirach. de arch. in casu 368. n. 10. Reg. Rouit. conf. 60. n. 7. in 2. vbi n. 6. affirmat immunitatem concessam patri familias grahi ad eorum eius familiam, nempe ad uxorem filios, & famulos, ut in v. n. cum gl. in l. 2. in v. n. m. m. m. m. C. de Episc. & clerico.

5. Licet priuilegium exemptionis Camaldulensium non extendi ad eorum colonos circa exemptionem solutionis decimarum, sicut quod præfati coloni tenentur soluere decimas Episcopo, fundat Martia de 166.

Hic igitur diuino adiutus auxilio, finem huius Sectionis consequor, potius tandem tango, plus a quidem exactilem pro ornatu huius Sectionis, nisi amaro esset animo ob immaturam mortem meæ Genitricis Camillæ de Massato quam coelestem Paniam penetrasse nuntium, (proh dolor) et aditum accepi. Exiguam enim, & cum tedio datur tempus vite nostræ, & non est ichigium, in fine hominis, & ex nihilo nati sumus, & post hoc existimamus tanquam non fuerimus, Imò exinea cinis auadet coepua nostrum, & spiritus diffunderet tanquam mollia aet, transietque ita nostra uti velligium nobis, & sicut nebula dissoluta, que fugata est radijs solis, & calore ipsius granata, ut legitur Septim. 17. 2. Sic nomen Domini semper, & ubique benedictum ipse dedit, ipse absulit sicut Domino placuit, ita factum est.

Excusatum igitur quælo (Benedicite

V. Le.

Lector) me habeas, & hęc quæ in huiusmodi Sectione ad tui vilitatem cumulatim argutis, Incijisque oculis perlegere digneris, & si quid fortasse boni ex tali lectione perelipies, & haerēs Deo Optimo Maximo da gloriam, cui sit laus in secula seculorum.

Front & eadem laudem assigno Res-

tissimæ Marię Virgini meę proteęci, Sancto Michaeli Archangelo, Sancto Ioanni, & Sancto Antonio de Padua, meis particularibus Aduocatis & Patronis, quos flexis genibus ex corde rogo, vt me commendarum habeant, & in altera in eorum habitaculum suscipiant. Pax sit Deus.

Finis Tertię Sectionis.

IO. MARIAE NOVARII

I. C. LVCANI.

TRACTATUS, siue PRAXIS
ELECTIONIS, & VARIATIONIS FORI.

SECTIO QVARTA.

CONTINENS SINGVLOS CASVS;
in quibus Beneficium Electionis, & Variatio-
nis Fori concedantur, vel de-
negentur.

S V M M A R I V M.

Ellin Fori datur privilegium non illi-
te, quod Baro habet primas, & finada
sanctas.

Clausula derogatoria quantumcumque privi-
legium non derogat privilegio iurisdictioni-
lium.

Mente expressa requiritur, si comprehen-
dantur privilegiata persona.

Clausula generalis non derogat privilegia in
corpore iuris clausa.

Privilegium in corpore iuris videllum non
tollitur ex derogatione generali, maximi
attenta qualitate personae, n. 6.

Principi dum gratias impetravit non conse-
quitur comprehendere casus spirituales.

Privilegium spirituale non tollitur legi gene-
rali.

Beneficia iurisdictionum laicorum non com-
prehenduntur sub generali beneficio.

rum dispositione.

10 Datus sensu non comprehenditur sub generali
dispositione.

11 Ligatum datus non venit in generali reatum
statutum.

12 Dispensatio debet esse in specie derogatoria
Bulla Clem VII.

13 Derogatum non censetur beneficium restitutio-
nis in integrum, per generalem derogationem.

14 Derogatum non censetur privilegio ipsius
beneficia reservata, nulla de eo mentione
facta.

15 Concessio generalis non extenditur ad ea, quae
spirituali exigunt concessionem.

16 Principi non censetur abdicari à se summum
imperium.

17 Infundatio Castri cum emendata iurisdictione
non, quodam comprehendatur.

V 2 Et

- 18 *Regalia non censentur concessa sub largi concessione.*
 19 *Casus preiudicantes ad filium Magnam Curiam, non censentur concessi Batimili.*
 20 *Præsumptum sicutaliter non censetur derogatum pro gratulacione dissolutionem.*
 21 *Expressum continetur sub generalitate, sed quando id non procedat, non. 22.*

ARGVMENTVM.

Electio Fori Num intentari possit à Misericordibus personis, quando Barones, & Domini habent Iurisdictionem primarum, & secundarum causarum derogantem omnibus, & quibuscumque privilegijs.

QVÆSTIO I.

- R**egula sit affirmativa, & procedit enim huiusmodi eligendi, & variandi forum privilegium, non obstante quod Barones, vel Domini habeant amplum privilegium iurisdictionis, & cognitionis primarum, & secundarum causarum, ita ut alicui non possint tractari cum clausula derogatoria quorumque privilegiorum, quia per istas non dicitur derogatum privilegio misericordium personarum, nisi in specie de ipsis fiat expressa derogatio, ut per *Cyn. Buid. & Reliquos in l. i. m. C. quando imp. Roman. cons. 436. no. 20. & 21. Feb. in cap. 1. no. 2. & in cap. mandatis imp. 1. 6. de Rescript. Dec. cons. 65. no. 20. Girardus dec. 20. num. 4. & fr. Feller. in Consil. Regis Starom. n. 16. ubi concordantes adducit *Mench. de arbit. Ind. cas. 66. no. 33 lib. 2.* qui alios citat, prout de locis refert *Noger in cap. Regis, quod decernit, no. p. ubi de continuatione restatue Mithens. cons. Sicut 3. n. 14. p. 2. Testat. cons. 177. no. 30. & ibi Filius in add. qui facit ut ira fuisse desinam in suo Senatu de Anno 1591. prout & sic determinatum per nostrum Sacrum Regium Consilium, an Anna in add. ad Gentis, aliter 148. *Præf. de Franch. des. 187. num. 2. & cons. 192. ubi de oblatione Sacri Consilij Præf. de Franch. Rotæ Palatinæ 229. Berrill.***

in vult. de Regis Catholici præf. de Franch. des. 19. ubi colligit alios, & iterum in Summa decis. tit. de ius amon. prebueretur no. 37. tom. 1. Madril. cons. 127. n. 14. & 29. Cancr. varior. consil. cap. 1. num. 25. par. 1. Curba cons. Sicut 32. no. 4. ubi sardonius. Doctores adducit pro corroboracione Raudens de analog. cap. 23. no. 83. D. Rucellian. cons. 101. 1. Factum de post. consil. claus. 4. gl. 1. no. 78. tom. 1. Casill. cons. Sicut 39. par. 1. ubi quod expressa fieri debet mentio, ut scilicet, quod in privilegio diceretur (non obstante l. i. m. C. quando imp. & Consil. Regis Starom.) vel non obstante quod clausula essent ad instanciam misericordium personarum, & ita vis apud Regia Tribunalia huius Regni Neapolis receptum esse reperio.

4 Clausula siquidem generalis derogatoria (quibuscumque privilegijs non obstantibus) non tenet privilegia in corpore iuris clausa) probe est illud Electionis, & Variationis Fori *Infirmitat. ff. de consil. no. 1. p. Alex. vol. 1. miler. no. 7. in f. ff. de re iud. Gomez in cap. 1. no. 93. de consil. in 6. Rucellian. cons. 15. & consil. 131. Gub. cons. 9. n. 10. de re iud. Perre in add. ad Girardus. dec. 21. Visconti in consil. no. 1. ubi, privilegium in corpore iuris clausum, antequam privilegium in corpore iuris reddatur non tollit ex derogatione generalis, in qua dicitur non obstantibus quibuscumque legibus statutis, & privilegijs. *Mench. de arbit. l. de cas. 42. no. 89.**

6 Quod sane eo fortius locum habet attenta qualitate personæ, cui primum privilegium repertum concessum, ut exempli gratia, si piz, vel favorabilis causa, quia tunc renovatio præsumitur facta per aliter privilegium posterius, nisi specialiter concessum sit cum expressa clausula (Non obstante dicto privilegio piz, & favorabili causa et arg. 10) ut post *Filiu in d. cap. nonnulli, col. 23. de rescript. & Roman. in l. i. de re iud. de Firm. saltem 24. ff. de iur. iur. in add. Crispin. cap. 1. no. 48. de Consil. in 6. de Rom. 49. in terminis scriptis de concessione, & privilegio factio misericordibus.*

7 Princeps enim, dum gratias imparet, & privilegia generalibus clausulis largitur ad illas leges non censetur comprehendere casus speciales, & derogatos. *Infirmitat. l. i. col. 3. ff. de iur. iur. Rom. cons. 36. col. 4. & 4. Girardus cons. 43. Calcanensis 12. vol. 2. Cassanensis 3. vol. 2. Portu*

regul. 16. ubi plures facit illationes, uti aoniqua, & specialis lex, siue statutum, proclama, vel Banum non possit ex noua lege superuenienti generali Gl. 12 l. si fundam. ff. qui sentit cog. Fulg. in l. cum in testamen. C. de testam. Alexan. in l. 80. col. 3. vol. 1.

Inde privilegium alicui specialiter concessum non possit lege generaliter loquente affirmari Gl. 13 in verbis, de iurisdictionibus, C. de similib. 12. & post illam Luffred. conf. 31. ad p. 1. & hinc Bald. in l. Lucius. in p. ff. ad Tarpell. datur dispositio nem generalem de carceris relaxandis non habere locum in carceratis ob crimen falsi, nisi ad id specialiter exorimatur, ut voluerunt pariter Nell. in trat. de Banis q. 2 p. 3. secundum Ruy. & Ber. decis. 217. num. 21. quod est notandum, quando conceduntur ob aliquam causam indulgentia generalia, & Abolitiones vniuersales.

Et beneficia iuris patronatus laicorum ex fundacione, vel donatione non comprehenduntur sub generali beneficiorum dispositione Gl. in DD. in T. cum in illis, §. si non autem, de proband. in 6. C. de iur. pat. q. 36. Lamberti. de iur. patronat. lib. 2 p. 3 q. 3. et 4. Rota Romana in T. letana Anazarum 2. April. 1590. & 4. Decemb. 1592. & 4. Ian. 1593 coram Eminenti. C. de Paphia, & in Teletana domin. de anno 17. & 22. Ian. 1594. in rem Gypia.

Hanc etiam dispositio generaliter loquens non comprehendit causam doris Salic. in l. fin. C. de iur. dot. C. de iur. in diversis ad pag. 90. num. 38. Prof. de Franch. decis. 21. p. num. 1. Porro conclus. fin. Regul. 17. ubi & alias recitat opiniones, ut apud eum Merr. de i. 188. ubi allegat etiam Castren. in conf. 98. in fin. vol. 1. qui tenet, legatum doris non venire in generali reuocatione, l. 1. in l. 3. ff. si mandatum. Affirm. in l. Regum. in i. de iur. & salic. in l. 1. & decis. 151. num. 2. Bald. in l. in p. de de. sp. in l. 17. & 18. Marfil. sup. 442 Luffred. in l. 74. Mantica. de consens. ritum. vol. 1. lib. 2. et 2. num. 2. recitat etiam Causel. decis. Rot. Rom. 41. 22. 6.

Et adhuc facit, quod dispensatio de hoc efficit in specie derogatoria, Bulla Clem. VII. & Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. de Reformat. ut illegitimus valeat in Ecclesia ministrare, ubi parer habuit beneficium, ut late comprobat D. Ruy. in p. 21. fin. Eccles. res. 360. p. 2. iuxta quoniam

opinionem annis elapsis practice asseruimus.

Et ideo in generali exelusione, & derogatione privilegiorum pro raro beneficio restitucionis in integrum, siue primo, & secundo beneficio (ut in Regno vocamus) minoribus competentis derogatum censetur, ex Gl. in l. 1. p. 1. quem huius C. de p. 1. quoniam ad id notant Bynedict. in cap. Raynatus, in verbo mortui. l. 1. 180. de iust. & Cabellin. nullusq. 784. cum tale beneficium requirit specialis derogationem, l. illud, §. fin. cum l. 1. ff. de minor. Arret. in l. 1. p. 1. de p. 1. Bald. conf. 236. lib. 1. Signor. conf. 234.

Vnde consulendo respondit Gemin. conf. 30. privilegium generali, vel speciali reservationis beneficii non presumi derogatum alteri privilegio operando beneficia reservata, nulla de ea mentione facta, & sic consulit Byn. conf. 95. in fin. generali reuocatione privilegiorum immunitatis, minime censeri sublatam specialiter concessam, sequitur Socia. 522. conf. 209.

Prout, & concessio generalis non extenditur ad ea, que specialem exigunt concessionem, atque ad ea, que insigni privilegij singularis sunt Principi reservata, Luffred. in l. 36. in fin. Causel. decis. 12. fin.

Inde non censetur Rex, siue Princeps cum abdicare à se summum imperium, & in Bald. in l. 32. col. 3. vol. 1. Argua. l. si recitamus, in fin. ff. de p. 1. mult. Alexan. l. si tuam quem pater, num. 15. ff. de lib. & posthum. Mandat. conf. 62. num. 10. Salern. 12. Conf. Neop. 22. p. 1. in p. prefatis, in Appella. qua incip. Magna 15. Principis iuravit in Prin-

ceps in feudat. Castrum, vel territorium cum omnimoda iurisdictione, non veniet eo casu, nisi prima cognitio causarum civilium, & criminalium, nec veniet cause appellationum, nisi in privilegio suarint expressas, semper enim videbitur referatio iux appellationis, de superlortarie, de And. in addit. ad Specul. in Rebi. de iurisdic. vno fado. Arg. in l. 1. §. 1. ff. de iur. iur. quos sequitur Borel. in addit. ad Billag. in specul. Princip. vol. 1. l. 1. M.

Hinc fuit, quod regalia non censentur concessa, sub quavis largita, & generalissima concessione, de quibus in cap. 1. que fin. 12. et 13. & ibi Scribentes Præsumptio de iure fin. art. 2. num. 97. p. 1. de iur. de iur. lib. 1. l. 1. ubi hanc declarat conclus.

proprie, de paben. V. al. in tract. laus. in vers.
motu p. pte.

Q V A E S T I O III.

¶ B ne verum *Statuta lib. 1. de septe. f. 107.*
cap. 182. non. 16. videtur sententia contra
firmatam regulam, vi. iussore clausula
motu pceptio, censetur derogatum
supradicto electionis fori privilegio,
cuius opinio potest corroborari, ex dictis
Roman. conf. 327. non. 8. vers. secunda re.
spenden. et ubi Mandis. in addit. Felin. in cap.
nonnulli de septe. et 127. necedem. de p. con.
script. et Gabr. in cap. 2. de 20. de claus.

Sed fauore privilegiatarum, & misera-
bilium personarum non potest a regula
esse recedendum, tanto magis, quia
Roma. nupt. allegatus loquitur per ver-
bum, forte, & sic non se firmat in dicta
opinionem, & Felix. simpliciter transiit cu
Roma. non facta de sententia seculi, ut
in puncto animaduertit Prof. de Franch.
dec. 194. non. 51. vnde iuxta hanc senten-
tiam lapsus requisitus de voto respon-
didi.

¶ V M M A R I Y M.

1. Electionis fori promissio Vassallis, qui sunt pri-
uilegiati.
2. Privilegium electionis fori non censetur deroga-
tum per clausulam, non obstantibus.
3. Clausula, non obstantibus, vellet privilegium
in corpore iuris non clausum. Et illa, que
sunt frivola, non.
4. Princeps sub verbis generalibus, non videtur
posse fraudare illos, qui in iure specialiter
sunt privilegiati.
6. Derogatio privilegiorum, quorum specialis
mentio facienda esset non compellit ad pro-
molegium elegendi forum.

¶ A R G V M E N T V M.

An si in derogatione Privilegio-
rum facta in concessione iuris-
dictionis Baroni adesset clausu-
la (Non obstantibus privilegiis;
quorum specialis mentio facien-
da esset) Electionis Fori Privile-
gium a privilegiati possit in-
teritari.

Regula sit, quod licet concessio
iurisdictionis primarium, &
secundarum causarum sit fa-
cta Baroni inter cunctas clau-
sula, Non obstantibus, & clausula electio
fori cõperit privilegiatis, qui sunt vas-
salli.

1. Cuius sane conclusionis palpabilis rō
reddatur, nā privilegio l. i. iur. C. qñ Im-
per. & sic electionis, & Variationis fori
non censeri derogatum per istam clau-
sulam, Non obstantibus, qta in terminis
positis *Marches. de commiss. par. 2. de*
Auctoritat. p. 2. nu. 65. ubi pro contrōb-
catione huius rationis allegat *Jo. et epi-*
scopus, Felin. in cap. 1. nu. 2. de Rescript. Alex.
conf. 123. vol. 4. Gabr. conch. 2. nu. 9. de reg. iur.
P. m. dec. 465. m. 2. lib. 2.

Et ratio rationis assignari validē po-
test, quia hoc privilegium electionis fori
concessum miserabilibus est in cor-
pore iuris clausum, clausula autem sup-
radicta sufficit tantum ad tollendum
omne privilegium in corpore iuris, non
clausum, *idem. in fin. de septe. l. 1. And. in*
cap. 1. nu. 4. de excessu Prælat. in 6. Bar. in ex-
tra. ad rep. mandam. in verbo, non obstat.
sub nu. 1. Roman. conf. 163. nu. 17. et seq. lib. 3.
Rota divers. dec. 264. lib. 1. Cabellus. millitop.
360. in fin. ubi allegat Imol. conf. 107. et
Glo. in anton. que in provincia. ubi de iurim.
ag. op. et.

¶ Non est enim verisimile, quod sub ver-
bis generalibus Princeps vellet fraudare
illos, qui in iure specialiter sunt privi-
legiati, & idō talis clausula non tollit
ea de quibus quis specialiter est promi-
sus, quoniam derogando obstantibus
non censetur cogitare de speciali pro-
missione, *Calder. conf. 2. nu. 2. de privil. Roman.*
conf. 393. nu. 13.

¶ Vnde quando in concessione dicitur,
non obstantibus privilegiis, intelligitur
de frivolis, & invalidis, *Compissell. in cap.*
ensum. qua de Rescript. Alex. conf. 13. nu. 4.
vol. 3. Isid. conf. 233. col. 3. vol. 2. Dec. conf. 33.
col. fin. Selma de benef. q. 13. p. 3. Affl. in c. 1.
It. Regis in prelat. q. 25. col. 2. Reg. de Pote
conf. 59. nu. 45. lib. 1.

¶ Quæ omnia adeo sunt vera, & iuridi-
cè procedunt, ut habere locum quibus
in concessione iurisdictionis addit deroga-
tio omnibus privilegiis, quorum spe-
cialis mentio scienda esset, idem *Mar-*
ches. in super allegat. sub non. 67. vers.
Amplius

*amplius vigeſimoſimo, vbi vltra Cia. & Ful-
geſi adducit Felin in cap. Accidens, ubi 4. de
praſcript. Roman. conf. 307. nu. 3. annuens ſb
hac opinione recedendum non eſſe, qui-
bus iungo Praſid. de Franch. dec. 192. nu. 4.
& laſius Gramet. dec. 20. vbi ſic deſiſum
reſcit alios pro hac opinione cumulan-
do Piſcenn. deſ. Patau. 129. nu. 7. qui pa-
riter alios adducit Trentar. var. reſol.
lib. 2. reſol. 2. nu. 3. de diſtinctionibus, contraſtationem
tamen reperio tenere Afflicti. uſtrum in
Conſil. Regi. Natimur. num. 15. reſp. quod ſi
dictum.*

Cuius opinio ea tutari poſſet ratio-
ne, nam certum eſt pro derogatione hu-
ius privilegij eſſe faciendam ſpecialem
mentionem, vnde dum in derogatione
ponitur talis clauſula (Non obſtantibus
privilegijs quorum ſpecialis mentio fa-
cienda foret) viſque venit in confequē-
tiam, quod Princeps intrinſecus illa interro-
gare, alias eluſoria eſſet appoſitio dictę
clauſulę, & Princeps fruſtrā loqueretur,
quod non eſt paſſimponendum.

Verum in puncto iuris, vltra æquita-
tem à Regula non eſſet recedendum, &
recedendum eſt enim Principem voluiſſe
derogare privilegio miſericordiam, dum
expreſſe potuit in conſeſſione iuriſdi-
ctionis dicere, & non expreſſit.

SYMMAXIM.

1. Clauſula, Quorum tenore, habet vim ſpecia-
lis expreſſionis cum omnibus ſuis qualiſque
bus, nu. 2. & habet vim, ac ſi tenor eſſet in
ſeruat. nu. 3. ſed vide nu. 6.
2. Expreſſum aliquod eſſe, & haberi pro ex-
preſſo diuerſificatur.
3. Clauſula, quorum tenore, non comprehendit
privilegium eligendi ſorum.

ARGUMENTVM.

**Electio Fori an poſſit fieri, quando
in conſeſſione iuriſdictionis
facta Baronibus cum deroga-
tione privilegiorum reperitur
inſerta clauſula, quorum teno-
res.**

Regulam pro parte affirmati-
vā ſupponit Gratian. lib. 1. c. diſpoſi-
ſerunt cap. 182. nu. 18. ex duobus
ratione, quia clauſula, quorum
tenores, habet vim ſpecialem, ac inſi-
dux expreſſionis, ut vltra citare po-
tuit voluerunt ſiſe deſ. Aragon. 336. 11.
& 12. Paris de reſignat. breſſi. 4. 14. nu. 16.
lib. 12. D. Ricc. uſuſ. deſ. collect. 439. Ita
Roman. dec. 466. nu. 5. & dec. 506. nu. 3. nu. 4.
par. 1. in muſi, vbi etiam reſolvit, quod
habet vim expreſſionis, colus ſiſe, &
præſentationis ſo iudicio deducit.

Et illam operari indiſtinctam omnium
expreſſionem cum omnibus ſuis quali-
tatibus ſcripſerunt poſt Antiquos
Afflicti. 210. nu. 17. Caſador. deſ. ſuſtine. 3.
de Regal. Camell. & Maria, qualiterum
DD. & Roman. Rota deſ. ſuſtine. ſuſtine.
in traſſ. de claſ. par. 1. claſ. 123. Niderus
dec. 1. de reſcript.

Nec non habere eandem vim, ſe ſe-
nor eſſet inferius dixerunt Card. To-
arnel 330. nu. 3. in C. Conſil. Mart. dec. 76. 43.
Lee in Theſaſ. ſer. eccl. 1. 3. nu. 1. p. 1. de
tenore. var. reſol. 1. cap. 18.

Itaque omnis comprehendere dicit
Rota apud Eminentiffimam Card. Sarapin.
deſ. 510. nu. 2. & ego ipſe in varijs
libus, iuxta ſacrorum votatam con-
ſultus.

Verum poſſet contrarium ſuſtine-
re illa vulgari, & ſæpius reſerata con-
cluſione, quod vi cencetur derogatum
huc privilegio, nec eſſe eſt, quod ſi
eſt fiat derogatio, & expreſſio, em-
pi quippe non poſſit, quod propit
quando diuerſum ſit expreſſum, & di-
uerſum haberi pro expreſſo, & idcirco
requiritur expreſſa mentio non ſufficit
pro expreſſa haberi, Felin. in cap. uſuſ.
nu. 6. de reſcript. ſeſas de benef. 4. 14. nu. 17.
& ſeq. par. 3. Gabr. conf. 118. nu. 18. lib. 2.
Gonzalez Regal. 8. Camell. 14. nu. 3.
vbi pleniffime iuxta moerit multa ex-
amulat, quæ huic iuris dogmati con-
trarie poſſent ibi videoda.

Eo ſortius, quia cum præſentum pri-
vilegium ſic conſeruum miſericordiam
gratia minus intelligitur derogatum,
per ſupradictam clauſulam, in C. ſuſ.
Regal. 8. Camell. 14. nu. 71. allegat
Caſtroſ. conf. 278. in fin. lib. 1. D. ſuſ.
ſub nu. 8. Hugo de clauſ. nu. 64. ſeſas de
benef. 1. nu. 14. 14. nu. 36. & ſeq.

Et

Et maxime, quia legimus Romanam Rotam non ita facile, & semper admittere, quod dicta clausula, quorum tenores, apponit in concessione vltima, habet vim specialis, & indiuoluz expellitionis, nisi quando natura casus, & materia subiecta, amplissimaque verba talem esse Principis concedentis voluntatem insinuant. exempli gratia, vbi de primo privilegio aliqua fiat mentio, licet non sit plena, & specifica, sicut in primo privilegio fieri disponebatur, *6. Final. de iur. per. 1.* vbi Rota iodecauit clausulam (quorum tenores) minime operari expellum, & indiuoluz mentionem, iuxta 1298. *Bo. 2.* quando non fuit facta mentio de eius derogatione, vel mentione agebatur. *Fider. de Sen. iur. 33. num. 1. Pass. iur. 144. num. 13. Vol. 4. Rota Romana, diuers. per. 1. de iur. 137. sub num. 1. ibi.* Nisi de mente contraria. Papæ appareat. *et sub num. 79. ibi.* Quia iure vera ita materia pendit à voluntate, *et dei. 464 sub num. fin. ibi.* Cum non ad sit concurrantia clausula, quorum tenores, refert & sequitur *Genes. lrs. nup. 18. an. 66.* loferens propterea num. 67. annis etiam videtur, quod Rota modo admittit dictam clausulam pro sufficiēti derogatione, modo non, pro diuersitas materiarum, casusque natura suadet.

SVMMARIUM.

1. Concessio iurisdictionis cum derogatione clausula, & iurisdictionis, efficitur pro clausula privilegii.
2. Clausula, in iurisdictione, habet vim specialis derogationis.
3. Clausula, in iurisdictione, efficitur ad iurisdictionem ad factum.

ARGVMENTVM.

Electio fieri an competat, vbi in concessione iurisdictionis cum derogatione privilegiorum facta Baroni adest clausula (ex certa scientia)

QVÆSTIO V.

Regulam semper negatiuam Marchesani. *di. iur. iur. de Annot. iur. p. 2. §. 2. sub nn. 68.* refert. clausula autem, & existeret

in concessione iurisdictionis cum derogatione clausula (ex certa scientia) efficitur fori electionis privilegium, quin allegari non valeat à privilegiatis.

Cuius conclusionis ratio dependit à vi, & eff. huius clausulae, de quibus vtriusque reijciam Card. Tass. *in l. 340. lit. C. de iur. iur. l. 3. à num. 5. cum sig. tit. 14. lib. 4. nua. Riccardi. Mistia de claus. par. 1. claus. 206. Gek. iur. iur. 1. de claus. 79. num. 2. 1. et 30. voluit, illam habere vim specialis derogationis, quod, & potest confirmari *iur. iur. l. 24. et 28. notum.**

Verum possit trahi contrarium, quia inanium prefata clausula habet vim specialis derogationis, quando de iurisdictione alterius agitur, secus si de gratia vel potestate, quoniam ductina vtriusque casus. *Adm. iur. 35. num. 39.* quem refertendo sequitur *Barb. in remiss. DD. de claus. ap. 25. an. 7.* de leui autem non censendum est trahi præiudicio, dum agitur de pendendo furum Principis, etique Variationis privilegium.

Tanto magis, quia hæc clausula, ex certa scientia, refertur ad ius, & non ad factum. *Alex. iur. iur. l. 3. quem ad id refert Praef. de Franch. de iur. 192. an. 8.* quoniam doctrina vtriusque in facti cognitione in quodam Collegio habito enim essetis viris, & omnimodis vii Aduocatus in causa D. Saluatoris Rodriquez cum Francisco Antonio de Morra, ad cuius sanorem post sententiam repositi.

SVMMARIUM.

1. Clausula, pro expressis habentibus, non operatur præiudicium miserabilium personarum.
2. Clausula, pro expressis habentibus, quæ parit ius iurisdictionis.
3. Clausula, pro expressis habentibus, non operatur, quando lex aliquid expresse requirit.
4. Principi presumunt iurisdictionem legem absque præiudicio iurisdictionis.

ARGVMENTVM.

Beneficium Electionis Fori Nūm habet locum, si in concessione iurisdictionis cum derogatione privilegiorum reperiat clausula (pro expressis habentes)

QVÆ.

QVÆSTIO VI.

SYMMA RIVM.

Regulam firmare volu in fauorem privilegiatorum, ut non obstante quod in concessione iurisdictionis cum derogatione privilegiorum reperitur inserta clausula (pro expressis habentes) adhuc Electionis Fori beneficium comperat miserabilibus.

Cuius opinionis rationem nō subiect. fugere videat cunctis, quod per hanc clausulam non censetur derogatum tali privilegio, quia licet illa nullus pariat effectus, ut apud *Gabr. vendl. 6. de illan. fol. Card. Tusi. consil. 319. D. Ruz. in sollicitud. dec. collat. 349. et Mart. in suo clausula. p. 1. claus. 36. ubi quod operatur idem, ac si tenores specifi. & interni essent. sequitur *Leon. in thesaur. fori Euseb. cap. 2. nou. 189. p. 2. habentque vim speculatis derogationis, ut post plures antiquiores, quos adducit probauit Adenoch. de presump. lib. 6. quest. 39. nu. 6.**

Tamen cum satis in iure sit cautum, & à DD. communi calculo receptum, quod derogatio privilegii miserabilibus debeat esse specialis, & expressa, vigore dictæ clausulæ ubi obstat, non sufficit enim clausula hæc (pro expressis habentes) quando lex consuetudo, vel sit. aliquid requirit expressum, *Sese de. res. ad iagm. 93. num. 17. quem sequitur nu. uisimè Barbis. in remiss. DD. de claus. c. 59. nu. 11.*

Ubi enim requiritur specialis mentio non sufficit generalia (peius est illa clausula) ad textum in cap. *Summe*, ubi DD. de presump. *Calder. consil. 13. de privileg. Alia. consil. 126. vol. 1. cum alia apud Reg. de Ponte. consil. 59. n. 44. lib. 1. assignant e rationem, quia semper præsumitur Principem, & legem velle concedere, nē tertio præiudicet, *ex Innocent. 6. alij in ap. nifi. de renuntiat. cum latius adductis per Alia. consil. 123. vol. 2. et Summ. consil. 25. vol. 2. quorum doctrina utebar pro defensione iurium Francisci Rutundi in Curia Archiepiscopali Neapolitana, dum ibi ut Vicarius Generalis maximo omnium applausu prædebat Dominus meus Aloysius Riccius hodie Episcopus Vici equensis.**

1. *Clausula pregnant, et amplissima modo regant privilegia. vnde. c. E. quando lo. p. 1.*
2. *Privilegium fieri iustissimè miserabilibus personis, non censetur sublatum, quatenus supremus Princeps per titulum fundi concessit inferiori Civitati cum clausula derogatoria privilegiorum.*
3. *Derogatio expressa est necessaria ad hoc comprehendendi privilegia electum fori.*
4. *Prohibitis de non alio modo facta sibi, non comprehendit Nipetu.*

ARGUMENTVM.

An si concessio iurisdictionis cum derogatione Privilegiorum facta cum privilegiis, & verbis Amplissimis habeat locum Electionis Fori Beneficium.

QVÆSTIO VII.

Regula firmanda est, quod nec tantum si iurisdictionis reperiatur concessa cum derogatione privilegiorum existens ibi clausula (more proprio) (non obstantibus privilegiis quorum spectat mentio facienda esset) (quorum mores) (ex certa secretaria) & tandem (pro expressis habentes) adhuc non censetur derogatum privilegio l. *Vinea, C. quando Temp. & sic Electionis, & Variationis beneficii, ut in superioribus quaestibus resolutum fuit.*

1. *Verum etiam, et si in concessione cum privilegiis derogatione adesset illa clausula derogatorie amplissima, & valde prænata, prout melius explicari possunt. hoc non obstante semper electionis fori beneficium à privilegiatis personis vassallis allegari poteratur valide Regia Tribunaia per viam Electionis, & Variationis fori adire possunt, ita Romana Rota apud Card. Crescent. decisi. 2. de privilegiis, ubi loquitur de Magno Magistro Melia, & eius Religionis privilegiis cum amplissimis*

tionis clausulis, refertur. Sequitur *Marchesius de immoſſibilibus tit. 1. Admiratione* per 2. §. 2. n. 66. addo, & *D. Bru. in illud. diſſ. ſecl. 1346. ampl. 4. & diſſ. Cur. Ar. ſup. 161. ſub n. 3 per 3. ubi nos allegat*, & ſequitur poſt huius operis primam impreſſionem, *Perige. diſſ. Re. Paim. 129. num. 7. ubi quod priuilegium fori conceſſum his miſerabilibus non cenſetur ſublatus*, quamvis ſopemus Princeps per titulum feudi, cui donauimus conceſſerit alicui inferiori Domum caſtrum, vel Cnitate per verba ampla, & inferia li geresus clauſula derogatoria in priuilegio per verba ampliſſima, quod ante eum firmauerat *Pras de Franch. Ind. 152. & ſequitur Graha der. Sui. 82. num. 4.*

Nulla ſiquidem ſufficiunt verba in derogatione priuilegiorum ſecta, vi comprehendat hoc electionis Poſi beneficii, cuiſi ſpecifica, & expreſſa derogatio adde *Caſſil. diſſ. Sui. 39 p. 1.*

Quamuis regulariter pregnantibus, & amplis verbis in iure habeatur eam, itaut exceptio illa, quod prohibitio facta filijs de non alienando, non comprehendat nepotes, ac per *Burfat. conf. 51 n. 5. Reland. conf. 43. n. 48. Vol. 4. Pignori de fidei iuramentis. tit. 1. n. 28. Vinius in ſilua communiſp. n. 11. ſec. 661. Mota di. 30. n. 7. ceſſat, quando ſcriba prohibitorius eſſent ampla, & pregnantia. *Num. 11. conf. 477. & de Marchis addit. li. C. H. ad id. conf. 78. col. 2. Vol. 1. Cap. diſſ. 108. Molin. de primogen. Hiſpan. 1ap. 3. n. 22. Gabr. com. 1. n. 31. de Verboſign. Reg. de Ponu. conf. 46. lib. 1.**

Sic ut inquam mulier pregnans parit, ha, & ſimiliter pregnantia verba, iuxta facta qualiatem, ad quam legitime adaptari poſſunt ſuum ſortiuuntur effectum.

SVMMARIVM.

Iurisdicſia conſeſa Baroni illatæ ad aliam conſeſſionem alicuius Baronis, in qua ad id derogatum promiſſum eſt, non eſt, quando Imper. non operatur, ne ſuſſit alicui perſona prohibetur Electionis Fori Priuilegiu. No. & num. 2.

Relatum eſt in reſcriptis ſum. omnibus ſuis qualitatibus.

Clauſula (in alijs) comprehendit omnia contracta in Inſtrumento.

Relatum eſt in reſcriptis ad illud, quod in relatione conſideratur.

Electio Fori non competit Vaſſallis, quando Baroni eſſet conſeſſa iurisdicſio primarum, & ſecundarum cauſarum derogatoria priuilegio: um per relationem ad aliud priuilegium, in quo ad eſſet expreſſa derogatio priuilegij miſerabilium per ſonarum.

QVÆSTIO VIII.

Regula ſit, quod licet reperia-
tue conſeſſa iurisdicſio primarum, & ſecundarum cauſarum Baroni cum derogatione priuilegioru, prout in priuilegio, & conſeſſione talis Baronibus, in quo ſerẽ, & realiter ſic expreſſa derogatio beneficii *L. 1. de. Capendo Imper. & ſic priuilegio miſerabilium perſonarum.*

Tamen adhuc dixerunt DD. poſſe huiusmodi Baronum vaſſallos reſiſtere eorum domicillio venire per ſalutem ad Regia Tribunalia per viam electionis, & variationis ſui.

Siquidem huiusmodi priuilegio non cenſetur derogatum uſi per ſpecielem derogationem, & non ſufficit per relationem ad aliud priuilegium, in quo ad eſſet expreſſa non obſtante *L. 1. de. ita Pras de Franch. der. 152. Treſaur. diſſ. 177. n. 12 quibus iungo Caſſil. diſſ. Sui. 39. n. 3. ubi illos citat. & ſequitur, & ita ego pluries conſultus ceſpoudi, & in ſpecie in cauſa heredum Marcelli Bonauenturæ cum Berardus Zenzaua.*

Quia regula veta exiſtente (prout tantum in praxi recepta, & deciſione Sacri Conſilij) innotatam vtiſſimam, eſſe puto, viique per illam limitatur commune iuris axioma, quod reſarum eſt in referente cum omnibus ſuis qualificationibus, vulg. *l. que talis eſt de herediſ. inſig. ubi Bar. & DD. dicunt eſſe partem reſeſcentis Card. Taſſi. conf. 129. li. R. quia non adeſt diſcrepancia, vi quid nominatiua expreſſa, vel per relationem, Caſſenſ. conf. 91. in ſil. 1. Part. 11. conf. 122. n. 3. num. ſig. lib. 1. quos recentior adduci illuſtratiſſimus Dominus meus *Cacius. Rom. Not.**

- Rota Decani decif. 487.* vbi propterea firmatur diuifionem, ſed clauſulam in reliquis comprehendere omnia continet in iſtrumento, id quod habetur reſcriptio, quia expreſſum habetur propriè, & totaliter, quod per relationem exprimitur *Menach. decif. Lucan. 33. an. 10.* licet reſcriptio reſtringatur, & limitetur ad illud, quod in relatione continetur tantum, & non amplius *ſiſt. decif. Arag. 115. an. 4. & reſcriptum intentum credatur, in quantum conſtat de reſcripto. Auth. ſi quis, C. de ſcud. Sordaniſ. 5. an. 37. Antonin. Ver. reſcrib. l. reſcrib. 38. an. 5.*

SVMMARIUM.

1. Electio ſui datur privilegii vbi inſiſtiſſet, ſua conceſſio alieni Baroni cum expreſſa derogatione talis privilegij, reuertitur in demanum.
2. Inſiſtiſſet ſuorum ſuorum, & reſcribitur à Rege.

ARGVMENTVM.

An vbi iuriſdictio conceſſa à Rege cum derogatione l. vnic. C. quando Imper. &c. reuertitur in demanum Electio Fori à privilegiatis illius loci intentari poſſit.

QVÆSTIO IX.

- R**egula ſic, quod quando iuriſdictio conceſſa alieni Baroni cum expreſſa derogatione l. vnic. C. quando Imper. reuertetur in demanum, tunc electio fori poſſet opponi à privilegiatis, non obſtante illa derogatione priori loco facta illi conceſſionario, vt in terminis probauit *Prefat. Franc. dec. 517.* vbi iuxta hanc ſententiam dictum in Sacro Regio Conſilio faſetur, meminit recentiorum allegando *Thos. incomp. de. eſt. Regum. in Verbo, Indua. tom. 1. an. 100. & c.* miſerabiles perſonas gaudere fori electione, etiam ſi per Regem fuerit iuriſdictio conceſſa cum derogatione, d. l. vnic. & venditione poſtmodum intermedia in demanum iuriſdictio reuerſa.

ſic Voientſia conceſſaque eorumque primatum, & c. pro quibus cauſis ciuilibus, & criminalibus, & ſic ſic practicari in Regijs Tribunalibus, & duabus vicibus dum incum expreſſum votum illud propoſitum.

Cuius regis paſſibilis ratio ſignatur illa, quia privilegium derogationis conceſſum per Regem, reuerſa iuriſdictione conceſſa ad eundem Regem dicitur eo ipſo extinctum, ſed conſuetudine dicitur per eundem *Prefat. de Franc. eſt. 192.*

3. Et cum à Rege ſuant, & reſcribitur iuriſdictione *ſ. Bal. in cap. 1. ſ. adha. de p. iuram. firm. Per. 110. de iur. Eſt. lib. 1. an. 10. Gramat. dec. 46. Cap. decif. 9. ſ. 1. an. 11. Franc. Marc. decif. 178. & 6. ſ. an. 11. an. 36. Vol. 1. Pignat. dec. 36. Bar. de Magiſtr. lib. 1. cap. 1. an. 39.* hac iuriſdictione reuerſa non nuncupatur amplius iuriſdictio diuſa, vt à ſimili aqua ſubmersa ad mare reuerſa non dicitur amplius ſummiſis aqua.

SVMMARIUM.

1. Privilegium conceſſum Baroni, & c. expreſſe de omnibus cauſis, non impedit cauſas iuriſdictionis perſonales ſi alius cauſas de iur. Principio, &c.
2. Error nominis non diſſipat iuriſdictionem, ſed diſſipat de voluntate legantis.
3. Legatum quando reſcribitur, & c. error nominis, non impedit, vel expreſſum.
4. Error in nomine non obſtat, vbi cauſa de iure poſſet beneficij.
5. Error nominis, vel cognominiſ reſcribitur non diſſipat publicationem.
6. Diſſipatio valet, ſi error nominis non impedit illam.
7. Error Diſſipatio, quando valet, & c. conſtat de Principio voluntate, & c. & c.

ARGVMENTVM.

Electio Fori An ceſſet, vbi conceſſio iuriſdictionis primarum, & ſecundarum cauſarum cum derogatione privilegiorum eſſet facta per clauſulas generales, verum conſtaret de mentis

Pro-

Principis, quod per illas priuilegio miserabilium derogare voluerit.

Q V A E S T I O X.

Regula pro parte negativa lest sit manda, vt in tali casu electionis fori beneficium, nullatenus possit pretendi ab huiusmodi priuilegiatis & miserabilibus personis.

Siquidem intantum est vera, & procedit illa saepius reiterata conclusio, quod priuilegium concessum Bannibus enim clausulis generalibus, vt possint cognoscere de omnibus, & quibuscunque causis, &c. non comprehendat priuilegiatos, & miserabiles personas, inquantum non constet de mente Principis, & supremi dominici concedentis, vtpote Regis, alias secus, quia vbi aliter de mente Principis coollat. tunc generalis clausula sufficiens ad tollendum etiam priuilegium miserabilibus personis concessum, *Rip. an cep. 1. nu. 34. de except. Giebr. emel. 9. nu. 6. Et 7. de regum. Et an. n. dist. 1. fecit lib. 1. cap. 81. & nu. 13. cum seq. quos referendo sequitur Guebr. de off. Siml. 82. nu. 6. & addo, & Cessit de off. Siml. 139. in addit. vbi eandem sustinet opinionem in casu de quo agitur, & vide Feller. in Consil. Regis Christianissimi, nu. 30. pro cuius opinionis corroboracione potest adduci illud simile, quod licet regulariter error nominis vitiet dispositionem, tamen secus est, quando coollat de intentione legantis, & testatoris, si quis in fundo vocabatur, ff. de leg. 1. l. si res in vacuum, Et ibi DD. ff. de acquir. possess. Duen. 107. 256. Azced. in l. 13. nu. 10. cum seq. tit. 25. lib. 4. noua recopil. C. de Test. vel. 324. lib. 4. Mand. de omni. lib. 9. tit. 2.*

Vbi enim erratur in nomine, enomine, a nomine, & similibus valet legatum testatum a testatore, si de persona, cui testatum est legatum, constat, si quis in nomine, l. si de leg. 1. vbi redditus ratio, quia nomen teperta sunt ea cosa significandi hominem, qui si aliquo alio nodi intelligatur, nihil intret, l. si in nomine, C. de testam.

Indè Rota Romana error in nomine nullare non obstat, dum constat de corpore beneficii daxe in propria terminis in *Salemanna Archiepiscopatu*

Vincio 13. Martij. Mercurij 1. Julij 1613 coram R. P. D. Andrie, vt est registratum in reconciliis per *Formac. dec. 687. nu. 5. par. 1. cum 1. et l. si res in vacuum, in princip.* (ibi, nisi forte in nomine tantum eia. uerimus, in corpore conuenerimus) ff. de acquir. possess. vbi DD. ad quosque acceptationem Rota in *Antiqui. dec. 4. nu. 5. de except. Dec. 449. nu. 5. lib. 1. & videndus est Hopsius, in summe de rescript. §. ratione autem, vnde error in nomine non vitiat sententiam, si constat de corpore, *Symph. de off. 701. nu. 1. Gomez. dec. 34.**

Quæ opinio inuatur, nam sic etiam, videmus errorem nominis, vel cognominis benignantis non vitare publicationem religionis, vt reuile *Rota 1. Februarij coram R. P. D. Buldo in anno 1585* si tamen ex alijs circumstantijs constet de persona ex dictis per *D. Rota*, qui alia reallum in materia in colle 1. de off. allou. *Rota 1436. Rota divers. de off. 156 par. 4. vbi etiam, quod error in pronomine non vitiat, quando constat de certitudine personæ, ex DD. in l. si C. de heredib. insti. tuend.*

Et idè quando error committitur in nomine illius, cui impetratum dispensacio, vel gratia talis dispensacio, vel gratia non per hoc redditur inuadita, *Felin. in cap. significatio, nu. 1. de except. Multum in suo respectu in verbo, rescriptum, nu. 7. Sen. veret. de rescript. 9. 63. Cessando in 14 de excep. vbi licet firmit. conclusionem errorem in nomine dicitur esse regulariter vitare, gratiam, ad notata per *Len. Andrie in cap. Reduplicat. de rescript. Et Felin. post alios in 14. cap. significatio, col. 2. vers. secunde declarationis per textum in cap. 1. excommunicatio, de except. Et in l. si. vbi DD. & præcipue Beatus C. de hered. insti. tuend. Tamen nu. 4. id declarat cessare, quod in eodem modo gratia fuit concessa, nam tunc dicitur ipse errorem etiam in propria persona, & diocesi non vitare, ex doctrina *Beatus Andrie. Et Felin. in pluribus et 210 cap. significatio, nu. 8. in quaestione, quam proponunt de illo Paduanus uariantelem Bononiensem, quando beneficium est in diocesi Florentina Salas de legibus dist. 10. fil. 16. nu. 123. Duen. in rescript. vocal. strati de legibus rescript. 36. vbi quod non solum valet dispensatio, si erratur in nomina personæ, Layman in theop. moral. lib. 1. c. 11. cap. 32. nu. 27. Abuit. de iurmat. plurim. volam. cap. 11. omel. 9. nu. 205. sed etiam quando erratur in nomine diocesis.***

Dicitur autem constare de Principis voluntate ex coniecturis, & circumstantiis privilegio appoſitis, quas debere esse indubitatum fauere miserabilium personarum, mihi suaderam.

S V M M A R I V M.

- 1 Privilegium eligendi forum habet laicos, etiam si principatus sine mediata subiecti Principis.
- 2 Privilegium concessum miserabilibus, est reservatum Principibus potestatis.
- 3 Iurisdiclio concessa Baronibus, non potest amitti.
- 4 Presumptio debet capi ad Regis Tribunalibus, et non ad proprios domesticos iuratos haberi.
- 5 Electio Fori rita, quando Barones habeat derogationem contra privilegium, sed limitata. Ita Baro haberet aliquod interesse in causa, non, &c.

A R G V M E N T V M.

Electio Fori, An & quando concedatur Miserabilibus personis, qui sunt vassalli, sicut in præiudicium Curiarum Baronaliū possint adire Regia Tribunalia.

Q U A E S T I O ' X L

- 1 **R**egula sit affirmativa, siquidem privilegio eligendi forum concessum miserabilibus personis competit etiam, quod ipsi sint mediata subiecti Principi, & immediae Baronibus, Cibus, vel oppidū sit infeudatum, nam adhuc miserabiles personae convenire possunt aduersarios in Tribunalibus Regiis & conventui declinare domicilij forum in præiudicium Baronum, ut in specie tradunt *Præf. de Franch. dicit. 132. num. 7. et 8. T. 1. sum. dicit. 177. num. 11.* quos refert, & sequitur *Miquel. de arbit. iudi. cas. 66. num. 33. lib. 2.*

Cuius regulæ ista assignatur ratio, nā cum hoc sit privilegium Principi reservatum ob pietatem vsu miserabiles, non censetur translatum in Baronem

per generalem ipsam privilegium concessionem, *Castell. de iur. Sals. 3. par. 7.*

- 2 Indè licet iurisdiclio concessa per Regem, aut alium Principem Baronibus, non possit ab eorum vocari, nec valeat concedi in primis causis vassallorum ipsi Baroni concessa si iurisdiccionem per Baronem, quæst. 3. ff. de iur. dicitur. *Finde. suis iud. author. c. lib. 2. Origin. de concess. quæst. 2. num. 7. et sequens. 7. Catherdact. 2. l. 1. num. 32. et 33. Anna filius in add. c. Patrum. sing. 631.* quia Barones Reges in coram Teutis verè dici possunt, *Blanc. in præm. dicit. 6.* quem refert *Capit. 1. p. 2. num. 68. de Baron. p. 1.*

Tamen id non procedit in casibus miserabilium personarum, unde quoto tempore illustrissimi, & Excellentissimi D. Perasani huius Regni Proregis anno 1608 fuit expeditus ordinamentum, quod nulla provisio expeditur à Regiis Tribunalibus Suspensionibus, ut quis à proprio domicilio, & locum extrahatur, iuxta à Regni fundamentum, *Inq. quarula. sub rubr. Vis de delicto quæst. 1. deb. in illo ordine fuerunt exceptæ personæ privilegiate, ut testantur Bellet in singul. Regum. non sine grande, sed non quem moderatè refert Vissac. in suis classification. 10. verbo, iurisdiclio concessa per Regem, ubi etiam affirmat multos invidisse ordinatum per Collatorem Consilium in causis arduis, quod proinde vice causa remaneret in Tribunali impetior eitis præiudicium privilegij Baronis quod pariter ante eum, si sunt Reg. de Curte in trad. de iud. lib. 2. l. 1. reg. num. 12. Reg. de Paris. de pass. p. 1. l. 3. §. 1. num. 19. fol. 92. quod & videretur patet in causa Petri Antonij de Vrso inquisiti de homicidio appellato in personam Minichelli Scammone obstante quod per Baronem Primum plures, sique plures fuisset petiti remissio, suis enim interpositum decretum quod petita remissione non obstitit, pro illa vice proedat in Magna Curia Vicariis absque præiudicio privilegiorum dicti Baronis.*

- 3 Declata tamen supraposita privilegiorum Regula, ut quando Baronibus habent privilegia eum derogationem, *in C. quando Imper. in tali casu miserabiles personæ prohibentur eligere fori Principis, & à Curia Baronalius ad alia conuolare Tribunalia, Cels. de iud. c. 10. §. 1.*

gl. 1. §. 2. no. 78. Tacteglin prax. siml. cap. 2. no. 8. et ibi etiam Addition. vers. Regia Tribunalis, p. 6. m. 28. Presidi Ferr. dec. 341. ubi probatur, Barones Regni talia habentes privilegia cum clausula abdicatua, quoad miserabiles personas non posse in prejudicium vnius ex vassallis illis renouari. *De Arc. in collat. decis. 1634. Peshal. de potest. p. 2. cap. 2. num. 107. Burrellan summa decis. lit. de iuram. perher. rescripta, no. 73. l. 1. Vesile de Affi dec. 237. no. 5. ubi allegat Cy. et Felin. in cap. num. 111. no. 13. de rescript.*

Quæ hæc declaratio procedit, etiam si Baro non habeat expressè in suo privilegio cognitionem causarum contra huiusmodi personas, sed tantum obsequantiam alias sibi factas fuisse similem remissionem causarum aduersus tales miserabiles, ut deciderit M. C. & S. C. in causa Margaritæ Pæpæ viduæ, ut refert Th. in compend. decis. in verbo electio fori, fol. 178. m. 3. *Ver. et Thetia.*

Subdeclara tamen hæc declarationem non esse veram, vbi cumque Baro in causa, quæ fortassis tractatur aliquod habere interesse fortè pro pæne consecutione, ut accidit in causa Solettæ Brundusij viduæ, & Othauij Guidæ de Terra Laqueularum, nam dum elegisset in formam S. C. tanquam viduæ, & comparuisset Curie coadiutor Baronia dictæ Terræ petendo remissionem causæ ad suam Curiam, vigore suorum privilegiorum specialium contra viduas, quia tractabatur de interesse præfati Baronis, fuit proisum per Reg. Consiliarium Melinrem sub die 24. Oct. 1618. quod petita remissione non obstat, et procedatur in S. C. & ita facto verbo de inde fuit confirmatum per S. C. 26. Iunii 1619. penes Secretarium in Banca de Amico, refert Th. in compend. decis. Regni in verbo, Remissio causæ ab aliquo viduæ, & ita etiam seruatum dicti iterum in alia causa grauaminis Illati per Curiam, Optati contra Io. Antonium Fazetæ, Io. Galib. & alios, introducta in M. C. V. ex quo ex acta apparebat per compariciones factas penes acta ex parte Baronia dictæ Terræ resultare interesse ipsum habere pro iuribus sibi competentibus sicut per M. C. iudicatum, causam remanere debere in eadem M. C. & iteè interposita appellatione ad S. C. ex parte Baronis fuerit decisum, quod causa remitteretur ad Curiam secun-

datum causarum dictæ Terræ, dummodo procedat in Ciuitate Neapolis præuisa licentia Sæ Excellentie.

SYMMARIVM.

- 1 Electio fori competit tam in causis civilibus, quàm in criminalibus, quicquid contrariè in no. 3. Etiam si delicta sint parua, no. 20. Vel si agatur ex officio, no. 21.
- 2 Electio fori privilegium quersum videt.
- 3 Forum quæ sortitur ratione delicti, et idem delinquens est remittendus et de locum delicti no. 5.
- 4 Deuotissimè firmata sortitur forum illius fori, quo damnatus commissum est.
- 5 Index etiam incompertus ratione delicti officinarum competens, et punire potest, et de ratione, no. 9. 10. 11. et 12.
- 6 Testis puniatur de falsis et Indices, etiam quæ desunt.
- 7 Delictum per quod Indices possint cognosci.
- 8 Index delicti potest requirere Index in originem, ut capiat delinquentem, et sibi remittat penam remittere tenetur, no. 7.
- 9 Aggravatus à Barone loci delicti, non potest amplius molestari.
- 10 Iurisdiclio minoris aboletur in presencia maioris.
- 11 Dicant, vel Archidiaconi præfate Episcopi, non habent prebendam in administratione, et gubernatione Ecclesiæ.
- 12 Episcopus, quando non videtur Rector, et deinde electus.
- 13 Electio fori cessat in crimine raptus, vel in crimine hæresis, no. 23.
- 14 Appellatus in permutatio ad hunc promittitur, sed non in causa hæresis, no. 25. Et quæ alia in eodem casu crimini introducta sunt no. 26. 27. et 28. et 29.
- 15 Privilegium personaliter comparere debent ad allegandum electum fori in criminalibus, et quando non, no. 31.

ARGVMENTVM.

Electio Fori Antam in causis civilibus, quàm in criminalibus privilegatus personis competat.

Scant remissionem ad ordinarium Indicum competentem non debere fieri, sed ab illis coram quo factum fuit depositum ponendum esse falsarium, pluribus comprobatur. *D. Rottan praxi fuit eccl. res. l. 40. p. 2. ubi ampliationes, & limitationes ad regulam cumulat. Cler. & Roder. in praxi. item. q. 1. §. 18. Trifid. 266. & testes deponentes falsum coram Syndicis auctoribus ab ipsa ponuntur, nec ad Ordinarium remittuntur, vt per Rottan. prax. l. 1. no. 10. de fud. Offic. Capit. prax. Rott. 24 p. 1. de Re. publice contrarium affirmant peesplures apud Barro. de compromiss. §. 3. p. 2. no. 7.*

Inde citatur Barro. dictum in h. §. quod ob-
reseruat, in §. ff. de fals. quod ubi in actu in-
diciatio fit delictum aliquod coram Iudice
et a Notario a parte adeste, vel ab Ad-
uocato, poterit tunc ille Iudex ex offi-
cio tale delictum notare, sequitur Barro.
res. 7. et no. 1. ubi etiam inter alia ex Bal.
in c. Lausim. no. 6. affirmat, quod Iu-
dex Petrus in committens Iudici Floren-
tino in causa pendente, vel de partium
consensu, aut de iuris necessitate coram
eodem Iudice Petrus, & testis Floren-
tis ceceps falsum deposuit, quod ex
per viam inquisitionis poterit per Iudi-
cem Florentinum puniri, vt etiam ap-
probauit ibid. Salu. in ea quorum sen-
tentiam praefecit Reg. Curia Amalfig
in personam Domini de lo Grande
Terraz Ch haza sub gubernio D. Ioannis
de Miranda me ibidem Regio Iudice, &
Assessoris assistente, & sic mandante,
Actuario Camardella, & alias scito an-
nis elapsis fuisse obsecratum in Curia.
Nungarota hulus inelyte Ciuittate
Neapolis, tempore quo ibi assidebat Fi-
dei patreus D. Iacobus Narsius tunc
temporis Emigrentissimus, & Reuerendis-
simi Cardin. Bughesii in Regno agens,
qui iam natus in satisfaciendo in Domino
(vt spero) obdormit, quem fiscalis
munus hodie maxima cum integritate,
& alacritate exerceat D. Io. Baptista Va-
lente eruditissimus quidem Vir, & nun-
quam facta laudatus.

Cum sanctionis plures constitut solle
rationes, quas si prima ille perdicat, &
quia maxime Reipublicae congrue fec-
lecta in eo loco puniri, in quo patra-
uere propter exemplum, vt qui nondum
deliquerunt a criminibus abstinere
delinquentium positione certari, l. capi-
talium, §. famosum, ff. de pan. cap. ad liberandam

de inde. clem. 1. de officio. d. 1. quapropter 2.
q. 7. & qui alias patrauerint crimina, se-
to postea abstinere, si postea an-
dere, anxi a illud

Oderunt peccare hinc videri Amici.

Oderunt peccare male seminare pona.

10. Alia subsequuntur ratio, quod Respu-
blica, siue Vniuersitas illa, in cuius rei-
torio delictum fuit commissum, absque
dubio speculati inuria afficiunt, vt con-
stat, eum Magistratus, illiusque Officia-
les maxime offenduntur, quibus conun-
nie Prouinciae in talis hominibus expur-
gate, ne ab his quiescit hominum vita,
illius Reipublicae, quae illa extitit dele-
gata passim turberetur, & ideo par est, qd
ad tales Iudices spectet eorum crimi-
num punitione, vt publica fiat vindicta, &
denique illius Reipublicae satisfactio,
quae leta fuit, vtq; in ea curio: sit inter
improbos innocentia, l. 3. §. 1. pignori,
ff. de off. Praef. cap. falsa sunt leges 4. dist. 3.

11. Pariter tertia adnectitur, eo quia
punitione scelerum tam necessaria Vni-
uerso Orbi facilis sit, & commodius
de criminis Authore diffinitur, si causa
in loco delicti commissi examinatur, nā
si alibi foret agenda, quosidie recte
scelere impunita ob oculorum auctoritatem
cognitionem, quae difficillime in locum
prodire possent, nisi in loco delicti causa
ageretur, vt percipitur ex §. hoc casus
causae, auth. vt comes ibid. Index.

12. Quibus rationibus suffragatur, & so-
cia, quia iniuriam, & damnum passi, &
coacti eius publicam vindictam in alieno
territorio persequi, praeteritum apud Iu-
dicem illius loci, cuius incolae sunt, & in
quo domicilium retinent delinquentes
omittere, et prole ad publicam istam, vel
priuscam excusationem, quam prosequen-
turi sunt multis expensis in eo loco, ubi
qui iniuriam incolebant amicos, & co-
gnatos habere, & ideo parum essent tu-
ti, nec temere incerti de iustitia, & mi-
nistrio, vt notatur in d. §. hoc consideret,
& scripserunt Jacob de Bellis in Romana
q. contrahentes, n. 110. de fore. tempore de Cenar.
paul. quae. §. 11. no. 3. Decian. in tit. crim.
cap. 1. §. lib. 4. de m. 5. Pignori. de. 46.

13. Unde merito licet regulariter delictum
cognoscatur per plures Iudices, nempe
originis, domicilii, delicti, nihilominus
delicti locum in criminibus puniendis,
ceteris alijs potentiorera esse tradis
alios allegans Cyvill. in summa crim. in h.

neque non iura prohibentia appellatioem sunt odiosa, & promittit fieri intelligenda. *Surd. de res. no. 1. Plakus a rege 62, in fine post de res. l. 1.*

35 Et ramentis causa heresis appellatio minime datur à sententia dissimula, quæ cum magno consilio, & deliberatione prolata censetur, nec propter quod sūt. *De cognoscendis, ubi non obstantibus appellatombus, de heret. co. 4. vbi Archiep. de And. Dicitur. Et Francis. Anan. in t. ad abolendam, vbi Felinus 1. de heret. Carre. in pract. cum. ut. de heret. no. 129. Verna in dicit. inquis. c. 117. p. 1. Squil. de fide Cathol. c. 45. Septim. Iussu. Cath. c. 6. Villadeg. de heret. q. 17. et 22. in fin. quæ oīes eōs voce cantantur in tale crimine à sententijs intellocotocia, & nō à diffinitiuia appellatiōe admitti.*

36 Hinc in odium cā proximi criminis tunc etiam introductum est. q. hæretici ipso iure, & facti sunt priuati beneficio, & offitio. *Ex cōmuni. Anan. 15. et de de. de heret. auth. et de de. C. in tit. c. si no. 23. q. 5. c. qui tunc. Et ubi gl. magna. 8. dist. oec regulatur si iura declaratoria. Nemo. conf. 19. de heret. 2. et inq. moral. 8. q. 3. Et 8. p. 1. Rota dicitur de 728. l. 3. lat. 2. C. de de. de heret. c. 30. d. n. 59. cum seq. p. 1. ita ut possint cāquam vacantia impetrare acce. scilicet crimina deelaratoria, & alteri cōferri. Basf. conf. 14. no. 28. lib. 1. An dicitur de 707. no. 4. p. 3. Paris de res. benef. q. 3. au. 2. lib. 1. Decret. c. de translatum. c. 4. n. 20. l. 5. Sanchez in summa lib. 2. c. 26. au. 12. D. Riccardi in sum. de de. de cur per fin. c. 19. au. c. lib. 5. vbi licet loquitur in hac materia, prout agit etiam Sauerbi. in tract. de heret. c. 33.*

37 Inde sequitur, quod agenti petitorio, pro beneficio, quod frater habuit oblatæ exceptio, quod sit hæreticos. *Anon. Et Abb. in c. ceter dilectus, de fide castum. Item petitori restitutiōe alterius ter exceptio, quod sit hæreticos. adhuc oblatæ gl. tunc. c. qui tunc. in verbi. nam iure de iure. Abb. in c. de parte. no. 19. de res. sp. l. 1. de reg. 4. c. 6. fall. 7. Septim. Iussu. Cathol. c. 45. au. 3. Gemesa reg. de iure q. 35.*

Hinc licet beneficijs Ecclesiasticis, & honoribus publicis tam obpente, quia non petuntur, quādo differtur indignus ob aliquid telimen ad obtinenda prædicta, cap. mone. 8. q. 4. & iuxta theoriam. *gh. in them. 1. in verbi. obtinenda de penit. vbi patet et notatur Zabarel. Et Iussu. Et glo. in cap. de appellat. Abb. in cap. per cognoscendum. col. 3. de elect. Iussu. l. 1. n. 3. ff. de res. iud. Tamen hæretici, corruptores,*

& receptatores nō sōlū indigni efficiuntur ad beneficia oblatenda, sed et ad oblatenda. *De cognoscendis, p. 1. au. 2. vbi DD. & præcipue Et And. de heret. in glo. Dicitur in Propos. in c. qui tunc. 8. de res. l. 1. de Cens. de res. lib. 2. c. 8. au. 4.*

39 Nec ipsi gaudent beneficio regule de acoth. vlt. trienniali, vt totator B. Ricardus præc. firi elect. res. 3. p. 2. & acquirere ius patronatus prohibetur etiam iure successione, vel quouis alio titulo. *cap. p. 1. in ranc. cum seq. c. 6. q. 7. Verna. in præc. tunc patronatus. p. 1. lib. 2. c. 4. p. 6. au. 12. quo loco latè tractat qui nam possint acquirere ius patronatus, & qui nō amplians no. 21. neq. hæreticum conuersum recuperare ius patronatus Ecclesiæ ab eo fundat. ex Lamberti. de cur. para. q. 7. lib. 1. art. 11. p. 1. c.*

Quibus supponit aduersus quod ad allegandum horummodi Electiois forā beneficium in causis criminalibus priuilegiati personaliter comparere debeant, & non sufficiat id agere per procuratorem, vt loquuntur scribit Caranus Ric. Ad C. P. 230. no. 2. q. 1. item refert & lequitur Trencantius. *De res. lib. 2. c. 1. fol. lib. 2. ref. 2. nam. 1. sub tabe. de citatim. addo Capili. in prag. Regum 8. p. 1. sub n. 337.*

Quorum sane opinio videtur fundata in illa vulgata iura regula, quod in criminalibus non adiuvatur proceator. *cap. veniens. extra de accusat. l. 1. ff. de pñt. aliam c. de appellat. redd. pñt. de accusat. 1. ad eum. c. de pñt. iudici. cum latissime probatis pre. Form. in pract. cum. q. 99. vbi materiam tractat.*

Et licet Aff. in Crast. Regni. Rotimus. 31 aduersus deelarationem insecut. Tu autem si deelarationem inhære intendis illam iuridicè sublimicare poteris cessare, vbi privilegiata persona reperitur tacerat in suo domicilio, vel alibi, quia tunc ad opponendam electionem forā, bene posset admitti per procuratorem, cum taceretur in alio loco extra iudicis territorio possit in criminalibus per Procuratorem se defendere, vt per Clav. in pñt. q. 34. no. 5. Rebus. in tract. extra. n. 306. Men. de arb. iud. lib. 1. q. 80. no. 87. Perre. in cōmuni ad l. 7. c. de delict. ad p. 2. no. 65. c. de seq. Menchar. Iussu. quæ. c. 17. no. 4. nisi tñ careratio fuerit proceator in alio loco ad finē nō tōparēdi. *Surd. de res. no. 16. Form. in pract. cum. q. 34. 2. no. 87.*

Eiuxta hæc sublimitationē forā sit Aff. opin. in Regno et ipsi, & adaptari possent.

domicilij, vt acta transmiceret, ex eo quia per viam electionis fort adiuuat ipsam Magnam Cutiam, & licet propter Lucæ Staiiani aduersarij opponeretur caulam, & licet. quæ inter eos veriebatur esse ex cessione quorundam iurium facta à Michale de la Donna, ex causa lucratiua, superuenit licetum, obferuatio, vt cum effectu transmissio detineatur acta ad ipsam Magnam Cutiam.

Declarata tamen præmissa non habere locum, quando cessio appareret facta, 3 in fraudem, & simulatè, vt patet per terminum. per *duerfo. C. mandat. lra idem. Affi hoc sup. in macturatus. nu. 27. vbi similitet Follet. nu. 74. & Reg. Tap. num. 23. Baeg. de iudicior. par. 3. aff. p. 4. nu. 2. Camus in Rota Sicil. d. cap. 82. nu. 17. Coran nuper al. leg. nt. 228. a 7. & sup. Marchesani. de commiff. 111. d. Ant. d. caus. 9. 2. par. 2. Capiblin. per ag. enat. 8. par. 1. nu. 357. de Baem. vbi ad id citat per *Feauch. decif. 193. & Vrfi. dec. 74. addo Berrelli. in summa decif. tit. de iuramen. per herese. a 40. tit. 1.**

Quæ declaratio æqua, & iuridica est, tùm ad excludendâ fraudem, tùm etiâ, quis dùm cessio est originaria, nullum debet habere locum, ac si nullatenus fuisset facta, simulata enim ræquam imaginaria reputantur, quæ non sunt, l. qui sub imagine. ff. de distract. pignori. l. emptor. ff. de aqua plu. arc. lib. Capres. & reliquis in l. 1. C. plus valen. quod agitur, *Amund. de nac. mand. cap. 1. nu. 3. Guesf. in l. 45. Tancu. a 27. Ined. in contraciis simulatio cessat inq congrui. Affi. dec. 339. D. Ruc. collect. decif. coll. 194. vltra quod tanquam redemptore, alienarum litem excludi debent à tali privilegio. Berrelli. dec. 31. quem etiam videas in materia dec. 33.*

7 Dicitur autem cessio simulatè facta, vbi in reuerentia apparet, quod licet omni per cedentem aliquid appareat, *Guesf. in l. per d. an. f. in 1. v. quæ utiq. in princip. C. mandat. Rot. in noui decif. 3. de alienat. v. v. t. d. caus. facti. D. Ruc. in collect. decif. coll. 25. 57. 20. ff. v. de T. centens. r. a. c. ff. lib. cap. 2. de alim.*

8 Sic etiam, vbi cessio est facta ex causa creditu, de quo non apparet, *Abb. in cap. ex parte sub nu. 7. de alien. iud. m. a. d. caus. facti. Patru. det. 20. lib. 3. Ludouf. dec. 47. num. 6.*

7 Præterea, quando cessionarius est homo latiusius, & solitus talibus implicari, vel vbi nulla ratio validè assignari

potest, quare cessio facta sit, nisi vt reus vexetur, sic testatur *Coran. sup. cit. loc. vbi & alia emendatas reportat, quæ apud eum videre poteris.*

2 Sed cum simulatio ista probetur testibus, affirmat *Feauch. dec. 48. tom. 1. quem reportat D. Ruc. in collect. decif. d. collect. 197. vbi & alia in materia simulationis contraciis cumular, quod sanè est verum & si testes & ex singulari, *Blas. f. d. de probat. concl. 447. nu. 5. Farinat. de testib. q. 64. nu. 270. & alia in materia simulationis vide in sequenti Iuris Alleg. tuore, in quadam faci euitingem. cõpillata. Affi. sup. cit. Confi. Regni. facim. col. 7. q. 6. I. r. v. in r. M. C. 250. nu. 7. Paschal. de p. a. p. d. cap. 2. nu. 91. in f. p. 2. & recentior notat D. Ruc. in collect. decif. collect. 2556. res. ante eandem.**

Eandem Actionem Allegat.

Putabat patris aduersa Aduocatus coadere allegatam contraciis simulationem quam prætendebat iocens iura Magnifici Nicolai Spinæ interfuisse in contraciis, qui supponebatur g. Aus ad Anibale de lo Gaudio, cum Sebastiano Pacifico, ex illa vulgata iuris regula, quod contraciis non præsumitur simulatus. *L. quæmus. & ibi Bald. C. si quis altee. v. l. s. in r. d. in r. d. de p. a. p. lib. 3. p. a. f. in l. 122. Coran. dec. 102. nu. 6. & decif. 408. Ludouf. decif. 177. Farinat. de falsitat. q. 162. nu. 163. prout ut in fraudem, l. quæmus. & qui d. l. s. ff. de probat. iunctis alijs de quibus *Blas. f. d. de probat. conclus. 81. 4. vt alius omittam in re tam elara, qui a fraudis inspicitorem in dubio non intercessit iudicandum est. Capf. conf. 668. nu. 62. Denan. conf. 21. nu. 8. tit. 4. Alcin. de primigen. cap. 4. nu. 23. lib. 2. Aldem. conf. 69. nu. 93. nam contraciis illius interere delictum, quod semper excludi debet, *Alcin. conf. 445. nu. 2. cum omni actus iustus præsumatur, l. p. a. C. de probat. Bal. in l. cogit. 8. ff. de testib. & c. per. Dec. conf. 119. Rot. conf. 96. nu. 14. tit. 2. C. de Testib. concl. 236. lib. 1.***

Ac ego rucum cunxtarium iocendens probare affirmabam; non so coacta, qui, nullam esse habendam rationem tanquam facta ad damnum præfati Nitro colas futuri creditoris cõtraciis eom simulatus ceter consensu substantia, & effectu, igitur, nomine carete debet, *l. a. nullo, C. de fer. Sate. conf. 264. num. 4. lib. 2.*

et in conf. 66 n. 24 lib. 1. Dec. conf. 387. nu. 2.
 cum alia allegati à *Bec en conf. 37. n. 38.*
Vol. 1. & nihil valeat & nihil operatur.
Bal. conf. 65. lib. 1. Card. Tuffi. conf. 285. nu. 1.
 11 *Et 2. lib. 5. inueniens, quod ex eo nullum*
ius transferretur, & ratio est, quia contra-
ctus simulatus dicitur pñctus, & figura-
tus, l. ab Acellafu, C. mandati, & caret
sobolauria, & specie, appellatumq; cor-
pus sine spiritui, & ac conf. 54. n. 26. Et seq.
lib. 1. Tuffi. qui alios conuertat licet naper
ne. nu. 3.

Non enim negabam regulam allatā
 à parte aduersa esse verissimam sed non
 per hoc ipsa mihi concedere alteram
 non debebat, quod cum simulatio con-
 12 tractus sic diffidilis probatiouis bene
 possit presumptioibus, & coniecturis
 probati, l. in sensu § si sapie plagis, C. de re-
 prob. cap. illi 7. de pignori, non citatis § à bus
 pñctus, ff. de re mil. l. vii de offi. 420. *Rib. in*
ead. c. lib. 1. cap. 8. Roland. qui mille adducit
concordantes conf. 47. nu. 6. lib. 4. Bertonz.
conf. 100. n. 6. lib. 1. Card. Tuffi. qui plo-
res citat, & testatur de communi cano.
260. lib. 3. annuens duos presumptiones
soluere etiam quod sine leues, cap. cum
dictum, de success. ab intestat. l. in instru-
ta, C. de prob. Hond. conf. 32. n. 4. lib. 4. Natta
conf. 198. n. 16. Mascard. de prob. cano. 447. qui
& alios cumulat, & in casu de quo ag-
ebatur non solum ex aur dug, & leues, ve-
rum etiam pluces, & quidem vrgutes.

Prima iulagebat, in quod allertus
 13 contractus erat gestus iuter cōsangu-
 uens, & coniunctas personas, prout est
 Sebastiauu inier quas fraus vetiq; pre-
 sumitur, *Cram. conf. 82. n. 5. Ru. conf. 730. n. 7.*
lib. 1. Bec. de conf. 52. Grib. conf. cin 127. nu. 3.
Aleia. reg. 3. presumpt. 29. n. 4. Dec. conf. 235.
Bell. de off. Rot. Grana 13. nu. 38. Malen-
in l. 1. glo. 1. nu. 7. n. 1. 19. lib. 5. Recopil. Carac.
de caus. h. n. am. q. 13. & magis suspicio
simulatiouis augetur, quia cōiunctis
miximē constitimus, l. data, C. de dñi. pen.
C. d. bon. liber. Bita. conf. 59. nu. 41. Hond.
qui plures refert conf. 46. nu. 15. Et 6. lib. 1.
& scandis pareticeps cūetur ex sangui-
nis cōiunctione, argum. l. de inela, C. de
in. inter. testam. l. etiam ff. de regu. Angel.
conf. 48. n. 2. Dec. in l. post. contra. l. am. 46. de
dñat. Reg. Valenz. conf. 19. n. 29.

Secunda erat, quia ex retentione pos-
 sessiouis eorumdem bonocum alienato-
 rum ipse Anibal in fraudem Sebastiani
 eredituris alienasse videtur, dūm pos-
 sellanem continuatur, *Mennib. conf. 26.*

1111. scilicet ex dictis bouis percipiēs,
 eaque administrans iuxta solitum idem
conf. 430. nu. 16. cōiunctuatiōem enim pos-
sessiouis arguit cōiunctuatiōem contra-
ctus, l. siue, § superueniam, Et ibi Bar. nu. 5.
ff. quib. mod. pñct. sita, § si quis ff. de acqui. ha-
red. l. qui submagno, C. de dist. l. per. cum.
 alia apud *Mennib. de arb. in conf. 39. Valenti.*
dec. 71. Tirag. de testam. l. 1. glo. 1. 4. n. 35. lib. 1.
Mascard. de prob. cano. 439. Parte de confidit.
benefic. q. 31. Buer. dec. 102. Card. Menn. de iur.
et ambig. cano. lib. 3. lib. 13. Card. Tuffi. am-
claf. 260. Quaz. in de confidit. bono, cano. 29.
nu. 30. Farinac. in pract. crim. q. 1. 62. nu. 1. 28.
 apud quos antiquiores cōcordantes
 sunt allegati, tanto fortius, quia non cō-
 cureit ritulus familiaritatis, quo casu
 excluderetur hæc presumptio, *Lindogis.*
dec. 401. nu. 16.

Et licet aduersos hanc ennucluram
 audierim insurgere Adueratōem contra-
 ctum ex clausula (constitui) apponita
 in contractu, tamen affirmabam adhuc,
 17 & illa non obesse, nam ex constitui
 clausula simulatio, nec excluditur, ve
 docuit *Bar. in c. l. post. contra. l. am. nu. 4. Et*
in d. l. siue, § superueniam, nu. 5. ubi etiam
docet Angel. constitutum minimē ope-
racl iuter personas prohibitas, Cassan.
conf. 7. nu. 32. Et seq. Mennib. conf. 430. nu. 5.
Bell. in l. 1. de prob. bono, nu. 49. Tirag. de con-
fidit. l. in l. 7. nu. 32 p. 3. Derian. conf. 81. nu. 17.
Vol. 4. maxime quando à ceteris allega-
tur simulatio, Ru. conf. 64. nu. 9. lib. 4. La
derch. conf. 75. nu. 2. post. Bell. in l. 1. C. de donat.
ante nupt. Salic. in l. emptorem, C. de pñ. Valer.
quod agnor. Aleia. conf. 65. nu. 3. Et nussimi
Reg. Valenz. conf. 69. nu. 191.

Tercia erat, nam supposita alienatio
 facta ipsi Sebastiano, ut dicitur in in-
 strumeto est, ex eo, quia erat debitor
 ipsius in quadā quantitate, & quod re-
 siduum recepte de contractu, quod quicq;
 debium non verificaret nisi in cōfessi-
 one de recepto, per quam induitur
 fraudis suspicio, & lex præsumit fuisse
 factam ad fraudandum futuros vel na
 creditores, ut in l. Titius, ff. qui res pignori
 oblig. possit. & post multos dixit *Cale. in*
memorabilibus in verbo, credet. pen. Menn.
in conf. 720. nu. 2. Et 3. ubi alios refert n. 2.
Cuman. conf. 153. in pñe. Bal. conf. 149. in
pñe. lib. 1. l. in l. conf. 55. nam. 3. Cass. conf. 38.
nu. 4. Tuffi. adde etiam, lib. 2. Tuffi. cano. 264.
nu. 13. Mascard. cano. 372.

Et licet in hoc replicari possit ad-
 se plures Doctores affirmantes, cōf. 6.
 Y 60.

ferri potest. *Lexm. q. 1. qui hominem, & l. qui decem, §. fin. c. ubi Alibi, ff. de soluen. & qui alteri tenetur restituere pretium recepit non dicitur, l. 1. C. de vendit. res. Fisi al. lib. 10. & ideo donatio inter viuos cum pacto remouendo non est proprie honorario, vt fundant Tirac. de testat. §. 2. §. 2. c. 1. na 9. c. Signet. l. inf. §. 2. c. 1. Quibus omnibus simul iudiciis credo, ni fallor, euidenter simulationem huiusmodi edicti aduersus apparere, prout ita per eximios Senatores determinandum esse speratur. Dat. Neap. die 29. Aprilis 1647.*

J. Maria Nourris J. C. Locum

S V M M A R I U M.

1. Electio Fori restat in casu obligationis Cameralis.
2. Obligatio in forma Camere, colla omnia legum auiola.
3. Facultates Auditoris Camere, ad quod non extendantur.
4. Auditor Camere potest causas super obligationibus Cameralibus pendentes ad se trahere.
5. Obligatio in forma Camere non potest opponere exceptionem incompetencie Iudicis.
6. Facultates Auditoris Camere iuxta rem derogationis totum privilegium.
7. Exemptus ingere Cameralis obligationis an committatur eadem Ordinarius.
8. Auditor Camere est delegatus ad generalitatem causarum obligationis Cameralis.

ARGVMENTVM.

Electio Fori An competat priuilegiato obligato in Forma Camere.

Q V A E S T I O XV.

Regula siue negatiua, quod bene-
ficiu Electionis Fori cesset
in casu obligationis Camere
lis, vt in proprijs terminis
scripsit tunc Gratian. sicut dist. 1. lib. 1. cap.
182. num. 6. laud. Rob. Ber. dicit Romanus Rota
Decanus in vna Romana. 12. May 1594.
vt in eius discursu, qui in calce huius
operis impressus est, vbi testatur sic
fuisse decessum in signatura Iustitie, se-
quitur Germani Praxi Cam. Archiep. v. 96.

1. Nam, §. ubi meminit, quod de dicta de-
cisione, annuens, quod obligatio in for-
ma Camere tollit omnia legum auiola,
itaque trahit omnes ad Tribunal Audi-
toris Camere non obstat privilegium
l. 1. v. C. quando Imper. Marchesio de iur. iudi-
fuit in de Audi. causatum i. par. 1. §. 2. c. 1.
na 93.
2. Facultates enim eidem Auditori Cam-
eræ à Summis Pontificibus concessas
se extendunt, & solent sibi vendicare ad
omnes obligationes Camerales, vbi
de quibuscumque fuerint facta, illa-
rumque est perpetuus ordinarius, &
executor, potestque procedere iudicialiter
ad omnes obligationes in paribus existas
& extra Vrbem contraxerit, vt pleon-
chiam post plures quos adducunt proba-
bunt Drex. de Mena quæst. 1. cap. 12. c. 1.
Dum Rota, in pæni fieri et dist. 1. lib. 1. par. 2.
vbi etiam, quod potest in causis super di-
ctis obligationibus procedens totam
Ordinarijs ad se abducere. Lauselli de elec-
t. lib. 1. pend. l. 1. v. num. 8. c. 1. cap. 30. l. 1. v. d.
tum alijs de quibus latè in facultatibus
dicti Auditoris Camere, & vide D. Rota
in pæni res. 140. §. 3. qui res. 113. ead. pæni
merito firmatur, quod obligatus in for-
ma Camere non potest opponere excep-
tionem incompetencie Iudicis, Mena
de de iudic. §. 93. num. 3. Saed. l. inf. 180. m. 13.
Amat. de res. An. March. 81. Graff. de excep-
t. cap. 18.
3. Et cum facultates dicti Auditoris
Camere contineant derogationes om-
nium privilegiorum cum clausula am-
plissimis dicti Gratiani loci et per eas quo-
que fuisse derogatum privilegio d. i. v.
cuius notitiam presumitur Principem
habuisse, cum illud sit privilegium vul-
gare, & notorium, & consequenter illius
derogatio censetur facta per secun-
dam privilegium, quamuis de primo
nulla fuerit facta mentio, ex Rota in cap. 1.
na. 77. de rescript. c. 1. Mench. qui naum
huius facinæ adducit de presumption. lib. 6.
presumpt. §. 1. num. 16. dum apparet de iocoe
Summi Pontificis, in casu de quo agitur,
eo quia illi dedit facultatem priuatiuam
quoad omnes in huiusmodi obligati-
onibus Cameralibus, unde etiam compe-
tendi debet personæ privilegiata, quo-
cum privilegio expressè videtur deroga-
tum, dum Auditores Camere facultates
expressè se extendant ad Comuni-
tates, & Vniuersitates, de quibus
in iudicium fuit facta mentio, quæ qui-

dem satis sub se comprehendant miserabiles personas,

- 7 Er licet optimè *Cochier. in suo tract. de iurisd. in exempt. par. 2. q. 466. l. 1.* tunc vigore Cameralis obligationis exemptum non posse conveniri enam Ordinario, Tamen suam fulcire videtur opinionem in eo, quia exemptus nec tacite nec expresse Ordinarium iurisdictionem prosequi potest, nisi eum Pontificis, vel Legati à latere facultate, ut latius dixit idem in eodem tractatu p. c. 7. r. h. 2. quia Pontifex est Diocesanus exemptorum, ut idem tutor q. 48.

- Vltra quod n. 7. ipsemet affirmat, id non esse verum ubi exemptus conveniretur enam Auditorio Camere, qui Auditor Camera creatus est à Papa generalis causarum Auditor, & inter cetera causarum genera demandatur, & executio obligationum in forma Camere, vnde tanquam expresse delegatus ad hanc similitudinem causarum generalitatem omnibus est Index competens ex quo est à Papa delegatus. *cap. antiqua de privileg. Alerti. in dictum, in verbis: mittat, scilicet dicitur, 5. Aliquando, Mass. ad form. Camer. oblig. q. 1. p. 2. no. 3. & 4. & 12. dicit tenere Viss. in prax. Roman. Cor. li. 2. cap. 4. q. 6. & 7. Annot. de iur. R. March. v. 7. no. 1.* iuxta quorum opinionem consilio ad favorem Damiani de Diamante à Viterbo.

SYMMARIUM

- 1 Privilegium Electionis Fori suffragatur minimè ab illius personis, licet dederint cautionem de iudicio sibi.
- 2 Consensit in Iudicium quis non censetur per cautionem de iudicio sibi.
- 3 Fori privilegium non amittitur per cautionem de solvendo iudicatum.
- 4 Qui petendo remissionem causa non amittitur per cautionem de iudicio sibi, vel iudicatum solvendo.
- 5 Debitum carceratus tenetur cautionem de iudicio sibi, & iudicatum solvendo dare.

ARGUMENTVM

Electio Fori Num cõpetat, quando privilegiatus satis dedit de iudicio sibi, seu de stando iuri, vel de iudicatum solvendo.

QVASTIO XVII

- R**egula sit affirmativa, nam testificabilis, & privilegiatus personam esse cautionem de iudicio sibi dederint, non per hoc arcentur, quin eorum privilegium allegare non valeant, de qua quidem cautione plura cumulat *Maur. Artic. in suo tract. de iudic. cap. 1.*

Cuius sane conclusio ratio principalis videtur esse, nam privilegium Electionis Fori non potest renunciari, nisi expressis verbis. ut latius in prima questione promulgatum est q. 2.

- 2 Ultra quod per hanc cautionem de iudicio sibi non censetur quis in Iudicio consentire, *Alexander in liquidam consolat. ff. de iud. Baldus in Auth. offitantes, in fine, C. de lit. inter. Anna singul. 113. Assever. in addit. ad Cappel. Tholoz. de. 181. quem pro hac opinione adducit Massius in suo tract. de iudic. executionis lib. 2. ampliat. 13. no. 3. pag. 152. col. 1. Treuarum. var. 156. lib. 3. ref. 26. ap. 22. de solm. D. Ruc. collect. de. 254. in fi. Viss. in suis decisibus conclusum in verbo Fori privilegium pag. 103. col. 2. qui idem 3 affirmat, quando praestatur cautio de soluendo iudicatum, quia per talem cautionem fori privilegium non amittitur, *Afflic. de. 133. num. 4. ubi etiam Viss. in addit. no. 7. Pias de Franch. de. 601. num. 18.* Et taliter quod per has satisfactiones non amittitur in petendi remissionem causa, *D. Ruc. in praxi resol. 54. tom. 2.**

Et ideo non obstante cautione data à privilegiatis, & miserabilibus personis de iudicatum solvendo in quocunque Tribunali potest ab illis allegari huiusmodi Electionis Fori privilegium, nam per similem cautionem praxiam iura non presumunt privilegium videri consentire in Iudicem, *Abb. & Artic. in cap. 2. col. 1. de iudic. Bald. in l. si comes accit. col. 1. ff. de iurisd. in iudic. Anna sol. 37. Marfil. sing. 227. de qua cautione plura cumulat *Maur. Artic. in tract. de iudic. cap. 2.**

- 3 Quare cum quidam privilegiatus sub præfatu debiti tanquam ceteros fuisset ad instantiam quorundam creditorum arrestatus per Regiam Curiam Claustris Minorum, & pro iudicii assecuratore, nec tanquam Regio Affessor sic mandante præfuerit cautionem de iudicio sibi, & iudicatum solvendo, ex

re-

adhuc istum forum declinando valeat Regia Tribunalia per viam electionis fori adire.

Q V A E S T I O XXI.

Quam conclusionem ne gratis sufficere videatur adduco rationem, et quia quoties aliquis fasces de parendo mandatis Curie, non per hoc fori privilegio, quod ei composit reuocatur, re coeleatur. *Alex. in Liquidam consulebat, ff. de re iud. Baldus in consilio, in fi. C. de ben. anton. Idem possid. Marfil. sing. 27. Ann. sing. 43. quem refert, & sequitur Trembicus. Varner. res. lib. 3. res. fol. 26. m. 28. Verificatio haec mater sub rudi solutione, & non sume meminit Viscontii sui diss. sui consil. in. in Verbo. Fori privilegium non amittitur. pag. m. 103. et. 1. & recenter D. Ricc. in collect. deis. collect. 254. in fine, par. 7.*

Iuxta quorum sententiam ego pronunciau tanquam Regius Iudex Civitatis Amalfis in causa Io. Antonij, & Marcelli de Auitabile cum Hieronymo de Florio sub gubernio D. Hieronymi Sicilianus Militis Neapolitani Actuario Io. Vincentio Camardella, cumq; a meo decreto fuisset appellatum ad Magis Curiam Vicariam, audiui ab una ex partibus illud fuisse confirmatum, & proxiimum me appellatum, & bene iudicatum per Regiam Curiam Amalphitanam.

S V M M A R I V M.

1. Electio fori datur privilegiata, & sapientia alia aliam Curia praestitit Procuratorum.
2. Renunciata privilegium Fori non videtur per constitutionem Procuratorum ad respondendum.

A R G V M E N T V M.

Electiois Fori privilegium Nam allegari possit, quando privilegiatus constituit pro curatorem penes acta in illa Curia, in qua fuit conuentus.

Regula sit affirmativa, ut in huiusmodi casu Electionis Fori privilegium bene valeat a privilegiato allegari, inde enim Robertus Manara loci Montis petusij populos conuentus in Regia Curia Agerula per Andream Cingonem pro solutione ducatorum sexaginta quatuor cum dimidio penes acta illius Curie constituit Procuratorem Hieronymum Caualerium, & deinde per viam Electionis Fori adiunxit Magnam Curiam Vicariam, nolui amplius in causa tanquam ordinarius Regionis Gubernator me ingerere non obstante quod pro parte Andream Actoris principalis instaretur in causa esse ad vltiora procedendum opposita electione Fori M. C. V. non obstant, sub pretesto, quod per constitutionem Procuratoris videbatur consensisse in illam Curiam, & ita indistincte pradicatur apud Regiam Tribunalia.

Nam per constitutionem Procuratoris ad respondendum coram Iudice, vel ad disputandum super exceptionibus, iura non praesumunt constitutionem vel iudicii, cuiusque foro consentire, cum argum. tex. in cap. si de delat. sum. etiam quia ita docuerunt Felinus cap. inter mai. nollum, de sententia, & re iudicata, & Bartolus cap. 1. et. 15. Verum primum de iudic. iuxta quorum sententiam alias praestitit eam tanquam Adcoctam ioculosa Petri Antonij Grassi de Cilestro cum Marco Anthonio, & Fabio de Leone fratribus, & hoc in anno 1624.

Inde inveterata praxis viget in Regijs Tribunalibus in istius expedienti prouisiones ad instantiam miserahilium, & privilegiatarum personarum, quamvis per ipsas appareat fuisse constitutos procuratores penes acta, & ita io dies sematur.

S V M M A R I V M.

1. Privilegiatus contra max. gaudet beneficio Electiois Fori.
2. Contra max. regulariter perdit privilegium dissolutionis suae.
3. Contra max. quod datur tacitam renuntiationem fori dissolutionis.
4. Contra max. Vassalli non inest Baroni, qui preest patre causa commissum.

ARGVMENTVM:

Electio Fori Num competat priuilegiato contumaci.

QVÆSTIO XXII.

Regula fit affirmatiua, quod priuilegiata. & miserabilia persona contumax gaudeat beneficio Electionis Fori, prout & ita vidi expedita præuisione M. C. Vicariæ ad fauorem Laurentij de Fusco priuilegiati non obstante contumacia contracta in foro sui domicilij.

Cuius regulæ palpabilis ratio illa est, nam licet inter alias contumacium penarum de quibus non latius in *piag. Regu. l. sub iudic. de contumacia. c. Bar. in summa de test. de contumax l. 1.* illa sit, quod per contumaciam amittatur priuilegium declinandi forum, tunc illa opponi minime valeat, vt communi sententia approbarunt DD. in Innocent. cap. praterea, extra, de delat. Bar. in l. ubi captem, ff. de iudi. Balas. si quis ex consensu. C. de Episc. Audi. Aluiz. si quis ex alia, ff. de iudi. Marfil. pug. 39. Folier. in p. ad. cum. ca. Verbo. Bannionur, no. 71. Mascarden. prax. S. C. gl. 71. item, no. 3. par. 2. Pias. de Franch. des. 4. 17. Olma. de iur. Cur. Ar. gl. 18. no. 8. Gid. de Bano in sua prax. c. contumax, no. 5. Dom. Reg. Tap. an. sumur. Reg. 10. 3. piag. c. ann. 43. Vbi de eum agi quod. Harca. des. 164. ad. 13. Bar. ad Cl. 4. 3. no. 30. Canale. decis. 2. no. 11. par. 2. D. Ric. in prax. 156. 148. no. 2. item. 2.

Tamē rationis ratio est, quia per contumariam tacite videtur, & intelligitur renunciarum foci declinatoriæ, argum. tex. in l. de iur. ubi Bar. ff. qui satisdant. Aff. de test. 133. qui iuxta supradictam opinionem decisum testatur, vt non vltimē meminit ipsum allegando Galupp. in p. ad. S. C. ed. de contumacia. c. 4. no. 39. p. 2.

Quæ sanē ratio dectri in casu nostro, dum icimus, vt alibi in Prima Sectione, firmatum fuit huic priuilegio Electionis Fori non posse renunciari, nisi expressissimā verbis.

Prout cum vassallus nequeat son foro in prouidicium Baronis renunciare, contumacia vassalli non nocet Baroni, quin, & ipse non possit petere remissio-

nem, Caran. Reg. 203. Anca. pug. 120. Capin. blan. in piag. Regu. 8. no. 3. par. 2. de Barro & vide Gius. c. 5. par. 95. ubi probant regulam illam, quod contumax non declinet forum non operantia, quia fuit superior illum reuendicare non possit, vt in dies in Regia Tribunalibus serua; ti videmus.

SYMMA RI VM.

- 1 Forum declinare non licet priuilegiato facti dendi l. supra cum defuncto. Et quid si l. non sit constitutum cum defuncto, no. 12. Et quid si instantur effi; perempta, no. 13. Et quid si ista nulla, no. 14.
- 2 Hæret sequitur forum defuncti. Et dicitur eadem p. sine eam defuncto, n. 3.
- 3 Testamentum defuncti dicitur, et heredit.
- 4 Promittens pro se, hereditis promissis videtur.
- 5 Obligatio non variatur ex persona successi; ni.
- 6 In iudici; quasi inuocabitur.
- 7 In creatum in persona defuncti transit ad heredem.
- 8 Praescriptio inchoata contra defunctum persequitur contra heredem, nisi sit papilla; no. 10.
- 9 Primam, et secundam beneficium derogat in papilla in causa cum p. ad. defuncto inchoata.
- 10 Ecclesiastici succedunt laici quando testantur sequi iudicium iam captem.
- 11 Adla eradicatua peruenit perempta instanti, nec Indici satisfacti datur, no. 15.

ARGVMENTVM:

Electio Fori An concedatur in lite incepta cum defuncto, cui priuilegiatus successit.

QVÆSTIO XXIII.

Regula fit negatiua, quod miserabilia, & priuilegiata persona in lite incepta cum defuncto, cui successit nequeat declinare forum, licet ubi persona priuilegiata succedit in lite expra, tanquam hær. non potest fori declinatoriam opponere, sic inquam de l. re Regi est sancitum vigore R. M. C. V. 334. & ita, notatur Pias. de Franch. des. 334. et 364. Celo

Causa in tract. de nud. artic. et prob. gl. 1. n. 53. pag. 2. V. de si. dec. 2. 6. C. de ill. iur. iur. li. 3. cap. 8. n. 45. Testatarius. var. res. lib. 2. v. 1. fol. 2. de ci. et. Ther. in compend. de si. Argui in iure. Remissi causa incepta. iur. 2. vbi huc locum in antiqua impressione allegat Carrab. fol. 218. sequitur etiam D. Alex. in allest. de si. res. lib. 2. 309. vbi pariter nota allegat Palam in duos. iur. comm. et Riqui gl. 1. 6. par. 2. n. 9. qui similitur nos citat in hunc loco, et ita in facto annis non longe elapsis fuit decisum per Magnam Curiam Vicaria in causa Morum de Troysio Geseuensi cum nonnullis muneribus familiae de Roberto. et intra hanc eandem opinionem perfricasse D. meum Genitorum 10. Dominicum Nonarium ad fauorem Magnifici Fensilei de Sion conera Camillam de Honofrio reminiscere.

Liter de iure communi aliter procedere, et totum contrarium praestiteri apparet ex Gramatur addit ad C. gl. Rog. gl. 1. de iur. iur. 12. in si. qui sic ita fuisse tunc temporaria decium per Magnam Curiam Vicaria, Petia ad Gram. de si. 32. n. 2. et ita decium Hispania testatur Valasco. super dilig. de si. 116. argum. l. Reg. Hispan. lib. 3. tit. 4. §. 3. in cap. et Orfan.

Quoniam sane regula pluribus iustificatur fundamentis, siquidem haec tenetur sequi formam defuncti non obstantem propria privilegio, vbi l. haec. absque. ff. de iudic. instance enim tunc cum defuncto transie in heredem, l. si consensit, §. fin. ff. de iur. iur. iur. vbi Alex. in l. 2. l. L. n. 1. §. 1. de iur. iur. vbi Bar. ff. de iur. iur. et in l. si is qui Roma. ff. de iur. iur. vbi in l. si intra. ff. de iur. iur. test. minor. Sueton. iur. 31. n. 8. vbi de. de iur. iur. conf. 20. n. 3. 1. Marten. in praxi de iur. iudic. par. 3. n. 12. Franc. Mart. dec. 323. n. 4.

Præterea, nam haec consuetudo vna eademque persona defuncti. l. 1. Authem. de iur. iur. et mortu. praestant l. heredem. ff. de reg. iur. l. cum et iurare. C. de res. vend. Anthon. conf. 244. Puer. in l. 1. n. 91. C. de bon. matris. copiose Gabr. in l. 1. de reg. iur. Ladaus. dec. 335. n. 7. et sermo defuncti dicitur per optus heredem sermo. Si cum. conf. 293. col. 1. vbi 2. Cagnul. in l. 1. C. de post. inter. imp. et vnde. Riqui. conf. 75. n. 7. Inde facium nomine defuncti per heredem edificari potest l. qui ruius. §. si present. ff. de iur. iur. haberi. Bart. in l. huius. iur. vbi. vbi quare. ff. de iur. iur. Alex. in l. si clarius. de iur. iur. iur. n. 3. ff. de iur. iur. conf. 163.

et. fin. imò ad ipsam videtur edificare. Bart. in l. 1. ff. de iur. iur. iur. Alex. conf. 75. col. 2. ibi. 3. et. conf. 92. n. 4. l. 4. faciemusque heredis reputatur factum defuncti. Alex. conf. 185. per 11. n. 1. vbi. 5. agri. plagam. ff. de legat. 3. et testamentum defuncti. et de heredis vnum. et idem ceptantur. Cagnul. conf. 64. et heredi non potest opponi, quod non sit nominatus in instrumento, quia nominato Ioanne eius heres ecclesie nominatus. Balan. l. 1. C. quod de legat. et idem acquiri heres improbatum factum defuncti. d. l. si cum et mari. C. de res. vend. l. si res. ff. de bon. Antius. Ladaus. p. 151. ff. ad l. 1. de iur. iur. §. 1. et qui promittit pro se, pro hereditibus promississe censetur. vbi ex gl. et Bar. in l. si ff. de verb. oblig. tradit Alex. conf. 3. n. 69. et promittens tantum de facto suo minime videtur excludere heredem. Bar. in l. si si secunda si secunda. ff. de iur. iur. iur. Balan. in l. si C. de adempt. Alex. conf. 12. col. 5. inde hec potest declarare mitem defuncti. Amplius facit, quia obligatio non variatur ex persona successoris, nec ius alienius ex mutatione persona deierius reddendum est. l. 2. §. ex his. vbi Gl. concordantes adducit. ff. de verb. oblig. l. cum eadem. §. parte parti. et ibi Cagnul. ff. de par. enim debet esse fortuna heredis. et defuncti. gl. in l. 2. in si. C. de iudic. et ibi. expus. Filium in rap. quia. col. 3. in si. de iudic. Cagnul. in l. 2. n. 252. C. de post. inter. imp. et vnde.

Similiter confert, quia defunctus eo uenit coram Iudice, videtur quasi contraxisse cum aetere. ne possit formam declinare, cum in iudicia quasi contraxisset. 3. idem si iudic. ff. de post. et de iur. iur. alleg. ap. quia. col. 3. in si. de iudic. haec autem tenetur celebratum celebratum a defuncto seruare. d. l. cum a matre. C. de res. vend. Bar. in l. 1. de res. ff. de iudic. ergo iudicium debet prosequi coram eo, coram quo citatus fuit defunctus, nam si cui heredi necessum est defuncti contrarium seruare, ita et iudicis, valet enim argumentum istud. l. si pupille. §. si quis ita. ff. de negot. gest.

Et tandem innatur supradicta, ad quia ius suumatum, et creatum in persona defuncti transie actiue, et passiue in heredem. Alex. in l. matre. C. de res. vend. l. 2. C. de heredi. abs. Cagnul. in l. heredi. ff. de reg. iur. Alex. conf. 123. n. 6. et cum modo transmittitur in heredem, quo erat apud defunctum, idem dicunt quod de-

fun-

functo spoliato potest agere hæres ex persona defuncti ad recuperandam possessionem, *Cum inf. 329. n. 45. ubi. l. Betti. alius cumulus inf. 75. per tot. ubi id comprobatur, & quod ius est iam in esse deductum non attenditur finis, sed principium, datus inf. 81. §. Sahim, ff. de dem. castel. & ex ea calu successor non videtur privilegio, *Inf. 75. ff. de iur. fisci. l. et quidem, ff. de iur. & ita arguitur Arum. in d. rap. qua. col. fin. de iudic. Caput. in ca. l. 2. n. 257. vers. 5. et fin. C. de iur. int. empt. et vendit. & hunc præscriptum firmata contra defundum consumatur, & perficitur contra hæredem etiam privilegiatum, *l. 1. C. si aduoc. f. f. si fundum, ff. de fund. dona. ubi præscriptio inchoata perficitur in præiudiciu doris, que valde privilegiata est, ceterum tradit Causa, n. cal. de excep. 4. except. 22. n. 6. ubi quod præscriptio inchoata contra defundum, perficitur contra hæredem minorem, etiam si sit præscriptio longissimi temporis quadraginta, sex annorum, *Cadem. in rap. 2. quæstio. 1. de testam. in integ. Actum, dicens communem inf. 104. n. 5. Col. conf. 289. n. 3. Sfor. Odd. in trall. de rescript. in marg. 10. §. 90. act. inf. nisi sit populus contra quem durante pupillari aetate præscriptio contra defundum inchoata dormiat, *l. Emilianus, ff. de iur. h. n. et in cognom. C. quibus non obstat lingua temp. præscript. gl. et Bal. in l. fin. C. de præscript. reig. vel quodam auct. pulchrè Bal. in trall. de præscript. in 6. par. n. 34. ubi dicit communè lo. de off. V. abbat. 193. n. 4. l. 1. n. 2. & ita in factu requisitus de vno ab Illustrissimo & Excellentissimo Domini Principe Satriani respondi.*****

Quare omni ratione concludendum est causam inchoatam coram Iudice defuncti, minime debere trahi, & finiri coram alio, prout notantur Caleros in d. l. hæres absens, C. in l. qui Roma, ff. de iudic. Alijs. de l. in l. vnu. n. 2. C. quando Imper. inter pupil. et ad Gratian. lib. 4. dist. 1. forens. cap. 1. 87. n. 27.

11. Declara tamen suprapositam regulam procedere ubi lis est contestata contra defundum, at secus si solū capta sit, *D. Rep. Tapia in ca. test. Reg. Salmum. n. 29. Caput. in rap. 8. de Barce. 244. Vin. dec. 250. n. 2. idem asserens esse in primo, & secundo beneficium, quod pupillus petere nequit, ubi lis est inchoata. & conclusum cum eis patte defundum, & sic decium refert in Regia Audientia, Appulex, & similiter*

etiam per S. C. dicit *Aff. dec. 12 & h. et b. Carac. sing. 177. quod præfatus vbi Advocatus in causa Helena de Fio. filio.*

Indè distinctionis federe possumus uti circa illam venientiam questionem apud Doctores, an Ecclesiasticus succedens laico teneatur profectui iudicium iam captum in eodem foro, circa cuius articuli resolutionum iuxta morem sa diuifere scribentes in contrarias opinionones, alij pro affirmatio, & reliqui pen negatiua, vt latius reassumunt *Vint. in silas comm. ap. m. ch. 108. Sicut. de Ind. 2. caus. crim. lib. 1. cap. 1. Paris in præf. crim. in de imp. p. 8. n. 46. Canal. comm. in ca. crim. q. 36. Sord. conf. 122. et det. 110. D. Rer. d. off. C. de Archiep. 218. p. 4. Bunt. de legib. disp. 10. c. 2. par. 1. 1. Ambr. fin. de immunit. tit. c. 20. n. 43. Anton. res. 49. lib. 1. Far. ch. contra iur. lib. 1. c. 42. Ad. f. fin. c. 1. n. 1. ad caus. de p. 2. tit. de p. fin. q. 8. sum. 2. Dian. in res. moral. trall. de immunit. eccl. com. fil. 24. Tamburcin. in ca. de iure Abbatis. q. 22. disp. 1. §. 1. quod affirmatiuum opinio non potest procedere quoties Ecclesiasticus hæres succedit laico, cum quo repetitur lis contestata, ac negantiæ sententia est vera vniuersumque lis non repetitur contestata, nec conclusum cum laico, prout tenuerunt ex recentionibus *Spin in spec. testam. gl. 33. n. 75. Gratian. dist. f. c. c. lib. 1. cap. 1. 6. n. 33. Grass. qui plures adducit, & hanc materiam copiose tractat. de eff. c. de cass. lib. 1. n. 281. vers. sub ampliatum tertio, recitè Catell. dec. 320. p. 2. ubi ita decium fatetur, si quæ in dies seruat aie.**

Declara etiam firmam regulam contestate, quoties lis inchoata est peremptoria, id quod dictum est successorem non posse vi proprio privilegio ad declinandum iudicem esse verum durante illa huius instantia, sed ubi est peremptoria instantia, quomuis adhuc obenerit insufflationem spiritus, & ipsius instaurationem tunc hæres privilegiatus potest vi proprio privilegio, & allegare fori electionem, *Arena alleg. rap. Palma in d. n. c. f. c. c. comm. et Reg. gl. 1. 6. n. 24. par. 2.*

12. Peremptoria enim instantia, percont omnia acta ordinatoria, & habetur ac si lis nunquam fuisse incepta, vt plenè per *Afin. in præf. crim. 3. 2. cap. 1. 5. Ronch. et al. in trall. de iudic. in leg. 1. 6. lib. 3. n. 17. Lant. in d. alit. 3. 2. 4. de alit. in pond. n. 698. ubi*

- 1 *Dilatō quinquennalis, qualiter censetur.*
Et quid si debitor non assensit velle cedere bonis, n. 2.
- 3 *Electio fieri iussu vbi agitur de causa quā quinquennalis dilatio.*
- 4 *Remissio non datur in causa concursus.*

A R G V M E N T V M.

Electio Fori An sit concedenda
vbi agitur de causa concurrentie in quinquennali
li dilatione.

Q V A E S T I O XXIV.

Regulariter solet inquam dilatio iudicis ministerio debitoribus, concurrente maiori summa, & numero creditorum, reluctantē etiā minori summa, & parte creditorum, quae dilatio quinquennalis vulgō appellatur, fundamentum habēs, ex l. maioris ff. de pall. et l. 76. C. de riss. hinc, vt inquit Cuiusius in suo iherusal. 2. cap. 10. & latius in materia Graua in suo tract. de scriptur. generalib. 3. tit. de liter. indicial. sin. datur, vel mutatorij, Graff in tract. de except. cap. 32. Tremanus, var. rescrib. 3. rescrib. 3. rescrib. 1. 2. et 3. de solut. Muscatel. in praxi fiducijs. par. 2. quast. 2. de pcella in sua turam. pauper. et de dilat. quinquennali, apud quos hae materia diffusē est tractata.

Quod quidem stat in viti di observantia in ooltris Regijs Tribunalibus, in quibus quāvis conceditur talis dilatio, etiam quod debitor non assensit velle cedere bonis, vt apud Praefid. de Franch. des. 2. sequitur Vm. dei. 38. vbi quod licet iō Saero Consilio consequatur si cōcedi dilatioem quicquē oalem ad instanciam creditorum pro maiori concurrentium quantitate, tamen iō Regij Audientia Capitaorū Apulicæ, & Comitiatus Molisij, & in Sacra Regia Audientia Terræ Bari pluries huiusmodi dilatio fuit concessa quoque ad instantiam debitorum, ex d. l. 76. C. qui hinc poss. vbi conuenienter, fauorabiliterque disposuit, quod si debitor velit, atque determinet bonis cedere, nisi sibi dilatio prememorata quinquennalis ad sciendum coocedatur, tunc nempe datur in

vbi n. 340. voluit, quod instantia perempta effiāus inhibicionis facta per iudicem omnino annullatur, sequitur Rom. Lun. conf. 821. n. 20. lib. 7. Sard. conf. 160. n. 22. lib. 2. affirmatos, instantia perempta desinere amplius esse lirem, taliter quod cessare in hoc calu vxiūm in iugio, & eē de qua litigator valldē alienari possē, reouunt post aotiquorum scholam, Gabr. conf. 32. n. 8. lib. 1. Alandus in tract. de inhib. q. 113. et Tisau duss. 199. n. 9. nec iudicis iurisdicō durat, l. fella, 4. §. qui hinc, ff. ad Trebell. l. de Amic. conf. 32. n. 9. itant per sona priuata dicitur assuetūe Vm. in tract. de nullit. tit. de nullit. ex desist. cursu. 113. et 137. eam seq. Lud. des. Loris. 43. n. 20. Alinoch de arbi. iud. q. 67. n. 17. & latiori calamo Carpan. qui per plura conglomerat de iurisdic. iudicis instantia perempta in summis ad Stat. Mediol. cap. 1. §. n. 108. eum seq. par. 2.

Declarā similiter suppositam regolā cessare, quoties iudicium incipium cū de functione effiē ex aliquo capite nullum, quia sic persona privilegiata posset per viam electiois fori declinare illo iudicem, eo quod iudicium nullum pro nō iudicio habetur, quia nullum quod est nullum producit effectum, cap. n. prax. de reg. iur. in d. l. n. dubium, C. de leg. indē vbi curatio est aliquo modo nulla lius pendentia non induci ut. Prob. ad Alinam d. in rub. in l. p. iud. in d. Dec. conf. 460. n. 21. Affi. dec. 336. n. 14 et seq. Lensis d. de att. in par. 2. c. 4. in prax. n. 24. Scribitur i. n. 99. quod per citationem, & processum nullum non siue quis delinat esse pacificus possessor ad effectum regulæ de annali possessore, & leuentia nulla non appellatur fecentia, l. 4. §. tandem, i. ff. de re iudic. taliter quod solium vigore huiusmodi sententiæ tanquam indebitum repeti potest, d. iō in prax. exten. l. 2. n. 14 n. 6. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 21. n. 1. et 1. par. 1.

Declarā tandem, quod privilegiatus in libris iocēptis cum defuncto possit decimare forū, quando per patres fuisset licet etiam, & renunciatum, quia tunc singula acta peiunt, & lis habetur pro non ircepta, Bal. de 441. rem. 3. Carpan. super Stat. Mediol. cap. 21. n. 58. par. 1. & alij, quos refert, & sequitur Graff. in tract. de iussu l. r. eff. 1. 4. 31. 8. & confert de iussu Rom. apud Mediolan. d. iussu 3. de iussu.

io electione creditorum dare istam dilationem, taliter, quod debitor in hoc iudicio deferatur actor, non autem creditor.

- 3 Verum ubi agitur de causa concurrente in quinquennali dilatione, si agētes sint privilegiati in tali casu non possunt uti Electionis fori beneficio, ut in proprijs terminis notarunt *Cala in tract. de modo actus, glo. t. nu. 97. & V. m. d. dec. 38. num. 8.* ubi voluit causam concurrentem in quinquennali dilatione terminandam esse ubi capax est, quamvis creditores remissionem petentes sint privilegiati, & fori electionem habeant, anouens ita fuisse decretum in Sacra Regia Audientia Terra Bati de Anno 1559. in causa aliquorum de Ciuitate Ruborum, dōm petita remissione per Magnificam Iohannem Gentilem de Terra Baroli ad suum Iudicem fuit prosumptu, prædictam causam remanere debere in eadem Sacra Regia Audientia, & in ea procedendum, petita remissione non obstant, ad quod allegat *Vesilina addit. ad Assi. dec. 380.* qui patitur fateri per Sacrum Regium.
- 4 Consilium fuisse coactam dilationem quinquennalem debitori ad instantiam creditorum concurrentium respondentibus alijs creditoris minoribus in qua sitare inter quos exibat clerice petens remissionem ad Iudicem Ecclesiasticum, aliter fuit facta remissio, peccat etiam de hoc meminere *Mesias, in p. cas. Sac. Conf. glo. Tenetis, nu. 100. in fin. p. 2. lib. 2.* & recentior *Thou, in compen. Decis. Regni, in 7. tit. dilatio quinquennalis, il quinquies, tum. 1.* & iuxta supra dictam principalem regulam requiritur libenter votum impartitus sum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Citatus ad recognoscendam apocam non potest forum declinare.
- 2 Declinatoria fori, an & quando de iur. aduersus Apocam, & nu. 34. 5. & 6.
- 3 Misereabilis persona in Cassa alioquin, & Pragmaticis, non censetur comprehensa, quando de eis non fit mentio.
- 4 Privilegium concessum Ordini S. Benedicti, ut possit alienare sua bona, cum decreto duorum Patrum, an sit reuocatum per decretum monasterij, de Rebus Regularium non alienand.

Electio Fori Num competat privilegiatis personis, qui fuerunt citati ad recognoscendam Apocam.

Q U A E S T I O XXV.

- 1 **R**egula est, quod citatus ad recognoscendam Apocam, non potest forum declinare, sed respectu recognitionis causa sit in foro actoris, ut tradunt *Carnot. in Rita M. C. V. 54. num. 2. Cal. de modo actus, & probas glo. 1. nu. 80.* ubi dicit non esse locum remissionis causæ ad Iudicem domicilij, quando M. C. V. citaret aliquem ad recognoscendam apocam, nam in huiusmodi casu ante apocæ recognitionem, causæ remitti non solet, & sic post *Cassanum* seruare inquit, sequitur etiam *Mysereabilis* in p. m. Sat. Conf. in glo. competentis, nu. 99. per hæc verba videlicet, Item citatus ad recognoscendam apocam, non potest forum declinare, sed respectu causæ, scilicet et recognitionis faciendæ forum ipsius citati declinatur ad forum actoris, nam citatus tunc recognoscitur in foro actoris, imo aliquando etiam apocæ recognoscenda non censetur, quando recognoscitur aliquis foris aduersus apocam appellatam, namque debitor tamen ad probandam, vel ad soluendam in eodem loco, ita dicit *Ferr. de substat. in tit. de off. Magist. in lit. in fin.*

Ad quod pariter videndus est *Regem Reut. in prag. Regni 64. §. item vltimo, de off. p. m. Conf. ad n. 38. cum seq. ubi loquendo de declinatoria fori aduersus apocam distinguit, quod, aut remissio causæ petitur ante factam recognitionem apocæ præsentate, vel post recognitionem, aut post depositam factam, seu constitutum debitorem in carcere, iuxta formam, dicitur pragmatice mandatis non audiri, nisi in vinculis, vel facto deposito.*

- Et primo tempore sic videretur esse locum remissionis etiam in Apocæ petita, quam in Baneraria, siue petatur remissio à parte, siue à Barone, seu alio Iudice ex præheminentia M. C. V. allegat *Cerant in Rita 54. nu. 2.* & assignat rationem, ex *Rebus* in m. de theograph. art. 1. et scilicet per mortem debitoris petens probatio scriptura per recognoscendo.

ionem, quæ ratio militat in utroque
claco casu, nisi Baro haberet speciale
privilegium cognoscendi etiam de re-
cognitione scripturarum, nam tunc in
Apocis priuata datur remissio, licet se-
cus in Bancarijs.

Secundo tempore dicit, vel recogni-
tio est facta in gratiâ, ve quia conuen-
iens negat apocam esse sua manu scriptâ
vel subscriptam, & tunc iam in apoca
priuata, quàm in Bancaria erit locus re-
missioni, quocunque petatur.

Vel recognitio est facta affirmatiuè,
asserendo esse scriptam, vel subscriptam
propria manu, & tali casu locus erit re-
missioni in apoca priuata, nisi in actu
recognitionis, aut deinde opponatur
aliqua finis exceptio ex sui inspec-
tione, nam tunc non remittitur, & ex
præheminentia M. C. V. datur terminus
ad probandum, alias ad solvendum, ex
*Carac. in d. r. 34. ante num. 3. & Fier. di
subsist. lib. 1. in ca. de Offi. Magist. Illust. ar.
quod putat verum R. in d. supra num. 44.*
si remissio petatur nomine principalia
conuenti, et secus si Baronis, cùm iur-
isdictionis sui scireeceptiones,
etiam finiales, & ita ego rogatus di-
rectam in quadam facti contingen-
tia in anno 1627.

In apoca veti Bancaria annuic, nul-
latenus esse locum remissioni, asserta
dispositione 14. prag. 68. quæ directas Au-
dientiam, & sic omnes exceptiones ei
competentes tollit, & præsertim excep-
tionem declinatoriam Fori, ve est vi-
dere p. nos ad bancarum sic dictum refer-
ri in ca. in dec. S. in 2. an. 35. per. 3. Conar.
præd. quest. 49. 23. an. 3. quoniam in facto in-
caus. Maritij Francoenarij, vti Aduo-
catus testabatur.

Quo ad apocas priuatas tenet nullâ
cadere inspectionem, supponendo quod
remissio iam habuerit effectum suum,
sive in primo tempore ex privilegio, si-
ue in secundo tempore ex natura cau-
sæ. Et quo ad Bancarias, si Baro habet
privilegium ip. citate, cognoscendi etiâ
de Apocis bancarijs, in loco remis-
sionis ad sui soluantiam, non sufficeret,
quod pro hac remissione in apoca ban-
carijs, Baro habet privilegium cogno-
scendi de instrumentis liquidatis, sic que
semper obtineatur in Aula Sacri Con-
sillis, in qua ipse residet, licet ut sub-
dens, quod sub die 28. Sept. Anni 1616.
cùm hic casus accidisset disputandus in

causa Vincenlij Vitelli cum Carolo
Campagna contento, cuius remissio
petiatur Magno Admiratus vigore
suorum privilegiorum ad relationem
Magnæ Curia Vicaria, quæ prouiderat,
quod facto deposito priuidebatur super
petita remissione, conuocatis omnibus
Consiliarijs quatuor Aularum ob di-
uersitatem decisionum in similibus fa-
ctarum fuit, læt disputatis assensibus
respectu omnium trium temporum su-
pra consideratorum, & di. terminatum
ad maiori parte votantium, vt respectu
primi, & secundi temporis, nullo modo
sit locus remissioni petite per Barones,
aut alios habentes iurisdictiones, etiam
quoniam ad Magnum Admiratum, & sic fuit
confirmatum decretum M. C. quo respic-
iebat secundum tempus, quo post ad
certum tempus s3 post factum deposti-
tum, vel constitutum debitorum in vim
eius, fuit conclusum, quod possit esse
locus remissioni ad instantiam Baronis
in Banca M. C. tunc Signorelli, & insuper
fuit factum decretum generale tenoris
sequentis.

*Sabena difficultate in sacris ad p. ista Indis
ob variis decisionibus in resalut. an possit Indis
quandocumque conuocari Signis Apoca Bancaria
inter priuata remissio prouideri, quid faciat
dispositum, aut se constituat in Vinculis, vti di-
beat prout prouideri ante omnem super petita
remissio.*

*Die 28 Sept. 1616. N. pr. Congregato dispo-
sacra Consilio idoneo Illustr. Regis Marci
Antony de P. nos Marchionis Sacelli Angliæ
Regij Cellarum Consilij, & Praefidi S. C. Vi-
ceque Præbendarij pro diuina dicta difficultate
intrinsecum præfati Illustr. Marchionis
in infra scriptis Mandatis, Regis Consiliarij,
fuit declaratum pro obseruancia Regis pro-
gramma adia sub die 13. Ianuarij 1588. in
1. an. p. ista, & mandandi Signis apocam de
ri. illarum publicis Banis non esse admittenda
exceptiōnes fori declinatorie, sunt apponenda
à parte, suis à Baroni, aut quousque
Curia præsentante causa remissionis, instans
queramus privilegium, nisi p. ista apocam reco-
gnitas, aut legimus resalutatis fuerit factum
dispositum per debitum conuocatum, vti se
constat in vinculis, p. ista sum. Et assensu
Antonij de Macerata S. in.*

Quidquid tamen sit in supradictis,
vbi conueniens esset miserabilis perso-
na, cederem posse in tali casu vti be-
neficio electionis fori, cùm ille in legi-
bus, statutis, pragmaticis, & constitutionibus

Z. bua.

bus, & decretis generalibus, nunquam ecclesiæ eius comprehensæ, nisi in specie de eis fiat mentio, ita ut quando generaliter loquuntur miserabilibus non comprehendant, quousiam miserabilium personarum causa si imper exceptuatur à Priori ipse legislatoris concessit, quando id expressimè & potuit, nec expressimè, tanquam specialiter privilegia argumendo eorum, quæ cumulat Camillus de Lencastro l. 10. c. 7. ubi pluribus concludit, privilegium Apostolicum concessum Ordini S. Benedicti alienande bona contra decreto duorum Patrum non censeri renovatum ex posterioribus Pontificalibus prohibitionibus, si in eo expressa mentio non fuisse facta, quod est notandum pro intellectu decreti novissimi Sacre Congregationis (de Rebus Regularium non alienandis) taliter, quod iuxta suapte suadetem vires Prag. Regni supra allegatæ, nempe 64. §. item volumus, de officio pætor. Cass. cessare in harum miserabilium personarum causis.

S Y M M A R I U M :

- 1 Electio Fori facta non cessat cessante causa miserabilium, quidam contrarium, non. 2. Etiam si non fuerit in contestata, non. 20.
- 2 In capta in iudicio privilegia non remittunt iustanti causa primordialis privationis.
- 3 Quædam privilegia, quæ perduxit litem ad aliquod Tribunal, si cesset non pre iure confert illam ad aliud.
- 4 In quæstione non cessat iustanti causa.
- 5 Effectus causa consummata, non cessat cessante causa & non. 27. Item etiam si sit inchoata, non. 8.
- 6 Inchoata superueniente post iustantiam alium non notat.
- 7 Status primus qui in iudicio fuit est insuper iudicatus.
- 8 Differens non cessat cessante causa dispensationis.
- 9 Irregularis dispensatus ad etiam ob privationem, licet cesset illa causa, post iudicatum.
- 10 Legatum prelatum ob pauperiam non cessat, si idem sit collatus Episcopatus.
- 11 Error impetratum ob pauperiam non iudicatur, si tempore executionis impetrans sit divus.
- 12 Privilegium iuratum mulieris ad ex-

grados decimas, non cessat acquisitis divinis.

- 13 Quarta debetæ molari pauperi, tempore mortis maritis, postea non iudicatur.
- 14 Maior testium in causa, quæ sunt septem, tempore mortis decem.
- 15 Actus qualiter intelligatur res in eodem statu permanenti.
- 16 Mandatum quando morte mandantis expiatur.
- 17 Inducium incipit à iure reabilitationis.

A R G U M E N T U M :

Electiois Fori Beneficium, Num duret quando miserabilitatis Ratio cessat.

Q V A E S T I O XXVI;

- 1 **R**egula est communi casculo à DD. incepta, quod electio fori facta à miserabili persona, minimè cesset cessante causa miserabilitatis, ut plena manu comprobat Valase de off. Litis. 17. Folles in Cons. Regni, de iur. non. 30. non. seq. ubi etiam de Reg. Tap. no. 18. Testar. dec. 177. non. 4. ubi Gasp. Filias, et de decursu in Sinatu Sabaudie recenset Mench. de arb. Induc. cas. 66. non. 36. in add. lib. 2. Gench. de off. 82. no. 13. Paschel de patr. potest. p. 2. no. 100. D. Ric. qui nos allegat in prima impetitione de off. Cur. Archiep. 174. no. 5. p. 3. Birrell in summa de off. de iuramento per h. i. rescripta, no. 30. non. 2. Caplin in pragm. 8. no. 10 de Bara. tom. 1. et passim, quæ super ead. pragm. cap. 44. no. 1. item. 2. ubi fitmæ, quod sic nec Baro poterit petere causæ remissionem, ut diximus supra. p. 6. no. 3. §. 1. 2.
- 2 Et licet totum contrarium avertant Casan. in Rit. M. C. V. 233. q. 4. et Calde de iud. act. ex prob. glo. c. m. 83.
- 3 Tamè à prima opinione uti magis recepta, in Tribunalibus, & communiore calculo DD. approbata ne recedat.
- 4 Lis enim capta to iudicio prioritate non debet remitti cessante causa primordiali privilegio, quia sufficere debet, quod tempore litis motæ, & electionis per iudicem sit ad iurisdictionem citatoris, siquæ postea, ubi DD. non. 11. ff. de iudi. eam causam continet effectum cit-

gij Fisci apud Danijl. Aduasium Ma-
giz Curiz Viceniz.

S V M M A R I V M.

- 1 *Conatus in loc. contractus non delinatur*
rem.
- 2 *Conatus seruare forum illius Iudicis, in*
animo contractus contraxi, si ibi tamen repe-
ritur, nu. 4. Nisi propter sua etiam iustit,
mem. 5.
- 3 *Locus in quo distictus fuit celebratus, atten-*
datur.
- 4 *Præter in loco contractus non renouatur.*
- 7 *Locus contractus non attenditur ubi alibi fi-*
latus designatus.

A R G V M E N T V M.

Electio Fori An habeat locum ubi
privilegiatus conuenitur in
loco contractus.

Q V A E S T I O XXVII.

Regula sit negetiua, quod ha-
bens fori electionis privile-
gium ibi potiri non possit,
ubi esset conuenus in loco
contractus. Cuius tunc est de modo articuli. Et
prob. glo. 1. nu. 67. Gratian. distict. forens. c. 56.
nu. 1. D. Rur. de res. Cur. Archiep. Neap. 256
nu. 27. 3. ubi non allegat, & sequitur. Et
prima impressione huius operis.

Cuius regulæ palpebilis ratio datur,
nam contrahens locatur forum Iudicis
in eorum territorio contraxit, l. 2. C. de
iurisdictione Iud. libere abster. §. prout, ff. de
iudic. cap. Romanus §. contrahentes, de fore. com-
petent. lare hoc examinatur. Ceteris, præter,
quod, cap. 10. Dicit. reg. 642. Cui de iuram.
confirmat. §. 1. et 6. Ballaz. in spec. Petre. rub.
2. c. 7. Insum est, ubi copiose addit
Auct. respo. 40. Anter in cap. 27. Pedet in
in glo. Ex quo Canol. comm. contra remon.
q. 154. D. Rur. collect. de res. c. 33.

Quam conclusionē ampliarunt DD.
hebet e locum pro distictu, & sic reso-
lutione, et refectione contractus atten-
ditur locus ubi celebratus fuit, Cuius de
proress. cap. 2. r. 1. nu. 24. Terraz. de Iure-
nu. 2. glo. 5. nu. 8. Gratian. distict. forens. cap. 14.
num. 22. Iacet Cuius de modo articuli. d. glo. 2.

nu. 68. affirmet, supradictis non proce-
dere, ubi non agitur ad obliuionem
contractus, sed ad distictum, elegat
Ballaz. l. 2. nu. 1. C. ubi. Et apud quem reperit.
restit. in error. ubi Castrop. ait ita respon-
dille de factis cum esse interrogatus à
quodam Doctore primo anno, quon-
tem et legendum Paduz. subdēs, quod
tunc non eret memor. doctrinæ Ball.
sequitur Soc. reg. 150.

Declarat amen anteposita esse verā,
quoties in loco contractus, vel distictus
conuenus reperietur alius locus,
ut in dict. iuribus. Melonchac. Insuperum cō-
trouers. cap. 52. Cardos. in praxi Iudic. Et Ad-
monest. Verbi, Form. nu. 2. Melon. de brachio
facular. cap. 28. nu. 6. quia in contractibus
regulariter non habet locum remissio,
cap. fin. de fore. compet. lare Ceteris, in collect.
iur. Canon. collect. ultim. Tholom. in de res. c. 3.
nu. 1. Roman. 247. p. 3. & vide Bress. in sum.
de res. c. 1. de fore. compet. nu. 47. et 1.

Et ubi contrahens repetitur in loco
contractus, ibi conueniri potest non so-
lum si erit laicus, sed etiam si sit cleri-
cus, etiam si ebsque licentia sui Episco-
pi in aliena Diocesi contraxerit. cap. de lo-
co, ubi notant DD. & in d. cap. fin. de fore.
compet. lare cap. 1. num. 67. rube. de ender.
etiam si casu ibi reperietur, ut destitum
in Curia Archiep. Neap. testatur D. Rur.
alleg. de res. 296.

Non cemen locum habet communis
hæc traditio superius retera. si contra-
hens contrahendo renouet proprio
foro, quia tunc sit remissio, & si in loco
contractus non reperietur, ut est, §. glo.
fing. in l. 1. ff. si quis in iura. Verat. numerat, quā
notandam dicit Benthid. nu. 3. Vbi Albet,
dicit eam seruati in usu Iudiciorum, &
sic post alios, quos allegat, reteneat
Anter in cap. 27. Præter in glo. Euergetur.
ex. 15. Dicit in reg. 642. Bress. in ad Brill. in
Specul. Princip. §. Insum est, rub. 11. In
alios recentis eiusdemque opinionis eū
ceptis communem opinionē esse. Secū-
tentibus relatis per Gan. de iuram. confir.
cap. 16. ne 4. qui no. et subdit supradictam
communem sententiam neque habere
locum si debitor cum iuramento pro-
micat se litigaturum, seu responsum
in loco contractus, etiam si ibi non in-
uentator ex Bar. Rom. Dicit, Bress. Anter.
ex Cruas. quos allegat quibus addo Ca-
strop. Aug. Alex. Fulg. Inf. Det. Inol. An-
thoran. Falso. ex Reg. reletos per Treuta-
ting. Ver. res. d. 1. 2. res. 26. sub num. 18. res. 26.

prima est, qui licet enumerat aliquota contrarium reuocans, vt etiam sacri Beroelli addit, ad Bellingiam Spec. Puna. §. 7. ubi sum est, c. 21. h. 2. tamen n. 79. durè esse dicte recedere à relata opinione, ubi illam defendit, & commuocem, veriorumque appellat.

- 6 Sed ubi contractus esset factus cum viatore, ipse viator in loco contractus non posset conueniri, ex d. l. h. 2. ubi absent, §. p. 1. de test. ubi dicitur, n. 1. ubi glo. et DD. T. 2. de test. ubi supra, n. 2. dicitur in hoc videndum, quod si conuentus afferat ubi contractus idem locum viatorum, & statim recessum debet hoc probare, quia nos habemus regulam, quod quis ratione contractus, posset in loco contractus conueniri, ubi fuerit inueniendus, si igitur conuentus excipit, quod ibi contractus, tunc viator debet hanc exceptionem probare, l. ab ea parte, r. p. 1. et l. in exceptionibus, ff. de prob.

- 7 Sic etiam quando alius destruat solatio, tunc in loco contractus quis non torritur foruor, sed in loco destruat solationis est conueniendum, iuxta doctrinam Bar. in l. si in, ff. de bon. ant. Indu. possit per illum tenet in l. quare, ff. de solat. ubi etiam Ang. Folio in 1. p. fin. n. 140. de foro comp. Salu. et Cyn in l. 1. ubi conueni. recte loci Succo, conf. 35 sub n. 5. vel 1. R. in exp. r. n. 63. de indu. ubi quod addit forus celebrari contractus foro destruat solutionis, quando destruat si tunc ex n. 1. ubi conueni. et in loco celebrari contractus in loco solutionis, & in loco domicilij poterit conueniri, sub d. n. 64. ubi etiam Dec. et. 20. in verbo et in p. ad illa conclusio, post Abb. 25 exp. fin. de foro comp. quod licet in loco destruat solutionis possit conueniri, tamen intelligitur si ibi reperitur, sequitur T. 2. de test. in res. 26. in l. de solat. sub n. 3. et 12. ubi querit, an hanc conclusio procedat, quando in loco contractus, seu destruat solutionis, non reperitur domicilium, aut procuratoris, scribit Bald. in exp. 167. et Dec. in l. conueni. de trans. om. Indu. et in exp. 1. extra de Indu. ubi etiam Ripa sub n. 64. in exp. quare ampla ueritatem partem sequi, ipse tamen horum opinionum declarat procedere ubi ageretur actio personalis, aut promissione soluitur facta ubi querit, vel in tali loco certo, sed quando actio realis secus esse dicit, quia hoc casu de reus dispositione possessor equa-

uerit poterit seruire reali, & maritè quando procurator est in specie constitutus, vt decisum per Sacrum nostrum Consilium Neapolitanum tradit Pasq. de Feach. de. 177.

SYMMA R I V M ..

- 1 Privilegium non suffragatur infestabilibus personis temporaliibus tri testij.
- 2 Comparatur per sui interesti, non opposit ex-ceptiones declinatorias, etiam si sit clericius n. 1.
- 3 Tertius sequens causam in eo statu in quo illam repræsentat.
- 4 Tertius non habet priorem causam quam prius possit.
- 5 Causam Allicis non sit dicitur ex admisso sine testij.
- 6 Tertius et causam veniens eisdem terminis existat quibus principalis.
- 7 Via conclusa est testis, sicuti principali in probantibus.
- 8 Tertius comparatur pro sui interesti, habet priorem, et secundum beneficium.

ARGVMENTVM.

Electio Fori An habeat locum ubi privilegiatus conuenitur in loco contractus.

QVÆSTIO XXVIII.

- 1 **R**egula sit negatiua, quod habens loci electio nem comparere, seu vii ierius minime gaudeat in tali casu beneficio electionis fori, vi in proprijs terminis tradit Barchesin. de commissio. 18. de Annot. trans. p. 2 h. 1. n. 1. D. R. in col. test. de off. collat. 2284. ubi nos in prima impressione refert, & sequitur, & ita reperio fuisse seruatum per M. C. V. in causa Fraue dei & Peir de Stefano eundem heredibus Nicolai de Masio.
- 2 Cuius facie sententia palpabilis ratio dari suapte potest, eo quia comparere pro suo interesse nequit opponere exceptiones declinatorias, aut dilatorias. Bel. in l. 1. et tempore fin. C. de commiss. pign. Natta conf. 99. C. de elec. dec. 5. n. 397. 4. Bald. in dec. Genoa 143 n. 7. C. de elec. dec. 215. n. 8. et 9. Sued. de. 147 n. 5. in si. pleo. Reg. V. de elec. conf. 35. et D. R. in p. 1.

videntes perhorrescentia, uero, p. l. m. 1.

- 4 Prout in simili primum, & secundum beneficium, competer etiam militabilibus per foveis diuinitibus, iuxta inueteratam praxim Rignorum Tribunalium Regni Neapolis.

Quæ sanè lenientia pluribus scilicet rationibus, & primò p. l. textum in d. l. *Tunc C. quando Imper. p. cumus* verba sunt ista, *Si pupilli vel vidua, alia que istam miseria in laudem nostram ferentibus transierat emganit. Aduersary exanimis nostro sus copiam facere.*

- 5 In primis consideranda sunt illa verba (fortuna inuoluta miserabilis) & sic vocat illos fortune inaria miserabiles, quia vidua amittit virum, pupillus patrem, & hæc est fortuna inuoluta, nam ex hoc nascitur, quod neutri sibi possit in causa operari. Vidua nempe propter sexus fragilitatem, pupillus ob ætatis defectum, id inquam est miseria ratione dignum vaorem, & filios videre maritorum, & patrum subsidio orbatos, quæ consideratio habet locum, etiam si pupillus, & vidua sint diuites, vel optimè eliciunt ex verbis iisdem text. dum dicit, *Præsertim cum aliquis potentiam perhorrescent.* Illa enim implicatio (præsertim) ostendit idem esse in casu contrariis, id est si non perhorrescant aduersarij potentia ob diuitias, nam ostendit, quod respectu viduitatis, vel pupillaris ætatis gaudere ipsi hoc beneficio, quia impetrantur a eorum iudicibus specialis protectio uti innotat.

- 6 Præterea eadem sola paupertas faciat aliquem esse miserabilem personam, & consequenter gaudere privilegio forei vel larioris calamo; ostendimus supra p. 13. *sect. 2.* Si dicere mus miserabilem personam, & sic pupillum, vel viduam hunc habere electionem forei, quando est pauper, sequeretur qualiam pupillaria iacta, & morem patris, & viduitatem respectu mulieris ad nihil deteriore, nisi sola paupertas sufficeret, & nihilominus pupillos, vel vidua, eò ipso, quod per se patres, & maritum miserabilis evadit, vel bene pendit. *Admonitio de arbitrio l. 2. d. 1. 66. an. 18.*

- 7 Inuoluta similiter præfata Regula secundum *Vin. d. 1. 511. nom. 9. ex text. in l. cum l. 1. d. 1. 511. ff. de transi. vel alim. et a sunt privilegia, etiam quod eam diuiti relinquatur, ex quo illud sanum atque conditum, quod sint alimenta ipsa, non*

autem eni ea relinquatur, dum a limetia dantur pro viq. subleuati, & id dicit de dotis, quæ pluribus finitur privilegia, *l. 1. ff. filius mariti cap. fin. de r. ind. que nempe privilegia competer ipsi doti, siue pauperi, siue diuiti relinquatur, nam causa ipsius dotis inspicitur, non autem ei assignatur.*

Et idè non diuitia viduarum, pupillorum, & aliarum personarum miserabilem, sed potius conditio viduitatis, pupillaris ætatis, & miserabilis debet attendi, quia huiusmodi personæ, quibus hæc conditiones insunt solent regulariter opprimi, vel expelluntur (quod est reum magistra) docet, & probat *text. in cap. Regum 22. q. 3. et in l. per. Instit. vii. Aug. de sacris. et in cap. que fin. de elect. in 6.*

Amplius pro corroboracione facit & quia impetrant, dum concedunt beneficium hoc miserabilibus personis non distinguunt de diuitibus, vel pauperibus, & ubi Princeps generaliter concedit, & loquitur, generaliter ius dispositio est intelligenda, *vide l. de priv. ff. de publican. rem alii. l. 1. h. generaliter, ff. de leg. præstend. cum latius recollectis per Card. Tosa d. d. 508. h. de D.*

- Maximè idem sumus in materia sanctorum, quæ potius est amplianda, quàm restringenda, *cap. 1. de quod. de privileg. in 6. cap. 1. item ad contrarium sensu de d. vbi dicitur, quod Baronum de his, qui ad Patriarchatum Ecclesiæ regnè assumuntur promouendis ad vacand. etiam intra annum, alioquin ipsi Ecclesijs sunt priuati ad collegiaticas eundi non debet, quia non sit odiosum restringi potius debet, quam ampliari cõcordat *text. in l. cum quidem, ff. de lib. et post. vbi li. parit instituat filium ex re certa, valeat institui, sed si cahi redi: i re certa, non valeat exheredatio, quia in institutione versatur favor, quem conueniunt laxari.**

- 11 Hinc licet pactum liberacionis, id est de non petendo, tollat ipso iure naturalem obligationem, *l. liberacionem, §. nam et in, ff. de post.;* pactum vero de petendo, quod est obligacionis, non tollit ipso iure *l. non, §. p. alius, n. petere, ff. de post.;* quia in pacto prædicto de non petendo vel facti fauor, quem conuenit ampliari, in pacto vero de petendo versatur odium, quod oportet restringi, *h. Anton. ff. de post. et oblig.*

De:

Denique non est eadem hoc priuilegium circumscriptioni fori fuisse concessum ita per Principem, personis constitutis in milite abilitate, & ut beneficium à Principe dependens, latissimè est interpretandum § *ff. de consensu Principum*, l. *quod verò*, *ff. de legib.* l. *2. C. de noxal. cum plenius cumulat § *2. T. de consensu*, *cap. 2. §. 30. lib. 8.* etiam quoad verbanam vi inquit Bald. in *cons. 381.* quem retere Roland. in *cons. 7.* num. 1. *7. lib. 2. beneficiorum* verba sunt gratiosa, ac liberaliter intelligenda, nec renacere interpretando, *ex. C. Glor. in rap. allegans*, *26. q. 7. Gram.*, *cons. 6.* num. 3. *ex. cons. 58.* num. 23. *ex. sep.* in quibus astricta verborum significatio est recedendum, & ad ampliam, latiusque, & generalem, quam in vtilibus voluntatibus accedendum, ut post alios firmat Franc. Marten. in *dec. 363.* num. 29. *ex. dec. 54.* num. 28. tum. imò etiam ad impropriam, & post Oldrad tradidit Gram. *dec. 59.* num. 48. & ita interpretanda, & sub verbis comprehendant, quod alias esset exprimendum, ut tradit Ber. *cons. 70.* num. 30. *lib. 1.* itaque intelligenda, ut eis ius propriū, aliquid de nouo concedatur, iuxta allegata per Swert. in *alleg. 78.* cuius sententiam in facti eo iugeoria seclatus magno assumpsi honorem, in mea adolescentia, in quodā Collegio habito com cæmij Adnecat S. R. C. Neapol.*

13 Hinc dixit Alex. *cons. 193.* num. 3. *lib. 2.* dictionem (scilicet) beneficij Principum augmentari, & non diuisioni interpretandam, de qua dictione plura Cened. *singul. 15.* Barboz. de *destin. rap. 31. 2.* ideoque data potestate edificandi molendinum, si id potius in iugendi datā potestatem uti umque edificandi, & hinc Gram. in *dec. 59.* num. 21. *ex. sep.* latissimè probauit dictionem (piout) in beneficiis,

14 pro quia accipit, nec conditionem, sed causam inducere, ideoque etiam non vera causa solliciti concessioem, ut idem est indiciōne secundum, & sicut iuxta plene probata per Glor. in *cap. Abb. ex ill. 1. ex. de verb. signific. Dec. cons. 168.* num. 4. Berard. *247.* num. 1. Paris. *cons. 25.* num. 47. *lib. 1.* & alij recentiores passim.

15 Ex hoc etiā speciat, quod verba enunciativa Principis ex certa scientia prolata dispositionem inducunt, Innocent. in *cap. cum ab Ecclesiasticis*, num. 3. in *ff. de offic. ordin. Biter. in prim. decret.* num. 31. *ibi Felix.* num. 21. moti *ex cap. eodem in alio, §. fin. de elect. 6. ex. element. dependentes*, de Rota in

macro. Bae. in l. solutus, num. 7. de *colleg. ill. Rom. 1. ex hac scriptura*, num. 7. de *donat. Belland. 741.* num. 9. vide *ff. in cap. 1. §. fin. de nox. 2. de Capit. qui Car. tend. ubi dixit quod si Rex concessit alicui Castri, vel feudum in Baiouiliam, ex certa scientia id faciens concessio natus, ex eo erit Baro.*

16 Hinc etiam concessio Castri, simpliciter facta à Principe intelligitur eum adiacentibus, & pertinentiis tota omnibus, § *quando*, la prima, C. de bon. vacan. *lib. 10. Hystor. It. an. Andr. Biter. Abb. ex Imola in cap. cum diella, de donat. Cus. in sup. 251. Glor. Odofred. Biter. ex Alberici §. ff. de Constit. Primar. & ita dicebam ad fauorem Magnifici Marci Antonij de Spada Hydruntini.*

17 Hinc concessio Castri alieni, & filijs etiam ad nepotes extendi, et adiacentibus, in *lib. 1. de hereditatibus*, num. 7. de *verb. signific. Alex. cons. 17.* num. 5. *lib. 5. Card. in cap. 2. de verb. signific. Anthon. in 2. de hereditatibus, §. fin. in c. ansema, que nu. 12. de rescript. Dec. cons. 372.* num. 9. *Nota cons. 64.* num. 4. qui ad omnes descendentes extendi, latet Gabr. alios cum illis in *cons. 1.* num. 1. 5. de *verb. signific. rationem*, ubi num. 16. dicit, non solum ad nepotes, verum etiam ad omnes descendentes feudum alieo, & filijs concessum extendi, ut etiam ante eum voluerit nos *glor. in cap. 1. de verb. signific. quam ibi receperunt Bald. ex Belus. de alienat. feud. Alex. cons. 14.* num. 7. *lib. 4. Dec. cons. 443.* num. 31. *Jas. in l. de quibus*, num. 20. *ff. de legac. Frece de subfend. lib. 2. de dist. inter junda regalia*, *off. 41. Menoch. cons. 1.* num. 18. latet post alios Balem. de *primogen. Hispan. lib. 1. cap. 6.* num. 29. & iuxta hanc firmam opinionem vtriusque calibus occurrunt, hoc. eum fuisse in status de consilio.

S V M M A R I V M

1. Electus Fori datur in miserabili persona esse laudatus in *Authenticis* de *consecr. sacro*, num. 3. *ex. dec. 1. de nox. 2. ex. 10.*
2. Ecclesiasticus laudatus in *Authenticis*, an possit declarare firmum.
3. Auther laudatus, debet defendere in foro laudatus.
4. Forum, quod est declinabile à defensori, non potest declinari à defensore.
5. Auther laudatus non opponit exceptionem, quod opponere nequit laudatus.
6. Affirmatio iudicis ob proprium interesse, debet affirmari in iudicio rei conuicti.

AR.

ARGVMENTVM.

Electio Fori Num concedatur vbi
persona privilegiata esset lau-
data in Authorem.

QVÆSTIO XXXI.

Regulam pro parte affirmatiua
constituit *Blanc. in tract. de*
impromissis §. 3. n. 41.

Quæ sunt optio iurati po-
test ex vera DD. sententia affirmatiua,
quod vbi persona Ecclesiastica de cuius
dilectione tenentur, & esset in authoritate lau-
data, & nominata ab emptore ad se de-
fendendam rei vendicam, potest de elec-
tione forum, & putare vt sit agatur, &
terminetur coram suo competente iu-
dice. *Gl. in cap. Clarius nullus, si secundo,*
11. q. 1. articulo 2. §. Ad hunc autem, na 43.
et seq. de alius. qui de isto ita iurati
est Aff. in Cons. Rigne si quis in possitum,
Cabellin de emptione, in vrbis, venditor, vrbis.
vrbis nro, vbi testator de communi,
& alios concordantes citat Gramat. de
est. 21. Cal. de modo artu §. 1. glo. 2. num. 30.
qui pariter locos addocet Bar. di. 69.
na 27. Carben. in piall. practica, ap. 4. num. 36.
lib. 3. Cap. de iur. 197 et vbi Addentis, delu-
fiatellan præf. S. C. glo. 2. in vrbis innotat,
num. 36. vbi notum Sacrum Regim.
Consilium Neapolitanum hanc senten-
tiam opinionem, siueque pluribus vicibus de-
claram, & ita praxim viget & annuit, pro-
ne similiter ita testatur *Imbrae. in tract.*
de fidei. Rigne Dist. 6. n. 47. siueque alias
dictum scilicet *Adone fug. 45.* notissimè
Thur. in compend. Rigne, in vrbis, Rigne
per. 577. in 2. & hodie commu-
niter seruatur in Regijs Tribunalibus,
Quamuis non distat num. 10, & autori-
tate DD. negativæ opinionis, vt apud
Gal. obferv. 31. lib. 1. Affig. obferv. 22. et 23.
Gomez. var. vrbis. tom. 2. ap. 2. num. 39. Si app. de
var. nou. script. ap. 21. lib. 1. Mich. di. in tract.
dispos. 380. n. 31. Cenal. comm. innotat et notum.
q. 188. Ambrosio di. innotat. Enst. 1. 20. n. 22.
di. 61. di. Indu. ap. 11. p. 1. num. 98. copiose
iurata mori em *Grati in tract. de iussu. l. i. vrbis.*
affig. 1. num. 262. Bull. di. de disquis. clerus, ap.
p. 497. na. 1. Bonac. di. legib. dis. 18. quæst. 2.
pun. 1. §. 1. num. 23. Mang. di. notissimè di. iussu.
quæst. 6. quæst. quod iudicium sit iussu-

tum contra emptorem laicum vt pos-
sessorum. & Ecclesiasticum veniat solum
ad attendendum emptori, & de defendendū
illum, vt in l. 1. C. vbi in 110. alius, quo ca-
su non videtur conuenientia coram seculari
iudice tantum præstata auctoritatem,
& defensionem ipsi emptori. *Abb. in 1. si*
na. 8. de empt. et vend.

3 Sed contra fundam regulam Inpro-
priis terminis aduersus miserabiles per-
sonas. vt in casu quo iudicium sumant
per alium. puta quia velior defendere
emptorem rei a si vendite, quod non
debeat dari electionis fori privilegium
sentit *et Curre. piall. quæst. 1. §. 2. n. 2. et seq.*
et Marthos de remissis p. 2. §. 2. in 1. di.
Aus. 1. innotat. 57. vbi addit ab hac opi-
nionem non esse recedendum, quam etiam
his non addocet, si sequitur *Capit. in prag-*
mat. §. 1. na. 325. in 1. & vide Cabellin. de
iussu §. 3. n. 121. sit quæ repetio in practica-
tum vna vice per M. C. V. in causa Marci
de Pettillo.

4 Quorum opinio iocatur ex disposi-
tione l. venditor ff. de iudu. vbi cautum
est Auctoribus laudatos debere negotiar-
i desinere emptorem in foro laudat-
is, vbi *Affig. di. 217. Gam. de iur. l. i. §. 32.*
Cabellin. di. iussu §. 3. n. 118. Mang. in iussu
notum tract. quæst. 7. vbi declarationes
adducit.

5 Forum enim, quod est declinabile a
defenso diuioni non potest a defensore
volente. *Gram. decisio. 21. num. 1. et 2.*
copiose *Hond. innotat. 25. lib. 1. vbi etiam,*
quod ea, quæ emptori cum quo lis est
obstabant, venditoris eos defensionem
affonit patiter eo, & ab illis
omnibus, a quibus expulditur emptor
prolepaliter coeuentus excludit etiam
ipse emptor ad defensionem admissus,
Sic in Si innotat. 91. na. 1. lib. 3. Corn. conf. 79.
11. pen. lib. 4.

6 Præterea quia anthor laudatus, et si
privilegiatus prohibetur opponere ex-
ceptiones, quas reus pro iocipaliter con-
uictus opponere non potest, in 112 theo-
ricam *Bald. et Ang. in l. si puerum, C. de*
iussu, quam repositat Hond. di. in 2. innotat.
25. na. 10. 13 et 23. vbi insuper affirmat,
venditoris pro iocipaliter oco veniente
pro suo interesse, sed ad defensionem
emptoris assingi causam defendere in
statu, & terminis quo reperitur, iustit-
et quod electio conditionem de elec-
tione reddere nequit. eo quia stotens ia-
aduersus emptorem pronociata ex 10

trio.

promissum, esse tale compromissum faciendum in eadem Ciuitate, in cuius Regno Tribunali repetitur iam facta circulo, vel variatio: prauo tamen iuramento per horrentiam, quod in patti- bus non posset habere solitium ex po- tentia Aduersarij.

B V M M A R I V M.

- 1 Elatio sua dimittitur excommunicatio.
- 2 Beneficia demerguntur in excommunicatos.
- 3 Excommunicatus aliena, & passiva paritum paritum Sacerdotum paritum.
- 4 Excommunicatus divina, humana, & missam recitare a quo.
- 5 Tullius an possit excommunicatus.
- 6 Excommunicatus in quibus esse latet.
- 7 Fides demergitur in excommunicatos.
- 8 Leges auxilium non implent, qui in illam committit.
- 9 Excommunicatus non potest in iudicio comparari.
- 10 Infidelitas mensura in excommunicatis non est periculis, sic etiam & auxilium, no, et.

A R G V M E N T V M.

Electionis Fori Beneficium Num-
competat personis priuilegiatis,
qui sunt excommunicati.

Q V A E S T I O XXXIII.

Regula sit negativa, ut debeant priuari hoc eligendi, & variandi forum privilegio mi-
serabiles persone, quoties es-
sent innodati excommunicationis labe,
quod si contententur non possent de-
clinare forum rancum privilegii, &
ita fuit seruatum in Regia Audientia
Calabriae Citra, contra quendam Seco-
qui non oblitare excommunicatione
qua erat innodatus, elegerat in forum
ipsam Regiam Audientiam.

- 1 Quae sane verissima reddidit triplici de ratione. Tum quia excommunicatio denegatur omnia, & singulariuris beneficia, & privilegia, cum pari ietpet eum diabo- lo in incendio ignis aeterni, ut per Dusem in iust. crim. lib. 1. cap. 4. n. 3. & seq. de quo meminit Ferrus de heres. q. 121. §. 2. num. 13. & dicatur membrum diaboli

extra Ecclesiam delictus, ut per tex. in cap. omni Chaslaus et. q. 3. cap. mali 2. q. 1. firmat D. m. de R. in praei. cap. 1. §. 1. in fine.

- 2 Vnde videmus, quod excommunicatos adiuua, & passiva Sacerdotum participatione priuatur, iracoe contrafaciendo mortaliter perire, ut colligitur ex 1. ap. Apostolica, & ap. si diuersi, de cler. excomm. ministris, & ibi gl. & Dilectus, & ap. cum illarum, & ap. p. de sent. excomm. lat. Say. in thesa. a. confusum lib. 2. l. 1. m. 2. & seq. ubi quod ita est communis tum Theologorum, cum Canonistarum, & Summistarum sententia allegat Sand. Thom. in add. 3. p. q. 4. art. 31. art. 1. Alex. in Alex. in q. 4. p. 2. m. 2. m. 1. art. 2. Bon. in q. 4. dist. 18. in vlt. p. dist. q. 1. n. 53. & 34. Hier. in lib. 1. in summa, de excomm. ap. 4. & 7. §. 2. lib. 8. C. de an. in ap. Alma de sent. an p. in p. in princip. n. 3. & 6. m. 3. de sent. excomm. Nauar. in manual. 2. 2. p. 2. 7. V. gelin. de i. iust. Et d. 1. lib. 2. a. 6.

- 3 Hinc excommunicatus denunciatus ex officio, ut Minister Ecclesiae officia diuina recitare, Missam celebrare, ut aliquid ordinis alius facere nequit, ut D. communis schola docet, & colligitur ex cap. forma, & ibi gl. 1. 1. q. 3. & ap. per multum, ubi etiam in C. de sent. excomm. gl. in ap. si quis pariter, in verb. p. iust. f. & ibi Panorm. in 1. & 8. Sum. de Sac. com. 6. de cler. excomm. Ministr. summa Angel. in verb. anam. de nom. 4. ubi etiam alij Summistae Modum in summa l. 2. cap. 1. & 34. ahndit alioa cumulus Sacerdotum thesa. a. confusum lib. 2. cap. 3. m. 2. & seq. ubi post alios refert excommunicatum denunciatum officia diuina, missa, & similia publice, ut ministrum Ecclesiae facere non possit, & faciendo peccare, & officium ordinis exercendo irregularem fieri, 31. gum. 1. ap. Claus. in tribus seq. & ap. si de cler. excomm. ministris, id quod non solum procedit, si publice missam, alij officium diuinum recitet, sed etiam si tanquam per soa priuata, eandem preces diuinae cum alijs dicat, sic etiam faciendo mortaliter peccat.

Et hinc H. d. in ap. p. de accept. in 6. & Monach. in cap. quancumque, de R. in 6. quoad testem, & sequitur gl. in vlt. cap. quod, quam, & in cap. de crim. in verb. a. iust. f. c. de sent. excomm. in 6. & Giffred. ut test. f. de L. in ap. quancumque, & Alia. in 4. p. dist. q. 1. 3. m. 1. & Gab. in 1. de iust. in 1.

luculentior Rituall. in 1941. da iam. pascunt.
lib. 4. cap. 7. et 8. Sapa. affluenti ac in thesaur.
cas. consuet. lib. 2. sup. 10. ubi ali. quacuq;
de causa excommunicati vel etiam quis sit ex-
communicatus, si per annum perseue-
rauerit, nec absolutionem procuret.
etiam est suspensus de huius. D. Rucina pen-
si sua. Eius. ref. lib. 2. p. 3. qui in. dant. Car.
A. v. l. 1. p. 202. p. 1. h. m. a. u. i. per silentem
in excommunicatione per annum ob-
stinationem per benedictiones do-
mi factas, posse excommunicari.

S V M M A R I V M.

1. Beneficium Electionis Fori non habet persona pauperum soluta in additione rationum, & reliquorum solutione. et non.
2. Adque Electionis si quis extra suum locum domicilij suam de bonis alterius, non apud Iudicem domicilij suum, sed apud Iudicem loci administrationis pro actione reddenda conveniatur debet.
3. Iudex Dominicus Nizarius Antonij Ge-
nita a ministrat.
4. An hoc distinetur in locis, & pascuis, ff.
de cond. et demum.
5. Beneficium pascuis pascuis, vel magna de be-
nef. in fin. etiam, qui non completitur, sed
domum Administrationis pascuis Domus
Canalij, debet pro administratione affe-
rri.
6. Beneficia, et rationes Dominorum in sub-
ditis inest appropinquat, et collationis legiti-
me.
7. Beneficium persona, ubi reddere actiones
debentur alius Magistri, etiam in pascuis
conferri de aliquo appropinquat, quamvis in
calitum.
8. Allegat tumorem sufficit, ubi litigandum
est ante potestatem, et causa in Curia Regis
actionem.
9. Regium officium est facere reddere, etque
institui, et ibidem de manu saltem
etiam ubi pascuis, et rationes, ubi pascuis,
et ibi qui factus appropinquat an-
tium pascuis.

A R G V M E N T V M.

Electionis Fori Beneficium An-
competat in redditione ratio-
num, & reliquorum solutione.

Regula sit negativa, quod ha-
bentes fori electionem, illa
non gaudeant in redditione
rationum, & reliquorum so-
lutione, ut in propriis terminis conclu-
ditur. *Magis. Efrasi. de actione admissa.*
*cap. 7. m. 10. et 11. de quo meminit Gra-
tiani. in adda ad deus. Ruc. March. 180. m. 8.*
ubi eandem opinionem sequitur, addo
Paschal. de pasc. pasc. p. 2. sup. in fine. Palen in
deus. pasc. cum. et. Ruc. p. 16. p. 2. ubi nos
allegat, & sequitur Capiti. pasc. pasc. p. 1.
per pasc. de deus. Ruc. in 1. deus. Ruc. in 1. deus.
in 1. deus. Ruc. in 1. deus. Ruc. in 1. deus.
ubi nos etiam commemorat, & sequi-
tur *Capiti. de argum. publico. cap. 7. m. 14.*
et cap. 16. p. 10. ubi quod Electio, seu Va-
riatio fori non operatur circa reddi-
tionem rationum, ex Paschal. de pasc. pasc.
lib. 2. m. 10. p. 2.

2. Cuius sane regule paschalis ratio
est, quia quoad reddendam rationem
administrationis factae conveniendus est,
quia ubi administratio gesta est, nam
ratione administrationis, quis fortiter
forum, ubi administravit, i. pasc. & in
etiam ff. de adu. ubi generaliter loci iur.
forum in eodis rationibus in loco ad-
ministrationis, quod procedit suae ad-
ministratio sit publica, siue privata, &
quia ibi potest facilis, & plenis testi-
bus inveniunt idem per rationes, quam per
instrumenta. l. 1. c. 2. ubi de actione agi
per. ubi Ruc. de. et. Salic. in l. h. m. a. u. i.
p. 1. de iudi. Abb. cap. Sarraceni. m. 6. et
ibi Carden. ex l. 1. ubi monach. soc. reg. p.
Soc. m. 1. c. 3. in fin. et. conf. 149. m. 4. h. m. 1.
Ruc. in l. pasc. pasc. p. 2. m. 140.
Sicque Senatus Censurus iudicavit in
negotio eorum galina, ut est decisio eius-
dem Ruc. de. et. Salic. ubi. *deus. Ruc. March.*
180. ubi sic conclusum ceteri, quoad
reddendam rationem administrationis
factae per maiorem tunc. An. de. de
exq. mand. Reg. sup. 1. m. 16. et cap. p. 1.
si. m. a. u. i. eundem publicos tenet reddere
rationem in illis locis, in quibus
exercebant custodiam, & locis supra-
dictam sententiam pluries determina-
vit Romana Roia, & in specie in *1. de*
Firmata. d. 1577. m. 1. Eminentissimi Cae-
ssuali Blanchetti, & in alia Ludovic. d.
1580. m. 1. deus. Ruc. in 1. deus. Ruc. in 1. deus.
D. Penta, ubi etiam, quod potest quia co-
venit in loco domicilij ad rationes
red-

reddendas, quomodo liberi, & cetera.
agrorum infumenta traſpoſcentis ex-
penſis, & penſulo aditus pecentis ra-
tionem reddi extra locum adminiſtra-
tionis, Caſtr. l. i. propter an. 6. ſid ubi rati-
onem, de reſc. ſer. conf. 149. nu. 4. Verſu-
della tamen limita lib. 2. ſer. de Pr. lib. 154.
cu. 2. lib. 1. intelligendo quatenus Admi-
niſtrator non obſervat rationem reddere
in loco adminiſtrationis, & Domi-
nos fuiſſe in mora recipiendi hac obla-
tionem, & tunc Adminiſtrator contraſ-
tixit inſeolat alterius loci, ut decla-
rat, ſurd. de alim. tit. 4. q. 47. n. ci. ſequitur
ſilvius de ratuſis aduſis, 7. nu. 7. ubi ad-
dit caſum, quando de reſcenda ratione
agereſor, Cuſi de ſuſce lib. 3. p. m. 126.

Vnde mestio in qua dem facta Congregencia Administratorum gabelle Terrę Bernardi, Deditissima Genioir mens. i. Ioannes Dominicus Nozarus inter iuriconsultos facili Principes obtinuit, quod dum intendebat Vniuersitas Terrę predictę facere sibi reddere rationes, & reliqua restituere ab Administratoribus, qui eis gerant in fœm Regiæ Dohanam Menepetudum Foggia, rationes esse reddendas in dicta Terra, in qua fuit facta administratio, & electio facta non fuit admissa per eius prægnantes allegationes, & specialiter per *ira, in f. per primum, C. de decur. c. ubi dicitur* vbi est casus expressus, quod Administratores Vniuersitatis pro additione rationum, & reliquorum solutione non habent, nec modo aliquo gaudeo eorū fœi privilegio, & sic ego, quia quoque requisitus vocari vigore dict. text. refert non solum Dno. Ruc. in d. c. f. c. m. Ar. r. r. p. Nonis. 196. V. f. si per pariter dicitur, f. in 3. par. 3. & alias sic prædictum in apud Regia Dohana bienepectudum Apud eundem casus ex facto accidisse ad meas peruenire aures.

Nec obstat *ira. inf. latir. 9. profum. ff. de
iudi. c. dimissio. ubi videtur eorum ar-
bitrio iudicis replicari. ubi nam si re-
dendo ratio. ubi. Verum non est eorum. et
alibi aliud ex persona. hocque sit extenuandum.
quod ibidem facientur gl. in ver. iuratum
dum necesse Capitul. et Adm. d. arbit.
Iudic. lib. 1. c. 1. §. 1. et 46. R. in Tallen.
C. de iura. 3. Decemb. 1614. 10. 2. D. de
negotio. et in recollectio. in omnibus per
Farras. de iur. 607. p. 2. 1. m. c. fil. m. 24.*

Siquidem loapte responderi potest, hoc esse intelligendum in rationibus à liberto patrone à praefandis, de quibus

tenen d. s. p^{re}fixus, ibi enim loquitur vbi patronus, vel qui Reipublice ei abest, rationes reddere debet, quia reddere tenetur liberi patrono operas obsequiales, vel ei, qui Reipublice canis, abest, fauore publico, nē Dominus, quē in Reipublice uogocia est intigatus, compellatur ad locum administrationis peracti accedere pro ratione recipienda, ex quo publica utilitas laudi potest, quae non solum priorae Regis commodici est preferenda, vti in *auth. re. que. C. communis de legat. et in l. facti. f. C. de iudic. mil.* & ideo arbitrio Iudicis hoc relinquimus, ut videat congruum, an hoc congruum sit Administrationem ad domum talium dominorum pro reddenda ratione accedere. In alia autem, regulas iter rationes in loco administrationis sunt praestanda, ac disponenda, ut in iuribus supra relatis; Et ita intelligendum censetur, quod notat *Vipian. in d. s. p^{re}fixus*, quatenus dicit, quod si rationes allicui Magnati praestari debeant, Administrator, illas reddere tenetur in domo ipsius Magnati, & ita tenuit *Otho de nobilit. 5. par. cap. vi. m. 16.* non tamen rationes praestare debes et Magnatiffime, & habere in foralio, sed deum Administrator petente domus Concilij Civitatis, vel Villae vbi Dominus esset pro ratione reddenda, si agnati dices et, ut voluit *Bald. in l. cum finem. C. de fruct. et inter. cum l. ad. Auiler in cap. p^{re}fixus. cap. 30. m. 2. p^{re}fixus arabia, & in decisione fuisse per Dominos Supremi Concilij, si statueret *Aurad. de excep. mandat. cap. 1. cap. 9. m. 4.* & licet ibi loquatur, quando Dominus rationem bonorum Reipublice & Syndicis, & Rectoribus Villae, vel Clouitatis cetrig, idem dicendum erit, & maiori ratione, quādo Dominus petere rationem sibi reddi de administratione suarum rerum, vti in *d. s. p^{re}fixus*, nam si Administrator in domo ipsius Domini rationem reddere compellerent, forte ob ipsius Magnatia potentiam, oppressiorem, vel inuenientiam, compelleretur signare partem, quae illas tunc signanda non erat, & quod in oppressione forte blēditi in fieri potest, quae quidem blanditiae Dominorum in subditos intas oppressiōis, & coactionis reputantur, *Mesard. de p^{re}fixis. conclusio. 13.* iuxta illud vulgatum *et acc. acc. Ducum ferre mētra rubendi, & quae nō modo supplicat vni potius.**

Hic enim violentijs obviare Iudici congruit, ne illicitæ extorsiones fiat, ut in *L. de iudic. ff. de offic. Presid. & idem in d. §. p. f. et*, totum hoc Iudicis arbitrio committitur, ipse namque videre poterit, cupiditæ, vel non in domo Magnetis, vel poterit rationes calculari.

Credidit tamen *Eschob. de ratione. l. 7. n. 57.* quod si huiusmodi miserabiles personæ, dum in loco gestæ administrationis, rationes calculantur, vezzassentur per Iudicem, ut celestatores possent appellare ad Curiam, & ibi petere, ut rationum cantu retineretur, ibique terminarentur rationes, & iure retineri possent, cum ad officium Iudicis pertineat, ne illicitæ extorsiones fiat, ut in *L. de iudic. l. n. p. t. t. m. ff. de offic. Presid. & causa retinendi rationes in Curia, et arbitria, ex ratione tenentur l. p. n. §. p. f. m. ff. de iudic. l. c. de mensur. ibi (Verissimum est autem, ut alias aliud ex persona, locoque sit examinandum.)*

Quinimò & Supremi Iudices proclivæ esse debent ad restituendas similes rationes in Curia confecto de aliquo gravamine istis miserabilibus illato interim, quod rationes in loco gestæ administrationis dispognant, prout sit à Supremis Tribunalibus, in varijs factis consilioribus vidi servatum, & alias prædicatum quoque audiui à Regijs Senatoribus.

Adeoquod, & si rationes dispungeretur inter aliquem Magnatum, & aliam personam diuitem, & opulentam, munonem, vel similem aliam miserabilem, personam sufficeret allegari aduersarij potestariam, & præstare tyrannidem, ad hoc ut nullo alio apparente gravamine rationes in Curia retineantur, quia sufficit aliter et timorem, ubi inagandi est enim potestati, ad hoc, ut causa pro causa Curie recipiatur, ut in *L. tunc. C. quando Imper. inter pupill. l. c. r. n. d. ibi (Cum aliquid potestatem perhorrescat,) & ita, feruor in p. n. d. Vnde Sacrum Regium Consilium in causa Teopiani Riviera, & Fecundes Olisæ cum Mattheo, & Sebastiano Riviera ad relationem Consilij Vargas in Banca Scatclauetæ de terminazione reddendas esse rationes hie Neapoli per quemdam tutorem Aquilannum, tante quod ipse ear potest, & erat suspitio fuit fraus fraudis aduersus pupillos in redditione rationis.*

Et licet, non esset miserabilia persona, quæ de oppressione tunc cur, adhuc si iusta timoris causa interuenit, poterit petere, vel rationes in Curia calculentur, & retineantur, quia proprium officium Regionis est facere Iudicium, atque iudicium, & liberare de manu calumnia-tum vi oppressos, peregrinos, pupillis, & viduis, qui factibus oppressis à potestatis pupillis auxiliantur cap. 1. 87. dist. 1. *Laus. in tract. de Princip. §. 116. Notum. 10. n. d. & alius centiores passim, & prout sic vidi prædicatum, quandoque per d. R. C.*

S Y M M A R I U M.

1. *Electiois Fori Beneficium non potest allegari in causis Officialium, nisi alii non serventur, ut in. 11.*
2. *Officiales non exceduntur ab eorum Tribu-nali, non alius trahere possunt, n. 3.*
3. *Officiales supernumerarii non gaudent priuilegijs Ordinariarum, et ideo non habent emanandam alias concedi solitam Officia-libet. n. 5.*
4. *Canonici supernumerarii non habent vocem in Capitulis, non potest assignari alencia, sed veli Canonici absque licentia Papa. n. 10.*
5. *Magna Curia non cognoscit de delictis Offi-cialium supernumerariorum.*
6. *Potest potest se iurconsulere contra Officia-les supernumerarios.*
7. *Delicta supernumerariorum non habent vocem in Collegio.*

A R G V M E N T Y M.

Electiois Fori Beneficium, Num
intentari possit in causis Re-
giorum Officialium.

Q V A R T I O XXXV.

Regis sit negatio, quod in cau-
sis Regiorum Officialium mi-
serabiles personæ eorum pri-
uilegium allegare nequeant.
Cuius sane conclusionis ratio est, si-
quidem huiusmodi Officiales Regi adu-
servientes non extrahuntur extra Tri-
bunalie, quibus præfunt, & iurconsul-
sed ibidem conveniuntur, *Respon. in Cons. Gal.*

Gallia in rē. de sint. provincial. gl. fin. Verf. 3. Mandat in reg. 5. Cancell. Apostol. de rēf. rēf. m. 3. Arguē in l. 2. nu. 12. lib. 4. m. ne rēf. p. 1. in. 3. Reg. T. ap. in fin. q. r. r. R. g. in Conf. Stat. m. 17. vbi huiusmodi Officiales inaci miferabiles personas quoad habendum scilicet privilegium electionis sibi reponit, sequitur Van. in add. ad d. r. h. 5. num. 7. vbi quod Officialis tanquam privilegiatus, & verbus Curie, & Principis huiusmodi, & obnoxius potest eligere eius Consistorio, & in eo agere ratione electionis sibi, ex Cap. Regis. Item quid si dicitur in manibus, vbi quoniam rēf. rēf. m. 17. prout in facti cōtingente nouissime fuit decifum in hoc anno 1630. ad fauorem Domini Præfidis Reg. Cam. Solinas.

3. Itaque nec ipsos Regios Officiales posse trahere allos ad ludicibus propriis decifum cesset *Pisanellus add. ad Aff. d. in. 36. quoniam referunt, & si stantur. Vili. in p. r. r. m. in. Verh. Audient. rēf. rēf. m. 18. Reg. de Proh. d. 36. nu. 11. & Dominici Thun. in rēf. rēf. Reg. in Verh. Officialis. in. 1.*

Declaro tamen suprapositam regulā cessare, nec habere locum in Officialibus supernumerariis, nam tales non gaudent rei ordinaris, prout in specie loquens de fidei declaratoria, scribit *Reg. de Proh. in r. r. d. de p. r. r. m. 17. in. 4. f. h. 33. & 34. & notatur in f. C. d. de p. r. r. m. 17. in. 12. l. 3. vbi Bald. C. d. Episc. & Cleric. l. 1. C. d. de rēf. l. 11. Præf. de Franch. d. 333.*

4. Satis enim est notum, quod Officiales supernumerarij non gaudent privilegijs ordinationum, ad textum in *De rēf. rēf. m. 17. in. 12. l. 3. vbi Bald. C. d. Episc. & Cleric. l. 1. C. d. de rēf. l. 11. Præf. de Franch. d. 333.*

5. Indē immunitates concessæ Officialibus, non dantur super numerariis, *R. h. in d. l. Duarum. in. C. d. de rēf. l. 12. vbi etiam quod si sit factum legatum, Canonici, & sint aliqui rēf. a numeris, illi nihil habebunt de legato, sequitur Andreas de Bardin l. f. C. d. de appar. Al. in. 1. non p. r. r. m. 17. C. d. de rēf. l. 12. Malin. d. 116. & sic in Doctoribus Collegij decifum referunt *Præf. de Franch. d. 333. & D. R. in rēf. rēf. m. 17. in. 12. l. 3.**

6. Hinc Canonici supernumerarij auctoritate Apostolica creati non habent locum in choro, & vocem in Capitulo, vt notat *Franch. d. 333. probat D. R. in p. r. r. m. 17. in. 12. l. 3. & d. r. h. Cur. Arch. Neap. d. 333. p. 1. quæ contra eam posset procedi ab Episcopo sine Adiunctis, licet regulariter Canonici gaudeant privilegio adiunctionis, vt in *Concl. Fr. d. 333. in. 6. de Rēf. m. 17. de qua materia l. rēf. l. 11. in eadem Episcopo. in. de rēf. m. 17. Canonici.**

7. Et hinc etiam infertur potest, quod de delictis Officialium supernumerarij sola Magna Curia uno cognoscit, quāuis regulariter de illorum delictis, sola Magna Curia cognoscit, vt cauetur per *R. m. M. C. V. 47. 48. & 61. quod procedat idem aduocatus, quāuis passim, & sic quibuscumque de delictis Officialium sola Magna Curia cognoscit, ita patet quoniam ex istis aduocatis eos committimus, vt iudicatum cesset *Præf. de Franch. d. 333. & in nostrum Sacerdotum Consistum Neapolitanum solitum est prouidere, licet in Officialibus non exerceant iurisdictionem dispositio dictorum R. m. non procedat, vnde si fuerit commissum delictum contra Officialium non exerceant iurisdictionem, utique sola Magna Curia nō cognoscit, *Franch. d. 407. vbi f. decifum infert, quod patet fuit declaratum ex quadam pragmatice Excellentissimi Comitum Olivares, olim meritisissimi Phœgis in hoc nostro Regno.***

Prout similiter, licet Princeps Regni Neapolis non possit via ordinaria, vel visitationis inquirere contra supremos Magistratus perpetuum iurisdictionis administrationem, habentes, vt ex l. f. C. r. h. d. m. & alijs Regni Constitutionibus, Instructionibus, & declarationibus factis per Suam Catholicam Maiestatem plenissime probat *D. Reg. T. ap. d. r. h. in. l. d. Senat. 3. tamen id non habet locum vbi agere vellet contra Officiales supernumerarios.*

Et hac de causa Doctores de Collegio supernumerarij, votum non habent in approbatione Doctoris, sed ibi delectantur vt testatur privilegio Ordinariorum gaudent, *T. aff. in p. r. r. m. 17. in. 12. l. 3. vbi etiam supra nu. 333. adducit, Doctores ordinarios tantum habere privilegium,*

ut eorum causa tam civilis, quàm criminalis cognoscantur in Collegio, ex *Franch. dec. 234. a. 10. 9.*

Et hinc licet alias forent, quæst. 24. 16. 1. affirmaremus, licere Episcopo insignire suæ Canonice Almujæ, tamen id facere certe prohibetur Canonice super numerarij, qui hæc iussu de bene procuratæ à Sede Apostolica, prout declaravit Sacra Eminentissimorum Cardinalium Congregatio in *Dec. Hydruntina 1. Sept. 1612. Et in alia Brundysina 10. Novembrii eodem anno*, sicque solum fuisse rescriptum Generali Vicario Civitatis Potentie, quarum litterarum seriem hic transcribere libuit, & sumi tenoris sequens videlicet. foris.

Al. Molo Reverendo Signo, Vicario di Potenza. Inius verò incipiunt.

Molo. Rota. Segnate

Effendi sacra iussura à V. S. per quos ei dicitur supposito esse prohibere à i. Canonice super numerarij di castella Civitate de portare l'habito Canoniale, et tenenda de iure senza licentia della Sede Apostolica, de *Dec. V. S. in ogni maniera esposito, come già più volte è stato risoluto da questa Sacra Congregazione di Rota, e perché i Canonici non possono allegare ignoranza, publicati V. S. questo nostro ordinato facit che in uso demandato qui quello, che non hanno potuto ottenere dal Vescovo, Et à V. S. mi comanda, di Roma li 2. di Maggio 1624.*

Al. piacere di V. S. Il Cardinal di Monte. Iuxta quatum litterarum formam, succedunt sequentes alim eadem rescripsit videlicet,

Molo Reverendo Signore,

Mà vult finalmente questa Sacra Congregazione di Rota dopo molte dilazioni fatte, che non può siffarsi in alcuna maniera l'habito Canonice super numerarij presso l'habito senza la cenzza della Sede Apostolica, e che quello punto non ha alcuna dipendenza dell'altro introdotto nella Congregazione di Vescovi sopra l'annullata dell'ordinato, però questo Ill. Brissini Segretario ordinato à V. S. che facci unanimemente deporre a i modesti Canonici l'habito già presso conforme all'altro iussu a. che si si scrivesse, e come hanno iam obedito, gli assino della cassaca nolle quali sono concessi per occasione del precepto de lei fatto, non obstanti le quali flante da ibi hanno fin qui celebrato, Et à V. S. mi espose, Di Roma li 27. de Sept. 624.

Al. piacere di V. S. Il Card. di Monte.

Declina pariter firmam et regulam, non procedere in illis Officialibus, qui aliu non exerceant, sed ex licentia Sæ

et Carolice Maiestatis tanquam senes se quiescenti, nam nisi in specie habeant in licentia eis impartita, quod gaudeant omnibus privilegiis gagiis, & immunitatibus, quibus perperis fruebantur, nec possent vti privilegio de quo supra, quis Officialis officium non exerceat, & scholarius non studeat, & clericus non serviens in divinis, & artices non exerceant suam artem nonquam privilegio alias eisdem concessio vti possunt, et latius probant *D. Rota. sapientia fies Eccles. rescript. 491. 16. 3. Et Communi assentiendi. Et quæst. 622.*

S V M M A R I V M.

1. Militi sustinere forum Magistri militum, et ad illam consulunt, no. 3. Dum modo tamen sint descripti in Rota. no. 6. Et non conveniant per negotiationem, no. 7.
2. Auditor Ecclesiæ cognoscit de censu militum.
3. Vigiles dicuntur Milites.
4. Privilegium Militum, competis Triennium.

A R G V M E N T V M.

Electiois Fori beneficium à privilegiatis, & personis miserabilibus, Num possint opponi, quoties litem habent cum Militibus.

Q V A E S T I O XXXVI.

1. Regula sit negativa, & sic quod habentes fori electionem, illa gaudere videntur, ubicunque ausum habere cum Militibus, & sic cum ipsis litigarent, anim Milites sustinerent forum Magistri militum, & non e converso, sed accusantur, nisi coram ipso, nec ab alio pammur, a. 2. ff. de ee Militum. tum alij conceduntur iuribus allegatis per *Synodum in tit. de cons. 1. num. 1. tradit in e. Prius in dec. 374. & est dispositum in Regno per pragam 15. de Militibus, qua cautum, quod cause omnes tam civiles, quàm criminales, nedum Hispanie Militum huius Regni, sed omnium, qui sunt stipendiarij*

Re.

Q V A E S T I O XXXVII

Regula sic, casare quoque huiusmodi forum eligendi, & variandi p[er]sona[m] g[e]n[er]is, vbi uoq[ue] causa esset cum Baronibus, & cum illis p[er]sona[m] m[er]ita lib[er]a ligaret, nam non haberent privilegia trahendi huiusmodi p[er]sona[m].

Eo quia Barones decusque Milites Regij, v[e]l io Crast. Regis Leop. Vi Vniuersi, & ideo eorundem p[er]sona[m] g[e]n[er]is vbi debent, & ideo sanctorum forum Principis, & eius Superiorum Magisterium ipsi s[er]uauerunt, qui locum, & t[er]m[in]i, ff. de re mil[itari] Reg. de Pont. in l. tit. de p[er]t[inent]iis, Præterea, de Off. Reg. §. 7. folio 339. vbi affirmat, illos esse Curiales, qui gaudent etiam privilegio fori, v[e]l alias diamus, ergo tantum fore iura Barones, qui s[er]uati Curiales Regia, ita Capitula præg. 8. n. 25. p. 1. de Barones tom. 1. vbi allegat Fier. de subfand. tit. quod datur Maribus, in fin. amovens, Barones, esse p[er]sona[m] iuridica[m] & Principia Officialia, & ab eo esse recognoscendos, ce. l. C. de Senat. v[e]l Clarissimi, & ideo in. Roder. tom. 3. etiam affert, Barones dici Officialia Regis p[er]petuos Magistratus, & ordinarios, itaque offendens, eo dicitur offendens Regis Ministros, & non possit gaudere iudicium, ex Magistr. de Magistr. lib. 4. cap. 15.

Licet Barones ratione contracta, & delicti in suis Terris, iustitiam forum ordinarij Præsidis P[ro]vincie, Cap. de 39. dicens iudicatum, Regiam Audientiam Calabrie, legimus processisse contra Barones, et ita expostum quæ etiam de spolio, v[e]l ibi, & ita servat in p[re]senti post Caran. affirmat idem Capitula in præg. met. dandona nova. 3. de Barones, vbi sicus acti deliquerit in alia Terra extranea, in qua non esset ipse Baro, quia tunc daretur remissio ad Magis Curiam, quæ sola de his cognoscit, iuxta et aditæ p[er] eundem io Rub. de Barones. et eorum officio.

Amplius præfatam conclusionem esse veram idem in Barone in civilibus, quod in Barone in criminalibus, sicut talis in iurisdictione iuris diuisa, eadem p[ar]es ad sensum ambo esse Barones, & p[ar]es, & licet v[e]l Baro civilis dicatur Dominus, cum criminalis videatur habere iurisdictionem, quæ coheret officio circa, et iurisdictionem cognoscendum, Fier. de subfand.

ambor. 4. in fin. & ideo ille non s[er]uat h[ab]ere iurisdictionem, & exigit adiutorium, idem Fier. de subfand. amb. 2. n. 20. Præf. de Præf. de. 131. nec differunt de vassallia, Cap. in iurisdictione rubi. feudorum Aff. f[er]ratones, tit. 2. v[e]l, quod autem v[e]l, & prohibetur dispingere arma in Terra, & Cap. de off. 17. Fier. de subfand. amb. 47. lib. 2. dicit, alia in simili causa fuisse decisam, quod arma, & insignia apponerentur ab eo, qui habet iurisdictionem civilem, & Thir. in tempore d[icit] Reg. Neapoli. in Verbo Arma Barones.

Tamen sup[er]ius negari non potest, Dominum in criminalibus ad hunc appellari Barones, sicut tanquam Dominus in potestate vbi crimine committuntur, ergo p[ar]itatem debet cum Domino in civilibus, quem v[e]l p[ar]e ideo videmus non posse punire, si delinquit, Capit. in præg. 8. p. 2. n. 26. tom. 1. vbi est, fuisse io facti contraria denegaram remissionem p[er] Regiam Audientiam B[ar]oni Sancti Martini in criminalibus, Præf. de Franch. de iur. 174. Præg. 175. 3. nam. 47. lib. 1.

Satis enim est nota regula, quod p[ar] in parem non habet impetium, l. illi, & quod, & impetium ff. ad Tribellian. 3. & Bar. l. siq[ue] ff. de arbit. latè D. Riccio colle. l. dicit, 1904. & sic ad terrarum, sed reuocandam sententia[m] v[e]l iuris iudicis ad id debet impetire p[er] viam appellationis, supplicationis, vel quæ, & quia equalis id facere negotiis, l. 2. C. de fruct. resand. non poss. Cap. delectat. d. 2. de rescript. cap. v[e]l debitas iur. de appellat. l. 5. qui adu[er]s. C. de p[re]sbi. Imperator offendi. latè Raynack. de appellat. 5. 3. cap. 1. glo. Truca, ad quem sit appellandam.

Licet aliquando ex noua causa, vel etiam iura possit successor in officio, p[ar]t[em] Papæ, Regia, vel etiam Episcopi corrigere sententiam, & p[ar]te cessante iurè, nec hoc derogat authoritati iudicis, v[e]l docet Hænon in summa tit. de p[re]sbi. lib. 2. rap. 22. §. 2. et 4. vbi in p[re]senti cepone exempla io Episcopo dispensante in lege, & sententia Episcopi p[re]decessoris, & in Cancellaria Papæ, s[ed] Tribunali Rota, & in audientia, sed Cancellaria Regij, vbi idem iudicia, Auditors, et quia eja succedere, possunt in renitione coacti, & mutare sententiam ab alia equalibus latam.

Prout etiam in foro p[er]sonali iurisdictione, potest P[ar]ochus, vel quivis alius

alibus Confessarius visceribus Bullæ Cruciatæ tlebus ex causa commutare, vel immovere et sententiam, sed potestatem ab alio imponi, et sic *Salmi. in summa in prelio inofficio* 1. q. 27. *Argum. tech. confessio* 6. 3. 4. *Reflex. per confessio sacramentalis*, n. 12 *Utile* n. 21. *Nasari cap. 16* n. 22. *Indefens. deledens*, et *Soto* in 4. dist. 20 q. 3. art. 3. *Terfio. in celest. autem*, & *alii* communem *Suao*. Item, 3. de penit. dist. 34. *sect. 1* n. 4. *pag. 564*. ubi prædictos Doctores allegat, idem docet *Henric. 761 sup. 5. 4. 2. glo. in 1. cum per penitentiam* 26. q. 7. quam dicitur iurarem & acceptam *Confessio*, post alios *Summa* 182. *Felician cap. 1*. nam 4. 9. de constitut. *Final in candelab. aut* 15. de satisfactio. n. 22. & ita quoniam prædicatur, si que in facti continentem sa interrogatus respondit, & si licet aliqui conati dicitant, ipse noluit ab hac opinione recedere, eam firmido ex pluribus, & primò, quia & si par in passim non habuit imperiū in causa iam iudicata, bene tamen potest causam de uoio exortam indicare, qualis est non posse adimplere penitentiam, quod intelligendum fecundum Cōfessarium habere potestatem absolutendi a peccatis super quibus penitentia imponita est, vt si penitens habeat Bullam Cruciatæ, & ca vica adduc non est, quod casus Papæ celebratos, vt alia certificetur a penitente, quod non est impossibile ob peccata, a quibus ipse secundus Confessarius commota esse equalis, vel peccator eo. qui penitentiam impofuit alias si sic inferior, nec habet potestatem absolendi ab illis peccatis, nullo modo potest illam penitentiam commutare, vt post alios docet *Nasari* 11. in *manu. cap. 26*. n. 21. et *Bogdan. de necess. 3. par. num. 1*. *Argum. tech. confessio* 6. 3. 4. *Suao* 2. par. *cap. 1* 5. *Indefens. 1. 2. 6. 3. 6. n. 8*. & alij Recipientes passim.

Præterea quia Tribunalis hoc Pontificialis est Supremum Tribunalis, in eo quocunque voce Christi omnes Confessantes sunt Iudices supremi, adeo ut qualibet Confessatus in non cesset uacare, sit æqualis ipsi Pape tanquam officium Christi exercens immediate in relictis, si penitus habeat Bullam Cunctate, eandem enim eo habere possideatque. *Hæcque in summa lib. 2. de penitent. cap. 16. §. 1. in præ.* sed in Tribunalibus Regijs Supremis Iudicibus unius aulæ, scilicet ordinis, licet sint æquales alijs alterius aulæ cognoscuntur.

per viam supplicationis de sententijs
alterius aulæ, & eas recocant, aliquan-
do moderant, ut est notissimum. Igitur
multo melius poterant idem facere.
Coofficij, cum habeant magis ampli-
& liberam potestatem.

Insuper eandem sententiam confirmabamque hoc Sacramentum Penitentiae esse iterabile, & potest quia in eo peccata semel confessa, iterum requiritur confiteri, ut est communis vices, & practica in Ecclesia Dei, & docet *D. Tho. in 4. dist. 18. q. 4. art. 3.* & ibi *S. C.* & consequenter potest Confessarius secundum seorsum sententiam suam absolvi iuvare, & dare penitentiam sibi bene visam, licetque iniocis, & diversa & data, a primo Confessario, ut docet *Ladys. in 4. dist. 18. q. 4. de penit. cap. 21. §. 1. in lex. C. hinc. G.* & isto in casu erit penitentia liberum, quam voluit peccentiam ctingere, ex *S. C. d. q. 2. art. 3. in 7. in fine* licet enim se obligaverit primo penitente, intelligit tamen dummodo alius quod potest Confessarius eam non relaxare, vel ab ea ipsam liberum secessu non enim Deo iudicat hanc totidipsum, quod si penitens non confiteatur, nec ceperat eandem peccata, a quibus iam erat absoluitur, sed alia nova peccata, & peccata penitentium ab alio Confessario imponiam, ex cunctis dictis patet *Valer. in diff. 2. de penit. §. 1. in verbo, Index, diff. 13. in m. 7.* sibi eo aliam commutat potest tunc optimo idem secundus Confessarius commutare sicut prius, quia licet materialiter sint diversae Confessarii tamen, re vera eodem est utriusque potestas, & ambo reputantur pro vno, eodemque Confessario, quoad penitentem, ob cuius gratiam, & non propter Confessarios, hoc elacim potestas data est, ut dicit *S. C. d. 18. 10. §. 5.*

Et tandem mouebat, quia sicut Confessarius imponentes prolestantiam, posuit eam communare ex causa iuxta traditam per Vals. in diff. 7. vers. fin. in verb. Indes, d. diff. 13. sic et aliter eadem, equaliter posuit eadem facere, nam inter equalis censuris idem Tribunal, ut per Henr. 101. per penult. si.

S Y M M A R I Z E M.

1. *Inden alias incomprensus, valium salarj fit competens.*

- 2 *Salaria Aduocatorum, & Procuratorum possunt peti iuxta Iudicem causæ principalem.*
 3 *Iudex causæ principalis est Iudex accessorij.*

pendens à dicta causâ, & consequenter Iudex causæ principalis debet quoque esse Iudex in causâ accessorij, vt iuxta vulgares regulas ostendit *Bian. cons. 129. nu. 6. Ferrer. obsen. 70. p. 1.*

ARGVMENTVM.

Electio, & Variatio Fori An sit concedenda Misereabilibus personis conuentis pro salario Aduocatorum, & Procuratorum.

QVÆSTIO XXXVIII.

Registrebarur mihi in facto à quodam Domino Consiliario per eum Electionis Fori fuisse aditum Sacrum Consilium à quibusdam pupillis, tanquam conuocatis pro solutione salarij dicti Aduocato, & Procuratori, quæ eandem in quadam Regia Audientia Regni deferenda, vel aliquid pro palmario acceperant, comque dubitaretur circa hunc articulum voluit à me scire, quidam sentire.

Et ego quidem transiui enim opinione negatiue habens æquitatem ante oculos, quod dum ipsi Aduocatus, & Procurator reportauerant palmam causæ, factis rigiditatis habebat hodie defergeret extra proprium Tribunal.

- Imò seotensuiam meam fundabam, eò quia salarij ratione Iudex alia incompetens sit competens, et reuerunt *Ad. def. in tract. de commissariis summa 21. in verbo validitatis instrumenti, Ferrer. obsen. 484. par. 3.* qui testatur ita fuisse inditum in Regia Audientia Cathedrali, *Grassus. serm. de dispens. 127. § 4. num. 24. Casier. variis. resolut. tom. 2. lib. 2. de literis requisitorij, nu. 66. & seq.* & consensum post hunc casum propositum habitus. *Lea 12. de iur. Reda Valencia 177. par. 2.* eò in proprijs criminis collector de iurum, salarii Aduocati & Procuratores, peti posse per eos eorundem Iudicis ecclæ principalis, quamuis eleantur sine alterius fori, & alia non possint conueniri extra domitulum.

Qua quidem opinio illa tueri potest ratione, nam tale salarium est quod de-

SYMMA RI VM.

- 1 *Electio Fori non potest opponi, ubi agitur de liquidatione instrumentorum.*
 2 *Magna Curia Vicaria cognoscit de liquidationibus instrumentorum, licet Iudex omnes Curia Batonas in illis procedant, nu. 3.*
 4 *Causa liquidationum instrumentorum non vt nullitas, sed declaratio, vt nu. 5.*

ARGVMENTVM.

Electionis Fori priuilegium Num possit opponi à priuilegiato aduersus citationem super Tenore instrumenti contra eum factam.

QVÆSTIO XXXIX.

- 2 **R**egula sit negatiua, vt priuilegiatus citatus super tenore instrumenti non ealeat eligere forum, vel illud cartare. *Cala in tract. de modo rituali expulso. glo. 2. § 1. p. 58. Capell. pract. quæst. super prag. 8. de Baton. 127. 45. nu. 6. ubi allegat ad id Marten. in suis pract. disticti §. artic. Iudicij Mercatorum, nu. 76. & Cons. pract. quæst. 127. 4. nu. 4. amarus, quod dum esset citata vidua super tenore instrumenti, & illa conuocasset ad Regiam Audientiam per viam Electoralis fori comparente creditore, & dicente tractari de liquidatione etia ritus, Regia Audientia causam remittit, *Maldonado pract. S. C. in glo. super illis, nu. 100.* eò ex *Rn. M. C. N. 54.* affirmat, nullum alium Iudicem, nisi Magnam Curiam Vicariam cognoscere posse de liquidationibus Instrumentorum.*

Et licet multi Doctores practici dixerint, illud Ritur recessisse ab Autoritate, ex quo omnes Batones habent in ipsorum priuilegijs, quod possint de presentationibus instrumentorum cognoscere, sique possint petere remissionem causarum, vt etiam auarit *Fuente, de subfend. tu. de Officiis Magistr. Infidias, in suis.*

Tamen dicere veritatem esse, quod
vassalli cuiuscumque Baronis citati so-
pent tenore instrumenti in Magna Curia,
vel in aliqua ex Regijs Audientijs non
possunt petere remissionem causæ, neq;
ex persona ipsorum stante renuntiatio-
ne fori, quæ communiter in instrumen-
tis apponitur; neque ex persona Brio-
num ratione suorum privilegiorum, cū
Reg. prag. 2. sub tit. de iustitiam. liquidatione
in specie prohibeat tales causas remi-
tendi, & ita statuari de generali consuetu-
dine in hoc Regno facere *Casus. in rem*
266. nu. 7. & 75. & Scaglion in res. 34.

Sed ego animadvertendum puto, qd
vbi Barones in specie habent in privile-
gio facultatem cognoscendi de huius-
modi causis, tunc non possent eis dene-
gari remissio, non obstantē supradictæ
pragmaticæ, vt decisum in Sacro Regio
Consilio ad relationem Magnæ Curie
pro Ill. Marchione Burgentie vili Do-
mini Status Diani super remissione
causæ liquidationis instrumenti ad in-
stantiam Fabij filij Salvi aduersus Lau-
rentium Sebleum de Dianis, fateatur
Reg. Resol. in comment. ad cand. prag. 1. quem
refert Thon. in compen. dec. Regni in verbis,
Remissio causa liquidationis. l. 1. §. 459. col. 2.
addo *Galer. in pract. liquidat. instrum. p. 3.*
vers. verum debet de persona comparari,
num. 19. vbi allegat nos pariter in res.
pragmat. & sic quandoque rogati de vo-
torum respondimus in facti contingentia,
& nonnullis quippè vicibus practicavi-
mus.

S Y M M A R I U M.

- 1 In Fiscibus cessat fori electio.
- 2 Fiscus in causis Fiscibus habet iudicium spi-
ritales.
- 3 Fiscus in Autore laudatus iudicium pri-
legium fori.
- 4 Exemplares in Fiscis iudices fiscales habent pro
re compam.
- 5 Fideiussores per res aliquam in officio filius pro
re possit reus in eo officio concurrere.
- 6 Fiscus non tenetur instantia capta per pri-
uatum suam ambrosos.
- 7 Instantiam iudex per priuatum non obligat
Fiscum succursum.
- 8 Fiscus appellat a sententia lata contra pri-
uatum suum ambrosos, non immutat iudi-
cium, sed persequitur iterum iudicium
appellans.
- 9 Fiscus non tenetur per personas Ecclesiasticas.

20 *Fiscus quando afflicti tantum iudic. nec possit
causa remissum petere.*

ARGVMENTVM.

Electiois Fori Beneficium Num.
habeat locum in causis Fi-
scalibus.

Q V A E S T I O XL.

Regula sic negatiua, vt in cau-
sis Fiscalibus beneficium ele-
ctionis fori alias competens
miserabilibus personis cesset
in tali casu, prout in proprijs terminis
notantur *Diaglion in comment. ad Res. Prag.*
Car. V. in 230. num. 3. Menich. de arbit. iudic.
cas. 66. num. 32. Arretianus §. 8. Macchese, de
communi. in res. de Amici. caus. 3. 2. com. 92.
par. 2.

2 Quæ sententia conclusio verificatur, vltim
quia Fiscus est privilegiator ex parte
sua, vltim etiam quia in Fiscalibus cau-
sis Iudex particularis ex principium
Constitutionibus, & ex vltio designatus co-
peritur, nempe Procurator Cæsaris, qui
de causis Fiscalibus cognoscit, l. si in pro-
prietate, C. de bon. prescript. l. 1. de offic. Procurator.
Casarius, vbi DD. & nota C. vbi Fiscus
*109. in quo non mediocriter Fiscus privile-
gium verisimiliter contra regulam C. ne qui*
in sua causa, prout aduersus Alciati. in res. 2
nu. 11. lib. 8. vbi propterea inferit, quod
Fiscus est formidolosus, & de Iure Re-
gni loquendi Tribunal Regie Camere
cognoscit de causis Fiscus regentibus,
vt est pronisum in prag. 13. Item de Regia
Camera sub tit. de off. procu. Cas. & in prag-
mat. 62. eodem tit. vbi nonnulla vitia &
foris ad praxim conueniunt scriptis.

Licet quando in Prouincia non ad est
Procurator Cæsaris, tunc Praeses cognos-
cet, vt habetur per *Ban. in d. si vacantia,*
C. de bon. vacante, lib. 20. vbi ita intelligit
illum in res. & gl. in d. si vacantia, C. de iure Fi-
scis eodem lib. Vnde Fiscus sine reus sit, si
nō actor supra cumque causa Iudices
suos habet, vt in ciuitatibus, & in
l. 1. C. de fide instaurum, eod. lib. & in l. si con-
stare, §. si. ff. solut. matrim. & in l. cum eorum,
C. de sentent. l. eadem, in tract. de Fisco §. 122,
§. 147. Lauan. in eisdem notis. tract. par. 1.
num. 24.

1 Et id quod dicimus, procedit etiam
ad si ipse

si ipsa Fiscus sit eo anchoræ laodatos, oñ hoc uon obstat adhuc est conuincendus in Regia Camera, vt habetor per d. *pragm. Item in Regia Camera*, & de luce communi tradunt *glan. l. 3. C. de iur. Fisci lib. 10.* da quo late *Cuarer. post. quæst. cap. 3. c. uel. 2.* licet conuictum fuerit de eism pcc. Senatum Pedit moocanum, tunc *Thou. s. ar. in dei. 213.* & late disputando plures opinioniones tetulit *Capri. in dei. 197.* de quibus meminit *Reg. Prat. in sum. ad san. dam pragm. 2.* subdens, hoc esse intelligendum cum grano salis, nempe quando Fiscus re voca tenetur de euictione, secus si iam conuictus in promptu de iurcst. Fisci. Nam tunc Aduocatus Fiscalis præiudicare non potest, nam tacite censetur fati, quod Fiscus rem tur de euictione suscipiendo onua sitis tanquam author laudatus, & esse apertice viam fraudi pcc. quam omnia causæ deberent remitti ad Regiam Cameram, & ita ipso patet iuranti pro Fiscu diti fuisse decisi per *S. C. & confirmatum per Collatorale Consilium* in causa Monasterij Sanctiorum Petri, & Sebastiani, cū Marchionis Laimi, Actualis iur. Sacerus, vide quæ dico ipse in commentario ad eandem pragmaticam, *Thou. in comp. dei. Regis in Verbe, Remissio. tom. 1. fol. 457.*

Insuper potest etiam in impetribus à Fisco, uñ emporia etiam, & ita tam à Fisco habentia Iudicis habuit Fiscalis, idcirco coram alio Iudice conuincitur pcc. uisatores à Fisco empta, pcc. possunt remissionem ad Iudicem in ipsos Fiscalis, casus est in *l. fin. C. si aduersus Caste. & in d. l. 1. C. de instrumentis, fol.*

Pacti autem non opponente, nec Fisco in missionem petente valet pcc. sum coram Ordinario, *Suen. Sum. conf. 46. in 1. d. in 4.* Vbi plinius scribit, de quo memini in meis *Commentarijs ad d. pragm. Item in Regia Camera, de offi. Pro. uocat. Cas. Perreg. in trail. de iur. Fisci lib. 7. dt.*

Amplia tercio, etiam in fidelissore pro eto, in aliquo officio soluit pro eandem talis debet conuinceri in foris Fisci, & conuincat sequi suum cel, in fidelissore soluit in Camera pro debitor principalis Fisci, seu amptori alio nomina ei per Fiscum vendit potest debitorum suorum, & bonorum possessorum coram Iudicibus Fiscalibus con-

uenire, proot Fiscus ipse ponat, vt explicitum iura illa, ponderando ibi electis ad quod etiam in *l. in in l. frendum, l. quæst. alio, ff. de iur. Fisci.* unde a Gloria est cl. etro. *Bald. Salys. & Caste.* post antiquos in *l. si vendit, C. de sum. l. deoq. inferunt fidelissorem in aliquo officio veloci maleficioium soluenem pro eo posse eundem eum coram eo Iudice conuenire pro sui indemnitate, licet alias sit Iudex incompetens, vt fuit dictum *Bart. in d. l. cum eum*, quibus omnibus conuenit, quæ *l. fin. scripta in l. si quis, l. in sum. ff. de edendo, Perreg. de iur. Fisci lib. 7. dt. 1.**

Ve etiam Fiscus succedens in ina pcc. uati non tenet tunc stare iustantie licet cap. pro, vel contra auctorem suum, sed coram suis Iudicibus etia agi, & terminari debet, casus est in *l. si in statu, l. fin. & Bald. in l. 1. coll. 2. C. de her. vend. quarum scos sit in pcc. uat, si non habuerim, ff. de solut. cap. quia, extra de iudic. hoc eandem distat in iur. cum Fiscus succedit iure hereditario, tunc enim Iudicis instans ab illo Iudice uo remouetur, quia Fiscus cum pcc. uato succedit in pcc. uat, & conuictis pcc. uato iure utitur, *l. fin. qui in pcc. uat, ff. de iur. Fisci, l. fin. laud. conuictus Bald. Angel. & Caste. in d. l. si in statu, l. fin. Alex. conf. 21, lib. 4. & horum opinionem si quique Alex. and. d. l. fin. post. l. in d. l. si in statu, uñ alioquin pcc. uat instans in pcc. uat etiam a Gloria, & in *l. in d. fin. respondit* quod loquitur in casu cum Fiscus succedit in bonis per publicam actionem, non iure successoria hereditaria.**

Veruntamen licet in via disputatiua, multa dici possint, etia intellectum d. fin. ex scriptis per *DD. ibi, & per Dec. in d. cap. quia.*

Concludit tamio, cum in pcc. uat causis decisi habeamus, etiam in aduoc. quid in eo, infortia in eorum cōtea successorem si possit, *ff. de iudic. l. 1. si non habuerim, ff. de solut. l. nam quod sit successores bonorum tantum, l. cum in iur. l. fin. ff. de iudic. l. 2. ff. de iur. l. fin. pcc. uat, d. cap. quia de iur. l. iudic.*

Et cum in Fisco contra capciatorum decisi in *d. l. fin.* idco ipi ciale in Fisco in fin. melior sit ea ratione, quia Fiscus habet Iudicem speciales, si uñ succedat in pcc. uat, siue in bonis, vt post *Bart. in tradunt Ang. in l. si in pcc. uat, C. de bon. dam. ad h. & Bald. in l. fin. 21.*

An in causis minimis, & parui momenti habeat locum electio-
nis fori priuilegium.

QVÆSTIO XLII.

Regula sit negatiua, ea ratione
ne partes litigantes pro mo-
dica te defatigentur, & plus
sic exitus quam introitus, &
ideo æquitas suadere debet, quod in
huiusmodi casu cesset tale beneficium
priuilegiatis personis, quod credendum
est in similibus causis tam parui mo-
menti non posse habere parhœrescen-
tiam aliquam ex modicilate materiæ,
& subiecti, & consequenter cessare de-
bet priuilegium ipsorum, pro modica
& leui iniuria tecepta debent aures Su-
premorum Tribunalium in tecepare, *cap.*
autem *illud* 2. § 6. *et de Card. Cacher.*
de iurisdictione exemptæ par. 4. 487. prout in
factis dicebam cum doctissimo D. meo
Genience Io. Dominico Nonnato, & de-
indè ita repeti la testinia tenerere
Cur Philippæ par. 3 § 8. num 15. *Ad quod in*
l. 10. nu 3 in l. 1. lib 4. nona recopilat. Barbes.
in remiss. DD. ad redm. Reg. Lusi. lib. 3. tit. 1.
num. 3.

Et secundum *Sess. in tece. de emolumentis*,
in l. 1. Arag. cap. 25. fol. mbr 749. Iudex,
d quon non obstante tece tunc in omne potest
enoscere de causa, si illa sit modici
valoris, annuens, quod illa non est tra-
henda in locis remotis, nec est trahen-
da ad Regiam Audienciam, & idco in
tece tunc per hœresetela non com-
prehenduntur causæ non excedentes
scæaginea solidos, sicuti etiam & accet-
tæ non obstante firma, *allegat Bardas*
in tece. de offi. gubern. § 5. nu. 69 fol. 89. in fi.
& ita testantur suis tece imponibus uidisse
declarati.

Quæ regula fundati potest ea illa,
communii additione, quod modica non
sunt habenda in consideratione, nec de
eis est tece tunc in omne, si sicut, *§ 3. nu. 1. § 4.*
ff. de del. quia nocere non possunt, *cap. §*
propositæ *et ibi gl. de rescript. & modica*
semper sunt tece tunc in omne, *Card. Tass. concl. 238.*
lit. 3. nu. 3. ubi plura conuenientia em-
ulat annuens, illa habere multa pri-
uilegia, & specialia, & de minimis non

Bb 2 cu.

tit. 1. ep. quia extra de iudic. Bald. in exor.
ff. de rec. dist. 3. Salys in l. 1. C. si pendet.
appellat. ubi per illum tex. dicit, hoc pro-
cedere, quando Fiscus succedit priua-
eo durante prima instantia, secus si post
latam sententiam in causa appellatio-
nis, nam eo casu Fiscus tenetur iudicia-
lia appellacionis persequi, et etiam vo-
lunt Lucan. di. priuileg. ff. si, num. 70. & la-
tius videndus Peregr. l. 1. in fi.

Et Fiscus etiam suis iudiciis tra-
hit illos. contra quos ea suo priuile-
gio, vel alia ratione aduocata suas dici-
gere potest, veluti debitores suorum
debitorum, ea *secus l. 1. C. de condit. ex leg.*
si debitorum *quand. sibi* vide quæ dixi in
comment. ad *præf. item* *Regia Camera*,
de off. procur. Casar. Vbi plura in materia
enumeravi.

Limita supradicta non procedit in
personis Ecclesiasticis, quas Fiscus tra-
here sequit ad latè tradita per *Afflict.*
qui sic decernit tece *in de. 2.*

Et de clari, quod ubi Fiscus non ha-
bet interesse formalis debet agere, nè
ex lite inter partes possit oriri, in tali
casu, nec remittitur causa ad Regiam
Cameram, sed datur facultas assignandi
eandem Aduocato Regi patrimonii, ve
tradit *Præf. de Franc. dec. 117. post nu. 2.*
& vide *Tisam. dec. 21. post nu. 4.* & ibi pa-
riet *Gasp. Fri in addit.*

SVMMA RIVM.

1. Electio fori cessat in casu minimi.
2. Iudex qui potest cognoscere de causa, non ob-
stanti Aduocatione, si illa sit modici valoris.
3. Modica non habentur in consideratione.
4. Remissa causa cessat in parui delicti.
5. Petitiu restitutorius in collegium, quando im-
petra sententia excoletur.
6. Legentur minimæ parti in librum prohibi-
tæ tam non sunt tece tunc in omne.
7. Ceteri ad informandum tece tunc in omne non debent,
in casu parui momenti.
8. Dispositiu generalis parui non comprehendit.
9. Delictum modica summa non continetur sub
appellatione debet.
10. Appellatiu in casu minimi non datur.
11. Appellatiu tece tunc in omne per Reparum Au-
dientiam Tribunalium ad S. C. vel ad
S. C. remittitur tece tunc in omne Audiencie, si sint
causæ modicæ.

factum prouidens à Magna Curia. Vitae in anno 1628. de Menſe Decembris in causa Theodora de Leo cum Ioh. Ferdinando filio Sinco, nam tunc commentum fuit dicta Theodora ad solvendum dotatos octo, quos debebat ipsi Io. Ferdinando ex causa remediorum praestitorum, & pte Curiam Teſte Pilluſij fuiſſet citata pro tali causa, & elegeret in forum M.C.V. tanquam viduam. Io. Ferdinando Actum compatuiſſet in Magna Curia Vicar. expedire fuerunt prouisiones dictae ſupradictae Curiae Pilluſij, vt ſtante quod traditum de modica ſumma, pntederat in dicta causa alligata electione fori non obſtante: Iudex fuit Camillus de la Ratha. Actus Petrus Antonius Sclauus, & ſcriba Franciſcus Antonius de Sania.

Quae tunc ad instantiam Caroli de Palma fuiſſet conuena in R. Cur. Plagiani Deſſa de Rocco ad ſolvendum ſibi dotatos quosque, & tenorum vrom, quos debebat pro rebus commetibilibus ſibi praſtitis, licet per eandem Deſſiam tanquam viduam qu. Sebaſtianoi dicta Lama fuiſſet oppoſita excepſio electionis fori in R. Cur. Audientia Principatus Chura. & Bahicaria, ego tamen pntendendum eſſe ad vicerioſa mandata oppoſita electione fori non obſtante, & probare, ac veriſicatio debito illam condemnare ad ſolvendum praedictam quonſariem, & ſententia executam fuit.

Facit in ſimili, quod in causa minimis & breuioribus, non datus appellatio de iure cauſa. Auth. ubi breuiores. C. de ſentent. ex priuile. reuocato. late Scienza de appell. q. 17. lim. 40. Et appellatio innotpoſita ex Regraturum Audientiarum Tribunaſus Regni ad Magnam Curiam, vel ad Sacrum Regionum Conſilium in causa modice ſumma, non ſolet admitti, ſed illae eſdem Audientijs remiſſae ſunt, idem illarum Preſidibus, & Gubernatoribus cum vno Doctore non ſpectu eligendi, vt eorum eſt in prag. 7. q. 2. & 4. off. S. R. C. de qua munitur Curiam in M.C.V. p. ſub an. 2. Actus in praxi m. 6. col. 5. Actus in praxi S. C. lib. 2. par. 1. gl. vltima an. 2. & nouissime videndus in Tit. in ſumma deſ. Regni in verbo Appellatio inſupradicta pag. 18.

1. Causa alia civilis, alia criminalis, & quaſi civilis, & quaſi criminalis, an. 2.
3. Causarum civilium alia ſunt iſſima, alia breuiora, an. 4. alia media, an. 5. & alia maxima, an. 6.
7. Causa ad diſcret. magna, vel minima iudicis arbitrio reſpondet, & na. 8.
9. Medius ſumma quoniam appellatio, & na. 10.
11. Causarum criminalium alia ſunt laici quoniam directi, & alia graues.
13. Inuria grauiſſima quoniam diſcret. remiſſae.

ARGVMENTVM.

Causae modicae, & parui momenti quoniam appellari poſſunt, tam in ciuilibus, quam in criminalibus ad effectum vt electionis fori privilegium ceſſet.

Q V A E S T I O XLII.

STante quod ſupra determinauimus, electionem fori ceſſare in cauſis minimis, modicis, & parui momenti, idem oportet hic diſſentire, quoniam taliter appellari poſſunt, ſed quia nomen (Cauſa) ſubſtantialiter tanquam generale conſiderat ciuilem, & criminalem, ſed & antequam ad vicerioſa pntedamus breuiari ſolendo, & omittendo plura, quae hac ocea, ſione cumulari poſſent inherendo commonum, & crebriori DD. ſententiae ſumamus cauſam dicti eioſtem, quando agitur ad priuatum commodum, ſue tale commodum deſcendat ex contradiſtione, ſue ex delicto gl. 1. in Tribunaſum, tam autem & ſedem Bar. off. diſ. ſupradictae. Vel, late Affinitas in ſua praxi in d. an. 5. in an. 14. Vbi in praxi lib. 3. cap. 2. an. 1. Merant. in ſupradictae. par. 4. diſ. 1. an. 2. Claz. in praxi in d. ſ. ſ. 4. 1. Scienza di ladic. cauſa civilis cap. 5. Breuiaria. recentior in diſſertat. inter Iuda. m. 1. & vltima in praxi. Caſu di m. 1. art. 1. gl. 2. vbi plura reſert exempla, quando cauſa dicatur ciuilibus, Dom. Ruz. de Cur. An. lib. 5. p. 4.

Criminales vero ſuxta pariter commonem DD. vocem nuncupatur cauſa illa, per quam ſiſco poena applicatur gl. 1. 3. ff. diſ. ſupradictae. Iuda. Breuiaria in praxi an. 1. par. 3. an. 38. vbi de magis recepta.

lib. 1. ſen.

sententia testatur Duaren. lib. 1. *decepti*.
Alexand. cap. 33. de pignori. de probat. cunctis.
 164. *Præf. de Franch. dec. 162. n. 23. et seq.*
Vt in illis commun. 170. cunct. 172. num. 3.
Burr. dec. 394. de pignori. de arbit. Indras 163.
num. 4. & ad materiam vide luculeor
Facinar. in pignori. cunct. dec. de var. ac diversis
armon. q. 100. sup. c. ubi ad fatuicitatem
 loquitur.

3 Casarum autem civilium aliquæ
 sunt infimæ & tales appellari possunt il-
 læ, quæ totæ summam trecentum mili-
 tiorum exsuperant. *ad l. in l. c. ff. de off. totu*
am mandati rñ in pignori. de arbit. c. 1. an
dirit. Auth. de decepti. Cunctis.

4 Aliæ quæ opacioribus in miliores, & sunt
 quæ trecentos aureos non excedunt.
Ad l. in l. c. ff. de arbit. Indras 163. n. 2.
Præf. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.

5 Aliæ appellatur mediæ, quæ prædi-
 ctam summam infimarum excedunt iux-
 ta terminos *lex. in l. plerumque in pignori. C. de*
præd. Indras.

6 Aliæ tandem maxime nominantur, &
 sunt quæ ad metum pertinent imperiū,
 ad *lex. in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.*
Præf. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.

Causarum pariter aliqua dicitur mi-
 nimæ, aliqua magis, & alia maxima,
 ut notatis post antiquiores, *Vt in l. c. 36*
num. 6.

7 Et à iudicis arbitrio dependere de-
 berit in rei veritate dictator minimæ,
 magis, vel maximæ, ut plenè dedocet
Ad l. in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.
Præf. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.
 Causarum pariter aliqua dicitur mi-
 nimæ, aliqua magis, & alia maxima,
 ut notatis post antiquiores, *Vt in l. c. 36*
num. 6.

8 Similiter nō dicatur viles, vel modi-
 ca iudicia arbitrii standum est, qui pec-
 sonarum qualitate inspecta considerat
 arbit, an sit modica & viles, prout & pa-
 riter arur, quoniam causa ventilatur in nec
 viles a personis, nam eise causa non sine
 viles, adhuc tamen respectu personarū,
 inter quas ille agitantur viles omnem-
 part valent, *Abb. Pannet in cap. 1. num. 17.*

de libellat. *Gulfrid. in pignori. lib. 1.*
de de pignori. Burg. in pignori. de modo pignori.
ex abrupto q. 3. num. 37. rem. c.

9 Modica tamen summa appellari pos-
 test, quando rñ visque ad viginti carne-
 lions, ad *lex. in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.*
 quando infra duos Augustales, id est infra
 triginta carneliones his versatur, quo in
 casu causa appellatur summaria in Re-
 gon, ut habetur in *Constit. camp. dilectionis*,
in, de delat. pte quam casum est in cau-
sa supra duos Augustales portrigendum
eise libellum, Neger in cap. 1. rñ in cau-
quod nostrum, no 8. Gramat. conf. 30. in cau-
quod nō est determinanda ut batenos
& non scripto, M. de l. Paris de Pat. 1. rñ
stat. de syndac. rñ libellus qualiter formetur
cap. 2. n. 6.

Pariter modica summa appellari pos-
 test causa iuxta duas vñ iam, & sic dum
 non excedit summam duarum fas-
 quon in casu videtur instrumentum in-
 tra eam summam nō liquidari ad for-
 mam *in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.*
Præf. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.
 ten eadem tract. par. 15. ubi etiam *Eusan. ad*
de l. in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.
 summa fuisse ex re-
 siduo maioris summe, *Gulfrid. in pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.*
Præf. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.

Peout per decretum Regis Cameræ
 Summarie videtur, habens in bonis rñ
 vociam vociam annuam, vel censitudinem
 non tenetur ad solutionem tollere,
Ad l. in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.
 ubi quod in dñs vigore huius decreti
 expeditur provisiones ad favorem
 viduarum.

Imo causa nō duarum dictioe
 modica iuxta provisionibus expeditis
 pte Magnam Curiam Vicarie ad in-
 stantram lo. Ferdinande lo. Suo, ve
 recti superius *quasi 12. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.*

Licet etiam pro modica summa re-
 puerit quoniam non excedit duas vo-
 cas, & sic duodecim ducatos, quoad ef-
 fectum non recipiendi appellationem,
 cessat dandi causa executionem, et ostendit
 ex *in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.*

Et in terminis huius privilegii ele-
 ctiones sunt, causa pñu valoris to His-
 pania intelligitur quoniam visque ad
 sex milia ecclia, ut dicit *Burhus in remiss.*
ad l. in l. c. ff. de pignori. de arbit. Indras 163. n. 2.

Sed hæc de causis modicis in
 materia civili locum fuisse sufficiat
 De.

SYMMARIYM.

- 1 *Causa cuiuslibet alia sunt ordinaria, & alia summaria.*
- 2 *Causa quando dicitur summaria, & quae causa summaria sint agitanda, non 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. & 39.*
- 16 *Decretum in alternatiis bonorum pupilli est, recipiendum cum causa expulsi.*
- 17 *Disiunctio omnis fuit reuocanda, & ut agatur de alimentis.*
- 18 *Alimenta sunt iuris naturalia.*
- 19 *Appellatio non datur a decretis alimentorum.*
- 20 *Pupillus apud quem sit educandus, & multa in materiam aduocatus respondentur.*
- 30 *Actio quantum tempore per damno datur.*

ARGVMENTVM.

*Causae Summariae, & Executivae,
quoniam dicantur ad finem
de quo supra.*

QVÆSTIO XLIV.

PRO PRUATU DISCORDIUM IN SUPERIORI
QUESTIONE REDUCENDO OMNIA AD
PRÆFECTA UTARE ARBITRIUM, QUOD
CAUSÆ ORDINARIÆ ALTÆ SUI ORDINA-
RIALITATE SUMMARIAE.

- 1 *Causa ordinariæ quidem sunt, in quibus Apertus iuris seruatis proceditur, argum. ex. in §. 1. Inst. de success. subdit. ac seruatis omnibus iuris sollempnitatibus iudiciorumque substantiis, alias si aliquid de fide ex sollempnitatibus iudicii tunc inuolidum erit, ut si est p. 1. p. 2. in l. probatum, C. de sentent. Roman. c. 1320. in causis enim ordinariis proceditur omnibus iuris sollempnitatibus seruatis, clem. 1. de verbi signific. Praeterea quod ordinarium iudicium dicitur illud, quod ordinariè tractatur iuris ordine seruato, vbi offerunt libelli, his constitutur sit publicatio introitus conclusio, & vbi debet adesse sollempnitates iuris publicitatis quibus in l. 1. et in arch. offerunt, C. de in. censu. et in l. probatum, vbi DD. C. de sentent. et in cap. quoniam contra, de probat.*

Causae autem summariae sunt, in quibus

1 *hos absque libello proceditur absque figura iudicii, & sola sunt veritate inspecta, Gramad. de. r. 3. in l. 1. Caruit. in Br. M. C. V. 288. Mascardell. in praxi S. C. in glo. libelli, quibus in Regno omnes causas sunt summariae, per cap. Regis decretum, & Regis prag. l. de i. d. iud. vbi plura distinzio in c. 1. de i. d. iud. et potest videri.*

2 *Sunt quas quod causas summarias repositum illa decimarum, clem. dispensam. di. decim. in qua procedi debet simpliciter, ac de plano sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, quibus Officiali incoueniunt requiritur, & tenet licentiam exequendi impartire, videndus est Cane. l. 1. de i. d. iud. l. 2. de decimis.*

3 *Et causa summaria est dotis, quando pro dote est eundem ageretur mulier, vel vir pro dote promissa sibi restituida, Bald. Nott. in l. 1. di. de. par. 14. num. 72. in fin.*

4 *Et causa summaria dicitur, quando agitur contra gubellanos placarios, ac passagertos, & quando noluerunt solvere vel gabellari, & agitur in debitis gabellis, quia tunc de plano, ac celeriter procedendum per Cons. Reg. Ambrosiam, vbi Aff. et l. 1.*

5 *Et causa summarie agitanda, quando debitor non habet bona mobilia, neque super quibus possit racquiri, quia summa summaria inquisitione per relationem iurati sit decretum, quod stante defectu bonorum capitur de persona, Mascardell. de. 91.*

6 *Et causa quando sunt exequora in bonis absentis, quia summarie debet hoc iudicium cognoscere, clem. sunt bonis, & si apparebant esse arbitris earumque procederet, si autem tunc comparuerit, eum restitueretur recte, & si illa exequoria contra de debitorem, Mascardell. in praxi, app. par. 3. gloss. in l. 1. a. num. 10. usque ad num. 57.*

7 *Et causa summaria dicitur, quando competer promissit facultatem reuditoris redimendi tota tertium teo p. 1. quia potest de directo venditur offerre pretium, & petere sibi fieri remuuentum, nullo procedente iudicio ordinario super promissione de reuocandendo, Papi. lib. 1. in c. 1. de i. d. 7. quod vbi ap. probo in Regno, in quo seruatur contrarium.*

8 *Causa summarie agitanda est, vbi tra-*

quasi. 14. num. 76. licet totius sit iudicis officium implorari, ut dicit idem Carac. quæ conclusio sic firmata, ut locatari possit expellere conductorem in superdictis casibus nonnullas limitaciones recipit, & primo, si conductori soluerit pensionem totius anni, vel biennij in principio locationis; tunc enim locatari importat ut nãm recipiendo pensionem, & locationem totius temporis, sed à iure deijciendi exclusit, ut eleganter docet Cimentum, in §. fin. Instaur. de locat. ex remedi. num. 10. quod habuit in factum in anno 1527. & obtinuit in fauorem clientis per dictam doctrinam, quæ non omnibus est nota.

Causa summaria est, quando agitur contra gabellarios, platearios, ac pastores, quando talia exigunt iustitiaz gabellas, quia tunc de plano, ac celeriter proceditur per Cons. Reg. authorizationem, ubi And. ex Offi. Maran. p. 4. dist. 9. num. 18. in fine præstat.

33 Causa summaria est salarij, secundum Mascardellum præf. S. R. C. d. par. 1. gl. postea, num. 32. Bald. in Authen. si biennium, C. de senect. in prin. iuris. & in ranum est summaria, ut merces operarij usque ad mane retardari non possit, cum solui debeat laborantibus in fine diei antea. Solus occasus, ut habetur in Diuinitum, cap. 14. Thib. rap. 4. Lantus, cap. 3. Carden. in elem. fin. quest. 13. de proband. Salariarum enim de labore præstatur, idem, ex iust. in fundo 4. idem Labro, ff. mandat. & rãdõ naturali iure debentur cibaria, & alimentaria ei, qui feruor, lra rebas, & pñant, ff. in modum l. item si ferat, ff. de adbe. edict. l. diuinitum, §. fin. ff. solut. matrim. l. cum dubio, §. si quis, ff. pro soc. Guald. Duran. in l. r. m. 6. de pñalend. in 6.

Et iuri consentaneum est, ut qui pondus dicit, & alius paciumur mercede, expedat gaudeant, gl. Panem ex Dell. in rap. item addens refertur gl. in cap. 1. 21. q. 1. gl. in cap. quoniam de Testa, ex huiusmodi dicitur, nãm ut ait Cassiodorus lib. 10. Var. epistolar. 27. impium est plurimis cellis vacuos eluere cultores, ex Don. Paul. 1. ad Corin. dixit cap. 6. qui plantat vineam, de fructu eius edat, & qui pascit gregem, de lacte manducet.

34 Causa summaria dicitur, quando tractatur de exactionibus datorum, gabellarum, functionum fiscalium, ac collatarum Volueritatis, quia tunc Officialis gratis tenetur impartiri licentiam

Exactionibus exequendi realiter, & personaliter, habetur in Authen. ut in diu. fin. quæ. suffrag. 4. in autem, ex in Reg. pag. 5. cap. 10. in de administ. Vniuers per quos disponitur, ut Officialis statim, & de plano, ac sine scriptis, & figura iudicij, etiam ex non scripto, iustitia medianre nãm mora postposita adstringere debeat omnes, & quoscunque debitores Vniuersitatis, & licentiam exequendi gratis per Officialem impartiri.

34 Causa summaria dicitur matrimonialis, quæ debet expediri sine figura iudicij, Panem. in rap. Abbas, de cellibus, Mascardell. præf. p. 4. n. 172.

37 Causa summaria erit ubi quis in iudicio corripere debuit, quare eo casu fit præceptum ut soluat, & alia ordo iuris ubi non requiritur, Bald. in l. si debitor, ff. de iudic. l. Titus, ubi Delle C. de iussu. Mascardell. præf. p. 4. dist. 9. n. 169. Aff. de iussu. 101. n. 9. quia nulla maior probatio, quam oris confessio, l. cum pñam. C. de lib. al. rursus & in confessis nulla sunt partes iudicis, nisi in concedendo, & exequendo, l. vna, C. de iussu. Special. in rãdõ de iussu. Fagnan. par. 4. in de pñal. iussu. §. 8. n. 3. §. 12.

Et confessio eam facta apud alicuius iudicis, paratam habet executionem, l. tali pñam, §. qui pñam, ff. de post. Cass. in l. item qui, ff. de iussu. Mascardell. præf. p. 4. dist. 1. de iussu. hodie verò quomodo obseruatur, videntes est prædictum Mascardell. præf. S. R. C. par. 1. gl. postea, num. 36. qui dicit, hoc iudicis arbitrio remittendum, prout facit personarum, ac quantitas debitis qualitas expoposcit, ut dixit Alouich. in l. 1050. n. 4. de arbitris iudic. Carac. in Rota 107. Aff. in Cons. Reg. Regia Mascardell. p. 2. quia confessione non appellatur, ut dicit idem Mascardell. loc. citato n. 38. per Rota M. C. P. 236. ubi Carac. n. 5. Gellius, in præf. iustitiam lib. 186. n. 6. nec dicitur de errore confessionis ad finem retardandi executionem secundarium. Quod si confessus, fuerit iulpecrus non inoponnam cautionis præstandæ de soluendo ipsum iudex carcerabit, ut dicit Mascardell. in l. item, qui n. 37. subdit, quod etiam die festo iudice pro Tribuali non sedente, sed in Camera potest hinc casu fieri præceptum de soluendo, per doctrinam Aff. in d. Cons. Reg. Mascardell. n. 12. ex Carac. in Rota 107. n. 3. ratio, quia confess.

festio possit recipi etiam die feriatâ.
Item. int. op. extra. tit. l. de test. Gail. Pap. sing. 73. num. 4.

Causa summaria est quando presentatur instrumentum ad formâ tituli M. C. V. in qua proteditur via executiua, & elapso peremptorio deuenitur ad capteuram personæ, vt docet practicus *Marant. par. 4. dist. 9. num. 176.* de qua materia latè *Frece. de liquid. instrument. Lanar. de execut. instrument. de Iudic. Robert. de liquid. instrum. Pand. de execut. instrum. Gail. in pract. instrum. & Borrellan. summa decis. tit. de liquidat. instrum. tom. 1.*

Procedendum est Summarie pro instrumento censuali contra hæredes debitoris, & contra quemcumque eorum 37 possessorem rei subiectæ censui dummodo citentur ad dicendum causam, quare non debet contra ipsos exequi instrumentum census, &c. & contra ipsos esse hæredes, & possessores summarie, & sic sine partis oratione ad testis iuramenta videndum, & alios adus, & adde pactum exequiturum se iuraret, vt in instrumentum exequitur sicut si essent pensiones domorum Civitatis Neapol. videlicet *Gail. in pract. instrument. 2. par. Princip. aduerbat. insuper ad debitorem num. 38. & seq. Vm. commun. epist. 384.* vbi ita pluries practice, & iudicari vidisse se patrocinate testatur.

Summarie proceditur quando debitor fuerit suspectus de fuga, quia capi poterit nullo iuris ordine secundo *l. sit prator videbitur ff. de his que in fraud. creditor.*

Etiam à Iudice incompetenti, vt dixit *Alf. sing. obs. 65. cent. 20.* immo ego solus fugitiuus potest capi sed etiam præparans se ad fugam secundum *Gomez. Lex. in d. c. 22.*

Et tunc si talis debitor armata manu defiluit, potest eo casu impune vulnerari, ita inquit *Gasp. obs. 44. lib. 2.* vbi etiam quod hæc apprehensio fieri potest die feriatâ in honorem Dei, vt dixerunt *Poth. de iur. fisci cap. 1. Ricc. collect. decis. 1203. lib. 4. Cavall. commun. contra commun. quæst. 207. Gualf. in tract. de except. 4. in preliud. num. 117.*

Vnde quando debitor est suspectus de fuga, & non adest obligatio, nec instrumentum, tunc officialis decernit,

quod capiatur summaria infortuario, & examinatis doctus testibus, & confiteo sit decretum, quod capiatur de persona, & non ex carcere nisi præstita fideiussoria cautione de reddendo iuri, &c. de qua materia latè *Alf. in specul. tract. de caus. executiv.*

Causa summaria illa dicitur, vbi testatur de deposito.

39 Depositum enim adeo est privilegiatum propter exuberantiam fidei à deponente habitam erga depositarium, vt paratam habeat executionem secundum *Boer. decis. 193. Gualf. decis. 17. par. 2.* & ideo compensatio contra eum minime admittitur *l. fin. C. de compromiss. l. si qui. vbi Bart. & Bald. C. de pos. cap. 2. vbi Abb. de pos. l. penult. C. cod. Bald. cons. 334. vol. 1. Sertin. cons. 143. vol. 4. Ricc. Genuf. decis. 44. vbi Ann. cons. 102. par. 2.*

Quod amplio etiam in deposito ficto, & re vera non factio vt aduertit *Gail. in cons. incip. visio prociuli.*

Immo si depositarius pecunie fuerit morosus teneatur ad vias à die mortis ad sex. in *l. de g. qm. pecunia vbi Bart. ff. de pos. l. 2. C. de pos. quod fallit in deposito speciei, vt dixit Bald. loco citato.*

SVMMARIVM.

1. Electio fori non competit privilegiatis in causa feudali, & secus de iure communi num. 5.
2. Fori dechnatoria non habet locum in causa feudali.
3. Feudalis causa tractatur in Regia Camera.
4. Vassallus coram Domino feudi est conueniendus.

ARGVMENTVM.

An in causis feudalibus concedendum sit electionis fori privilegium.

QVÆSTIO XXXV.

Regula sit negatiua, nam privilegium eligendi forum de iure Regni non competit privilegiatis personis in tali casu, quia de feudis quaternarie non cognoscit Cc nisi

nisi Magna Curia Vizitaz, ita concludit *Affid. in Confil. Regni Statutum notab. 4. & in Confil. Magna Curia in 2. & 3. notab. & alibi quem sequi tui V. fill. in addit. ad eundem in d. ff. 237 in fin. Put. de rinit. p. feud. cap. 13. num. 14. Nigro in sup. Regni, quod decretum num. 10. Berrel. de praesentia Reg. Caib. sap. 62. num. 32.*

- 3 Et foris declinatoriam non habere locum in causa feudali annuit *Balear. in d. Confil. Regni Statutum nu. 42. imo & hodie quæstiones super re feudali determinatur in Regia Camera Summaria, que est Index competens, intantum quoad quando dubitatur an causa sit feudalis, vel burgensatica seruetur in praxi remissi huiusmodi articulum ad illam, & ioceter in iurisdictione coram quolibet est expressa iuris testatur *Tbor. in Compend. d. c. ff. Regni verò. articulus in idem tam. 1. & commemorat. Galupp. in prax. S. C. par. 2. cap. 6. num. 75. affirmans num. 71. feudali non causam esse tractandam in Regia Camera etiam si Actor, & Reus essent Clerici ex conventionem inter Romanam Ecclesiam, & Cardinem 2. in Cap. Reg. Statutum, vbi addunt. & conferunt super tradita per *Muscat. in prax. S. C. glof. compertus a num. 96. & per Amal. in ff. 2. c. 1. vbi de iurisdictione refertur iurisdictionem in integrum pro assensu registrationis non obstat tempore lapsu in Regia Camera a petendam esse, etiam si de clerici inter esse agatur, & vide *prag. Regni 2. sub rubr. de chris. fieri. diacon. saluat. vbi inter alia in 3. 1. apertè notatur istos pro causis feudilibus trahi ad Iudicia secularia.****

- 4 Cum vigore tex. in cap. laterum de Iudicij disponatur valialium coram Domino feudi consentiendum esse, quibus dominus feudi sit ecclesiastica persona, quia ratione feudi factiuntur forum alienum vbi post antiquiores notatur *Guid. Pap. de ff. 139. Bar. de ff. 69. num. 2. & app. in tract. de iur. non ferio lib. 1. cap. 6. Duen. reg. 311. Gra. qui plures etiam de effect. alieni affid. 1. nu. 718. Rodrig. quæst. regul. tom. 1. quæst. 62 art. 10. vbi etiam de causa mota super maiore &c. *Soar. in defens. fid. contra Anglican. sessa 1. error. lib. 4. de cri. min. 1. ap. 14. Harbo. in l. 1. ff. de Iudic. art. 3. num. 159. i. num. 19. & soluens art. 4. num. 31. quod domino feudi priuati-**

ut est concessa iurisdictione respectu aliorum iudicium, & ideo non possunt valialli in illis causis prorogare iurisdictionem alterius Iudicis absque Domini directi consensu, sicut agatur de proprietate, sine de sola feudi possessione *Imtrig. de fund. ar. 97. num. 11. cent. 2. M. morb. 1. an. ff. 1. num. 97. Mon. de 1. m. strach. tit. de feud. Rultr. de Natur. feud. num. 121. Villalob. 6. tom. 1. 1. m. num. 2. pin. lib. 1. tit. 11. num. 4. Farin. in prax. iur. in. quæst. 8. num. 12. Gra. ad prax. Camer. Imper. lib. 1. conclus. 37. in ff. 4. & latus profiquitur *Reg. Roue. in comment. ad d. pragmat. a num. 2. i. num. 19.**

Adco q. in Reg. Cam. preiudicium in alium Iudicem huiusmodi iurisdictionem non esse prorogabilem comitendum est exnotat per *glaf. in 1. ap. Imperiale fil. praxi a d. probat. feud. ar. & ibi Andr. col. 8. latè Surd. in ff. 47. Cypri. de ff. 9. num. 8. & seq. Franc. de ff. 417. Molin. Hispan. primog. cap. 9. num. 5. Cauall. quæst. 781. num. 2. plenè per *latr. gl. de feud. art. 14. a num. 65. cent. 2. Scad. de feud. part. 19. a nu. 136. cum seq. ff. 11.**

Declarata tamen firmata regulam principalem habere locum in Regno, & facit in alijs Regionibus, cum ex huius communis dispositione non reperitur exceptus huiusmodi casus à generali litæ l. 1. c. 1. quædo Imper. iuxta *Menocho sententiam in tract. de arbit. iudic. lib. 2. cap. 60. lib. 2. nu. 19.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Feudum quaternatum quid sit num. 7. & 10. & 15.*
- 2 *Feudum quaternatum vbi, & quare registrandum sit num. 7.*
- 3 *Adobatum quid.*
- 4 *Adobatio vulgare verbum Regni Neapolitani significat, quod Gallici vulgo arrierebire vni ant. & nu. 5.*
- 5 *Adobatio dicitur firmitatem p. cuniarum quod Regi praestatur.*
- 6 *Principi si conuerfit Castellum eundem cum iurisdictione, & alijs ista concessa cum Castro non sunt feudo quaternata nisi si per se concessa fuerint à Rege.*
- 7 *Feudum noviter factum, & per Regem concessum potest esse quaternatum.*
- 8 *Castellum omne in Regno dicitur quaternatum.*

- ternatum feudum sed non è cõuerso.
 13 Feudum quaternatum non potest haberi nisi à Principi, & cum titulo.
 14 Quaternatum feudum dicitur omne Terra esse sine vasalli.
 16 Quaternatum feudum dicitur licet sit in Terra Comitum, vel Baronum, & ei præstetur seruitium militare dummodo tunc collatio spectet ad Dominum Regem, & declaratur num. 17.
 18 Rex solus potest in feudo fundare quaternata.
 19 Feuda omnia à Rege concessa possunt dari nobilibus, & h. g. l. a.
 20 Rex solus ab initio potest imponere nouam formam feudo quaternato.
 22 Feuda quaternata sunt ad instar prædiorum, & stipendarum.
 23 Feudum est duplex proprium, & in proprium.

ARGUMENTVM.

Feudum quaternatum quid nam sit ad finem de quo supra.

QVÆSTIO XXXVL

Quoniam supra fuit conclusum quod nam cognoscere debeat de feudis quaternatis, & consequenter in tali casu miserabiles personas non gaudere privilegio fori ideo hic recensere volui quid sit feudum quaternatum.

- Regula sit igitur, quod feudum quaternatum dicitur illud quod spectat ad collationem Regis, & tenetur scriptum in quintenis Realis Camere *l. as. in prælud. feud. num. 127. vers. item sunt quædam Alia. in prælud. feud. de. cis. 21. l. fern. in cap. 1. §. ille autem num. 9. de controu. feud. apud par. terram.*
 1 subdens, quod registrabantur dicta feuda in quaternario libro scriptura, seu publico monumento Regis Cameræ, ut cognosci possit quantum ad hamentum præstabant, & dicitur ad hamentum.
 3 adductio illa quam faciunt plures coheredes, seu, coseudatarij inter se habentes diuisum feudum, qui cum deberent præstare seruitium secundum partem feudi, quam habebant, & ex facta diuisione dictum seruitium ad modum edigeretur ad hant, seu adiuvant se tot

quot faciant vnum militem, vel soluant viginti decem, & dimidium ideo alludens vocabulo dicitur ad hamentum, quod dicitur coseudatarij concubinaei, & ad hant ideo coniuncti, & associari præstant etiam expouit huiusmodi ad hant, seu ad hamentum cum in cap. 1. aliquem vers. seruiciij consuetud. num. 32. Cappe. in tunc. feud. rub. feud. ad hant col. 1. fol. 27. *Francia in prælud. feud. num. 19 fol. 2. idem sentit Tiraquell. in tract. de iure primog. quest. 1. 4. sub nu. c.* affirmans ad hant esse volgare verbum Regni Neapolitani seruitium significans militare. Quod Galli vulgo anterebant vocant *Assist. de. cis. 265. sub num. 51.*
 5 ubi ait quod ad hant dicitur seruitium, pecuniarium quod Regi præstatur cum
 6 in cap. 1. §. aliquem vers. in cap. num. 4. latissime in materia *Borrell. in summa de. cis. ut. de ad hant tom. 1.*

Hanc etiam quaternati feudi diuisionem superius declararam approbavit *Mox. rias in tract. de feud. rub. de dictis feud. num. 25. Fret. in tract. de subfeud. lib. 2. Rubr. diffin. feud. num. 1. fol. 23.* annuens feudum dici quaternatum, quod de per se repetitur scriptum in quaternariis Regis Cameræ ideo
 9 que si Princeps concederet cum domibus, iardinis, molendinis, basilicis, & alijs ista concessa cum: Castro non sunt quaternata feuda nisi de per se concessa fuerint à Rege, & de per se
 10 scilicet in quaternariis Regis Cameræ, vel quod à Rege tenetur immediate, & in capite tunc non erit necesse in quaternariis annotari *Assist. in prælud. Constit. Regni quass. 23. num. 7. & 8.* dicens feudum nouit factum, & per
 11 Regem concessum posse esse quaternatum, & in *constit. post mortem rubr. 22. lib. 3. num. 5. & 6.* ubi pariter quod om
 12 ne Castrum in Regno existens, siue in præsentatum sit habitatum, siue in habitatum dictum esse feudum quaternatum, sed non conuertitur secundum
 13 *l. fern. ibidem col. 2. idem Assist. in Constit. violentis lib. 1. rubr. 24. nu. 38.*
 14 scribens feudum quaternatum non posse haberi nisi à Principe, & cum titulo *l. fern. in tap. 1. in prætip. num. 10. de probat. feud. alio. 1. per Feder. Assist. in constit. statutus, ut Magna Curia rubr. 32. num. 10.* affirmans, quod om
 14 nis Terra ubi sunt vasalli est feudum.

- quaternatum item quando præstat ser-
uicium, vel ad eam Regi dicitur qua-
ternatum *Ifern. in consil. si quando ali-*
quem de pen. feud. lib. 2. in fin. Afflic.
in consil. et de iur. et iudic. sub num.
1. per illum text. in princip. ibi (vel ab
alijs etiam) dicens feudum nuncupari
16 quaternatum licet sit in Tetra Comi-
tis, vel Batonis, & ei præstetur serui-
cium militare dummodo eius Collatio
17 spectet ad Dominum Regem non ta-
men tunc reputabitur quoad omnes ef-
fectus quaternatum sed secundum quid
imò illud regulariter iudicabitur feo-
dum planum, & de tabula cum in rap. si
aliquem in vers. in rap. num. 9. & 10.
fol. 88. & ibi similiter Caneet. vers. in
qua num. 2. *Ifern. in consil. si quis Ba-*
ron, vel Militi col. final. de dotari. consil.
in feud. & Casp. vbi Afflic. sub num. 2.
idem Afflic. in rap. 1. num. 62. & 63. de
his qui feud. dare possunt, vbi ait, quod
nullus potest in feudare feuda quater-
nata nisi solus Rex Gregor. in tract. con-
cess. feud. par. 1. quæst. 21. circa finem.
vbi subdit, quod omnia feuda in illo Re-
19 gno concessa à Rege possunt dici mo-
bilia, & ligia, & in eis possunt habere lo-
cum omnes illi effectus qui resultat ex
20 feudo nobili, & ex feudo ligio, & par. 3.
quæst. 2. vbi subdit, quod solus Rex po-
terit ab initio novam formam ponere
feudo quaternato, quod intelligi in feu-
21 do noviter concessio à Rege non autem
in feudo decanato ad regem, & hinc pec-
cum alteri concessio Capyc. in inuiss.
feud. rubric. feud. gen. 1. 46. vers. qua-
ternatum, vbi affirmat feuda quaterna-
ta esse ad instar stipendiariorum prædi-
corum, quæ inclutibus dantur, ut ea sti-
pendiariorum vice percipiant, & prout
22 de scribant *Mynoch. consil. 16. num. 169*
& 270. vol. 3. vbi quoque affirmat quod
feudum quaternarij est duplex propterea,
& in proprium, proprii est quod vasallus
immediate fe cognoscit à Rege, & alijs
dominibus non recognoscit, quam Re-
gem improprium est quod sub vasallus
recognoscit immediate à primo vasal-
lo Rege consentiente Lipar. in addit. ad
Ifern. in cap. Imperialis in princip. num.
3. in addit. qua in cap. de controuers. Fræ-
eb in pralud. feud. Rubr. sive feud. num.
177. fol. 10. Brout. consil. 76. num. 41. &
42. vol. 1. Rebuff. in declarat. feud. num.
44. Hieron. de Ros. in resp. impresso in
lib. 2. de iur. Kru. num. 4. fol. 298. Marant.

consil. 39. num. 7. & seq. hoc tamen sen-
tentia quaternatum non procedit iuris
censura, sed ex vñ Regni, ac vteoriam
more Præter. de feud. lib. 2. fol. 238.
sub num. 80.

Et de eiusdem feudi quaternarij materia
plura restat imò Reg. Rouit. in comment.
ad pragm. Regn. in rubr. de feud. à nu.
51. inuiss. p.

SVMMARIUM.

- 1 Fori iurisdic. resistat contra locatos Regie Dobanæ.
- 2 Locati Regie Dobanæ non cognoscunt nisi à Dobanensi.
- 3 Dobanensis habet iurisdic. tamen tamen contra Neapolitanos.
- 4 Cavalarij extraordinarij Regie Dobanæ gaudent fori privilegio.

ARGUMENTVM.

Electiois Fori Beneficium an
competat contra locatos
Regie Dobanæ.

QVÆSTIO XXXVII.

- 1 **R**egula sit negatiua, quod pri-
uilegium eligendi & varian-
di fori non debeat quousque a-
ctio esset dirigenda aduersus
locatos Regie Dobanæ.

Quæ hæc conclusio ea fuletur palpa-
bili ratione si qui dcm ampla privilegia
eiusdem Regie Dobanæ operatur, ut
Dobanaci possint, & valeant declinare
forum Iudicis ordinarij, & eligere for-
um ipsius Regie Dobanæ, & ita viget
quotidiana praxis, ut in proprijs termi-
nis tradit Reg. de Pont. in suo tract. de
potest. prout in tit. de regul. imposuim.
§. 8. num. 48. vbi dicit omnes Regios
Cavalarios, sic vulgo nōminatos gau-
dere fori privilegio, ne cognosci valeat
de quocunque delicto, nisi à Dobanensi
enī concessum est iurim, & nullum
imperium super singulos locatos, seu
Dobanæ subditos, & quomodocunque
illam insequentes, memòir nouissimè
Rendell. in tract. de Fori & Possit
par. 1. cap. 18. vers. in Regia Dobanæ
pag. 43.

Et hæc omnia fortiora redduntur,
nam videmus quod licet Neapolitani

fin

sint exempti ab omni-bus Regni Tribunalibus vigore eorum privilegiorum, quia trahunt, & non itahentur, Tamen ad cessat in Regia Dohana. Menepcedum, in qua totum privilegium nihil suffragatur, prout ita fuisse iudicatum in causa Hercules Mormilis tempore quo erat Dohanerius loaz Aloysius de Sangio testantur identim Reg. di. Ponti loco nupit. stat. num. 40. & Thar. in Compil. deis Reg. in verbo Napolitani d. 2. tom. 1. & sic vidi, & audiri pluribus vicibus practice attenti, & obtemperant.

Ampla constituta Regulam esse veram pariter respiciendo Causalliariorum etiam ex iurisdictionem, cum & illi quoque supradicto privilegio gaudeant Reg. de Ponte sapius cit. loco num. 54. ubi annuit id iudicare ex particularibus titulis, & institutionibus eiusdem Regie Dohane, quod dicatur illi obnoxii-tas Animalia, quam Tutoria, quæ Regie Curie à particularibus Dominis pro subalternatione pretium, & sui malum quibus ipsorum pascua distributa sunt in tota iura in l. omni G. fund. patris. lib. 1. 1. & hoc iure in Regno videtur prout, & ita et iuratus sui à Dominis Predecessoris Regis Cameræ Summi in qui pro tempore fuit in Regia Dohana Menepcedum Foggia. Declara tamen supradictam conclusionem esse veram quoad locos locati herbarum, & veni ad pascua prædicta, quia Excellensissimi Comes Bineventi olim Princeps pascendo cap. 28. Emmentissimi Cardinalis de Granvela olim huius Regni Locumtenentis decrevit exemptiones & immunitates Regie Dohane Menepcedum Apulie ad supplicationem Baronum R. qui adversus eorum subditos præcedunt, fida Illustriss. Decretis de Vicio olim Regentis officium dicte Dohane, quod concurrentis nulli locorum permissi, vnde gaudent immunitate nisi haberet propria animalia in numero ducentorum, & qui cum dictis animalibus accederet ad pascua Apule per Regiam Cameram locata, & facta relatione prius Regem de Ponte declaravit exemptionem à iurisdictione ordinaria non competere nisi capribus herbant, & venientibus ad pascua prædicta saltem tamen facultate secedi ab ea, & qui que in sua iurisdictione ita intelligit, & obtemperat contra locatos, qui cum effectum non conducunt herbas nec conducunt

animalia, ne gaudeant fori privilegio.

S Y M M A R I U M.

1. Electio fori cessat in causa reconventionis.
2. Exceptio declinatoria fori in causa reconventionis non opponitur, illam si Index conventionis sit in competens num. 3. & etiam si privilegium vellet à sua potestate differri nu. 4.

A R G U M E N T U M.

Electio fori num habeat locum in causa Reconventionis.

Q U Æ S T I O XXXVIII.

Regula sit negativa, istud beneficium electionis fori cessare in causa reconventionis, vi in Regno videtur expeditum per Ric. M. C. V. 67. cuius hæc sunt verba.

Item, quod si Ghrius in maioribus, vel minoribus ordinibus constitutus, vel alius privatus, et pupillus, vel viduus litiget forum ipsius Curie agendo contra aliquem in ipsa Curia compilatur per modum reconventionis in iudicio Curia adversario respondere.

Et in proprijs terminis sic pariter notant ibi Cavaiani nu. 3. & Gals in tract. de modo articulandi, & probandi gloss. 1. num. 44. ubi expresse loquitur in viduis, & pupillis, qui si reconveniantur minime cause reconventionis remissionem ad iudicem domicilij petere possunt, sed cognunt causam ipsam reconventionalem, coram Iudice rei conventi agere sicque praticari pluries in Regijs Tribunalibus Regni, & præsertim in causa Magnificæ Victorie Mangantie Vidux quondam Emilijs Russi.

2. Quæ sanè regula illo fultior fundamentis siquidem in causa reconventionis non potest opponi declinatoria fori l. cum papaianus G. d. sintent. & inter alios divers. Iudic. l. qui non sapitur ff. d. Iudic. Bart. in Auth. & consequenter num. 19. G. de lit. d. sentent. & inter alios gloss. in cap. diuineque g. d. sintent. Sec. in regul. 56. Ludov. i. n. l. 38.
3. Etiam si Index conventionis sit incompetentis, veluti laicus iurisperitus in

Glof. in cap. 1. vers. superfluis extra de mutui petit. qui est communi ea culo à DD. approbata, ve firmat Marant. in sua specul. part. 4. diffin. 16. num. 63. & idè dicitur sententia iustitiae de Couar. praef. quafi cap. 31. Dicitur. reg. 202. Eurard. dicitur quafi cap. 29. num. 4. Suar. recept. sentent. de C. num. 114. Mencha. illustr. contron. cap. 5 sub num. 18. Morla in importio iur. q. 13. tit. 2. part. 1. dicitur conf. 222 lib. 2. Bernard. Greus ad praef. Cambr. Imperial. lib. 1. conclus. 37 consider. 7. Curia Philippica praef. 1. p. 3. num. 18. Bobadilla in sua poht. lib. 2. cap. 18. num. 162. Menach. à Caffr. in praxi Lusitanicae lib. 3. cap. 8. Perreia quafi. forens. lib. 2. cap. 31. Frajes de Franck decif. 193. ubi commune in hanc amplificationem ex decif. S. C. ubi in locum etiam ubiqueque clericus ageret interdictum recurrendum, & Laicus ipse proponeret iudicium propinacitatis, & Clericus tunc similes aduersus interdictum ipsum recurrendum ex conceptu quare videntur, in conclusum in verbo recurrendum non abundè Vitz. dist. 49. ubi annuit, quod in Regno dicti Ritus M. C. V. 67. & sic obstat in omnibus Tribunalibus tam maioribus, quam minoribus Carce. affluuntur in tract. di. exph. quafi 3. except. 2. dicitur in specul. existat. cap. 28. tit. de official. & Magistr. in eult. quiritat. l. u. 14.

Au pnia supra positam regulam procedere etiam si privilegia eius vellet à iura petitione, & conventionem desistere, quia adhuc possit contra eum procedi in causa recurrendi non obstat eius desistentia, ve dicitur in S. C. annuit Aff. de decif. 173. num. 4. & 5. ubi rationes adducit laud. Garauit in Rit. M. C. V. 67. num. 8 Balbus decif. 64. Praes. de Franck decif. 349 num. 2. Minor. de arbit. iudic. quafi. 44. num. 6. & alij quos recolligit, & liquirit Gross. in tract. de eff. Et. Glor. vlt. num. 748. apud quem iurisdictionem habes hanc materiam excludam per ampliationes, & limitationes, ve etiam plura potestis videre Tremant in q. vari. ar. resolut. tit. de mutui petit. resolut. l. lib. 2. Cardas. in praxi Iudi & Aduoc. in verbo recurrendi Muscatell. in praxi S. C. glof. Altorero Barbos. in repet. l. qui prior ff. de Iudic.

S V M M A R I V M.

1. Reuariatia dicitur quando reus non existit infortis, & exde no. 2.
2. Reuariatia est species remissionis.
3. Fraus inter partes in reuariatatione quando presumatur.

A R G V M E N T V M.

Reuariatio Fori an sit concedenda Reo non existente in foris Curiae.

Q V A E S T I O XXXIX.

1. **R**egula sic reuariatationem fore esse deogandam, quando reus non existit in foris, prout ita solet seruari in Regia Audiencia Capitanate Apulee. & Comitatus Molisij, quae vltimo loco ad petitionem in causa cuiusdam Terrae Pedit. castelli, & hanc eandem opioiam curatur Capiblane, in pragmat. 8. par. 1. num. 347. tom. 1. de Baran.
2. Et licet Antonij de Ball. in tract. crim. lib. 4. quafi. 2. videatur ex capite variationis causam remittendam esse ad locum, in quo prius legat persona volente iudicium prosequi etiam reo non carcerato, tamen in sua voluntate sic prout sic pariter videtur prouidum in Magna Curia Vicariae ad instantiam cuiusdam Viduae praesentis reuariatationem ad Terram Castellaneij. Prouine in Principatus Curia de hominibus commissa à Brannon. Stellauero Apud Tartagliam, Maestrem Actorum, testaturidem Capiblane quafi sup. 1. idem pragmat. 8. cap. 5. sub num. 15. tom. 2.
3. Tamen fundata regula feruit est vetior, & magis iuri consona, ita ratione non caret, siquidem huiusmodi reuariatatio est species remissionis petitionis, quae in hoc Regno nequis potest, nisi reo presentato, & carcerato iuxta Rit. M. C. V. 205. & pragmat. 6. sub rubr. de effe. Iustit. 6. item quod Gubernatorem, vnde similiter idem debet esse iuris dispositio vult. l. illud ff. ad l. Agni. l. cum inhabentibus simulato, idem fit transus l. à Fatio ff. de furt.
4. Huic igitur opinioni fige pedes, quia sic tollens si audet, & collusione, quae eo dubio praesumitur inter partes, quod huiusmodi reuariatationes petuntur ad in-

ad inferiores Cortes, et diximus supra *quæst. 4. num. 13. ff. l.*

Ita quod cautus, & bonus Iudex debet advertere, ut nullatenus pariat rem sibi acta, & causam, nisi sibi constiterit sic in ceteris detentum, quia tunc de facili potest cessare suspicio fraudis, quæ utique presumetur, quoties reus esset in libertate, cum scio, & proprijs oculis videri fieri collusionem inter partes, ut petatur prius reuocatio, & deinde fiat partis remissio, & concordia cum Barone, quod utique cum maiori difficultate posset fieri, quando reus reperiretur tunc cratus, & esset anceps si causa à Tribunali superiore remitteretur.

Insuper ideo Filici patroni, ne reuocaciones huiusmodi concedantur, quando reus non iuxta in ceteris presentari, prout ita fieri prædictum est in dicto Tribunali Regis Audientia Capitana Apule.

S V M M A R I V M.

- 1 Obligatorum cum clausula, ut possit obli-
gatus conueniri habet fore priuilegium
nec p. h. conueniri in loco non tuto
num. 6.
- 2 Renunciatio specialis debet fieri prout
non.
- 3 Clausula oblique locorum quousam ef-
fectus parat, & num. 4. & 5.
- 7 Vbi quæ per stipulationem iuratum est
obligatum oblique locorum conueniri
pro debito, videtur protulisse iuramentum
etiam omnium Iudicum, & de la-
ra, et num. 9. & 10.

A R G V M E N T V M.

Electio Fori an competat, si priui-
legiatus esset obligatus, quod
vbique posset conue-
niri.

Q U Æ S T I O L.

Regula sit affirmativa compe-
tere huiusmodi electionis fo-
ri beneficium, miserabili
personæ quamvis sit obliga-
ta cum clausula, quod possit vbique
conueniri, quæ sine contumelia vera red-
ditur ea palpabili ratione, nam ut alias

in primis ff. quæst. 12. fuit ex communi
D. voto dictum, specialis renunciatio
est necessaria, ut cessaret renunciatio
dictio beneficium, hæc autem videtur ge-
neralis, & ideo illam comprehendere
non videtur, unde iuxta hanc sententiam
quotidie prædicatur in Regijs Tribuna-
libus huius Regis Neapolis.

Ad instar, ut nec etiam videatur ex
clausulis generalibus apponi solitis in
iuris uimentis præntentione renunciarum
dunt spectata illius renunciationem
iura de iudicant. *Frece. de præd. instr.*
quæst. 13. part. 9. qui dicit per Magistram
Sartiam Vicariam fuisse dictum sequi-
tur *Vintus in filius commun. opin. con-*
clus. 43. num. 100. Galter. de liquidat.
instrum. par. 32. part. prius. vers. su-
ad eo præuentus num. 22.

Latet regulariter, ita clausula vbique
fororum submittat conuenientes omni-
foro, & loco, ita ut possint vbiqueque
conueniri *Bart. in l. 3. quia ita ff. de eo*
quod sit in loco Prædictis cap. fin. num.
1. qd. siro competent. & in cap. 1. nu.
7. de iudic. Bald. in l. 3. §. sed. & si quis
num. 22. c. comm. de leg. 3. vbi multa de
electu huiusmodi clausule Capoll.
caus. 70. Galter. de oblig. ad form. Ga-
ster. part. 2. quæst. 3. Gratian. in decis.
Reg. March. 180. num. 12.

Animaduertendum tamen quod li-
cet clausula vbique locorum facit, &
operetur, ut obligatus possit vbiqueque
conueniri hoc intelligitur de loco idon-
eo *glos. in l. cum qui in verb. quousamq;*
loco ff. de iudic. glos. in l. si duo 2. vers.
sed & in l. ff. de consil. precum. glos. in l.
qui citro vers. quibet ff. de condit.
indol. quæ allegat. & sequitur Mart. de
clausula par. 2. clausula 343. pagin. m. 12
33. & in decis. Pisan. 96. vbi inquit di-
ci locum idoneum, vel ratione domici-
lij, ut dicunt per faze glos. vel quia in ali-
quo perpetuus fuerit debitor glos. in l.
enit. vers. & alio loco c. ubi conuenit
qui cit. loc. det. promiss. Bald. in rubr.
num. 6. c. de consil. precum. cum alijs per
Ias. in §. pium autem num. 25. institut. de
admon. habetur etiam per Gratian. in
d. decis. 180. num. 13. vbi quod alias se-
queretur ablatum, quod creditor pos-
set trahere debitorem ad quocunque
remotissima loca, ita ut reus semper de-
beret esse cum sacro paratus ad soluen-
dum contra latum & liquidum dicitur
ff. de solut.

Imo.

Imo secundum eundem etiam quod quis promississet solvere ubiqueque placuerit creditor, & per verba sua aut alia liberam voluntatem tamen intelligitur de loco discreto, & ad arbitrium boni viri Socini in cap. 1. de test. filij nu. 31. col. 2. de foro competent. post Andron. in cap. 1. de iudic. col. 1. J. Iason. l. si si conuenerit col. 6. in fin. num. 22. vers. contrariam tenet de iurisdic. omnium iudic.

Vnde neque per dictam clausulam poterit quis conveniri in loco non tuto Alex. in l. cum vi col. 1. ff. de legat. 1. Se. rap. in de prim. iuram. cap. 13. num. 33. sicque pluries determinavi uti Regius Iudex in varijs quippè casibus, & prædicti, uti Aduecatius in causa Mariz Menese contra quendam Calabrum.

Et iuxta cumulatam per Cossam clausulam 177. in tract. de clausul. apud Mart. in personis que possunt prorogare iurisdictionem plurimum præstat fore hominibus submissio, & ubi est generalis operatur quo ad omnes casus, & iam sine consensu Iudicis cui subest submittens idemque tædus aliquo compitèdes potest suæ iurisdictionem suam indicare si prima facie causa videtur infra suam iurisdictionem Bart. in l. fin. §. ult. C. de appellat. Guid. Pap. dec. 7. Rot. in dec. 21. num. 3. & 5. qualibet modo si approbatus Iudex non sum, & nihilominus necesse fuit inter promissionem de non declinando forum inter submissioem, & inter prorogationem iurisdictionis Guid. Pap. d. of. 370. Nec licita est penitentia etiam ante licentia contestatam si talem submissio sit munica iuramentum Ripa in cap. 1. num. 49. cum seq. de iudic. quicquid in oppositum ceperit glossa in l. si conuenerit ff. de iurisd. omnium si Guid. Pap. dec. 77. Iason in dicta l. si conuenerit, & Frane. Marcus dec. 176. par. 1. quoquo igitur modo quousq; sortiri forum coniungat sic se submittens frustra contendit remitti ad iudicem, solum obsequium nonem, fini Resner. conf. 6. num. 20. cum seq. lib. 2. apud nos tract. de iudic. cap. 1. num. 225. cum seq. cum de perquisitioe adhibiti non detur tegredus, sine forum quis sortitur ut sic hñt, ut per adoptionem, vel per baptismum per quem abiecit reualer qui lauitur Marsan. Socini ad rubr. de foro competent. cum adductis per Anso. Matth. tract. de prorogatione fore nu. 27. vers. quod dictum

est, super io origiue nisi iago perempta esset instantia iudicij cepta inter laicos more vniuersa per iurisdictionem quo tempore reus ad clericatum promotus est nam cessat effectus submissiois in illa declaratoria Anna Angul. 129. quem refert Marsi tract. de iurisdic. par. 4. cont. 1. casu 31. num. 6.

Et adde quod ubi quis per stipulationem iurata obligatus est quod possit conueniri ubique locorum pro debito videtur prorogasse iurisdictionem, vel omnium iudicem, & se submisisse foro in quo conueniretur vigore obligatiouis cum poruenit sui sortiri privilegio renunciare arg. l. si quis in conscribendo C. de Episcop. & Cler. Bruni conf. 138. num. 1. vol. 1.

Intellige primo, quod si quis promittit, quod possit conueniri Neapolim Bononiæ, Florentiæ, & ubique locorum omnium Neapodis, Florentiæ, & Bononiæ, & alibi ubi conueniretur posset declinare suum arg. l. si conueniret, ubi hac notauit Bart. num. 4. ff. de iurisdic. omnium iudic. docet etiam Balb. in dec. 109. Chartar. in dec. Genue 6. & hoc casu dicite Bart. loco allegato totale obligatum reneri ad pœnam, & ininteresse tantum Truif. dec. 7. vnc. 491. lib. 1. Grass. in tract. de exceptio. cap. 18.

Intellige secundo quod si non solum promissit, quod possit conueniri ubique locorum post declaratas iuritates para Florentiæ, & Bononiæ, sed in dictis ciuitatibus, & ubique locorum promissit solvere tunc noui tenetur nisi in dictis locis, aut vicinis, & non remansit Roma, conf. 180. num. 9. in fin. Galles. de oblig. in form. Camer. part. 1. que. 2. 3. num. 2. & 3. Truif. d. dec. 148. lib. 1. Carol. de Grass. d. exceptio. 18.

Intellige tertio, quod si diceret promissit solvere ubique fuerit iuuenias tunc non opposit fore in competentiam vel declinatoriam, sed potest ibidem ubique repeririatur conueniri arg. l. con. traxisse ff. de ad. & obligat. l. 1. item & Martini §. 1. ff. de adm. for. tutor. Balb. d. dec. 109. Sart. de iudic. par. 2. cap. 21. num. 26. Chartar. d. dec. 6. & idem d. Grass. d. exceptio. loc. cit. nn. 7. *

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficium electionis sibi datur priuilegiato etiam si agatur de re benefices a se

- 2 Lix omnia G. quando Imper. intrat rano in causa spirituali pro compra bensi.
- 3 Insuper patronatus causa est missa priuilegium L. omnia present. & non tanquam in aditum.

ARGVMENTVM.

Electiois Fori Beneficium an habeat locum, ubi agitur de re beneficii puta de causa in super patronatus

QVÆSTIO LI.

Regula sit affirmatiua procedere beneficium electionis fore ubi igitur de re beneficii, et dixit Rota in una signanda etiam R. P. D. Licta, & tenet Marchesian. de consensu. in at. de Auditor. caus. par. 2. §. 2. num. 28. per hac verba.

Paniter lex omnia prefata procedit si agatur de causa beneficii facti. Puta super in patronatus, quia est missa ad quod est Electio facti am. praeambulat ut ad institutionem prout, ideo est iuris spiritualis & de temporalitati participat, quoniam laico competit. Et quia ad heredes transmittitur apud filij 16. quæst. 6. V. §. 1. in sua praxi lib. 3. cap. 2. num. 4. Imo si causa spiritualis esset pariter bene legi dispositio intraret Censuram de iur. 16. de priuilegiis. Affiliat de iur. 267 per totum Abbas in cap. Electio sanctae Mariae num. 12. de consensu. vbi de. num. 104. Alex. cons. 125. num. 2. vol. 2. Iuris autem patronatus causa est missa ad laicum autem prout in cap. filij 16. quæst. 3. V. §. 1. in sua praxi lib. 6. cap. 2. num. 4. Et tamen in prima de servitutibus infantia habet locum lex nostra Thesau. de iur. 177. num. 2. cum persona, & non causa indultum sit priuilegium neque in quacumque infantia eadem est, ubi videmus de causa priuilegiata in prima infantia, quia talis remanet Brillauer. de iur. 40. Casador. de iur. 7. num. 1. de rescriptis. on. de in Anno 1583. proponitur in signatura iustitiae R. P. D. Anselmo Bandino Nobili Casatanesi in una Forolensis patronatus in qua dua aduocatus vidua habet in interdicto super iure presentandi ex dispo. sitione L. omnia G.

quando Imperat. ex communi patrum consensu obtinuerunt a variat. ausam. auocari, & ad partes remitti sequit. ceterum magis magnificus quodam quam amplum, ut ita dicam, & inuolabile sit prefatum priuilegium.

Et iuxta predicta quandoque nonnullis quippe vicibus respo. sum interrogatus, & in specie dum Romae essem annis non longe elapsis, & colloquium habere cum Eminentiissimo D. Cardinali Melino cuius anima hodie apud Dominum requiescit.

Indè cum in Curia Episcopali Vicissequensi articulus iste fuisset discussus iuxta meum sententiam fore conclusum in causa Iacobi Aaroni B. eglis, & heredum Marthae de Canino.

SVMMARIVM.

- 1 Adhuc appellati aduersarij efficitur omitt spiritus cum appellante.
- 2 Imperator Inductum illum respicere regulariter nequit.
- 3 Rescriptum Principis dicitur communis.
- 4 Superior non potest renuocare rescriptum aduersario inuito.

ARGVMENTVM.

Fori variatio an debeat concedi, quociens aduersarius inhaerit electioni Fori factae per personam priuilegiatam.

QVÆSTIO LII.

Angela Crespa Vidua quondam Roberti Mese pro causa vertente in Curia Ciuitatis Canz cum Fulvio della Monica eligit in forum Regiam Audienciam Principatus Citra. & Basilicae, cui quidem electioni factae inhaerit Fulvius conuentus, cumque deinde vellet per viam variationis eligere in forum Magnam Curiam Vicariam (prout cum rissum elegerit) sui interrogatus de quodam Procuratore prius quidem, & bonae experientiae non potuisset ipsa vidua id agere, dum electioni fori Regiae Audienciae primo loco factae, ipsa minime

nomine sui principalis specialiter inherere.

1. Et quidem prima facie videbatur dicendum uisitare debere in hoc casu huiusmodi privilegium exemplo eius, quod dicitur de adhaere appellacioni per aduersarium interposita, qui efficitur uous spiritus eum appellante *Ordinatio. conf. 290. vol. 2. Rot. Floren. de res. 11. num. 3. Praes. de Franch. de res. 257. num. 5.*

2. Et confert, nam is, qui sibi commisionem principis petit, & aliquem iudicem impetrauit commissionem renunciat ut ueniat in ius suo aduersario, qui litteris designationis uoi potest *Joan. de An. in rap. ex coqueisione extra de re. lit. spoliat. Magon. de res. lutt. 32. nu. 18. Balb. de res. 76. de re. lutt. 127.* ubi rationem adducit, quia rescriptum Principis dicitur commune, & idem impetrans ei non potest renunciare, maxime si fuerit praesentatum allegat *Bald. in l. postquam liti num. 16. C. de tempor. in ius. p. res. l. 1. in l. qui inquam num. 1. ff. quod quisque iur. adeo ut nec ipse Princeps, vel Imperator possit renunciat rescripto aduersario *1010. uito Pely. in rubr. de rescript. num. 3. Rota de res. 65. de appellat. in antiq. D. Rite. col. 1. de res. col. 1. 963.**

Ceterum te melius perpeusa iudiciariam de secedi sententiam, quia alias esset perindidem eripere facultatem ualendi personis privilegiatis, eorumque est id esse concessum, ipsius variate pluries, ut diximus supra, *fi. 1. quae. 4.* quia omnes aduersarij inherere electionibus primo loco, factis per personas privilegiatas, ad euandandum, ne amplius variate possit, sed cogatur perseuerare iudicium in eodem Tribunali, quod elegerunt, & consequenter fieret fraus, & maxima scissio privilegio sic amplè concessio per Principem, & iuxta hanc opinionem ad diu fuisse executum iudicia causa.

SVMMARIVM.

1. Miserabiles persone non possunt in foro, in quo eorum nominat exercetur iurisdiclio ligari.
2. Iudex in causa propria quilibet acquit.
3. Baro nequit esse Iudex in causa subditorum.
4. Episcopus non potest esse Iudex ubi tractatur de proprio quaestu.

5. Officiarius, sive Iudex officio ratione dignitatis potest ipsomet procedere in causa.

ARGVMENTVM.

Beneficiu electionis Fori, an sit ad mittendum, ubicunque Miserrabiles personae ligare uellent in eo foro cuius iurisdiclio eorum nomine exercetur.

QVÆSTIO. LIII.

Regula sit, ut eueniente foras le causa, quod ubi in foro per viam variationis peruenit iurisdiclio priuilegiatorum nomine exercatur, non si admittenda huiusmodi variatio facta, cum iuxta *Conarruua sententiam lib. praes. quae. cap. 7. col. 1. p. 1. vers. 8.* hoc privilegium electionis fori non competat miserabilibus personis, quando tales ligare uel leat in eo foro, cuius iurisdiclio eorum nomine exercetur, & ita cum referendo sequitur *M. nob. de arbit. iudic. lib. 2. c. 66. num. 48.* ubi assignat rationem quia iunc tanquam suspensum non debent gaudere hoc privilegio.

2. Sed, quia uideretur quodammodo esse iudices in causa propria, quod in iure est reprobarum *L. omnia C. ne quis in sua auctoritate conseruante eius aduersario. I. robin. in l. qui iurisdiclio ff. de iurisdic. omni. iudic. & grauiter antiothitate propria aliquid agere cunctis est denegatum. L. nullus C. de iudic. l. 1. qui instantam C. unde ei Sorri. re. gul. 34. Bonif. de iur. 9. possessione d. num. 35. usque ad 62. ubi late de materia Gabriel. iustulenter com. l. 1. de acquirit. d. possit. & pleuissimè *Parian. in trakt. de iurisdic. quae. 175. d. folio 70. usque ad 98.* apud quos pluri una huius farinae ad hanc conclusionem conducuntia repeties, quae breuitatis causa omittuntur.*

3. Indè Baro nequit esse iudex in causis subditorum quando agitur de eius inter esse *M. s. Brill. de res. 134. num. 10. Caplani. an pragmat. 6. nu. 36. de Baronibus recentissimè. Costa scilicet conf. 85. num. 6. c. 1. q. ubi etiam num. 4. annuit Episcopum non posse esse iudicem. ubi tractatur de proprio quaestu bonorum.*

rum ex *Bald. in cap. litem* num. 1. de *presumpt. Alex. conf. 79. num. 8. vol. 1. Rumin. sen. conf. 539.*

- 5 Licet bene iudex, seu Officialis possit cognoscere de iniuria sibi illata intima dignitatis, ut docuit *Cyn. in l. omni. C. ut qui in sua caus. quem sequitur Oldrad. conf. 7. Sord. conf. 50. Decian. in tract. crim. lib. 4. cap. 42. Caball. resolut. crim. t. 4. 391. num. 34. cent. 3. & decilum in Regia Audientia Apulæ refert *Vinnius de off. 278. num. 2.* iuxta quorum opinionem me consulere fuit practicum Illustrem Vicarium Surrentium contra quendam Clericum, & alias per Reuerendum Vicarium Capitanum ad versus Reuerendum D. Andream Mazzolam Canonicum eiusdem Ecclesie Capitanum.*

SYMMARIUM.

- 1 Electio fori non datur contra Curiales Tribunalium, sed etiam non procedit quoties non assident Tribunali num. 5.
- 2 Advocati, & Procuratores etiam exteri conveniuntur in Tribunali, cui insistant.
- 3 Curiales Regiarum Audientiarum Regni gaudent privilegio fori.
- 4 Attuarij dicuntur capiti Curialium.
- 5 Licentia superioris facit absentem habere pro presentem.
- 7 Absent licentia cum videtur servare.

ARGUMENTUM.

Electiois Fori beneficium num habeat locum vbi lis vertitur cum Curialibus Magnæ Curie Vicariæ, Regiarum Audientiarum Regni Sacri Regij Consilij, vel Regiæ Cameræ Summa-
ria.

QVÆSTIO LIIII.

- 1 Regula firmanda est pro parte negotiua cessare scilicet ius hoc eligendi, & variandi forum quoties esset lis cum Curialibus aliquorum Tribunalium puta Magnæ Curie Vicariæ, Regiarum Audientiarum Regni, Sacri Consilij, vel

Regiæ Cameræ Summaria.

Siquidem huiusmodi Curiales habent privilegium, ut possint ad eorum Tribunalia trahere alios eque privilegiatos, nec possunt trahi ab aliis privilegiatis, ut refert *D. Reg. Tapia in suo oper. Jur. Regni in consil. statumur num. 1. ad off. Magistri Iustitiarum, Taffon. super Iudex Mag. Car. V. amicus meus, pragmat. de Antiphas. vers. 30. abs. ruc. 376. vol. 1. 38. & est favorum per particularem Ritum Magnæ Curia 232. cuius hæc sunt verba.*

. Item, quod omnes Curiales dictæ Curia, siue sint ad gratiam ipsius Curia, siue non omnes, qui dictam Curiam sequuntur, et Advocati, Procuratores, alique Scriptores Curialium, privilegio perstruuntur in quilibet, & in terminabilibus causis trahunt eorum adversarios in ipsam Curiam, sed ipsi in alio non tentantur ad ipsam adversorum adversarios, & traditis in am. Ex quo videtur dicendum habentes fori electionem non possint rito trahere ad alia Tribunalia.

Amplia primò non tentant in curialibus Advocatis, Procuratoribus Neapolitanis, sed etiam externis, veteritis, & matricularis, ut animadvertit *Museatell. in praxi Sacri Concilij in gloss. competentur num. 74.* quid quid dicat *Curia in ritu 232. vbi hoc firmat ratum in Procuratoribus, & Advocatis Neapol. iuxta quam sententiam refert iudicatum ipse Museatell. ubi supra.* per Magnam Curiam Vicariæ in favorem Procuratorum, qui non erant Neapolitani, & idem praticasse in eadem Magna Curia Vicariæ, testatur *Tapia in Consil. Regni statumur num. 14.* ve meminit *Thomas in suo Compendio de off. verbo fori privilegium tom. 1. D. Ruc. collect. de off. collect. 2312.*

Amplia secundo, etiam in Curialibus Advocatis, Procuratoribus, & Scribis Regiarum Audientiarum nam isti paciter gaudent privilegio fori, ut in praxi esse receptum testatur *Reg. Tapia in d. Consil. Regni statumur num. 6.* sequitur *Curia in ritu 232. num. 4.* vbi ait, nulum dubium esse, quod curiales Regiarum Audientiarum dicantur Regales curiales, quia curia ipsius dicitur Curia Principis, sicut Magna Curia, ut per *Afflic. in Consil. Regni in consilij notum notat, 19. num. 24.* & per eundem *Coroniam in ritu 24.* quod probatur etiam

etiam per ritum *Magnæ Curie Viennæ* 133. vi & an *Carau. ind. nu. 232.* Qui hic derisum refert, & contrarijs respondet *Capblanc. in prag. 8 par. 1. nu. 334. de Baron.*

4. Amplia tertio etiam in Magistris Acorum, ut per *Lanam in singul. 48. D. Ric. d. collect. 1313.* suæ enim huiusmodi, quasi capita Curialium.

Limita primo, ubi isti Curiales in Audientia, vel Tribunali non assistunt, nam non gaudent eo beneficio, eorum privilegium habent quousque in Regis Audientia assistunt. *Carau. in d. nu. 232.* ubi allegat *Istru. & Afflic. in d. consuet. statumur notat. 6. num. 8. argum. 108. in l. fin. C. de Episcopis, & Cler. & idem si in eorum patria contraherent, vel delinquerent, illi privilegium non gaudent *l. fin. in fine C. de privileg. secolar. lib. 12.* etiam si eam licentia ad eorum domos accessissent, iuxta opin. *Istru. in d. illa consuet. statumur*, quamvis egerat sic, quod licentia superioris exarsat, & facie absentem, haberi pro præsentem dum habere animum regrediendi ad exercendum officium Rom. singul. 455. *Maria* recentissime in cons. 244. & absens eum licentia d. citur servit *Dec. cons. 70. num. 1. latè Gratian. de res. Rot. Marchia 200.* & iuxta supradicta prædictam in Regis Audientia, Capitaneæ Aputæ, & Comitatus Molisii, & in specie in causa Hieronymi Fogliæ Ordinarij Causidici dicti Tribunalis.*

SYMMARIUM.

1. Fori privilegium non possit allegari a depositario.
2. Depositarius cogitur restituere depositum per Iudicem, & eum mandato fuit factum, sed declara, ut nu. 3.

ARGUMENTUM.

Electio Fori An concedatur personæ privilegiatæ depositariæ conuentæ pro restituendo depositum, vel sequestro.

QVÆSTIO LV.

Regula sit negativa, ut privilegiata persona depositariæ conuentæ pro restituendo depositum, vel sequestro nequeat allegare fori privilegium, Principique Tribunali eligere, sed possit cogi ad restituendum depositum ab illo Iudice, de cuius mandato illud fuit ei consignatum.

Sequidem, ubi ex mandato alicuius Iudicis sit depositum, seu sequestrum, penes personam privilegiatam, & suum proprium forum habentem, pro restitutione eiusdem depositi penes se depositatæ conuenienti potest curam totidem Iudicis, cuius mandato fuit eisdem depositum, seu sequestrum. *Bald. in l. acceptum num. 4. C. de usur. l. fin. l. 1. §. 1. col. 3. ff. de offit. cum cui mandata est iurisdic. Alex. de Lesin. Auth. causa C. de sacros. eccl. num. 19. Cappell. T. b. o. l. de res. l. 32. Afflic. de res. 14. num. 3. ubi Villan addit *Severian. tract. de iudic. par. 1. cap. 1. num. 96. Rehauc. in tract. de Imperat. quas. 107. nu. 12.* ubi alios citat concordantes *Surd. cons. 80. nu. 1. lib. 2. Anna singul. 127. ubi finit in addit. Iuringhol. de feud. tent. 2. art. 99. num. 8. Cumia super Rota M. C. Regni Sicilia cap. 1. num. 24. in uer. Gallappon in prag. S. C. par. 2. cap. 6. num. 89. allegat. Negus. de pign. in 3. membro 3. par. post num. 29. & D. Reg. Tapia in cap. item statumur num. 12. de Episcop. & Cler.**

Quorum opinionem seruari in Calabria testis fidelis est mihi *Tiraguel*, qui plures ad id cumulat concordantes in *tract. d. retrah. conuent. §. 4. gloss. 7. nu. 9. & 10. Carrab. singul. 52.*

Et iuxta hanc italicicam prædicam tanquam Regius Gubernator Alerne aduersus Paulum Crinatum depositarium viginti aureorum Stefani de Fusco, quem egerat ad exhibendum non obstante, quod allegaret fori exemptionem in quam in rei veritate habebat.

Bene verum si depositarius esset persona Ecclesiastica non posset cogi per Iudicem non suum nisi realiter ad soluendum depositum, ut voluit *Masius. in addit. ad Capye. de res. 7. num. 4.* ubi adhuc allegat *Vrsell. in sebolis ad Afflic. de res. 73. & Calefat. in l. 1. num. 36. vers. sed cap. Clericum ff. de iudic.* quod habui in factis causa regente inter Clericum

ricum Ioanuem Angelum Somasium. Ducemque Beuencense, & Lucium Antonium Gallum, ad cuius instantiam fuerat factum depositum, quinquaginta ducatorum penes praefatum Clericum, & cum censuaret restituere quantitate depositam, fuit capitis pignotibus per Iudicem, (de cuius mandato depositum, & erat configuratum) coactus restituere totam summam pecunie depositae penes ipsum, & hoc in anno 1623, de mense Aprilis.

S V M M A R I V M.

- 1 Possidens vigori decreti lati ab aliquo Iudice, si ab illo fuerit citatus ab eadem nullitatem foris, propositum contra dictum decretum forum declinare non poterit.
- 2 Gravanti munus est soluere.
- 3 Clausula (saluo iure) quid operetur.
- 4 Iudicium coram eodem Iudice per seipsum potest fieri, clausula reservativa.

A R G V M E N T V M.

Electiois Fori beneficium illi cōpetat miserabili personae possidenti bona vigore decreti latae Iudice Domicilij, si opponatur nullitas aliqua contra dictum decretum, & ideo fuerit citata coram eodem.

Q U E S T I O L V I.

Registrabatur in facto, quod Aurlia de Sabus Vidua, quondam Angeli Murrioni, & Ioannes Antonius, & Marcus Ioseph Murrioni filij, & pupili fuerunt missi in possessione cuiusdam periti Terrae modiorum decem cum dimidio vigore decreti lati per Iudicem eorum domicilij interveniente etiam clausula, saluo iure, & accide quod post nonnullis menses infra externos Marlus Lafranchinus, & Scipio Calista filij intercesserunt, qui dicendo de nullitate praefati decreti lati per dictum Iudicem loci domicilij coram eodem citare fecerunt praedictos Aurliam, Io. Antonium, & Mercum Ioseph, Matrem, & Filios, & quia isti citati per istam causam elegerunt in forum tanquam

personae priuilegiatae Regiam Audientiam Casertensem opponebant per partem adversum nullitatem in hoc casu suffragari possi. tale priuilegium, stante quod idem Index posuerat ipsos in possi sic non dictum bonorum cum clausula (saluo iure &c.) & idem coram ipso eodem crani inuapda, & deterrimanda nullitatis & per omnes op posse per ipsos comparere, quare sui rogatus, quid in hoc articulo sentiret, & certe adversus priuilegium personarum votum dedidit sic subbo.

1 Regulam igitur sumo, quae dicitur, quae persona priuilegiata possidet bona vigore alterius decreti, si aliquo modo opponatur contra praefatum decretum ex causa nullitatis, vel alij medijs siue possidens citatus coram dicto Iudice, & qui sui latum decretum nullitatem poterit declinare, si qui praefati Iudicis, vi in remotionis terminantibus in facto respondit, & iurato Pyrragnus in suo tract. de subcommis. art. 48. nu. 63. & recentius etiam allegando sequitur Gallup. in praxi S. C. par. 1. cap. 6. nu. 88. Cuiusmodi tam assignari potest signidanti coram praefato Iudice, & suo decreto (saluo iure cuiuslibet) quod auctori patet in immutatio in possi illorum illos, quos immutatio ex causa non debebat ratio dicta, & suadet, vi eius sic reuocare, cuius tunc condere ad illa, in l. nihil tam naturah ff. de regul. iur.

2 Propterea, quia ad ipsum spectat reuocare, qui grauius vi sic Index qui facilius sui in immutatio in partem facilius in extirpando iuxta theoricam. Bald. in l. fin. sibi idem Adrian. solind. quatuor allegat idem Perignus loco antesignato num. 64. prout etiam in proprio signum dicitur Ferret. conf. 27. num. 7. & 10. & 109. 30. nu. 2.

3 Quae opinio eo magis clari efficit, & tuta videtur existente clausula illa (saluo iure) quae est praeservativa iuris illius, ut per Rotapud Farinac. di. ff. 610. in fin. Maria di. lausubus laus. 130. par. 1. Barbos. lausul. 83. ubi quod etiam operatur, vi tamen ins reitij saluum remaneat in quocunque iudicio ex diff. in d. diff. dragon. 205. num. 7. tunc iurque illud ius quod quis habet Pipira de empt. & vendit. cap. 26. nu. 28. tamque integram constituit prope etiam ante immutationem, ita quod alteri non sit illarum praedictorum, nec in petitorio, nec in possessione Bald. conf. 104. vol. 3. laus. in l. naturah ff. de his. 119.

*muni eius fin ff. de acquir. possess. Na-
da sent. 651. num. 5. quos relect. & qui-
tur Prærogativa. in d. tract. de fideicom-
missis artis. 47. num. 2. ubi quod idco
clausula ista facit dispositionem, & mis-
sionem conditionalem, ut scilicet si al-
ios sit in possessione missio habeatur
pro non facta allegat tex. in l. labia g.
l. ff. famul. heredis. & assignat ratio-
nem, quia Iudex non insendit alteri præ-
iudicare Bald. in l. fin. C. de edict. diu.
Adrian. tollend. num. 47. ubi pariter Su-
lus. col. 4. Baroni cons. 110. num. 4. &
cons. 170. num. 15. lib. 3. Putius de off. 37.
lib. 2. Non igitur persona privilegiata
possit regulari cognitionem præfati
Iudicis, qui per illud modificatū decre-
tum noluit præiudicare iuribus alienis
non enim potest persona privilegiata
acceptare decretum pro parte sub sa-
nabili, & pro alia seculari, sicut nec
statutum debet pro parte acceptari, &
pro parte respici, ut docet Alexan. cons.
309. col. pe. vol. 2. ex Bald. & Baroni in Com-
muni innotatione fol. 2. C. de sacrosan. 111.*

- Tandem, quia ex vi clausulæ reserua-
tione iudicium coram eodem iudice tra-
ctari potest, ut in specie voluit Angl.
geli in d. l. fin. col. 2. pm. C. de iudi. diu.
Adrian. tollend. clausula siquidem (sal-
uo iure) facit ordinari idem iudicium
ut apud notissimum Doctorem Neap.
in suo tract. de iurisd. ff. part. 4. tit. 2.
c. 1. §. 1. num. 5. ubi num. 22. allegat,
quod semper censuit in sic, & num.
23. alii, quod solet apponit iudicibus
ab obtinendum ora sanguinum sefert
& sequitur Barbos. d. claus. 33. num. 4.
pagin. mibi 238. 1062.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Princeps potest de rogare privilegio mi-
serabili hominum parsonarum.*
- 2 *Privilegium consensu Baronum, ut pos-
sit agnoscere de causis miserabilium
non præiudicat quando Terra propter
rebellionem esset amissa, & iurisdic-
tio alteri fuisset concessa absque ex-
pressionis istius privilegii.*

A R G V M E N T V M.

Electiois fori beneficium, an
habeat locum quoties iurisdic-
tio concessa à Rege cum derogatio-
ne l. vnic. C. quando Imper. & c.

propter rebellionem esset ammis-
sa, & Rex alteri concessisset Ter-
ram, siue Civitatem absque ex-
pressionem istius clausulæ.

Q V Æ S T I O L V I I.

Regula sit, quod licet electio-
nis fori beneficium cesset,
quando Bazo habet privile-
gium, in quo adest clausula
non obstantibus privilegiis, quæ de iu-
re, & per Sacras Constitutiones Regni
conceduntur popillis, videlicet, & mada-
ribus personis iuxta theocraticam Af-
filiat. in Consist. Regni statutus num.
15. quam communis voce omnes Regni
colæ approbarunt & satis in visum obler-
vanti & iur. in Regno præaxis iuxta il-
lam, cum valeas Princeps de rogare pri-
vilegio per ipsum, & per legem commu-
nem concessio, ut notavit D. Rag. Tapis
in antest. Consist. Regni num. 30. ubi de
clarationes quoque emolauit.

- 2 Tamen id non habet locum, quando
propter rebellionem esset p. a. ligum
ammissum, & Rex alteri Terram con-
cessisset absque expressione istius clau-
sulæ, etiam si esset d. omni prout melius,
& plenius tenebas eius prædecessoris, ita
Foller. in præd. crim. in verbo Audi am-
tor. & p. satoris poss. num. 14. pagi. 92.
Præfati de Franb. d. 115. 192. iuxta quo-
rum sententiam duobus verbis con-
sultus respondi dum cessat ex facto ac-
cidit, meumque ex petere votum,
sicque solet prædictis apud Regia Tri-
bunalia.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electio fori non allegatur sententia non
mensales, & familiaris Regni etiam si
absistat num. 4. & qui supra negotijs
num. 5. & 10.*
- 2 *Communis & familiaris Regni quædam
Indicium habent.*
- 3 *Privilegium domini extenditur ad fa-
miliares.*
- 4 *Beneficium ab ipso quando distributio
non quotidianas participat, & quid si
sit infirmus num. 8.*
- 5 *Salutem debetur officiali obsequio ex le-
gitima causa, vel sum. l. p. n. 11.*
- 7 *Officialis agnatus servare debetur.*
- 12 *Beneficium assignat, cessant persona, qua
locum facit beneficiis.*

- 13 *Lutianus ab officio, vel familiaritate habetur si non adfit.*
 14 *Familiaritas ex discessu à Curia amittitur. & familiaritatis continuatio an per amicitias.*
 15 *Cappillani Regi actus seruientes sunt exempti à iurisdictione Ordinarii.*

ARGUMENTVM.

Ius eligendi, & variandi forum an cesset, ubi causa, & his vertitur inter miserabiles personas, & familiares commensalesque Regis actus seruientes.

QVÆSTIO LVIII.

Regula sit, vt quocumque his vertetur, inter miserabiles, & priuilegiatas personas, & commensales, domesticos, & familiares Regis illi actus seruientes, in tali casu iurisdictionis fore priuilegium, alias concessum allegari non possit.

Siquidem prædictæ personæ habent in Iudicem particularem magnum Siniscalcum, vt expi. sic canitur per *Ritum M. C. V. 46.* in finalibus verbis, & sequitur *Musentill.* in præf. Sæpi Com. *ly.* in glossa motenti in addit. in G. & lacè tradit Garauit. in d. r. 46. num. 17. & si quis, per hæc verba.

Quinto nota, quod familiares Domini Regis, itum commensales, domestici, & actus seruientes sunt exempti à iurisdictione. Magna Curia, ex quo corrigitur *Consist.* statum per quam Magna Curiam statuitur, iudex ordinarius omnium Curiarum Domini Regis probatur, qui a iurisdictione dicuntur illi, qui in Curia Regi immorantur, & sine eius speciali mandato recedere non possunt, & ibi expressè dicit constitutio, & *Isen.* in princip. ad qui prædicta, quomodo docum. qui Curia sunt obligati, sunt milites, siue Adversarii, siue Iudices, siue officiales, siue Milites, & ibi dicitur *Assist.* in 6. notab. num. 6. & *Luar.* d. *Pina.* in l. Curiales la. C. de iur. lib. 6. & negari non possit, quia familiares, domestici, & commensales, & actus seruientes Domino Regi dicuntur tales,

ut si licentia recedere non possint, sequitur absque dubio, quod eximio per hunc Ritum istas personas, que Curialis dicuntur corrigi dictam constitutionem statuimus, quoad id tantum quod de iurisdictione loquitur quod *Assist.* in eadem consensit. Statuimus in 6. notab. 29. in Nigir refert in l. e. de cetera, & bonifacii litterarum in l. 4. num. 24. in fin. male admittitur, dum inquit, quod in ista Constitutio prædicta ordinariam constitutionem contra Curiales Domini Regis, tamen ipsi vidu quod tempore Regis Ferdinandi primi, Magni Siniscalci significabat Mag. Cur. quod tali iurisdictionis erat iurisd. D. Regis, & Magna Curia illam remittit idem in consensu, quod criminali, quod ipse dicit præf. quia forte Dominus Rex, ita ordinari, quod alia illa constitutio esset seruanda. & credo quod si *Assist.* aduertisset ad hunc Ritum eximientem istam personam (qua iurisd. dicuntur) à iurisdictione Mag. Cur. talia non dixisset data enim exemptioni ipsorum à Magna Curia per hunc Ritum sequitur necessarium, quod omnis isti, qui in Ritu immorantur Magni Siniscalci sunt subditi, qui habet eis exercere, & punire omnes familiares Regis cultus, & iurialis, ut inquit D. Mar. Frizz. de subditi lib. 1. de offic. Magni Siniscalci in prout. & num. 3. obitatio ipse reprehendit *Assist.* in d. de hoc dicto, quod cum ex alio cap. quam ego dixi, & ex consequenti sequitur, quod id. quod tempore à se iurisdictione Magni Siniscalci non erat ex speciali ordinatione Regis, sed ex iurisdictione ordinaria iurisdictioni, cui non obstat constitutio statuimus, tanquam per hunc Ritum iurisdictione, &. Hæc ille.

Cum hæc conclusio ratio est, quia que modum Rex, non subiecitur Magnæ Curie, per modum, & eius familia, licet de ordine ipsius Domini Regis subiecitur Siniscalco, cui ipse Rex uero est subiectus à priuilegium, enim alicui concessum excedit iurisdictionem ad eius familiares, ex latè tradit per Cypri decif. 12. T. b. s. decif. 22. Gratian. de clem. m. b. 133. & discip. forens. 340. & 341. Bonadill. in posit. lib. 2. cap. 17. num. 97 tom. 1. Reg. Rouin. in pragmat. Regni 16 de militibus à num. 30. cum siq. copiose Grassin tradit de eff. clernat. aff. 1. d. num. 12. d. num.

Dd 2 plur.

pluribus sequentibus.

- 4 Amplia primo, firmata in conclusione non procedere etiam si illa persona ab eadem Curia Regis pro eiusdem seruicijs sit. in cap. ex parte de clericis, non refertur. gloss. et in cap. fin. de verb. signif. quos adhuc propolitionem hanc secundo sententiam citat Capan. d. 1144. 46. num. 20.

- 5 Et ratio est secundum me, quia in tali casu ab eaque non dicitur propter vti licentiam Regis, unde Beneficiarius abstinens ab officijs diuini propter aliquam necessitatem vel causam incidentem vtilitatem ipsi Ecclesie, vales consuetudo, quod percipit quotidianas distributiones. *Conar. lib. 3. varior. cap. 13. num. 8. Nouar. consil. 106. de clericis non resident. Gutierrez. Canon. quast. 1. cap. 1. num. 144. Huet. de benef. part. 1. cap. 17. num. 19. et probat in cap. omne. de Clericis non refertur. in 6. ibi (qui vero aliter de distributionibus ipsis quicquid receperit exceptis illis, quos infirmis, seu inuita, & rationabilis corporalis necessitas, aut eundem Ecclesie vtilitas excuset.)* Idque aperte fuit desinitum per Sacram Congregationem Concilij Tridentini in eorum Tridantina, vbi absolute censui etiam nulla consuetudine habita mentione, eos qui absunt propter Ecclesie vtilitatem distributionem quotidianam non ammittere.

- 6 Propter officiales, qui pro aliqua innoxia & legitima causa abire de iudicio recipi solent etiam si stipendium pro viuentibus accipiet hoc lege. C. de proxim. factor. si rem. lib. 2. Capidani. singul. 137 vbi etiam quod maiores offi. 12. c. qui sententia ad iustitiam iam pastore habet salarium tanquam preiudicet ex Reg. de Pont. consil. 91. tam 2. & ita pacti casus.

- 7 Amplia secundo, hanc conclusionem procedere etiam si regentur, quia patet hanc sententiam in legum. *Leumbarius §. sit. de offi. de stat. liber. & notat gloss. in d. fin. de verb. signif. in testimoniis nostris. Idemque Capan. d. 1144. 46. num. 21.*

- 8 Deinceps huc ad instar beneficiarij, qui ex morbi impedimento, nequit adesse personaliter in diuinis, qui etiam gaudet distributionibus quotidianis in d. ap. omne. §. qui verò. & opinor ex in cap. 1. de Clericis excommunicatis. vbi gloss. fin. dicit, quod Clerici in egritudine stipendijs suis priuari non debent, vt tradit capitol. *Monet. de distribut. quast.*

6 *Comesin Regul. de infirm. resignant. §. aff. 9. vers. 47. fol. 89. Dum in regul. 266. hinc. 7. Sit. de stat. in summa in verb. beneficium. num. 3. Gutierrez. canon. quast. lib. 1. cap. 1. num. 140. Sclous de benef. par. 4. quast. 8. num. 9. Spina. in Spigul. testam. in gloss. 9. princ. num. 30. latet post alios quos allegat Cam. in quast. canon. 1. num. 1. subdens num. 9. sunt infirmis licet in distributionibus quo tidianis gaudent cum erant sauius interesse solibus horis canonicis, tunc quidem infirmis ex iustis aut in repositur praesens argumentum. in l. non habet. in §. si quis infirmus, vbi gloss. in verb. imputantur §. de stat. liber. & probat vltra alios *Marta de offi. 233.* sic quoque remanescit in Conc. Archiepiscopali Neapolitana desinitum.*

Amplia tertio, procedere firmam conclusionem si absum pro negotijs proprijs de licentia Domini, & hoc solum, dum sunt in runda, & sedendo, vt dicit *Istria. in Consist. statum in princip. argum. tex. in l. 1. C. de re milit. & l. qui mutunt, & l. si cui 3. i. ff. de quibus causis maior. & idem firmat *Affili. ibi. in 6. notat in num. 8. vers. quid si curia* quos allegat *Capan. in d. 1144. 46. num. 21.**

- Limita primo non procedere quando supradicta personae absum de Curia Regis pro negotijs proprijs, etiam si cum licentia tunc cum dum sunt in loco in contradicibus, & delictis, priuilegijs exemptionis non gaudent, vt dicit *Istria & Affili. in d. Consist. statum argum. l. fin. C. de priuilegijs, ibi. l. 1. in d. Affili. in consil. Regi intentioni nostra notat. & vers. quare Niger de vitijs & benef. Chetorum conclus. 4. num. 24. Metcib. de arbit. iudi. lib. 2. cap. 331. circa medium vers. quartum est requisitum D. Rici in praxi resolut. 180. num. 7. tom. 3. Caran. in d. 1144. 46. num. 22. vbi habet, quod propter ea non Magni Sinici vici, sed ipsa Magna Curia cognoscere, & in d. secundum sum vidimus, quod Rex quando concedit licentiam familiaritatis aliquibus quos ipse seis non esse actu exercituros eximit ipsos familiares & Curijs in inferioribus tamen, cum in eisdem mandet non posse cognosci nisi a Magna Curia, vel Audiencia Regijs, prout sic vidisse ipsum Caran. ibi testatur in multis literis, seu priuilegijs familiaritatis pro quo est*

extra-

extraneis Innocentij V. ad futuram rei memoriam, ubi huiusmodi litteras familiariter prius pro hoc iudicamentis aduocari ceant officium pro quo interdicta fuerint, et aduocari etiam Gardin, conf. 125 & Felyn in cap. infirmante in fco. nota sum. de offic. delegat. ubi etiam ponitur, quod ad hoc, ut licet a familiaribus probant privilegium est necesse, ut perueniant ad noticiam illius cui conceditur per quo etiam consulti. Anchar. conf. 398.

Littere de laborio loqui non debent ac cō-
tra iuram aduersum deos. *Rota Mariniana*
ya. ubi dicit deus ubi saluum debui
Andreas de Rose pio impore, quo
furem absente summe licentia per ea
que in criminis occidit gloriā. *Idem*
sum ff. de re milit. §. y. ad dicto commen-
tum in littera K. in verbo ff. ad dicto quod
ad litteram dicit, quod rediens infra
tempus itineum à licentiam, vel à lege
per cipit tamen facinorosa, quod pec-
di si negligi ocedat. Baldi in l. f. ca con-
ditione C. de condit. insert. in fin. Bart.
in l. ibi lege G. de premissis ferri hō.
12. in princip. in fin. et ibi na. in vers.
et qui libertatem Roman. fugit. 453. Qui
meatus de Baldo non allegant, ex in-
dubio lege C. de proximi ferri. hō.
12. sed tantum de Bam g. ol. Dec. confil.
70. num. 2. in vers. Nam certum est Bo-
logn. confil. 71. num. 3. Catalina de Bon-
comp. in suo tractatu de iudic. num. 71.
Paris. de Pat. in suo tractatu de iudic.
in verbo licentia num. 3. Capbal. confil.
71. num. 12. et confil. 70. nu. 4. hō. 1. Ro-
magal. in l. ne cor. cū. num. 30. de deducen-
tis fol. 368. Surd. confil. 41. num. 1. hō. 1.

Et quod abiens eius licentia pro eo
potest abfente debet haberi et falari, ut fer-
uatur in Regijs Audientijs Regni tu-
rantur Gratianus, de ref. Alarici anno. An.
eiusq. 42. num. 25. Epifcopo fuo traditum
de pynali iuris de priuilegijs, contradi. i. inf.
peff. ann. cxi. fol. 50. Scribens, quod
DD. dixerunt legere eo tempore, quo
vacant de licentia lupocturum, & Teau,
de Sancto Smerin. in l. dum finto nu.
45. de officio apoflor. h. b. i. fol. 251. Subdi-
cens aliud eife in famulo lubidum con-
ductio pro refpectu laboris, & operarii,
nam hic dicitur licentia pro aliquo im-
petre fit de falario falarii, vbi dicimus,
tempus res letue per zanzundem tempo-
ris, quod adhibe potuit in fimili dicit
Barci. l. h. vno. §. Item cum quidem.

circu fin ff. locat. in id secundum Ioan. Bapt. ubi supra, ita debet censeri tacite adium tempore periti et licet nix, id m. quod supra citat DD. censent Cagnon in l. item finitio ff. de offic. assessor. num. 189 fol. 106 A. b. i. dicens vicarius, quod quando non impeditur pec abien; iam l. r. unum, ut acc. de tempore vacat lo- rum, quod debet habere salarium et ita si fuerit abien sine licentia, ut servatur factum in DD. in p. vacat. omnia pro habeo discedit t. et habent salarium in id secundum Ioan. Bapt. in l. i. ca. condi- tionis, num. 3. C. de condit. inst. et. in l. liberti, num. 25. C. de opor. abier. illud habet de hys etiam pio tempore i. condit. et redendo, etiam si tere de- ret hora tati da, ita in dies fin. credit ut videtur de m. m. Bapt. in l. diuisione in fin. ff. solut. m. m. et Bald. in d. l. li- berti, l. num. 15 an verum tam fin.

[illegible]

aperit de monstratur, quod etiam post mortem concedens privilegium, ducat familiaritas.

Limina tertio non procedere quoties, cumque à Principe fuissent licentia- ti, per gloss. in d. l. 2. ubi etiam Bald. in l. 2. num. 4. & Bart. & Bald. item G. de test. spec. in sit. de test. §. 1. num. 13. vers. quid si olim fuit in Clirum Bar. in l. 3. §. item Munimio per illum tra. & in l. omnes, §. penult. ff. de quaest. & latè Tiracellum praesolleg. tra. in vers. familiaritas et testante num. 10. licetque in familiaribus Emmentissimorum Cardinalium decreminavit Rota in una sententia coram R. P. D. Lugdunen. l. 3. centurios eum habebat, ac si non adisset de x discessit à Curia videatur familiaritas

tas amissa, de qua tamen vide Archib. de Grass. deci. 13. de prebend. & D. Ric. in praes. fori eccl. §. isolum. 126 tom. 3. qui resolut. 190. tractat quando familia natus conuincitur praesumat ex de- cif. Crestenij 18. de probat.

35 Et qui actu non stae in seruicio nati- deret regulariter gaudere privilegio Domini prout videmus in Cappellani Regis, qui licet vigore Saeri Consi- l. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 11. sint exempti à iurisdictione ordinariorum, & subsistat Cappellano manui, de cuius Tribunali dicuntur iurisd. L. 2. Tasson. in pragmat. de Antefas vers. 3. obseruat. 3. num. 271. Tamen idest verum quando acti seruunt, ut innotuit tunc et D. Reg. Constant. in l. vna. num. 21. de Palat. & Domin. Domin.

SVMMARIVM.

- 1 Familiares dicuntur à familia.
- 2 Familiaritas duplex.
- 3 Domestici, qui dicuntur.
- 4 Comensales dicuntur qui recipiuntur in domo alicuius. & vide num. 5. & 6.
- 7 Archiepy Romana Curia Scriptori dicuntur veri familiares, & consuii commun. usales.
- 8 Familiari Papa dicuntur, Milites S. Priu. & Paui. & Cubicularij.
- 9 Suissem Milites Py. & Lanretani.

ARGVMENTVM.

Familiares, Domestici, & Comensales, qui nam dicuntur ad

effectum de quo supra.

QVÆSTIO LIX.

Nouitur ille hic quare, qui dicatur familiares, domesticus, & comensales ad effectum, de quo supra, ubi fuit firmatum in causis ipsorum fori ele- ctorum cessare, cum habeant proprium Iudicem, & non possint, nisi ibi coque- niri.

Familiares ergo dicuntur à familia, iuxta potata per Pelyn. in cap. hris in primis de testib. sed quia appellatione familiaris veniunt filij, seu cognati, item omnes, qui sunt sub uno victu, & domo. I. pronuntiato familia ff. de verbor. significo. l. fin. C. de l. i. familia ff. de test. arma l. ead. familia ff. de edictio- nibus l. praesentat sunt C. de dei qui ad Ec- clesias confugium, iustitiae allegat per Affili in Consist. Regni iurisdictionum §. 1. versum quare, num. 19. ubi loquitur, quod omnes illi, quibus com- pete aliqua ex dictis qualitatibus fami- liares dicuntur, & ita dicit Pelyn. in d. l. cap. hris not. 31.

Hec autem familiaritas iuxta sen- tentiam Carmit. in reu. 46. num. 31. duplex est potestatis, seu subiectiua, & socialis potestatis, contingit Patri cum Filio, Domino cum seruo, viro cum vxore, & familiaribus, ut dicit Bald. in d. l. 1. C. de Episcop. & Glo- rie. Socialis dicitur illa, qua quis conti- nua conuersatione cum aliquo additio- girur, allegat tex. in l. item apud si quis virgines ff. de iurris. & hoc passim vltus est Cicero lib. 6. de amic. ubi, quia quoti- die delectabatur Iustinus Terentianus, si ait, Nescio quomodo verum est, quod in Andria familiaris meum Terentius dicit obsequium amicos veritas odium pati, de hac etiam loquitur Ifern. in Constitutionis iuri gentium, & Affili. post cum ibidem §. nota num. 19. ubi quis satis dicitur familiaris, qui in omni die est simul cum Domino in do- mo, & extra domum ipsamque associat & cum eo semper assiluit, si aequat, vel aliud agat, licet in domo sua propria comedat, & dormiat, pro quo etiam bo- nus rex. in l. si quis virgines, quod ve- rum etiam firmat, Luc. de Penna. in rub. C. de domo. lib. 1. dum dicit quod familiares Imperatoris dicuntur, qui

huius obsequij distinctione sibi obsequium, & scilicet, quocumque ergo de prelati modis dici possit, quod quis familiaris Regis in d. ritu 56. comprehenditur.

Domestici autem dicuntur, non solum ipsi, qui subsunt ratione patrie, vel Domine potestatis, ut filij & fratri, et dicuntur *glossa in cap. huius de testib.* verum etiam omnes, qui cohabitantes eum patre familias & aliquo modo sumi ei in seruos, et subiecti, vel liberi seintotes mercenarii, & similes, ut dicit *Specul. di. test. 1. num. 11. vers. item exceptum*, quod est domesticus *Bart. in l. etiam C. de testibus consil. 291. & Luc. de Penna in l. 1. C. de iur. & hon. lib. 10.* In eadem dicit domesticus, quia domus altant & in eis domos, seu familie statu habet consistere, ut dicit *Bald. in l. item C. de test. & loquendo glossa unde secundum Bald. in d. cap. in l. item de test. & ibi Felyn.* Quasi sit distinctus omnes, qui vivunt ad vium panem, & vitam, & largi amicos familiaris dicitur domesticus, ut dicit *Luc. de Penna in d. l. 1. in argu. l. observandum ff. de offic. Praesid. & l. qui iuri familiaritatis ff. de acquir. posses.* Item omnes qui simul morantur, *l. qui bona, & damni a contrario sensum, ff. de damno infesto.* Item omnes propinquos *l. 1. C. de iur. propinq.*

Commensales autem dicuntur illi, qui recipiunt victum in edibus alicuius prout loquendo de commensalibus Cardinalium tradit *Mencib. de arbitrar. Indul. lib. 1. cap. 6. cap. 553. num. 5.* ubi quod porro victus expensis Cardinis includitur, etiam si familiaris alio loco habitans potius in ex domo ipsius Cardinalis recipit, ut declarat *Gomys in regula Cancellar. de impetrando benef. vacant per obitum familiaris Cardinalis q. 13. vers. ceterum Bald. de tempor. et res. & sententia cap. 27. num. 2. vers. sicut dicitur etiam D. Ruc. in praxi forei eccles. resolut. 180. tom. 3. & vide Ludouic. deus. 166. & ibi lata additio in materia.*

Practica commensales etiam dicuntur ipsi, quibus datus est locus in domo, & ut aiunt, in Tinello, ut possit ibi cum illis familiaribus comedere, & si ea libertatate, et non noluisse declarari. *Quib. de potest. legat. a latere circa beneficia num. 154. & alij recentiores.*

Verum cum ritus praedictus, 46. loquatur de commensalibus domesticis

est sciendum, quod commensales Domestici dicuntur illi, qui continue expensis alicuius vivunt, iuxta tradita, per *tex. ad litteram in cap. fin. de verb. significat. in 6. quem ad idem citat, Luc. de Penna in sub. C. de domesticis, in fine lib. 12.*

Notandum etiam obiter non desistat, quod per constitutionem 78. & 79. Pauli 3. nec non per constitutionem 44. Lucij 3. ven. familiares, & continui Papae commensales dicuntur, omnes Referendarii, & alij Officiales, ex Palatio Apostolico panem habentes, Protonotarii, Subdiaconi, Auditores Rote, Acoliti, Stultetii, Secretarii, Secretarii, litterarum Apostolicarum, Scriptores, Cubicularij, ac Milites S. Petri, reliquique officiales Romano Pontifici pro tempore existentis in Palatio deferentes, aut eu studium facientes, licet in eodem non habitantes, nec in Tinello comedere nec comedant, nec in futurum forsitan comedat, verique, & indubitati, & non ficti, nec per privilegium familiares, & continui commensales consenti, reputantur, & sunt.

Ita vi regulis tam editis, quam edendis de iuris familiaribus, & continuis commensalibus Papae, quoad omnia subijciuntur, etiam quoad hoc, ut solum Romani Pontifices occurrentibus vasa ciuitibus beneficio, etiam Ecclesiasticorum, vel obtinendorum qualitercunque qualificatorem provideat, & de illis disponente debeant in omnibus, & per omnia, ac si Referendarii, & officiales praedicti in Palatio Apostolico, habitassent, & in Tinello verè, & illic comedissent, quod & dicit *Rota in vna Nouarum. Benificij coram R. P. D. Lilla.*

Similiter ad reservationis effectum, ac ad alios effectus dicuntur vel familiares, & commensales continui Papae officiales, sed scriptores Arcubij Romanae Curiae, et patet ex Bulla Lucij 11. super electione Collegij doctorum officialium emanata sub 7. Kalen. Decembris anni 1550. Quae Bulla est inserta, confirmata, & declarata in constitutione Leonis X. quae est in Bullario 6. in ordine in constitutione eiusdem Papae incipiente lex ministerij Pastoralis.

nec non per constitutionem 18. Pauli 3. incipientem Romani Pontifici, & per Primum V. in sua constitutione 89. incipientem praedictam per quas constitutiones

appo-

appareat esse concessa dicto collegio, & officialibus non modica privilegia gratias, ac prerogativas, & de nonnullis alijs vide, *de lib. de Grassi decis. 4. de consil. Vrrali. decis. 1. par. 3. Modestumum. decis. 2. & 5. de testam. Put. decis. 204. lib. 1. & decis. 4. lib. 2. & alios Moderniores passim.*

Item dicuntur tales veri familiares, & consilii commendatæ S. Pauli per constitutionem 23. Pauli 3. Incipit *Romana Pontifex à Iulio 3. consilii maiam per suam constitutionem, & de multis S. Perri, & vltra supra dicta, est consilio 16. Leonis 10. Incipit sicut prudentia, ac consilio 16. Clementi. 7. & consilio 3. Pauli 1. ac consilio. 46. Pij 4. & loquitur Put. decis. 13. num. 3. & 4. lib. 1.*

Item de Cubicularijs, & scrutifetis est consilio 14. Leonis 10. Incipit *Romana, & consilio 3. Pauli 3. Incipit Prudentia.*

Item milites Laurerani, ut legitur in consilio 16. Sixti 3. que incipit *postquam.* Item Commissarius Cameræ, ut per constitutionem, & Bulla 44. Sixti 5. ad effectum anno 2.

Item Thaurarins Datatæ, ut in consilio 45. Sixti 3. utingens.

Nec consilia, & reliqui omnes officiales Canonice Apostolicæ, qui quævis te vera non sunt romensis Pape, nec vilius partem panis, & vini, nec carnis, vel alterius rei romæ ditiis à Papa recipient, nihilominus eo ipso, quod Maximus Pontifex, & Princeps vult, quod habeant pro veris consilijs romensis est perinde, ac si te aliter, & effectualiter essent tales familiares veteris, & consilii romensis, & beneficia illorum sunt restituta. *Simon de rescriptis. quest. 35. num. 23. 26 & 27. & quest. 36. num. 8. Modestumum. 3. Canonici laria quest. 18. & 19. regul. 32. quest. 24. num. 10. Cassius consil. 340. num. 6. in sua lib. 1. Puter de rescriptis 33. num. 3. & lib. 1. & Rota decis. 71. num. 2. part. 3. diversorum lib. 3. Perer de rescriptis 104 & sunt dictum in Beneventanis beneficiorum coram Eminentiissimo Seraphino, Rota decis. 303. num. 1 & 2. ar. 2. diversorum vbi sunt disputatum an nista tam familiaritas sitam suffragetur in casu concordatorum Germanæ, & particulari ratione Inuitantium negatur, ut latius per Gonzal. qui hæc omnia dixit in regul.*

Cancell. gloss. 1. à num. 18 & seq. & D. Ritr. qui eos allegat ut prima impress. refut. 190. tom. 3. prout.

SVMMARIUM.

- 1 Electioni seu beneficii nunquam non potest allegari à Iudeo nec ab infideli num. 3. & quando non sit verum num. 4. Iudei non sunt in Ecclesia Det.
- 2 Iuramentum in supplementum non deservit Iudeo.
- 3 Rogor esse servandus in causa Iudæorum

ARGUMENTUM.

An vbi miserabilis persona esset Iudea, vel infidelis ei concedatur electionis seu privilegium.

QVÆSTIO LX.

Regula sit negativa, prout loquendo de pupillo dicitur in quibus 3. num. 9. sect. 2. sicque generaliter in omnibus, qui sub hoc nomine comprehendi possint astricto, ut scilicet cesset electionis seu privilegium, nec allegari possit à Iudeis.

Cuius sane conclusionis ratio adduci potest siquidem Imperator in Lexis, G. quando Imper. & Rex voluit in Consil. Regni statuium tale privilegium non voluerunt dare nisi Catholicis roquia Princeps per eius privilegium tantum Catholicis, & fidei Christianæ secularibus laicis incedat l. 1. cum Aulicis. G. de heredit. Aulic. de privileg. dei in princip. & l. 1. que iura aduersus Riccardum in tract. de iur. personar. lib. 2. cap. 49. num. 1. qui per plures rationes,

- 2 & fundamenta dixit Iudeis non esse in Ecclesia Pri. vltimod. tract. lib. 2. cap. 1. vbi etiam DD. cumulat inter quos ex modernis Inher adducit Emdeniorum Carad. Mantis. de testib. & ambig. lib. 18. tit. 2. num. 35. & Cardin. Bellarm. in 3. controuers. gentis. lib. 4. cap. 3.
- 3 Amplius hanc regulam esse veram, quoque in ceteris infidelibus, quodem dispositio loquens de Iudæis haberi lo-

quor

libus, siquidem dispositio loquens de In
deis habet locum in ceteris si fidelibus
in genere *Griffand. de peni. omnifa-*
riam totius quafi. 12. in fin. Minorib. de
arbitr. iudi. l. 1. § 190. num. 11. & 12.
quos relecti. & sequitur Ric. ciuil. de iur.
personar. lib. 2. cap. fin. sub num. 2. ubi 12
ionibus quoque locorum doctrinam
fulcit, nec pe ex rubr. l. 1. de iudi. &
Saracen. quæ cum æquaret utriusque
demonstrat eandem esse in utraque
dispositionem ex regula conuolutionis
item ex 1 ap. in nonnullis cod. ut de
iud. lib. 1 (Iudeos, scilicet Saracenos) & sic ea
dem dispositio ad utriusque referat. Tã
dem id probat ex cap. ex speciali cod.
ut. ibi. & si forte relictos suos Iudeis
revididerit. vel Pagani & paulo infra
per quem Iudei, sicut Saraceni.

SV M M A R I V M.

- 1 Electionis fori beneficium cessat inter
aquali. nam in æquallantur priuile-
gia. & amplia. et num. 12. & 13. sed
utrumque communis diffinitione. ut num. 15.
16. 17. 18. 19. 21. 11. 23.
- 2 Priuilegium aduersus alium priuile-
gium non valet analogia.
- 3 Papium est eadem iuris dispositio.
- 4 Priuilegium competentis Fisco, ut possit
regere ad sibi cenda instrumenta.
cessat contra alium Fiscum. Priuile-
gium subalternatum cessat contra alius
subalterni ibid.
- 5 Pecunia cum usuris est restituenda abs-
que interpellatione fauore minorum.
- 6 Filii familiarum non utuntur beneficio
mactationis contra alium filium fa-
miliarum.
- 7 Meretoria à Priuilegio concessa non sunt
præbendi equi priuilegiatum.
- 8 Falsidia non dicitur ab Electione.
nisi de legatis ad pias causas num. 9.
- 10 Ecclesia aduersus aliam priuilegium non
cessat.
- 11 Vendere fauore acceptionis unius Ec-
clesie altera non legitur.
- 12 Curialis trahit etiam priuilegiatum.
- 13 Priuilegium potentius dicitur esse
eius, qui agit de damno iurando, et si
ex causa fauorabili concessione nu.
25. et si ex maiori ratione unius, quã
alterius num. 16. et ex maiori utili-
tate num. 27.
- 18 Ratio est animæ ligis.
- 19 Priuilegium minus derogat iuri com-
muni dicitur potentius.

- 30 Ligum correctio est ruitanda.
- 31 Priuilegium respectus personam potius
dicitur.
- 32 Priuilegium negativum dicitur potius
affirmatiuum, si etiam priuile-
gium ratione sexus num. 33. & pri-
uilegium sanabili dicitur potius
odioso num. 34. si etiam priuile-
gium dignius num. 34. & benignius
num. 36.
- 37 Priuilegium duplex est potentius uni-
us. & priuilegium ligis est potentius
illo hominis num. 38.
- 38 Priuilegium naturalis dicitur potius
tali.
- 40 Naturalis consuetudo præuult aciden-
tali.
- 41 Beneficium atatis potentius est benefi-
cio absentie.
- 42 Priuilegium vicinatis præfertur pri-
uilegio consanguinitatis.

ARGVMENTVM.

Electionis Fori Beneficium an pos-
sit intentari contra simile, &
par ius habentes, & sic
aduersus alias per-
sonas priuile-
giatas.

QVÆSTIO LXII.

Regula siue negatiua, ut habentes fori electionis beneficium illo minime ut possint aduersus simile, & parius habentes, clara enim est eius conclusio in Regno, quod concernit iudicibus Actibus, & res priuilegiarum conuocantur priuilegia, & res reducit ad ius commune, ut actor forum rei sequatur eiusdem dispositionem tex. in cap. cum sit generali de foro competentis l. fin. C. ubi in rimum actio, ut est prouisum per Ratum. Mog. Cur. Vic. l. 128. & 231. quia postquam videtur, pupilli, & alie miserabiles personæ sunt infusæ priuilegio eiusdem legis. uno eodem tempore priuilegia, prædicta confunduntur, nec vltim erit potentius alterius ius ce. minime sequitur, ut scilicet, qui d actor suum rei sequatur l. fin. & Afflicti. in Consil. Regni Ratimus num. 7. Multipliciter in prædicti Sacri Consilij in glos. competentis. num.

num. 87. *Vbius in detif. 49. & in detif. 237. num. 3. Caran in d. res. 118. Praefat de Franck. qui de decifim ti fert in Saeto Regio Confilio in detif. 188. Ernditiffimus D. Rict. in colli. 1. & in detif. Curia Archiepifcopali 59. num. 8. par. 3. vbi nos alleg. t. in prima Impreffione. Cafill conuerfion. hb. 3. cap. 15. no. 27. Trentarug. h. d. var. refolut. h. d. de ritalio refol. 2. num. 18. Barrell. in fumaia detif. h. d. de iuramento perbortrefim h. d. num. 41. tom. 1. Palm. in diuerf. iur. tom. mun. & Regni glif. 6. par. 2.*

3 Cuius fane regulae ratio assignatur, quia praeiur privilegiatus non potest uti privilegio suo contra habentem par privilegium. *l. sed & Metier ff. de exco. f. tutor. l. verum ff. item quantur ff. de minor. h. x. in aucten. de Sanctif. Epif. ftop. 5. f. d. & hac praefim. collac. 9. cap. 2. ca. 5. de proband. quod latius annotans Felyn. & Det. in cap. in praefentia de probat. lafon. in l. si Domus 9. de cui. f. h. d. num. 33. de legat. 1. & in l. si com. flantes num. 116. ff. folus. matrim. Aet. in. in l. si bonum in num. 3. ff. de positi. Abb. in cap. auditu col. 2. d. in integ. refertur. lat. Bart. in aucten. qui a. f. h. d. num. 3. C. de facrojan. rctif. Marfil in fingul. 99. Abbr in l. fin. vbi ell. rex. el. 2. in ff. ex quibus tan. maior. lat. alius rctus. Curia in detif. Si. el. 181. num. 2. de rct. in l. co. h. 39. num. 15. 17. & 18. latiffimè Trentatin. in hb. vifum. r. folus 2. sur. hb. 1. refol. 1. de refcript. copiofè Gardin. Tufc. con. cluf. 700. h. d. P. Cafill detif. 193. Ott. Ju. rubat. Rom. difput. Corbier. de iur. di. in extmpt. pag. 287. tom. 2. parum ell. eadem totis difpofit. & indicium cap.*

3 inter corporalia, & cap. ficut ergo de translat. Epifcopi & eadem ell. natura l. si fott. in fin. ff. folus. matrim. & eadem ell. port. n. iur. vel maior. l. si vtrius ff. de acquit. poff. l. si reu. ff. de duob. vel.

4 Hinc voluit Bald. in cap. 1. num. 2. & Det. num. 49. de probat. p. u. legim filii quo alios fide ad edendo instrumenta. compellit non habere locum contra. alium filium: Ve privilegia quoque fcolatibus concessa contra alios fcolares locum non habent, vt f. h. Bald. ex ea lege mores in l. 2. C. de priu. leg. f. f. i. v. de si duo habent privilegium immunitatis. ne possint ad creditoribus conneniri non pnterint inter eos uti p. privilegio, vt refpondit. Anchar. conf. 36. col. 2.

5 Hinc licet favore minoris abfque interpellatione debeant redimi pecunia cum vñris, & interefle *lun. mmo. rum C. in quibus cas. in integ. refol. 1. tam. eo id faliet quando adhibe efllet minor quia tunc priuilegia conq. uafantur, vt dnd. per Petr. de B. l. ap. m. 2. col. 2. Gratian. d. f. t. p. fort. 141. num. 11. prout ita etiam licet favore Ecclef. & Vniuerf. f. i. r. u. s. humilmodi vñra curant abfque interpellatione, vt poll. a. hos fcribit D. Regem Conftantiae in rebr. C. de f. f. i. r. v. r. num. 18. vbi idem concludit tanore filie prepter equiparationem, quam habet eum fuprad. dis. *l. fin. ff. ex ma. h. f. i. s. num. 31. & f. q. in h. d. de a. f. Roman. in vñ. legat. 2. col. 2. f. d. verb. obli. gat. Praefat de Franck. detif. 16. in fin. Tamen id non habet locum contra. aliam Ecclefiam, Vniuerfitatem, vel filium.**

6 Hinc quamuis filius famis gaudet benef. Maecdon. tota h. C. ad Mart. don. & ex pragmat. Regi prima de f. n. u. t. confult. Maecdon. tam. p. id eand. aduer. f. i. s. alium filium famis. *gl. of. l. f. i. s. in l. f. i. r. o. t. de f. n. u. t. num. 36. de condi. inde bit. D. Rict. colli. detif. 148. & in detif. Cur. Archiep. 59. num. 6. par. 1. vbi nos allegat.*

7 Hinc moratoria d. Princip. c. n. c. e. f. f. a. regulariter non comprahendit aqua. privilegium cum in hoc cafu c. n. f. i. d. n. t. p. r. i. v. l. e. g. i. a. Antbar. rctif. 37. Farinae. in praet. c. n. i. n. t. e. d. de carceri. bus quafi. 39. num. 3.

8 Et idè pia caufa heres infitura non detrahre falutariam & iura Ecclefiam, vt decifim refert Magon. in detif. 130. & etadideitnt Roman. in aucten. f. i. n. i. t. r. col. 149. num. 101. vbi etiam Corom. col. fin. num. 16. C. ad l. fal. 1. d. vbi dicit pro hac parte vidille c. o. f. i. t. i. n. Albergot. Ath. in l. 1. f. d. ad mun. in p. u. i. r. col. 2. f. d. l. fal. 1. d. Franc. in cap. si pater. col. 43. num. 107. cum f. q. de teftament. in 6. Fabian. de Giorbir in r. p. t. a. u. b. n. o. u. i. f. f. i. m. a. col. 75. num. 254. & f. q. uent. C. de in off. i. o. f. t. e. f. t. a. m. t. Felyn. in c. praefentia col. 1. 2. nu. 29. cum plunb. f. q. uent. de probat. & hanc opinio nem intercepias reponitur nouiffimi Colli. f. i. o. r. i. t. o. m. m. u. n. o. p. i. n. h. d. 2. in i. t. i. t. de trebell. & f. a. l. d. cap. 6. fol. m. b. 66. col. 2. p. o. f. t. m. d. q. u. a. m. 2. r. e. c. i. f. i. m. t. e. f. t. a. t. e. u. r. e. t. i. a. m. v. e. r. i. o. r. e. m. d. i. c. e. n. s. in i. u. d. i. c. a. n. d. o. & c. o. n. f. u. l. u. e. n. d. o. t. e. n. e. n. d. i. C. a. u. a. l. l. in. p. r. a. c. t. i. c. o. m. m. u. n. c. o. n. t. r. a. c. o. m. m. u. n. q. 155.

9 Et illud in hac materia annotatione dignum est, quod salemda de legatis factis ad pias causas detrahenda non est, ne dum quando testitio immo dicitur pax ea uile fieri debet, athen. *similiter* C. ad l. *foliis*, sed etiam si medietate, ut si centum legauit Cato detrahenda, non est ipse Ecclesie detrahatur, cuiuslibet totus est, in *Bald.* in l. *quis si. Titio. vers. est argum. ff. de iudic. & dem. str. Angel. & Paul. de Gagr. in l. eam d. item ff. ad l. *foliis. Roman. in d. athen. similiter* sol. 49. num. 101. in fin. & Corn. num. 9. *Alex. in d. l. i. v. ad m. n. p. in fin. ff. ad l. *foliis. idem* consil. 80. num. 14. vol. 3. *Frans. Aret. conf. 67. col. penult. num. 16. vers. prima et Roman. conf. 206. nu. 7. & in l. Marcell. ff. quod autem num. 9. ff. ad l. *tribuit. l. ason. in l. 1. in l. *Jeck* col. penult. num. 33. C. de Sacros. Eccles. Capra conf. 78. vlt. num. 24. idem consil. 143. num. 6. *Alex. consil. 77. nu. 9. vol. 1. & conf. 49. vol. 4. & alij recentiores.*****

10 Hinc videmus rem Ecclesiam aduersus aliam privilegio non uti, ut probat D. Reg. Valenzuel. conf. 18. num. 87. arg. l. 2. C. de privileg. dot. Ripa in l. privilegia num. 1. ff. de privileg. credit. Aret. in l. si bonum num. 3. ff. de positi. *Gual. conf. 7. num. 3.*

Vnde in facti contingencia requisitos de consilio si ecclesia habet privilegium cogendū aliam Ecclesiam, ut vendat detet pro amplexione ipsius Ecclesie sui in voto negatio, pro qua deinde vidi iudicatum in Curia Archiepiscopi li Neapolitana in causa Monasterij S. Matcellini, & sancti Lugonis huius Civitatis Neapolitis D. Ric. deis. *in idem. Cur. 59. part. 3. l. bor. in summa privileg. prius in asurum privileg. 121. ut ff. pariterque ostenditur.*

Quam retinendo regulam illam amplius procedere primo, siue Actor sit in a iore privilegio privilegiatus, quam reus, siue non, nam de iure Regis nunquam privilegiatus eligit forum aduersus pariter privilegiatum, ut colligitur ex *Rita M. C. V. 218. & tradit ibidem. Caraut. num. 3. ad quod allegat Aff. f. h. & l. fern. in consil. Regis Statum num. 7. Alber. in l. fin. ff. ex quibus causamator. Luc. de Penn. in l. 2. in fine C. de silentio. lib. 12. quibus addo *Prax. de Franch. deis. 353. & D. Ric. in collect. deis. collect. 2308. in fin. licet**

secus, sit de iure communi, ut l. 1. us infra in *vers. sed quo melius. 1122. a. b. iur.*

11 Amplius secundo illam habere locum etiam si ex una parte est. n. plures persone privilegiata, nam hoc non obstat et adhuc conquisitum privilegia, & reducuntur ad iura commune, ut tradit *Muscatellus in praxi S. C. gl. 1. c. 1. c. 1. in Addit. h. l. cum ad finem, ut condisatur tale privilegium non consideratur vno, & plures persone privilegiatarum, sed quolibet persona de per se consideratur ratione sue qualitatis persone, & omnes suae sultate privilegio eiusdem legis, quo vtriusque uno eodem tempore ad excludendum alium privilegium, & non de curis temporibus vnius post alium, sicut per ratione confuoduntur sicut quando vnum esset potius unus alter o, & ius commune et in seruandum, ut fult decim in S. C. de Re P. de Franch. deis. 188. & faciem addocia per *Aff. h. in Consil. Regis Statum l. 3. num. 19. in fine* dum dicit quod l. vnie. Cod. quando Imper. non distinguit, nec nos distinguere debemus, & vide etiam dicta per *Fol. l. in su. prax. crimin. d. i. audiantur excusatorum num. 104. dum allegat Bal. conf. 369. h. 6. & iuxta sopradictam ampliationem tradit in praxi in Regis Tribunalibus.**

12 Limita tamen simstram regulam, non procedere in curialibus, qui possunt trahere etiam privilegiatos, ut cauetur in *Rit. M. C. V. 128. quod nota. 2* quia potestum, & sic consilium nonnullis quippe vrbibus dum de hoc essent requisiti idemque procedit etiam in Neapolitanis, ut diximus infra *quasi. 63. num. 2.*

Sed quod melius questio ista intelligi valeat de iure communi loquendo sunt considerandi plures casus, quos adiecit *Couarr. in lib. prax. quasi. cap. 7. sub num. 4. ut infra.*

13 Prius etc nam casus constituitur in pupillo, qui in iudicium ad Curiam Regis, quo ad primam causae cognitionem proprio suffulcus privilegio vocat pauperem viduam, vel miserabilem personam. Et planè *Marb. de Aff. h. in Consil. Neap. h. 1. rubr. 30. num. 35. respondet* hoc fieri posse, ne c. ab eo hoc forum Regum recte dechoari, quia causa etatis, quae naturalis est debet preferri causae

causa, accidentali, quæ constat ex pauperis ut ei viduare. *l. qui habet ff. de tutel. ibi Bald.* teste *Marb. de diffinit.* hoc ipsum notat in specie. Ego vero apud *Bald.* legi araris causam esse ueritalem, et deique præferendam causæ pauperis, quæ accidentalis est, & rationem *Bald.* non trahit quæstionem istam, & loquitur ibi veraque causam eandem contigisse personæ, idcirco non, sed induitur *Baldi* auctoritas ad causam in quo de præiudicio alterius agitur, alterius in quam priuilegium habetis. Deinde falsam esse ecclesie *Marb. de Altit.* opinionem quæ tamē possit tōde rationem habere, quod habens priuilegium in specie, ut potest priuilegio aduersus par priuilegium habentem ex eadem causa speciali, ubi prioris priuilegij ratio maior est, aut fortior *l. verum §. ult. ff. de minor. & ibi Bart. Bald. in d. auctor. quæ ad honorem explicat eleganter Dren. d. cap. in præsentia num. 31.* plura adhuc allegans. Nos verò arbitramur, hanc quæstionem quum trahamus non posse admitti hanc argumentationem, quia non sit maior, nec fortior ratio eius priuilegij, quod datur pupillo, quam eius, quod datur viduis, & pauperibus, et propterea multis rationibus conabimur hanc oblationem hac parte argumentationem.

Primo quia *Bart. Bald.* & aliorum conclusio procedit quando priuilegium absolutum est diuersæ speciei, in huc et alium casu *DD.* loquuntur, eos verò agnoscit de duobus priuilegijs, quæ eiusdem speciei sunt, scilicet circa forum, & ab eadem causa præcedunt saltem generali nempe d. commiseratione, licet eorum quodlibet procedat à diuersa commiserationis causa.

Secundò, quia utroque in parte rām action, quam reus agit de damno vitando. Reus in quam ne cogatur extra proprium domicilium litigare.

Arque istò crissæ ratio communis, quæ in *d. l. verum §. post.* admittit priuilegium, ex eo quod actor agit de damno vitando, reus verò de lucro captando, quasi in hac quæstione d. contrario argumentetur cum reus ipse item, ut actor agat de damno vitando.

Tertio constat non esse maiorem miseræ rationis causam in pupillo, qui forsitan diues est quam in paupere, aut vidua, quæ tutorem nullum habet, curam vult,

sam, idcirco tutior est, quod fiduciosior & regulariter dicitur, qui promittitur tunc in pupillo priuilegij causa.

Quarè si res ista ad conuersionem deducatur, dixerique pupilli actor se posse ut priuilegio contra habentem, par priuilegium suis, & reus pauper dicit, se velle, ut contra pupillum proprio priuilegio, quod in hoc habet, ut inuitis uou conueniatur extra proprium domicilij forum.

Quintò effert eundem inuicem priuilegium, quod habent miserabiles personæ ne possit inuicem vocari ad iudicium extra proprii domicilij forum, si habens per priuilegium possit rā vocare ad Curiam Regie, quod manifestè constat cum quilibet iure communi, non possit extra proprium domicilium citari ad Curiam Regie, nisi ab his, qui habet hoc priuilegium vocandi reos ad Regis Curiam, ut patet. Igitur ut aliquod operetur priuilegium datum miserabilibus personis, oportet, quod id intelligatur etiam ad personam aliorum similium habentium priuilegium.

Sextò idem probatur, quia priuilegium actoris dicitur à iure communi, & regolis priuilegium autem rei iure communi conuenit, si quidem reus in proprio eius foro, & domicilio conueniendus est, actorque sequi debet forum rei iuxta iura vulgaria, sed inter patris habetis priuilegia præfertur eis, qui habet priuilegium iuri communi conueniens, aut saltem magis consonum regulis iuris, utant *Bald. l. si qui in gravi §. ult. & in l. si qui in re peranti qui possit humo. ff. ad Syll. Art. r. n. 3. r. 4. Dren. d. cap. in præsentia de probatione num. 31.* Ergo reus miserabilis persona habetis priuilegium, quod non possit extra propriam domicilium conueniri, cum hoc sit iuri communi magis consonum præferendum erit actori habentis priuilegium constans regulæ iuris communis, et possit quælibet ad Conuentionem litigium voco.

Septimo hac eadem opinio deducitur ex praxi, & vbi, qui diu apud Hispanos obtrinit in re pœdodis litteris Regijs in fauorem viduarum, & Regens ipsum ipsiusque iuuios iudices elegunt ad cognitionem, & definitionem propriarum causarum datur etenim licet Regis ad inferiores iudices quibus ut iudicatur cogantur causas iuris.

huiusmodi, & licitum, quæ propriæ viduarum sunt ipsi viduis totius, & de ceteris namque inferioris Tribunalis, ac postulantis eorum causam ad Causam Regiæ remitti, quæ quidem literæ solis viduis dantur, non alijs miserabilibus personis, exmetu *lex canonica, C. quando Imperator inter pupill. & vid. ac leges Regiæ pauperum*, & iure de omnibus tractatur. Unde ne in istis legibus de privilegio miserabilium personarum, ubi ipse personæ agere videtur, ac si conveniantur, & vocentur ab alijs ad iudiciū coram Iudice inferiori, quod declinare hoc forum, & petere ut apud Iudices Curie causæ examinentur, non casetur in d. l. omnes, nec in distalibus Regijs, si recte intelligitur. Casarea responsio, dum inquit iudiciū nolite serenitatis orare. Et eam *glossa* mihi videtur, quod possit, hæc personæ Iudices ordinarij totum intra proprium domiciliū declinare, & petere, quod apud Curiam Regiæ Iudices conueniant. Sic enim videtur esse. *Ararso* in verbis per hoc scilicet, quo in loco scribit, *Cyn.* secundum illius constitutionis partem tractare casum, & speciem in qua solum agatur, & versetur dubium, si persona miserabilis agere videtur, non ubi ipsa in iudiciū vocatur actori reponitur, idē alie sentit, *glossa* in verbo pupilli. Nihilominus literæ prædictæ decernuntur inviduam famorem & xer per expressum, quinquē casibus, quorum primus est ubi vidua vel hoc privilegio, aut huiusce tenoris vel contra viduam aliam minorem, & orphanam, idem ipse conferret quoties vellet in his literis, ut contra pauperem aliam miserabilem personam. Secundus in causis, quæ nondum habent extinctionem sex melle maritumorum. Tertius ubi causa fuerit contra coram Iudice inferiori pro liti contestatione abique fori præscriptione, & exceptione declinatoria tribunali inferioris. Quartus si eum criminales sit. Quintus, ubi adum fuerit de reditu Regis & viduis exigendis. Nam in his casibus non licet ei vidui, quæ vocatur, fuerit ad Iudicem inferiorem eius Tribunal declinare. hoc quod primus casus manifeste ostendit usum, & præxi huius opinionis quam modo aduectus. *Matt. de Afflic.* probamus.

Octavo hanc autem petitionem, & intellectum ad legem vnicam abique illa di-

stinctione miserabilium personarum, tenet *Andr. de Ifern. in Confit. Neap. statutus ruder. de offit. magistr. iustit. num. 4. & sequen.* Ipse met *Matth. de Afflic.* in d. l. c. *Confit. Neap. iustit. 17. num. 19. & rursus num. 1. idem in d. l. c. Neap. 157. si nescit Ioan. Andr. Domin. Anchar. & Franc. in cap. 1. l. id ipsum de priuileg. in 6. optime Luc. de Penn. in l. m. ad diuersa C. de silentiar. Ab. 12. post *Iacob. d. Bellouf.* quem adhuc expectamus citat.*

16. Secundus tandem casus coniungere poterit quando vidua agens contra pupillum pauperem, vel aliam viduam, valeat hoc privilegio d. l. omnes, & plane non poterit eo, uti quod ex prænotatis sit satis manifestum, ut notant. *Andr. Ifern. Matth. de Afflic. Luc. de Penn. & Iacob. Paulò* ante adducti.

17. Tertius erit casus, ubi pauper agit contra viduam pupillum, vel Ecclesiam pauperem velique eos ad Regis Curiam vocare prætermissio Iudice ordinario domicili, & præfessio eius rationibus & authoritatibus *Ifern. Matth. de Afflic. & aliorum* non poterit, hoc vel privilegio.

18. Quartus casus facillimè, ex his dicitur, ubi pupillus agit contra pupillum sicuti apparet ex prædictis & notat. *Lucas de Penna, Iacob. d. Bellouf.* quorum paulò ante meminimus.

19. Quintus deducatur ad huius controuersie rationibus, casui quoties aliqua miserabilis persona, nempe vidua pupillus, vel pauper venerit ad iudiciū apud Iudicem ordinariū ipsius domicilij rei contenti alium pupillum viduam, vel pauperem. Ipse vero reus declinet iurisdictionem illius Iudicis, & petat causam deferri ad Causam Regiæ, & sanè res est, ut mihi videtur expedita, quod non sit admittenda ista exceptio fori declinatoria, quia reus est, in malitia, & actor quod privilegiatus eligat forum secundum ius commune semoto quolibet privilegio, & id eo præferendus sit, sic etenim usum est. *Iacob. Lucas de Penn. Ifern. Matth. de Afflic. & alijs modo præcitatis.* Nec poterit congruo exemplum aliquod huic casui aptari, nisi in viduis, quæ habeant exliteris Regijs ius declinandi proprium forum, & proprii domicilij tribunal, quemadmodum in primo casu iacè tradidimus.

30 Sexto deinde poterit contingere, quod in eo loco, ubi est Curia Regis eius quæ auditorium pupillus, vedua, vell pau per ad iudicium Iudicis ordinarij, & infectus vocatus vocatus hoc Tribunal de clmare, & tamen vocatus ad Curia Iudices ad putionem actoris petat obni xē causam ad ordinatum eius loci for nam deferri in hoc equidem casu pote rit eius vti proprio privilegio, secundū *Ifern num. 14. & Matth. de Affili. nu. 34. in Consil. Neapol. rubr. 37.* quibus suffragatur, quod licet alioquit, vel vbe reus habet plures Iudices in iure communi electio sit actoris, vt adnotauit idem *Couarr. lib. 1. variat. resol. cap. 28. num. 6.* tamen vbi reus habet plures Iudices ex privilegio ipsiusmet rei, est actio non actoris auctoritate, *Bald. in l. cum Clerici G. de Episcop. & Cleric. quem sequitur Matth. de Affili. in d. rubr. 37. num. 18. & Bart. Sot. cons. 94. vol. 2. lib. 3.*

31 Septimo, vbi quis habet privilegium d. l. unica vocatet ad Curiam Regis, cū qui non habet privilegium declinat ad Curiam, nec potest remitti causam ad proprium domicilium, tamen si habeat is privilegium vocandi aduocatos ad Coeiam. Nam si reus licet veli ob tinere, quod cum ad Iudicem proprii tribunalis, & domicilij conuenerit pro fectio ex prauocatis constat, non esse hanc causam p̄tendendam ad Iudicem inferiorem nisi d. eam in Curia examinanda esse: cum huius sit reus non habeat ex privilegio duos, aut plures Iudices, Imo tantum vnum actori viro habeat privilegium eligendū Iudicem quem, vt opinor reus minimē poterit fore p̄scripiuque declarare. Exemplum autem huius casus non potest commodè con stitui in his, qui citantur in d. l. unica, quibus comp̄tetur distinaui quod couque tribunal extra proprii domicilij forum etiam Curia Regis Iudicis. Idcirco et perquisita peritum, quæ huius conclusionis exemplo potest subsiste re, exclusi qui agere possint ad Regis Curiam reos vocare, & hac ratione haberi ex privilegio plures Iudices p̄g cisē tamen valere apud Regem, vel in proprio domicilio ab actoribus, vt rei conueniri, & ideo dicatur vnum tantum Iudicem habere, quando ab alijs ad iudicium vocatur quippe, qui non habeat iudicium electionem, id verō fortassis

statim constabit.

32 Octavo, si aliquis Castri Ville, vel Ciuitatis iocommunitas actionem aliqui in iudicium deduxerit aduersus eius Dominum, & apud Curia Regis Iudices, atque ipse Dominus Iure Ophauli, & minoris, aut tunc viduitatis similis cum velat declinare Regis Curie iudicium, quo ad primam causam cognitionem, & perat causam remitti ad locum domicilij profecto is non obtinebit, vel ex eo quia tribunal proprii domicilij sit manifestē suspectum in causa ipsius, eius ppria est, quæ subiecto cetui insidat. Igitur in hac specie, nec Vidua, nec minor, & ophaulus potest vti privilegio, quo aliqui possent etiam apud Iudicem conuenienti petere causam ipsam, quoad primam cognitionem ad proprii domicilij Iudices deferri, ipse vero communis ab ipso Domi no eiusdem agencie ad Curiam Regis vocata etiam si Domus maior, etiam sit non poterit hoc declinare tribunal. Communitas etenim aliquos oppidit, quoad primam causæ cognitionem potest à quocunque ad Regis Curia tribunal vocare, nec id declinare valet, quemadmodum vlti forensi est habet us suis receptum, & probatur, ex l. 17. *Stul.*

33 Nonō, vbi lis esset capta per litis coo tellationem apud Iudicem inferiorem proprii domicilij non posset vidua pece re causam istam tractare in Curia Principis, nec ad eam referri, etiam si vidua iure minoris actoris petat in integrū restitutionem aduersus litis contestationem ex causa erroris, quo decepta, licet constituta fuerit, absque fori p̄scripctione, & declinatoriam exceptio ni huius equidem opinionis sum ob fauorem ordinariæ iurisdictionis, & quia noua d. modum leditur ex hinc errore, mihi etiam *Matth. de Affili. in Consil. Neapol. rubr. 37. nu. 24.* contrarium respondente.

Hic accedat pro complemento mat terie, quod prædicta consilio supra per me firmata, vt si illicet potius iuristatus eadem specie privilegij non vti ui eo privilegio contra alium habentem aequale privilegium de iure communi, etiam loquendo non habet locum quando diuersa specie privilegij esset, quis privilegatus tunc enim potentius privilegium atque dicitur. *Letrum d. fin. vbi*

piscop. cap. 15. §. 1. quæ amen regali
est vici quando æquæ principaliter: da-
tur concorsus, secus vici quando vnum
est in principale, & aliud ecclesiasticum. *Idem*
in diuersis §. de relig. & sumpt. fuer.
Gaiet in margat. conf. consent. in verbo
Affectu.

36 Undecimò benignius idem *Aleiaz. 4.*
lato num. 33. & dixit Roz in vna senen-
tia coram Lugdunæ. benignitati si-
quidem est faciente iudum in eiusque fa-
uorem pronunciandum.

37 Duodecimò duplex priuilegium est
potentius vno *l. 1. ob. de Ares. in l. si*
uenti in fin. de priuileg. i. reditor, &
ideo priuilegia plura concurrentia vno
ramus, vi priuilegiatus præstatum ab-
reni priuilegiato simplici, de quo pri-
uileg. §. 4. i. priuileg. 20. quali quod
duo viciu magis leges l. §. non lex §.
de viced. in fin. C. de. T. i. f. conclus. 10.
tum seg. lit. D. ubi plene.

38 Declinatio potentius est priuile-
gium legis, quàm hominis *Purpur. cõf.*
483. num. 3. quæuis dispositio legis, &
hominis eccl. i. t. e. equiparentur l. §. in
testamento in fin. §. de vici. & si di-
spositio hominis non æquæ facile exten-
datur, ac dispositio legis cap. susceptum
de recept. in cap. cum illis de probat.
eod. lib. & dispositio legis facilius tol-
latur quàm hominis, §. de dec. Aragon.
74. num. 1. §. 1. i. 4.

39 Decimo quatuor & vltimo potentius
appellatur naturalis potius quàm acci-
denti *ale. l. qui habet. c. 1. Bart. §. de tu-*
tor. Aleiaz. d. l. i. q. no. 36. iud. naturalis

40 coniectura præcedit accidentali *Mo-*
lin. de rit. nuptiar. quæst. 83. num. 35. d.
h. 3. & natu. 1. c. potius ad dendi debet,
quia simplex nominatio cap. ea qua d.
simonia Gonzal. in reg. 8. C. de. glos.
§. 1. num. 12.

41 Huc est, quod beneficium gratis est
potentius beneficio abentis causæ *Res*
publicæ, vel in litis, cum contra m. 100.
ecm. tempus non conat. contra alios
curras, sed ex causa restituantur cum,
aduersus præscriptionem quadraginta
annorum impores: cõsternantur, alij se-
cus cum denique impores, quoad locu
alij onagru restituantur, vi latissime,
probat Tiraquest. de retract. p. 2. i. m.
tant §. 3. glos. 4. num. 46. & sequent.
quem sequitur, & approbat Villalob.
lib. commun. op. in. l. 1. A. num. 7. ex quo

voluit *Afflic. in Gousst. & statim*
num. 14. i. olle pupillam ad Curiam
Regis vocat pauperem viduam, vel mis-
erabilem personam, cui pluribus ægri-
mentis aduersatur Gouarr. h. 1. pro.
quæst. d. cap. 7. num. 4. vers. primus etc.
nam casus vsque ad finem, vt supra sui
dichum, & meminimus, & decidum testat-
ur Franç. dec. 188. Id autem, quod
diximus, non procedit in iure congrui,
in quo priuilegium vicinitatis perlec-
tur consanguinitatis priuilegio, vt prob-
et Afflic. in trad. de iure Protami-
fiot. §. 8. 2. num. 1. i. iuxta cuius doctri-
nam quandoque respondit dum edictum in-
rogatus, & per hoc cum hoc in facti
conspicuit in videri euidam meo fa-
miliari, qui et tolli iuxta mentem respon-
sionis obtinuisse fæit Deus Omnipotens
& sic tenet etiam Maran de multis,
alioz num. 118. de quo memini Giar-
ba in d. i. 76. num. 4. & nouissime repo-
sio decretumatum per Magnam Curiam
Vniar. in causa sequi domus de Cricio,
com Victoria Manganaco adps non
longè elapsis.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Edictio fori cessat in causis Neapolita-*
narum.
- 2 *Neapolitani possunt trahere miserabi-*
les personæ.
- 3 *Neapolitanus non potest perorare in*
iurisdictionem iudicis non sui.
- 4 *Neapolitani non possunt renuocare*
priuilegia fori.
- 5 *Neapolitani laudati in Auctoritatibus*
emittuntur ad Tribunaia Neapolita-
na.
- 6 *Negotiatorum gestores Neapolitano-*
rum habent fori Neapoliti priuile-
gium.
- 7 *Ecclesiæ ad aliquem beneficium in Ciuitate*
Neapoliti gaudent illius Ciuitatis
petu leggi.
- 8 *Mulier, qua habet vicum Neapoliti*
nam habet priuilegia Neapolitano-
rum.
- 9 *Hominis Castellum Neapoliti gaudent*
priuilegiis Neapolitanorum.
- 10 *Casalia dicuntur de iurisdictione ip-*
sam Ciuitatis.
- 11 *Habitatores vicorum dicuntur vicini*
Ciuitatis.
- 12 *Et modo quo indicatur de Ciuitate in-*
duatur de toto termino, & territorio
illius Ciuitatis.

- 13 Locum qui alteri subigitur gaudet iisdem statutis, & legibus, quibus gaudent loci cui subijciatur.
- 24 Concessum capiti dicitur etiam concessum membris.
- 24 Cives Ciuitatis, & vicorum idem habent domicilium.
- 25 Consuetudo scripta est interpretanda.
- 26 Consuetudo introducta in Ciuitate, seruatur in suis vicis.
- 27 Statutum seruatum in Ciuitate seruari debet in suis vicis.
- 28 Habitantes in Casalibus gaudent priuilegio Ciuitatis.
- 29 Concessio Principis facta Ciuitati extenditur ad Comitatus.
- 30 Neapolitani contrahentes, cui delinquitur, ubi Bononi non gaudent priuilegio fori.
- 31 Neapolitani non habent priuilegium Ciuitatis, ubi priuilegium priuilegi post commissum delictum, cui post contrarium in fraudem.
- 32 Mulier Neapolitana nupta extero, & ad domicilium uenientia non gaudet priuilegio Neapolitanorum.
- 33 Neapolitani in Regno Dobana nempe culmo non possunt opponere declinationem fori.

ARGVMENTVM.

Ius eligendi, & variandi forum an cesserit ubi lis, & causa cum Neapolitanis vertitur.

QVÆSTIO LXIII.

Regola siue negatiua, eorum Ciuem Neapolitanum, & habitantes in ea Ciuitate priuilegio eisdem concessio, nec ciuili, nec criminaliter, vocari possunt extra Ciuitatem Neapolis, etiam ex delegatione Regis, siue ratione rei, siue contractus, siue ratione delicti, vi est *Ritus M. G. V. 302.* & ne dum conueniendi habent priuilegium declinandi forum quodcumque & petendi se remitti ad ad Magistram Curiam, Vel um etiam conueniendo alios non tenentur sequi forum eorum, sed possunt eligere Tribunalis Ciuitatis Neapolis, adeo quod cumque habere priuilegium electionis

fori. & possunt in Ciuitate Neapolis testari, & ipsi extra eam non trahuntur, vi patet inter priuilegia Neapolitanorum, ad que lausius se remitto *Gappan praxi S. G. par. 2. cap. 6. num. 61.* & ita quodlibet producere, & obseruatur.

Item in tantum Neapolitani gaudent predictis beneficiis, ut possint conuenire, & trahere pupillos, viduas, & alias miserabiles personas, vi dicit *Vifont. in addit. ad Franc. in decis. 41. 6.* qui scribit sic placuit, ad quod allegat *Calam. de modo prouidendi, num. 93.* qui allegat *Carauit. in d. ritu 301. num. 2.* referendo Neapolitanos etiam agendo trahere, etiam si communis priuilegio potestatur in corpore lris clauso, etiam si de re alibi sita agerent, & dicit dispositum per *cap. Reg. Calab. sup. 312. h. in compend. decr. Regni in verbo remissio causa petita per aliquem carceratum artem tom. 2. vbi ait decusum id esse verum etiam si ageretur de re spectante ad artem maritimam, vi lausius apud eum.*

Quam retinendo opinionem, amplia prestatam regulam, primo procedere, etiam si Neapolitanus semel cōfiscasset foro aliterius officialis, quia non poruisset prorogare iurisdictionem Iudicis non sui, quam Ciuitatis Neapolis, cui vigore dicti ritus 301. concessum est, quod eius, & habitantes non possunt trahi in alios, si idoneis probat. *Bar. in l. priuilegio. num. c. G. de decurionibus lib. 10. vbi allegat lex. in l. assumptio in princip. §. od numerus.* sequitur *Carauit. in d. ritu 301. num. 7.* ubi allegat aliam rationem, quia Regia Ioannina, dum in illo ritu disponit, quod Neapolitani non possunt alibi conueniri, quam in Ciuitate Neapolis, nullam penitus iurisdictionem ipsi tribuit, nec alibi concedit, sed solum cognitionem, & iurisdictionem, quod ad eos sibi in suis Tribunalibus Neapolitanis reseruauit, propter quod cum sine sub ipso Rege relinqui, & reseruati, siue velis, siue uolint, ubi fori Neapolitani, non possunt aliterius iurisdictionem prorogare, ut dicit nobiliter *Bald. in cap. Imperia h. m. §. fin. col. penult. de prohibito iudicio alinat. per Federic. traduce etiam Innoc. in cap. cum M. Ferraten. de constitutionibus, & in cap. interdictio de exemptione Prætorum Benedicti. in terminis in cap. Raynuatius in Et 3. vnf.*

*verf. Et exorem Adulterium num. 1. de testam. l. verbis in l. 2. §. conuincere ff. de iudi. Vnde merito, & si videntur nouelle pragmatice finisse caput Cius Neapolitanus à quondam officiali ob delictum difoluationis, fuit eaulq; auocata per M. C. V. à Curia Teani, vt tradit *Verf. ad Affiliat. in decif. 41. num. 9. Et 10. nouiffimè Thorus in suo Compen. decif. in verbo privilegium. quod Neapolitani non possint renunciare privilegia fusi tom. 1. Et in verbo remiffio cauf. tom. 3. addo etiam ultra istos Petram in addit. ad Cypre. in decif. 9. num. 2. Et ad decif. ad Gram. 31. num. 9.**

7. Amplia fecundo, quod licet Neapolitani sine laudati in Auctores in Curijs Regni non teneant ibi litigare, sed remittantur ad Tribunalia Neapolitana, vt decifum testatur *Anna in fingul. 45. Petra in addit. ad Gram. dec. 31. num. 4. quamois in alia caufa Sacri Regum Confilium in contingencia facti deterruinauerit, quod teneatur ibi edere in loco iudicii emptorem: Verum sententia, quareatur venire proferenda contra Neapolitanum proferatur in Civitate Neapolitana proit fuit decifum in caufa vertente inter Ioannem Antoolum, & Ioannem Michaelum Triafchum Cauentem, & Ioannem Carolum de Sarno in M. C. V. facto verbo in S. C. die 28. Augusti 1560. pates Tramentanum, vt eccet *Alidit. ad cap. 53. Regi Gattibehi fol. 43. Muscell. in praxi Sac. Confil. feb. 1. par. 3. gloss. novus num. 7. Tartagl. in praxi reumina li. R. G. F. cap. 2. num. 52. quos nouiffimè reportat Thorus in compend. decif. 12. verbo Neapolitani tom. 1.**

8. Amplia tercio, nam id esse verum, etiam in negotiorum gestoribus Neapolitanorum, vt probat *Anna fing. 401. & iatius probauimus fupra quaf. 15. fect. 3. licque fcio practicat om iudic. annis non longe elapsis in caufa Felicit. Matricondæ, cum Marcello Kallimo.*

9. Amplia quarto non tantum in Neapolitanis, sed etiam in Ecclesiis ad aliquod honorem, & dignitatem in ipsa Civitate Neapol. Nam licet sint exeti, gaudent privilegio Neapolitanorum, vt est *gloss. in l. Cuius in verf. iletho in princip. per illum text. C. de iudic. lib. 10. Carait. in d. rita 301. num. 21. & potest ponere exemplum in officiali ex eo quod officialis, & Ductor actu legens, est illius*

Ciuitatis quam legi, & in qua legi, *Guid. Pap. de iudic. 37. quem reuert. D. Rucini in Collect. decif. collect. 269. & sic etiam ille, qui in ipsa Civitate est, rector alicuius Ecclesie, evel Prælatos, nō gaudent privilegio Neapolitanorum, *Innot. in cap. ex ore aures item in cap. de privilegio. Bar. in l. 1. num. 21. verf. quid vobis ff. ad municip. per tex. in cap. nullus de tempor. ordina. 82. facit sex. in cap. in parte de foro comp. 1. trit. Abb. in cap. quia in tantum in fin. lib. extra de præbendis *Ango. fingul. lar. 369.***

10. Amplia quinto in muliere, quæ virum habet Neapolitanum, nō gaudet privilegio Neapolitanorum, vt habetur per *Carait. in pluribus in l. rita 301. num. 25. eadem ratione, quia mulier eō ipso, quod nubet, mutat domicilium, etiam originis, & efficitur de domicilio & foro viri, l. cum quadam puella ff. de iurisdic. omni iudic. ubi gloss. lat. Tiracquel. de legib. cōnu. l. 1. n. 23. verf. illud in not. Boer. decif. 160. Franz. in dec. 416. Thesaur. in decif. 512. ubi decifum refert vxorem esse Cuius loci mariti, plenè ecceter *Giurba in comment. ad consuet. Miflen. cap. 1. gloss. num. 48. Nouarij frat. in l. Mulier C. de dignit. lib. 32.**

11. Amplia sexto in eo, qui in ipsa Civitate vel miles stipendium meretur, vt probat *tex. in l. maniceps la 2. in fin. ff. ad municip. alim. per quem tex. sic reoce gloss. in l. Cuius C. de incol. lib. 10. & tradit Carait. in d. rita 322. num. 22. ubi ex hoc credere procedere, quod omnes Milites Hispani, qui sunt in Civitate Neapolis gaudent privilegio Neapolitanorum *Anna fingul. 363. recenent Taffon. super pragmat. de Antepast. verf. 3. opera 3. nu. 171. fol. 182.**

12. Amplia septimo, Neapolitanum gaudere foni privilegio, am si agat ex causa iurataria, quam onerola, vt decifum refert in *Sacr. C. lib. 1. Verf. ill. in addit. ad Affiliat. in decif. 74. num. 6. de quo mem. & Petra ad Gram. ad decif. 2. num. 8. & ita eam fecit fuisse prædicatum in nostris Regijs Tribunalibus, in caufa Maeellè Gallus annis retro elapsis, sequente D. Ruc. in collect. decif. cap. 1436. Gratian. difcept. forens. 356. num. 4. Pascalian. tract. de patria potest. cap. 3. nu. 91. in fin.*

13. Amplia octavo, etiam procedere in.

Nep.

nee num. eo. ff. de legib. *Soci. in. cons. 110 lib. 1.* vnde loquendo de ijs, qui degant in vicis subditis Civitati profert hanc verba, quia cum fongantur habitare in Civitate conseq. debent omnes effectus quos consequere utur, si in Civitate habitarent, sequitur *Felyan in rap. Ro dulphus num. 9. de refcripti. Guid. Pap. decis. 265. & cons. 134. num. 1.* diceos quod Oppidani continentor Civium appellacione in favorabilibus, vt sunt Principis concessiones *l. f. ubi omnes DD. ff. de consens. Princip. l. 2. §. si quis ad Princip. ff. ne quid in loco publico, Caphal. cons. 58. num. 28. vol. 1.* quæ latissime venient interpretandæ *Rota Rom. d. iur. de c. 1. 9. num. 1. par. 1. Caphal. cons. 21. num. 3. par. 1.* probaus oficia, quæ debetur Civibus, deberi etiã Communitatensibus, & in alijs honoribus *Alcys. de Leo, in l. communitata. num. 33. & seqq. C. de Episcopi, & Cleric. Gombart tractat. de extorsionibus num. 160. & Felyan. in rap. causamque de refcripti. ubi tenent concessioem Principis factam Civibus, extendi ad Communitates *Arg. Tap. in l. fin. ff. de consens. Princip. par. 1. rap. 3. num. 32. & rap. 5. num. 2. Specia. cons. 116. num. 2. vol. 4. Mam. alleg. 36. num. 1.* probans privilegium Civitati concessum extendi ad Villas, & Castella, *Augs. alleg. 27. an. 27. novissimè Barrell. de Magistratuum. ad l. in cap. 3. num. 3. h. b. 1.* firmat, quod siuei Civitas non possent esse Magistratus in eorum Civitate ad tex. *l. fin. C. de offit. Reitor. Provinc. Franc. Mart. decis. 624. vol. 1. Conrad. de offit. Pretor. in princip. Ita prohibetur etiã, qui ex suburbijz suis Civis, in Civitate officiu gerere inde exercere.**

36 Officiu Aduariz prohibetur Civibus suburbiorum, & Castalium in Civitate Rante decet. S. C. apud *Franc. 89.* Ex quibus omnibus, & alijs quæ consilio ommentur viderur firmata prædicta conclusio, vt scilicet, quod homines Castalium Civitatis Neapol. gaudeat fori privilegio, & electione, sicut ceteri Civis Neapolitani, Et licet contrarium in proprijs terminis voluerit *Pisanell. in addit. ad Afflic. in decis. 74.* quem refert *Petr. ad Gramm. in decis. 21. an. 30. & ante eos Angel. in antient. quibus modis naturaliter efficiantur sui §. si quis igitur, & novissimè D. Ricc. in decis. Curia Archiepisc. Neapoli. 84. num.*

18. part. 3. qui in loco firmat franchitatem eorum sicut Clericis, dedit Civitatis Neapolis non debet Clericis Castalium ipsius Tamen ex supra citatis opinio assignata senior quidem traditur.

27 Limita primo quocumque Neapolitani extra Civitatem Neapolis delinquerent, vel contra aliter, inquam Baronee, nam tunc sunt committendi coram ordinarij loci, de licti, vel contra aliter per tex. in rap. *l. fin. de privileg. in 6.* per quem sic fuit decisum in S. R. C. vt inquit, *Capp. in decis. 59.* quod etiam servator hodie in practica *Practica de subfruct. lib. 1. de offit. Magni Cancellarij fol. 4. num. 20. Anna singul. 57. Capiblanca de Baroneb. pragmat. 12. num. 3. Actia in determinat. 181. num. 9. Barrell. in addit. ad Specul. Princip. rubr. 12. §. videndum l. l. F. vers. exemplo Reg. Tapia in l. fin. par. 1. rap. 5. num. 5 ff. de constitutio. Principum, Tapia. super pragmat. de Antepba. vers. 3. subseru. 4. nu. 177. fol. 2. 18. col. 2.*

28 Limita secundò, quocumque priuilegium Civitatis Neapolis esset obreoratum post delictum commissum, vel post contrarium in fraudem, in iura tex. in *l. fin. ff. de bonis eorum, qui sibi mortem consulerunt*, vt vocat *Barlao l. 1. ff. de pign. 1. Oldrad. cons. 4. ad quod facit, si Clericus, vel Professor effectus post delictum possit remitti ad Iudicem Ecclesiasticum, quia tunc delictum, & fraudolenter sit effectus Religiosus, de quo videntur *Franc. de Franc. in decis. 109. Farinat. in pract. crim. de inquisitione. quest. 2. num. 105. & seqq. Anna consil. 140. vol. 2. Reg. Tapia in Consil. Regis de personis num. 33. Reg. de Ponte. de Pontestate Præcept. tit. 7. §. 7. num. 16. Cabbalus de falsis l. eorum. rap. 108. novissimè *Carre. de excep. q. 3. excep. 22.***

Limita tertio, in Muliere Neapolitana nupta extra, Nam non gaudet privilegio fori, dum ad domicilium mariti fuit ducta, ex traditis latè per *D. Præsid. de Franc. in decis. 416.* iuxta cuius opinionem nonnullie quippè vicibus prædictarum fuisse remissiones.

Limita quarto in Regia Dobana necupedum, cuos Dobanensis merum mixtumque Imperium habet à Rege, Nam in ipsa Dobana Neapolitani non gaudent fori privilegio, vi in factis contingentiã iudicatum refert, *Regens de Ponte in tract. de potest. Præpositi. tit. 4. de Re.*

de Regalibus impositionibus §. 2. non.
48. de quo meminit Thomeus in suo Com-
pendio de iurisdictione in verbo Neapolita-
ni loco. 6. & ita vult plures practica-
tiones.

S V M M A R I V M.

- 1 Civitas acquiritur per translationem Domitilij, dummodo hoc fiat verè, & non ficti, adeo quod in loco originis conseruare non potest nisi ibi conseruatur non, 2. vide. nu. 24.
- 2 Domitilium acquiritur omnino perpetuo permanendi in aliquo loco, & in tantum requiritur habitatio per diuini in illa loca ad finem acquiritur Domitilium quatenus illud ad non consistit citius augens illius acquirendi.
- 3 Domitilium solo die constituitur, ubi de voluntate appareat.
- 4 Annus, & non habitatio fuit Domitilium, unde si quis habitauerit in aliquo loco per mille annos uisus est deinde, nunquam constituit Domitilium.
- 5 Civitas acquiritur adoptione qua Civitas tandem datur quatenus datur adoptio.
- 6 Adoptatus non perdit civitatem priorem.
- 7 Civitas acquiritur per allectionem, & num. 18.
- 8 Qui alij gaudent privilegiis simul originarium, & succedunt onerosi iuribus, & nam 20. testis secus respicitur iuribus regulatum, & Dobanatum num. 2. vide. nu. 25.
- 9 Leges loquentes dicitur comprehendunt civis secutus privilegio.
- 10 Ut quis gaudeat privilegiis civitatis debet ibi habitare.
- 11 Civis in dubio, quis presumitur illius civitatis in qua habitare reperitur.
- 12 Ortus in aliqua civitate dicitur civis illius iuribus, adeo quod hoc civitas transire ad filios non natos in eo loco nam. 14. Imò etiam quod nec pater sit ortus, si autem sit ortus huius civitatis transire ad filios, & nepotes, licet non sint ibi num. 15.
- 13 Civitas originis non amittitur per translationem a patre, & translationem in elatus alibi.
- 14 Neapolitanus oriundi gaudet privilegiis civitatis si alibi habitaverit, si-

certus in alijs.

- 15 Civitas Neapolitanus potest creare civis per allectionem.
- 16 Habens domum in civitate Neapolitanus, & uxorem Neapolitanam, licet non illius civitatis, & nam. 25. ita, quod non potest renunciari nam. 26. quod procedit etiam si domus esset dotalis nam. 2. vel si esset recepta in embryonem.
- 17 Efficitur civis per privilegium Regis, etiam respectu divitiarum Regionum est immunitas.
- 18 Ortus Neapoli Matre in fraudem parvulorum, non gaudet privilegiis ipsius civitatis.
- 19 Infidelis baptizatus Neapoli, dicitur civis Neapolitanus.
- 20 Mudus cum nobis nascitur novam originem.
- 21 Sancti intelligantur nasci die quo moriuntur.
- 22 Civis Neapolitanus dicitur infans expositus ibi licet si expositus non gaudeat exortendo nu. 33.
- 23 Civis Neapolitanus an dicitur in qui est ortus iuris civitatis Neapolitanus in aliqua parte, in qua parentes non constituerunt Domitilium, sed erant transientes, vel ad tempus transibant ibi moram.
- 24 Non natus in civitate Neapoli & filius ubi est, & ita qui est civis per pragmatismum, an gaudeat privilegiis ipsius civitatis.
- 25 Habens uxorem Neapolitanam, & domum propriam an dicatur ibi ipse iure aut per personam.
- 26 Pragmaticis Regni quousque sunt contra ius communis dicuntur edicta.
- 27 Fides electorum civitatis Neapolitanus probat civitatem ipsius civitatis.
- 28 Civitas quando, & quibus concedi possint, & quibus acquiritur amittatur, & an taliter acquiritur transiret ad filios nu. 40. permittit.
- 29 Civitas ex quibus contrahitur, & an exterius à Regi assumptus in civem Neapolitanum gaudet usum privilegij, quibus gaudent Neapolitanis si alibi habitant remittit.

ARGVMENTVM.

Ciuitas Neapolitana, quomodo
acquiratur, ad effectum ha-
bendi eius privilegia,
& ad finem de
quo supra.

QVÆSTIO LXIII.

Ciuitas autem alicuius loci,
acquiritur ad effectum, vt pos-
sit gaudere immunitatibus, &
privilegijs ipsius loci, quoties
eunque aliquis transiit suum domici-
lium in aliquem locum verè. & non fi-
ctè cum autem ibi perpeuo permanen-
di, absque aliquo privilegio, effectus ve-
rè eius illius loci de iure communi, ac
si ibi natus esset, vt abundè habetur
per *Goffred. de Quest. super reb. Regis
Cameræ fol. 199. cum seq. qui plurimū hoc
declarat in r. r. de Mercatoribus. qui
faciunt se ciues ad soluum Dobanū, fol.
202. d. ergo quod alio verum est, vt in
loco originis non possit conueniri nisi
ibi ceperit autem Gailtrius, Abb. & Ba-
ro. dicitur *Abbell. in decis. 384. num. 6.*
Domicilium enim acquiritur, animo
perpetuè ibi premendi in aliquo loco
& in eadem requiritur habitatio per
decennium in illo loco, ad finem acqui-
rendi domicilium, qui eius aliud nō
constat prius animus illie acquirendi
quia si abundè constat, absque ulla
temporis exactione, domicilium est
acquistum. *Felxo. in cap. delectus lo. 2.
post. num. 12. in 2. casu extra de rescrip-
tis. Gregorianus consuetud. Britan. ar-
tic. 499. glof. in fine. Subd. ut quod eo
solum d. e. constituitur, si de voluntate ap-
paret. Abb. in cap. finali in fine. verb. ex-
tra de Paroch. cum in loc. qui habita-
uerit ibi per decennium, & ultra: & ex
alijs conueniens appareat, sed plerūma
tur alicuius recedendi, nunquam dicitur
acquistum domicilium. *Angel. &
Bart. in l. bart. absent. §. 1. ff. de iudic.*
etiam si per mille annos habitaverit, cum-
modo non habeat animum ibi permanen-
di, *Salyen. auth. habitata C. Ne illius
prop. p. act. in cons. 21. num. 70.*
Iac. Menoch. de arbit. iudic. casu, 86.
num. 7. & 22. lib. 2. centur. 1. Ludouicus
decis. 279.**

6 Ciuis etiam, sit quis adoptione,
*Lucas G. de inchoat. lib. 10. & explicauit
Lucas de Penna ibidem colum. 2. vers. 1.
Ioann. à Placca num. 3. probat. l. in
adoptionem G. de adopt. & hanc ciui-
litatem tamdiu durat, quomodiū durat
7 adoptio, l. sed & §. 1. ff. ad munici-
p. tamen adoptatus non perdit primum ci-
uitatem Iordene §. vult ff. ad munici-
cip. & tradit Placca in loco prædicto.
D. Roca. qui nos allegat in prima im-
pressi. Neapol. decis. Cur. Archiepiscopi. 27,
part. 4.*

8 Ciuis quis quoque sit allectione d. l.
ciues G. de inchoat. lib. 10. alibi dicitur
assumptio l. assumptio ff. ad municipa-
& hunc actum magis iustitiam a natura,
& in hominum mores inclinat & scribit,
*Lucas de Penna d. l. ciuis. col. 2. vers. 4.
& ibidem Placca lib. 1. in fine qui decla-
rat, quando quis dicitur ei ciuis ciuis,
qui & alio nomine appellatur ciuis
ciuis premittitur Anselm. in tract. de
municip. par. 2. num. 3. & 23. & §. qui
dem frui debent ei eadem commodis, quibus
fruiuntur originarij ciues, cum, & in
commoda ferre debeant, vt tradunt
Bart. in l. 1. num. 1. 6. ff. ad municipa-
l. in l. §. si quis pro emptore, num. 120.
ff. de v. cap. Alexan. co. fil. 157. num. 14.
lib. 2. Bar. decis. 260. num. 13. Parsius
consil. 71. num. 8. lib. 1. Bart. in l. 3. §. hoc
verba. quod. fin. ff. de neg. n. §. gellis, qui
inquit hunc ciuem sit: creatum adeo ci-
uitem nomen oblinere, vt Lomanus loquen-
tes de ciue, & hunc comprehendenda, se-
quitur *Aret. cum l. quidam cum filium,
num. 16. de verb. signif. qui plures ad id
scripsit, quidquid dicitur Faber. in decis.
27. G. de verb. signif.**

Uti autem obliuiscendum est, quod
& si quis nomine dicatur eius originari-
us ob id, quod in Ciuitate natus sit,
et vel privilegio creatus sit ciuis, de quo
D. Roca. decis. Cur. Archiep. 317. par. 4. at
tamen, vt commodis, & privilegijs Ciui-
tatis fruatur, habitare in ipsa Ciuitate
atque ita domicilium in ea habere, &
cum alijs ciuib. onera sustinere de-
bet *Ran. consil. 300. num. 12. lib. 2. Felxo.
in cap. Rodulphus, num. 13. de rescrip-
t. Ioson. consil. 77. col. finale lib. 3. Menoch.
alios allegans in consil. 350. num. 46. Ro-
ta Roman. in dec. 327. num. 3. p. 22.*

12 Carceem quando non constat de ali-
cuius origine adoptione, seu c. catione,
& electione, vt apparet cum esse ciuem
arq.

causa, ac idem tali, quæ constat ex paupertate, vel viduitate, *l. qui habet ff. de test. ubi Bald.* teste *Matth. de Affili.* hoc ipsum notat in specie. Ego vero apud *Bald.* legi præterit causam esse naturalem, et deique pesserendam causæ, pauperatis, quæ accidentalis est, & communis *Bald.* non trahat questionem istam, & loquitur ubi veraque causa in eadem continetur persona, idcirco non rectè iudicium *Baldi* auctoritas ad casum in quo de præiudicio alterius agitur alterius in quam privilegium habentis. Deinde falsum esse erro. *Matth. de Affili.* opinionem quæ tamen possit inde rationem habere, quod habens privilegium in specie, ut potest privilegio adversus per privilegium, habentem ex eadem causa speciali, ubi prioris privilegii ratio maior est, aut fortior *l. verum. §. ubi ff. de minor. & ibi Bart. Bald. in d. antea. quar. actiones* exprimit eleganter *Dec. in d. cap. in præsentia num. 31.* plura adhuc allegans. Nos vero arbitrantes in hac questione quoniam tractamus non posse admitti hanc argumentationem, quia non sit maior, nec fortior ratio prius privilegii, quod datur pupillo quam eius, quod datur viduis, & pauperibus, et propterea nullis rationibus committimus hanc solutionem in hac parte a generalisationem.

Præter quia *Bart. Bald.* & aliorum consilio prebentur quando privilegium amittitum sit diversæ speciei. In hoc etiam casu *DD.* loquuntur, ut rectè agitur de duobus privilegiis, quæ etiamdem speciei sunt, scilicet iura forum, & ab eadem causa procedunt saltem generali utempe ad commutationem, licet eorum quodlibet procedat à diversâ commutationis causa.

Secundo, quia utique in parte tam actor, quam reus agit de damno vitando, reus in quam ne cogatur ea propria commutatio dirigere.

Atque idem est hæc ratio communis, quæ in *d. l. verum §. post.* admisit privilegium, ex eo quod actor agit de damno vitando, reus vero de lucro captando, quasi in hac questione à contrario argumentum insumat reus ipse eadem, ut actor agit de damno vitando.

Tertio constat non esse maiorem miserationis causam in pupillo, qui forsitan dives est quam in pauper, aut vidua, quæ eandem nullum habet, cuius ven-

sum, idcirco melior est, quod si diceretur regulariter de re, nisi promittuntur in pupillo privilegii causa.

Quarto si res ista ad confectionem deducatur, dixeritque pupilli actor se posse vel privilegio coram habentem, par privilegium rursus, & rursus pauper dicit se velle, ut contra pupillum proprio privilegio, quod in hoc habet, ut tamen non continetur extra proprium domicilii forum.

Quinto est equidem inutile privilegium, quod habent miserabiles personæ ne possint in iura vocari ad iudicium extra proprii domicilii forum, si habens per privilegium possit eas vocare ad Curiam Regis, quod manifestè constat cum quilibet iure communi, non possit extra proprium domicilium rari ad Curiam Regis, nisi ab his, qui habent hoc privilegium vocandi reus ad Regis Curiam, ut patet. Igitur ut aliquid operetur privilegium datum miserabilibus personis, oportet, quod id intelligatur etiam ad personam aliosum simile habentium privilegium.

Secundo idem prebatur, quia privilegium actoris ducit à iure communi, & regulis privilegium autem rei iure communi renuens, si quidem reus, in proprio eius foro, & domicilio conveniendus est, actorque sequi debet forum rei iuxta iura vulgaria, sed inter patris habentis privilegium præferretur eis, qui habet privilegium iuri communi conveniens, aut saltem magis consonum regulis iuris notant *Bald. l. si quis in gravi §. ult. & in l. si quando incipienti qui possidet. ff. ad Syll. Arret. conf. §. 1. col. 4. Dec. in d. cap. in presentia de probation. num. 31.* Ergo reus miserabilis persona habens privilegium, quod non potest extra propriam domicilium conveniri, cum hoc sit iuri communi magis consonum præferendus erit actor habenti privilegium contrarium regulæ iuris communis, et potest quilibet ad Concilium Regium vocari.

Septimo hæc eadem opinio deducitur a præxi & usu, qui diu apud Hispanos obtinuit in expectandis litteris Regiæ in favorem viduarum, quæ Regem ipsum ipsiusque lumen Iudices elegunt ad cognitionem, & decisionem propriarum causarum dantur etenim litteræ Regiæ ad inferiores Iudices quibus ut interdicitur cognitio causarum

bald.

huiusmodi, & licet, quæ proprie viduarum sunt ipsi vidui iustur, & de illi namque iudicium Tribunal, ac postulantes earum causam ad Curiam Regiæ reantes, quæ quidem literæ solis viduis dantur, non alijs miserabilis personis, tametsi *hæc unica*, *G. quando Imperator inter pupill. & vid. ac* leges Regiæ patri ratum, & lre de omnibus tractauerunt. Denique in hisce legibus de privilegio miserabilium personarum ubi ipse pe. sonæ agere velint, ac si conveniantur, & vocentur ab alijs ad iudicium coram Iudice inferiori, quod declinare hoc forum, & petere ut apud Iudices Curie causa examinetur, non cavetur in d. l. *unus*, nec in dictis legibus Regiæ, si recte intelligitur Cæsares responso, dum inquit iudicium nollet serariatus orauerit. Et tamen *gl. inibi* vult, quod possint, hæ petitione Iudices ordinarii forum intra proprium domicilium declinare, & petere, quod apud Curie Regiæ Iudices conveniantur. Sic enim, *tuom* est, *est curia* in verbi perhorrescent, quo in loco scribit, *Cym.* secundum illius consilii notione partem tractate casum, & speciem in qua solum agatur, & versetur dubium, si persona miserabilis agere valeat, non ubi ipsa in iudicium vocatur ad forei iurisdictionem, idem illic sentit. *gloss. in verbo* pupilli. Nihilominus literæ prædictæ decernunt in viduam unam fauore exceptis expressum, quinque casibus, quorum primus est ubi vidua velit hoc privilegio, aut hisce literis ut contra viduam aliam minorem, & orphanam, idem ipse conferrem quousque vellet in his literis, ut contra pauperem aliamve miserabilem personam. Secundus in causis, quæ noudum habent examinationem sex melle maruodnotem. Tertio ubi causa fuerit cepta coram Iudice inferiori pro litis contestatione abique fori præscriptione, & exceptione declinatoria tribunalis inferioris. Quartus si eum criminalis sit. Quintus ubi actum fuerit de rebus Regiæ & viduis exigendis. Nam in hisce casibus non licet eis viduis, quæ vocata, fuerit ad Iudicem inferiorem eius Tribunal declinare. Hoc quod primus casus manifeste ostendit vsum, & praxim huius opinionis quam modo aduersus, *Matt. de Affili.* probamus.

Octavo hanc interpretationem, & intellectum ad legem vnicam abique illa di-

stinctione miserabilium personarum, tenei *Andr. de Isern. in Consil. Neap. statum rubr. de offi. magistr. iustit. num. 4 & sequen.* ipsimet *Matt. de Affili. in d. l. h. i. Consil. Neapol. rubr. 37. num. 19 & rucos nam. 21. idem in d. c. Neapol. 357. sententia Ioan. Andr. Domin. Ambar. & Franc. in rap. 1. h. id ipsum de prout. in 6. optime Luc. de Penn. in l. ne ad diuersa G. de silent. lib. 12. post *Iacob. à Bellun.* quem adhuc expressum citat.*

16 Secundus tandem casus contingere poterit quando vidua agens contra pupillum pauperem, vel aliam viduam, velit ut hoc privilegio d. l. *unus*, & plane non poterit eo, uti quod ex prænotis sit satis manifestum, ut notat. *Andr. Isern. Matt. de Affili. Luc. de Penn. & Iacob. Paul.* aut adducti.

17 Tertius erit casus, ubi pauper agit contra viduam pupillum, vel Ecclesiæ pauperem, ut inique eos ad Regis Curiam vocare prætermisso Iudice ordinario domicilij, & processu eiusdem rationibus & authoritatibus *Isern. Matt. de Affili.* & aliorum non poterit, hoc uti privilegio.

18 Quartus casus facillime, ex his dicitur, ubi pupillos agit contra pupillum sicuti apparet ex prædictis & notat, *Lucas de Penna, Iacob. à Bellun.* quorum paulo ante meminimus.

19 Quintus deducitur ad huius controuersie rationes, casus quoties aliqua miserabilis persona, nempe vidua pupillus, vel pauper vocauerit ad iudicium, apud Iudicem ordinarium ipsius domicilij rei conuocati alium pupillum viduam, vel pauperem ipse vero reus declinat iurisdictionem illius Iudicis, ac petat causam deferri ad Curiam Regiæ, & sanè res est, ut mihi videatur expedita, quod non sit admittere isthæ exceptio fori declinatoria, quia reus est, in malitia, & actor quæ privilegia eligitorum secundum ius commune semoto quolibet privilegio, & idè præferendus sit, sic etiam visum est. *Iacob. Lucas de Penn. Isern. Matt. de Affili.* & alijs modo præcitatis. Nec poterit congruè exemplum aliquod huic casui aptari, nisi in viduis, quæ habent ex licetis Regijs ius declinandi proprium forum, & propej domicilij tribunal, quemadmodum in primo casu lætè tradidimus.

20 Sexo deinde poterit coniugere, quod in eo loco, ubi est Curia Regis eius quæ audierunt pupillus, vidua, vel pauper ad iudicium Iudris ordinarij, & inferioris vocatus noluit hoc Tribunal deelinare, & tamen vocatus ad Curiam Iudices ad petitionem actoris preat obui ad causam ad ordinariū eius locum deferentia hoc equidem casu potest reus vti proprio privilegio, secundū *Idem. num. 14. & Matth. de Affict. nu. 34. in Consil. Neapol. rubr. 37.* quibus suffragatur, quod licet aliqui, vel ubi reus habet plures Iudices ex iure communis electio sit actoris, vt adnotauit *Idem. Couarr. lib. 1. varar. resolat. cap. 18. num. 6.* attamen vbi reus habet plures Iudices ex privilegio ipsiusmet rei, est actio non actoris arbitrio. *Bald. in l. cum Clerici C. de Episcop. & Cleric. quem sequitur Matth. de Affict. in d. rubr. 37. num. 18. & Bart. Socr. cons. 94. vol. 2. lib. 3.*

21 Septimo, ubi quis habens privilegium d. l. i. uoca vocaret ad Curiam Regis, cum qui non haberet privilegium declinaret Curiam, nec petendi recurrentis causam ad proprium domicilium, tametsi habeat is privilegium vocandi aduersarios ad Curiam. Nam si reus hoc velit obtinere, quod cum ad Iudicem proprii tribunalis, & domicilij resurratur professio ex prenotatis couleat, non est hanc causam præferendam ad Iudicem inferiorem, sed eam in Curia examinandam esse: cum hic erit reus non habeat ex privilegio duos, aut plures Iudices, Imo tantum unum actor vero habeat privilegium eligendi Iudicem quem, vt opinor reos misisse poterit fort. præscriptione declarari. Exemplum autem huius casus non potest commodè consistere in his, qui tractant in d. l. i. vbi, quibus competere ms. declinandum quicumque tribunal extra proprii domicilij forum etiam Curie Regis Iudicis. Idcirco etiam perquirenda per locum, quæ huius conclusionis exemplo possit subsistere, ex his qui agunt, possint ad Regem Curiam rios vocare, & hac ratione habent ex privilegio plures Iudices pignus tamen valeant apud Regem, vel in proprio domicilio ab actoribus, vt res conueniri, & ideo dicatur unum tantum Iudicem habere, quando ab alijs ad iudicium vocatur quippe, qui non habeat iudicium electionem, id verò fortassis

statim constabit.

22 Octavo, si aliquis Castri Vellæ, vel Ciuitatis commortas actionem aliquam in iudicio deduxerit aduersus eius Dominum, & apud Curie Regis Iudices, atque ipse Dominus Iure Orphan, & minoris, aut tunc viduitatis similitudine vellet deelinare Curie Curie iudicium, quo ad primam causam cognitionem, & perar causam remitti ad forum domicilij professio is non obinebit, vel ex eo quia tribunal proprii domicilij sit manifestè suspectum in causa ipsius, cuius propria est, quæ imbi exerceatur iurisdiclio. Igitur in hac specie, nec Vidua, nec minor, & orphanus poterunt vti privilegio, quo aliqui possunt etiam apud Iudices conuenienti petere causam ipsam, quando primam cognitionem ad proprii domicilij Iudices deferri, ipsa verò commouens ab ipso Domino eiusdem agente ad Curiam Regis vocata etiam si Dominus maior etate sit non poterit hoc deelinare tribunal. Communis etenim alicuius oppidi, quando primam causæ cognitionem potest à quocunque ad Curie Curie tribunal vocatæ, nec id deelinare valet, quemadmodum vsu forensi est habenas satis receptum, & probatur, *ex l. 37. Strab.*

23 Nondum, ubi sit effectus exceptæ petitis contestationem apud Iudicem inferiorem proprii domicilij, non possit vidua petere causam istam tractari Curia Principis, nec ad eam referri, etiam si vidua iure minoris etatis perceret ea integrè testimonium aduersus lites contestationem, ex causæ erroris, quod decepta, lire contestati fuerit, abique fort. præscriptione, & declinatoriam exceptione huius equidem opinior sum ob fauorem ordinariæ iurisdictionis, & quia non ad modum leditur ex hoc errore, nisi videretur *Matth. de Affict. in Consil. Neapol. rubr. 37. nu. 24.* contrarium responderi.

Hic accedat pro complemento materiam, quod predicto conclusio supra, per me firmata, vt scilicet quod privilegium eadem specie privilegij non utatur eo privilegio contra alium habentem æquale privilegium de iure communis, etiam loquendo non habet locum quando diuersa specie privilegij esset, quis privilegiatus tunc enim poterit privilegium attenditur, *Lozum s. fin.*

ubi

piscap. cap. 16. §. 1. quæ amen regola
est vera quando æquæ principaliter da-
eant concessus, sicut vero quando vnum
est principale, & aliud accessorium *l. si*
in diuersis §. de ritib. & sumpt. fuer.
Gali in margat. conf. consuet. in verbo
Accessorium.

36 Undecimò benignina idem *Altiat. d.*
l. eo num. 13. & dixit Rota in una fauor
tina coram Legatione benigni ac si-
quidem est succurrendum in eiusque fa-
uorem prononciantium.

37 Duodecimò duplex priuilegium est
potentius unico *Iacob. de Aen. in l. si*
venit in fin. de priuileg. viduar. &
idem priuilegia plura concurrentia opo
rantur, vi priuilegium præferunt al-
teri priuilegium simpliciter, de quo præ
exemplarè discunt Thoe in sum. priuileg.
§. 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12.
quasi quod duo vincula vnius ligant l. si non lex §.
de ben. d. in fin. C. ad Testi. consue. §. 10.
eum seq. l. D. ubi plene.

38 Decimotertio potentius est priuile-
gium legis, quam hominis *Purpur. 165.*
483. num. 3. quauis dispositio legis, &
hominis regulæ iter equiparantur l. si
in testamento in fin. §. de vulg. & si di-
positio hominis non æquæ facile exten-
datur, ac dispositio legis cap. susceptum
de rescript. in 6. §. ap. cum illis de probat.
ead. libr. & dispositio legis facilius tol-
latur quæ hominis, si se de q. Aragon.
74. num. 15. tam. 1.

39 Decimo quattor. & Vltimo potentius
appellatur nacorale potius quam acci-
dentale. *l. qui habet. ubi Bar. §. de tut.*
Altiat. d. loco nu. 36. inde naturaliter
40 consistoria preualent accidentali *Ma-*
lin. de rit. nupt. par. quæ. §. 85. num. 35. li-
br. 3. & naturaliter potius extendi debet,
quæ simplex nominatio *cap. ea quæ de*
simonia Gonzal. in reg. 2. Cancell. gloss.
1. num. 18.

41 Hinc est, quod beneficium xiazis est
potentius beneficio absentis capite Rei
publicæ, vel m. litæ, cum contra mino-
rem tempus non correat contra alios
curras, sed ex causa restituatur cum
adquisus præscriptionem quadraginta
annorum minores restituuntur, alij se-
cus enim denique minores, quoad lucrū
alij nunquam restituuntur, vi latissime
probac *Tiraquell. de retract. proximi-*
tant §. 3. gloss. 4. num. 46. & siquint,
quem sequitur, & approbat *Villalob.*
lib. commun. opin. l. d. A. num. 7. ex quo

voluit assisti. in Consil. 11. fauimus
num. 14. & osti pupillam ad Curiam Re-
gis vocare pauperem viduam, vel mise-
rabilem personam, cui pluribus argu-
mentis aduersatus Conarr. lib. pract.
quæ. d. cap. 7. num. 4. vers. primum et
nim iustus vsque ad finem, vi supra fuit
dictum, & merito nimis, & d. eodem testat
ur Franjb. d. 111. 168. id autem, quod
42 diximus, non procedit in iure congrui,
in quod priuilegium vicinialis præle-
ius consanguinitatis priuilegium, vt pro-
bat *Altiat. in tract. de liti. Protesta-*
tion. §. 3. 2. not. in 2. in 1. a cuius doct. in
quodamque respondit dum eadem inter-
rogamus, & præcipue cum hoc in factū
conuincitur euenisse quidam meo fa-
miliari, qui reuoluit iuxta meum respon-
sum obtinere sic faxit Deus Omnipotens
& sic tenet etiam *Maran. de multiplici.*
alinas. num. 118. de quo memoris Giar-
ba in d. 111. 76. num. 4. & notissime repo-
sio decretisuram per Magnam Curia
Vicarie in causa laquedone de Cricio
cum Victoria Mangano anno non
longè elapsa.

SVMMARIVM.

- 1 Electio fori iussu in causis Neapolita-
norum.
- 2 Neapolitani possunt trahere miserabi-
li personæ.
- 3 Neapolitani non possunt perorare in-
iudicium iudicis non sui.
- 4 Neapolitani non possunt remunerare
priuilegio fori.
- 5 Neapolitani laudati in dubiores emi-
tuntur ad Tribunalia Neapolita-
na.
- 6 Negotiorum gestores Neapolitano-
rum habent fori Neapolit. priuile-
gium.
- 7 Electi ad aliquem honorem in Ciuitate
Neapolit. gaudent illius Ciuitatis
priuilegiis.
- 8 Mulier, quæ habet virum Neapolita-
num habet priuilegia Neapolitano-
rum.
- 9 Homines Castellum Neapolit. gaudent
priuilegiis Neapolitanorum.
- 10 Castellum dicitur de iurisdictione ip-
sius Ciuitatis.
- 11 Habitatores vicorum duntur vicini
Ciuitati.
- 12 Eo modo quo iudicatur de Ciuitate in-
duntur de toto termino & territoria
istius Ciuitatis.

- 23 *Locus, qui alteri subijcitur gaudet iisdem statutis, & legibus, quibus gaudet locus cui subijcitur.*
- 24 *Concessum capiti diuitum etiam concessum membris.*
- 24 *Cives Ciuitatis, & vicorum idem habent domicilia.*
- 25 *Confectando Aristu est interpretanda.*
- 26 *Consuetudo introducta in Ciuitate seruatur in suis vicis.*
- 27 *Statutum seruatum in Ciuitate seruari debet in suis vicis.*
- 28 *Habitantes in Casalibus gauderi priuilegiis Ciuitatis.*
- 29 *Concessio Principi facta Ciuitati extenditur ad Comitatenses.*
- 30 *Neapolitani contrahentes, vel delinquentes, ubi Barones non gaudent priuilegio fori.*
- 31 *Neapolitani non habent priuilegium Ciuitatis, ubi praeiudicium priuilegij post commissum delictum, vel post contractum in fraudem.*
- 32 *Mulier Neapolitana nupta extra, & ad domicilium virentis non gaudet priuilegio Neapolitanorum.*
- 33 *Neapolitani in Regia Dobana inuicempeccatum non possunt opponere de crimine fori.*

ARGVMENTVM.

lus eligendi, & variandi forum accesserit ubi lis, & causa cum Neapolitanis vertitur.

QVÆSTIO LXIII.

Regula si negatiua, enim Cives Neapolitani, & habitantes in ea Ciuitate priuilegio eisdem concessis, nec ciuilitur, nec criminaliter, vocari possunt extra Ciuitatem Neapolis, etiam ex delegatione Regis, siue ratione tri, siue contractus, siue ratione delicti, vi est *Ritus M. C. V. 301.* & ne dum conuenti habent priuilegium declinandi forum quodcumque & petendi se remitti ad ad Magnam Curiam; Verum etiam conueniendo alios non tenetur sequi forum eorum, sed possunt eligere Tribunalis Ciuitatis Neapolis, adeo quod dicuntur habere priuilegium electionis

fori. & possunt in Ciuitate Neapolis trahere, & ipsi extra eam non trahuntur, vi patet inrer priuilegia Neapolitanorum, ad quæ laus te remitto *Galupp. in praxi S. G. par. 2. cap. 6. num. 61.* & ita quouidē prædicantur, & obseruatur.

Imò in tantum Neapolitani gaudent prædicto beneficio, ut possint conuocare, & trahere pupillos, viduas, & alias miserabiles personas, vi dicti *Viconi. in addit. ad Franc. in decis. 41. 6. qui scribit sic per Alcarei, ad quod allegat Galam. de modo articulandi, num. 93. qui allegat Garau. in d. ritu 301. num. 2.* referendo Neapolitanos etiā agendo trahere, etiam si conueniunt priuilegio portatur in corpore loria elauso, etiam si di re alibi sira agent, & dicie dispositum per capit. *Reg. Garbat. cap. 511. h. in compend. decis. Regni in verbo remissio cause petita per aliquem excoemptionem artem tom. 2. ubi ait decissim id esse verum etiam si ageretur de re spectante ad aitem maritimanam, vi laus apud eum.*

Quam retinendo opinionem, amplia præfaram regulam, primo proce egere, etiam si Neapolitanus semel cõsensit foro alterius officiali, quia nõ potestur prorogare iurisdictionem Iudicis non sui, quam Ciuitatis Neapolis, cui vigore *dicti ritus 301.* conceditur, est quod eius, & habitantes non possunt trahi in alios Tribunaibus probar. *Bar. in l. priuilegio, num. 1. C. de decurionibus lib. 10. ubi allegat ita. in l. offamptio in princip. ff. ad municip. sequitur Garau. in d. ritu 301. num. 7.* ubi allegat aliam rationem, quia Regina Ioanna, dum in illo ritu disponit, quod Neapolitani non possunt alibi conueneri, quam in Ciuitate Neapolis, nullam pœnitras iurisdictionem ipsis tribuit, nec altera concedit, sed solum cognitionem, & iurisdictionem, quod ad eos sibi in suis Tribunalibus Neapolitanis reserua uit, propter quod cum sint sub ipso Rege relictis, & reseruati, siue velint, siue nolint, ubi sunt Neapolitani, non possunt alterius iurisdictionem prorogare, ut dicti oobiliter *Bald. in cap. Imperialis §. fiscal. prelati. de prohibitis fructu alienari. per Federic. in aduoc. etiam Innoc. in cap. cum M. Ferranen. de constitutionibus, & in cap. interdictos de exemptionis Prelatorum Beneficiorum in terminis in cap. Reynantias in Et 2 vnf.*

*verf. & vocem in Adulterium num. 1. & de
testam. Jacobus l. 2. §. conuenire ff. de
iudiq. Unde merito. & si virtute non
le pragmaticæ fuisset capus Cives Nea
politani ad quodam officiali ob deli
ctum difsolutionis, fuit eaufa auocata
per M. C. V. à Curia Teani, vt tradit
Verf. had. Affili. in decif. 41. num. 9.
& 10. nouiffimè Tharus in fua Compem.
*decif. in verbo privilegium. quod Nea
politani non poffint enumerare privilegia
foni tom. 1. & in verba remiffio. cau-
fom. 2. addo etiam ultra illos Petram in
addit. ad Cypre. in decif. 9. num. 2. &
ad decif. ad Gram. 12. num. 9.**

1. Amplia fecundo, quod licet Neapo
litani ficut laudati in Auctoribus in Cu
rtia Regni non teneantur ibi ligare, &
fed remittuntur ad Tribunalia Neapo
litana, vt decifum reftatur, *Anna in fua
gulari 45. Petra in addit. ad Gram. dec.*
21. num. 6. quamuis in alia caufa Saei fi
Regium Confilium in coringentia fa
cti determinauerit, quod teneatur defen
dere in loco iudicii emptorem: Verum
fententia, quare eus vendit proferenda
contra Neapolitanum proferatur in
Ciuitate Neapolitana prode fuie deci
fum in caufa verteret inter Ioannem
Antonium, & Ioannem Michaelem
Triafchem Cauceni, & Ioannem Ca
rolem de Sarno in M. C. V. factio verba
in S. C. die 28. Augufti 1560. patet Tri
montanum, vt reftat *Adit. ad cap. 53.*
*Regis Castellæ fol. 43. Mufatril in
proxi Saen. Confil. lib. 1. par. 3. gloff. om
ni in et num. 7. Tartagl in proxi criminali
fi M. C. P. cap. 2. num. 51. quos nouiffi
mè reponat T. bor. in compend. decif. in
verbo Neapolitani tom. 1.*

6. Amplia tertio, nam id eſſe verum,
etiam in negotiorum geſtoribus Nea
politano, vt reſtat *Anna ſing. 401.*
& laus probauimus ſupra *queſt. 15.*
ſect. 3. ſicque ſeio practicum tuiſe an
ois non longe elapſis in caufa Felix
Maricooda, nem Marcello Kallino.

7. Amplia quarto non tantum in Nea
politania, ſed et in Electis ad aliquo
honorem, & dignitatem in ipſa Ciuitate
Neapol. Nam licet ſint exeri, gaudent
priuilegio Neapolitanorum, vt eſt *gloſ.*
*in l. Cuius in verſ. ſelectio in princip. per
illum text. G. de morl. hb. 10. Carult.
in d. ritu 301. num. 21. & poſſit pon
exemplum in officiali ex eo quod offi
cialia, & Doctor actu legens, eſt illius*

Ciuitatis quam regit, & in qua legit,
*Guid. Pap. decif. 631. quem reſert D. Ric
cius in Colleſtan. decif. colleſtan. 269.*
& ſic etiam ille, qui in ipſa Ciuitate eſt,
reſert allicuius Eccleſie, vel Prælati,
nam gaudent priuilegio Neapolitano
rum, *Innot. in cap. ex ore vniuerſi in in
caſtan. de priuilegijs. Bart. in l. 2. nu. 10.*
*1. verſ. ſi quilibet vniuerſi ad mancip. per
tex. in cap. nullus de ſemp. ordinat. &
ſicet text. in cap. ex parte de ſou. compe
tent. Abb. in cap. quia in tantum. ſin a
libus extra de præbendis Anno ſingul.
lar. 365.*

8. Amplia quinto in mollere, quæ vi
rum habet Neapolitanum, nam gaudet
priuilegijs Neapolitanorum, vt habe
tur per *Carauit. ampliat. tit. ritu 301.*
num. 25. eadem ratione, quia mulier et
ipſo, quod nobis, morat domicilium,
etiam originis, & eſt eorum de ſomaillo
& ſoro vii, l. eam quædam puella, ff. de
iuriſdict. omni. iudic. vbi *gloſ. lat. Tira
quel. de legib. rñub l. 2. n. 28. verſ. ſilius
etiam Boer decif. 160. Franc. in d. 416.*
T. bſaur. in decif. 123. vbi decifum re
ſert uxorem eſſe Cuius luci mariti,
plene recenter *Giurba in comment. ad
conſuet. Miſſin. cap. 1. gloſ. 1. num. 48.*
*Nouitius ſroter in l. Mulieres C. de di
git. lib. 2.*

9. Amplia ſexto in eo, qui in ipſa Ciui
tate viciniles ſtipendium meretur, vt
probat *tex. in l. ſummiſſi l. 2. in fin. ſi
ad mancipia in per quem tex. ſic reſert
gloſam l. Cuius C. de incolis hb. 10. & tra
dit Carauit. in d. ritu 122. num. 22.* vbi
ex hoc etiam procedere, quod omnes
Milites Hiſpani, qui ſunt in Ciparce,
Neapolis gaudent priuilegio Neapoli
tano, nem *Anna ſingul. 369.* recenter
Taffon. ſuper pragre de Antipati. verſ.
3. oſter 3. nu. 171. fol. 181.

10. Amplia ſeptimo, Neapolitanum gau
dere ſoci priuilegio, eam ſi agat per cau
ſa ſuccatina, quam conſola, vt deci
ſum reſert in Sac. Co. ſil *Verſ. ſil. in ad
dit. ad Affili. in decif. 74. num. 6.* de
quo nunciat *Petra ad Gram. decif. 21*
num. 8. & ita enim ſententiſſe prædica
tum in noſtris Regijs Tribunalibus in
cauſa Marcella Gallio annis ſexto cla
piſ, ſequitur *D. Rier. in colleſt. decif.*
cap. 1426. Gratian. diſcept. ſuſpenſ. 356.
num. 4. Paſcalan. tract. de patria poteſt.
cap. 2. nu. 91. in fin.

14. Amplia octauo, etiam procedere in

Nos.

dicam urbem. Ibi (scilicet, & si quid inter-
veniente lapidem admittum sit, ad
brutum Urbis pertinet.) ubi Baldi
notat, quod omne, quod conceditur Cui
sibi alicui, vel Villa, conceditur in illius
potestate omnibus habitantibus in eadem,
in territorio illarum. *Paul. d. Caster. in
pignorat. num. 6. ff. de usu, & habitati-
one, ubi ait, quod concessum capiti
et omnibus quonque videtur concessum, et
d. de ed. sit. nam de iure Cuberas, & sunt
et in iudicium, & vici iudicantur pro una
Civitate, ut de iure Abb. cons. 32. dub.
2. in 6. par. 2. Rubric. ad Causas Gallias,
plene consuetudinis. art. 1. gloss. 1. sum. 31.
et infra. in cap. quod de seges. num. 88. de
de officio ordinis. Baldi. in l. ut inter duci-
um. num. 8. C. de iur. personarum. Recens.
Dicens, quod Casterum, & Civitas non dis-
tinguitur, licet parva Civitas & magis, Ci-
vitatem, & Casterum est membrum Civitatis
et dicitur, qui ex una. *Francib. de off. loci.
num. 1. Gratian. de off. Marchie 9. num. 2
dist. 1. de iur. personarum. in princip.
num. 2. ex quo dicit Bart. in d. l. 1. de
naturalibus. liber num. 1. nascentem in
aliquo vico, Civitas originarius Civi-
tatem cui talis vicus subiicitur nuncupat
et Lualis 9. quod si in vico, ubi gloss. C. de
Episc. & Cleric. Bart. in l. imperium
num. 7. de iurisdic. omni. iudi. Sylvan.
cons. 1. quod si. num. 2. et 1. gloss. in an-
them, quibus modis non. offic. sui 1. si
quod i. g. iur. verbo persoluit, colla. 7. Gra-
tiani, ubi pronuntiat. 5.**

10. Et ita Bart. in l. Imperatorem §. idem
rescripserunt ff. ad munici. paduam, quod
Civitas Civitatis, & vicorum omnes ha-
bent eundem Domicilium, & probat An-
gel. in testat. de iur. iudi. verbo, & ad
quodam num. 4. C. de iur. §. 1. ff. ad
munici. *Grat. resp. 30. num. 48. sum.
3. de iur. quod natus in uno loco subditus ali-
qui Civitati dicitur originarius dicitur
Civitatis.*

Nam universitas veli est legitima,
alioquin non posset vicia legari, l. heredi-
tatem 2. C. de be. red. instat. l. cum Senatui
ff. de reb. dub. quod autem legari possit,
est, si heres §. ultima, ubi *Florian. nu-
2. ff. de legat. 1. Roffred. quod. Sabbati-
ana. 1. num. 3. et l. fin. C. de fundis
Respub. lib. 1. o. Montan. in pragmat. 2.
de iudic. ff. de iur. iudi. num. 326.*

11. Propter, quod D. d. consuetudinem dixe-
runt licet alias consuetudo sit iudice
interpretanda, esp. quod de translatione

ubi Abb. notat, vult de officio legat. *Dei,
consuetudinem 4. cons. sed vult C. de iur.
tract. de feud. §. quod. princip. num. 9.
Capit. cons. 26. num. 1. trinitum. 1. Graues.
cons. 30. num. 5. Roland. ad l. velle cons. 9.
num. 30. vol. 3.*

12. Consuetudo tamen introducta in Ci-
vitatem de hoc oblatuati populariter in om-
nibus consuetudinibus iuxta gloss. fin. in l. ex
ea parte, ff. de postulando, quem sequun-
tur. *Etiam in d. in addit. ad specul. in
tit. de iur. iudi. & quod. quod. penult. l. 1.
fin. in §. vultus in iud. de iur. iudi. num.
42. Euseb. in cons. 26. num. 26. et 27.
lib. 1. Meno b. de arbitrio iudi. quod. 35.
num. 24. lib. 1. de iur. de Grasse in cons.
Rota 3. de deservit. num. 7. et 8. dicens
attendendam esse consuetudinem loci
dominantis dicitur. *respons. cons. num. 5.
subd. quod consuetudo loci principali s
fundat intentionem agentis, quod lo-
ca annexa, ut per Roman. in l. si altera
§. 1. ff. de iur. iudi.**

13. Hoc ita utrum, quod servitur in Civi-
tate, debet serviri in vicis subditis ei-
dem *Casterum. cons. 368. num. 7. lib. 1.
Abb. cons. 1. lib. 2. Alsat. in c. quod si
vici num. 92. de officio ordinis. Reg. de
Pontis in cons. 31. num. 21. lib. 2. Alsat.
cons. 30. cons. 18. lib. 1. & hoc facit
in confirmationem, quod si Principe
concedit alicui officium tabellionatus
in Civitate, censetur concedere in toto
territorio, & Comitatu iuxta tradita
per Roland. in cons. 30. num. 41. vol. 3.
et cons. 1. num. 38. vol. 1. post Angel. et
Gugelm. in l. fin. ff. de consuetudine.
Princip.*

14. Et magis in specie, & Individualliter
in nostris terminis devenienda, quod ha-
bitantes in casibus possint gaudere, &
gaudent eundem privilegii concessis
Civitatis cui subdiciuntur, vel gaudent
habitantes in ipsa Civitate servit *Bal-
in l. et inter alia num. 8. C. de Sa-
crofanti Ecclesie. et post eum Alex. in
rub. ff. de sol. matr. num. 24. vbi subdi-
ti, quod si concessum est privilegium
habitantes Civitatem, comprehendun-
tur habitantes Comitatus Societatis
l. 1. in princip. ff. de reb. dub. Arct. cons.
77. num. 1. et res finem ubi allegat
l. 1. iure §. Roma ff. de excusat. tit. Abb.
d. cons. 32. num. 6. part. 1. Afflic. de iure
protomys. cons. 102. et in Casterum. l. 1.
d. si liber §. vult num. 2. Bart. de off. 13.
num. 20. Druse. in l. 1. in d. et de iur. iudi.*

neri num. 1. *off. de legib. Socim. cons. c. 10*
sch. r. vnde loquendo de ijs, qui degunt
12. vicia subditis Civitatis proferat hanc
verba, quia cum flagrantur habere in
Civitate consequi debent omnes effe-
ctus, quos consequerentur si in Civita-
te habitarent. sequitur Felym. in cap. Ro-
dulphat. num. 9. de electi. Guid. Pap.
decif. 265. & cons. c. 14. num. 1. dicens
quod Oppidani consueverunt Civium
appellatione in fauorabilibus, vt sunt
Principis concessiones l. f. in vbi omnes
DD. ff. de constit. Princip. l. 2. §. si quis
ad Principem. ff. de iur. in loco publico,
Capit. cons. 58. num. 28. vol. 1. quod la-
tissime veniunt interpretande Roma.
Rom. diuers. decif. c. 9. num. 1. par. 1. Ca-
strensis cons. 21. num. 3. par. 1. probans of-
ficio, quod debentur Civibus, debet etiam
Comitatuslibus, & in alijs honoribus
Aloysi. de Lau. in l. conuentiula. num.
31. & seqq. C. de Episcopis, & Clericis.
Gambart. tractat. de extensionibus num.
160. & Felym. in cap. causamque de re-
script. vbi tenent contrariouem Principis
factum Civibus, extendi ad Comi-
tatus Reg. Tapia in l. fin. ff. de constitut.
Princip. par. 1. cap. 3. num. 32. & cap. 5.
num. 2. Socini. cons. 86. num. 2. vol. 4.
Maum. alleg. 16. num. 2. probans priuile-
gium Civitati concessum extendi ad
Villas, & Castalia. Anna alleg. 27. au. 27.
nouissimè Borrell. de Magistratuum
ad l. fin. cap. 3. num. 3. l. fin. 1. format, quod
si uti Cives non possent esse Magistra-
tus in eorum Civitate ad l. ex. l. fin. C. de
offic. Reitor. Priuilegi. Franc. Mar. de-
cif. 224. vol. 1. Corad. de offic. Prator. in
princip. Ita prohibetur etiam, qui ex
subditis sunt Cives, in Civitate officiu
gerere inde exerceat.
 36. Officium Aduerarij prohibetur Ci-
 uis suburbiorum, & Casalium in Ci-
 uitate Nam & decif. S. C. apud Franob. 89.
 Ea quibus omnibus, & alijs quæ con-
 sulro committuntur videtur firmata præ-
 dicta conclusio, vt scilicet, quod homi-
 nes Casalium Civitatis Neapol. gaudere
 foret priuilegio, & electione, licet ceteri
 Cives Neapolitani, Et licet contrarium
 in proprijs terminis voluerit Pisanell.
 in addit. ad Afflic. in decif. 74. quem
 refert Petrus ad Gramm. in decif. 21. au.
 30. & ante eos Angel. in autent. quib-
 us modis naturaliter effectantur sui §. si
 quis etiam, & nouissimè D. Rice. in de-
 cy. Carra Archiepisc. Neapol. 84. num.

88. part. 3. quoniam in loco firmat franchi-
 tiam concessam Clericis didi Civitatis
 Neapolis non debet Clericis Casalium
 ipsius Tamen ex supra relatis opinio
 assignata verior quidem redditur.

37. Limita primò quocienscumque Neapo-
 litani extra Civitatem Neapol. delin-
 quunt, vel eam raterentur quam Ba-
 rones, nam tunc sunt conveniendi co-
 ram iudicibus loci, delicti, vel contra-
 ctus per hoc. in cap. 1. §. fin. de priuileg.
 in 4. per quem sic fuit decifum in S. R. C.
 vi inquit. Cappe. in decif. 52. quod etiam
 servatur hodie in practica Frenea de
 subfud. l. h. t. de offic. Magni Cancellarij
 fol. 41. num. 1. t. Anna singul. 57. Cap-
 blancus de Baroni. pragmat. 12. num. 1
 Affia in determinat. 281. num. 9. Bar-
 telletti addit. ad Spreui. Princip. rubr.
 11. §. videntur l. h. F. vers. exempto
 Reg. Tapia in l. fin. part. 1. cap. 3. num. 3
 ff. de constitutio. Principum, Tasson. su-
 per pragmat. de Anti fba. vers. 3. obferu.
 4. nu. 157. fol. 218. col. 1.

38. Limita secundò, quocienscumque prius
 legimus Civitatis Neapol. esse obren-
 tum post delictum commissum, vel post
 contractum in fraudem, iuxta tex. in
 l. f. ff. de bonis eorum, qui sibi mortem
 confecerunt, vi notat Bart. in l. 1. ff. de
 pignus. Oldrad. cons. 4. ad quod facit, si
 Clericus, vel Professus effectus post deli-
 ctum possit remitti ad Iudicem Eccle-
 siasticum, quatenus doctus, & fraudolen-
 ter sit effectus Religiosus: de quo viden
 de sunt, Praef. de Franob. in decif. 209.
 Farinae. in pract. crim. de inquisitio.
 quasi. 2. num. 109. & seqq. Anna consil.
 140. vol. 2. Reg. Tapia in Constit. Regni
 de personis num. 33. Reg. de Ponte. de
 Potestate Proregat. 2. §. 7. num. 10. Ca-
 ballus, resolut. c. m. inf. 108. nouissimè
 Carce. de except. q. 3. excep. 22.

Limita tertio, in Muliere Neapolita-
 na nupta exteroj Nam non gaudet pri-
 vilegio fori, dum ad domicilium mariti
 sui ducta, ex traditis late per D. Praefid.
 de Franob. in decif. 416. iuxta cuius opi-
 nionem nonnullis quippè vicibus pra-
 dicatorum fuisse remissio.

Limita quarto in Regia Dohana me-
 necpedum, cuius Dohanerius metum
 maximumque Imperium habet à Rege,
 Nam in ipsa Dohana Neapolitani non
 gaudent fori privilegio, vt in facti con-
 tingentia iudicatur cetera, Regens de
 Pontis in tract. de potest. Proregat. l. 4.
 de Re-

ARGUMENTVM.

Ciuitas Neapolitana, quomodo
acquiratur, ad effectum ha-
bendi eius privilegia,
& ad finem de
quo supra.

QVÆSTIO LXII.

- 1 **C**iuilitas autem alicuius loci,
aquiretur ad effectum, ut pos-
sit gaudere immunitatibus, &
privilegiis ipsius loci, quoties
eunque aliquis transfert suum domici-
lium in aliquem locum verè, & non fi-
ctè cum animo ibi perpetuo permanen-
di, absque aliquo privilegio efficiente ve-
rè eius illius loci de iure communis, ac
si ibi natus esset, ut abundè habetur
per *Goffred. de Gaet. super ritibus Regni
Camera sol. 199. iam seq. qui plenus hoc
declarat in r. de Mercatoribus, qui
faciunt se eius & si solui Duband. sol.
202. an ego quod aliter verum est, ut in
iure originis non possit consequi nisi
ibi expositur post *Galvenc. dñb. & Ba-
ro. de iudic. d. 1. lib. 1. in d. 1. 384. num. 6.**
- 2 Domicilium enim acquiritur, autem
perpetuè ibi permanendi in aliquo loco
& in tantum requiritur habitatio per
decennium in illo loco, ad finem acqui-
rendi domicilium, quatenus abundè ad
constat mentes animas illic acquirendi
quia si abundè constet, absque ulla
temporis expectatione, Domicilium est
acquisitum. *Felyan. cap. dilectus fo. 2.
post. num. 12. in 2. causa extra de referip-
tis, de iur. iura. consuetud. Britan. ar-
tic. 499. gloss. 1. in fine, subd. na. quod suo
solo d. & consilium, si de voluntate ap-
paret. Abb. in cap. fusi in fin. verb. ex-
tra de Parochianis licet, qui habitau-
erit ibi per decennium, & ultra: & ex
alio coniecturis appareat, sed primum
tur auius recedendi, nunquam dice-
tur acquiritur domicilium. *Angul. &
Bart. in l. baris absens, §. 1. ff. de iudi.*
etiam si per mille annos habitauerit, vi-
modo non habeat animum ibi permanen-
di. *Salys. in auth. habita C. Nè illius
pro parte Imol. in cons. 21. num. 70.
latè Menoch. de arbit. iudic. 1. 1. 26.
num. 7. & 22. lib. 2. centur. 2. Ludouysii
decis. 279.**

- 6 Cuius etiam, sic quia adoptione,
*Luisi C. de incho. lib. 10. & explicauit
Lucas de Penna ibidem column. 1. v. 1. 3.
Ioann. à Platea num. 3. probat lin.
adoptionem C. de adopt. & huc ciui-
litas tandè durat, quandè durat*
- 7 adoptio. *L. si & si. ff. ad munici. 12.*
tamen adoptatus non perdit primam ci-
uitatem. *l. ordine §. vult ff. ad munici-
cip. & tradit Platea in loco præcitato.
D. Ruc. qui nos allegat in prima im-
petit. Neapol. decis. Cur. Archiep. fo. 27.
part. 4.*
- 8 Cuius quis quoque sit affectione d. l.
cuius C. de incho. lib. 10. alibi dicitur
assumptio. *l. assumptio ff. ad munici. 12.*
& hunc actum magis distat à natura,
& in hominum mores inclinat. *l. si dñt,
Lucas de Penna d. l. ciues. col. 2. v. 1. 4.
& ibidem Platea lib. 1. in fine qui decia-
rat, quando quis dñt el. & us cuius,
qui, & alio quomine appellantur cuius
ciuitas privilegio Anteb. in tract. de
munerib. par. 2. num. 3. & 23. & y quod
dem suum debent etiam in commodis, pri-
us inueniunt originarij ciues, cum, & in
commoda ferre debeant, ut tradunt
Bart. in l. 1. num. 16. ff. ad municipi. 12.*
- 9 *in l. si, qui pro emptore. num. 120.
ff. de usup. Alexan. fo. 157. num. 14.
lib. 2. Bart. decis. 260. num. 13. Parisius
consil. 71. num. 8. lib. 1. Bart. in l. 2. §. 1. de
verbo. qua d. fin. ff. de neg. iust. gestis, qui
ingit. huic etiam in l. 1. in eadem, ad cen-
tuus non in obiciere, ut *Lomae* loquen-
tes de ciue, & hanc comp. h. n. dñt, se-
quitur *Ares. cum l. quidam cum situm,
num. 16. de verbo. signif. qui plures ad 2.
scripsit, quidquid ait & Patet. in dñt.
17. C. de verb. signif.**
- 10 Illud tamen obiectandum est; quod
& si quis nomine dicatur iuris origina-
rius ob id, quod in Ciuitate natus sit;
11 vel privilegium ciuitatis sit cuius; de quo
D. Ruc. decis. Cur. Archiep. 317. par. 4. at
tamen, ut commodis, & privilegijs Ciui-
tatis suarum, habere in ipsa Ciuitate,
atque ita domicilium in ea habere, &
cum alij ius iuris omnia sustinere de-
bet *Ruc. cons. 200. num. 12. lib. 2. Felyan.
in cap. Rodulphus, num. 13. de referip-
tis. Iafon. cons. 77. col. finali lib. 3. Menoch.
alio aligane in cons. 390. num. 46. Ra-
ta Roman. in dec. 327. num. 3. p. 12.*
- 12 Ceterum quando non constat de ali-
cuius origine adoptionis seu creationis,
& electionis, ut apparet cum esse etiam
atque

atque ita quando sumus in dubio, an
is præsumatur ciuis, vel exterus, & fo-
rensis. Dicitur ciuem illum Ciuitatis quæ
presumitur, in qua habitare reperitur, iux-
ta sententiam *Bart. in l. si ex potest. nu-
m. 7. l. requirunt. hanc. Alciat. de præ-
sumpt. reg. 2. præsumption. 15. in prin-
cip. quos allegat, & sequitur Mastard.
de probat. consil. 195. nu. 2.*

In materia etiam huius ciuitatis ac-
quirende sunt quedam decisiones Re-
gis Camere Reg. Moles, manuscrite:
quas hic reponere volui ad utilitatem
beneuoli lectoris, & sunt tenoris sequen-
tis videlicet,

Quid dicatur Ciues Neapolitani ad
finem gaudendi eorum immunitatibus
pluribus est dubitatum in Regia Camer-
a cum c. 25. & incolæ de iure pluribus
modis dicantur, *Leius de incol. in quo*
dubio Camera soluit decidere infra scrip-
ta.

23. Primo, quoad octum, ori est dubium
quia ipse dicitur ciuis. *Leigine C. de*
municip. pat. lib. 10. l. assumptio ff. ad mun-
cip. l. ciues C. de incol. lib. 10. & ibi Lu-
cas de Penna, l. immutatio, ff. de verb. si-
gnif. DD. smect in l. butufmodi §. lega-
tum, ff. de legat. 2.

24. Et hæc ciuitas, & eius priuilegium
transiit ad filium, etiam quod non sit
natus in eo loco. *l. filius. ff. ad municip. &*
orig. lib. 10. d. l. assumptio §. fin. ad mun-
cip. glossa cap. 1. in verbo alimigenas de
usur. & gloss. in rubr. C. de municip. &
orig. lib. 10. Bart. de off. 13. sicque tradi-
catum in Regia Camera Summa iuxta in-
causa illorum de Alphano in anno 1603
prois iacociottolum testet de Mari-
in addit. ad Grat. decis. 87. & addit. in
materia Theodor. altig. 90. & Viscont.
in conclus. iur. in verbo ciuitatis priu-
ilegium.

25. Imò etiam, quod nec Pater sit ortus, si
Auius sit ortus aliquis DD. tenentur,
quod hæc ciuitas transiit ad filium, &
nepotem, licet non sint orti per text. in
l. assumptio fin. ibi (Item, quod ex his na-
scuntur) & in *l. libertus §. in adoptiua*
eadem tit. ibi (Apud originem in Auijta.)
Bart. & Placentia in d. l. filius C. de mun-
cip. Bart. & Albert. in d. l. assumptio §. fin.
filium, licet gloss. ibi tenentur coitatum
ideò respectu proauis, & aliorum ascen-
dentium, origo non prodest pro Nepo-
tibus, alias oportere Agrum Damalce-

nom, ut per gloss. & ibi Doctores refert
Alexan. consil. 16. num. 9. col. & vide
Reg. Rouit. consil. 83. lib. 1.

26. Et hæc ciuitas originis non amittit-
tur etiam quod recedat à patre, & alio
incolatum transierat, licet quandoque
de hoc in Saeco Concilio fuerit dubita-
tum, & vota fuerint pacta, ut refert *As-*
siolen decif. 384. sed in Camera est ad-
solutum, quod nunquam amittatur ciui-
litas originis, etiam quod recedat à pa-
tria per ea quæ fundat Socini. in consil.
35. col. 1. num. 7. & Gratian. lib. 1. disci-
pt. forens. cap. 75.

27. Et hæc est, quod cum in anno, 1543
fuisse prosumum per *Ilustissimum D.*
Petrum de Toledo, bini Regni Prore-
gum quod Neapolitani alibi habitantes
non gaudent, illud fuit decretatum,
non procedere in omnibus, sed respectu
aliorum qui sunt ciues per pragmati-
cam, per incolatum, apparuit in proui-
sione dicto anno, ex præd. ea in libro
capitulatum Ciuitatis Neapolis fol. 199
& in mandatis, sed in introductionibus, quæ
dantur Regis numeratoribus, quæ sunt
registrata in Camera in libro, ubi ex-
presse cauetur, quod orti, vel oriundi,
qui habitant in Ciuitatibus Regni con-
numerantur, alij vero ciues ex quo non
habitare in Ciuitate numerantur in lo-
co ubi habitant.

28. Secunda species ciuitatis, est illa,
quæ sit per allectionem, ut dicit text. in
d. l. ciuis, C. de incol. lib. 10. (Ciues facit al-
lectio quæ assumptione in ad ciuitatem
significat.) & ibi dicit Lucas de Penna,
in princip. & Bart. in l. 1. col. 4. vers.
posset etiam ff. ad municip.

29. Quod hæc Ciuitas est permissum
per particulare priuilegium, ut in capi-
tulo Regni Federici de anni, 1498, in
cap. 15. fol. 32. vultur eius capituli, non
est dubium, quod ciues allicti gaudent,
prout ceteri originarij in honoribus, &
muneribus Ciuitatis, quod etiam est de
iure, per text. in *l. si ad pti. ff. de iur. i-*
fici nota c. Bart. in *l. si in qui pro empti*
ut quasi. 3. ff. de off. cap. & ibi Doctores,
& per ceteros *Lasos in §. col. Angel. de*
maff. in §. Bononia vers. quare quis
dicatur forensis.

30. Sed respectu Iurium Regalium, & Do-
minatium, fuit maxime dubitatum, & fir-
missimum, quod non gaudeant, quia hoc
non est concessum Vniuersitati.

Imo cum esset petitiu fuit detoga-
tum, ut in *cap. Majori Capitani de an-
no 1503. in cap. 23. fol. 49.* & esset ma-
ximè consequens, quod ceteri Mercato-
res possent alicui ad civilitatem, & ali-
cui gaudere dirictionibus Regijs, sine
Regio assensu, quia ex hoc destrueretur
introitus Regiatum Dobanarum nam
hic impingatis importat plinquam
decem pro centenatio, da his, que con-
traheant quod etiam secundum iuris di-
spositionem, pernotata à *Bart. in l. si
Martius §. lege Luthi §. de adulter. Ro-
man. cap. §. num. 9. Roland. à Valle in
cons. 19. vob. 2. nu. 36.*

Præterea per Sereotissimos Proceges
huius Regni, & in specie per Regiam
Joannam I. & Ludovicum eius virum,
fuit expresse cautum, quod cives non
ficerent per Civitatem respectu, & ad si-
nem gaudendi dirictionibus Regijs, sine
assensu Regijs.

22. Quod etiam probat apertè probi-
tium Pragmaticæ Regi Ferdinandi I.
incipit *patet, omnesque* vbi dicitur,
quod prædicta provisio Regine Joannæ
& alie fuerant, ita strictè interpretatæ,
quod amplius non admittantur in ci-
vibus, etiam illi, qui uxorem domum, &
inrolatum habebant, & idè mandat
Regi, quod quoties ceterus aliquis, in
hac Civitate habuerit uxorem Neapol.
& domum propriam, ipso iure intelli-
gatur rucce, subditi in eadem pragmat.
quod nullo alio modo possit fieri. cuius
in hac Civitate ad finem, ut gaudet Re-
gij dirictionibus, & ita in Reg. Cameræ
sepius fuit prædictum.

Et quod utrumque requiratur, quod
habeat uxorem Neapolitanam, & do-
mum propriam, & ita fuit provisum me-
referente in personam Nicaj Vallise
Mercatoris Veneri, ut in *libro notamen-
torum die 14. Iulij 1570.* Qui habuerat
domum propriam, & habuerat per
30. annos, quo casu de iure non habebat
uxorem Neapolitanam, virtute Regiæ
Pragmaticæ, & è conera in multis, qui
habebant uxorem Neapolitanam tamè
quia non habent domum propriam, li-
cet habitent in Civitate semper adiu-
dicantur ipsos non esse admittendos,
ut de his etiam provisio Regiæ Cameræ
summarie expedita die 22. Martij 1508
fol. 40. per quam provisionem fuerunt
etiam prædicta continè prædicta in
Cameræ.

23. Que non procedunt in eo, qui esse-
tus, fuit etiam per privilegium Regis,
quia tunc etiam respectu dirictionum Re-
giorum iudicavimus illum esse immu-
nes, me referente in personam Gasparis
de Cordis Patria Raymundi de Cordes.

24. Tertia species civilitatis fuit per ha-
bitationem continuam in aliquo loco,
nam licet sola possessio domus non fac-
iat quem incolam, tamen si habitat
cum animo permanendi, vel habitavit
per decennium continuum cum omni-
bus bonis suis, & familia, tunc verè di-
citur incolam, & tanquam civis reputatur
à *l. 2. c. l. privilegium l. 1. c. 1. n. 1. G. de
de incol. & ita indistinctè prædicamus
in toto Regno, in quo Mercatores ear-
ti ex ipso quod habuerint saltem per
triennum, & præstiterint cautiones de
continuando habitationem, & de restitu-
tendo dirictiones in casu quod discesserint,
indistinctè capedantur provisiones per
Cameram, quod dicitur uti cives, de
quo adest specialis *Ritum in Reg. Cameræ
sub rub. de Mercatoribus, qui se fac-
ciunt.**

Sed ista non procedunt in hac Civi-
tate Neapolis in qua virtute Regiæ
Pragmaticæ, & virtute prædicti ordiis
expediti in Anno 1508. quantumcumque
habitant non gaudet, nisi cum qualita-
te uxoris Neapolitane, & Domus, ut su-
pra dictum est.

25. Quarta species civilitatis acquiritur
in hac Civitate Neapolis virtute Regiæ
Pragmaticæ in immu. Neap. quam ali-
quis ceterus ducit uxorem Neapolita-
nam, & habet propriam domum, & in
isto casu eius à lege non est dubium,
quod gaudet etiam dirictionibus Regijs,
verè enim dicitur etiam, & non fidei,
ut per *Bon. cons. 63. & per Plat. in l. ci-
vilis immu. c. ad finem G. de incol. lib. 10.
Gram. Acif. 87. D. Ricc. collect. de. cap.
e 89. Tbor. Compend. de rif. in verba re-
v. Neapolitan. com. 1. vbi alia cumula-
tur.*

26. Hinc est, quod hæc civilitas isto mo-
do adepta per pragmat. non potest cen-
sari, & audiri olim fuisse indicatum
in Camera in personam Joannis de Iuris
per *decis. Bart. in l. 1. c. 1. de primis lib.
12. & per te. in l. 1. c. 1. de his qui spont.
munt. sub.*

Tamen hoc non indistinctè procedit,
quia in eodem anno 1508. die 8. Februa-
rij, per Comitum Ripæ Curiam, fuit pro-
tulatum, quod isti tales cives, si habitaverint

rine in Ciuitate non gaudeant, ut in prædicto Registro Curie 6. anni 1508. in fol. 21. & etiam extat illa promissio D. Petri de Toledo, anno 1519. quæ prouisiones ita indistinctè prædicantur, & inscriptionibus numeratorum expressè canetur, quod Neapolitani quantumcumque sint ciues per pragmaticam, vel per allectionem, si reperiuntur habitare in aliquibus Ciuitatibus Regni tempore habitationis, ibi numerentur, tanquam ciues, & iuxta illorum locorum ubi habitant, & sic in omnibus decretis quæ sunt per Cameram, in quibus aliquæ declarantur ciues virtute Regiæ Pragmaticæ semper adduntur, clausula, *omnes incolatum fecerint in Ciuitate nuntius eius vxore, & familia, & insuper quod præsentare habeant in Regia Dohana.* Idem Capitanei Materæ de ipsorum habitatione.

Quæ omnia procedunt etiam ex dispositione iuris, quia de essentia ciuis est, ut habeat onces, quod si est absens secundum regulam iuris est. quod nec gaudeat honoribus regulam eum sequitur commoda, quod tradidit *Saxen. in rubr. ff. solut. matrim.* post traditam latissimè per *Afflict. d. decis. 384.*

Sequitur alia decisio eiusdem Regiæ Cameræ cuius tenor est videlicet.

Quid de eo, qui ortus est Neapoli mater in fraudem parturiente intra Ciuitatem.

37 Sed contingit dubitari in Camera in ista materia, multa enim de Ciuitate Auerse, Iuliani, & aliorum locorum propinquorum huius Ciuitatis Neapoliæ eum habentem pregnantem vxorem, & proximam diebus partus, eam traduxerunt Neapolim, ubi pareret, & demum statim ortus filio est reuerſa.

Dubitauimus, si ille ortus deberet gaudere, ad instantiam Magnifici Galeatii Pinelli Baronis Iuliani, me referente iudicauimus de Mense Septembris 1577. Quod ille ortus non gaudeat, tanquam in fraudem Fisci, & Baronis, & fuit adhuc allegata *glos. in Leon. s. inus Q. de agric. & censib. Bar. & Salyer. in l. si quis C. de natural. liber. & not. quibus accedant allegatam per Boer. in decis. 13. in fin.*

Sequitur etiam alia decisio eiusdem Regiæ Cameræ potius verba.

Quid de infidelis Baptizato Neapoli.

38 Quid in eo, qui erat infidelis, & fuit Baptizatus in hac Ciuitate fuit iudicatum, quod gauderet, ut ciuis ortus, quia tunc dicitur teneſe etiam respectu patris, & ita decissum pluries in Camera, in libro nomenclatorum die sub 11. Martij 1570. Referente Magnò Præsidente Ioanne Andrea Malocica sequitur *Gratian. discept. for. cap. 77. num. 17. Thorus in Cambrad. decis. Regiæ in vrbis Ciuitate Neapolitana talis.* licet Barvideatur tenuisse contrarium, & dubitasse in hac decisione in l. i. ff. ad munici. l. i. ff. de Angliæ hâc absenti s. i. in fine ff. de iudic.

39 Sed pro eo facit, quod dicitur *De Muliere,* quæ eum modo hâcitur notam originem illius loci, ubi Marius habet originem *glos. in Loricis C. de munici. l. i. C. de Mulierib. & in quo loco, quia ut dicit Bald. in cons. 856. lib. 1. illa dicitur origo iuris, quæ dât illi uox originis.*

30 Et facit, quod in simili dicimus de Sanctis, qui die quo moriuntur, intelliguntur nasci. *glos. in l. item quidam ff. de ann. leg. & in l. si quis de ingen. & Abbe in cap. licet extra de serijs.*

Et infidelis Baptizatus dicitur ciuis sanctotum, & Dei domesticus, & quia dignius est regenerari spirita, quam nasci carne, ideo debet gaudere, & ciuis illius loci, ubi regeneratus est, vide *consil. Basil. in session. 19. & Caracena in summa Conciliorum per ipsum edita fol. 378. in pagina impressa de decilio in d. l. ad munici. supra potest habere locum in filio nato ex parentibus Christianis, & Baptizato Neapoli, licet etiam in eo videretur idem sentire, Bar. in l. item in 2. addit. C. de inof. lib. 10.*

Facit etiam quod manumissus fortitur patriam manumittentis. *s. libertinorum, iustit. de libert.*

Additur alia decisio eiusdem Regiæ Cameræ Summaria, cuius verba sunt.

Quid de eo, qui non habet Domum propriam, sed Dotalem.

31 Quid in eo, qui habet Vxorem Neapolitanam, & Domum Dotaliam tantum an possit declarari ciuis seruata forma Pragmaticæ, & dubitauimus, quod pragmatica requirit, quod Dominus sit propria, quod videbatur, non posse verificari.

ria Domo Dotali, qui licet vir sit Dominus Dotis durante matrimonio, per hoc in l. de acq. ancillam ff. de iure dot.

Tamen illud est reuocabile, quoniam soluitur matrimonium, & sic audio alias fuisse iudicatum etiam in eo, qui habebat Domum cum pacto de reuocando, nam pragmatica debet intelligi in eo, qui habet domum irrevocabilem.

Vnde maiore tempore in domo dotali declarauimus quod sufficit, & ita iudicatum in personam Ioannis de Vittorio, ut in libro notamentorum die 26. Ianuarii 1572. per textum in l. sciendum §. si fundus ff. qui satisfat. cogant. sicque alias decisi per Regiam Cameram in Civilitate Michaelis Zappoli, refert Thor. in Compend. decif. Regni in verbo substat. Neapolitana tom. 2.

Idem pluries iudicauimus, quoad domum receptam in emphiteusim.

Accedit alia decisio in eadem Regia Camera, qua in his verbis complectitur.

Quid in expofitis.

32 Quid in expofitis in Hospitall' Dine Murie Annonaciensis Civitatis, tunc iudicauimus idem, quod gaudeant rei Cuius orti, quia nullum illam originem habent, & non deducuntur à seculari iudice, nonquam habent in hac Civitate, & ita decifum in causa Simonelli de Negro in Banca Cafriis Surrentini, & alias pluries per decifionem Bart. in l. fin. in fin. de iudic. addo Fabr. in decif. 20. C. de verb. significat.

33 Quia vero ad filios expofitorum fuit prouifum, quod non gaudeant, ut oriundus, ut in libro notamentorum die 30. Octob. 1568. ne forte duo fpeculi concurrant Thor. qui nos allegat in suo Compend. decif. Regni in verbo Cuius hanc Neapolitana in fin. tom. 2. ubi assignat rationem, quia ciuitas concessa in vno casu non extenditur ad alium, ut per Gratia. difcept. forens. cap. 392.

Adiectus alio decifio eiusdem Regie Camere Summarie his verbis contenta.

Quid in eo, qui est ortus extra Ciuitatem Neapoli aliquam partem qua parenter non constituant Dominium, sed erant transfuerit, qui ad tempus trahantur ad moram.

34 Fuit dubitatum per dictam Bar. in l. filios, C. de municiis. & orig. lib. 1. c. ubi videtur firmare, quod illi origo sibi non pinguet, & per consequens non unidat privilegium originis loci in quo fuerat natus.

Sed è contraxit in l. huiusmodi §. legatum de legat. t. & ibi Bald. Angel. & Castrensis, & licet secundum magis communem opinionem DD finem quod filius quantumcunque natus extra locum habitationis patris efficitur civis loci originis.

Attamen omnes finians, quod debeat gaudere immunitate loci, in quo pater habitabat si ortus esset, ita Polyn. in cap. Rodolphus extra de rescriptis, col. 8. num. 1. 3. & 14 post DD in l. huiusmodi de §. legatum ff. de legat. 1. ubi Inson. num. 24. Cuman. in l. castra. §. si §. & si quis ad opus circa finem de legat. t. Alex. in l. 1. ff. ad municip. in addit. ad Bart. in §. legatum in fine. & Ripa hanc in tract. de pect. in tit. de remcd. contra personam. num. 188. videndus Lee in decif. Valente. 199. lib. 2. ubi quod filius conceptus in aliquo loco, & natus iam exitu illum, habeatur pro ibidem natus, & gaudeat his omnibus, quibus fruuntur naturales verè nati in illo loco.

Ad stipulatur sequens alia decifio per eandem Regiam Cameram Summarie facta sub talibus proprijs verbis.

Quid in eo, qui non est natus in Ciuitate, nec est filius orti sed est filius Civis alibi, vel cum qui est civis per Pragmaticam an debeat gaudere.

35 Et Camera decifit, quod sic in personam Sigismondi de Palaganis, & est decretum in libro notamentorum sub die 8. Iulij 1551. & non iniusta ratione, quia legitimos civis est, & non adinstat ciuium l. sed si accepto ff. de iure Pifit. & privilegia civis assumpti transeunt etiā in filium Bald. in l. non pluri C. de sacrosanctis. Ecclies. post Bart. in l. libertas sui §. patris ff. ad municip. ibi Alex. & Bald. in l. 2. C. de liber. & eorum liber. circa finem versitum, idem firmat Alex. in consil. 1. cum §. lib. 5. post Lapum in cap. 1. col. 5. de tempor. ordinat. lib. 6. Boer. decif. 13. num. 6. & 7. Bald. in l. 2. ad finem C. de liber. & eorum libert. Alex. in l. 1. & quia ff. solus. matrim. num.

¶ 1 2 4. Loe.

4. *Luc. di Poma in l. ius G. dr in col. lib. 10.* sequitur *Thor.* qui nullum locum adducit, & alia conglomerat in *Compend. decif. Regni in verbo Ciuitate Neapolitana tom. 2.*

Addit alia decifio eiusdem Regiz Camere Summatiz prout infra.

An is qui habet uxorem ortam, & similis propriam duratur iuris ipso iure ante petitionem.

34 Die 19 Septembris 1572. decidimus in Camera, quod si aliquis exterius habuit uxorem, et tam in Chitare, & Domum propriam, & non petijt delarari Ciuem tempore quo viuebat vxor, sed petijt illud declarari post mortem suæ vxoris, quod orbeant gaudere, licet fuerit habita maxima discussio super hoc, & easus fierie visus, maxime dubius, ex eo quod in si nili vidimus in patre, et filiorum, quod licet lex de ipso iure privilegium, quod semel quæsitum duratur etiam post mortem aliquorum filiorum tamen illud privilegium non competit, nisi à die petitionis, & si filij mortuati ante petitionem non competit privilegium.

37 Tamen enarrari de decimis moti, quod per agm. Regis Ferdinandi, quod nō possit fieri Cuius Neapolitanus quis nisi habeat uxorem ortam, & domum, est odiosa, quia est contra ius eam nunc, quo per habitationem longa temporis, & transmigrationem sui cunarium, & domicilij, sine dubio quæritur ciuitas, hoc tamen non habet locum in sola Ciuitate Neapolis, in qua per illam pragmatizam est cautum, ut habeat uxorem ortam, si ergo aliquis habitauerit taliter, quod de iure communis debeat dici ciuis, & amplius adimpleat ea adque tenebatur, ut pragmatice locum haberet, ita oportet dici, quod fuerit Ciuis etiam ante petitionem, & si mortuatur deum vxor, quod illud remanet dispositioni iuris communis, quo cauetur quod privilegium semel quæsitum duret.

Fuit etiam hominis maxima decifio secundum meum votum, & pro maiori parte, quia alias decidimus contrariū, Referente D. Dauid in personam Illustrissimi Marchionis Lanelli, & sic privilegium semel quæsitum non amittitur, *Regul. dr. et privilegium de Regul. iuris in 6. J. fructum, §. fin. que satisfact.*

egant, ubi Socini dicte hanc opinionem esse contrariam, licet disputando multi tenebant contrarium Rapa in l. 1. de facto ff. de vulg. & papill. tamen lex est, quæ dat privilegium non iude. l. fin. G. de hi qui numm. hñr. hñ. 1. ubi gloss. super verbo impetrata dies petitionis, accenditur per glossam l. fin. ff. unde hñr in verbo si prius reciter novissimè Thor. in Compend. drif. Regni in verbo Ciuis ante ipso iure tom. 2. ubi nos allegat, & alia cumulat.

Sequitur alia decifio in materia eiusdem Regiz Camere per hæc verba.

Qualiter, & quomodo debeat Ciuitas Neapolitana probari.

Et de modo qualiter debeat probari ciuitas Neapolitana alias fuit habita magna discussio, scire quod hæc ciuitas habet privilegium Regis Federici, expedito in anno 1498. in libro Capitulorum Ciuitatis Neapolis fol. 42. in quo est cautum, quod si satisfacta sola hæc electorum non debeat simpliciter recipi stante, quod non omnes ciues gaudebat immunerare per supradicta, & ideo prætendebat, quod stante sua opposicione intrinsecus patentes subter Camere expediri non debeant, inter ea, quæ tradit, *Alex. in l. que bona §. fidem ff. de damno infectis.*

Idrò hæc ciuitas de hoc multum est conquesta de anno 1572. præcedens turpitudinem capitulorum super quo congesti sunt, omnes Regij Consilia in Colateralis Consilio, cum tota Regia Camera die 14. Ianuarij 1572. refert novissimè Thor. in Compend. decif. Regni in verbo Ciuitas Neapolitana tom. 2. ubi nos allegat in prima impressione, & alia adducit.

In materia autem huius ciuitatis ac quærendæ si vis late vide eas Menoib. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 42. Annam in alleg. 1. 30. Aulic. in r. 2. præter. in verbo tali rubricat Ludw. in drif. Persus. 76. Masard de probat. conclus. 135 & 195. & novissimè D. Rot. in drif. Cur. Art. drif. Neapol. 152. p. 2.

39 Et hæc ciuitas quanto, & quibus eodē cedi possit, vide Barzium in drif. Bonmon. 117. & qualiter acquisita amittatur, vel remicatur, expl. car. Sard. cons. 41 p. vol. 3. & an calitaz acquisita recenseat ad filios, unde Adobrandan cons. 41 & c.

41 Et Ciuiliſſima quibus contrahatur, & an exieris à Rege assumptus in Ciuem Neapolitanum gaudeat iſdem priuilegijs, & immunitatibus, quibus gaudent Neapolitani ſi alibi habitet vltra ſuperius relata eſt di. ciſ. *Reseruary* 105.

S V M M A R I V M.

- 1 Electio fori denegatur in caſibus in quibus ſpecialis Iudex iſt deputatus.
- 2 Tribunal Artis Serici, & Lana de quibus enoſcitur in hac Ciuitate, & quod num. 3.
- 4 Baſilius cognoscat de damno dato.
- 5 Curia Adminiſtratio cognoscat de rebus mobilibus.
- 6 Tribunal Collegij Neapol. cognoscat etiam ſua enſigiorum.
- 7 Tribunal veri Prothonotarij de quibus cognoscat.
- 8 Contra aſſiſſa à quo puniatur.
- 9 Tribunal Dubanum de quibus cognoscat.
- 10 Tribunal Prothonotarij quam cognitio nem habiat.
- 11 Tribunaſia Caſtrineſis puniunt Caſtrineſis.
- 12 Miſerabilis perſona conuicta ſuper falſitate panderum, an poſſit declinare ſortem.

A R G V M E N T V M.

Electioſis fori beneficium, an habeat locum in illis cauſis in quibus ſpecialis Iudex eſt deputatus.

Q V Æ S T I O L X I V.

Regula ſic negatiua, ceſſare ſcilicet hoc priuilegium eligendi ſortem alias priuilegijs perſonis competens in omnibus iſtis cauſis in quibus præciſe ſpecialis Iudex reperiatur deputatus, vt pluries per ſuprema Tribunalia huius Regni practiciſſe ſolite legiuntur ſicque deciſum ſæpius occurrit in *Additione ad conſtitutionem Regni ſtatimus de Mag. Iuſtinian. in verbis Miſerabilium perſonarum*, & recentior videtur annotare *D. Regem Tapia in deciſ. Sacri Regij Conſilij* 43. dum firmariſſe diſpoſit. rex. in vulgata noſtra leg. vnica. C. quando Imperator inter pupillos, & viduas,

non pcedere quando ratione exercitij competat ſubditis, vel eius Iudici, priuilegium enoſcendi, de cauſis ſui ſubditi, ſcribens tempore ſuo remiſſum fuiſſe quendam ad Curiam Aſiſi Serici, qui vultet auerſa Cleiſcom in facie, & elegit in ſortem Magus Curie Viſeriz, adeſt enim in hac Ciuitate Neapol. Tribunal Aſiſi Serici, cum tribus Conſulibus enoſcens eorum ſuos ſubditos euſdem Aſiſi priuilegijs, *Præſ. de Franch. deciſ. 722. nu. 44.* qui probatur per matriculam, *l. priuilegium Cde Adueſat. diuerſ. Iudicior.* & habet ſonum Iudicem. *Præſ. de Franch. in d. deciſ. 722. num. 17.* & 18. & Filſus M. C. V. interuenit idem in *deciſ. 679.*

Itaque ſcilicet enim in matriculis Artis Lane adſit aliud Tribunal particulare, erectum à Ferdinando primo, de anno 1480. quod per ſuos Conſules ſingulis annis electis ad electiſſis in matriculam arte prædicta regitur, habeant Iudices particulares, qui exercent iuriſdictionem ciuilem, & criſtinaſſen, præſentat à M. C. V. vt per *Præſ. de Franch. deciſ. 722. num. 18.* & *deciſ. 789.* Ideo in hac materia tale Tribunal à priuilegijs perſonis declinari non poſſe vtiq; affirmandum eſt.

Et hinc pariter dicendum eſt, Priuilegijs perſonas in materia danni dari priuilegijs hoc beneficium electionis fori, cum nequeat diſcedere à ſuo Baſiliario, quod ſpecialiter eſt deputatum ad id exigitum, vt de Iure Regni cautum in *præſ. 1. & 2. de Iure Baſili.* de cuius iuriſdictione per plus à cumulat Regens *Tapia in ſuo Iure Regni ſub d. tit. de Iure Baſili.* ubi pariter queris ſi in Curia Baſili poſſit liquidari Inſtumentum, & ex vtraque parte allegationes adducit, de quo etiam videndus *Regens Rontus in Commentar. præſ. 1. num. 28.* cum ſig. ſub rubr. *de iur. iſdictionibus in iſtis non ſarbandis.*

Sic etiam cum in cauſis maritimis reperiatur aliud Tribunal ſeparatum, vulgo concupantia Curia Adminiſtratiæ, in quo ſpecialis Iudex præſentat, vt per *Maſtrilum deciſ. Siſſia 47. num. 18.* *Præſ. de Franch. deciſ. 722.* ubi refert deciſum, per Sacrum Conſiliſſum Curiam Adminiſtratiæ cognoscere de offeſa facta M. C. V. in reſiſſendo ipſius executioni, vt etiam meminit *T. bor. in Compend. deciſ. Regni*

in verbo Curia Administratio tom. 1. id. id. in præfatis causis Mariniis cessabit quoque antesignatum privilegium elevationis fori, vt alias Iussus Aulæ decretum in Sacro Regio Consilio, facetur Regis v'apia an designata, etc. 43.

- ¶ Similiter non reperitur in hac eadem Ciuitate Neapol. Tribunal almi Collegij DD. quod circumscriptis privilegijs maxime Regis Roberti, vt in cap. Regni Regis presentem habet prædicto cognoscendi omnes causas Civiles, & Criminales, aditus, & passinas, super Colligatos tam Legitimas, quam Philosph. 5. *Paris de Puteo in tract. de iudic. in verbo iurisd. illa, & in verbo arbitrium Grammatici de iur. 10. Affili de iur. 1. Prof. de Franch. de iur. 343. Tbor. in Compend. de iur. in verbo Medici 10. 1. Adhuc v'endum est in simili casu cessare privilegium hoc eligendi forum.*

- ¶ Cumque ad sit Tribunal Vice Prothom. notarij de cuius officio plura manu distrot. *Francia de subsid. tit. de officio Magni Prothomarij Ab. 1. iulius vires hodie in Regno lustrat D. Prædictos Sacri Consilij, qui extra ea quæ concernunt ad caleosicium habet iurisdictionem. Massili de iur. 32. id. id. in huiusmodi casu cessabit quoque elevationis fori beneficium.*

- ¶ Item cessabit privilegium eligendi forum si tractetur de materia contra assisiam, vel minoris ponderis, cum in hoc vi gra. in Ciuitate Neapol. Tribunal sit. sitiam cum suo Iudice, Eius patrono, & Aduario qui cognoscunt causas huiusmodi vendentium contra assisiam, aut in minori pondere. vt cernitur in *preuilegijs. & capitulis Neapol. pagina 101. 70. patitur in mai. tu. creatora cessabit prædictum privilegium, nam in eadem Ciuitate reperitur Tribunal consilium, ex. etiam nationum, nempe Ianuensis, Florentinorum, Cathalinorum, Venetorum, & Liparenium quod negotia ciuili mercatorum, & maiorem rōgnoscat à quo appellatur ad S. C. *Prof. de Franch. de iur. 343.**

- ¶ Sic etiam cum ad sit Tribunal Regie Dohanz, seu rationis fundari, & Iussus Iudex cognoscat fraudantes dictus spectantes dictæ Dohanz, vt in Consil. Regni Magistrōs nostros fundarios sub titulo Magistrorum fundariorum laze in materia Regem Mohi in *de iur. manuscriptis, sub tit. de iure Dohanz, etc.*

hac materia non poterit allegari fori privilegium.

- 10 Et ita anuendum est in causis spe. etantibus ad Prothomedicum, cum ad sit in Ciuitate quoque Tribunal Protho mediri, qui vna cum suo Iudice cognoscat aduentus Aromatariorum obsequiis attendentes abique privilegio, & similes subditos, qui Reent illa esse debet. *Et ita in ap. 34. Caroh V. ut legatur in primis Neapol. pag. 13. ita ergo Reg. m. Tapa de iur. sup. finat. 14.*

- 11 Pari et dicendum est, vt supra in Castrensiarum causis in quibus sit abie. electionis fori beneficium, cum in hac Ciuitate ad sit Tribunal Castellorum, nempe Castri Noui, Sancti Erasmi, & Sancti Valeriani vulgo dell'Oro, nam in quolibet ex præfatis ad sit vices Auditori Castellano electus cum suo Aduario, & Curia Consiliore, qui habet iur. iudic. tionem in Castellanis, & sic in habitantibus in castris, & ca. si is, & variis bus præter tributa, & delicta commissa. *fin. & ita in 11. C. de Castrensiarum lib. 1. 2. D. Iudex Tassin super pragmat. de An. facta vers. 3. obseruat. 1. qui cum multo post hæc scrip. & primo impressa, videntur omnia. Tribunal ita particularia huius Ciuitatis Neapol. ornate collegit. id. id. ad eum vt rem. dendo amplius calamitatem fatigare circa ad non intrando.*

- 12 Sciendum tamen quod *Poller. in committ. ad consil. Reg. statutus num. 114. tenet quod miles abules perlonæ conuente. si per fallit & ponderum, & mensuram, habeant fori iurisdictionem, licet de his cognoscat Curia Sicilæ, quæ est particularis Iudex, & hoc dicit per litteras verba quæ hic inferre voluit utilitatem Lectores sunt videlicet.*

In uno tamen aduertendum arbitror, quod alia magna fuit alteratio in Regia Audientia Principatus Citra, nam ex dicta in præfatis quæstione inferre conabatur quidam ad desinendum cuiusdam quæstioni fuerat tunc per officiales Illustrissimi Marchionis Pisanæ tunc Domini Guittani Sahri deputatus quidam commissarius super fraudibus quæ rationem illi solent per mercatores inuadunt Sahri tates, & cum procederet, & graueret, quod iam mortis non prouide. gio miserabilium (mercatorum enim sunt miserabiles, et infra dicuntur ad Reg. Audientia eligendo illam in Tribunal suum.

sum diceretur, quod non poterat, quia
super fraudibus certus est Iudex depu-
tatus, videlicet Curia Stela, & illa com-
missarius videbatur procedere Iure illo
concesso Marchioni, quarebatur quid in-
rit: Ego enim tunc dicebam, & nunc di-
co, quod hunc ille adgit Regiam Audien-
tiam ex placitis, & primo quod facta de
fraudibus non potuisti cognoscere, nisi
Curia Stela nobis omnino postquam Ius
cognoscendi transferretur ad Baroni, si-
cut Iurisdic. Baronis in omnibus sub-
iungitur Regia Audientia, & alij Tri-
bunales in concernentibus privilegia
miserabilibus pariter in iurisdictione
circumfraudes in eam translata. Et in tan-
tum hoc est verum, quod si Baroni con-
cederetur potestas cognoscendi de fraudibus
quaternatis possit eo casu Regia Audien-
tia adiri per miserabiles personas. Non
enim tunc verificatur illud, quod dicitur
hic per Afflict. quod certus sit Iudex
deputatus. Præterea ponamus, quod non
missariis illa grauius via ordinaria, non
auditores sit undarum causarum, &
Marchionis adiri possint cognoscere de
grauaminibus, & curis sic ergo plus ha-
berent ipsi, quam Regia Audientia,
quod quidem absurdum videtur. Præter-
ea licet enim ordinare pondera, can-
nas, & mensuras, & eorum diritus ipse
sint ad Curiam Stela, & ius Ratio-
nalis, & etiam inquirere de ponderibus,
& falsis mensuris, ac fraudantes puni-
re non tamen restricta, & arctata est
potestas, & denegata alij iudicibus
potentia inquirendi, & puniendi, ut
(Dna dante) in omni in Consti. ad legiti-
ma pondera, & sic non est bona illatio
de fraudibus quaternatis ad ista, & ubi ali-
quo casu possit Iustitiorum cognoscere
potest adiri ex privilegio legi vniuersa ita
Bar. de cap. in consp. causas infra de
officio Iustitiarum.

§ V M M A R I V M.

- 1 Electio fori non competit miserabili per-
sona casualiter offensa.
- 2 Delinquens casualiter non puniatur.

A R G V M E N T V M.

Electio fori beneficium, an
habeat locum quando Miserabilis

persona agit ex aliqua offensione
sibi casualiter facta.

Q V Æ S T I O I X V.

Regula firmanda est negatiua,
simoniacam de electionem Sa-
cri Regij Consilij ad relatio-
nem Magne Curie Vicarie
factam. Et dicitur vi. l. ius, siquidem dum
Linia Buona Trete Bazalestem elegit
fecit in foris Magnam Curiam Vicarie
pro vulnere sibi illato, & per parem
aduersam pretendere vulnus casuali-
ter, & non ex proposito fuisse illatum,
& consequentes actione contra vulne-
rantem carere, licet per eandem Ma-
gnam Curiam fuisse determinatum pro
tali causa potuisse procedi in dicta Ma-
gna Curia stante simoniacale facta, ta-
men libito securus ad Sacrum Consi-
lium fuit exclusa dicta vulnere
ita ab allegata electione fori tam si gi-
do appellationis, quam eccliamis
prout certis potest in processu de re-
sistentia aduersus Dominum Riccium
in Banta Actuarij Puri, & hoc de Anno
1630. v. audiri, & ita deinde reperti apud
Marin. quotid. resolu. part. 1. ap. 2. num.
31. v. res. quart. ubi dicit se obtinuisse.

2 Que sane decisio illo iurari potest
fundamento, nam quando crimen com-
missum casualiter poenam non mere-
tur, nec extraordinariam regulariter, ut
in cap. ius, cap. dilectus, cap. i. dante,
cum concordantibus de homicid. Bar. in
l. respiciendum § delinquit num. 4. ff. de
pen. Glar. in § homicidium Socer. conf.
16. lib. 1. & recentior Oliv. in suis quas.
cap. 2. § par. 1. v. hanc conclusionem di-
clerat.

Et melius loquendo iunat dicere il-
lam fundari nam in causis modicis, &
parci momenti (prout debent reputari
cum casualiter patet) cessat ele-
ctio fori beneficium, ut iustori contra
comprobatum est supra q. 41.

§ V M M A R I V M.

- 1 Electio fori competit Miserabilibus,
qui propria culpa in miserabiliter atem
inciderunt.
- 2 Pauperis efflicti eorum culpa, privilegia
pauperitatis gaudet.
- 3 Quarta debetur Mulieri, qua propria
culpa.

culpa in paupertatem deuenit.

- 4 Bona Ecclesia alienari possunt pro alimentis pauperum, qui propria culpa pauperes constituunt.
- 5 Distributiones quotidianæ competunt ea ratione, quæ sua culpa ipsorum.
- 6 Afflictio afflictio non est danda.
- 7 Pauper debet alere filios propria culpa in infirmitate lapsi.
- 8 Morbum simulantis qualiter pœne infligitur.

ARGUMENTVM.

Beneficium eligendi forum, an competat Miserabilibus personis, quæ propria culpa in talem Misericordiam deuenierunt,

QVÆSTIO LXVI.

Regula hæc affirmatiua concedi scilicet huiusmodi electionis fori priuilegium Miserabilibus personis, quæ uis earumdem culpa in talem miseria abiliorem deuenierunt, pro hoc ita indistinctè seu uacue apud Regia Suprema Tribunalia, & ego, uti Regius Ministre multis quippè vicibus prædicaui, siquæ testatur *Vnus de iur.* 268. num. 5. ubi decernitur in Regia Audientia Apulei in Magna Curia Vice-regis, Io. Sacro Consilio, & Regia Camera Summarie affirmat sequens eandem opinioem *Barbosi in remiss. ordin. Reg. Lusitan. tit. 5. num. 6. lib. 3. Afflictio in suo tract. de infirmis. par. 1. cap. 55. num. 5. Borrellan summa de iur. com. 1. tit. de iuramentis præ iurisdictione num. 21. Rota in una Mediolanen. restitutionis coram R. P. D. Quesenberg.*

- 9 Videmus inquam paupertatem priuilegiæ pauperes grædere, quamuis sua culpa in paupertatem lapsi sint, ut docent *Imol. & Ioan. Andr. in 1. ap. qua Ecclesiarum de Constit. quos sequitur est Rota in una Neapolitana donationis coram R. P. D. Lugdun.*

Ita quod iuridicè consultus dicebam quartam debitam vixi pauperi vigore *Ambros. prætorica C. unde vir, & uxore debet, quæ in paupertatem sua culpa deuenisset, quod & alias consiliaui in Anno 1631. ad fauorem Lucie dñi Gauci in Curia Lucernæ,*

- 4 Vnde *Glos.* meritò asseroit, & probauit in 1. ap. *secorum 1. 2. qua. 2. Res Ecclesie alienari* posse ad alendos pauperes etiam eos, qui in paupertate propria culpa inciderunt, necnon ad idem pensionem eorum qui ob crimina in publicis carceribus opprimuntur commendat *Bal. in l. illud C. de sacrosanct. 11. ch. & Campigan tract. de dot. qua. 1. 2. p. 3. sequitur, & eam dicit in l. quamuis ff. de iur. matrim. 101. 2. Felyn. & Anan. in cap. significauit de Iudeli Dei. in 1. ap. p. florati §. verum 101. 3. de appellat. Lup. in rubr. de donat. §. 28. num. 38. meminit *Conar. var. resolut. lib. 2. ap. 16. num. 9. vers. contrariam sententiam*, ubi hanc opinionem communem appellat, licet ipse distinguat.*

Conferi pro corroboratione, quia distibutiones quotidianæ debentur Canonicis, qui sua culpa in morbum incidit, vt fundauit *Nazar de restit. lib. 2. cap. 2. diffin. 4. num. 174. Pusi. de iur. iur. p. 20. num. 26. lib. 1. Zerolin præ episc. §. distributionis num. 3. par. 1. Conar. var. resolut. 1. ap. 13. num. 8. lib. 1. Alex. in iur. moral. par. 2. lib. 7. cap. 7. qua. 11. Rota in summa 107. 33. num. 6. par. 1. Gualtier. in con. qua. lib. 1. ap. 1. num. 128. cupiunt *Monsi. in tract. de distribut. quotid. qua. 6. d. num. 12. 1. um seq. par. 2. Canad. in sum. qua. 1. anonic. cap. 1. num. 8. ubi refert inter ceteros illam ubi videtur potissimam rationem, ne Afflictis maior addatur afflictio priuando eum distibutionibus iuxta *l. diuini ff. de offic. praesid. l. tam de minist. C. de Episc. Aud. & nō duplici danno inferimus adiciat arg. l. si pœnam §. si accipiet ff. de condit. 1. aut dat.***

Ex iustagatur *Ten. in cap. illud vers. similiter 15. qua. 1. ubi notatur minime impuati ad penam egrotos, quæque perturbacionis morbi sunt, eoque excusari etiam si culpa morbum præcesserit, amplè docet *Broc. cons. 104. & 11 ad idie Surdin. in suo tract. de Aliment. qua. 5. num. 17. cui. 4. probans filios & parentibus alendos esse, quamuis propria culpa infirmis & pauperes enascantur, nec minus quoque *Aldus in 1. 11. tract. de infirmis. alij. 1. ap. 36. num. 11. ubi annuit, quod vi in Negroto, & alijs impediis culpa considerari possit debet illa esse ordinata ad calum, & tunc non excusatur allegat *Surd. decif. Mantuan. 267. col. fin. Surd. qui de communi testatur in Thefor.****

recepte.

script sentint. in verbo impedimentum
num. 10. Sforz. Odd. in tradi. de re sit. in
integ. arat. ff. de manum. 13. vix
repti possit. ut quis velit se infamari. &
pauperis onus sobire. ut infirmorum.
& pauperum priuilegium conseruatur.
& consequenter culpa non potest dici
ad casum ordinata.

- 8 Ira quod si id esset verum. & datur
vique contrarium dicendum esset nam
in tali casu huiusmodi priuilegium deo
garetur. cum simulantibus morbum nul-
lar. nus subornaretur *Amanis de laris*
Aquin. sing. 188. imò potius huiusmodi
personis in figurat. *Lap. alleg.* 18. *Rep. de*
prel. tit. de rursus. praesentatione nam.
174. latè Piquet. de iur. Rot. Cathalon. 4.
& abundè *D. Ricc. de iur. Cur. Archiep.*
285. par. 3. ante eos Iacob. in prel. cri-
min. 1. co. num. 65. & Menoch. de arb. iu-
dic. cas. 333.

Et videmus Milites capitis poenam
uolere. si hostium metu languorem simu-
lauiunt *Loann. de sicul. 5. exploratori*
ff. de re milit.

SVMMARIUM.

- 1 Elitio fore cessat. quando apparet priu-
ilegium personat. id agere causa de
satisgandi colligantur.
- 2 Praui. & dolus nulli debent patroci-
nari.
- 3 Dilato ad Dominum consulendum pro-
curatori abstinere datur. nisi petatur
maioris nu. 4.
- 4 Dolus facit cessare priuilegium.
- 5 Debetur dolus excluditur à huiusmodi
cessante bonorum & diuulsi in grat
num. 8.
- 6 Filius familiar. qui dolo versatur est pri-
uilegiatus seu suo quod cum 10.
- 7 Mulier dolosa non gaudet beneficio de-
dallo in grat. nec Maritus. & Socr
num. 10. & 11.
- 8 Immunitas Ecclesie quando quis non
gaudet ex diuerso iudic. patrato.
- 9 Perrent sub spe indulgentiarum. non
possi obtinere absolutiorem. & vide
num. 14.
- 10 Priuilegio cui non potest. qui in illud
conuenit.
- 11 Dehinc cum consanguinea. spe obti-
nendi dispensationem in matrimonio.
non gaudet dispensatione.
- 12 Alimenta heri prudenti non dantur.
quando constat de malo iure petitis

- 13 Bona fidei possessor facit fructus suos.
at secus malefidei. qui nec praescribere
potest nu. 19.
- 14 Mala fides defuncti nocet heredi. &
amplic. ut nu. 21. & 22.
- 15 Iustus superioris accusat.

ARGUMENTUM.

Electiois. & variationis fori
priuilegium an sit concedendum
vbiunque apparet priuilegiatas
personas hoc agere causa de sati-
gandi colligantes.

QUESTIO LXVII.

- 1 **R**egula sit negatiua. ut electio
luri minime sit concedenda.
quando apparet priuilegia-
tas personas sigere forum.
causa de satisgandi colligantes. &
dolosè vexando de vno Tribunali ad al-
liud. *Tbor in comprad. de iur. in verbo l. si.*
electio fore fol. 17. col. 1. circa mod. tom. 2.
vbi nos allegat in prima impressione. &
ira consulti pluries diuersis Togatis
Regni. quid à me sapius reperit in
varijs quippè casibus. & quæ prædicauit
vni Regius Auditor Prouinciarum Capi-
tanae Apulæ. & Comitatus Mulsij.

Quæ lane opinio breuè radicata vide-
tur iniquidem satis absurdum resuleret
si priuilegium alias concessum huiusmo-
di personis ad bonum finem. & ad ea-
dem iustitiam. eis suffragaretur in alio-
rum præiudicium. vti quænam esset con-
cedere. quod fraude. & dolo vti possent
contra omnia iura modò declarari in
fraudem. & dolum nemini debere patro-
cinari. Itaque fulto ff. de fund. rap. de
iudic. 30. quod. 1. cap. in ista iura de
iudic. cum alijs larius reuelatis per
Card. Tusi. consil. 474. lit. P.

- 3 Videmus inquam dilationem ad Do-
minum consulendum abstinere Procura-
tori indidit inter de iur. Curiam da-
ti Antie. qua in Prauitia C. ubi de
rius. agi oport. rap. diuersi extra prou-
rator. & tamen illa non conceditur quā
do verisimiliter pritur malitiosè ad
modum distendi licet. & vexandi colligant
in Rotis Nos de iur. 31. de prout. Gre-
fent. de iur. 1. de locat. Magistr. de iur. 116.
Leon.

Leon. de off. Rot. Palat. 97 tom. 2.

- 7 *Et dolus facti cessat privilegium, l. sed
bona s. fin. ff. de re iudic. Barz. de inop.
debet. cap. 16. num. 23. Surd. de alim.
9. 78. nu. 43. calter quod dolo debi-
tori Clerico non competet privilegium
cap. Odoardus de solut. instant. D. Ric.
in praxi fori civilis. resolut. 247. tom. 1.
Grass. in tract. de effect. Cleric. effect. 7.
nu. 37. Squallant. de privileg. clerici. l. 1. to
num. 24.*

- 8 *Et dolum debitorem excludi à be-
neficio sessionis bonorum probat Bel-
lamer de off. 26 t. & latius Gurb. de off. 41.
vbi pariter annuit filium familiaris, qui
dolo verusatus est in contrahendo privari
beneficio quod cum eo ad quod allegat
112. in l. sed & si q. interdictum. & l. cum
quis ff. quod cum eo. Trase. de Franc. in
de off. 164. num. 1 t. & de off. 94. num. 8. 13
42. & 14. vol. 4. Socer. Regul. 16. Tufib.
conclus. 78. 1. num. 3. in l. h. tom. 3. Vrsill.
de off. 308. num. 20. Ferrar. cautel. 14 vbi
dicit hanc notabilem adnex. in l. a. ff. &
C. quod cum eo simulationem Caroc. in
de off. 1. num. 15. 11. x. a quorum sententiā
quantumque respondit interrogatus Cassa-
gna quater in tractatu de benef. de
dolo ne igitur solut. t. 91.*

- 8 *Pro dolo in d. bono privilegio non
gaudet deductio ne egeat, sed insoludum
tenetur Natta cons. 36. 1. num. 2. & 7. La-
deresb. cons. 30. num. 4. Lancesilot. de as-
tint. part. 3. cap. 3. 1. num. 44. Costa. de
remed. sub sid. remed. 28. sub num. 7. An-
tonin. lib. 1. resolut. 41. num. 1. Brunar. de
sol. quesi. 9. num. 6. Puteri de off. 25 t. &
de off. 394. par. 1. Mart. de iurisdic. par.
4 cent. 1. casu 186. num. 4. Genuins. in
in sua praxi Archiep. N. apol. cap. 3. nu.
6. & Mulicrem dolum non gaudere de
beneficio de ductore egeat tradit A-
maz. de off. Marchia 16. num. 24. Meno.
de execut. in vobis lib. 1. cap. 12. num. 62.
Castagn. in tract. de beneficio deductio ne
igitur quesi. 7. l. 1. in 2.*

- 10 *V. pariter de marito (qui si dolo
fecit quoniam. dote nō soluerit) eo benefi-
cio non posse vti adnotat 112. in l. 1. in
l. 1. ff. solut. matrim. Barz. de inop. debet.
cap. 15. num. 11. & cap. 16. num. 22. in
fin. Surd. de alim. l. 1. quesi. 78. nu. 43.
post Campiz. de dot. par. 3. quesi. 262.*

- 11 *Et idem in Socero voluit tem. in l. pe-
nit. ff. de iur. dot. & tradiderunt Couar-
ruas in cap. quamvis nu. 7. de testam.
Palat. in repetit. cap. per vstrat. de do-*

*nat. inter vir. & exor. notab. 3. §. 24. nu.
7. Campiz. de dot. par. 2. quesi. 250. Sur-
dus de alim. l. 1. quesi. 78. num. 43. Co-
sta. de servit. & 12. concordia. centur. 1.
di. 32. num. 10. Amat. in de off. Rot. Mar-
chia 16. num. 2. & 13. iuxta quorum sen-
tentiam plures praedictum per M. C.
V. remittunt.*

Inde videmus, quod licet delinquens,
& ad Ecclesiam confugitus in ea se tu-
tus, ita quod ab ea ei non potest, iux-
ta 112. in cap. inter alia de immuni. Ec-
cles. tamen ipsius Ecclesie immunitas
23 non prodest illi, qui in ipsa Ecclesia
vel sub confidentia spei immunitatis Ec-
clesiasticæ delinquit, ve cauetur in cap.
fin. de immuni. Eccles. oportet enim re-
spicere auctoritatem illorum qui hac im-
munitate freti crimina frequenter com-
mittunt, alioquin de factis, & commit-
tentur, & esset contra mentem eorum
qui ptae etiam immunitatem sacris lo-
cis concesserunt, non ut esset refugium,
& speluncæ latronum, sed ut ptearent
tutamen miseris, qui si agitate huma-
na, aut casu in aliquod crimen incurri-
sent, ve plura allegi ideo tradit Paez. in
sua praxi tom. 1. §. par. cap. 3. §. 3. num.
16. Bonad. in politie. lib. 2. cap. 14. nu.
1. ad not. Vnde optimo iure cautum
est in d. cap. fin. ne gaudeat Ecclesia im-
munitate, qui sub eius confidentia, & spe
ei men committit, ut eam obferant,
& docent. Gon. de immuni. Eccles. fall.
23 Villad. ad for. lugo lib. 3. tit. 3. l. 1.
num. 10. vers. 3. Aleat. in reg. 3. praesump.
33. Clar. lib. 1. §. fin. quesi. 30. num. 15.
Aez. uel. lib. 1. tit. 2. lib. 3. ex num. 24.
Menoch. de praesump. lib. 5. praesump. 20.
latissime Gutierrez lib. 3. praes. quesi.
cap. 1.

Licet hodie vigore Bullæ Gregor. 14.
segraret quod sit militaria membris, vel
scilicet corporis de quo laicus ultra
alios Castil. de off. Sicut. 156. par. 2. Paez.
de immuni. Eccles. cap. 6. Echme Pa-
lat. in repet. cap. per vstrat. in initio in
§. 10. num. 2. de donat. inter virum, &
exorem assensu peccantem spe conse-
quendæ absolutiois virtute, & ratione
Indulgentiarum, & Apostolorum litera-
23 rum non posse absolutus, quæ etiam opi-
nionem sequuntur Couar. lib. 2. var. cap.
20. num. 15. vers. 16. Menoch. de praesump.
lib. 5. praesump. 10. num. 6. Cordub.
tract. cas. cõferunt. quesi. 22. vers. con tal
conditum quo no aya emistado. Lopez. 1.
par. 11.

par. in *res. caus. sicut*, cap. 21. pagin. 77. *vers. sed ego dico*. Baldus in *tract. 1. h. m. f.* 2. par. fol. 10. et 4. *Ordin. in res. caus. obsequii. res. sol. 1. fol. 208. vers. nota que* *for. delictis*, & 10 ipsius confirmatione. *imane polychrerna Lassanti Firmi* *in cumbis in lib. 6. d. in m. in iust. 1. ap.* 153. *Que* post alios ubi supra referuntur *à Bened. illa lib. 2. cap. 14. num. 27.* ipse inquam cum de clemencia largienda *discernisset*, ita inquit, *Ne re tamen. qui de* *peccata largitione tollantur, dare sibi li* *centiam peccandi patet (Abolitur enim* *si Deus largiatur, qui a peccaveram, nam* *si fidus in largiendi peccata non aboletur.)* *Que* verba eleganter declarat ab An gelico Doctore. *D. T. b. in c. cum* *Cast. 2. 2. q. 21. art. 2. ad 3.*

24. Corroboretur enim hæc opinio, ex
1. *h. h. autem et illo*, ibi (qui hac spe
audacior factus est). It. si (spe immen
tia liberata) *ff. si quis testament. h. b. effi*
gus, & in cap. quando *lib. 1. de com. dist.*
4. ubi multos npi qui hac patis suæ. qui
spe baptismus multa peccabant. in *1. ap.*
allud 1. list. de Clero. excomm. m. m. ff.
ibi illud autem quod sub spe venit, qui
bus iuribus & alijs allegatis à Doctri
bus elegantissimè probatur spe venire
aut indulgentiarum peccatiem non vi
que possit eorum virtute abolitionem
consequi, quod etiam tradit *Gler. in*
pract. crim. lib. 5. §. fin. quæst. 59. num. 12
ubi alios trahit *Bazard. in addit. num. 97*
Gugliel. Bonedelli. in repetit. 1. ap. Rayna
sius veth. in not. 1. ap. 1. testatore 1. 1. nu.
112. & Ratio est, quia frustra privilegij
15 auxilium impetrat, immò illud amitte
re meretur, qui contra privilegij tendit
voluntatem, nec est dignus, ut eius be
neficio iuuetur, qui eo male utitur, iuxta
1. in l. auxilium in fin. ff. de an. nath.
1. ap. quia frustrat. de resur. Azobed. lib. 6.
tit. 1. l. 2. num. 46. Et præsertim, quod
facilitas vocis ingentium tribuit desin
quendi, ut habetur in *cap. in iust. 1. 3. q. 4.*
et cap. ut Clericorum de vita, et bene
fic. 1. et ait. 1. in cap. 1. de panit.
dist. 3. Nemini dedit Deus laxamentum
peccandi quominus miserando delecte fa
ciat peccata.

Circa quod ad compræbationem vide
tor faciliatere *Concil. Trid. sess. 4. de re*
for. m. in 1. ap. 5. ubi qui deliquit cum cõ
16 sanguine (spe matrimonio) difficilior ob
tinet privilegium, vel dispensationem, &
illa ooo gaudet, nisi id exprimat, ad cu

ius rex. de declaratione est videndus, *Nau*
in manuali. c. 22. num. 26. ex quibus &
alijs, que consulo omitto cum frequen
ter referantur à DD. optimè colligitur
non valere privilegium, quod causam, &
occafione peccandi præbet, & peccato
patrocinatur, ergo cum illud continet
privilegium de quo agitur, dum nempe
habens electionem fori, illa utitur cau
sa de frigidandi colligantur videretur di
cendum eligentibus forum causa defati
gandi lingantes nequaquam deberi, ne
que posse talem electionem concedi eis
tacite id subintelligatur in omnibus pri
vilegijs, quod virtute eorum veniant abs
que fraude.

Vnde meritò rogatus de voto dice
bam, regulam illam sine procedente esse
17 alimenta præstantia, ex text. in *l. si indi*
stans, §. fin. ff. de inoff. test. & ad latè tra
dita per *Valsin. in dec. 1. Affid. in decif.*
21. *Ladouin. de 1. 46. Franch. in dec. 614.*
& abundè post alios *D. Ricc. in dec. 351.*
par. 2. non procedere ubicunque alimen
ta licet pendente peterentur, & constare
de malo iure petitis illa contra decif. ex
tam in *Curia Archiepiscopali Neapo*
litana, de qua per Dominum meum
Ricc. in dec. 1. 91. par. 1. sique fuisse præ
dicavi nonnullis quippè vicibus vñ
Regijs mihi dicit.

Ex huc spectat, quod licet bonæ fidei
possessor habeat, & faciat fructus suos.
18 ad text. in *l. bona fidei emptor. ff. de acqui*
rend. rerum dominio, tamen hoc cessat
in male fidei possessoribus, qui non faciunt fru
ctus suos. *l. tertium est. C. de rei vindic.*
ita quod mala fides defuncti noceat etiam
heredibus, & successoribus suis, quoad
præscribendum *l. cum heredes ff. de di*
uerf. tempor. præscript. l. item conf. l. 2. nu.
3. col. 1. in *cap. granis nu. 38. de res. spo*
lit. & in *cap. de quart. ann. 1. §. de re*
script. l. surd. in q. 73. num. 14. et Bald.
in tract. de res. script. fol. 1. 4. et sequitur col. 12
Vbi elucidaat istam esse communem opi
nionem, & ponit pro regula, *Iacob. Na*
well. in reg. 88. Caru. conf. 424. num. 25.
colum. 3. conf. 271. num. 23. Paschi.
conf. 103. num. 8. Et successores male fi
19 dei nunquam præscribere possunt etiam
quod sunt in bona fide, & le eorum per
sona præscribere velint, *Laurent. de Pi*
nu. conf. 90. num. 7. Crau. conf. 388. nu.
to. vol. 3. et Riminal. in conf. 439. cum
alijs siqq. vol. 3. quæ quidem procedit de
iure ciuili non autem canonico, ut per
Dym

Dyn. & alios in reg. possessor male fidei lib. 6. Bart. in l. cum Bart. ff. de die, & temp. prescrip. & Zamis. de diffent. l. un. ciuilit. & canon. 101. diff. num. 145. etiam procedit de plano in successore Layci, non autem peritura, ut per Barbat. conf. 9. num. 8. col. 1. & sortitur quoque locum ubiqueque haeres uti vellet defuncti accessione, alius secus, ut per Baro. in d. conf. 81. num. 15. iuxta cuius theoriam vna vice praeiudicatum fuisse scio in causa fidei Riccardae cum Io: Thoma Fortunato.

- 20 Item mala fides defuncti, nocet etiam haeredi vniuersali, qui titulo haereditatis haereditatem adiuit volens à semetipso, ut ex sue persona praescriptionem ipsam inchoare, ita *Alex. in l. Pando. num. 8. cum quit administrat. ff. de acqu. poss. l. si in t. s. 8. Perre. num. 27. qua sit. 1. conf. l. in t. am. Rom. conf. 102. Vbi prohibet istam esse commencement opinionem, & Gozad. conf. 56. sub num. 15. Casus. conf. 146. nu. 7. vol. 1. & Curt. l. un. conf. 187. 1. ol. fin. vol. 2. Rimin. l. un. conf. 248. num. 36. vol. 3. quos in facto uti Advocatus testatur in causa Margaritae Rivaldi contra haeredes Ioannis Angeli Bocci.*

- 21 Prout ipsi haeredi mala fides similiter obest, ne praescribere etiam pro personaribus quidem actionibus, ut per *glos. in d. reg. Possessor male fidei, vbi Couar. 8. 11. par. 2. sub num. 3. vers. hinc sani dicuntur, vbi memorat istam esse communem opinionem, facit l. un. conf. 144. nu. 4. & seq. vol. 1. Rum. conf. 170. num. 3. 1. vol. 1. & magis communem Gabr. conf. 1. 3. in tit. de praescrip. iuxta quorum opinionem fuit praeiudicatum in Regia Audiencia Capitanate Apuleae me ibidem Regio Auditore assente.*

- 22 Imo mala fides adeo nocet, ut etiam quis ex praescriptione tanti temporis, cuius memori à non exeat inconvenerium iurare se minime possit cum in praescriptione etiam cetera etiam requiratur bona fides, ita *Ang. in l. qui lumen vi. ff. de servit. verb. prad. l. un. conf. 64. Capbal. conf. 473. nu. 86. vol. 4. Francham. 3. in fin. de praescrip. tu 6. & ibi gl. quam sequitur. idem conf. 43. nu. 53. & Sac. Codi-*

lium referente Affli. de. 168. & istam ait, ferè magis communem opinionem Rimin. l. un. conf. 258. num. 41. cum a. i. s. fogg. vol. 1. Versil. in addit. Affli. de. 168. 1. 40. & 319. & sequitur Versil. de. 168. nu. 3. nu. 1. & seq. in 1. par. vbi recen- suat Rot. Rom. alias iudicasse etiam minime currere praescriptionem equarum iudicatam, & post executionem perit, & ita residet etiam Borrelli. in conf. 12. sub nu. 8. & seq. vol. 1. iuxta quam senten- tiam quandoque interrogatus respondi,

- 23 Ex quibus in quodam facti conting- entia consules annuebam licentiam Episcopi de extrahendo delinquentem ab Ecclesia extra causas exceptuatos non excusare quendam Gubernatorem à pon- tis Bullae dum seclabaret diocarium illius licentiam impartiri non posse, ex eo quod licet auctoritas, & iussus superioris excusent, ad text. in l. fin. cum ibi no- tatur per Bart. Alex. & Iason. ff. qui sa- tisdat. cogant l. fin. cum ibi notatur per Bar. ff. ad munerpek. cap. eximies de iure iurando. Pastoral. de patria potesta- te par. 1. cap. 8. tamen hoc non procedit, vbi hæc malitiose fieret, argum. Eorum quæ notat Pampal. in l. si quis maior. nu. 34. G. de transact. prout in casu, de quo agebatur nam cum Gubernat. seclabaz Episcopum non posse impartiri illam licentiam, non debebat extrahere eum ab Ecclesia, licet si verè constaret, hoc non seuiuisset, tunc esset ipse excusatus, ut deinde adiuv. fuisse iudicatum.

Cauere igitur quæso supremi Magistratus, & Iudices tales admicere esp- siones ubiqueque est praesumptio, & ex aliqua re appareat ipsas personas pri- uilegiatas elugere forum causa defati- gandi partes aduersas, nam non debe- mus, ita istas personas fouere, ita ut de aliorum causis rationibus, & equitate immemores sumus, sicut inquam oon- licet Advocato iouistum coolium dare clientulo, ita nec officiali cauillosas ad- mittere exceptiones.

Hicque tandem diu post tot tantosq-ue labores defatigatus calamum circa hæc electionis, & variationis fori materiam detelinq-ueo huius quartæ, & vltimæ sectionis finem assequor.

Sit Laus Deo Patri, eiusque soli Filio, & Spi-
ritui Sancto. Amen.

I N D E X

R E R V M O M N I V M

V E R B O R V M , A T Q . S E N T E N T I A R V M

In hoc opere præcipuarum locupletissimus , Alphabetica
serie dispositus, etiam accuratissimè castigatus

PER FRANCISCVM ANTONIVM DE BARBERIIS I.C.
Studiofissimum.

-1663-

A

Absens cum licentia videtur servari.
p. pagina 111. n. 6.
Ad finem aquiparatur morti, p. 76
num. 7.
Ad solentia iuramento quid operetur p. 20
num. 12.
Acta facta coram Iudici pendente suspensi-
tione sunt nulla, cum pendente recusatio-
ne immitti non possit, p. 13. n. 34 & 36.
nec discussioni enteri se debeat, nu. 37.
Acta facta in tempore servitium an sint nulla
si p. 14 non opponat, p. 13. n. 18.
Actor sequitur forum rei licet sit in
eius miserabilem p. 4. n. 3 & seq.
Actor potest renunciare iuri exigentius,
p. 41. 19.
Acta ordinaria percunt perempta in an-
tiente iudicii iurisdicci auctoritate, p. 162.
num. 13.
Actio qua non competat pro damno dato,
p. 199. n. 20.
Actor inane redditur absque ordine, pag. 4
num. 4.
Actor non licet quod reo denegatur, p. 10.
num. 9.
Actor tendens in favorem alterius intelli-
gitur parte petente, p. 23. n. 33.
Actor in dubio debet interpretari valens,
29. n. 1.
Actum qui magnifacere debet tenetur fa-
cere secundum legem, p. 19. n. 2.
Actum qui gerit præsumitur voluisse, ut il-
le valeat, p. 29. n. 3.
Actor interpretari semper debet ut aliquid

operetur, & censetur factum de modo
quo agens voluit, p. 19. n. 4. & 6.
Actor factus ab bobente diluenda intervalla
an censetur factus tempore sana mentis
p. 129. n. 17.
Assessorium non venit principale, pag. 203
num. 10.
Actor generaliter intelligitur re in eodem
statu permanente, p. 168. n. 18.
Actuarius dicuntur copisti Curialium, pag.
311. n. 4.
Acquisito nova non fit filio mortuo patre,
p. 209. n. 11.
Adoptatus non perdet primam civitatem,
p. 335. n. 7.
Adoptivi in quibus non variant si iorum
appellatione, p. 215. n. 55.
Adhærens appellationi de reseris, efficitur
onus spectus cum appellante, p. 310.
num. 1.
Adhærentium quid p. 303. n. 3.
Adhærens vulgari verbum Regni Neapolitani
servitium significat, quod Galli vulgo
ortire, heni vocant, ibid. n. 4 & 5.
Adhærens dicitur servitium patrimoniarum quod
Regi præstat, ibid. num. 6.
Administratus recta geritur ex officiorum
ordine p. 2. n. 4.
Administrationem si quis extra suum lo-
cum domicilij fuerit de bonis alterius, &
apud Iudicem domicilii huius, sed apud
Iudicem loci administrationis pro ratio-
ne reddenda constanter debet, pag. 180.
num. 2.
Adiuncti, & Procuratores etiam exteri es-
sunt in Tribunale cui insunt,
p. 311. n. 2.

G g

Adal-

Adulterium cum incestu conuenitur
esse dicitur p. 193. nu. 17
Aequiparatum eadem esse dispositio, &
quem ad non sit verum p. 122. n. 17
Aetas currit de momento ad momentum,
p. 69 nu. 12.
Aetas siue maior, siue minor probanda est
ab eo qui se fundat in ea p. 69. num. 1. &
p. 70. nu. 6.
Aetas probanda: si filia proponatur affir-
matum siue negatum p. 69 n. 2.
Aetas probatur ex libro Filiales p. 70. n. 6.
item ex libro patris ibid. n. 7. & ultimo
no matris & n. sanguinorum pag. 71.
nu. 8. per instrumentum tutela nu. 9. 12
afflictus nu. 10 & probari potest consuetu
rit n. 11
Aetas pupillaris si negetur a quo est pro-
bandi p. 69 n. 3.
Aetas septuagennaria excusat a tutela p. 99
nu. 5.
Afflictus afflictio non est danda p. 344
nu. 6.
Agens ad defractionem rei forum sequitur
p. 135 nu. 7.
Aggratus a Barone loci delicti non po-
test amplius molestari p. 146 n. 16.
Agens vti Procurator debet probare man-
datum p. 57 n. 11
Agens vti hares talem se probare debet p.
17 n. 12.
Allegare tenorem sufficit ubi litigandum
est cum potestate ad hoc ut iussu Curia
Regis remittatur p. 181 n. 8.
Allegare seruitutem probare illam debet
p. 5 n. 13.
Alienatio facta a proprio vicino quoad sit nul-
la p. 25. nu. 7.
Alienatio bonorum patrimonialium inter-
dicta est elivici p. 145 nu. 19.
Alienari an possit absque solemnitate bona
Confraternitatum & Ecclesiarum p.
150. nu. 11.
Alimentorum causa dicitur pia p. 137. n. 8
& quare nu. 9.
Alimenta late pendente non dantur quando
consistat de malo tunc petente pag. 347.
nu. 17.
Alimenta & dos sunt prout glia, quam-
vis relinquantur deuri p. 273 n. 7.
Alimenta sunt iuris naturalia pagina.
298. n. 24.
Alimenta taxantur iuxta qualitatem per-
sonarum p. 115. nu. 4.
Il quomodo Necessitas absque licentia inci-
det in iurisdictione p. 64 n. 19.
Amore captus dicitur miserabilis persona

p. 128. n. 11
Amor vocatur furor & prius a delibera-
tione ibid. n. 1. & 4.
Amore captus fuit furiosus & prodi-
gitatur curator p. 119. num. 5. vers. &
ibidem.
Amore captus non debetur denegari primis
& secundum beneficium & secundum
amoris causa rumpenti excusandi illi
ibid.
Anemur & non habitatio facit domicilium
vnde si quis habitauerit in aliquo loco
per mille annos animo recedendi nun-
quam constituit domicilium pag. 335.
sub n. 31.
Asaphatum quod si certis pari dotis si
fuerit uxor virgo & quarta si viri vi-
dua quodlibet debatur si matrimonium non
fuerit consummatum p. 77. n. 9. & 10. & p.
78. n. 11.
Asaphatum datur uxori in premium vir-
ginitatis amissa p. 78. nu. 12.
Animas corporeque infirmitas miseratione
digna est p. 79 num. 2.
Anxi sunt carni viuunt virgines in carni
trumpbant p. 58 sub nu. 7.
Appellatur in Regno Neap. ad immediatam
superiorem nec nisi per saltum venire
ad Tribunalia superiora p. 5. nu. 3. & 9.
& p. 6. nu. 11 & 13
Appellatio an sit suspendit iurisdictionem
p. 52 n. 3.
Appellari potest a breuitate termini pag. 54
n. 7.
Appellari semper potest a precepto de sa-
pienda aliquem carceratum pag. 120.
n. 3.
Appellatio vnius predicti late confertibus
p. 190. n. 8.
Appellatio in paucis causis adhuc permittit
ur p. 147. n. 24. sed nu. 6 in causa hares-
is ibid. nu. 15. & quia alia in odium talis
eremine irreducta sunt num. 26. 27. 28.
& 29.
Appellatio in causis minimis non datur p.
193 n. 10.
Appellatio interpretata ex Regum Audi-
entiarum Tribunalibus ad M. C. vel ad
S. C. remittuntur eandem Audientiam si
sint cause modice p. 243. n. 11.
Appellatio non datur a decrete alimentorum
p. 298 n. 25.
Appellatione rituum venit ille qui est in-
comptatus aut Clauatus p. 331. sub nu. 11.
col. 2.
Apprehator dicitur aliter fideiussor p. 224.
nu. 29.

Apothe

Archiepiscopus, utitur pallio. & cum 12 fi.
pelitur. p. 38. num. 6.
Argumentum de papilla ad iustitiam valet.
p. 34. num. 3.
Argumentum de dote ad plam causam, va-
let. p. 38. num. 11.
Archiepiscopus Romanus Curia Scriptoris dicitur
verisimiliter, & tantum commo-
falet. p. 319. num. 7.
Argumentum de similibus ad similia, valet
p. 63. num. 12.
Affilius in iudicio, ab proprio interisse,
debet assensu in iudicio recedente. pag.
276. n. 7.
Affectus facta anime non deliberata, nihil
probat. p. 39. num. 1.
Aiutata sunt nulla parti opponenti. p. 16.
num. 3.
Auxilium non datur Iudex, si terminus
assignatus sit lapsus. p. 53. num. 4.
Avarus reputatur miserabilis, & gaudet
foris hunc dummodatah per Iudicem
fuert declaratus. pag. 94. num. 1. & p. 95.
num. 3.
Avarus generaliter distribuitur. p. 55. n. 1.
& qui dicatur, num. 2. & unde a catur
Avaritia. num. 3. generaliter representa-
tur in sacra scriptura. p. 96. n. 5.
Avarus dicitur in rebus suis & Prodigio,
p. 95. n. 7.
Avaritia dicitur Idolorum servitus. p. 94.
num. 3.
Auditoris primorum, & secundorum iur-
facum sunt ferendi territoria finis, &
iurisdictionis. p. 6. n. 12.
Auditor Camera potest causas super obli-
gationibus Cameralibus pindotus ad se
reverti. p. 255. num. 4.
Auditor Camera est delegatus ad genera-
litatem sanctorum obligationis Cameru-
lis. p. 256. num. 3.
Auditor iuratus, cognoscit de causis mili-
tarum. p. 284. num. 2.
Auctor dicitur apud in quatuor sitionis,
p. 3. num. 14.
Auctor laudatus, debet si defendi in fo-
ro laudantis. p. 125. n. 4.
Auctor laudatus non opponit exceptiones
qua opponitur inquit laudans, ibidem,
num. 6.
Auctor declarat tunc in l. talis. §. Pristis ff.
de cond. & demor. p. 181. num. 4.

B *Atulus cognoscit de damno dato. p. 341*
num. 4.
Beneficiarius de proximo habitat pro Ban-
nito. p. 201. num. 6.
Bannum Ministris, utantur redditus, &
fidibus, non comprahendit multas, quod
duas tenent amatores. p. 86. n. 7.
Baro dicitur Iudex ordinarius suorum
vassallorum. p. 5. n. 10.
Potest petere remissionem vassalli post sen-
tentiam forendi. p. 5. n. 7.
Baro potest petere remissionem, ob iuramentum
non est praestitum. p. 8. n. 1.
Baro nequit esse Iudex in causa subditois,
p. 310. num. 3.
p. 310. num. 1.
Baroni dicuntur Milites Regis, & Cora-
les. p. 286. n. 2.
Baroni ratione contracti in suis terris for-
titur forum ordinarij Praefidis Pro-
vinciae ibidem. num. 3.
Baro iustus magis dicitur Baro, quam tri-
butarius ibidem. num. 4.
Beneficio cap. Odoardus de solut. renuntiari
non potest. p. 19. num. 3. & p. 41. n. 25.
Beneficio l. hac idem. C. de firmit. nupt.
renunciari non potest. p. 44. num. 12.
Beneficium aliqui concessum, reservationis
causa ad sui iurisdictionem requirit verba
specialissima & renuntiatiorem spolia-
tem. p. 43. num. 35.
Beneficium iurisdictionis fieri non videtur rinun-
ciari vulgare cautela renuntiatioms om-
ni ligum auxilio. p. 44. num. 41.
Beneficium purgationis mora, non accendi
iuramento venit sub generali renuntia-
tione. p. 44. num. 46.
Beneficium l. 2. C. de risu. vnde suffragane-
us fideiussor. p. 231. n. 9.
Beneficia in reservationibus laterum non
comprahenduntur sub generali beneficiorum
dispositione. p. 235. n. 9.
Beneficium Curatum non venit sub nomine
beneficij in dispositionibus, nisi dignitas,
vel iurisdic. Cardinalis, aut praebenda,
p. 148. n. 33.
Beneficium tenetur de fructibus restaura-
re iurisdictionem. p. 145. num. 21.
Beneficium mihi competit ex persona sua
et inuito tantum uter. p. 192. num. 25.
Beneficium iurisdictionis fieri datur priuilegiato
et assignatur de ri. beneficiorum. p. 209. num. 1.
Beneficium à Principi dispensatum laici inter-
pretatur etiam quoad verba, & quoad
ultimas voluntates. pag. 274. n. 12.

Beneficia denegantur excommunicatis pag. 278. nu. 2.

Beneficium Electionis fore non habet personam privilegia tam additionis rationum & reliquorum solutionis p. 280 nu. 1 & p. 281. n. 3.

Beneficium absque quando distributionem quotidianam percipiant p. 316 num. 5. & quod si sit infirmus. nu. 8.

Beneficium cessat instanti persona, quæ locum suum beneficium p. 317. n. 12.

Beneficium avari potentius est beneficium absque p. 328 nu. 41.

Beneficia quando habent privilegium fore Ecclesiasticum pag. 174 n. 13. & de illarum ratione Sacerdotis Congregationis. num. 14. & 15.

Beneficia profissa sunt immuni a solutione beneficiorum p. 176. n. 17.

Blanditia exhortationi Dominorum in subditos mittitur appropinquat, & inobtemperantes habentur p. 281. nu. 6.

Bona ingreditur monasterium, idem non nascitur aquiruntur p. 163 nu. 2.

Bona Nonitorum non solvantur pag. 163 n. 10.

Bona captivorum venduntur iussu parentibus pro eorum redemptione, p. 110 n. 4.

Bona ecclesie alienantur pro redemptione captivorum sit & bene fidentem missa beneficiis p. 110 n. 4 & 101.

Bona locorum priorum non possunt alienari absque solennitate p. 131 n. 4.

Bona regularia alienari possunt pro alimentis pauperum, qui propria culpa pauperes creaverunt p. 44 nu. 4.

Bona fidei possessor facit suum suorum p. 347 nu. 18 atque in iura mole fidei, qui autem praesertim heredes ibi. nu. 19.

Bona regularium, & adinum militarium non alienantur absque assensu Apostolice p. 183. n. 23.

Bona impetitorum ob pauperum immo non vitantur si tempore inquisitionis impetrati sit autem p. 216 nu. 13.

Bulla Gregorij XV. de conservatoribus, comprehendit Milites Hierosolymitanos p. 181. n. 12.

Bulla Superiorum Ordinum prohibet ordines inferiores p. 133 n. 21.

Bulla Pij V. rursus titulum Cardinalem Caponetti p. 143 nu. 43.

C *Canonici super numerariis non habet vocem in Capitulo nisi potest insigniri almutis si visiti canonice absque sententia Papae* p. 283. n. 6.

Canonici in obsequio non videntur appellari nisi iterum p. 148. num. 38. & contra nu. 39.

Canonici tantum absque pro firmitate Episcoporum possunt percipere distributiones quotidianas p. 147 n. 40.

Canonici in papillari avari ex dispensatione Beneficiorum promissus, an habet vocem in Capitulo p. 127 n. 3.

Canonici Neapolitani, & alii peramentis, & alia ad Missa sacrificium pag. 148. nu. 41.

Captivi ab hostibus reputantur miserabiles persona p. 109 n. 1.

Capitula quæ in Admonitione Prælati incerte solent remittuntur p. 161. n. 3.

Carere dicitur proximo mansio, appellatur squalor & cruciatus corporis, & de iure canonico loco mortis facit idem p. 119. nu. 2 & p. 120. n. 3.

Carere dicitur omnis locus ex quo quis libere discedit non valet, p. 110. n. 10 & 11. & p. 121 n. 12. & 14.

Caropatris dysfunctionis in filijs pag. 105 n. 5.

Casus dicitur de iurisdictionis ipsius Civitatis p. 332. num. 10.

Castellum dicitur in Regno dicitur, quod natus situdum si non est conuictus p. 303 n. 12.

Cautionem, ubi quis prestare tenetur, si non pro ut valet prestare p. 37 n. 16 & 17.

Cavalla & extraordinary Regia Debono gaudet fore privilegio p. 305 n. 4.

Causa studij dicitur p. 41 n. 8.

Causa pauperum est privilegiata, & pia p. 112. n. 1.

Causa hospitalis dicitur favorabilior causis iustis p. 134. n. 10.

Causa continentie in criminibus non appellatur p. 191 n. 37.

Causa dotis, & studij equiparatur p. 162. n. 7.

Causam causam prestanti puniuntur sicuti per iuriam causam prestant p. 74 n. 1.

Causa quæ separari non potest, dicitur indivisa, sit itam si in factis iuramentis non recipit dissolutionem p. 104 n. 1.

Causa inter consanguineos usque ad quatuor gradum comprehenditur pag. 277 nu. 14.

causa

Causa liquidationum instrumentorum non iudicantur p. 189 nu. 4
Causa constitutionis l. vni. C. quan Imp. inter pap. & vid. ibi si simili persona opprimantur p. 31. nu. 11
Causa ad forum iurisdictionis spectantis in prima instantia sunt decidenda iuxta legem ordinariam infra biennium terminanda p. 34 n. 213 & 4
Causarum irremissibilium alia sunt laevi quidem atrox, & alia grauiori pag. 295 nu. 11.
Causa an dicatur magna, vel minima In diu arbitrio responditur pag. 294 nu. 7. & 8.
Causas uni tantum alia sunt infima pag. 294 nu. 3 alia diuersa, nu. 4 alia media nam 5 & alia maxima nu. 6
Causa alia iusti alia irremissibilis p. 293 num. 1. & qua sit iusti, & qua erit iniusti, nu. 2
Causa est summaria, ubi summa in exitu iuris p. 295 n. 2
Causa alia iustis, alia sunt ordinaria, & alia summaria p. 296 nu. 1.
Causa quando dicatur summaria, ibidem nu. 2 & qua iusta summaria sine agitando a nu. 2. vsque ad 39
Causi habet electionem fore p. 8 n. 9
Causa dicitur morbus in parte corporis p. 80 nu. 8
Circumscriptio requiritur ad excludendum beneficium restitutionis in integrum p. 49 n. 4
Cisioris sunt adaequato legis, iustas ipsius dispositionis p. 250 nu. 8
Cisioris honorum renunciari potest p. 41 n. 1
Cisio quando dicitur simulata facta pag. 252 n. 5. 6 & 7.
Cisioris prout glati non gaudet fore electionis pag. 255 nu. 1. sed de clara, p. 228 nu. 24
Cisioris suo privilegio fruitur, & non identis p. 225 n. 2
Cisioris neque potest executionem implorare quoad iustitiam, & si non potest instrumentum liquidare ibidem nu. 3 & qua sit cautela nu. 4
Cisioris vultus iustitiam privilegii non vitiat p. 226 nu. 5.
*Cisioris mariti non vitiat beneficio cap salubritatis de usur. ibid. nu. 8
 Cisioris facienda in iudicis, ibid. nu. 12 & responditur eadem persona cum eadem ibid. num. 13
 Cisioris potest appellari debitorem*

pag. 229 num. 14
Cisioris ex consensu habet privilegium iudicis p. 228 nu. 25
Clausula iurisdictionis (omni legum auctoritate) maxima potentia, & vigore habet clausula, quibus iurisdictionis censuatur p. 43 n. 36 & per distictum d. nu. 37 vsq; ad nu. 43
Clausula ubique locorum, quicquam iustitiam patitur p. 307 n. 4. & 5
Curialis Regiarum Auditoriarum Regni gaudet privilegio fore p. 331. n. 3
Clausula (salvo iuri) quid operetur pag. 313 n. 1
Clausula (salvo iuri) facta continetur idem iudicium p. 314 sub nu. 4
Clausula (salvo iuri) obstat ora longiorum, ibid.
Clausula pragmatice, & amplissima non derogant privilegio l. vni. C. quando Impus p. 228 num. 1.
Clausula (in reliquis) comprehendit omnia contenta in instrumentis p. 240 nu. 4
Clausula generalis non derogat privilegio in corpore iuri clausula p. 230 n. 4
Clausula derogatoria quorumcumque privilegii non derogat privilegio nisi relictum, ibid. nu. 2
Clausula, metu proprio, parit plures effectus p. 234 nu. 1. sed non iura ius alterius, ibid. nu. 5 nec supplet defectum intentionis, num. 4
Clausula, non obstantibus, tollit privilegium in corpore iuri non clausula p. 235 n. 3 & illa quae sunt similia, ibid. nu. 5.
Clausula, quorum tenores habet vim spiritualis expressionis cum omnibus suis qualitatibus p. 236 nu. 1. & 2. & habet vim ac fititur iustitiam, ibid. nu. 3 sed vide pag. 237 n. 6
Clausula, quorum tenores non comprehendit potestatem ligandi fore p. 236 n. 5.
Clausula in terra silentis habet vim spiritualis derogationis p. 237 n. 2
Clausula, in terra silentis refertur ad ius & non ad factum, ibid. nu. 3
Clausula, pro expressis habent non operatur in praedictum miserabilem personarum p. 238 n. 1.
Claritas obsequatur indulto probari virginem, & vultum duxit, non tenetur p. 29. sub nu. 3.
Claritas si coniungat ad Ecclesiam & ibidem renunciat clericali, non potest extrahi a suo prelato p. 249 n. 5.

- Clericus* nō gaudet immunitate Ecclesiastica. p. 110. nu. 6.
- Clericus* habet electionem fori, etiam si sit prima iunctura iuratus. p. 141. num. 3 & 3. Si d. an tunc requiratur requisita Concilij Trid. sess. 24. c. 9. de reform. negotij dicitur. Auctor. num. 6. Et etiam si sit interrogatus. & solenniter. n. 10 & 13
- Ecce* illam non habet pro bonis pro prijs. nu. 17. sed bene pro patrimonialibus. n. 18 & profuturibus beneficiis. nu. 20. & quid si bene habuit privilegium ab illis altum. nu. 16
- Clericus* est probandus p. 149. nu. 1. & 3 & quando presumatur nu. 4. 6 & 7
- Clericus* non promittit a matre. p. 149 nu. 2
- Clericus* negatius qualiter probetur. ibid. nu. 4
- Clericus* qualiter probetur. p. 150. nu. 9 10. 11. 12. & p. 151. nu. 16 & 19
- Et structur in Regno missus. p. 151. nu. 1
- Clericus* inter personas miserrabilis reputatur. & est de numero pauperum. taliter quod ligatur ligatum pauperibus distribuendum. potest clericus distribuere. p. 141 nu. 1
- Clericus* gaudet beneficio sap. Odoardus quatenus non iuravit in habitu. & con. jurans dicitur servus vel beneficium habet. p. 141. nu. 10. si quis illam in primi legio canonis concludatur. ibid. n. 11.
- Clericus* bigamus qui dicitur. & quibus privilegium gaudet. p. 146 nu. 3
- Clericus* impius non vincit clericorum appellationi. p. 147 nu. 32
- Clericus* pro bonis Ecclesia. vel patrimonialibus in tantum habet fori electionem. in quantum ad se violentia. rapina. vel fraud. p. 148 nu. 44
- Clericus* dicitur Nobilis quoad penam. p. 123 nu. 20
- Civitas* & si sit privilegiatus tenetur id parere. p. 124. M. C. 20 qui an sit in observantia. p. 14 nu. 1. & 2.
- Civitas* ad informandum relaxari non debet. In casu parvi momenti. pag. 192 nu. 7
- Civitas* ad recognoscendam apocam non potest forum delinere. p. 164 nu. 1.
- Civitas* Civitatis. & vicorum idem habent demeritum. p. 332 nu. 14
- Civitas* Neapolitana dicitur infans et exposita. p. 339 nu. 32 ibi licet filij expositorum non gauderent. ut oriundi. ibidem num. 33.
- Civitas* alibi gaudens privilegio civitatis originaria. p. 335 nu. 9 & sublimitas contra iurisdictionem. p. 336 nu. 20 licet sit in possessione iurisdictionis. & Debenam. nu. 21. vidi nu. 15
- Civitas* in dubio. qui presumitur illius civitatis in qua habitari reperitur. p. 336 nu. 12
- Civitas* Neap. potest creare civem per allectionem. p. 336 nu. 19
- Civitas* appellatur inter hominem iure solutus. p. 103 nu. 3.
- Civitas* non vincit appellationem Diocesis in materia ecclia. p. 148 nu. 34.
- Civitas* Neapolitana an dicitur si. qui est ortus extra Civitatem Neapolim in aliquo parit. in qua parentis non constituitur demeritum. si dicitur transmitti. ad tempus si abibant ibi moram. p. 339 nu. 34
- Civitas* quando. & quibus iocundis possit. & qualiter acquisita amittatur. p. 340 sub nu. 39 & an taliter acquisita transmittat ad filios. nam 39 remissus.
- Civitas* ex quibus contrahitur. & an iuratur a Regi assumptus in ius Neapolitanam gaudet iisdem privilegiis quibus gaudens Neapolitana si alibi constituit. remissus p. 341 nu. 41
- Civitas* acquiritur per transitionem Demeritum. dummodo hoc sit verum. & non falsum. ad id quod in loco originis commoret non potest. p. 335 nu. 1. nisi ibi commoretur. nu. 2 vidi nu. 24
- Civitas* acquiritur adoptionem qua etiam laici amittit dicitur quatinus daret ad se. ibid. nu. 6
- Civitas* acquiritur per allectionem ibid. nu. 8. & p. 336 nu. 18
- Civitas* originis non amittitur per cessum a patria. & translationem in locum alium. p. 336 nu. 16
- Civitas* habitus extra matrimonium est prohibitus. p. 104 nu. 4
- Collator* Apostolicus nō habet ius pro spolijs in beneficijs ad collationem Regis iustitiam. p. 150 num. 10
- Colligis*. & Confraternitates. per laicos riguntur duntaxat secularia. p. 158 nu. 6. nec pro loca duntaxat. nu. 7.
- Colligis* scholasticorum dicitur pium. p. 162 num. 12 & quando dicitur religiosum. nu. 13
- Colligis* Declaram iuxta opinionem Auctoris competit fori electionis beneficij. p. 104 nu. 7
- Colligis* sine Sedile competit refectione in iure.

I N D E X.

integram, ibid. nu. 3. 4.
 Collegiorum. Venerabilium, & Sedilib.
 ius patronatus, qualiter probetur, ibid.
 nu. 6.
 Communis causa cum exempta generat
 exemptionem. p. 189. nu. 4.
 Commensales, & familiares Regis quem
 Iudicem habent p. 315 nu. 2.
 Compromissum petam contra privile-
 gatum quod eligerat forum in quoniam
 loco sit faciendum p. 277 nu. 15.
 Compensatio pro suo interesse, non opponit
 exceptiones declinationis. p. 270 nu. 2.
 etiam si sit clericus. p. 271 nu. 3.
 Communitatis totum contentum in constituti-
 one contagalem, & mutat Regula sub-
 stantiam. p. 185 nu. 33.
 Compromissum ubi est sciendum non de-
 bet fieri cum effusario. p. 216 nu. 10.
 Conditio aditum non fit deterior ex admis-
 sione. p. 271 nu. 6.
 Condemnatus ad relegandum si post sen-
 tentiam per aliquod tempus car-
 ceribus detineatur et in relegatione ad-
 potatur. p. 124 nu. 2.
 Conditio statum defilem habetur pro de-
 fectu. p. 201 nu. 7.
 Concessum capiti dicitur etiam concessum
 membris. p. 332 nu. 14.
 Concessio Principis facta civitati, exten-
 ditur ad comites. p. 333 nu. 19.
 Concessio capiti dicitur obsequium, cum ad-
 locutione. p. 274 nu. 16.
 Concessio testis alius, & si qui dicitur ob-
 sequium ad nepotes, & ad descendentes.
 ibid. nu. 17.
 Concessio generalis non extenditur ad ea,
 qua specialiter exigit concessio. p. 233
 nu. 15.
 Concessio iurisdictionis cum derogatione
 eligitur, ex certa sententia, cessat fore
 electionis privilegium. p. 237 nu. 1.
 Concessio una, alius datur concessum com-
 muni aliud, quod requiritur ad illud, &
 consequenter, vult, & antecedens,
 p. 31. nu. 9 & 10.
 Concessio officia dicitur concessa facultas,
 portandi arma p. 36. nu. 11.
 Concil. Trid. s. 34. c. 20. ubi incipit cau-
 sas, qua iuxta canonicas constitutiones apud
 Sedem Apostolicam sunt tractanda, an
 possit compromittere dispositionem lex,
 in l. vii. & Quando Imper. inter pa-
 pill. & vid. pag. 34 nu. 5 & 6 & p. 35
 nu. 13 & 15.
 Concil. Trid. considerat, ne litigiosus trahat-
 ur extra Promissionem. p. 33. nu. 27.

Concil. Trid. non substat legitimos ma-
 dos quibus ex curia de possessione qua for-
 titur forum p. 16. nu. 14.
 Concubina privilegati non gaudet privi-
 legio sui concubarii. p. 204. n. 1.
 Concubina clericus qualiter fortitur fore
 eiusdem adem. nu. 2. & 3.
 Confessio parens aduersa, non statuit su-
 per titulo clericatus, quoad fundum
 titulum p. 152 nu. 14.
 Confessio in instrumenta leuata plene
 probat pro absentem consentiente. p. 198
 nu. 16.
 Confessus per torturam filij dicitur con-
 fessus in tormentis. p. 10. nu. 20.
 Confessio facta coram Iudice incompeten-
 ti est invalida, non sufficit ad condum-
 nandum. p. 22. nu. 16 & 17.
 Confraternitas, sive Oratorium, & Billa
 rita gaudens electione fore. p. 157 nu. 1.
 sed vide nu. 5. & de iure, vi. nu. 3.
 Confraternitas, & Billa rita dicuntur,
 loca pia, & gaudent Beneficentia fore,
 p. 157. nu. 2 & 3.
 Confusio ad civitatem gaudet immu-
 nitate Ecclesie, sic etiam confusio ad
 portum Ecclesie. p. 195. nu. 10. & 12.
 Contractus contraxit contra domum viri
 conjugum, praesumitur. pag. 202.
 nu. 16.
 Connexum dicitur quod imperfectum
 alterius trahit. p. 194. n. 2.
 Connexa reputantur, quorum unum ab
 altero dependet, & qua sunt individua,
 nu. 4 & 8.
 Connexum dicitur capitulum quando ip-
 sum solum factum cum sum qualitati-
 bus continet. p. 195. nu. 15 & 16.
 Connexa vocantur quando unum est al-
 terius consequens. ibid. nu. 18.
 Compromissus quicquid regatur, pag. 22.
 Compensatio non fit ipso iure si patur,
 p. 26 nu. 8.
 Conservatorium puellarum gaudet pri-
 vilegio electionis fore. p. 158. n. 1.
 Conservatorium asimilatur universitati,
 ibid. nu. 2. & gaudet privilegio pia
 causa. nu. 3.
 Conservatorium gaudet immunitate Eccle-
 siae. p. 157. n. 7.
 Consanguinitas est probanda ubi petitur
 compromissum. p. 37. nu. 9.
 Consensio in Iudicem quis non consistat
 per cautionem de iudicio fieri. pag. 256.
 nu. 2.
 Consensio liti gaudet beneficio electionis fo-
 ri, domo tamen causa sit individua
 si

- Et deductio ne agatur, ibidem num. 8.
 Debetor iuratus tenetur cautionem de iudicio fidei, & iudicatum solando dare. p. 256. nu. 5.
 Decanus, vel Archidiaconus praefatus Episcopae, non habet praeminentiam in administratione, & gubernatione ecclesiae, p. 264. nu. 16.
 Dilectoria fori, an & quando datur ad versus episcopos, p. 264. nu. 2. 3. 4. 5. & 6.
 Dissolutus habet fori Electorum privilegium, p. 25. n. 1. & declaratur ibid. na. 4.
 Dissolutus excluditur a possessione honoris, p. 125. sol. nu. 4. 7. 8. f.
 Dissoluti an gaudent miserabili beneficio effusionis honorum, p. 125. nu. 3. & contra eos plures poena sunt de iure natura ibidem num. 2.
 Decretum in alienatione honorum papali, si interponendum cum causa cognitionis, p. 207. n. 15.
 Dissolutum vique restat in alienatione rerum fidei, p. 127. na. 4.
 Dissolutum Vicarii VIII. circa iurisdictionem Regularium ad monasteria in malum comprahenda, Missus Hierosolymitanus, p. 182. n. 15.
 Dissolutum per quos Iudices possunt cognoscere, p. 245. nu. 3.
 Dissolutum ab ebreis commissum expianatur, p. 126. n. 2.
 Dissolutum de furto patrato non punitur, p. 127. n. 2. & 3.
 Delinquens cum consanguineis suis obtinet dispensationem pra. matrimonio, non gaudet dispensationem, p. 347. n. 16.
 Delinquens carnaliter non punitur, p. 313. nu. 2.
 Demoniacus reputatur miserabilis persona, p. 124. sol. 2. nu. 1.
 Demoniaci non possunt ordinari, pag. 124. sol. 2. nu. 2. & si post promotionem talis morbus supervenerit, an ad alios ordines promovere debeant, ibidem. 3.
 Demoniacus delinquens an puniri possit, p. 125. sol. 1. nu. 4.
 Diminutione se ipsam nullus tenetur, nec uxor maritum, p. 198. nu. 13. & si q.
 Depositarius cogitur restituere depositum per Iudicem, de cuius mandato facta est, p. 312. nu. 2. si d. declaratur vi. nu. 3.
 Destinatio habetur pro reposita, p. 201. nu. 8.
 Directum non censetur beneficium restitutionis in integrum per generalem derogationem, p. 233. nu. 13.
 Directum non censetur privilegio optandi beneficia reservata, nulla de conventionibus facta, ibidem, nu. 14.
 Derogatio privilegiorum, quorum specialiter mentio facta non est, non comprahendit privilegium eligendi fori, p. 235. nu. 6.
 Derogatio expressa est necessaria, ad hoc, ut comprahendatur privilegium Electionis fori, p. 239. nu. 3.
 Dilecti (omnes) isti universales, & nihil excludit, & comprahendit ea, quae alias non comprahenduntur, p. 35. n. 21. & 22.
 Dilecti (proferunt) quid amportet, p. 2. nu. 33. 34. & 35.
 Dilecti (sive) in privilegia Principis, augmentantur, ut in p. 101. p. 274. n. 13.
 Dilecti (pro.) quatuor intelliguntur in beneficiis, si Principum, ibidem, nu. 14.
 Didacus Castellanus Praetor Hispaniae Excellentissimus Datus Alti Alti, Regno Portugisae Secretarius, & A. clares Aunianus commemoratur, pag. 178. nu. 9.
 Diffinitio in iure est periculosa, p. 64. sol. 2. nu. 1.
 Dilatio ad Dominum concludendum Procuratori absintu datur, p. 345. nu. 3. nisi petatur qualitas ibid.
 Delicta: o. ad probandum verbum, qua dari debeat, p. 32. n. 6.
 Dilatio concessa debitori non prodest siletijs fieri, p. 224. sub nu. 17.
 Delationis omnes sunt exhortanda ubi agitur de alimentis, p. 298. sub nu. 23.
 Delatio quinquennalis, quodvis conceditur, p. 263. n. 1. & quid si debitor non offereat velle sedere bonis ibidem, nu. 2.
 Dispensatio non esset essente causa dispensationis, p. 267. n. 10.
 Dispensatio quoad bigamiam a quo fit impartanda, p. 145. n. 14.
 Dispensatio valet, si error committitur in nomine illius, cui imperatur illa, p. 241. nu. 7.
 Dispensatio debet fieri in specie derogatus Bulla Clem. VII. p. 233. n. 11.
 Dispensatio generalis, parva, non comprahendit, p. 292. n. 8.
 Dispensatio laicorum de iudi. adducitur, pag. 191. n. 19.
 Dispensatio Principis generalis, generaliter est intelligenda, p. 273. n. 8.
 Dispensatio dicitur favorabilis si per eam quatuor bigamiam consilietur, pag. 277. n. 12.
 Dispensatio S. C. T. cap. 16. de regul. si 23 est servanda per Missus Hierosolymitanis ubi

I N D E X.

eratina, pag. 251. num. 1. & 2. At fecus
frefcio apparet facta in fraudē, pag.
251. n. 3.
Electio fori: impetit tam in caufis civilibus
quam in criminalibus. p. 244. n. 1. quid
quid contrarium, n. 3. etiam fi delicta
fint per uia. n. 10. ut fi agatur de offi-
cio n. 1.
Electio fori privilegium quorfum datur,
p. 244. n. 4.
Electio fori effat in crimine raptis ag. 247
n. 2. vel in crimine baris. n. 23.
Electio fori denegatur in casibus in quibus
fpiritualis Iudex eff deputatus, p. 241.
n. 1.
Electio fori non competit miserabili per-
fonæ cafu abiter offensa. p. 243. n. 1.
Electio fori non datur contra curiales: Tri-
bunaleum. p. 311. num. 1. fid. del. ra non
procedit quatenus non affifunt Tribu-
nalia. n. 1.
Electio fori non allegatur contra comen-
falem, & familiare: Regle p. 315. num. 1.
etiam fi obfifens. num. 4. & qui pro nego-
tione. n. 5. & 10.
Electio fori beneficium: non potest alle-
gari a Iudae. p. 320. n. 1. nec ab infideli
n. 3.
Electio fori beneficium: effat inter aqua-
les, nam conqueffantur privilegio. p. 311.
n. 1. & amplius. ut n. 11. & 13. fid. iure
communi diftinguitur sub n. 14. & fiquad. 23.
Electio fori effat in caufis Neapolitanorū,
p. 329. n. 1.
Electio ad aliquē honorem in Civitate Nea-
polite gaudent illius Civitatis privilegio
p. 330. n. 7.
Electio fori competit miserabilibus, qui pro
pria culpa in miferabilitatem inciderit, ut,
p. 314. n. 1.
Electio fori effat quando apparet privile-
giatus perfonæ, ad agere caufa defatigā-
di colligantes. p. 345. n. 14.
Electio fori competit clerico, non folum fi
ff offenfus in propria perfona, fid. etiam
in agendo pro iniuria facta confanguini-
mo. p. 142. n. 14.
Electio fori competit Monti Pauperum, fi-
ud Pietatis. p. 160. num. 1.
Electio fori competit oblati. p. 169. n. 1. fid.
declara. ut n. 4. & 6.
Electio fori datur privilegiatis, non obfen-
te quod Baro habeat primas, & fien-
dos caufas. p. 231. n. 1.
Electio fori comprimit vaffalle qui fuit
privilegiatus. p. 235. n. 1.

Electio fori effat in caufis minimis. p. 191.
n. 1.
Electio fori non datur in caufis exequuti-
vis. p. 295. n. 1.
Electio fori non competit privilegiatis in
caufa fudali. p. 301. n. 1. & fecus de iure
communi. p. 301. n. 5.
Electio fori effat in caufa reconventionis,
p. 303. n. 1.
Electio fori fpeffat ad eum, qui habet privi-
legium, ut poffit convenire coram pluri-
bus Iudicibus. p. 171. n. 1. in alternati-
vis electio effat conveniens ibid. n. 3.
Electio fori datur ubi miferabilis perfona
eff laudata in Auditorio. p. 275. n. 1. ad
contrarium, num. 3. & declara. ut n. 8.
9. & 10.
Electio fori beneficii le rinuiliari an poffit,
p. 39. n. 1. & p. 41. n. 10.
Electio fori, & carere a p. p. ut premie-
giatus potest pponi in quacunque parte
iudicij. p. 30. n. 4. 5. & 6. & amplius. p. 311.
n. 1.
Electio fori effat, ubi agatur de caufa quin
quennialis dilatio. p. 261. n. 3.
Electio fori facta non effat effante caufa,
miferabilitatis p. 266. n. 1. quidquid
contrarium n. 2. utum fuerit litis
contreffata. p. 168. n. 10.
Electio fori privilegium non potest al-
legare in caufa fuffaleum. p. 281. n. 1.
nifi alium non fit utant ut p. 284. n. 1.
Electio fori non potest opponere ubi agatur de
liquidatione infirumentorum. p. 288.
n. 1.
Electio fori an detur ubi pro Parte aduer-
fa petatur compromiffum p. 276. n. 1. &
& p. 177. n. 13.
Electio fori denegatur eximianato, pag.
278. n. 1.
Electio fori non datur in Tribunalibus Ec-
clefiasticis ficut in Tribunalibus facula-
ribus p. 34. n. 1. & p. 35. n. 12.
Electio fori fi effa ffat, im fumi legata manet
Iudex p. 52. n. 1.
Electio fori effat in cafu obligationis com-
vatus. p. 255. num. 1.
Electio fori datur privilegiato, & fi prius
alio alium Curia p. p. fuffat Procur-
ratorem p. 159. n. 1.
Electio fori quid fit. p. 4. n. 2. & p. 5. n. 6.
Electio fori facundo eff coram Iudice com-
petenti, qui habeat potestatem in con-
fentibus, aliter non valet unde eligens forum
Regiam Auditoriam, Provinciam non fun-
tem auditur. p. 11. n. 12. & p. 13. n. 20.
Ele-

Beneficio fori à Curijs Ecclesiasticis factum
da esse in Curia Romana, vel saltem illu
briffim Nuntij, p. 14 n. 25.
Beneficio facta de clerico ad cappellam va
riari non potest, si intrinsecus iuramen
tum, p. 12. n. 13.
Eligendi sepulchrum cum iuramento, illam
mutari nonquit, p. 12. n. 4.
Emptori à fisco iudicij nisi alii habent pro
reempta p. 290 n. 4.
Empolitana iessans à solutione canonis quâ
de iudiciis tunc suo, p. 16 n. 3 & quid in
feudataria committenti feloniam, n. 6.
Eo modo quo iudicatur de Civitate, indra
tur de toto termino. & territorio illius
Civitatis, p. 331. n. 12.
Episcopus non potest esse Iudex ubi transla
tur de proprio qualis, p. 310 n. 4.
Episcopus quando non citatur rubeo, &
manilla, p. 217 n. 19.
Episcopus dicitur caput Christi, p. 147. n. 27
nisi comprehenduntur sub generalitate,
n. 28. & dicitur esse in culmine dignita
tum, n. 29 & 30.
Episcopi dispensant ad pias causas per dis
cretionem sub interdicto, p. 166. n. 9.
Eremita dicitur persona iustificata, pag.
176. n. 1. & gaudet privilegio clericali
n. 2. & forum iurisdictionis sortitur,
sed vidi n. 6.
Eremita obfervans in professione dispositio
nem Concilij f. 13. de regul. 1. 16. ibid.
n. 3.
Eremita unde dicitur p. 177 n. 1.
Eremitarum genus duplex, ibid. n. 2. 3. 4.
Eremita qui nullam proficitur Religionem
ibid. n. 4. nec habent terrijum modum,
ab interdicto approbatum, subsunt Curijs
familiaribus & sunt subiecti oneribus, p.
178. n. 5 nisi gaudens privilegio canonis,
n. 6.
Eremita profugus vocatur, qui nullo subest
superiori, ibid. n. 7.
Error nominis vitiat dispositionem nisi al
ter consensit de voluntate legantis, p. 141.
n. 3.
Error in nomini non obest ubi consensus de
corpore transigit, ibid. n. 1.
Error nominis, et cognominis resignantis
non vitiat publicationem, ibid. n. 6.
Error decessus, quando vitis gratiam, ibid.
n. 8.
Executio post tria conformis sententia
quando non fiat, p. 26. n. 9.
Exceptio d. bei proponi per accipientem,

vi proposit. 27. num. 14 & 15.
Exceptio opposita habetur pro prolata,
quo usque ius probatio pendet, pag. 36.
n. 3.
Exceptio declinatoria fori, et an censetur
vincula per propositum ad vltiora, p. 37.
n. 4 & vnde, n. 5. & 6. ubi consultationi
opinionum recurrit.
Exceptio declinatoria fori in causa recon
ventionis non opponitur, p. 305. num. 2.
siavisi Iudex corruptionis sit incompete
nt. n. 3. & siavisi privilegiatus vel
let à sua pitione desistere, pag. 306.
n. 4.
Exceptio dilatas regulam, p. 35. n. 4.
Exceptio usurarum competit fideiussori, p.
211. n. 11.
Exceptio quod melius causa compitis fide
iussori p. 222. n. 13.
Exceptionis compitis principalis iurant
fideiussorem p. 222 n. 14. & ibid. n. 19 &
etiam principalis iurante, ibid. n. 14.
Exceptio remissionis iurandi compitis fide
iussori p. 222 n. 18.
Exceptiones ita persona roborentis prole
fideiussori quando alius inutilis redder
tur exceptio p. 223 n. 20.
Exceptio personalis non compitis fideiussori
et. ibid. n. 21. & 23.
Exceptio declinatoria fori est personalis,
p. 225 n. 8.
Exceptio in roborentis persona & non rei non
transit in singulari fuisse forem, ibid.
n. 9.
Exceptio ubi non officas obligationem, sed
repleti personam, non obligat testimonio,
ibid. n. 11.
Exceptio notoria admittitur adversus eum
sive bullarum, p. 38 n. 21.
Exceptionis de non nutrita pitionis pro
batur debet p. 57 n. 8.
Exceptio illegitimitatis persona nunquam
respondet p. 56 n. 4.
Exceptionis illicitem illegitimum ad huius
etiam non esse legitimum atque debet pro
batur minorum atque, p. 70. n. 5.
Exceptionis non esse locum restitutioni in inte
grum debet probare maiorum atque,
p. 70. n. 4.
Exceptionis quantum fieri potest restrin
genda sunt, p. 33 n. 6.
Baptismo contriti fratris minoribus non
extinguitur ad forem iustitiam ordinis,
p. 33 n. 10.
Exceptio iuramenti expensarum datur pro,
p. 237 n. 1.
Exceptio in qua terminatur, ultra quâ facere
potest

potest opponitur etiam post sententiam, p. 10. n. 7.
 Exceptio opposita in vim declinatoria op-
 poni potest quandoque p. 50. nu. 10.
 Exceptio ista idcirco tunc communis, & idcirco
 odiosa, p. 72. n. 3.
 Exceptio qua principali tempore, debetur
 etiam subsidiaria, p. 111. n. 6.
 Exceptus vigore Camere oblationis,
 an idcirco mittatur coram Ordinario, p. 256
 n. 7.
 Excommunicationis aclus, & passus parti-
 cipationis Sacramentorum privatur,
 p. 278. n. 3.
 Excommunicationis diuturna officio, & Mis-
 sam visitari nequit ibid. n. 4.
 Excommunicatus agere nequit iustitiam, p. 279.
 n. 6.
 Excommunicatus non potest in iudicio
 comparere ibid. n. 9.
 Excommunicatus instanti dissolutione quando
 fieri possit non istius pars, p. 28. n. 19.
 Excommunicatus arguitur voluntas, pag. 24
 n. 8.
 Exponentis partes sicut priores reputan-
 tur, p. 83. n. 4.
 Expressum aliquod esse, & haberi pro im-
 pressum dicitur, si sit animum, p. 166. n. 4.
 Expressum continetur sub generalitate,
 p. 234. n. 2. si id quod id procedat, ibid.
 n. 23.
 Extradita, & Consecrationis visitan-
 tur per Episcopos, p. 158. n. 4.
 Extorsio fit in favorabilem, hinc lex sa-
 cratorum loquitur, p. 112. n. 16.
 Extorsio de casu ad casum, & de persona
 ad personam non datur, p. 142. n. 9.
 Exclusio inducitur a statuto non extenditur
 nisi ad expressum, p. 142. n. 9.

F

Favilligari, & ferrari quando ex-
 pilli possunt dicitur, p. 162. n. 11.
 Favillatus Auditori Camera ad quem-
 nam retineatur, p. 255. n. 3.
 Favillatus Auditori Camera continent
 derogationem omnium privilegiorum,
 ibid. nu. 6.
 Fidei non detrahatur ab ecclesia, p. 322.
 n. 8. nec de legatis ad pias causas, ibid.
 n. 9.
 Fama ut prohibet licitationem debet esse an-
 tiqua, p. 132. n. 1.
 Familiaritas ex discessu à Curia, an amittitur

tatur & familiaritatis continuatio an
 presumatur, pag. 318. num. 14.
 Familiaritas dicitur à familia, ibidem
 nu. 1.
 Familiaritas duplex, ibid. n. 2.
 Fatuus dicitur mirabilis persona, repu-
 tatur minor, & in alienatione sui bo-
 norum requiritur iudicis decretum,
 p. 131. n. 1. & 2. Tiliari nequit, ibidem
 nu. 3.
 Fatuus idcirco potest primum, & secundum be-
 neficium, ibid. n. 6.
 Fatuus debet esse vir, & gravis ut opi-
 natur, ibid. n. 4. & 5.
 Fatuus quandoque iustus & quandoque gra-
 vis, p. 132. n. 4.
 Fatuus quidam dicitur, ibid. num. 2. 3.
 & 4.
 Favore publico ista brevis ratio, p. 156.
 Fama non extenditur in Regno ma-
 ioribus nobilibus, p. 27. n. 11.
 Fidei omnia à Rege concessa possunt de-
 sti nobilibus & legibus, p. 204. n. 19.
 Fidei quatuor nata sunt ad imitari pri-
 vorum & stipendiarum, p. 304. n. 12.
 Fidei iusta traditur in Regis Ca-
 mera, p. 102. n. 3.
 Fidei iusta duplex proprium, & impro-
 prium, ibid. n. 23.
 Fidei quatuor nata sunt quid sit, p. 303. d.
 n. 1. usque ad 15.
 Fidei quatuor nata ubi, ibid. n. 2. &
 quare rigidebantur, ibid.
 Fidei noviter factum, & per Regem,
 immensum, potest esse quatuor natum, ibid.
 n. 11.
 Fidei quatuor nata non potest haberi
 nisi à Principi, & tunc tunc, ibidem,
 n. 13.
 Fidei iustis vultu potest beneficia auth.
 præsenti C. de fidei iustis, p. 41. n. 16.
 Fidei iustis dicitur una, eademque, persona
 iam principali, pag. 221. n. 1.
 Fidei iustis præsenti iustitiae non potest
 caritari, ibid. n. 2.
 Fidei iustis in duriorum causam non obli-
 gatur, ibid. n. 4.
 Fidei iustis non extenditur ultra contra-
 ctum a iuratore, ibid. n. 5.
 Fidei iustis obligatio ista actio priora pri-
 ncipali, ibid. n. 2.
 Fidei iustis si sit similis, in iuratore Ma-
 riano, ibid. n. 7. & si sit Villano pro-
 videtur, ibid. n. 8.
 Fidei iustis in iustitiam habet privi-
 legium principalis, ibid. nu. 12.

Hb Fidei iustis

INDEX

- Fidus* miserabilis persona non gaudet fori si sitis p. 223 n. 21.
Fidus fori sitis non gaudet privilegio fori p. 224 n. 24.
Fidus fori sitis laici non gaudet beneficio isop. Odeardus p. 224 n. 27.
Fidus fori pro suo aliquid in officio soluti praestantur in is officio tenentur p. 290 n. 5.
Fidus denigatur in communis, p. 279 n. 7.
Fidus Electorum & Claustris Nisep prebat similitudinem ipsius Civitatis p. 340 n. 38.
Fidus in iuramentis cum iuramento praestantibus fratribus, si illi moriuntur an fore de non obstantis iurata renuntiationem p. 80 n. 27.
Fidus in parte patris est difficultis probationi p. 217 n. 4.
Fidus mulierum famam conignat probari, ibid. n. 3 & quid sit an. 4. v. 4. ad 11.
Fidus non probatur per modum quibus supra, nisi alia infirmitas admittatur, p. 218 n. 12.
Fidus denigatur est probanda ubi agitur de patre, baridus patris p. 21 n. 13.
Fidus non probatur quid sit articulus, ibid. n. 14.
Fidus non fama ubi viget qah conmissi ut in quibus p. 218 n. 14.
Fidus in causa patris non habet in praesentibus p. 203 n. 7.
Fidus potest iurari loco patris praesentibus ibi p. 2. 6 n. 8.
Fidus vultur privilegio fori quo & pater & mater pag. 207 n. 1. & pag. 210 n. 22.
Fidus in causa dicitur causa patris pag. 208 n. 4.
Fidus in praesentibus patris personam, ibid. n. 7.
Fidus iuramentum qui iuramentum bonis iuramentis ubi baridus gaudet officio honorum, ibid. n. 8.
Fidus dicitur dominus in causa patris, ibid. n. 11.
Fidus dicitur vultur ad bona patris continuatio p. 209 n. 14.
Fidus patrem baridum dicitur iurare non iuratur, ibid. n. 17.
Fidus aliquando praestantur ob causam patris p. 210 n. 21.
Fidus qui dicitur, & an naturalis quoad iuramentum vultur applicatio filii, rum, p. 211 per totum.
Fidus quando dicitur habitare cum patre p. 215 n. 57.
Fidus potest iurari ad infantiam patris p. 216 n. 61.
Fidus iuramentum qui dolo vultur est privatus beneficio quod cum eo p. 216 n. 7.
Fidus iuramentum non vultur beneficio Matris domini contra alium filium famulorum p. 322 n. 4.
Fidus non solum in causis iuramentis in antea ut iam de applicatione iuramentorum, aliquid quodque iuramentum iurari de re potest fiduciam in finibus pag. 63 n. 3.
Fidus in potest sanguinolenti appellatur, p. 83 n. 3.
Fidus subrogatur in locum patris, p. 227 n. 21. & quando id praestatur, pag. 228 n. 22.
Fidus Alitum Hicrelymitanorum dicitur iuramentum, si istum & filii fratrum Capellanorum, p. 280 n. 7. in. 1.
Fidus iuramentum est fori iuramentum, pag. 289 n. 1.
Fidus privilegium transiit ad fiduciam, p. 210 n. 10.
Fidus in iuramentis fidelibus habet iuramentum spiritus p. 289 n. 2.
Fidus in Auditoribus laudatur vultur privilegio fori, ibid. n. 3.
Fidus non vultur infantia capta per privatum suum auctorem, pag. 290 n. 6.
Fidus appellatur a iuramentis lata contra privatum suum auctorem, non immutat iuramentum si praestantur coram iudicibus applicationem, p. 291 n. 8.
Fidus non vultur personas iuramentum, ibid. n. 9.
Fidus quando afficit tantum filii, an patris iuramentum iuramentum patris, ibid. n. 10.
Fidus delinctoria non habet locum in causa iuramentum, p. 302 n. 2.
Fidus iuramentum contra locatorem Regia Dobana, p. 304 n. 1.
Fidus privilegium non amittitur per iuramentum de solvendo iudicatum, p. 306 n. 3.
Fidus privilegium non potest allegari de depositario, p. 312 n. 1.
Fidus iuramentum privilegium concessit facilius superioribus & idcirco immunitatem potest p. 42 n. 27.
Fidus delinctoria de bet opponi in integrum iudicium, p. 49 n. 1.

Ferris

I N D E X.

*Uti in leatione, sententia suspenditur per
exceptionem clericali, p. 141. n. 3.*
*Forense, & alienigena quidam vocatur,
p. 109. n. 3 & 4 & an differat à pere-
grino, ibid. n. 4.*
*Forum elij potest etiam in secunda in-
stituta, & qua ratione, p. 11. n. 15 & 15.*
*Forum distans non habet privilegio
suscipiendi lites capta cum disuncto, p.
260. n. 1. & quid si sit non sit contentata
cum disuncto, p. 261. n. 11. & quid si in
stantio sit perempta, ibid. n. 13. &
quid si esset nulla, ibid. n. 16.*
*Forum quod fuerit ratione distans, pag.
244. n. 4. & ideo delinquens illi remis-
tendus ad locum distans, n. 5.*
*Forum quod sit distans à defensori, p.
potest declinare à defensore, pag. 275.
num. 1.*
*Frater quondam alterius frater beneficio
utatur, p. 119. n. 1.*
*Fraternitas probatur per famam, & per
testium, p. 220. n. 1.*
*Fraternitas probatur isdem modis qui-
bus & fuerit, ibid. n. 2.*
*Fraternitas ex numeratione probatur,
ibid. n. 3.*
*Fraternitatem quoque possessione existens
vincitur ab onere probandi, ibidem, n.
4.*
*Frater pro honoris proprii defensione oc-
cidentem post aliquod tempus supratorem
fuerit, extraordinaria persequuntur
p. 142. n. 16.*
*Frater S. Ieronimi insignis media Cruce
alio non dicatur, privilegio, pag. 185.
n. 34.*
*Fraus in dubio non presumitur, & ideo
excludenda est, p. 25. n. 14.*
*Fraus, & dolus nulli debent patrocinari,
p. 145. n. 2.*
*Fraus presumitur ubi contrarius est in-
ter consanguinitatem, p. 233. n. 13.*
*Fructus de breui colligendi habentur pro
solitis, p. 101. n. 10.*
*Fructus beneficiorum sunt bona ecclesia-
stica, p. 145. n. 21.*
*Fraus inter partem in remuneratione, quod
presumitur, p. 306. n. 4.*
*Furiosus reputatur miserabilis persona,
p. 116. n. 1 & pag. seq. n. 2. Gaudet fore
electus si non habet dilucida et immen-
sa, p. 127. n. 1. & p. 128. n. 11. Dicitur
insens, & non potest matrimonium
contrahere, p. 127. n. 3. & si aliquid sit
per personam peruersam non incidit in
excommunicationem, & nec in penam*

temporalem, ibidem.
*Furiosus communicatur privilegio mi-
nistris commissis, p. 127. n. 6.*
*Furiosus mentecaptus, & demens, sunt
idem, p. 127. n. 9.*
*Furiosus praesentare in iure patronatus
prohibetur, at si sit si habeat dilucida
interualla, & idem est in renouatione
beneficii solus à fuerit, p. 128. n. 12.
& 15.*
*Furiosus non habens dilucida interualla
fiduciam prohibetur, p. 128. n. 16.*
*Furiosus non habens dilucida interualla
nec doctores, nec testamentum facere potest,
p. 128. n. 13 & 14.*
*Furiosus alius dicens esse, probare tenetur,
p. 129. n. 3.*
*Furiosus habetur esse furiosus, pag. 128.
n. 10.*
*Furiosus existentia est probanda tempore
actus, p. 131. n. 14.*

G

Generali clausula premissis habere
ratum, gratum, & firmum, continen-
tibus ea, quae requirunt speciale menda-
tum, p. 44. n. 47.
Genera regulariter includunt omnes speciei
etiam si in una speciei maior sit ratio
quam in alia, p. 61. n. 1.
Genua consil. 1200. 77. n. 20. recitatur, pag.
184. n. 30.
Glossa litterae de lege ff. de prob. declarat
p. 116. n. 13.
Grauatus in voto, debet consilium in alio,
p. 122. n. 18.
Grui ordini videntur una post aliam in-
cludenda, p. 2. n. 9.

H

Habens domum in Civitate Neap. &
uxorem Neapolitanam dicitur civis
illius Civitatis, p. 337. n. 22. & ibid. n.
23. ita quod non potest renouari, ibid.
n. 26. quod procedit etiam si domus esset
defecta, p. 338. n. 7. vel si esset recepta in
imphytusum, ibid.
Habens uxorem Neap. & demum pro-
priam, an dicatur in iure ipso tunc ante
petitionem, p. 340. n. 36.
Habiles persona requiritur in iudicio
etiam in praesentatione iuris patrona-
tus, p. 56. n. 1. & 3.
Habitatores vicorum dicuntur vicini-
tatis, p. 311. n. 11.

H b 3 Ha

Habituantes in Casalibus gaudere privilegio ciuitatis p. 332. n. 18
Habitatio clericalem suspensum pendente iudicio mata fore p. 409 n. 3.
Habitus oblati. um quilibet sit, pag. 170. n. 7.
Heres siquitur forum defuncti pag. 261. n. 2 & dicitur eadem persona cum defuncto, ibid.
Hereditas ita in assimilat pupillo, & ideo habet beneficium electionis, fusi, & restrictionis in integrum, p. 105. n. 1. & 3.
Hereditas iacens repraesentat defuncti personam, ibid. n. 4.
Hereditas: privilegium gaudet privilegio sui Domini, p. 106 n. 5.
Hereditas iacens an sit persona viva, ibid. n. 7.
Heredum unus ubi contraxerit contractus rationis mitis. vel doli rescinditur contractus quoad satros, p. 194. n. 7.
Hereditas vicinitas ab intestato debetur ubi instituitur spaci, p. 213. n. 43.
 & intra quod tempus talis institutio sit attendenda, ibid. n. 44. & ante termino elapsi puerari possit mori, ibid. n. 45.
Homagium datus paterogenio Regis, p. 209. n. 12.
Homagium permittitur ad bonos: defensionem p. 157. n. 6.
Homines casaliu Neap gaudere privilegio Neapolitanorum, p. 331 n. 9.
Hinc dicitur maximum bonorum, & equiparatur vita, p. 156 sub n. 1.
Hospitalis dicitur sub se miserabilis personae p. 153. n. 2.
Hospitalis sui memoris gaudet ibidem, n. 5.
Hospitalis gaudet beneficio inuicem n. sententiae obla vires, p. 154 n. 9.
Hospitale iustum absque auctoritate Episcopi dicitur loci prius, ibid. n. 12.
Hospitale erectum absque Episcopi auctoritate potest ab Ordinario visitari, p. 155 n. 14. nisi tantum cuius fundator, n. 10.
Hospitale non venit appellationi istis ubi sumus innotuit, p. 153 n. 16.
Hospitalis videtur privilegio electionis fore p. 153. n. 1. etiam quod non sit erectum auctoritate Episcopi, p. 154. n. 11. sed declaratur, ut n. 18. & 19.

I

Iam Domini: Nouariis Auctoribus Gimitur memorat, p. 281. n. 1.
Infans expostus dicitur miserabile persona, & potitur privilegio electionis fore, & quare, p. 33. n. 1.
Infantis expostus a quo alii debent, pag. 33. n. 3.
Infructio casus tam omnimoda iuris distinctione, quidam comprehendat, pag. 133. n. 17.
Inferior ex privilegio habens ius inspectandi an possit presentatum inuicem, p. 31. n. 11.
Infulas baptizatus Neapolitanus eius Neapolitanus p. 338 n. 28.
Impedito non currit tempus appellationis quando protestationes interueniunt, nisi impedimentum esset notorium, p. 153 n. 17 & 18.
Impetrans iudicem illum respondere regulari tequitur p. 310. n. 2.
Immunitas vigore duodum liberorum suffragatur patri, & matri, pag. 206. n. 14.
Immunitas concessa trahitur ad eorum filios, p. 208. n. 5.
Immunitas hospuandi concessa clerici extenditur ad fratres p. 219. n. 2, sed qui dicitur in Regno, ibid. n. 5.
Immunitas Ecclesie quando quit non gaudeat in delicto ibidem patrat, p. 206 n. 12.
Inhabilitas supreniens post consummationem actum non nocet, p. 267. n. 7.
In dubio non presumitur remanere alteri causa, si quis expressit unum ex duobus causis empti in his sub, p. 46. n. 10.
In exemplo versatur sanior sedum exemplo stit superioris qui eximit, p. 42. n. 28.
In facto ambiguo nunquam presumatur introducta remunatio, p. 46. n. 11.
Infirmis qualiter prebentur, p. 31. n. 2. & 4.
In generali loquutione non veniunt persona magna auctoritatis, p. 147 n. 31.
Inuria facta uni de familia, emittitur facta toti familia, p. 142 n. 15.
Initiatum prima tonsura dicitur elevatus, & gaudet singulis privilegiis clericali, p. 141. n. 4.
Initium incurva tensura est attendendum, p. 147. n. 7.

Initia

INDEX

Iniuria facta uxori dicitur facta viro, p. 198. n. 10.
Iniuria grauius qua dicitur, remissius, p. 295. n. 12.
Inquisitiores sunt Iudices omnium causarum illorum qui sunt reuocati de Holsia, p. 163. nu. 1. siue sint illi auctoritate sui rei nu. 3.
Interdictum clericis non inferuntur interdicta Regularis, p. 148. nu. 37.
In renuntiatione generalis iurium de futuro semper intelligendum est de iuribus qua habent causam de presenti, p. 45. n. 7.
In renuntiatione non veniunt nisi ea qua expressa sunt, p. 46. nu. 6.
Inordinatae protidinae dicitur potius habitum in iudicio, p. 2. nu. 6.
Infantia iudex per priuatum non obicit sicut iurisdictionem, pag. 390. nu. 7.
Inferdefinitia mensalis in excommunicatione non puniuntur, p. 179. num. 10. si etiam & annalis, n. 11.
Instituto si in reuera valet, sed exbaldatione, p. 73. n. 10.
Instituto facti spreto patrono, quando sit magis, p. 25. nu. 1.
Instituto omnes debet de dispositione proficiat, p. 4. n. 1.
Instrumētū contra parentes non liquida tur, p. 206. nu. 13.
Instrumētū consilia per Notarios vassallos solum non faciunt, p. 63. nu. 10. & amplius nu. 11.
Insigne, & arma inscripta in aliqua Capella non prohibent patronatus, p. 130. nu. 7.
Interdicta ciuitatis, Nouit interdicti non censentur, p. 166. n. 4.
Ios Domini Nouit Authoris Gennar memoratur, p. 66. n. 3.
Irrigulatus despectus ad ordinem, ob paupertatem illa esset illa causa, non potest ordinari, p. 207. n. 11.
Iudex incompertus quicquid agit nulliter fecit, p. 12. n. 13.
Iudex si post subscriptam sententiam, & Actuario causa obicitur suspensus, debet suspensio in ius publicationis, p. 15. n. 35.
Iudex iustitiam adiri potest pro non siquidem alimentis, p. 338. num. 10. si quando, nu. 11.
Iudex a quo valet statueri terminum litigantibus, p. 53. n. 1. An possit prescri-

ri terminum ad prescribendam appellationem, ibid. n. 2. & 3. Et qualis dicitur esse terminus ad tempus in Tribunali iustitiae de cloratur. nu. 6.
Iudex a quo potest mandari iuribus sententiam post lapsum terminum datum ad prescribendam appellationem, p. 53. n. 3.
Iudex ordinarius si sit negligens potest quia in iudicio extra Promissionem, & pro primis causis potest adiri Archiepiscopus Episcopus negligens, p. 6. nu. 7. & 16. etiam pro triginta terminis, nu. 17.
Iudex alias incompertus rationi delicti iussit compertus, p. 244. n. 7. & puniri potest, & de rationi, num. 9. 10. 11. & 12.
Iudex delicti potest requirere Iudicem originis, ut capiat delinquentem, & si ibi mittit, prout mittitur tenetur, p. 246. n. 12. & 13.
Iudex alias incompertus, ratione salarii sit compertus, p. 188. nu. 1.
Iudex iussit premissis est Iudex accessorius, ibid. n. 3.
Iudex a quo potest cognoscere de causa non obstantis auocatione, si illa sit modesta valet, p. 191. n. 2.
Iudex in causa propria quis est iussit, p. 110. nu. 2.
Iudex nouit baptizata dicitur miserabilis persona, & gaudet fori iustitiae, p. 123. n. 3.
Iudex non dicitur esse in iustitia Dei, p. 320. n. 3.
Iudex arbitrio relinquuntur, qui sub certa regula iudicis non possunt, pag. 62. n. 4.
Iudex iurisdictionis suspenditur per 121. m. p. iustitiam iustitiae fori, unde iussit ad exteriora procedere, p. 36. n. 1. & 2.
In iudicio quasi sententia, pag. 261. n. 7.
Iudex consentire non videtur, qui cautionem expensarum dedit, pag. 257. n. 2.
Iudex consentire nec dicitur qui sportulac ille tradit, p. 158. n. 2.
Iudicem iussit de iure contestatione, p. 268. n. 26.
Iudicem coram eodem Iudice per se potest fieri clausula reservationis, p. 314. n. 4.
Iudicium ubi captum est finiri debet, p. 7. n. 19.

H b 3 Iuramen.

I N D E X

*Iuramentum perborescentia acquiri-
tur in elictis, & variatione fore fa-
cienda, & praestandum est ad eam tem-
pori, quae sit elictis, pag. 8. n. 2. & pag. 9.
nu. 4.*
*Iuramentum perborescentia fundat in-
iudicium Tribunalis elicti, pag. 9.
nu. 5.*
*An admittatur probatio in contrarium,
adversus hoc iuramentum p. 9 nu. 6 &
p. 10 n. 8, & p. 11. n. 11.*
*Iuramentum deus testitur probatio in-
ram, quae in animo consistit, & quae à
resistentia dependit, ex qua contumacia
Auctor ad multa infert, pag. 10.
nu. 7.*
*Iuramentum non firmat contrarium in-
terem praesidium, p. 41 n. 33.*
*Iuri ex sui, & alterius favor in iudicio,
nemo in iudicio potest p. 43. n. 30.*
*Iuramentum facit actum alio infirmum
& reuocabile, firmum, & reuocabi-
le, p. 17 n. 8.*
*Iurans non contrahit venditionem, pri-
uatur beneficio, l. de resen vend & be-
neficio resen. in integrum, p. 17. num. 9.
& 11.*
*Iurans non exire à domicilio à iudi-
ce potest exire p. 10 n. 16.*
*Iurari potest habere principale mandati
p. 31. n. 13.*
*Iurisdictioni ubi est concessa metu proprio
ad hoc elictis fore consensum p. 11.
dit p. 234. nu. 1, l. et contrarium, p. 235
n. 3.*
*Iurisdictioni concessa Baroni relatiua ad
altam concessionem altius Baroni in
qua ad se derogatio potestatis, l. vniuersa
C. quando imp. non operatur, nisi mis-
siles persona probantur elictis
fore priuilegio, p. 234. n. 1. & 2.*
*Iurisdictioni suauis, & resistent à Rige,
p. 240. n. 2.*
*Iurisdictioni concessa Baroni non potest am-
plius p. 242 n. 3.*
*Iurisdictioni memorie abelatur in praesentia
memoriae p. 146 n. 17.*
*In accretione in individuum habet locum
p. 102. nu. 13.*
*In creatum in persona defuncti transit
ad heredem, p. 261 n. 8.*
*In doliua uisum, non amittitur per
ea donationem sportularum factam
Iudici, p. 258. n. 1.*
*In eligendi, & variandi formam est oden-
sum, p. 39. n. 1.*
Iurispatriatus causa est mixta priuile-

*gio, l. vniuersa presentis, & non causi elicti
indultum p. 109 n. 3.*
*Iurispatriatus in Vniuersitatibus etiam
parum ex usus potione praesumitur, id
circa in elictis probationis forma Con-
cilio Tridentini est addenda, pag. 102.
nu. 6.*
*Iurispatriatus quomodo probatur, p. 130
n. 7.*
*Iurispatriatus dicitur spiritualitati en-
tium p. 194 n. 3.*
*Ius petendi remissionem causa, non amittit-
ur per exactiones de iudicio elicti, vbi
iudicatum soluendo, p. 256 p. 4.*
*Ius quatuor nem resistenti causa,
p. 167 n. 1.*
Iussus superioris excusatur, p. 248. n. 23.

L

Laborans morbo Gallico est irregula-
ris p. 81. n. 21.
*Latens compatronatus cum clerico vit-
tatur tempore aeneas clerici, ad praesen-
tandum, p. 129. n. 7.*
*Latius fiduciam in Curia, elictis elictis
iussu regi ad salutem pene, p. 224
n. 15.*
*Lauria ornatus statim habetur pro lau-
rentio, & matriculandus de virtutibus
habetur pro matriculato, p. 201. nu. 5.*
*Legatus p. 11. causae p. sunt foris Ecclesia,
Confraternitati, & Hospitali, & l. 18-
100 p. 116 nu. 8.*
*Legatum factum pro anima consanguini-
tis an dicatur pium, p. 137. nu. 34. 5.
& 6.*
*Legatum pro refectore p. an dicatur pium
p. 139 n. 21. fit etiam ubi est factum pro
refectore Civitatis, pro fabrica Cop-
pella, pro refectore Campaniae, & simi-
lium, p. 140 nu. 22, & pro monasterio
nu. 23.*
*Legatum factum Hospitali dicitur pium
etiam quod illud non sit ad fructum au-
thoritatis p. p. p. p. 134 n. 13.*
*Legatum factum Confraternitatibus quam-
do dicatur pium p. 139 n. 13.*
*Legatum factum pro monasterio an pos-
sit d. n. mulieri, quae episcopum vestiam in
propria domo sub voto emisit, pag. 176.
n. 16.*
*Legatum dotis non vniuersi in generali co-
nunctione, p. 133. n. 11.*
*Legatum quando valeat, ubi erratur in
nominis cognomine, vel agnomine, pag.
241. n. 4.*

Leg.

INDEX.

Legatum praestitum ob pauperiam non efficit si eadem sit collatus Episcopatus, p. 106. n. 12.
Legatum dimidandum inter viduas potest distribui inter habentes et utiles maritos sic etiam legatum factum pro dotandis orphanis distribui possit habentibus parentes inutiles pag. 76 sub nu. 3. vers. ex quibus.
Legatum factum à debitori creditari an censetur animo compensandi non de hoc factum, & quid si debitor amarus sit. p. 94. n. 4.
Legatum cum nupserit quando debetur, p. 102. n. 14.
Legatus testibus vivit testis adhuc non infusa, p. 101. n. 9.
Legatum factum pro studio dicitur p. 5. si etiam pro emptione librorum. p. 91. n. 9.
Legatum pro redemptione captivorum intra quod tempus solvendum. p. pag. 111. n. 14.
Legatus minimam partem librorum prohibitorum non sunt communicati, p. 192. n. 6.
Leges loquentes de aqua comprehendunt etiam ceteras p. iust. p. 131. n. 10.
Leges in priuatis in titulis 1. de summo T. m. de ipis & ele. & de sacros. eccl. sicut expresse de personis ecclesiasticis in antiquis, nullam vim habent nisi iure Pontificio approbentur, p. 35. n. 11.
Legitima per subsequens matrimonium dicitur v. de legitimi. & succedunt parentibus. p. 214. num. 18. in fi. Spuri tantum non succedunt p. 213. num. 40. & exortant donationem pag. 214. n. 50. siq; etiam dicitur de legitimis per priuilegium Principis ibid. nu. 52. qui d. potest p. attrib. habent ius descend. nullum, ibid. num. 1.
Legitimus excludit à fideicommissio relicto sub conditione si sine filio decesserit. p. 214. n. 51.
Legis dispositio non comprehendit ea quae specialiter videntur. p. 13. n. 12.
Legis auxilium non implorat, qui in illam committit p. 199. n. 8.
Leprosus habet electionem fori, pag. 79. num. 3.
Leprosus ad ordines promoueri acquit, p. 79. n. 4.
Lix loquens de filio non comprehendit spurium. p. 213. nu. 17.
Lix vna C. quando Imp. intrat etiam in

causa specialis pro comprehensio, p. 309. nu. 1.
Lonica C. quando Imp. est de canonice sanctionibus. quo tendit ad fauorem miserabilium personarum. p. 36. n. 23.
L. ubi captum ff. de iudic. non prodest in priuilegiatis. p. 7. n. 20.
Legum correctio est iustanda, pag. 327. n. 30.
Libertas est pretiosior omni thesauro, & dicitur res inestimabilis p. 110. n. 5.
Libertas dicitur thesaurus obsequendus, p. 11. n. 164.
Libertatis legatum dicitur fauorabilissime propria cau. & legitima p. 110. n. 11.
Libertas si sit data semper in inextinguibilem, etiam si esset aduclia conditio est soluta vel modus nisi expressis sit adempta in penam p. 111. n. 17.
Libertas etiam si sit adempta in penam in iuramento conditionis est soluta. tale conditio est latius in suspensum, non competa libertas nisi sequatur imple mentio potius quam dier possit, quod si mal data tenetis videri p. 111. n. 17.
Liberatio carcerum dicitur pia pag. 120. n. 9.
Leuita Sacerdotis facit absentem habere pro praesenti, p. 312. n. 6.
Leuitatus ab hoste vel familiaritate habetur et si non adfit, p. 118. n. 13.
Limitata dispositio boni atomi parte efficitur, & ex tenditur secundum limitate adiecta dispositioni. p. 142. n. 7.
Liquidatio testis amicus qualiter fiat contra Pandigum. p. 92. n. 9.
Lites dicitur spectat ad optimum Principem. p. 177. n. 10.
Lites quae mala gignant, ibid. n. 6. & 10. & an sint evitanda nu. 9.
Lit ubi creditur cum Baronibus, efficit eligendi foram priuilegium, pag. 286. nu. 1.
Lit non contestatur in extenuis, nec illi bellus efficitur. p. 193. n. 3.
Lit capta in iudicio priuilegiato non remittitur cessante causa primordiale priuilegi. p. 266. n. 3.
Loati Regia Dobana non agnoscuntur nisi à Dobano. p. 304. n. 2.
Loati ad hoc ut dicitur puer sufficit, quod desinetur ad primum usum, p. 159. num. 9.
Loati in quo diffinitus fuit celebratus attenditur. p. 269. nu. 3.
Loati contra cum non attenditur, ubi ali. bi solutio delinatur. p. 170. n. 7.

Loati

I N D E X.

Locus qui alteri subicitur gaudet eisdem statuta, & legibus, quibus gaudet locus cui subicitur, p. 331. n. 13.
Lauatius reputatur misirabilis persona, p. 132. n. 1. Non potest ordinari, ibid. n. 2. In alienationis eius bonorum requiritur iuratum iudicis, ibid. n. 2. Et competit premium, & secundum beneficium, ibid. n. 4.
Lunaticus dicitur, qui in interlunio ginitus fuit, vel cuius mens propter Lunam suam non fuit cessatum, p. 133. n. 1. & 2.
Lunaticus quid agat tempore Luna, ibid. n. 4.
Lupanaria qua ratione tollerentur, remissum, p. 135. n. 10.

M

M*Ansilia, qua anno non dum servaverant, non dicuntur, pag. 134. n. 6.*
Magna Curia Vicaria cognoscit de liquidationibus infrascriptorum p. 138. n. 1. Iussit h. de omnes Curie Baronales illis procedant, n. 3.
Magna Curia non cognoscit de delictis officialium supernumerariorum p. 138. n. 7.
Major restituitur in causa qua fuit sapia temporis minoris aetate, pag. 168. n. 16.
Mala fides defuncti non heredit, p. 148. n. 20. & amplius, n. 22. & 23.
Mandatum spectans, non requiritur ad allegandum fore distinctionem pro illi, n. 10. n. 7.
Mandatum quando vult mandantis spectari, p. 168. n. 19.
Mandatum re integra favori dotis, non operatur, p. 139. n. 13. & in tali causa proceditur de bono & aequo n. 16.
Mandatum re integra non revoatur mortuo mandantis favore libertatis, p. 110. n. 2.
Manus mutilata habens non potest ordinar, p. 30. n. 14.
Maritus privilegiatus quando gaudet istis bonis fore, p. 201. n. 11.
Maritus nec cum iuramento renunciare potest beneficio restitutionis dotum, deducto n. 4. p. 40. n. 7.
Maritus divertens sua culpa ab uxore perdit iurum dotis, p. 76. n. 3.

Mater matris sustinet omnia, quam pater p. 206. n. 10.
Mater naturalis non habet privilegia laici, ibid. n. 13.
Mater naturalis non gaudet beneficio institutionum Neap. ibid. n. 16.
Mater non habet filiam in potestate, & ibi multa illustrationes reponantur p. 210. n. 23.
Mater ruffia tenetur lactari filium, p. 113. n. 5.
Matrimonium dissolvitur per assumptionem habitum religionis militantis, p. 180. n. 4.
Matrimonium quando probatur, p. 204. n. 3.
Misotus in dubio praesumitur vendi vel successio, & secundum regulas artis iudicari, p. 29. n. 9. & 10.
Misericordia an sufficiat ad probandum morbum, p. 81. n. 3.
Membra mutilata gaudet electionis fore, p. 79. n. 5.
Membra constituta ob praerogationem facillime libere non tenetur ire ad Sedem Apostolicam, sed potest ab eorum Episcopis absolvi, p. 79. n. 6.
Mentio expressa requiritur, ut comprehendantur privilegiata persona, p. 232. n. 3.
Mercator videtur electionis fore beneficii, dum tamen est in mercimoniis, pag. 100. n. 4. & 21.
Mercatoribus gravatis in pedagibus, & gabilis summarii succurritur, pag. 100. p. 3.
Miseratur dicitur de misericordia, p. 101. n. 1.
Miseratur, & negotiator sunt eadem, ibid. n. 2.
Miser avar, ut qui appellari possit, qua requirantur, ibid. n. 3. 4. 5. & 6.
Mistrix non appellatur, qua amanti amicus causa suae optam facit, ita quod cognitus potest etiam frater, & sorori praetextu, p. 86. n. 8.
Mistrix potest in eadem causa fornicationis sibi promissam iudicialiter petere, p. 86. n. 11.
Mistrix appellatur, qua multis suis optam facit, & qua quicumque meretur, p. 85. n. 10. & 3.
Mistrix habet primum, & secundum beneficium p. 84. n. 2.
Mistrix a Principe concessa non comprehendit aequi privilegiatum, p. 322. n. 7.

Mili

INDEX.

Miles stipendium mirum in Civitate
Nisp. p. 330 sub n. 8.
Miles Hierosolymitanus habet electionis
fort. p. 170 nu. 1. sic etiam & aliorum
ordinum militarium p. 182. n. 17. & id
eidem quod assumptum tantum ha-
bitum, p. 182. n. 19.
Miles Hierosolymitanus sunt iuxta, &
propter Religiosi, & gaudens privile-
giis libertatis, p. 180. n. 2.
Miles Hierosolymitanus acquirunt reli-
gionem tantum haberi possunt absq; Ma-
gno Magistri licentia, ibidem, num. 3.
& 9.
Miles Hierosolymitanus quando possint
ignoscere per Ordinarium legit pag. 181.
n. 11.
Miles Hierosolymitanus non succedunt
in fructu p. 181. n. 19. nec Miles S. Ia-
lahi Galatrua &c. p. 183. n. 20.
Miles ordinum militarium possunt con-
silium apud sacrosanctam regularem non
approbatum p. 183. num. 23.
Miles S. Iacobi, S. Stephani, S. Lazari, et
similes, indistincte gaudere privilegia
fort. p. 184. n. 31.
Miles quibus est permissum uxores du-
cere non desinant esse Religiosi, pag. 185
n. 32.
Miles ordinum Militarium Principum
authoritate tantum instituti sunt lab-
it ibid. n. 33.
Miles Auri collaris non habent bi-
nefium electionis fort. ibid. n. 36.
Miles Auri collaris a quo fuerunt
instituti, ibid. & a quo Miles S. Mi-
chaelis, ibid. nu. 37. & ordinis Annun-
ciationis B. V. num. 36. & a quo ordo
Equitum Garriarum, n. 39.
Miles fortitudinis solum Magistri Mi-
litum, p. 184. n. 1. & ad illam remittunt
per, p. 283. num. 1. dummodo tamen sint
descripti in Rollo, ibid. n. 6. & non can-
onizantur pro negotiatione, nu. 7.
Miserrabilis persona non possunt in fo-
re in quorum nominis exercetur in-
quisitio litigari p. 130. n. 1.
Miserrabilis persona dicitur habere tus
obligatum, p. 272. n. 1. quidquid agi-
trarium, num. 2. num. prima opinio si
vera n. 3.
Miserrabilis persona ubi videtur ratio-
ni debere alius Magnati, etiam in
dum confitio de aliquo oppressione, quod
elemtulit p. 182. n. 7.
Miserrabilis persona in Constitutionibus,

& Pragmaticis non censetur compre-
hensa quando de illi non sit mentio, pag.
265. n. 7.
Miserrabilis persona qua dicatur habi-
tu, & non actu, & qua actu, & habitu,
p. 24. n. 3.
Miserrabilis persona quomodo fiat adri-
cis elegant forum, p. 5. nu. 5. Earum pri-
vilgium quodam sit p. 6. n. 4.
Miserrabilis persona dicitur illa quae ad
miserrandum natura sui induci, p. 62.
nu. 2.
Miserrabilis persona quanam expressa &
in re vocatur, ibid. nu. 3.
Miserrabilis persona commissa super falsi-
tate ponderum, an possit declinare fore,
p. 342. n. 12.
Modica non habentur in consideratione,
p. 291. nu. 1.
Modica summa quanam appellatur, pag.
194. n. 9.
Monachus gaudet fore alioquin privile-
gio, p. 163. n. 1.
Monachus domus prohibetur p. 164. n. 5
nec aliquid retinere potest, nu. 5. etiam
eum superioris licentia, nu. 6.
Monachus non potest esse in iudicio, ibid.
n. 4.
Monachus eundem in Superioris dore-
dictis per quem tantum debet subordi-
ri in iusticiariis, ibid. nu. 7.
Monialis potatur privilegio electionis fo-
re, p. 164. n. 1. quia dicitur persona mi-
strabilis, num. 2. & est ecclesiastica,
n. 3.
Monialis episcopatus dicitur derelinquen-
do habitum, p. 163. n. 4.
Monialis dicitur in potestate monasterii
magis, filia reputatur ibid. n. 5.
Monialis non succedit in fructu, ibid. n. 6.
& gaudet fore ecclesiastici privilegio,
n. 8.
Monialis exire possunt a Monasterio
non solum ex iuxta consideratu in
Bulla Pij V. sed etiam ex similibus, p.
62. n. 6.
Monialis fructum beneficium cap. Odeor-
duc, p. 165. n. 9.
Monialis in favorabilibus veniens, ap-
pellatione Clericorum, ibid. n. 10.
Monialis habetur loci Ordinarius quoad
finem habendi dispensationem recurren-
do aliquid pro iure miserrabilitatis, ibid.
n. 11.
Monialis includuntur sub Bulla Clem. 8.
de largitione numerum, p. 166. n. 12.
Moni-

Momenus an possit suscipere clericiatus
 & quid de habenti cinctis, si d. aliterum
 eorum inebulim. p. 80. n. 13.

Monti pauperum quid solent erogare
 p. 160. n. 2. & an disantur loca pia.
 n. 3. & an legatum eis factum an disa-
 tur. p. 160. n. 5.

Monti pauperum sunt liciti, pag. 160.
 n. 6.

Mons Pictatis Civitatis Neap. muna-
entus, p. 160. n. 1.

Mons Pictatis quae appellatur, pag. 161.
 n. 2.

Morbo diuturno fatigatus gaudet illi-
ationem fore, p. 79. n. 1.

Morbo gallico affectus non gaudet fore
licenti, p. 80. n. 13. sed contrariam
 timet Aulicos, nu. 19.

Morbum simulantibus qualiter poena
infatur, p. 345. n. 8.

Morbus isti probandus per allegantem,
 sic utam mori. & vici, & impedimentis
 motum, p. 81. n. 5.

Morbus quando presumatur, pag. 82.
 n. 7.

Mortuus distat miserrabilissima persona
 p. 106. n. 8.

Mulier agens hypothecharia contra imp-
torum bonorum meriti, quid non super-
sint alia bona, debet probari, pag. 57.
 n. 14.

Mulier, mariti bonore fruatur, pag. 158.
 n. 9.

Multitudo amittit familiam paternam
 quando maritatur, p. 150. n. 11.

Multitudo non habet vocem in praesenti
do in iure patrimonii familia relicta,
 p. 158. n. 12.

Mulier cum nubis nascitur nonam,
 originis, p. 338. n. 29.

Mulier Neapolitana, nupta extero, & ad
domum suam viri ducta non gaudet pri-
villegio Neapolitanorum, pag. 333.
 n. 21.

Mulier quae habet virum Neapolitanum,
 habet privilegia Neapolitanorum,
 p. 330. n. 8.

Mulier contrita ad fidem an possit pete-
ri dotem ab Episcopo, p. 133. n. 2.

Mulier quae amoris causa amanti sui iq-
uiam fecit, non potest expelli a loco ha-
bitato, p. 36. n. 9.

Mulier, quae ab uno se cognosci patitur
meretrice non est, licet appellatur turpis
persona, p. 86. n. 4. & 5.

Mulier, quae cum pleribus si non reman-

eat, non potest vitari pro Curiam Me-
returam, p. 86. n. 6.

Mulier valde rennaciata Villiano, pag.
 41. n. 18.

Mulier delesa non gaudet beneficium ded-
itionis exat, p. 346. sub n. 8. n. 11. maritus,
 & fori, n. 10. & 12.

Mulier, quae iuravit nolle uti Villio
no, non potest illum alligare, pag. 19.
 n. 10.

Mutationis persona mutatur privilegio,
 p. 216. n. 7.

Mutatio statui operatur mutationem
conditionis, p. 149. n. 4.

Muli. & fures excusantur a munerib-
us, p. 100. n. 10.

N

Naturalis praerogativa patri non
dicunt de nullitate testamenti, p. 111.
 n. 30.

Naturalis patri non profuit ad obtinen-
dam immunitatem, p. 111. n. 32. nec d.
 succedunt, p. 113. n. 41. nam flanti sta-
 tuto, n. 11. ita inat praerogativa ordina-
 ria, p. 124. n. 46.

Naturalis filius non potest compromittere
 p. 112. n. 31. & ibid. n. 33. n. 11. sepellitur
 in signatura suorum maiorum ibidem.
 n. 38.

Naturalis consilium praevalens accidit
 talis, p. 30. n. 40.

Nauta an electionis, & variationis
 fore alligari possit, p. 107. q. 29.

Neapolitani possunt trahi in miscabiles
 personas, p. 329. n. 2.

Neapolitanus non potest prorogari iuris-
dictionis iudicis non sui ibid. r. 1.

Neapolitanus non possunt renunciare alie-
rius iurisdictioni ibid. n. 4.

Neapolitanus tam si agat in causa iura-
tionalis quam onerosa gaudet privilegio
fori, p. 130. sub n. 3.

Neapolitani ordinarii qui habent domi-
lium extra civitatem gaudet privile-
gio fori ibid.

Neapolitani ordinarii gaudet privilegio
immunitatis si alibi habitaverint, licet
secus in alijs, p. 336. n. 27.

Neapolitani non possunt renunciare pri-
villegio fori, p. 329. n. 1.

Neapolitani laudati in Aulicorum imi-
tuntur ad Tridinalia Neapolitana,
 p. 330. n. 5.

Neapolitani contra abbas, vel delinquentes
 uti

uti Bacones non gaudent privilegio fori. p. 333 n. 20.

Neapolitani non habent privilegia Civitatis. ubi prout sit privilegium post commissum delictum, & post contractum in fraude. *ibid.* n. 21.

Neapolitani in Regno Dabana Minopereudum non possunt opponere distinctionem fore. *ibid.* n. 13.

Negotia cum floribus Neapolitanorum habent fore Neapolitani privilegium. p. 330 n. 6.

Negotiorum gestor privilegiorum gaudent privilegio. p. 118 n. 1.

Negotiorum gestor exemptionem sunt exempti. *ibid.* n. 2.

Negotium ex dissonantia semper sit et actio. p. 12 n. 10.

Nepos non habet privilegium Aui. p. 215 n. 58 & quando appellatio in filiorum veniunt. p. 216 n. 59. & seq.

Nemo potest pro proximo exijisse a domicilio extrahi. p. 5 n. 7.

Nobilitas dicitur videri ac dicitur carere utas. p. 111 n. 3. & potest petere alimonia ab utraque parte. p. 120 n. 16.

Nobilitas nascitur in regni divitiis quoniam rudis etiam maiores habuit exemptiones. p. 115 n. 3.

Nobilitas non tenetur vilis exequere, nisi in realitate exequere debeat. p. 115 n. 6. & 4.

Nobilitas vel titulus an maritum faciat nobilitatem & titulatum. p. 103 num. 7. & quid feratur hodie. *ibid.* xu. 8.

Nobilitas filii porrigitur ad patrem. p. 105 n. 3.

Nobilitas non possunt renunciare totum nobilitati quod amplius etiam acciderit iuramento. p. 40 n. 5. & 6.

Non natus in Civitate Neap. & filius allech, & etiam qui est civis per Pragmaticam, an gaudeat privilegio ipsius Civitatis. p. 339 n. 35.

Notarium non indiget probatione, nec subiacet regulis iuris. p. 28 num. 16. & 20.

Notarius dicitur persona egregia & oraculum veritatis. p. 39 n. 4.

Notario creditus in eis qui pertineat ad ius officium. p. 60 n. 4.

Novitius proprii dei nequit Religiosus. p. 166 n. 1. sed si persona ecclesiastica. n. 3. & quando ventas appellatio a religiosis. p. 168 n. 17. & professorum. n. 18.

Novitius gaudet privilegio fori ecclesiastici. & puniatur ab iure superiori etiam si deliquisset extra claustra. pag. 126 n. 5.

Novitius a quo absolvetur si sit innodatus aliqua sententia. p. 167 n. 6.

Novitii gaudent privilegio Religiosis, & dicantur pariter communicati. p. 167 n. 12.

Novitii non subiacent censuris Religiosis. p. 168 num. 12. nec casibus reservatis. n. 14.

Novitii confirmantur talibus sacerdotibus probato. p. 168 n. 13.

Novitii domus potest & actio in omnia qua ante ingressum habuit, & sic si dudum. p. 168 n. 16.

Novitius deservit Religiosis sacerdotibus in maiori parte legif. s. ante professorem. *ibid.* n. 17.

Novitii suscipiunt Bullam Cruciata contra potest latentes. p. 169 n. 22.

Novitii possunt Penitentia oris officium gerere. *ibid.* nu. 1.

Novitii an includuntur sub precepto clausurae. *ibid.* no. 2.

Novitii causa super iuramento non statuitur. p. 10 n. 14.

Nulla lex potest ligari, & comprehendere non subditum. p. 35 n. 10.

Numerus testium qualis sit necessarius in probatione iuramenti. p. 131 n. 14. & an probent hodie testis iuramentum facti consuetudine registrandi ordinatos. nu. 15.

Numerositas familia illam non facit potentem, & quid sit a non sit copia dantiarum. p. 114 n. 12. & 13.

O

Oblati vivunt sub nomine ecclesiasticorum. p. 169 n. 2 & subiacentur poenitentiae, & gaudent fori ecclesiastici. sicut privilegio. n. 3 sed quando id verum sit. n. 5. & p. 170 n. 8.

Oblati exemptionem ab Episcopo quando alligari possunt. *ibid.* n. 9.

Oblati quando beneficii cum cap. Obedias, fruatur, & beneficio restitutionis in integrum. p. 170 n. 10.

Obligatio si iuramentum est accessoria promissum. p. 221 n. 3.

Obligatus in forma Camera non potest opponere exceptionem incompetentis iudicis. p. 255 n. 1.

Obligatio in forma Cambræ, tollit omnia legum auxilia p. 255. n. 2.
Obligatio non variatur ex persona solutæ p. 261. n. 6.
Obligatus in causa clausula, ut possit oblique solvitur, habet fori privilegium p. 307. n. 1. nisi potest solvitur in loco non tuto, n. 6.
Obstititibus an credatur de virginitate vel terrationis mulieris p. 89. n. 7.
Offensa non restringenda p. 32. n. 5.
Offendens Molalem incidit in criminum necessitatem p. 165. n. 7.
Offendens personam mulieris non profissa fidelitatem in Dico in aliquo demo est a communis alii subditi sub n. 7.
Officialis non tractatur ab eorum Tribunali nisi alius trahitur possunt p. 282. n. 2. & 3.
Officialis supernam rarioris non gaudet privilegio Ordinariorum, & ideo non habet communis in aliis concedi solent officialibus p. 283. n. 2. & 5.
Officialis. Cui iudex infusus rationis dignus in potest ipsius procedi in iudic. p. 311. n. 5.
Officialis agens dicitur servare p. 316. n. 7.
Omissum in contradiis habetur pro omisso p. 199. n. 20.
Opinio step a a Consuetudine dicitur servari quousque DD. discordant p. 23. n. 7. & 9.
Oppressa furi duobus aeterna, id ipso debet iudicari super sedis p. 52. n. 2.
Opus hic mutatum isti dicitur Autbar, nō in 10 plura addidit, de iuramentis, & mutavit, quam & alios doctissimi viros fuisse ostendit p. 1. n. 2.
Orbati patribus duntaxat qui illos habent inotit p. 68. n. 9.
Ordinis ingenuam qualiter possit p. 146. n. 25.
Ordo non presumitur p. 132. nu. 22. & dicitur si ordinatum debet offendere Bulat n. 13.
Ordinem servatur in casu exequationis p. 193. n. 4.
Ordo Religiosum situndum istam rigorem ab illius approbatus isti dicitur p. 172. n. 11.
Ordinis Militaris sunt exempti a solatione collationum p. 183. sub n. 21.
Ordo in quibus et in illis servatur, tum dicitur pariter, dispensum, rerum sua cuius loco tribuitur dispositio p. 2. n. 3.

Ordinabiliter agere non potest ex his, qua inordinati alia sunt p. 2. n. 3.
Ordo in singulis dispositionibus est attendendus p. 1. n. 3.
Orphanus ripatantur miserabili persona, & ideo privilegio electionis fore utantur, & ideo datur Adnotatus Pauperum p. 64. n. 1.
Orphanus in Divinis Proprietatibus praecepto adiuvandus est p. 64. n. 2.
Orphanus qui datur p. 64. n. 2.
Orphanus incidit in 2. annos an gaudet electionis firi p. 65. n. 6.
Ortus in aliqua Civitate dicitur similis Civitatibus, adeo quod hoc manifestum non sit ad filios natos in talibus p. 336. n. 11. & 14. imò item quod non patet ortus dei similis transiit ad filios, & noster huius non fuit ortus, n. 13.
Ortus in Nepotibus mater in fraudem parturit non gaudet privilegio ipsius Civitatis p. 337. n. 27.
Oculum huiusmodi nimis amori datus non punctat penna Pragens. Regis de officialibus mulieris p. 113. n. 5.

P.

P *Adum non possit dari iudex suspensus improbat, nisi statuto huiusmodi iniquo tolli possit* p. 14. n. 30. & p. 15. n. 33.
Pactum de non prendendo talis naturalis obligationis, sed non pactum de prendendo p. 273. n. 11.
Pactum de vendendo ex certa causa illa cessante non servatur p. 250. n. 9.
Pater quando timetur alimentari filium stiam quod illi sibi viduum quaerere possit p. 115. n. 7.
Pater debet alere filios proprios saltem in infirmitate lapsos p. 344. n. 7.
Pater non potest renuntiare beneficiis quod non possit iuxta super hinc suis pro debitis filij ultra quam fuisse possit p. 40. n. 9.
Pater & filius unita censetur persona p. 205. n. 3.
Pater non renuntiat nisi in quantum fuisse possit p. 206. nu. 1. si itam & mater ibid. nu. 12.
Pater & filius pro uno capiti in exitum reputantur p. 208. n. 10.
Pater exponens filium priuatur patria potestate quoad tantum, quod sunt sibi utilia p. 33. n. 6. & 7.

Pater.

I N D E X, I

Paternitas, & **maternitas** probatur probato filiatione, p. 17. n. 1.
Patermonium est una domini, pag. 113. n. 6.
Patrimo est eadem iuris dispositio, p. 322. n. 3.
Pax imparem ad habet imperium, p. 286. n. 3. & quando solis regalia sua vera, ibid. n. 6.
Patronus laicus potest variare aliquam praesentando, illam si iurasset non variare, p. 17. n. 6. & vide p. 18. n. 12.
Patronus laicus an possit in praesentando in iure patronatus, p. 23. n. 3.
Patronus non potest per se ipsum praesentare, etiam per Praeceptorum, p. 30. n. 3. & 4.
Pauper quoniam dicitur arbitrio Iudicis quod deponitur, quod quibus Iudex arbitritur de paupertate, p. 11. q. n. 1. & p. 125. n. 2. & p. 178. n. 9. 10.
Pauper quisque praesentum, sed allegans paupertatem illam probare debet, pag. 116. n. 14. & 15. ubi plures dilatores fuerat.
Pauper admittitur ad proponendas suspiciones, & nullitates absque depositis, p. 112. n. 2.
Pauper gaudet privilegio electionis fore, & amplius itam si sit lapsus in paupertatem sua culpa, p. 112. n. 1. & 3.
Pauper de iamentis despicitur, pag. 213. n. 4.
Paupertas est gravis onus, p. 112. n. 5.
Paupertas est inimica boni, & numerata virtutum, p. 112. n. 9. Quot titulus probatur, p. 117. n. 16. & 17. & an hoc fiat cum pariter titulatione, ibid. n. 18.
Paupertas facit hominem miserabilem, p. 273. n. 6.
Picunia dicitur secundum segetem, & fidetius futura misititit, p. 112. n. 7.
Peregrini inter miserabiles personas reputantur, p. 108. n. 1.
Peregrini commendantur a Deo, ibidem, n. 2.
Peregrinorum causa sunt summaria, & de more sine scriptis geruntur, ibidem, n. 3.
Peregrinus quis dicitur, ibidem, n. 1.
Petitia iustitiae in integram quando impeditur sententia inquisitionis, pag. 29. n. 5.
Petitiocopia libelli non impedit quod privilegiatus non possit iurare formam, p. 257. n. 1. & 2.

Potenti capiam libelli non dicitur in Iudiis, uti consuevit, p. 258. n. 2.
Potestus privatur omni commodum, & a nullo est audiendus, p. 19. n. 13. privatur dignitati, n. 10. incurrit infamiam de iure canonico, n. 17. non potest iudicare, n. 18. perdit beneficium de iure, n. 19.
Prae causa habet privilegium eligendi fore, p. 135. n. 1.
Prae causa & iustitia aequivalentur, ibid. n. 2.
Prae causa nomen quondam habeatur, pag. 136. n. 1.
Prae causa dicitur, quae utilitatem publicam respicit, p. 162. n. 6.
Polluta iumentis dicitur polluta iustitia, ut interdici iustitia dicitur interdici iumentum, p. 195. n. 9. & 12.
Portus dicitur pars domus, & atrium dicitur pars ecclesiae, p. 195. n. 14.
Portio remunerata a fratre quando accersit omnibus fratribus, p. 190. n. 11.
Possessio iurisdictionis quando concessa consuevit, p. 191. n. 13.
Possidens vigile discreti ab aliquo in diti ab illo fuerit iustitiam causam nullitatem foretiam praepositarum contra dictam discretum firmum destinari non potest, p. 312. n. 1.
Possessio patris, & filij est promissa, p. 208. n. 9.
Potestas Inducantis requiritur ut quis possit in iudicio consuevit quod sibi debet, p. 11. n. 13.
Posterior a prioribus derogant, pagina 85. n. 2.
Possessio transfert amos probandi in adversarium, p. 220. sub n. 4.
Pragmatica Regni quousque sunt contra ius commune, dicitur odiosa, p. 340. n. 37.
Pragmatica prima sub rubr. de panis, quis disponat, p. 100. n. 12.
Praxi legali non intrinseca ad aliam Regiam, p. 65. n. 7.
Prasentatio intra quod tempus est facienda per patronos laicos, & clericos, p. 189. n. 6.
Prasentatio facta a patre non potest rivo care per filium, p. 205. n. 6.
Prascriptio 40. annorum iurrit contra Hospitalale iudicium absque auctoritate Episcopi, p. 155. n. 15.
Prasumptio probationis in temporariam dicitur, p. 22. n. 36.

Privilegium eligendi forum habet locum etiam si privilegiatus fiat in diocesi subiecta. *Principi*, p. 142. n. 1.

Privilegium concessum miserabilibus iis qui in statu Principis ob pietatem, *ibid.*, n. 2.

Privilegiata persona, quae Tribunal Principis elegit variando, possunt ridere ad iudicium eorum domicilii, p. 142. n. 11. & 12.

Privilegia concessa personis per modum legis, non comprehendunt ecclesiasticos, p. 142. n. 7.

Privilegium in dubio derogari non praesumitur, *per Papam*, p. 35. n. 19.

Privilegio l. vni. C. quando Imper. inter pupill. & vid. non censetur derogatum, nisi specialiter derogatur, pag. 35. n. 20.

Privilegium in iudicio fieri iis personis, p. 37. n. 1.

Privilegium quando dicitur personale, *ibid.*, n. 2. & 3. n. 4.

Privilegium concessum marito ut teneatur in quocumque loco, non si in restitutione dote iis personis, prout iis privilegium concessum patri, & patrono, p. 38. n. 3.

Privilegium concessum fratri, non saltem Galliam iis personis, *ibid.*, n. 5.

Privilegium respectus domum tertii dicitur personale, *ibid.*, n. 7.

Privilegium in dubio praesumitur personale, *ibid.*, n. 8. sed *secus*, n. 9.

Privilegium in iudicio fieri fuit concessum iudiciationis gratia, p. 39. n. 40.

Privilegium concessum marito communicatur uxori item mortuo viro, p. 197. n. 5. & p. 199. n. 19.

Prohibitum vni ex correlatis censetur prohibitum alteri, p. 202. n. 4.

Privilegium filij ascendit ad parentes, p. 203. n. 5. quod amplius, & declaratur p. 206. n. 9.

Privilegium superueniens non mutat forum, p. 250. n. 14.

Privilegiatus effusus post litem motam perempta instantia potest uti privilegio, p. 251. n. 18.

Privilegium concessum Baronibus, ut possit agnosceri de consensu miserabilium, non preiudicat quando Terra propter vicinitatem esset amissa, & iurisdiclio alteri facta concessa, atque expressum illius privilegij, p. 324. n. 2.

Privilegio in iudicio fieri non censetur de-

rogatum per clausulam non obstantibus, p. 235. n. 2.

Privilegiatus & si eligat in forum Tribunal supremum, non si per viam variationis litigare in Curia Baluani, p. 142. n. 26.

Privilegiatus qui accessit in Regia Audiencia Officialium, potest diuino per viam variationis alium queriari eorum syndicatoribus, p. 142. n. 27.

Privilegiatus vitatur beneficio electionis fieri, & si didicit iurisdictionem de parentado mandati Curia, p. 258. n. 1.

Privilegiatus contumax gaudet beneficio electionis fieri, p. 260. n. 1.

Privilegium fieri concessum miserabilibus personis, non infertur sublatum, quantum supradictis Principi per titulum finis concessum inferiori Claustrum, cuius clausula derogatoria privilegiorum, p. 239. n. 2.

Privilegium concessum alii alii ut trabatur alii ad suum forum, competit negotiorum gestari, p. 222. n. 2.

Privilegium concessum Hospitali, communicatur vicinis feruile, p. 229. n. 3.

Privilegium concessum si bolaribus extenditur quoque ad eorum seruientes, *ibid.*, n. 4.

Privilegium exemptionis Camaldulensium non extenditur ad suos Colanum, *ibid.*, n. 5.

Privilegium in corpore iuri, iudicium non tollitur in derogationem generalis, p. 232. n. 5. maxime attenta qualitate personae, n. 6.

Privilegium speciale non tollitur lege generalis, p. 232. n. 8.

Privilegia personalia patris ad filios transeunt, p. 232. sub n. 2.

Privilegia Doctorum communicantur eorum filijs, *ibid.*, n. 3.

Privilegia concessa pupillis sunt concessa alijs qui per Administratores rigentur, p. 232. n. 7.

Privilegium non suffragatur miserabilibus personis comparentibus uti tertijs, p. 270. n. 1.

Privilegium superueniens in eadem capta iura eius voluntati non iurisdictionis iudicis iurisdictionis, p. 249. n. 2.

Privilegium quid sit, p. 187. n. 1.

Privilegium alium concessum ad alios propter eandem rationem non extenditur, *ibid.*, num. 2. & amplius, n. 3.

*Privilegium quando de una persona
ad aliam extendatur, pagina 188.
n. 8.*

*Privilegia omnia aliquid intra sui com-
mune continentur. p. 187 n. 4.*

*Privilegia personalia personam sequun-
tur, ibid. n. 5. nec ad heredem transiunt,
p. 188. n. 6. si cum etiam si sint realia,
ibid. n. 7.*

*Privilegium concessum Ordini S. Benedi-
cti ut possit ahinere bona sua, immo
directo duorum Patrum et sit remota
tum per decretum novissimum de rib.
Regular. non aliter. p. 186. n. 8.*

*Privilegium concessum Monasterio ad
exigendas decimas, non est sit acquisi-
tus diutius. p. 188. n. 14.*

*Privilegiati personaliter comparere debent
ad allegandam electionem fore in cri-
minali. p. 148. n. 10. & quando non,
n. 31.*

*Privilegium electionis fore suffragatur
misericordibus personis. liti deditur
eandem de iudicio filii, pag. 156.
n. 1.*

*Privilegio electionis fore in dubio non ef-
ficatur renuntiatio. p. 45 n. 1. & amplius
p. 47. n. 12.*

*Privilegium amittitur per actum contra-
rium. p. 47. n. 13.*

*Privilegium in actis reiterabilibus. an
procedatur per unum actum. pag. 48.
n. 22.*

*Privilegia non presumuntur renuntiata
quando actus contrarius privilegia non
fuit consecutus effectum suum, pag. 48.
n. 16.*

*Probatio per iuramentum est levis. & mi-
nus extraordinaria. p. 11. n. 10.*

*Procurator quidquid agit dicitur fore in
principali. p. 30. n. 1.*

*Procurator patroni laici potest variare,
p. 30. n. 2.*

*Procurator admittitur ad invocandum de
salutem ad praestandum fidelitatem.
remov. um. p. 31. n. 13. & 14.*

*Procurator potest eligere forum narium
si principalis si dabitur speciale man-
datum, vel generale cum libera. pag. 30.
n. 5.*

*Procurator constituitur ad eligendum,
vel variandum forum, potest etiam im-
petrare de perboreffcentia, licet de hoc
in mandato non sit facta mentio,
p. pag. 31. n. 8. & 53. & pag. 32.
n. 16.*

*Prodigo quando conceditur primogeni-
tum, & si undam beneficium, pagina 92.
n. 6.*

*Prodigus quando prohibetur ponere tu-
sum superius sua. p. 92. n. 7.*

*Prodigus quando solari non possit, p. 92.
n. 10.*

*Prodigus dicitur qui nec florem, nec tru-
pus habet expensarum. p. 92. n. 1.*

*Prodigalitas est bona dissipare, ibidem
n. 2.*

*Prodigo ut interdiciatur administratio,
qua sine necessitate. p. 93. n. 3. & 4.*

*Prodigalitas sui affinitatur, pagina 93.
n. 5.*

*Prodigalitas descriptio datur ab Au-
thore, p. 63 n. 6 & 9.*

*Inde antiquam declarari prodigum quid
fieri debet, p. 92. n. 5.*

*Prodigi ritus electionis fore, p. 91. n. 1.
& quando hoc sit verum, pagina 92.
n. 5.*

*Prodigus in iudicio equiparatur papulo,
p. 91. n. 2. Decretum requiritur in ali-
natione eius bonorum p. 91. n. 3. & de-
clara. ut p. 92 n. 8.*

*Prodigus reputatur insensatus, pag. 92.
n. 4.*

*Profligato ubi est annullanda per Mil-
ites Hierosolymitanos si servanda
dispositio Sacri Concilii Tridenti. p. 10.
n. 6.*

*Profligato probat quem Religiosum, p. 184.
n. 28.*

*Profligatus Eremita vocatur qui nullo so-
cietati supariari. p. 178 n. 7.*

*Prohibito de non alienando facta si qui
non comprobantur impotenti pagina 119.
n. 4.*

*Propter potest se intrinsecus omnia Offi-
ciales supernumerarios, pagina 123.
n. 1.*

*Propter impertum, & potestas remita-
tur, p. 11 n. 31.*

*Proventum pro se heredibus promissus
videtur. p. 161. n. 5.*

*Provisio non debet expialtri à Regi Tri-
bunalibus, ut qui à proprio semich-
lo extrahatur. p. 143. n. 4.*

*Provisum specialiter non censetur de-
rogatum per generalem dispositionem, p.
134 n. 10.*

*Puberum appellationi qui veniant. p. 67.
n. 4.*

*Publica utilitas non debet cessare, pag.
192. n. 11.*

Pupillus impeditur petere primam, & secundum beneficium in illi qua fuit inbonata cum eius patre defuncto p. 67 n. 11.

Pupillus quis dicitur ibid n. 3.

Pupillus maior 14 annis non gaudet electionem fore p. 68 n. 5 & 6.

Pupillus qui ambo patriam potestatem dicitur fortuna iuraria officii & auri patrii praestitioribus reperitur p. 69 n. 10.

Pupillaris etas an debiat esse completa p. 69 n. 11.

Pupillus gaudet fore electioni etiam si sit spurus p. 69 n. 1. & 2 & quomodo sit in sapia sit & factus adultus, pag. 66 n. 1.

Pupillus Doctor gaudet fore electione, sed non beneficio restitutionis in integrum p. 66 n. 4. & 5.

Pupillus qui uxorem duxit habet privilegium electi omni fore p. 66 n. 6.

Pupillus enatus sub potestate Aui est prius privilegio eligendi forum, licet non beneficio restitutionis in integrum p. 66 n. 6 & 8.

Pupillus Haereticus non exstat privilegio electionis fore p. 66 n. 9.

Pupillus qui inconvenerit ex contractu paterno non potest allegare fore declinationem p. 66 n. 10 & 12.

Q

Qualem quis se facit talis si probare debet, & qualis debet esse ista probatio p. 56 n. 6 & 7.

Qualitas privilegii qua producit litteram ad aliquod Tribunal, si esset, non per hoc transferri illam ad aliud, pag. 267 n. 4.

Qualitas nova adveniens etiam reponit illud in diversam naturam, licet non mutet substantiam, pag. 21. num. 28. & 29.

Quarta debetur mulieri p. capiti tempore mortis mariti, licet possit non igitur, p. 262 n. 15.

Quaternarium feudum dicitur omnis Terra ubi sunt vassalli p. 107 n. 14.

Quaternarium seu dum dicitur licet sit in Terra Cameracensi, vel Baronis, & et praestatur servitium militare dammodo eius collatio spectat ad Dominum Regem, pag. 304. num. 16. & declaratur n. 17.

Quarta debetur mulieri, qua propria culpa in pauperetatem divinit, p. 344. n. 3.

Quarternarius robustus potest torqueri, p. 98. n. 10.

Quis possit sibi clericatus proprii non probet sibi sibi p. 150. n. 2.

Qualibus res diversa melius interpretatur, si intelligitur p. 2 n. 12.

Qui ex filio habetur p. rotali. gaudet privilegio concessio illo tali, pag. 106. n. 6.

Qualiter presumitur fons mistic, & ideo quod per prius non fuit furiosus tali non presumitur, pag. 129. num. 1. & 2.

R

Ratio illi animo legis p. 327 n. 26.

Rationis praestare Potest vel Magnis habitantibus in Fortalibus, qui non compellitur, sed demum admittitur p. omni domus Comiti debet pro admittitur assignari pag. 281. n. 3.

Rapina mulierum, quae olim fuit in mirtis non interrat potestatem rapiti, p. 85. n. 9.

Recessus a iure communis dicitur odiosum p. 32 n. 2.

Reconvenitio clericis in foro, in quo sunt a diversariis concessio non prohibetur fieri in quacumque parte iudicii & deinde iudicium durat etiam in casu favorendi sententia p. 30 n. 2.

Reconvenitio opposita post conclusum in causa conuentionis non operatur, et laici debent procedere pari passu in utraque causa, sed etiam quod reconvenit tenetur stare in illo foro p. 50 n. 9.

Reosari non possunt non recognoscere superiores p. 14 n. 12.

Reusans a reusant iudicis iurisdictioni dicitur exemplis p. 15 n. 18.

Reusatus, & allegatus suspectus in una causa, dicitur etiam in alia reusatus p. 15 n. 39.

Regalia non consentant concessio sub larga concessione p. 233 n. 18.

Regia Camera non est iudex inter priuilegiatos ille habet causam a fisco p. 190 n. 10.

Regularium appellations in odioso non veniunt Fratres Regulares, pag. 148. n. 13.

Regula reservatoria adversatur iuri communi de quo Ordinarius libere constituitur facultas confirmandi beneficia in omnibus ministeriis, & idcirco odiosa. p. 32. n. 4.

Regum officia meriti facit indultum, atque militarium, & liberari de manu calumntiantium et oppressorum, periculum, videtur pupillis, & his qui facibus opprimuntur, auxilium praeberi. pag. 282. n. 9.

Regularis non gaudet immunitatis militariae, nisi Religiosi ordinum militarium puta Augusti Hierosolymitani, p. 230 n. 7.

Religio pontificum, clariorum respectu publicam civitatem, p. 139. n. 20.

Religio restringitur ad illud, quod in relatione constituitur, p. 240 n. 5.

Relatum in iurisdictione omnia sua qualitativum, p. 239 n. 3.

Relaxatio iuramenti à Papa est concessa da p. 20 n. 22.

Religiosi, & deportati miserabili dicitur p. 124 n. 20. ubi an electioni, & electioni fessio iurisdictionis ut possint, disponatur.

Religium se habet à succedente in fide, p. 209. n. 15.

Religiosi fidetibus non possunt p. 12, 174. n. 9.

Religiosi Ordinum Militarium an includantur in Bulla Clementis VII. largiens munus, p. 174 n. 27.

Religiosi Ordinum Militarium non possunt exerceri officia secularia. p. 183 n. 45.

Religiosi solent insinuari non potest illegitimum, & sic ad consilium, Auctoris in facili servatam, p. 126. n. 6.

Religiosi in odioso appellati clericali non videntur, ibid. n. 36.

Remissi facti de aliquo ad Curiam itale hostiam, multum administratur praesentat praebitioni, p. 130. n. 17.

Remissi à spurio de morte patris non est necessaria, p. 213 n. 39.

Remissi non datur in causa contumacia p. 164 n. 4.

Remissi etiam in paucis delictis, pag. 292. n. 4.

Renunciatio beneficii cap. Odoardus de solutione, tendit in opprobrium totius ordinis clericali, p. 21. n. 25.

Renunciatio electioni de se facit amplius

non auditur, pag. 41. num. 15.
Renunciatio iuri suo praesumitur si aliquis fessio neglexit ad praesentandum litum & quantum tempus requiritur, p. 47. n. 16 & 17.

Renunciatio simpliciter est includenda, ubi alia fieri potest iurisdictione p. 46. n. 9.

Renunciatio filia non est intendenda de iure ad casum satisfactionis, pag. 46. n. 8.

Renunciatio est stricti iuris, p. 46. n. 5.

Renunciatio juris donationem, pag. 46. n. 2.

Renunciatio beneficii non praesumitur, p. 46. n. 3.

Renunciatio simpliciter interpretanda est, et minus notat renuntiationem, p. 46 n. 4.

Renunciatio non tenet, si aliquis renuntiationem suam ad finem amissionis impendit, si in eo die non siquatur, p. 47 n. 27.

Renuntiationi praesumitur sua privilegia si immunitas patitur distribuit in agniti, seu ratas, p. 47. n. 18.

Renunciatio privilegio quando, à quibus, & in quibus rationibus praesumatur, p. 47. n. 19. usque ad 25.

Renunciatio electioni, & variationis fieri, ad hoc ut valiat, requiritur quod renuntians sit prius expressis iurisdictionis, p. 48 n. 1. & qualis debeat isti habere iurisdictionem, ibid. n. 2.

Renunciatio iuramentum sua beneficia, an irritari debeat de iure p. 47. n. 3.

Renunciatio si privilegio non datur quoniam iurisdictionis de pando mandatis Curiae praestat, p. 150. n. 1.

Renunciatio privilegium fore non videtur per Constitutionem Procuratoris ad respondendum, ibid. n. 2.

Renunciatio specialis debet fieri praenuntiationem p. 107. n. 2.

Reprobatio testium non datur in causa summarij, p. 171. n. 5.

Res allodialiter subrogata in locum feudali non igitur feudali, p. 227. n. 19.

Res eadem diversis iuris insinari non debet, p. 192. n. 22.

Renunciatio iuris in corpore iuris clausa dicitur odiosa, p. 33 n. 9.

Rescripta privilegia, & gratia Pontificum, in quantum à communi iuri recedant strictè interpretantur, pag. 31. n. 7.

Rescriptum Principis dicitur commune p. 310. n. 3.

Ris illius effi dicitur cuius adeff sigillum,
p. 130 n. 6.

Respublica nulla meliori rationi regi po-
tiff quam ordinis confiftantione, pag. 2.
n. 2.

Resitutio in integrum competit Militi-
buz Ordinum Militarum, pag. 183.
n. 24.

Resitutio in integrum quando commu-
nitur maiori litu conferti, pag. 191.
n. 20.

Resitutio in integrum quando competit
Confraternitatibus, & Ecclesiis, p.
199 n. 12.

Resitutio in integrum competit Monti-
buz Pauperum, p. 160 n. 5.

Resitutio in integrum competit Simina-
rio, p. 161 n. 4.

Rivindia Fabrica S. Petri de Urbe quā
da si inromat in legatu facti pro
dotibus pultorum, p. 139 n. 19.

Rivindia Fabrica S. Petri providit ad
exaditionem legati pro redemptione
captivorum, p. 111 n. 13.

Rivindia dicitur quando rine non
tatit in fortis, p. 306 nu. 1. & vid.
n. 1.

Rivindia est species remiffionis ibidem.
n. 3.

Rex folus ab initio poffit imponere nouā
formam frudu quaternario, pag. 304.
n. 30.

Rex folus poffit influare frudu quater-
nario ibidem. n. 18.

Rex Pragae de Ministris non poffit
præficere in illa, qua enū tunc am-
ffim, p. 36 n. 7.

Ruffici fugax admittitur ad tutelam,
& an folus prefumat, & quando di-
tatur, p. 107 n. 4. 5. & 6.

Ruffici gaudet fori iſtichonis privilegio,
& exiufolus in dicitur, & quid in
ruffico fugax, p. 107 n. 1. 2. & 3.

S

Sandti intelliguntur nafci du quo mo-
riantur, p. 338 n. 30.

Sandti minis non probatur in Notarij
affiritione, & in quibus notarij affir-
itioni litur, p. 59 n. 3.

Salarium debetur officiali abſenti ex legi-
fima caufa, p. 316 n. 6. vel iur. lincita
p. 317 n. 11.

Salaria Adnotatorum, & Procuratorum
poffunt piti apud Iudicum caufa prin-

pali, pag. 288 num. 2.

Sententia abſolutiva, & Theſaurus inu-
ſus nullam affert vtilitatem, pag. 1.
n. 1.

Sibola ſunt exempta à ſolutioni tributa-
rum, p. 162 n. 9.

Sibolaru gaudet fori ſelectiōni, p. 90. nu. 1.
ampha n. 3 & deſ. ra p. 91 n. 7.

Sibolaru dicitur ſtari in ſibola, itam
ſi aliquando diſcurat animo tamen re-
gridendi, p. 91 n. 4.

Sibolaru adiens ſuam domum tempore
atq; riuſufurati tempore dñito gaudet
amendui privilegij ſibolaru, p. 91 n. 5.
& 6.

Serviferi Militi Pj. & Laurentian pag.
320. n. 9.

Siminarium b. b. b. privilegium eligendi
forum, p. 161 n. 1. & gaudet privilegij
p. 161 n. 2 & 5.

Simplex probatio ſufficit in cauſa ſum-
marij, p. 195 n. 6 & illa poffunt termi-
nari curamnis p. 197. n. 7.

Sententia lata à iudice non ſua non va-
let, nec de conſenſu partium conuolida-
tur cum alijs ſimilibus, p. 11. n. 14.

Sententia, vel laudum quod ſi pronun-
ciatum abſolvo Antonium hoc aduſſo,
et conquiri poſſit duo contrarij, p. 195.
nu. 19.

Sententia lata à pluribus iudicibus, quo-
vum aliter ar. d. inſolubili & alij, pag. 190
n. 9.

Sententia abſolutoria, vel condemnatoria
unius non prodeſſit, nec nocet aliter, p.
193. n. 28.

Sententia lata aduſſus aliquem non
mandatur executioni ſi ſi fuer ſu-
permatat, p. 127. n. 7.

Sententia lata poſt reſuſcitationem eſt nul-
la iſſo iuri, p. 31. n. 6.

Sententia quæ dicitur, p. 98. n. 1. 2. & 3.

Sententia gaudet fori ſelectiōni, p. 97. nu. 1. &
declara. ut p. 98 n. 7 & 8.

Sententia magna debetur riuſuſcitiōni, p. 97.
n. 2.

Sententia æquiparatur morbo, itam quo-
ad effectum dandi ſaculatorum, vel ad
pitandum abſolutionem à Papa, aut ad
effectum habendi fractionem, & diſtribu-
tionem, & in comprehenditur in l. vii.
C. de mend. lib. 1. ibid. n. 3. 3 & 6.

Sententia robuſſa ſimulari tunc pag. 98.
n. 11.

Sententia conſeſſo licet examinari iſſit ad
atram memoriam ſicuti vultud-
maria

I N D E X.

- mario* , pag. 97. num. 4.
Separatur duntaxat ubi unum non videtur ad alterius determinationem, pag. 96. n. 20.
Septuagenarius sacerdotis, vel saltem si assignatur Cuius pro iure pag. 99. n. 8. & 9. ubi ita praestari dicitur Author.
Septuagenarius iurisdictioni non cogitur, p. 100. n. 10.
Siquis fructus fructus bonorum patrimonialium incidit in Bullam Canon. p. 145. n. 20.
Siruti in istis respondetur in namro miserabilibus personarum quoad privilegium p. 139. n. 1.
Siruti in istis fructus privilegii eiusdem quibus gaudet ecclesia ibidem num. 2.
Sixagenarius robustus potest condemnari ad iuramentum p. 98. n. 9.
Sixagenarius iuratur a muneribus personaribus & absolutionis capitis, sed an ab administrationi Syndicatus, p. 99. n. 6. & 7.
Signa signatum ostendunt p. 129. n. 3.
Signa furoris innumerantur ab auctoribus. p. 110. d. n. 8. & ad 12.
Simulatio in causa (Constanti) non recluditur p. 153. n. 15.
Simulatio contractus illi diffinitio probationis, ibid. n. 12.
Simulatio probatur testibus , pag. 152. n. 8.
Simulata respondentur, si non sint, p. 132. n. 4.
Soter qui habitationem gerit in domo sua promittit potest variare offerendo illam sibi p. 17. n. 4.
Sotus Doctoris , gaudet privilegii Doctoris p. 190. n. 14.
Solennitas qua est necessaria in alienatione bonorum iustitia , requiritur in alienatione bonorum Hospitalis p. 153. n. 6.
Solutus pro alio favore libertatis respicitur p. 110. n. 7.
Solutio sportularum iustitiam fore immutationem imputari videtur, pag. 158. n. 3.
Solutio in causam qua continet penam, vel usuram, in dubio praesumitur facta, & p. 29. n. 7.
Soror gaudet privilegio fratris, pag. 119. n. 7.
Sponsa privilegiata gaudet beneficio sponsi p. 100. n. 1. *si de clara*, p. 101. n. 11.
Sponsus de adultério sponsa accusatur, pag. 100. n. 2.
Sponsa habet privilegia uxoris, ibidem n. 3.
Sponsa habet privilegium hypoteca, ibid. n. 4.
Sponsa de praesenti venit appellationi uxoris p. 201. num. 12. & quando sponsa de futuro, n. 13.
Sponsa de futuro suum domitium non mutat, p. 201. n. 15.
Sponsa de futuro sponsum vagantem insequi non tenetur, ibid. n. 17.
Sponsa, & uxoris testatur ad iuramentum, & sponserum, & non contra, p. 103. n. 6.
Sponsa de futuro quoniam dicatur, p. 103. n. 1. & si q.
Sponsalia qualiter probantur, pag. 104. n. 1.
Sponsus potest renuntiare beneficio restitutionis p. 41. n. 13.
Speciali mandatum requiritur ad petendam restitutionem in integrum , quod est verum itam in conjugum, p. 10. n. 6.
Spiritus non sunt in iure patronatus, p. 113. n. 40.
Statim primus qui in exordio fuit, est inspicendus, p. 167. n. 9.
Statutum speciale praeponderat generale, p. 176. n. 3.
Statutum ad favorem miserabilium praevaleat statuto de dampnamentis, ibidem n. 2.
Statutum viginti annis expositionis additur iure iuramentum, p. 18. n. 21.
Statutum firmatum in Civitate firmari debet in suis vicis, p. 332. n. 17.
Statutum simpliciter respicit interpretationem a potestate statuentis, p. 34. n. 8.
Statutum loquens de Prifiliis comprehendit Milites Hierosolymitanos pag. 180. n. 5.
Strictus quando dicatur ad finem vel profuturum opponi iuramento remissionis iuramentum p. 112. n. 15. & si q.
Stipulatur alteri favori datus, & pia causa quilibet potest, p. 139. n. 14.
Supragium , siu votum quis renuntiare potest in foro interiori, p. 47. n. 24.
Subrogatum sapienter natus am subrogantur, p. 127. n. 15. quod amplius ut num. 16. & clara ut n. 18. & si q. 23.
Subreptio in testibus , an valeat ipsa iure,

INDEX.

lura, pagine 28. nam, 22.
Sollicitus est honorandus vñ principis.
 l. p. 217. n. 17.
Superior non potest renunciare rescriptum aduersario inuolui. p. 330 n. 4.
Superior potest auertere ad si plures infortutionis scriptis in diuersis Curijs. p. 193. n. 19.
Surripienti bona paterna non datur alicuius criminalis. p. 209. n. 16.

T

Taciti. & expressi idem est iudicium.
 p. 47. n. 22.
Tacite renunciari potest beneficio officio- rum honorum. p. 41. n. 13.
Tempus habet vim renunciationis. p. 47. n. 13.
Tempus iurari excompantur in tem- pore iuris. & minis penam. & quem de fuerat leuæ pena. p. 110 n. 7.
Terminus debet dari miserabilibus perso- nis ad verificandam sitalem, ubi nega- tur. p. 35. n. 1. & 3. & p. 58. n. 15.
Tertiarus non videtur electionis fori be- neficio. p. 172. n. 1. nisi dicitur persona. eccllesi. & quare. n. 2. sed quando id sit videtur. n. 3.
Tertiarus quando immunes ad collectis non fiat. p. 173. n. 5. & quando non suppona- tur statuti. & Pragmaticis. n. 6. & si sedent in fundo. n. 7.
Tertiarus quando gaudeat privilegio ca- noni. ibid. n. 8.
Tertiarus non possunt compromittere. pag. 174. n. 13.
Tertiarus habent beneficium exp. Odoardus. ibid. n. 10.
Tertius sequitur causam in eo statu in quo illam reperit. p. 472. n. 4.
Tertius non habet priuilegium iura. quam pri- uilegiis. ibid. n. 5.
Tertius ad causam veniens eiusdem termi- nis archidatur quibus priuilegiis. ibidem n. 7.
Tertius comparens pro suo intereffi habet priuilegium. & secundum beneficium. ibid. n. 9.
Tertius an possit excommunicatus. p. 279 n. 5.
Testamentum ex causa præteritionis filij dicitur nullum si opponatur. pag. 26 n. 2.
Testator de sua morte & deponitibus ma- gis creditur. quam disponitibus de-

furere. pag. 129. num. 4.
Testamentum adptas causas. quando dicitur. p. 237. n. 7.
Testis disponens de clericali debet ass- gnari rationem sui dicti. p. 151. n. 13.
*Testis falsus ad quod testatur idem in fo- ro exteriori. quam consensit ad pag. 74. n. 10.
 Testamentum ratione solemnitatis ommissa non subsistit inter naturalis filios.* p. 121 n. 31.
Testis puniatur de falso à Iudice coram. qua deponit. p. 145. n. 8.
Testamentum disunctis dicitur & heredis. p. 61. n. 4.
Tix. in cap quoniam frequenter ut illi. n. cantis. verus intelligitur datur. pag. 99 n. 4.
Torqueri ubi debet pater. & filius. à filio incipit debet. p. 207. n. 18. & quare. p. 110. n. 19.
Torquens non potest laborans morbo gal- lico. p. 81 n. 12.
Trabens per eadem causa partem aduer- sam coram pluribus Iudicibus perdit eam. si non est persona miserabilis. p. 7. n. 2.
Trabens Nuntius ad forum saculare. in- cidit in Bullam eorum. p. 167. n. 8.
Trabentes Conuersus ad forum saculare. incidunt in penam Bullæ Cæne. p. 171. n. 1.
Trabentes Tertiarus ad forum saculare quando non socias in Bullam eorum. p. 173. n. 4.
Trabentes Eremitas ad forum saculare. innotatur censura Bullæ Cæne. p. 176 n. 4.
Trabens Militis S. Iohannis. & Iacobi Calatrana. & similes extra eorum forum incidit in Bullam eorum. pagina 184. n. 6.
Transactio ex contrauentione non dicitur nulla. nisi opponatur. p. 26. n. 2.
Tribellianica non detrahatur de legatis Hospitali. p. 154. n. 7. nec sacridia. n. 8.
Tribellianica prohibita consistit favore laici. in quo pia excrescunt. pag. 159. n. 10.
Tribunal Regium eligi debet à Priuilegiatis. & ideo Iudex secundarum cau- sarum non dicitur competens ad hunc effectum. p. 13. n. 21. 22. & 23. & p. 14 n. 24.
Tribunal Artium Serici. & Lana de qui- bus

bus cognoscit in hac Ciuitate. pag. 341.
n. 2. & quid n. 3.
Tribunal Collegii N. ap. cognoscit causas
Collegiatorum p. 342. n. 6.
Tribunal vici prothonotarij de quibus
cognoscit. ibid. n. 7.
Tribunal Dehana de quibus cognoscit.
ibid. n. 9.
Tribunal Prothomedici quam cognitionem
habet ibid. n. 10.
Tribunalia Castrorum noui puniunt castroru-
m. ibid. n. 11.
Tutor datus filijs testatur datus filiabus.
p. 11. n. 15.

V

Variari, vili iudicij forum volens. di-
bit esse de numero privilegiatarum
personarum. p. 8. n. 1.
Variari potest de vno Tribunali ad aliud
p. 16. n. 1. & quid si iurauerit de non
variando. p. 17. n. 5. & 7. dissoluitur. p. 20.
n. 23. & quid in Tribunalibus eibi
residet. Primiti p. 21. n. 30. & 32.
Variatio si delicti mali plene p. 16. n. 2.
Variatio considerat ubi datur iudicium a
iure. ibid. n. 2. regulariter permittitur
si expressis non recipiatur prohibita.
ibid.
Variatio si per prelatum. p. 22. n. 17.
Variatio fori quatenus fieri possit. p. 22. n. 1.
& 2.
Variatio ubi iurisdicatur. variari non po-
test nisi simul. p. 23. n. 3. sed dissoluitur ut
p. 24. n. 10.
Variationis quando presumantur susci-
pi. p. 24. n. 13.
Variatio si quis sit. p. 7. n. 18.
Vassallus non potest in alterius iurisdic-
tionem absque Baronis consensu. nisi tacite.
nec expressis consentire. p. 41. n. 19.
Vassallus titulus in iuxta feudali iuram
Ordinario non tenetur comparere. p. 34.
n. 3. & sic de singulis. n. 4. adeo quod si
expiantur condemnati. & tempore
exequutionis doctores de eorum privile-
gio non essent molestandi. p. 55. n. 6.
Vassillus eorum Domino feudali si conuen-
tendus. p. 102. n. 4.
Venditor potest remanere beneficium h. a.
C. de iur. vend. p. 41. n. 20.
Venditor qui regitur pro filiali adipsam
dei. p. 161. n. 3.
Venditor fauore ampliationis omnia iustitia
altera non regitur. p. 313. n. 11.

Venditori studium ex parte & proinde
trahuntur anni probandi distenden-
tiam a primo acquirenti. p. 57. n. 10. &
Viribus Nominum in iudicio in iuramentis.
mutationum. p. 167. n. 9.
Verba inuinitatiua Principis dispositum
inducunt. p. 274. n. 15.
Verba inuinitatiua probant fauore pia-
tanti. p. 139. n. 17.
Viribus Medici S. Ioannis, S. Iacobi
Alcantara, Calatrana, & similes. in-
iudicio in iuramentum. p. 183. n. 12.
Verba in dubio de actu valde intelligun-
tur. p. 15. n. 8.
Verba impropria, ut actus nullus red-
datur. p. 29. n. 3.
Verba inuinitatiua non inducunt disposi-
tionem. p. 59. n. 2.
Vbi iuramentum est ratio, ibi idem est ius. p. 43.
n. 8. & 9.
Verbum prius praesideri debet interpre-
tatio. p. 67. n. 1.
Vexatus ius. & an deo duratur in ius-
titiis priuatis beneficio iurisdictionis.
p. 80. n. 15 & 16.
Vexatus graui capitis dolore agrotus vo-
catur. ibid. n. 17.
Vbi quis per stipulationem iuratus est obli-
gatus ubique, iterum conuincitur pro di-
bitis. videtur peruegere iurisdictionem
omnium ludum. p. 303. n. 7 & dissol-
uitur ut n. 9. & 10.
Via quam quis eligit potest debet. p. 33.
n. 4.
Vidui viduari condemnatur in expensis
partis tamsumptuosa. p. 128. n. 19.
Viduar in loco contractus non conueniunt
p. 170. n. 6.
Vis praesumpta est tertio sita principali in
probationibus. p. 271. n. 8.
Vivimus vixi dicitur vicinus Ciuitatis
cui subicitur. p. 331. sub n. 11. & ex vi-
10 Ciuitatis dicitur ex Ciuitate. ibid.
Vivimus non potest prohiberi vicinus ac-
tus sitatorum. p. 162. n. 10.
Vidua connumeratur inter personas mi-
serabiles. p. 71. n. 1.
Vidua habet iurisdictionem fori. p. 71. n. 2. &
amplius n. 3. ibid. si iam si post iterum con-
testatam nuberit, alias si habuerit patrem.
Vidua in bonis suis vicinis non gaudet iurisdictione fori, si omnia privilegia per-
dit. p. 72. n. 4 & 5.
Vidua luxuriosi vicinis, gaudet privile-
gio iurisdictionis fori vicinorum. pag. 72.
n. 4.

Vidua

I N D E X.

Vidua pro exactione dotis non gaudet privilegio electionis fore. p. 71. n. 7.
Vidua maritum interficiens, non gaudet electione fore. p. 73. n. 3.
Vidua profructus casum mortis non gaudet elegans fore. p. 73. n. 9.
Vidua Iudæa non gaudet electione fore. p. 73. n. 14.
Vidua que dicatur, ibid. n. 1.
Vidua appellatur habens maritum 'captivum' hannitam, vel ad trementem condemnatum. p. 73. n. 2. & quæ, num. 3. Item v. a. 4.
Vidua de iur habens virum absentem per longum tempus. p. 76. n. 6.
Vidua, & minores 14 annorum possunt causas captas tradere aduicis Iudicis. p. 7. n. 11.
Vidua & pupillus quare decantat miserabilem. p. 173. n. 5.
Vinum nouum dicitur infra annum. pag. 134. n. 3.
Vir, & uxor non debent ad imparia iudicari. p. 199. n. 21.
Vir, & uxor per matrimonium efficiunt unum corpus, & reputatur pars corporis viri. p. 197. n. 6.
Vita Meretricum miserabilis est. p. 84. n. 4.
Virginitas fore electionem etiam si agat pro nuptiis cum commisso. p. 86. n. 1. & 2. & quid in virgine habente patet, m. 3. vel num. 4. & quid si nupta esset, sed non tradita ad viri domum, n. 5.
Virginitas est virtus animi, cuius comes est fortitudo. p. 88. n. 6.
Virginitas sapienter dicitur condemnatio humani naturæ, ibid. n. 7.
Virginitas habet initium in seculo impio in exactione Angelorum, ibid. n. 8.
Virginitas est magis voti, quam precepti. ibid. n. 9.
Virgo dicitur que hominem non cognouit. p. 19. n. 1.
Virginitas in dubio presumitur cum sit naturalis qualitas que hominem sequitur. p. 19. n. 1.
Virginitatis signa quænam sint, ibid. n. 4. & 6.
Votum renunciare suo fore, sufficit casus partis, & non est necessarius consensus Iudicis. p. 41. n. 11.
Votum Religiosis adhibet, qui habet R.

legionis Melitenensis assumit. pag. 180. n. 5.
Vox filij dicitur vox patris. p. 105. n. 4.
Vniuersitas habet fore electionem etiam quod sit pæus. p. 101. n. 1. & 5.
Vniuersitas comprehendit viduas, pupillos, & alias miserabiles personas. p. 101. n. 1.
Vniuersitas iure minorum potitur, ibid. n. 3.
Vniuersitati quamvis parum competit re, si tutto in integrum, ibid. n. 4. & 6.
Vniuersitas veri, & propriæ rei aliud est quam ipsi homines vniuersitates collatas sumptis. p. 103. n. 1.
Vniuersitatem, & Populam non faciunt homines separatos, & singuli, ibid. n. 2.
Vniuersitas dicitur quidam persona ficta que constat ex singularibus personis, ibid. n. 3.
Vniuersitatem Civium faciunt, ibid. n. 4.
Vfus relictus mariti est ius relictus uxori, & stipulatio alimentorum facta pro marito intelligitur pro uxore. pag. 198. n. 3 & p. 199. n. 21.
Vsurpatio presumitur in iure patronatus in quo adhuc patronus potest. pag. 190. n. 12.
Vtilitati publicæ consulitur ex latam abbreuiatione. pag. 277. n. 5. & c. iustitiam, n. 7.
Valeratus in postea dicitur vulnerasse in domo. p. 195. n. 13.
Vas miserabile persona vitius in officio electionis fore. p. 198. n. 1. sed de clero et p. 199. n. 13.
Vox in simulibus, & in criminalibus gaudet fore viri. pag. 196. num. 2. & p. 197. n. 4.
Vox fortiter domitilium viri, & efficitur ibi Civis. p. 197. n. 3. & 2.
Vxor committit cum viro incestum, iure. p. 199. n. 18.
Vxor natus vocatur intra annum nuptiarum. p. 134. n. 7.
Vxor non potest renunciare privilegio repetende dotis, si maritus virgine ad inopiam. p. 40. n. 3.
Vxor non adhibens medicamenta viro egrotanti, non gaudet electione fore, & quid in vidua Iudæa non possit electionem fore. p. 74. n. 10. & 75. n. 14.
Vxor est magis sequela viri. p. 103. n. 9.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

DECISIONES ET RESOLUTIONES

In Materia Electionis, & Variationis Fori Diversorum
Totius Orbis Supremorum Tribunalium,

De quibus in Opere passim fuit facta mentio.

A Varijs Antiquis, Recentioribusque Authoribus

*Seleſta, Excepta, & in unum Colleſta
Pec Eundem*

IOANNEM MARIAM NOVARIVM I. C.
LVCANVM,

Cum duplici Indice, vno ſcilicet Argumentorum, Altero verò rerum
Memorabilium in eis contentarum.

ELENCVS ARGVMENTORVM DECISIONVM,
& Resolutionum, de quibus in hoc opere Electionis
& Variationis Fori facta est mentio.

Decisio 1.

QUæ dicantur Miserales personæ. pag. 1. col. 1.

Decisio 2.

L. C. quando Imperat. inter pupil. & vid. quibus in casibus locum habeat, & an in Terris vassallorum. p. 2. c. 1.

Decisio 3.

Miserales personæ, vt habeant electionem, & variationem Fori tenentur iurare perhorrescentiam. p. 3. c. 2.

Decisio 4.

Probatio in contrarium an admittatur aduersus iuramentum perhorrescentiæ. p. 6. c. 2.

Decisio 5.

Statut. soli iuramento, cum quis allegat non posse consequi iustitiæ cõplementum in partibus, quoad rescriptum obtinendum in partibus. p. 7. c. 1.

Decisio 6.

Iuramentum perhorrescentiæ potest præstari per habentem speciale Mandatum, & præstari potest in quacunque parte iudicij. p. 7. c. 2.

Decisio 7.

Miserales personæ non habent electionem fori, vbicunque Barones habent priuilegia cum clausula abdicatiua quoad personas miserales, cum si Barones illis renunciarent. p. 9. c. 1.

Decisio 8.

Vidua, & pupilli quomodo declinent Forum. pag. 11. col. 1.

Decisio 9.

Vidua, & pupillus etiam in causis criminalibus fori electionem habent. Eodem quoque priuilegio viuitur Virgo, & gaudent etiam senes decrepiti, & qui continuo morbo laborant. p. 14. c. 2.

Decisio 10.

Miserabilis persona non habet Fori electionem contra aliam personam miserabilem. p. 13. c. 2.

Decisio 11.

Si pupillus sit in potestate Aui non gaudet priuilegio l. vnic. C. quādo imper. inter pupil. & vid. p. 13. c. 2.

Decisio 12.

Communia in materia miserabilium personarum. p. 14. c. 1.

Decisio 13.

Meretrix habet electionem fori. p. 16. c. 1.

Decisio 14.

Virgo gaudet elect. fori. p. 17. c. 1.

Decisio 15.

Virgo stuprata an gaudeat beneficio virginis in electione fori contra stuprantem. p. 20. c. 2.

Decisio 16.

Ecclesiastica persona an habeat fori electionem. p. 21. c. 2.

Decisio 17.

Clericus. qui litigat de bonis ecclesiæ.

ſiæ fori electionem habet, ſecus
verò quando de proprijs, ſed in
cauſa criminali Clericus habet
ſemper fori electionē. p. 24. c. 2

Deciſio 18

Eccleſia habet fori electionem.

p. 25. c. 2

Deciſio 19

An clerici pro eorum bonis, & of-
ſenſis in eorum perſonas laicis
habeant fori electionem. pag.
26. col. 1.

Deciſio 20

An facta electione fori ſint ligatæ
manus Iudicis coram quo liti-
gatur. p. 27. c. 1

Deciſio 21

Manus Iudicis ordinarij ſunt liga-
tæ poſt electionem fori, vnde
ſententia lata poſt fori declina-
toriam, eſt nulla. p. 27. c. 2

Deciſio 22

Pauper inter miſerabiles perſonas
connumeratur, & gaudet fori
electione, p. 29. c. 1

Deciſio 23

Priuilegium l. vnic. C. quando Im-
perat. inter pupill. & vid. in qui-
bus perſonis locum obtineat, &
num in pupillis, & viduis diui-
tibus procedat. p. 31. c. 1

Deciſio 24

Priuilegio miſerabilium perſona-
rum non cenſetur derogatum,
niſi expreſſe dicatur. p. 32. c. 2

Deciſio 25

Priuilegio l. vnic. C. quando Impe-
rat. inter pupill. & vid. quando cen-
ſetur derogatum, pagin. 40.
col. 1

Deciſio 26

Multa in eodem articulo concer-
nentia reponuntur. p. 40. c. 2

Deciſio 27

Priuilegio l. vnic. C. quando Impe-
rat. inter pupill. & vid. non cenſetur
derogatum, niſi ſpecialis de ea
fuerit facta mentio, p. 43. c. 2

Deciſio 28

Miſerabiles perſonæ habent Fori
electionem etiam, ſi per Regē
fuerit iuriſdictio conceſſa cum
derogatione l. vnic. C. quando
Imperat. inter pupill. & vid. & con-
ditione poſtmodum interme-
dia in demanum iuriſdictio
reuerſa ſit Vniuerſitati conceſ-
ſaque iuriſdictio quaruncunq;
primarum cauſarum, 44. c. 2

Deciſio 29

Miſerabilis perſona non declinat
formam quando conuenitur ex
contractu defuncti, vel ex qua-
ſi contractu, vel adminiſtratio-
ne Tutelæ. p. 44. c. 2

Deciſio 30

An Miſerabiles perſonæ habeant
fori electionem in cauſis ipſis
ceſſis, p. 47. c. 2

Deciſio 31

Virgo ſi ex priuilegio l. j. C. quan-
do Imperat. inter pupill. & vid.
coram R. M. C. egit, & lite pen-
dente ab Aduerſario idem ſu-
peruenit priuilegium an ad pri-
mum Iudicem, à quo declina-
uit, terminanda ſit ab Aduerſa-
rio ipſo inſtante, & M. R. C. fo-
rum declinante. pagin. 48:
col. 1.

Deſi-

Decifio 32

Vidua dotem repetens habet privilegium fui iudicis etiam fi contra pupillum agat, pag. 53. col. 1.

Decifio 33

Regula quod Aëtor lequatur forū Rei an procedat in caufis miferabilium perfonarum, pag. 53. col. 1.

Decifio 34

Pauper an habere privilegium electionis Fori, p. 54. c. 1.

Decifio 35

Derogatio privilegij conceffi miferabilibus perfonis, & Ecclefiafticis an comprehendat Epifcopos, p. 56. col. 1.

Decifio 36

Cōcilium Tridētinū leff. 24. Cap. 20. verfic. exceptus an comprehendat, Tex. in l. j. C. quando Imper. inter pupill. & vid. p. 55. c. 2.

Decifio 37

Facta electione fori per clericum, an Baro poffit petere caufæ remiffionem, p. 56. c. 1.

Decifio 38

Electio Fori num derur Hospitali, ficuti Ecclefia, p. 57. c. 1.

Decifio 39

Miferabilis perfonæ accufans in Regia Audientia Officialem an coram Syndicatoribus querulare etiam poffit, p. 59. c. 1.

Decifio 40

Officialis habet electionem fori vti privilegiatus, p. 62. c. 1.

Decifio 41

Miferabilis perfonæ obligata in forma Camere an debeat gaudere beneficio electionis Fori, p. 63. col. 1.

Decifio 42.

An Miferabilis perfonæ accufans in Regia Audientia officialem coram Syndicatoribus querulare poffit, p. 67. c. 1.

Decifio 43.

Pupilli spurij an comprehendantur fub difpofitione l. vnic. C. qñ Imper. inter pupill. & vid. p. 69. col. 1.

Decifio 44.

Vidua An poffit eligere Forum, Magnæ Curia Vicariæ, & querelam profequi contra fubdium Magni Admiranti, qui eft exemptus, & fubeft Magno Admiranto, p. 71. col. 1.

F I N I S

DECISIONES

DIVERSORVM ORBIS TRIBVNALIVM

Quæ in præfenti Tractatu Electionis, & Variationis Fori deductæ fuerunt.

SVMMARIVM.

- 1 *Persona miserabilis quæ dicatur, & videtur* 3. & 5.
- 2 *Vidua quæ dicatur, & m.* 4.

DECISIO 1.

Ex Guid. Pap. decif. 366.

ARGVMENTVM.

Quæ dicantur miserabiles personæ.

Quia secundum statuta Delph. cur. se miserabilium personarum debent in dicta Curia parlamentari tractari: Quæro quæ dicantur miserabiles personæ. Bart. in l. uno. C. quando Imper. inter pupilli, & ead. post Pet. Jacob. & Cyn. dicit quod arbitrio iudicis est relinquendum arg. ff. de offra. l. 1. §. expellentes & ponit Innoc. in cap. significatus extra de off. deleg. & ita servat dicta Curia parliamenti.

3 Sed quia in dictis statutis Delph. fit mentio de causis viduarum. quæro quæ dicatur vidua? Dic quod intelligitur vidua, quæ nunquam habuit virum, vel quæ virum amittens, ut dicit Bart. in l. 1. unica.

Additio.

3 Miserabiles personæ dicuntur pupilli, viduæ, & orphanæ, not. extra de foro compet. c. ex timore. de denat. inter vir. & uxor. c. nuper, & in specul. de reor. vers. item quæd. conuentus, & de instrum. ad. §. nunc vero aliqua vers. & f. 1. 2. & hoc verum si illi sine iocopes, seu si diuites, ut per Specul. in d. vers. f. 1. 2. & Alex. 2. par. conf. 121. in vlt. col. in vers. 2. respondendo, denique miserabiles personæ dicuntur senes decrepiti daturum morbo fatigati, & omnes quibus natura monetur ad miserandum propter fortitudinem

iuriam etiam si diuites sunt, ut notatur per Alex. in sum. quando Imper. inter pup. in fin. & not. quod dormiens non numeratur miserabilis, seu misero, etiam si sit Rex Francorum, Bald. in l. 2. ead. C. de test. militari, quæ dicatur vidua, dic per Bal. post gloss. in l. fin. C. ad l. l. i. l. i. de play.

Annot. Matthæi.

4 Quæ nunquam habuit, & vitam diuini celibem, vidua non potest dici, & proinde à privilegijs vidualibus arcetur contrariam respondet Oldrad. Alberic. Bart. & Fulgus lapi. in cap. per vestras de donat. inter vir. & uxor. 2. not. n. 12. vetior est prima opinio tamen ex ipsius nominis, quod prius legi significatione, ut enim illud per se satis clarum est ex viâ communi loquendi, sic in his latior significatione non admittitur, Soss. in cap. extensio de for. compet. l. malum in ver. viduam ff. de uxor. signis. in iudicijs autem arbitrio positi est declarare. quæ personæ possint dici miserabiles, ita Innoc. & Bal. quos relecti, & probat Decius in auth. prateriam. 16 C. unde vir. & uxor. Alberic. tract. statut. par. 1. q. 3. Barbat. conf. 21. col. penult. in fin. lib. 2. confil. 22. col. 3. conf. 80. in fin. lib. 3. & conf. 43. col. penult. in fin. Calc. confil. 37. num. 12.

Notatio Bonetæ.

Qui propriè dicitur miserabilis personæ, notat Riccius in confil. Regni tract. de sent. promission. artic. 1. gloss. vltim. & num. 2. & quæ ad 17.

SVMMARIVM.

- 1 *Miserabiles persona quæ dicantur.*
- 2 *Senatus solet concedere literas iurisdictionis casuarum in causis viduarum, & miserabilium personarum.*
- 3 *Vidua diuini habet privilegium de quo in l. 1. C. quando Imper. inter pupilli.*
- 4 *vid.*

- vid. procedit etiam si sit. pend. pupillus
 efficitur maior, vel vidua nubat.
 5 Renunciari non potest privilegio. l. 1. c. quond. Imper. inter pupill. & vid.
 6 l. 1. c. quond. Imper. inter pup. & vid.
 an procedat post ceptam coram ordi-
 nario iudicium, & quid servetur in
 hac patria nu. 7.
 8 Evocatio causarum miserabilium perso-
 narum, & viduarum potest in 2. in-
 stantia fieri.
 9 Privilegium Civitatibus, & oppidis co-
 cessum pro causis diffundendis non deo-
 getur. l. 1. c. quond. Imp. inter pup.
 & vid.
 10 l. 1. c. quond. Imp. inter pup. & vid. an
 habeat locum in causis vassallorum.
 11 Vassallus censetur iussusque de prima co-
 gnitione privatus, quo ad Dominum.
 12 Privilegium l. 1. c. quond. Imp. inter
 pup. & vid. non censetur sublatum,
 nisi expressit in iusticiaria dicitur.
 13 Evocatio causarum in terras vassallorum
 est servanda cum moderamine.

DECISIO II.

Ex Theaur. decif. 177.

ARGUMENTVM.

- L. 1. c. quond. Imper. inter pup.
 & vid. quibus in causibus lo-
 cum habeat, & an in terris va-
 sallorum sit illius dispositio ser-
 vanda.

Miserabiles persone (et sunt vidue
 pupille peregrine, ceteri ceteri fu-
 gientes ad Ecclesiam leprosi servientes
 Ecclesiis pauperes captivi) mercatores
 qui in itinere gabellis gravantur, & alij
 quos recusat Bar. in cap. significanti-
 bus nu. 21. de off. delegat. Bellug. in Specul.
 Foris rub. 23. §. sed pone num. 10. quib-
 us ego, addo advenas qui sepe à Deo
 commendantur, ut in illis faueamus Do-
 minon. cap. 24. 26. & 28. Exod. cap. 22.
 Levit. cap. 19. Item Ecclesiis in Capite de-
 cef. 160. Coram. in rit. M. C. V. 219.
 num. 3. Rebuff. de sent. prout. ar. 3. glos.
 vlt. nu. 5. habent prædicta omnes, hoc
 privilegium, ut possint aliquem conve-
 nire coram Principe, & coram eius
 supremo Senatu, pro prima cognitione

l. 2. in fin. C. quond. Imper. inter pup. &
 vid. & apud nos extrat decretum Am-
 br. in ant. par. lib. 1. cap. 13. ut casum
 de ult. heretice excothor solite etiam per
 Senatum ipsum concedi, ex antiquo sti-
 lo, & bene, cum sit hoc privilegium clau-
 sum in corpore iuris, quamvis Rebuff. in
 tit. de Evocationibus n. 48. dicat ad Prin-
 cipem recurrendum pro tali promissione,
 & hoc privilegium fuit semper in
 concessu observatum à serenissimis Du-
 cebat nostris, & in omnibus Curia, est-
 que adeo potens, ut illi renunciari non
 possit, Bellug. in Specul. Princ. rub. 23.
 Nat. conf. 590. nu. 19. immò ead. potest
 hoc privilegium in fauorem persone
 non miserabilis, Rebuff. de sent. prout.
 glos. fin. nu. 10. & ratione persone mi-
 serabilis, alie persone litis consortes
 eodem privilegio fruatur, Nat. d. conf.
 590. Dicit. cap. 6. & 7. prout. quest.

Ampliat hoc privilegium, ut proce-
 dat etiam in vduis diutis, per ea que de-
 cit Dicit. prout. quest. 1. c. 6. post Bar.
 & alios, quos allegat Nat. conf. 590. &
 ibi Dedit. late examinat hanc materiam,
 & hæc opinionem uti utroque tenet Se-
 natus 1588. 15. Januarii, referent. Do-
 mino Equiarum, & hoc late semper uti
 solet in terris immediate sue cellitudi-
 ni subiectis.

Ampliat 2. ut procedat dispositio
 dicte legis prima, quo ad pupillum, &
 viduam etiam si post item ceptam cor-
 ram supremo magistratu pupillus eli-
 citur maior, vel vidua nubat, ut tenet
 Coram. in rit. M. Cur. rub. 219. ubi hoc la-
 te disputat in 4. quest.

Amplia 3. ut vidua, & miserabiles
 persone occasione alienus litis confor-
 tis eodem privilegio utantur, Nat. d.
 conf. 590. nu. 16. Dicit. d. cap. 6. & 7. &
 dictis privilegijs non potest per has ita
 privilegiatas personas iuranciare, Bel-
 lug. d. rub. 23. vers. sed pone nu. 9. Nat.
 d. conf. 590. num. 15. Franch. decif. 192.
 nu. 7. par. 1.

Amplia 4. dispositio istius legis 1.
 ut procedat etiam, si coram ordinario
 ceptum sit iudicium, l. ubi ceptum D.
 de iud. ita tenet Niziant. in Sylva Nup-
 tial. lib. 4. n. 38. vers. & propterea, vbi ita
 iudicatum fuisse, dicit Pappal. post Aff.
 in consil. Regni de off. magistrat. quest.
 13. n. 36. & idem tenet Nat. d. conf. 590.
 n. 15. Franch. d. dec. 129. col. 2. Bellug. in
 Specul. Princ. rub. 23. vers. sed pone col. 2.
 nu. 9.

nu. 9. licet ibi satis innotuit loquatur: *Caranus in tit. Al. Or. 2. 19. Or. 2. 18. Or. Scapton rito 230. & quomodo Didac. cap. 7. circa finem, voss 9. reprehendat Affl. contrarium tenentem, tamen cum nihil alleget, & contra eum sint multi Doctores, non erit ad hac ampliationem recedendum, & propterea debent intelligi & discuti, cum opinione *Affli. Ne uiz. Or. aliorum*, ut communiori de iure communi loquendo transibat Senatui in causa curiosam videtur de collegio 1589. 17. Martij, fuit tamen resolutum, quod hoc opus non haberet locum in hac patria, attenta dispositione decreti antiqui, quod est inter decreta.*

*Pilbert. r. 1. cap. 1. incip. ut casuum, & item vbi ad dendo ad alium decretum, quod est lib. sic disponitur declarantea insuper, quod vbi praeiudicium statum loquitur de misabilibus personis, intelligatur, nisi tales miserabiles personae causam inchoaverint alibi, & huc conuenit fuerint, quo casu non sit licitum variare, sed vbi causa coepta fuerit ibi determinari debeat. Quod decretum videtur iuri communi conformiter, ex d. d. vbi capium, cum lex abhorreat iudiciales variationes contra decreti dispositio nemine auctoritate Didac. firmari potest, & mirum est, quod *Neuic. Or. Par. pal.* quem ipse refert, de hoc decreto non meminerit, cum in ipsis decretis multum essent versari, praestitum verò *Neuic.* qui summarij satis amplum, & laboriosum super eis compilauit, sed quandoque bonus dormitae Homerus atque opete in longo fas est obrepere somnum, & omnino habere memoriae admittatis est.*

Ampliat 3. d. l. 1. dispositio ut possit fieri educatio istarum causarum, etiam in secunda instantia exemplum in patria nostra, in qua regulariter sunt tria, & tres instantiae, una in qua iudicat Ordinarij locorum, secunda in qua iudicat Praelecti Praeuentiarum, tertia in qua iudicat Senatus, si vidua in prima instantia adocit iudicem ordinarij, & ipsa, & secunda ipsius appellet, poterit appellare recta via ad Senatum omisso medio, licet regulariter appellari debeat ad Praefectum, nec possit omisso medio appellari ad Senatum cum de iure communi, per mot. in l. Imperatoris ff. de appellat. Or. in cap. dilecti r. r. eod. quoniam antiquis, & nouis decretis, & hanc ampliationem firmant, *Neuic. d. lib. 6.*

LA

nu. 26. *Rebuff. in consor. sub. rub. de friuol. appellat. col. 5. voss 3. foliis, & secundum illam censuit Senatus 1586. 15 Ianuarij post longam disputationem, quamvis Dominus meus Praesides & Rustici multis argumentis nixus esset defendere contrarium in causa illustri. D. Julius de Obisibus Patruine uxoris q. D. Antonio Matre de Sabaudia Comitibus Collegij tunc viduae suiq. collegiarum ita fore in futurum obsequiendum.*

Ampliat 6. ut procedat hoc privilegium datum à iure superscriptis personis, etiam si Civitates, & oppida immediate Principi subiecta haberent privilegia, & cause omnes propria cognitione ibi cognoscerentur, quia hoc privilegium est clausum in corpore iuris, & ita equitate nititur, cui non potest praedicari nisi de absoluta Principis potentate, & cum expressa derogatione, & ita fuit iudicatum à Senatu in causa lausneri Valis Barcelloniae, referente optimo Senatore D. Eneiarum collega nostro anno 1581. 10. Ianuarij.

Limitatur tamen huius legis dispositio, ut non procedat quando litest cum reque miserabili, vt per *Didac. d. cap. 7. Caranus. in d. r. 228. Or. in. 67.* vbi ponit quaestionem in re conueniente privilegiorum enim contra privilegiantur, & vitot privilegio suo, l. fin. Or. ibi Bar. de quibus caus. maior.

Limitatur praeterea quae tam magna, & subitis quaestio, quando somus in miserabilibus personis, & vidua, aut pupillis iurisdictioni Principis meditare subiectis, ut in terris Baronum, & vassallorum, quo casu valde dubium est, an tunc habeat locum hoc privilegium, & eius legis dispositio. Haec controversia cum esset in Senato, pro praedicta causa Collegij, qua se opposuerat D. Comes Collegij generis meus petendo de more ipsos cause remissionem praestitum cum ipse, & illius praedecessores sint de Castro, & oppido Collegij, cum primis, & secundis cognitionibus inuoluti multis pro utrumque partis citari argumentis disputata fuit, & per multos dies mature discussio erant; Domini quasi itere soluer, cum esset in discordia notis Qui huiusmodi videbatur de iure dicendum, quod hoc privilegium non procederet in terris vassallorum, quia r. Ptocepsi inesse vassallum cum iure, & mixto Imperio, & omnimoda iurisdictione dicitur tunc vassallus inuestitus de pri-

2 2 mis,

mis, vel secundis cognitionibus priuatis, quoad Dominum, vt per *Iacob. de Sancti. Georg. in sua inuestitura feudale §. Et cum iure Imperio*, & in *§. Vicarius nu. 4. et Grat. de off. 30. n. 8.* quo iure nos in Senatu venimus, & sapius ac passim tenet Senatus in omnibus causis, in quibus contingit dubitari, vassalus enim hoc ius habet, ex causa onerosa propter seruitutem, ad quam pro feudo tenetur, ideo sicut non potest nisi Princeps auferre, ius meum sine causa, ita ne eius iurisdictionem mihi concessam, & plerumque ex titulo oneroso. Ad quod dicendum alij foribus mouebantur, quia alias cum in terris vassalorum, vt plerumque maior pars hominum consistat in istis miserabilibus personis viduis, & pupillis, & plerumque pauperibus irrandaretur hac concessione pro maiori parte, & pro hac opo iunc allegabatur, *Rebuff. tract. de iurisd. causarum numer. 19. post Bald. in l. c. col. ult. de cons. prin. ip.* & ad videlicet volu de in terminis *Bellog. d. rubr. 23. §. si l. post n. 7.*

Alij vero contrarium verius esse dicebant, & defendebant mox, ex eo quia privilegium hoc multar in illa iustitia, quae totam Principe est, quae cum non sit translata in vassallu potentis Princeps vti suo privilegio anteriori, cui ob id in genere per concessionem iurisdictionis in inuestitura factum non censetur derogatum, nisi expresse dictum fuerit. *Cyn. Bald. Angel. Cap. & Palcos. in d. l. c. G. quando Imperator ex pupulis & vid. quae ratione id in terminis tenet, de Franc. de off. 192. per totam praesentem nu. 7. §. 8. in c. par. ubi hoc amplius in casu suo quod quomodo inuestitura de Sancto Severino facta in fauore Principis Salerni contemneret hanc clausulam, quod inuestiebatur de cognitione omnium causarum de cognitione privilegio d. l. c. tam cum euenisset ea res, quod cum ob rebellionem Principis valeret reuersum esse feudum ad Carolum V. Caesarem maximum, quod postea inuestiuerat D. Ferdinandus Gonzaga cum clausulis amplissimis decidit ibi posse subditos, vti hoc privilegio, & ita fuisse decisi. anno 1578 in consil. Neapolitano, quod etiam videtur de mente *Bellog. in d. l. specul. rub. 38. §. conueniuntur col. 3. circa prime*, sed ille loqui ut ibi in calu sestra ampliacionis supra posuit.*

Tandem post longam disputationem, & librorum reuolutionem maloc pars

Dominorum transiit cum hac secunda opinione, sed non ita simpliciter, dictum etiam fuit posse Principem in terris vassalorum inuocare ad se causas miserabilium personarum, sed cum moderamine, & non ita possit, vt sic in terris immediate subiectis, ita vt hoc casu non solum requiratur, quod vidua, & pupillus sint, qui litigant, sed concurrat paupertas, & quod aduersarij sicut personae potentes, vt scribit in allegato decreto antiquo ne causarum esse aut causa miserabilium personarum agnuntum, aut defendentium contra potentiores si huiusmodi personae miserabiles hoc requirant idemque videtur requirere, *text. in d. l. 1. ibi.*

Cuius potentiam perhorrescant.

Quam perhorrescentiam etiam considerat de rerum Subditus, & ideo non sine ratione in Regno Neapolitano, à quo tempore Reginae Ioannae dependebat Comitatus Pedemontium illa personae miserabiles, quae tali privilegio vti vellent debent ante omnia iurare de perhorrescentia sui aduersarij, vt habetur apud *Garat. in alleg. ril. Magn. Cur. nu. 139.*

Ampliatu haec concessio, vt vidua in terris vassali non possit vti hoc privilegio quando non est pauper etiam si litiget cum ipsa vassallo, si tamen sunt in eo loco alij condonamini, ex his quae dicuntur, *Brun. cons. 32. & l. ex censu Senae. c. 589. 11. Nouemberts*, in quadam causa Valpergiae, referente Illustris. D. compatre meo Senatore Guerillo.

Additio Gaspari Thysauri ad usum Thysauri patris decisionem.

Ad numerum 1. adde quod inter miserabiles personas connumerantur etiam illi qui sunt auxilio proprio destituti exposti, de quibus omnibus loquitur, *Spotaluator de instrument. edit. §. nunc de ro aliquis nu. 62.* Alijque addunt etiam inter illas meretricem. vide latissime, *Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitrar. Iudic. casu 66.*

Ad numerum 3. hoc eodem iure vultur Camera Imperialis, & restatut *Geph. lib. 1. obseruat. cap. 1. n. 40.* quamuis *Roland. cons. 20. lib. 2.* conatus fuerit sustinere contrarium.

Ad nu. 4. adde quod hanc questionem, postea undem *Cusar. proposit. Vine. de Franc. de off. 157. in fin. par. 2.* qui nihil soluit, sed cum illa ampliacione transiit in facti contingencia Senatus motus, arg. *l. ubi ff. compen. de iudic.*

Ad

Ad num. 4. opinionem de qua hic sequendo *Ashd. & Nemi.* circumscripto decreto sequutus fuit Senatus in causa Ternauaj, referente D. Senatore Ferrerio sine iacta 1590. 17. Augusti cum hoc casu non obstarer illud decretum antiquum, quia non procedebat in Marchionatu Sallutarum.

Ad numerum 9. idem iudicauit iterum Senatus in alia causa Sallutarum relata per eundem Collegam nostrum D. Senatorem Ferrerium 1591. 16. Martij, non obstantibus capitulis concordatis d. Serenisi, Duce hominibus dicti Marchionatus, quem nunc quiete possidet, et cause non extrahatur propria cognitione extra Marchionatum.

Ad numerum 10. cum eadem opinione, quod priuilegium, *l. 1. §. quando Imper.* procedat etiam in terra Vassalorum transiit Senatus Mantuanus, test. *Sard. conf. 153. col. fin.* quod autem hic dicitur de vidua solet limitari secundum aliquos, ut non habeat locum in vidua luxuriose, & in honeste viuante, ut per *Vina. de Franc. dec. 233. post Iser. & Dide* & licet ibi fuerit per sacrum Consilium iudicatum contrarium, tamen illud fuit per constitutiones illius Regni per quas ille meretricis dicitur miserabilis, ideo verum alii in similibus personis non militat, nec attendi illam miserabilitatem, quia peruenit ex peccato, nisi ultra viduitatem concurreret paupertas, nunc enim non illa ratione, quod sit vidua, vel meretrix habeat fori priuilegium, sed quia pauper. Ad omnium questionum huius decisionis materiam, vide *Menesb.* omnia exemptantem, hic dicta in *dis. cap. 66.*

S V M M A R I V M.

- 1 Vidua et habeat electionem, & variationem antequam iurare perhorrescentiam.
- 2 Constitut. Regni statutum non corrigat *lex. in l. 1. §. quando Imper. & n. 9.*
- 3 Adhuc appellations sit unus spiritus, cum appellante.
- 4 Adhuc appellations oportet infra decem dies.
- 5 Perhorrescentia si allegatur competunt defensiones.
- 6 Vidua nupta an retineat priuilegium.

DECISIO III.

Ex Presb. de Franch. decis. 357.

A R G V M E N T V M.

Miserabiles personæ, ut habeant electionem, & variationem fori tenentur iurare perhorrescentiam.

M Vliet vidua de Civitate Grauiac, querelam criminalem in Magna Curia exposuit contra eum et in eadem Civitate deinde nuptias contraxit petijt Dux remissionem cause ad eius officiales dicebat vidua iam supra querelam expositam tempore viduitatis, nec ex superuenientibus nuptiis amisit priuilegium, & ex hoc dicebat etiam Regia Fiscus eius fuisse quæsitum, quodque & si mulier eo tempore non iurauerit perhorrescentiam potentia aduersarij sui, nihil refert cum *text. in l. 1. §. quando Imper. inter. pupill. & ord. de hoc priuilegium electionis & vidua præsertim* quando perhorrescentiam non aut si non perhorrescent, ut dicit littera clara illius test. cuius dispositioni dicebat non esse derogatum per *tex. in consil. Regis statutus*, quæ requirit præstari debere iuramentum cum constitutio prædicta non corrigat expressè ius commune, & quod non mutatur stare non prohibetur, *l. præceptum, C. de app. & sic de facto vidisse iudicari, dicit gloss. in d. consil. statutus*, unde postquam habemus, quod statutus dicebat Regis Fiscus non esse amplius disputandum pro Duce dicebatur causam prædictam omnino remitti de bere, quia constitutio prædicta requirit iuramentum, quod cum non fuerit præstatum tempore expositione querelæ electio Magna Curie in iudicem ruit, in *reg. tex. in l. cum bi. §. si prætor. ff. de transactionibus*, nec hodie præstatum operatur, cum mulier sit nupta, & non conueniam verba, *l. 1. §. 1.* nec dispositio ipsius, & termini non sint habiles exemplo eius, quod dicitur de adherenti appellations per alium interpositæ, qui licet unus spiritus efficiatur cum appellante, ut dicit *Oldrad. consil. 290. contra articulos vol. 2. vers. secundum quod inducitur, & Rosa Florentina in decis. et. 3. col. vers. ultra quod num. 9. allegat similia*, *Filim. in rub. de treg. & pac. §. col. in 6. declarat. vers. & de adherentibus fol. 123r. in noui. nihil.*

longius ad hoc vt adhæzio teneat, oportet quod hæc intra decem dies datos ad appellandum, Bald. in sub. bodi in fin. cap. vers. quare nuncquid C. de appellat. quem refert, & sequitur A. n. Alex. ad Bar. in l. si perisoria §. 1. in vers. test. ff. de appellat. in fin. & dicebatur præ constit. prædictam non fuisse correctam, dicit idem legi hoc additum fuisse quod præfectorum iuramentum perhorrescit, ita dicit gloss. in d. constit. in ver. corpora. si. que licet dicat aliter de facto videlicet iudicari non quod sit sed si ei debet attendendum est, & gloss. prædictam sequitur Afflic. in d. constit. in §. notab. qui dicit in Regno vid. s. multos aduocatos, ad hoc aduertere, & dicebatur hæc questionem esse decisam per M. C. 117. item quod pupillus priuilegiatus, ubi Moder. in 2. notab. & secundum hanc opinionem fuit decisum in eo dictum Ducem, & Regium Fiscum, die 9. Augusti 1581. Fugitola aduocatus, pro qua opinio- nem scribit, quia, vt idem Afflic. in §. notab. vers. sed iuxta hoc queritur, §. 1. aduersus hanc allegatam, & iuramentum perhorrescentia competit aduersario, defensor, quæ opinio non esset vera, quia sola electio sufficeret, & sine iuramento, & hanc opinionem esse seruandam docuit communis usus, quia hodie propositi nobis causa viduorum, & pupillarum eligentium, & variantium interrogant, 20 sit præfectorum iuramentum perhorrescentia per personam legitimam, quando autem vidua adimpleuit contenta in dicta constitutione, & deinde nuptæ, 20 etiam sit causa remittenda non memini hunc punctum accidisse, sed si congerat si ribam super eo interueniat, Curia. in alio ritu, 233. incip. item Clericus in 4. quest. ubi hinc inde arguit, & concludit, & hic tunc, & Foller. n. contradicentem in constit. Regni statumum num. 17. vers. quare hoc de nobis questione, ubi ponit plures casus, & quando vidua post querelam expostitam virum duxit, allegat Mari pro Fisco tenentem in addit. Thom. Gram. ad constitutionem prædictam statumum, & quod sufficit, quod tempore expostite querelæ sit vidua, vide plene Aluar. Valensium hb. 1. consulti. in consulti. 57.

S V M M A R I V M.

- 1 Perhorrescentia probatur, vel periclitu,

est propria Sacramento.

- 2 Contra iuramentum perhorrescentia ad-
mittitur probatur in contrarium.

D E C I S I O I V.

Ex Cappella Tholosana decis. 137.

A R G V M E N T V M.

Probatio in contrarium an admit-
tatur aduersus iuramentum per
horrescentia,

- 1 Item quidam Bononiensis auctoritas
et Apostolica vocauit alium Bononiensem eorum Episcopo Ferraria di-
cens se perhorrescere aduersarium,
quam perhorrescentiam probauit, vel
per testes, vel proprio Sacramento se-
quando teoorem, & statumum in §. cum
vero eiusdem in fin. de rescriptis l. b. 6. ad-
uersarius vult se admittere ad probandum
2 contrarium conclusum fuit, quod po-
test proae tenet Ioann. And. in nouell.
super verb. iuramentum, & per collect.
in cap. Apostolica de clerici. excommunic.
ministrant. & ita bis fuit ordinatum, &
sententia in dicta Cappella.

Additio ad eandem decisionem.

Tamen dicit Ioan. And. se habuisse
ab Episcopo Bononi. Auditore contra-
dictoriarum, quod si reus appellaret,
quia iudicium non admitteret proba-
tiones contra iuramentum cancellariæ
non daret locum remissis ad nos per se de
off. iudic. in §. fin. in spec. vers. quæren-
dum in fin. dicit tamen, quod ipse ad-
mitteret reum opponentem contra adio-
nem allegantem timorem Cancellariæ
si haberet probationes promptas, alias
non admitteret, sed permetteret ad iu-
dicem impetratum per adioem, coram
quo reprobare, & ita dicit se habuisse
& per Ioan. Bononiensem Episcopo seruare,
Io. Cal. ut refert Domin. in alleg. cap.
statumum, quod aut iuramentum est de-
claratum te sententia, & contradicente, vel
receptante, aut tacente, vel non confen-
tiente primo casu non nocet sibi, quia
male facit Index, ad hoc de empt. & ven-
dit. cap. penult. & sic n. quod notat Io-
nos. in cap. quis propter de elect. de canoni-
co, qui alteri iuramentum suum commisse-

rat,

raz, vbi admittitur ad probandum im-
pedimentum per iuramentum vbi aucto-
ritate, vel expresse consensit tunc se-
cus ad quod de elect. Cum aua, & quod
ibi noi. Ex hac dictionem equam esse
dicite idem Doctores: nam non vale il-
lod capitulum statutum auctorem possit
impetrare, nisi quando merito timet, et
ergo licet dicat tenere vbi in veritate non
esset timendum ipse non excusaretur,
vt dicitur *glos. super verba merita*. Sed quid
si simul concurrant Actor, qui vult pro-
bare per iuramentum, Reus contrarij
per plenas probationes, quis erit pre-
ferendus. *Domini*. vbi supra post Io.
Andr. concludit, quod volens probare
audietur, vt equalitas in iudicijs obser-
uetur, & qui melius probauerit obtine-
bit *cap. super hoc de renouat.*

S V M M A R I V M.

1. Probatio per solum iuramentum qua
casu fit sufficiens.
2. Certior probatio haberi non potest quam
per iuramentum alius, de causis vniuersi
dubatur.

D E C I S I O V.

Ex Rota in nouis decis. 3. alias 42. tit. de
rescript. & ex Rot. in antiq. decis. 23.
de probat.

A R G V M E N T V M.

Statut soli iuramento, cum quis al-
legat non posse consequi iusti-
tia complementum in paribus
quo ad rescriptum obtinendum
in Curia.

1. Si impetratur commissio de speciali
mandato, in qua narrat impetrans
se non sperare posse consequi in paribus
iustitiam complementum sufficere hoc
probare per solum iuramentum impe-
trantis, quia ea que constituunt in men-
te, vel in animo alienius aliter probari
non possumus, si vero desententiam
cap. per statutum, & ibi per Ioan. *Andr.*
super vers. saltem per proprium iuramen-
tum lib. 6. facti cap. vt circa eod. tit. &
libr.

Additio.

2. Nec potest haberi certior probatio,
quam per iuramentum eius, de cuius
animo, & proposito dubitatur, sed quae-
ritur, vt *h. aha in sit. de act. l. si cuius*
isidem ff. de accusis. & per Bari. in Lan-
ter omnes h. resse ff. de iur. & in l. 11.
h. si & pupillo. ff. pro empt.

Additio.

Probare Addit. Rot. in antiq. decis. 62.
ead. in & Bari. in l. inter omnes h. resse
ff. de iur. vide Felix. in cap. accidit &
ibi non contest. nu. 13. & ratio assigna-
tur etiam per Philipp. Dec. in cons. 256.
nu. 9. quia in dependentibus ad animo
statutus iuramento, de cuius animo
dubitatur vt per glos. in ff. aliam in sit.
de action. cap. pastoribus de except. esp. si-
gnificatiui primo, de hancid. exceptio
de non perhorrescentia contra rescrip-
tum in dicta perhorrescentia fundatur,
an sit bona, vide Bellarm. in decis. 25.
vel decis. 3. eod. tit.

S V M M A R I V M.

1. Iuramentum perhorrescentiam sufficit
clausula per habentem desuper manda-
tum speciale.
2. Clausula ad probandum quod licet iuri-
tum, & honestum iuramentum est suf-
ficiens ad iurandum perhorrescentiam.
3. Iuramentum perhorrescentiam licet de-
beat praestari ab initio tamen virtute
Innocentiana in Rota potest praestari
quandocunque.

D E C I S I O VI.

Ex Castal. decis. 2. tit. de variat. iura.

A R G V M E N T V M.

Iuramentum perhorrescentiae po-
test praestari per habentem de-
super speciale mandatum, &
praestari potest in quacumque
parte iudicij.

1. Obtinam Ioan. *Andr.* & si que-
ritur, de qua in cap. vt circa in-
sit. de elect. in 6. quod in causa d. cap. sta-
tutum

lucum cum vero de rescriptis. eod. lib. vbi de iuramento perhorrescentia, quod possit prestari per alium, qui habet de super mandatum meo tempore de iura. Rota quoniam Archid. tenet contrarium in ponderando verba pet. proprium iuramentum Dom. vero post Ioan. Andr. mag. glos. ut in d. cap. ut circa, distinguit, quod aut extra requiruntur, ut quis careret simpliciter, & potest per alium, ut patet in elem. 1. de iuramentis, cum autem exigunt iuramentum aliorum in propria persona, vel proprie manus ipsius, & non potest per alium, secundum Ioan. Andr. aut requirunt proprium iuramentum illius, qui facit actum, & tunc aut ipse facit actum in propria persona per se autate debet, aut facit per alium, & pet. cum iurare potest, dum tamen habeat speciale mandatum, qui ut dicit Ioan. Andr. quoniam tua persona vel tua manus non sit iura tamen iuramentum, quod speciale mandato in animam meam perhas meum est, patet quia si sit falsum sententia per iuramentum, & de iure iur. in 6. & predicta secundum Dominum. sic iuris ad not. in l. 1. §. ubi observari, vbi etiam Cig. & Bal. C. de iuramentis. calumnie.

2. Et ita in vna Gerunden. mansi coram De Martino de Sperto. 1716. & in alia Isaacen. plurimum multum coram me. 1718. Rota voluit ad mandatum perhorrescentiam sufficeret, possit mandatum in quo diceatur quod prestari quodlibet iuramentum, vel honestum iuramentum in animam constituentem, cum tale iuramentum sit licitum etiam honestum & iure approbatum, & in verbo quodcumque veniet illud d. l. si pluribus. ff. de legat. 2. & fortius si esset verbum necessarium, ex quo necessarium est quando testis ipsum fundatur in horrescentia, & signatur respouderet predicto iuramento predicto, quia alius Iudex nisi prestaretur ab ipso non haberet iurisdictionem, ut d. §. cum vero, ut ibi mox licet virtute Innocentianae in Rota prestari possit in fine primae, aut secundae sententiae referentis & expensis, & hoc secutus fuit facultas ad iurandum de calumnia, & quodcumque alterius generis licentiam, & honestum, aut necessarium iuramentum, praestandum, quoniam & si procurator generalis iurare nequeat, ut voc. glos. primae, in d. cap. ut circa, & non sit spectata ad iurandum de horrescentia in dictis verbis expressis casus iuramenti ca-

lumniae requirens speciale mandatum, cap. fin. de iura. calum. & not. glos. in cap. qui ad egendum de procurat. in 6. sub iecta statuta generali, de quocunque alio iuramento, quo casu veniunt alij similes etiam partes, ut in cap. sedes de rescriptis. & de qui ad egendum cum eis not. de iura. esset, quod iuramentum perhorrescentiae non esset magis, quam calumniae.

SYMMARIVM.

1. Actor sequitur forum rei de iure com. & per Reg. prag. in coram persona.
2. Actor, & reus in contumacia, & reus in ratione fuit ex propria persona per mandatum fore.
3. Vassallus per contumaciam, & renunciationem fieri non praesidet Baronis.
4. Vidua pupilli, & alia infirmabiles persona habent fieri privilegium.
5. Barones in hoc Regno habent privilegium in quibus derogatur privilegio miserationis quoniam non.
6. Baro qui habet privilegium contra infirmabiles personas in non praesidet cum vassalli illi renuntiare possit.
7. Baro non potest renuntiare privilegio suo in praesidium vassalli, quoniam mandatum nec vassallus contra suum.
8. Paritas debet esse inter vassallum, & Baronem.
9. Dominus debet vicem reddere vassallo.
10. Vassallus, & Dominus sunt correlatiui, & ad paria iudicantur etiam in personalibus.
11. Dominus feudorum non debent trahi per vassallos extra Comitatum in quo morantur, nec etiam vassalli.
12. Dominus est locus patri vassallorum.
13. Pater non debet facere de filij, unum filium, & alterum primogenitum.
14. Vassalli omnes privilegia concessa non debent diverso iure conscribi.
15. Baro a vassallo impet. omnia quae continentur in privilegio, ita & omnes vassalli privilegio potiri debent.
16. Prorogatio iurisdictionis non potest fieri sine partium consensu.
17. Concessiones factae per privilegium continent omnia ea, quae de iure inter vassallos, & Dominos oriuntur.
18. Commendatum potest qui ex aliena persona consequi, nec repete, nec potest renuntiare.

DECISIO VII.

Ex Præsid. de Franch. decis. 541.

ARGUMENTVM.

Miserabiles personæ non habent electionem fori, ubicunque Barones habent privilegia cum clausula abdicativa, quod personas miserabiles, etiam si Barones illis renunciarent.

DE lure communi actor sequitur forum rei, cap. cum sit generale de foro compet. l. fin. c. ubi in rem act. & per Pragmat. Regni quarula expositione in nouis pragmatibus in tit. ubi de dicto quis convenire debet, est promissum quod in primis causis oemio extra districtum fuerint colatus exirahatur, ad id ut ex prædictis appareat, quod circumscriptis privilegijs concessioem quæ hodie recipitur facit, & sunt Barones huius Regni vasalli, ex propria persona hæc exceptionibus reuocantur, & per contumaciam per eos contractam, & per fori renunciaciones, & per coconsensum eorū sæpè priuanteor. Baroni verò quando ipse compareat ad petendam remissionem non sit præiudicium, quia vasalli ipsi præiudicare non possunt statibus eorum privilegijs, ut est dictum supra in decis. 417. quibus addendum est. *Præter, lib. de iusticiis, in 20. auditor. nu. 206. in antiquo, congruit alios Senat. Pedem. in decis. Cachet. 78. col. 1. vers. non obstat quod vasallus in. 131 in magnis ubi etiam ponitur ut actor ad legem ubi captam ff. de iudic. si militor conrit Iubium, quia d. conuenit per viduas, pupillos, vel alias miserabiles personas excipiuntur à rego prædicta, quia isti conueniri possunt extra proprium domicilium, & si conueniuntur possunt forum declinare iuxta ceterminos. l. 1. c. quando Imper. inter pupill. & vid. & de lure Regni iuxta terminos consist. Regni statutus, & rituali M. CV. nu. 230. & 231. secundum ordinem Caracuta, hinc est, quod in concessioibus factis Baronibus huius Regni, & quociens sunt ponitur privilegia clausula, per quod derogatur dispositioe d. legis prima, c. quando Imper. inter*

pupill. & vid. & in primis causis etiam secundis abdicatur iurisdicchio à Magna Curia V. cariz, vel alijs tribunalijs, & dicimus privilegia esse concessa, cum clausula priuatis, & abdicatiuis, de quibus clausulas meminit Cypre, in inuest. in vers. cognitione etiam causarum vers. itaq. de istis nullis, & statibus clausulis prædictis quotidie casus ad miserabilium personarum, & Ecclesiarum ad nos recurrentium transmittimus ad Curias Baronum prædicta privilegia habentium.

6 Accidit nunc casus iste Dux Ebuli habet privilegium concessiois dictæ tertæ, cum clausulis prædictis, & derogatione dictæ legi prima, cum fuisset commissum homicidium in dicta tertæ, & vidua iuxta testimonio d. l. prima, vellet accusare homicidum accedente Ducis consensu, cui privilegium prædictum concessum erat eum acceperat in Magna Cur. V. c. vasallus petijt remissionem, eaulæ ad Curiam trig Ebuli, & dicebat omnino remitti debere virtute dictorū privilegiorum Ducis concessum esse in casus sanguinis, & per consequens Ducem potuisse illi renunciare. *l. penult. c. de post. cum simil.* quod facit dando licentiam viduæ, quod posset in Magna Curia accusare, & Magna Curia iudicauit in fauorem viduæ, & dum esset appellatum ad Sacrum Consilium dicebat accusatus omnino hanc causam remitti debere, ex privilegio prædicto, cui quædam admodum vasallus non posset præiudicare, nec expressè, nec tacite, ex dictis in decis. prædicta nec debet Dominus ille præiudicare vasallo, cum inter Dominum, & vasallum debeat esse paritas, seu æqualitas, l. fin. c. de fruct. & lit. expens. quam ad hoc allegat And. in d. c. 1. prima col. vers. sic hæc sententia, quia l. Dominum propter feud. prius. idem sentit. And. in c. Dominus in fin. de feud. deserv. viol. dicens quod in eis qui tangunt vasallos sufficere paritatem seruare, idem And. in c. 1. §. sed si fratrem an ille qui interfecit fratrem Dominum, & Assensu. in decis. 65. ponit regulam, quod

9 Dominus debet vicem reddere vasallo, nam sicut Dominus habet obligatum, vasallum io multis, ita vasallus habet eundem Dominum obligatum, nemine de ea Menoch. in c. remota recuperanda possessioe r. 3. quia, sunt enim vasallus, **10** & Dominus correlatiui, & indicantur

ad

persona eodem modo posse consequi, & nō
 12 posse in eius praeiudicium per eum, eni-
 sus contemplatione privilegii concessi
 fuit ei remuere, ut est planē dictū
 supra in *decis.* 169. conveniebat, unde
 cum ex hoc privilegio quæsiro per Du-
 cem, quā fapē didici Dux vias illē resul-
 tet commodum eius vassillis, ne d. pro-
 pria patria evahantur, videtur dicen-
 dum in eorum praeiudicium Ducem ei
 remuere oon posse. concurrentibus
 his: quæ Dux d. vassillis raxit vi tntē,
 privilegiorum prædictorum, prout sic
 post mortem hanc difficultatem pluries
 in Sacro Consilio iudicatum, tam in
 præfenti casu, quam in alijs addendum,
 tamen, quod data revocatione apud nos
 servatur optio, quod per vassallum non
 possit peti remissio; ut dictum est in
 principio, nec servamus op omnem,
 quam tener in articulo plurali, *Maxilla*
ubi supra etc.

S Y M M A R I U M.

- 1 Vidua, & pupillus habent aequalē pri-
 vilegia.
- 2 Pupillus convenitur ex contractu pater-
 no non declinat forum.
- 3 Pupillus convenitur ex contractu paterno
 perdit privilegium miserationis.
- 4 Privilegia consequantur inter habentes
 aequalē privilegium.
- 5 Ritus Magnæ Curie per quem pupillus
 non declinat forum intelligitur de fo-
 ro paterno.
- 6 Ritus Magnæ Curie non tollit privile-
 gium pupilli quando non declinat fo-
 rum paternum, sed aliud.
- 7 Ritus prædictus adversatur iuri cōmuni.

D E C I S I O I X.

Ex Præsid. de Franch. decis. 553.

A R G U M E N T U M.

Vidua, & pupilli quomodo decli-
 nant forum.

Solitā de Amato vidua de terra Mari-
 gliani convenit in Magna Curia Vica-
 ris, ex privilegio test. in l. 1. C. quando
Imper. inter pupill. & vid. & consil. Ro-
gni statuitur, pupillum heredem patris
 similiter de eadem terra Marigliani su-

per dotium restitutione, pupillis petie
 remissionem ad Christum terræ prædictæ,
 & dicebat quod habentibus vidua, &
 pupillo æquale privilegium, per d. l. 1. C.
consil. privilegia consequantur, ut
 docet *Afflic. in consil. statuitur in secun-*
da quali. fol. 101. & est Ritus Magnæ
Curie 231. si pupillus & pater consequens
actor sequebatur forum rei, l. fin. C. ubi
in rem actio cap. cum sit generale de foro
compet. & sic causam debere remitti ad
Christum terræ prædictæ.

- 1 Ex adverso dicebatur pupillum con-
 ventum pro contractu paterno, ex Ritu
 Magnæ Curie Vicaria de quo in *decis.* 34.
 Doctores de Collegio non posse decli-
 nare forum, & cum ad præfens pupillus
 conveniebatur ex contractu patris, non
 debet posse forum Magnæ Curie decli-
 nare, quod comprobatur ex Doctri-
 nis, quia per Riturū prædictum quando
 ex contractu paterno pupillus conveni-
 3 tur, tollitur ei privilegium miserationis
 in d. l. 1. consilium, dum quod alias de-
 clinare prohibetur forum declinare,
 possit, tanquam pupillus, & cum rema-
 near privilegium viduæ, & a pupillo ab-
 dicatum convenire in Magna Curia di-
 ctum pupillum vidua potest.

Hæc dubia videbantur prima facie,
 considerabilia, sed tamen Sacro Consilio
 visum fuit contrarium, ex regula supra
 allegata, quod inter habentes aequalē
 privilegium, privilegia consequantur;
 quam regulam latè confirmat *Foll. in*
sua præf. crim. in vers. audiantur excu-
sationes nunt. 103. vers. obiter enim sistens
fol. 86. & novissime T. hesius in dec. 177.
col. penult. vers. limitatur tamen no 151.
in magna, & dicebatur supra allegata
 nō obitare. Dum enim dicit Ritus quod
 5 pupillus ex contractu paterno non de-
 clinat forum, id est forum paternum,
 in quo pater conveniri poterat, ut dicit
 etiam ibi *Caracci.* & in effectu vult,
 Quod licet pupillus ex iuris communi
 dispositioe quando convenitur, pos-
 set allegare privilegium, quod ei in pec-
 unia de iure communi, scilicet eligendo
 aliud forum, quam forum patriæ;
 quod in hoc casu non possit; sed quod
 teneatur respondere in foro paterno, d.
 quo ad præfens oon declinat: sed ad il-
 lud remitti petit.

Nec obstat secundum, quod in hoc
 casu sit sublata pupillo misericordia, & re-
 maneat vidua, quia licet tollatur, quoad
 hoc,

hoc, ut privilegio suo uti non possit
contra vocantem eum in foro patrum,
ut illud declinare possit, & ut brevec-
cio deest. l. unica. & sic declinat *As-
sili, in dist. censuras statumque in 6.
quasi*. Non tamen tollitur, quia
si ad aliud forum vocatur per perso-
nam privilegiatam, & non in foro pa-
trino possit opponere, quod ad propriū
forum remittatur; eo existente pupil-
lo, & stante privilegio in qualificatione.
Privilegium enim per Ritem tunc
ei tollitur quando ipse vellet declinare
forum patrum, & hoc caso loquitur
ritus, poq. quoniam loquitur in caso de
quo agitur in quo non modo pupillus
non declinat forum patrum, sed ad
illud peti se remitti.

Vnde cum casus de quo agitur non
sit casus Ritus, adeum Ritus non est
extendendus. Praeterea quia Ritus pre-
dictus aduersatur dispositioni Iuris co-
muni, ut est dictum in d. dist. 23. &
est restringendus, ut illud cedat quanta
minus possit die 24. Maij 1596. ad tela-
tionem Magis Coriz, in causa Salus de
Amaro, fuit propositum quod causa re-
mitteretur ad officiales Marigliani, & intel-
ligitur fuit Ritus, ut supra penes Secret.
hanc Consili.

SUMMARIVM.

1. *Velus pupillus miserabilisque persona
quae criminaliter aliquem habuit
sui criminis accusationem, tunc
post sit cartam de capite saltem resili-
tione opponere possunt.*
2. *Velus pupillus aliquis miserabiliter privi-
legio. v. cap. C. quando Imper. & cap.
ritus tunc non possunt.*
3. *Virgines in pupilo, vel calibem vitam
ducentes, fori electionem quomodocun-
que, & videri habent.*
4. *Senes il crepusculi infirmi cuiusque mar-
ti, v. p. ut fuit privilegio gaudent.*
5. *Studentes resiliunt privilegio, quidem mis-
erabilis personae gaudent.*
6. *Miserabili persona non tantum fori
privilegio verum alij sedecum gau-
dent.*

DECISIO X.

Ex Vinio deest 61.

ARGVMENTVM.

Vidua pupillus, etiam in causis cri-
minalibus fori electionem ha-
bent. Eodem quoque privile-
gio vitur virgo, & gaudent etiā
senes decrepiti, & qui continuo
morbo laborant.

Vidua pupillus, & miserabiles per-
sone etiam si delinquerent, habe-
rent re ipsa fori electionem gauderentq.
privilegio l. unica. *Quando Imper. in-
ter pupilli. & vid.* & consequenter pos-
sunt declinare forum in causis ipsis cri-
minalibus, & pro delictis per eos patra-
tis, ita *And. de Isirn. & Assili. no. 17.
in consil. statu inus abbi. in rubric. de of-
fic. Mag. Inq. ubi Assili. q. num. 37.
amplius* ita tantum hoc procedere, ut
valeat isti privilegii opponere huius
ceremoni exceptio nem fori declinatoria,
etiam post litem contestatam, saltem
ex capite restitutionis in integrum. Et
ita iudicatum extitit non semel tanquam
in varijs causis, in Regia Audientia Apa-
licae in anno 1583. & sequenti me assiden-
tem ex ipse auditore.

3 Nec non vidus ipse, & pupilli alie-
que miserabiles personae huius privile-
gio eis a lege concessio renunciare vbi
modo nequeunt, ita *Nati. consil. 190. vol.
3. post gloss. universales ab omnibus recep-
tam in d. l. unicam vers. excedere*.

3 Similiterque virgines etiam in pupil-
lo existentes, vel calibem vitam docen-
tes habent fori electionem gaudentq.
privilegio viduarum, ita Doctores om-
nes vniq. saltem in l. unica. & praeterea
*Acc. ibi n. 6. Fulgosi qui exprimit ista opi-
nionem communem fore C. quando Imper.
inter pupilli. & vid. & Guid. Papa de off.
366. quia n. 2. Neuman. in silva nuptiali
lib. 6. n. 30. Cerasius. in ritu 19. m. 21. &
Cassar. in lib. pract. quasi l. cap. 7. m. 2. ubi
meminit semel vidisse, ita iudicatum in
Pratorio Grauerens, & sic etiam ipse
iudicauit in factu contingente pluribus
vicibus in Regia Audientia Apulica, dum
assidebam ei ex Auditor in anno 1583.
cum abie itaq. admitendo ad fori ele-
ctionem non nullas virgines, & ita vidi
etiam observari per 23. & vltra annos
in Magna Curia Vicaria, & in S. C. in
varijs diversisq. virginum causis, prout*

ita fapè iudicatum in ipfo Sac. Conf. cōmemorata de *Franch. dec. 100. viduā m. 1. & feq. licet & malè Andr. Gayl. obferuat. 1. nu. 41. & feq. aliterat contrariam opinionem vtiorem.*

Et de hoc mirandū quippe nō eſt, nā vidua adpōs videret in miſero infeliciq; ſtatu coſtituta, durāe præſertim viduitate: ſed virgo, & poſſimū, ea quæ cōlibè virā agite reperitur ſemper in miſera vita inuoluta, taliter quod arguendo, ex identitate rationis, quod quidem argumentū validū eſt in iure, ſecundū *Rot. Rom. dec. 21. alius 331. de conceſſ. præbend. in nouis. & ſ. non ſuntur, ubi Imolus Abb. de conſum. vti. viſ. muſit. & m. 1. ad audientiam m. 1. noſ. de cler. nō reſident. virgo ipſa gaudere debet fori priuilegio quemadmodum, & vidua nō virgines ei gres virā epūbē, tanquā ſponſæ Chriſti pauperi ac illi tent. Nā virgo ſponſa Chriſti omnia mūdana ſpei nū, exemplo virginis, & ſolum querit, & cogitat, quæ ſoni Jeſu Chriſti, i. *Corinth. virgo cogitat quæ Domini ſunt, vt ſit ſancta corpore, & ſpiritu.**

Et hæc omnia euentus vera ſunt, vt non ſolū vidua pupillus, & virgo; vni & ſenes decrepiti infirmi, & conuiuius morbo vexatus, opreſſi gaudent fori priuilegio, ita *Azo. m. l. vni. n. 7. C. quando Imper. inter. pupill. & vid.*

Nec non ſtudentes etiā gaudent abſq; ſcrupulo aliquo omnibus, & quibuſcūq; priuilegijs, quæ conceſſa ſunt miſerabilibus perſonis, vt per *DD. vni. vniuerſaliter in l. 1. ff. ſolus matr. Decian. ſenſ. 14. dubitatur nu. 12. cum alijs ſeqq. vol. 1.*

Ec perſonæ ipſæ miſerabiles non tantum gaudent priuilegium hoc fori, ſed gaudent quoque ſexdecim alijs priuilegijs diſcuſſis, & triuati per *Rebuff. in traſt. diſſent. prouif. ar. 3. gloſ. vlt.*

SVMMARIVM.

- 1 Vidua non poteſt vti priuilegio l. vni. C. quando Imper. inter. pupill. & vid. cōtra aliam perſonam priuilegio eiufdem legis gaudentem etiam ſecundum *Rulū Magnæ Curie Viſcarie.*
- 2 Vidua pupilli, & alia miſerabiles perſonæ de quibus in d. l. vni. non poſſunt in inter. vni. illo priuilegio, ſed quibet fori nabit ius conuocare tum vni. non ſit potentior altero.

DECISIO X.

Ex Præſid. de *Franch. decif. 122.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilis perſona non habet fori electionem contra aliam perſonam miſerabilem.

1 V Ana viſa ſua dubitatio in Sac. Cōſ. in cauſa Cōſtanrii de Martheis, quæ prætendebat viduā poſſe iur. priuilegio l. vni. C. quando Imper. inter. pupill. & vid. & conſil. *Regni ſtatimus* etiam alia perſonam priuilegiatā. Ex eiſdem l. & ſit poſtquā adſunt *Ritus Mag. Cor. m. 258. Item quod nullus priuilegiatus, & n. 231. Item ſi pupillus exceſſe hoc ſtatutiſes, & iuridice, quia poſtquā pupilli, viduæ, & alie miſerabiles perſonæ ſunt ſuffragæ priuilegio eiufdē legis, vno, & eodem tēpore, priuilegia prædicta confunduntur, nec vni ei potentior altero, & ius eō mune ſeruari or, ſcilicet q. d. d. ſequatur fori rei, ita *Andr. in d. conſil. ſtatimus*, ubi idē tenet *Aſſilius in ſententijs* poſt reſcriptos DD. qui hanc opinionem tenent, nec viſū ſunt inſiſtere in alijs, quæ plenè tractat *Couar. lib. 1. præſt. quæſt. 4. 7. 5. col. verſ. ſi in hoc tractatu*, tanquā nō neceſſarius, de quibus tamen, vt noſtrates non omittā, plura dicit *Foller. in ſua præſt. vrim. m. verſ. audiuntur excuſatores n. 102. verſ. obſer. cum ſol. 86. cum ſeqq. & in cōſil. ſit. Regni ſtatimus de b. Oſlebris 1577. parat Secretarium.**

SVMMARIVM.

- 1 Pupillus in poteſtate aui reſidem nō gaudet priuilegio l. vni. C. quando Imper.

DECISIO XI.

Ex præſid. de *Franch. decif. 671.*

ARGVMENTVM.

Si pupillus eſt in poteſtate aui, non gaudet priuilegio l. vni. C. quando Imper. inter. pupill. & vid.

1 D Vm in d. dec. 100. ſuit dubitatum an virgo in poteſtate patris caſſiens gaudeat beneficio d. l. 1. C. quando Imper. inter. pupill. & vid. ſui habitum pro abſolutio, q. pupillas in poteſtate patris exiſtens nō gaudet beneficio d. l. 1. per gloſ. ubi de euen. caſus accidit quod moi tuo patre; filius remaneſſet in poteſtate aui, ſic die 12. Decemb. 1598. ad relationē *Mag. Cor. decretū*, ita m. ſcilicet quod non gaudeat beneficio d. l. 1. et. et. quod eſſet minor annis 14. cū ſit in poteſtate

ani, quod considerat *glefa* p^{re}dicta sit, in causa particularium for. nunc Barone eisdem Terrae Jacer Magna Curia contrarium iudicass. r. & propterea licet de crisonem posui &c.

SVMMARIYM.

- 1 Statutum Padue de causis miserabilium personarum plene declaratur.
- 2 Vidua & pupilli diuini an sint miserabiles persona.
- 3 Statutum di. Iure miserabilibus persona praevalet statuto de compromissis.
- 4 Statutum speciale praevalet generali.
- 5 Miserabilis persona potest iudicium agere Iure ordinario.
- 6 Virgo esse vidua censetur miserabilis persona.
- 7 Privilegium siue recursus ad Principem supremum, quod habent pupilli, & viduae non intelligitur sublatum per concessione Castell. aut Curatus Iure feudis, aut donationis per verba quaecumque nisi Princeps in iudicio illud derogaverit

DECISIO XII.

Ex Peregrin. decis. Patum. 139.

A. R. G. V M E N T V M.

Communia in materia miserabilium personarum.

- 1 **S**tatutum Padue sub rub. de causis miserabilium personarum expressè iubet, quod Vicarius Dⁿⁱ. potestatis sit & intelligatur esse iudex constitutus in causis miserabilium personarum, & specificè autè cōminat carperarios, & pauperes, & solus ipse harum causarum sit iudex, ita in agendo, quā in defendendo, & de qua comq. finitū, & re, & in quatenus causa faciat sine igitur, & expediat supradicta de plano sine streptu, & figura iudicij sola p^{re}dicta, & meta veritate facit in specie dⁿⁱ quilibet die, & hora sine aliquo huius ordinis, vel statutorij cōmunis Padue tam in agendo, & procedendo, quā in exequendo, ut cuiusque statuti obsequiū sit, quod per iura consuetudine tenentur in eo. Item iudicabunt iudice praeiudiciali in vicariis personarum, vel ad iudicio iudice communi nequeant, & de qua in agendo, ut reor adveniens non possint convenire coram alijs iudicibus sine ratione, & ratione statuti dicitur tamen agendo in defendendo, cui servare oportet l. 1. §. si quis natus, de exceptionibus, & in oblatione acquiescentibus potestatis,

quae sub pretextu miserabilium personarum in eas persona augebat causas ad iudicium praeiudicium.

Iam autem pro materia quae expediebat sibi eas deducere ad iudices pedones, ad eos perorabat nūc sibi manere, ut teneretur rā in defendendo, quam in agendo irradere causas suas iuramentatore, autem Vicario.

Secundo perorato statuto ipso aduritur statutum praeiudicium personis miserabilibus solum vicariis praeiudicium pro iudice non ut sit iudex solus in appellabilibus nam appellatio nunquam intelligitur sublati nisi in lege sit expressum.

Sed ad beneficium miserabilium non aduritur potestatis in Civitate apud pedones iudices miserabiles obtineret à scientia auctem Vicarij per iudicium ut per statum appellatio ad Praetorem, ut legitur sub rub. de appell. l. 1. q. amobere cogitatio causarum perloram miserabilibus in prima instāra attentis rā iuris collis abiq. dubio pertinet ad Vicariū non ad D. Potestatem, na appellatio est ex relet uara soli, aut potestatis reservata est cogitatio quae sit, & relet debeat in prius potestatis personae facta autem Praetoris per D. Potestatis de miserabilitate causa rā iugitudo & de decis. personae in prima instāra ad Vicariū, ac ad iudicem adversarius, si actor sit recte conveniunt personam illam adversabilem coram Vic. Figt. & si miserabilis sit actor, & conveniat adversarius debebit iudicium coram Vicario, & si non conveniat D. Potestatis, nulle reor reuocantur potestatis p^{re}dictae ad Vicariū pro statuti executione statum, potestatis semper in hoc semper loquuntur.

- 2 Cetera autem statum sub de personis miserabilibus recte dicitur actus maioris iudicis, aut pupilli, & viduae, diuini conierit debeant iudicij sub l. 1. §. si iudex qua replemē ab iudicis iudicem sunt stat. conf. 590. Rol. Dyder. d. in praest. cap. 6. Roland. conf. 961 n. 38. 39. & 40. & in fin. lib. 1. Menoch. de arb. lib. 1. casu 66. Franck. decis. 200. col. pen. & in Regno Neap. & Padum. Thefaur. decis. 177. & volentes post omnia iudices de pupillis, quo ad privilegium fore eis indulgentum, aut per statum, aut ex legis dispositione al. l. 1. Caput in perat licet diuini sint potestatis eo privilegio per fore, in d. l. 1. & sit iudicem arbitri de bere, & in statum Padue, & Mediolan.

riā, *Menoch. d. l. eo, & apud* unū sapē vi-
di Prætores patrimonios pronūciasse vi-
duas, licet diuites personas miserabiles,
quamvis stipatas agmine fratrū pro-
pinquorum procuratorum, & aduoca-
torum, etiā quod habereut lites, cum
aduersariis nihil suspēdibus, & ex fac-
to satis constare posset, quod eis sata-
geret summo duntaxat Negandi, vt effu-
gerent sententias conformes compro-
missis à statutis ordinata iudicia, ex cō-
silio sapientum, & vt causas caducentes
in appellatione ad ampliores magi-
stratos alius Civitatis Regiæ Domina-
tionis.

Immo etiā si haberent ius ea causa li-
tis confortes præponentes in Civitate,
vt ipsi de officio viduæ sub prætextu cō-
fortetis litis non possunt reahi ad iudi-
ces inferiores, quod tamen seculo nūc
potuerunt, nec possunt quadare, quia
iniciet res animaduertentes non conue-
nire si b prætextu miserabilium pecū-
nariarum iudicia, Præfatus, & statuta in-
nuentant arbitrio Claris. Potestas cō-
miserat pronūciare, qui sunt pauperes,
& miserabiles persone quāmbrem in-
re hac circumspēctē Prætozem agere o-
porteret nedum pater sub prætextum mi-
serabilium personarū litis braui manu fi-
niri nutriet, & ducat potest ex facto se-
pē contrigi se videmus.

Nimirum *Alex. l. 1. & alij præstantissi-
mi Iurisperiti*, quos recitat, & secutos
sunt *Rolland conf. 20. lib. 2.* et nuerunt vi-
duas diuites, & nobiles in parcia coniu-
ctos, & consanguineos habentes non iu-
ter miserabiles cōfendos esse quibus mi-
rum in modum fauet, *tex. in cap. signifi-
canti bus de offic. deleg.* nam Papa ibi sub-
reptionum celscriptum de se obtentū enū-
ciat, ac idē executionem non necet,
quia Iuliana vidua nacta erat se paupe-
rem, & ob id impetiebat Iudices ex-
traordinarios, cum tamen esset nobilis,
& diuites nam si talis nō fuisset equidem,
Papa non declinasset vnter scripi, vt pa-
tet ex cæcitate subiecta viduis, tamen nū
ad eā Ecclesia fauet & debet, vt alijs in-
iusticiam faciat, & facere iniusticiam re-
putat, dum viduas nobiles, & diuites in-
priudiciū colligant subreptis à
foro ordinatio, hæc etiam *tex. in d. cap.
ex parte*, quā ibi Regina Angliæ vidua,
nimirū fuit reputata miserabilis ab Ho-
norio III. quia vidua erat, & violenter
ab illo nobile potente in Regno de Ca-

siro suo dotalitio spoliata fuerat colus
poteuam spoliata nimirum per horre-
scere poterat, & ad *tex. d. l. 1. cap. quare
Imper.* cōfessio est de pupillis, & viduis
miserabilibus, eius conditionis non no-
biles in patria, & diuites nisi potentioris
auctoritatem perhorrescant.

3 Ceterum circa istud statutum, quia
specialiter pœuident certē pœcti pœdo-
narum miserabilium, scilicet de Iudice
particulari nimirum præuadet statuto de
compromissis, *Alex. conf. 85. nu. 8. Dec.
conf. 7. n. 5. & 6. post Bald. conf. 223. n. 3.
lib. 1. Menoch. confil. 479. col. 3. vers. 1.
nouet. lib. 2.*

4 Et est et gēia quod statutum magis
speciale pœpondecat statuto generali,
ac etiam illud, quod est magis fauorabi-
le *l. 1. ex multis in l. si Russinus n. 2. & 3.
C. de testament. milit. Paul. Cast. conf. 21.
n. 1. lib. 1. De conf. 66. & 67. lib. 1.*

5 Item adde quod ille persone misera-
biles possunt cōuenire aduocatum suū
cōcā Vicario D. Pntestatis, vel tanquā
suo Iudice speciali, cum pœcedenti mo-
do priuilegiatis, vt supra possunt etiā cō-
uenire cōcā in eo, vt Iudex ordinarius,
& in dubio videtur adici, vt ordina-
rius, nisi ex facie libelli illud cohiat, vt
pœc *Alex. conf. 55. quoniam caus. lib. 5.*

6 Adde etiam quod vitgo, quoniam vi-
dua pœprie est ex nominis significatio-
ne *l. mulier §. 1. de verb. signif. vitut
de ipsa priuilegio foti, Vinc. di. Franch. d.
dist. 100.*

7 Denique adde quod priuilegium fori
viam recatius ad supremum Principem
tributum pupillis, viduis, & alijs fortune
inuisa personis miserabilibus de quo in
d. l. 1. C. quādo Imper. non censetur sub-
laci, quamvis supremus Princeps per ti-
tulū fendi, aut donationis cōfessio: qd
alicui in fauorē Dominū Castri, aut Cui-
tatem, quamvis per verba ampla, ita vt
vidua, & pupilli possint recurre ad
Principē supremū, vt causas suas sibi ad-
uocet, aut alicui magistratui sibi nō sus-
pecto iudicandas cōmittat, nisi in ebe-
lione, Princeps specialiter derogauerit
priuilegiū dicte legis, *Cyn. B. d. Angel. &
Fulgan. d. l. Ramon. conf. 169. non est au-
bili col. 1. Affl. in cōf. Regni statum in 7
not. Bellug. de Regum. Principi. Roman. conf.
38. §. consequenter Gram. det. 20. Conar. in
pract. c. 7. Milanens. apud siculon. det. 5. n.
4. cōfess. T. b. saur. d. dec. 177. Vinc. de
Franch. dist. 192. ubi ampliat etiā quod*

in privilegio inferre legeretur clausula derogatoria, & oblatio per verba amplissima, addito et si de eis oportet et fieri specialē mentionē, nō nō sufficeret, quia sequitur individua derogare. si cū dū cō post *Alex. cōf. 12. col. 4. v. cōfirmo lib. 4. Rayn. cōf. 226. fol. 1. lib. 1. Gran. d. decif. 2. Vtali in verbo clausula generalis. Et dixi in meo tractatu de iurisdic. sub num. 18.*

SVMMARIVM.

1. *Resistit in integrum in Regno vocatur primum, & secundum beneficium.*
2. *Vidua luxuriose vivens non gaudet beneficio L. vni. C. quā Imp. pap. Et vid.*
3. *Constitutio Regni dedit beneficium mulieribus indignis.*
4. *Fragilitas sexus quā consideratur in concessione beneficij procedit etiam, quod mulier sit meretrice.*
5. *Vidua luxuriose vivendo perdit omnia privilegia viduitatis intrinseca, & extrinseca.*
6. *Qualitas naturalis praevalet accidentali.*
7. *Meretrice per constitutionem Regni dicitur infamis persona.*
8. *Meretrice an gaudeat beneficio L. vni. C. quā Imp.*

DECISIO XIII.

Ex Præsid. de Fianth. decif. 233.

ARGVMENTVM.

Meretrice habet fore electionem.

COmment meretrice in Magna Curia Vicarie insere si concedi testu-
tionem in integrum, ex constitut. Regi obsecrationem, quam restitutionem nos primum, & secundum beneficium appellamus, & sic restat etiam *Affili. in decif. 210.* Magna Curia prædictum beneficium denegavit meretrici tanquā indignæ, arg. test. *and. h. fol. 1. C. de revoc. donat. l. x. quo test. Et in dictis Bald. & Sa. l. p. ubi colligitur conclusio, quod vidua luxuriose vivens nō gaudet privilegio L. vni. C. quā Imp. inter pupilli. Et vid. De equi in ap. 1. in fin. de iud. ubi apostilla inter D. 1. 2. ubi in l. cum quodam pupilla 2. col. in glof. 1. in 7. ff. de iurisdic. l. iud. ubi beneficium constituit Regni statutum, et ibi et dicit And. 1. col. vers. item vidua de quo & alia merenti, colligitur sequitur *De de in tractu præf. quali. in 7.* ex aduerso dicebat meretrice pro se habere constitutionem prædictam, quæ in distincte con-*

cedit mulieribus beneficium occasione, & causa fragilitatis sexus quæ ratio militat, sine hac semper terra, vel non, & loquitur generaliter, & sic debet generaliter intelligi. *de pretis ff. de public. l. 1. Et generaliter ff. de legat. præf. Et simile allegatum non prætere test. enim in d. l. non dat privilegium iudiciorum mulieribus, prout dat prædicta constitutio obsecrationem, sed mulieribus viduis, quæ vidua, ut illæ habeant necessitatem, ut vivant, ut vidua non autem luxuriose, quia vidua luxuriose vivens abiecta, perducitur meretrici mare perdit omnia privilegia intrinseca, & extrinseca, ut dicit Bald. in d. l. h. fol. 1. cessant enim rationes, ex quibus conceditur vidua privilegium, mulier autem non desinit esse mulier eo, quod meretrice sit cui mulieri conceditur beneficium, & hoc accidens cedit qualitate naturali, *L. qui habet ff. de iudic. Item dixit vus ex D. omnia quod in Regno posset, forsitan dico, quod etiam meretrice gauderet beneficio d. l. l. vni. Et d. constitut. statutum, conceditur enim, tibi illud beneficium pupillis, & viduis, ac miserabilibus personis meretrices autem miserabiles appellat. *Rex Regem in consuet. Regni omnes nostri Regum, ubi Affili. in 2. notat, innotat meretrices esse numerandas inter personas miserabiles enumeratas in cap. significat. de offi. delegat. item tenet Gran. in ad. lib. ad cap. Regni et dilata fol. 15. v. & licet prædicta constitutio sit post l. x. in d. l. 1. quia lex semper loquitur l. Arrianus C. de heret. comprehendit lex prædicta, has personas iam miserabiles appellatas per legem posteriorem, exemplum etiam eius quod de interpretatione passim dicitur in l. 1. §. hoc fidei. ff. ad leg. fidei. vnde ex his de decreto Magnæ Curie dubitatum fuit, & relaxatum postea causa fuit declaratum bene appellatum, & esse concedendum beneficium dicit mulieri meretrici, vitæ enim meretrici est miserabilis, *Affili. in l. fidelissima C. de posthum. revers. in eadem gaudeat privilegio l. vni. non fuit decifum, nec discussum tunc, sed deinde fuit discussum, & decifum ex verbis constitutionis prædictæ, quod gaudeat beneficio d. l. l. vni. in causa cuiusdam de Loquedonia, cum Magnifico Barone eiusdem Civitatis, die 18. mensis Novembris 1582. penes Secretarium, quom etiam op-****

nionem hinc inde arguendo reperipo
lica quod tenet *Annibal Troysius* Ca
uensis super *pragmatica cursu dilationum*
vers. *meretricis* etiam, ubi etiam respon
det ad contrarium supra allegatum de
vidua inbonisse viuentem.

S V M M A R I V M.

- 1 *Virgo silem gaudet privilegio quibus vidua, & pupillus.*
- 2 *Glos. in l. malum si vidua de verb. signif. de qua virgine loquitur.*
- 3 *Specialia nonnulla seruantur in viduis.*
- 4 *Virginum distinctio.*
- 5 *Lex Cornelia, de Sacra inter publica delicta conueneratur.*
- 6 *Pilius famit. patre quoque inuito accusare potest.*
- 7 *In criminalibus patria potestas non consideratur.*
- 8 *Femina ad suam admittitur, vel suorum vindicandam iniuriam.*
- 9 *Soror admittitur ad fratris necem vindicandam, etiam si quis ex fratribus renuerit.*
- 10 *Mastulus in accusando famina, preferatur sed declaratur num. seq.*
- 11 *Vidua appellations virgo continetur.*
- 12 *Vidua viduo dicitur videt.*
- 13 *In vidua, & virgine, patria potestas non consideratur.*
- 14 *L. 1. C. quando, Imper. recipiat ampliationem.*
- 15 *Difficultas aduersus virginem tollitur.*
- 16 *Pupillus isti qui in patris defuit esse potestate.*
- 17 *Habens virum inutilem gaudet privilegio dicto l. 1.*
- 18 *Privilegium d. l. 1. ad diuitem quoque extenditur, et declaratur n. seq.*
- 19 *Presumptio isti contra decemant à Tribunalis supremo ad inferius.*

DECISIO XIV.

Ex Præsid. de Franch. decis. 100.

A R G V M E N T V M.

Virgo gaudet electione fori.

Virginem in materia l. 1. C. quando Imperator inter pupill. & vid. debere gaudere eiusdem privilegii quibus vidua, & pupilli gaudet est sæpe iudicatum in Sac. Consilio, ex decisione

Andr. in consil. Regni statimur 2. col. vers. quid si vidua, vel virgo, qui hoc videtur habere pro absoluto, sequitur ibi Affl. in 2. quæst. qui dicit hanc decisionem esse tenendam menti, quia non reperitur hoc actum ab aliquo Doctore, nec in d. Leonis, neque in c. significanti de offic. delegat. loquendo forsan de virgine, quæ non habet intentionem vitam coelibem ducendi, quia de virgine vitam coelibem docente, quæ nullo tempore fuit cognita, quod habet hoc priui legimus loquitur glos. in l. malum. §. viduam ff. de verb. signif. in ver. vidua, dum dicit ideo ibi declarari, quæ sit vidua, quia sunt quedam specialia, quæ seruantur in viduis, vt C. quando Imper. inter. pupill. & vid. & idem glos. in d. l. secundum primum intellectum & videtur sentire Ioan. Fabr. ibidem declarando verbum vidua allegat text. in d. malum, & Odofred. in rubric. tituli, & potest glos. Cyn. Alber. Bartol. & Falgof. Nouezan in sua Spl. nupialis inter vers. in dubio querendo iudicandam vers. & de iurum, & Belluga in Speculo Princip. rubric. 38. §. conueneratur vers. de uno civil fol. 173. de quibus, & alijs exceptis Odofred. & Fabro Nouezan. & Belluga, meminit Dilectus in præf. quæst. in c. 7. 1. eolum. vers. sæpe tamen, qui videtur tenere contra prædictos, cum certa tamen modificatione, quæ non placet. Petro Fallor. in sua præf. criminal. in ver. audiantur excessatorem n. 85. vers. obstat enim fol. 31. qui videri prædictos distinguunt virgines virginales, & coelibem vitam seruare eligentes vsque ad finem, ab alijs virginibus existencibus in via, virtutis docendi, quæ distinctio mihi non displicet, & cum Didaco eo relato sentit, Andr. Rayl. in lib. 1. præf. obser. in 1. obser. vtrū autem forma virgo num. 41 fol. 13. sed quia in Sacro Consilio semper fuit seruatum in distinctione virgines fuisse admittas ad electionem fori, & ab opinione Andr. & in Regno non discedimus. Idcirco difficilissimum esset contrarium obtinere, sed in præfenti causa, inter Illustrissimum Marchionem Fracariz, vtilem Dominum Terræ Angri, & Regionis Piscuæ, orta fuit difficultas super remissione vassalli dicti Illustrissimi Marchionis, an mulieri virgini sorori de sancti, seu occisi, quæ accusabat de morte fratris delinquentem ea in potestate patris existente, qui pater non accusa

bat, competere ad hunc accusandi, etiam sine consensu patris, & si competere, an quomodo sit virgo, & patrem habeat, debet gaudere ex praedictis beneficiis *d. l. l. leg. omne. Ca. quando Imper.* & dictum sunt mulierum, hanc quomodo effici filia famul. posse accusare de morte fratris, accusabat enim de crimine descendente, ex publico delicto, quia *seni Cornelii de Seta*, inter publica delicta connumerat in *l. 1. ff. de public. iud.* de quo filius famul. potest accusare etiam patre contradicente inter liberos *§. fin. ff. ad l. l. ad adult. l. filius ff. eod. tit.* in iis enim quae publici iuris sunt patria potestas non curatur, ut dicit *Bart. in d. §. fin.* in praesenti matris, & quomodo *glos. in l. cum non solum §. necessitate ff. de bon. quae libet.* dicit etiam in accusatione requiri patris consensum nihilominus contra *glos.* tenent omnes, ut dicit *Bart. ibi glos. final. vers. quare in adhibitis*, quere relet, & sequitur *ibi Salyer. & Angel.* quos etiam sequitur *Cornel. column. 3. vers. in iis ibi, vel alius in accusatione cogitur mulier l. huius Clarus in h. §. sententiarum §. final. in 13. quae i. vers. sed quid in filio famul.* nec ei obstat, quod si licet muta admittitur ad vindicandum suam, vel suorum iniuriam *l. vxor. cum l. seq. ibi glos. & Doctores. Cui accus. non poss.* & in ipso loquitur text. in *d. l. vxor.* pro vindicando necem fratris consubtrahit, ergo tanto fortius est admittenda ad vindicandum necem fratris carnalis necis, tenet *Afflict. in specul. in consil. Regni Insularum.* non per calendas, quod procedit etiam, si aliquis frater interfecit reus, ut ibi per eum, nec forori similiter obstat, quod aderat pater, qui tam procedit in accusando, cum sit elata conclusa in *d. l. vxor. posita per Salyer. & alios*, quod existente matre in eodem gradu, cum femina masculus praefertur, & maxime pater ratione patris potestatis, nam respondebatur, quod *Salyer. in d. l. vxor. in 4. oppos. & iterum, in 2. col. vers. quare in praetextibus*, tollit difficultatem vera est enim opinio masculus, & patrem maxime praefere rationis patris potestatis, sed ipsi negligitibus femina admittitur etiam secundum *glos.* hic dicebatur, quod erat casus de quo agebatur, quia pater non expulsi querimus, & negligebat eam exponere, & ideo soror admissa fuit, prout admeti debebat, unde ex praemissis.

si videbatur concludendum quod etiam quod adesse parei defuncti, & filius filiae famul. querelans, quia parei negligit querela huius mulieris vindicatio suorum iniuriam etiam contra patris consensum admittenda esset.

Sed dubium remanebat, an gaudere beneficium *d. l. 1.* super quo dicebatur per Dominum Fisci patronum non esse dubitandum, nam dum accidisset similis casus in M. C. V. inter Dominum retrax Centolze, & quendam eius vassallum, testata causa in M. Cor. fuit iudicata, quod ad querelam virginis patrem habentis causa remaneret in Magna Curia Vicaria, non obstante petita remissione per vilem Dominum, quo decrero dum esset appellatum ad Sacrum Consilium, fuit decretum Magnae Curiae confirmata causa testata in dicto Sacro Consilio in aula, in qua testidit Dominicus Antonius Orisemus, & qui hunc decisionem stare debemus maxime quia fuit dictum, quod erat conformis iuris dispositioni, postquam de iure appellatione videtur, virgo continetur, ut in *d. l. eadem §. v. v. 13. d. 2.* & quomodo videtur dicatur, quod virum habuit, hoc est ex vulgari dicto, ut dicit *glos. in vers. videtur*, non autem quod verè virgo non dicatur vidua, ut vltra per allegatos ponit *Luc. de Penn. in l. fin. 2. col. vers. & nota quod vidua de prius §. col. l. h. 2. & l. eam. de Torre Crem. in cap. vidua 34. dist. post Archid.* Nec Doctores in vidua, vel virgine faciunt distinctionem, vel quod sit, vel non sit in potestate patris, quia si hoc diceremus in virgine esset ita dicendum in vidua, postquam promittimus quod datur virgini ei datur ex eo, quod comprehendatur sub appellatione viduae, & tamen in vidua nunquam videmus dubitatum etiam quod sit in potestate patris, & verè videretur, quod promissum praedictum in praedictum viduae videretur transiret, item dictum fuit ex iis quae supra dicta sunt apparere filium famul. absque patris consensu posse accusare, quia in iis non curatur patris potestas, & iure proprio hanc accusationem ei competere, si igitur potest sine patre, & iure proprio hoc potest ergo patris potestas, de qua i. supra dixi, in iis non necessaria, ut supra non debet operari amissionem privilegii de iure communi competentis filiae famul. virginis, maxime quia dicit *Abbas in d. l. 1.* post alios relatos quae procedunt in vidua

dua obvenient in virgine, & beneficium concessum in d.l. 1. est beneficium Principis, quod est late interpretandum *l. fin. de consil. Princip.*

- 15 Sed ab aduerso dicebatur hanc esse magnam ampliacionem ad *l. predictam*, & quod postquam in textu d. l. equiparatur virgo pupillo, & ut pupillus habeat privilegium d. l. 1. oportet quod sit sine parte, quod alius non gauderet, ut declarant *glos. 2. & de hoc non dubitatur*, quia alias non posset dici propriè pupillus, *l. pupillus. ff. de verbor. signif.* ergo non est concedendum magis virginis, quam pupillo, qui Principaliter nominatur in d. l. 1. & etiam magis, quia secundum *glos.* ibi etiam pupillus largo sumpto vocabulo dicitur, qui est minor annis 14. & in potestate patris *l. final. §. pupillus. ff. de verbor. signif.* & sic virgo uo posset negari, quin largo sumpto vocabulo vidua dici possit, & pupillus tamò exiitens in patris potestate non gaudet, & si non debet gaudere virgo, hæc difficultas verè reddidit dubium hæc quæstio, pro cuius difficultatis solutione dicebat, dici posse pupillum verè, & propriè dici eum, qui est sine parte, prout dicit text. in d. l. *pupillus postus sub tit. de verbor. signif.* ubi ponitur propria verborum significatio, & ibi *Alciat.* dicit, quod ex Iurisconsultorum frequentiori vna pupillus modo prædicto accipitur, & idem *Dicit. exp. 6. col. 1. vers. primus agitur casus in eo h. præd. quæst.* & viduam etiam propriè dici virginem, & declaratione eiusdem Iurisconsulti in eo, tit. in d. l. *malum*, licet secundum vulgares, ut *glos. in dicit.* propriè intelligatur quæ virginem habuit, sed ex defectu vocabuli verè comprehenditur sub verbo viduæ, & propterea dicebat, non posse argui, quod minor annis 14. existens in potestate patris non comprehenditur sub dispositione d. l. 1. quia in propriè est pupillus, ergo nec virgo, quia dicitur ex prædicta virginem propriè, secundum Iurisconsultum in d. l. *viduam*, comprehendit sub verbo viduæ, licet largo modo, & secundum vulgare non, ut dicitur *glos. minorum* vulgare non, in patris potestate existente non comprehendit sub verbo pupillus, quia Iurisconsultus in d. l. *leg. pupillus in tit. de verbor. signif.* declarat eum esse pupillum, qui in patris potestate esse debet, & licet d. l. *fin. §. pupillus*, dicatur esse secundum latissimum

significationem, ut *Alciat. dicit in d. l. pupillus*, & nos debemus attendere significationem datam per Iurisconsultum, non per vulgares, & dicit *Neapod. in c. factus. pupillus, in vers. pupillus*, quod minor annorum 14. existens in potestate patris dicitur pupillus improprie, quod ad ætatem iam in maiorem quo ad alias circumstantias pupillares, inter quas esset beneficium d. l. 1. item dicebatur ideo non pupillo requiri, quod non sit in patris potestate, quia patre existente minor, annis 14. nihil facere potest, & nõ posse verificari, quod agat, vel non agat, & omnia essent facienda per patrem, vel legem unam administratorem, in quo lex confidit, quando auctem sumus in virgine maiore annis 14. quia sic est intelligenda, hæc *quæst.* quia quando essemus in minore sine patre gaudere, ut pupilla & non vi. virgo, *l. qui habent. ff. de tutor.* hoc casu potest filius famul., minor sine parte accusari, & accusare; quia hæc publici iuris sunt ideo cum conscripta patria potestate videatur, quod ex propria persona virgo habeat hoc privilegium, & nihilominus forsitan dici poterat, in casu de quo arguitur, quod pater videatur in iuris, quia cum posset ipse prosequi iniuriam illatam filie publice & private, hoc facere negligit, & posse dici, id quod dicitur etiam in materia de qua agitur, quod vidua quæ habet virum inuitem gaudet privilegio d. l. 1. secundum *glos. in l. fin. C. ad l. Plautianam de plagis. quos super multis ponit contra memorabilia in verb. vidua*, negari tamen non potest articulum esse dubium, & postquam est semel iudicatum in Sacro Concilio videtur quod idem sit, & non iudicandum.

- Relato prædicto puncto Domini de Sacro Concilio dixerunt, quod sequenti die Iouis intendebant procedere ad prædictam expeditionem non venit die prædicto Dominus Iudex Magnæ Curie, & si non fuit tractata expedicio, nec de eo fuit aliter postea loquutum posita sunt prædicta, ut veniente ei fu fiat maturior
19 decis. aduertendum etiam in prædictis, ut in materia d. l. *predicta*, habeatur plena resolutio, quod in distincte in Sacro Concilio iudicamus viduam etiam diuitem gaudere privilegio, d. l. *venit. et §. quæ imm. in cap. significatiuis de officio deleg.* quem sequitur *Joann. Fabr. in d. l. 1. quæ de Imperator in vers. item hæc*,

lex, & lex tenet. *Arg. in summum illius tituli, & Andr. in d. l. c. constitut. statim in l. col. vers. item videtur, & in consuet. lege presentis vers. f. aut benedictus, quorum auctoritas magna est; & eos sequuntur alij quos congerit Dides, ubi supra, & vltimum Nenice, in Syl. mutui, in verb. in dubio quomodo in hendum 2. col. vers. in dubio etiam iudicandum pro pupillo, ubi multa comulat Addidit ad Afflictum decis. 157. & ita fuisse desumum per Senatus Pedemontanum, dicit Thesaur. in d. decis. 177. 1. col. licet Franch. Rep in l. 1. column. 0. vers. ubi dubitatur. ff. sol. matr. dicit etiam communem opinionem, & quod vidua dices non gaudeat, sed intelligi potest quod ad hoc ut gratis ei parerentur, non autem quod non gaudeat privilegio, secundum Afflictum d. l. presentis, & Didacum ubi s. p. & per Falcet. ibid. in final. vers. postea visum, licet de Ripa non faciant mentionem, & nuntiis Mousch. in h. 2. de arbit. Ind. in casu 66. & And. Gayl. in h. 1. praedictis observat. in 1. observat. in 20. Follet. 40. Item advertendum quod plures accidit in Sac. Consil. casus quod multe vidue multoties varia tere ab eorum tribunalius ad Magnam Curiam, & à Magna Curia postea ad eorum tribunal, & secundum Nenice, ubi supra vers. & illud privilegium casu est remittenda etiam quod sit las apponit, sed quia in Magna Cur. ministrant iustitiam, multo magis qui per Barones Regni, maxime qui in Sac. Consil. singulis diebus locus audire relationes gratamantium Magnae Curie maxima oritur praesumptio, contra variantem ab hoc supremo tribunali, idcirco Domini Fisci patronus quando hoc acridi maxima vident diligentia, & multoties repeti partes concordatas ante variationem, seu litteram electionem, & in illis casibus non remittit causas, quia amplius non competit actio eis, qui iam remiserunt, quae remissionem operabitur contra Fiscum, cui lites est quæsitura l. in personam ubi Angel. & l. arch. ff. de pact. quando autem hoc non reperitur, videtur quod remissio negari non possit, maxime quia nec ex parte possent persone prædictae renunciare dispositioni deferendum gl. ubi quam sequuntur omnes & Nenice, ubi supra, & Bellag. in rubr. 23. in vers. sed pone n. 9. fol. 20. & Andr. Gayl. ubi sup. & Thesaur. d. decis. 177. col. 2. vers. usque ad*

ea patet, & est dictum infra in decis. 193. de qua meminit Thesaur. ubi supra in 3. ampliat. & sic videtur, quod nec etiam taceat per actum prorogativis, quæ non potest fieri inferuatis Principibus, secundum An. de Butr. in c. significasti s. col. vers. id est oportet de foro compeli, quem allegat Bellag. ubi supra, sed raro nunquam non præcedente concordia repetitum est personam miserabilem variasse à Magna Curia ad eius forum ordinarium, & propterea quando casus accidit, erit maxime cogitandum antequam fiat remissio.

SUMMARY.

1. Virgo habet privilegium fori.
2. Virgo stuprata pro stupro in eam transgresso habet electionem fori.

DECISIO XV.

Ex præsid. de Franch. decis. 599.

ARGUMENTUM.

Virgo stuprata an gaudeat beneficii virginis in electione fori contra stuprantem.

Mulier virgo sub promissione matrimonij blandisque verbis fuit stuprata exponit querelam contra stuprantem in nostra Magna Curia, eam in forum eligendo, stuprans tanquam filius officialis Regie Curie Silex petit remissionem ad dictam Regiam Curiam, Silex, quia & si virgo habeat electionem fori, iuxta dicta supra in decis. 100. nihilominus nunc quod agit non est virgo, & rō non continentur verba l. 1. c. quando. Imper. non convenit eius dispositio l. 4. §. totus ff. de damno infecto.

Dictum fuit non esse locum peccate remissioni, ex quo delictum prædictum in pri est commissum in eam virginem, occasione cuius delicti in eam, et virginem commissi in continenti, nota fuit actio querelam exponendi, & est regula generalis, quod initium spectetur l. filius famulus ff. de verb. oblig. quibus allegat Neapod. in consuetud. contra habitum in gl. fin. alias enim sequeretur, quod ex hoc delicto in eam commissi, ipsa pateretur damnum amissionis fori de fore con-

communi sibi competentis, & stuprans consequetur privilegium de Iure speciali sibi concessum, & delictum nocere tollens, & prodesse offendenti cum totum contrarium esse debeat, quia pena suos debet tenere Auctores, & inefficaci dicebatur virginem fuisse offensam, ut virgo offensa habet privilegium fori, & hæc offensa non potest in hoc casu separari, prout in alio modo virgo offensa esset, & dicebatur quod in virgine per vim desolata, quod habeat hoc privilegium, ex alijs rationibus tener *Carmit. in Ritu 19 item quod procurator in 4. qui sel 18.* quæ possunt ad casum, de quo agitur applicari. Dicebat ramen vobis ex Dominis se non dubitare de hoc inter stupratorem, & stupratam, sed dubitare quia Tribunal Regiæ Curie Siciliæ comparabitur & petebat remissionem, cui non poterat per inquisitionem præiudicium inferri, ut in simili dictum in vassallo, qui si efficitur contumax per dicitur eius forum, quo ad se, licet & quo ad Dominum non potest, ut est dictum supra in *decis. 417.*

Cui decisioni de nouo alia pollebra addita sunt, sed dictum fuit prædicta procedere quando à principio possent vassallus, & Dominus petere remissionem, quæ si vassallus amittit hoc privilegium ob suam contumaciam commissam, & sic obnoxium delictum, hoc non nocet Domino, qui non deliquit, sed casus de quo agitur est diuersus, nam stante prædicta conclusione, nec inquisitionis, nec Curie Siciliæ, stante privilegio virginis concessio possunt petere remissionem ex dicto, ut supra cum nullo, quod quando committitur, habet hanc qualitatem electionis fori anteaquam, & in hoc casu etiam loquitur *Carmit. in Ritu supra allegato vers. intelligi tamen prædicta*, die, 4. Inuij 1598. fuit iudicatum non esse locum petite remissioni, iuxta sententiam D. Cheros, ponens Actuarium de Ferrarijs.

S V M M A R I V M.

1. *Miserabilis persona qua sit.*
2. *Ecclesiastica persona an habeat privilegium eligendi forum, sicut miserabilis persona.*
3. *Ecclesia quando habet fori electionem.*
4. *Potest quaternari cognoscere ad quem pertinet.*

5. *Fori electio miserabilibus personis non datur ad eligendum incompetentem.*

6. *Favor miserabilium personarum iniustitiam operari non debet.*

7. *Causa ventus in Iure communi sortitionis, quam qui elegit forum secundum privilegium.*

DECISIO XVII.

Es Afflicto decif. 157.

ARGVMENTVM.

Ecclesiastica persona an habeat fori electionem.

1. **D**icitur *constitutio Regni statuimus*, quod miserabiles personæ habent privilegium eligendi forum Magnæ Curie Viratiæ, si iurant se aduersariorum potentiam perhorrescere in loco iudicis ordinari, & miserabiles personæ, secundum *Alex. in summa. C. quando Imperator inar pup. & vid. vel miserabiles personæ sunt pupilli, viduæ, miserabiles etiam personæ sunt scilicet, & decrepiti, & diuino morbo fatigati, & debiles, & omnes hi de quibus causa mouetur 2. **ad miserandum.** Fuit dubitatum verum Ecclesiastica persona, pro bonis Ecclesiæ habeat hoc privilegium eligendi forum Magnæ Curie Viratiæ, hoc non dicitur *Constitut. Regni. nec lex unica C. quando Imperator. sed bene Andreas de Isern. in d. constitut. statuimus*, dicit quod de hoc videtur dubitari, & determinatum fuit in Sac. Conf. quod sic, & exinde facta fuit declaratio Regis Roberti, quando fuit Vicarius Regis Caroli Secundi patris sui, & pro hoc facit *rap. cum sit generale de foro compet. sed illud cap. intelligitur data voluntate, vel rapina, vel fraude alias resistentibus his Ecclesia non habet fori electionem, sed debet si qui forum cui, ut dicitur ibi expressè. Item Andr. in no. miss. quem sequitur Alex. in 2. vol. consil. 103. in fin. & dicebant Domini de consilio, quod istud quod dicitur, quod miserabiles personæ, & Ecclesia per declarationem prædictam S. C. Regis Roberti, ut refert *And.* possunt eligere, si voluerint agere iustitiam regionis, si iustitias regionis est Index competens conueniri alias si reas non potest conueniri eam**

- non eo puta, quia conueniebatur de seu-
 3 ditione, cuius cognitio non spe-
 ciat ad iustitiarum regionis, sed ad Ma-
 gnæ Curiam Vicariæ, vti consilio or-
 dine Regni iustitiarum nomen, & nomi-
 nam, tunc Ecclesia non potest eligere iustiti-
 arum regionis, & hoc expressè si mat-
 And. in d. consil. statutus in vrs. dicitur
 quod si pupillus & vidua, & eadem ratio-
 nes, si pupillus, vidua, Ecclesia, vel misera-
 bilis persona veller conuenire aliquem,
 aulicem Curialem, qui non potest obae-
 nari ex privilegio, nisi coram Illustri Ma-
 gno Senescalco, coram Iustitario Pro-
 vinciarum, vel in Magna Curia Vicariæ, vel
 in hacro Consilio non possit, quia illa
 electio fuit quæ dantur mirabilibus per-
 sonis intelligitur, & impetrant, si ille In-
 dex electus per miserabilem personam,
 4 habet iurisdictionem in ipsam conuen-
 tionem, quia addatur electio inferiori dicitur mi-
 serabilibus personis eligere iudicem in-
 competentem, vi si mat. And. in d. consil.
 statutus in vrs. generalis tamen ve-
 ribus, & sic etiam, debet intelligi dicitur,
 cum sit generale, ut Ecclesia data violen-
 tia, vel fraude possit forum eligere secu-
 larem, vel Ecclesiasticum, dummodo ille
 Index electus, sit Index competens ip-
 sius contenti, & ita fuit pronunciatum
 per Sacrum Consilium tempore Regis
 Federici, de voionem Consiliario-
 rum, in quo tunc precebat doctissimus
 Iamconsultus D. Antonius de Alexan-
 dro, qui me ob suis virutes nimis cha-
 ritate dilexit, & me coram oculis impe-
 ratoribus excollebat, qui multum inge-
 nitum meum ei notat, & ab eo multa di-
 dicit, eius anima requiescit cum Sanctis
 5 Angelis, & presentium Det videat. Et
 naturalis ratio hoc fundit, quia propter
 suorum impendunt miserabilibus per-
 sonis iurisdictione eis privilegium eli-
 gendi forum conueniendorum, ubi illi
 res habent plures Iudices ad ipsi res
 iniustitias faciendæ, ut not. in cap. est ha-
 more de foro competent. & in cap. volens
 de privileg. lib. 6. ibi quæda ceterus Index
 datus est, dicit etiam Dominicus in d. cap.
 volens, & idipsum quod illud quod dicitur,
 quod miserabilis persona habet
 ius eligendi Iudicem res, ubi res habet
 plures Indices de iure communi, ut est
 videre exemplum in auth. habita C. de filiis
 pro patre si vero res habet plures Iudices
 de iure communi, & alium ex privilegio
 sibi, & aliam tributo, ut in misera-

- bilibus personis tunc ille qui elegit so-
 rum, secundum ius commune præferretur
 6 eligenti forum, secundum privilegium,
 quia sortitus est causa videntis iure com-
 muni, quam eius qui elegit forum, secun-
 dum privilegium, C. de iudicell. d. l. fin.
 & in auth. de consanguin. & de fra-
 g. final. & sunt conser. in cap. si quis
 de dictis, & per alias rationes, ut per
 Domin. in d. §. & idipsum, & cessante pri-
 vilegio dicitur constituitur, statutus, & d. l.
 vna C. quando imper. si reus habet plu-
 res Iudices electio est res, secundum
 Bald. notanter in l. Clericis C. de Episc.
 & Clericis, & idem Bald. in l. cum longi
 C. de prescript. longi temporis, siue agatur
 actione per locum, siue res, de quo
 in Specul. de compet. Ind. ad §. t. vrs. 7.
 & habetur in l. final. C. ubi rem acti. &
 per Ioan. And. & Ant. de Bar. in c. si
 dicitur lo 11, de prescript. & per Abb. Si-
 tu. in c. si diligenti de foro compet.

Additis Versibus ad eandem decisionem.

SVMMARIUM.

- 1 Ecclesia, & persona Ecclesiastica pro be-
 nis tantum Foris esse habet fori iurisdictionem,
 & quid in vniuersitate.
- 2 Quæ dicitur persona miserabilis, ut ha-
 beat fori electionem, & an huc privilegio
 possit renunciare, & si habet locum
 variatio semper etiam post iudicem
 ceptam.
- 3 Quando huiusmodi vidua dicitur
 pium, & in quibus casibus aliquid di-
 catur remissum Iudici arbitrio.
- 4 An persona miserabilis possit trahere al-
 quam, qui non esset competens Index re-
 spectu rei conuenit, & quando sumus in
 causa sua quaterius, cuius cognitio
 pertinet ad Magnam Curiam Vicariæ.
- 5 Quando ista expressè dicitur tunc privilegio
 miserabilium personarum per pri-
 vilegia concessa Regi Baronibus, quod
 tunc esset dispositio d. l. 1. ut ista in pri-
 vilegio Ducis Sarsinæ, & aliorum.
- 6 Quando isti quæstio inter duos vasallos,
 Dominus feudis non habet cognitionem
 de iure constitutionum Regni, sed Mag-
 Cur. nisi huiusmodi habere in privilegio
 cognoscendi de suis subfeudatariis.
- 7 Persona privilegiata agens iure cesso
 an habeat privilegium istud, & quan-
 do concurrunt quæ præferuntur.
- 8 In causa feudali an habeat istud privile-
 gium.

De-

Decidit hic *Afflic.* Ecclesiasticam personam per bonis Ecclesie habere fori electionem, & bene dicit, quod pro bonis Ecclesiis habeat istud privilegium, nam non pro proprio, prout affirmat *Polym. in cap. Ecclesia Sancta M. vi. col. 4. in verbo sic gloss. 2. in verbo sic, sed ad hunc modum ubi concludit, quod solum habeat locum in casibus suis à iure expressis, quod Clericus habeat privilegium, in bonis patrimonialibus, in alijs vero minime eam inter alia Clericus non habet integrum restitutionem in praedictis sicut in rebus Ecclesie. sequitur *Rothus de Curie in repeti. cap. fin. n. 307. de consuet. Cur. Sem. in consil. 22. magnific. eadem. 11. vers. sed inferior ampliat. Cap. in de. 160. quod istud privilegium non solum habeat persona Ecclesiastica, sed ipsa Ecclesiastica, ut ibi par est hoc idem in vniuersitate, secundum *Gramat. in consil. 56. in ciuitatibus*, quia est quæ privilegia, sicut minor, & mulier, vel senex, ad quod faciunt, quæ dicunt in sequ. a quæst. ideo quæto quis dicatur persona miserabilis, iuxta constitutio Regni illustratur, quæ dat privilegium personis miserabilibus *Polym. in c. significat. n. 6. de offi. delegat. post Bartol. d. l. 1. C. quid. Imperator pap. et vid. dicit hoc esse arbitrarium Iudicia Guid. Pap. decis. 766. istud etiam, ex dictis omnium concludit *Sylva in p. in m. in q. modo in dubio sit miserabilis d. l. 6. n. 3. fol. 123. & quod vbi Regia inspecta qualitate personæ possit dici miserabilis persona; & quod huic privilegio non possit renunciari, immo quod admittatur variatio, & nonnulli adducit *Chandor. Afflic. hic* voluit etiam ista *Tirap. in tract. de nobilit. fol. 1. & idem in repeti. l. si vniuersitas in verb. facultatem n. 1. circa fin. qui citat lex. cap. ex parte de iuro competent. qui ait viduam Regionis Anglie gradus est priuilegio miserabilium personarum, & propterea si est arbitrium bene potest Iudex arbitrari, ex causa sibi visa Vniuersitatem habere istud privilegium, eam ipsa ciuitas, pupillus, viduus, & alia personas miserabiles comprehendat, l. c. l. i. et quod ibi persisterint ff. de iustis. et iur. et habet per *Talium consilium in specie Alex. in consil. 122. vbi. p. in 4. col. in fin. col. 4. omnium societarum, com omnia ratione aliquoque saluatis nulla est gratio nulla charitas, quia dicitur cum Republica est vniuersus no-******

rum chari sunt parentes, chari liberi, & propinqui, familiares, sed omnes omnia charitates patriæ una complexa est, inquit. *Cicero lib. 1. offici. cap. de gradu boni, mansueti, facti in lex. l. c. iniqui ff. de reliquis. et sicuti fuerit apud singulos. et 2. lex. l. post hunc. §. filius qui quæ. de capt. et possit. reuer. de eodem. putant parentibus perferri nonat. Andr. in cap. 1. in 2. de form. fideli. idem in cap. 2. in prae. q. si prima caus. boni. et in 1. & quod admittatur variatio etiam si primo vidua elegit Iudicem competentem coram quo coepit agere, & mox accessit ad Mag. Cur. Vicarie, & deinde iterum coualuit ad primum Iudicem ordinarium, quod possit facere detemprariq. Mag. Cur. Vic. in causa illorum de Salsano, hodie qui est 17 Maij 1564. Aduersus Mighalios, quæ vera videatur quævis *Morant. in suo spe. in 4. par. n. 193. fol. 5. 6. ex Alex. consil. 121. 1. vol. dicat predicta non procedere in viduis, & pupillis diuilibus, quia hi non habent prædictam fori electionem, & male quia reliquitur arbitrio Iudicis, ut supra fecimus *Sylva in l. supra allegat. quæ etiam declarat ista procedere, etiam quod iste persona miserabiles valeant parere hæc remissione coram Iudice Ecclesiastico, & coram Præfide, alterius iurisdictionis, cum quo concordat etiam *Tirap. in tract. quod ista committatur arbitrio Iudicis, quæ sit persona miserabilis, iterum in repeti. d. l. si vniuersitas in verb. omnia, vel partem aliquam n. 30. circa fin. qui citat *Formanum in tract. de nobilit. par. 2. q. 2. 27. & quando dicatur legatum, pium, hoc remittit arbitrio Iudicis, sed adducit, quatenus Sylva dicat posse variare coram Præfide alterius iurisdictionis, nam concedit *Afflic. hic* qui concedit iure personam miserabilem non posse trahere aliquem coram alio Iudice, qui non est competentis, vel si esse quis in causa sicuti quatenus iurisdictionis conuenit spectat ad Mag. Cur. Vic. nã tunc coram ipsa Mag. Cur. debet illum hæc persona privilegiata conuenire, quæ sequitur *Pap. in tract. in integr. fol. 109. in cap. quod incipit an citatus n. 46. qui dicit, quod licet vidua, & pauperes, & alij privilegiati possint forum declinare & eligere Iudicem, non habet locum in causis feudilibus, quem videret, & secus in *Sylva, non* benedicti, predicta bene verum est quod solent Barones ha-******

bere in specie, prout, de iure requiritur derogationem illis privilegijs miserabilium personarum, & tunc stante dicta derogatione in specie facta hæc miserabiles persone non possunt forum declinare, proconcludit, *Cyn. in d. l. 1. sed locus Felyn. in 1. ap. nonnulli de scriptis l. 27. n. 19. verbo restat, & est de prædictis decis. Crim. 20. contra Capuanos*, quam derogationem in specie, & ego vidi in privilegijs Ducis Suetiz, & aduocationem hanc obiecti, & insuper nota de eo quod fuit hæc habitus sermo, quod coram Iudice Magist. Curie agitur causa seu de amplia procedere etiam si fuisset quæ ibi inter duos vasallos, prout concludit Andreas in dict. constitut. *Insituarj nomen, & normam in verbo de feudis, & in cap. Imperial. §. præterea si inter duos n. 81. de probis feud. olim. per Fidir. & Dominum Marinum in suo opere de feudis. fol. . . . licet de iure cõmuni fuisset secus per dictum §. præterea & voluit Castrensis in consil. 25. folium tali n. 1. vbi etiam quid in feudo Ecclesiæ declaratur l. 1. in consil. 60. 1. vel. sed aduerte etiã, quia Barones hodie solent habere in privilegijs, quod possint cogoscere de feodis, de quo per Iacobum. in tract. feud. in vers. & dist. 1. fol. 11. pro dictis rebus feudis in prima. fol. 95. vbi etiam tractatur, quando pater Curie sunt eligendi habent etiam per Curiam in eadem tract. fol. 44. & quod quando istæ miserales persone agunt in re concessa gaudent hoc privilegio declarat hic. *Auctor in d. 1. in l. 1. statimur*, quando autem conuenerit istæ persone æquæ privilegiatur, quid faciodum declarari supra in decis. 6. & 221. secundum quæ etiam conuenit *Luzas de Pennam l. 1. de aduersa C. de silentijs in lib. 12. per pulchram distinctionem, & quod ista electio fori procedat etiam existente Rege in loco, quod nobilioribus possit videri eligere Iudicem inferiorem etiam in facie ipsius Regis, declaratur Affli in d. consil. statimur post And.**

S V M M A R I V M.

1. Clericus pro Eucharistia bonis aduersarij perhorrescentiam allegans fori electionem habet, non autem pro proprijs sui rebus n. 2.
2. Clericus pro sua persona offensa fori electionem habet.

4. Remissio iussu per Regem Iudicet, quæ casibus non fit.
5. Iniuria clericis illata: Deum totumque Ecclesiam tangit, & an ab offensorum mitti possit n. 6.
7. Clericus iniuriatus a laico, quando coram Ecclesiastico, & quando coram seculari agere debet.
8. Iniuria Clerico illata Eucharistia illata dicitur officioque Iudici non implorato inquiratur, & n. 10. sig.
10. Clericorum privilegia plurima.

D E C I S I O X V I I.

Ex Viuis decis. 17.

A R G V M E N T V M.

Clericus qui litigat de bonis Ecclesiæ fori electionem habet, secus vero quando de proprijs, sed in causa criminali Clericus habet semper electionem fori.

1. Clericus pro bonis Ecclesiasticis litiganti peritura sceleratque aduersarij alleganti competit de bonis procul fori electionem Affli decis. 257. & ibi Vrsill. m. addit. & DD. omnes enim cum sit generale de foro compet. & tamen magis cum nollet Clericos ipse constitutur in l. unica C. quando Imper. inter pupill. & vid. nec in constitut. Regni statimur, ut Magna Curia vbi recalcatur, cum ibi negatis personis misereabiles quibus electio fori obsecrat, & est in l. 1. in Regno in R. 271. sic Clericus contra hunc loquens, Clericos habere fori electionem agenda ciuilitate, vel eximialitate.
2. Sed vbi cumque Clericus pro rebus suis proprijs ageret etiam data violentia rapina, & fraude, tunc vique non competit ei modo aliquo ipsius fori electionem conuenire deberet reum in suo foro, tunc est in R. 229. vbi clerici, & ibi Cabanet. Ifern. & Affli n. 16. in d. consil. statimur de Nigri in l. Regni 40. quod dicitur n. 10.
3. Et quemadmodum Clericus habet fori electionem vbi cumque ageret pro rebus Ecclesiasticis, ita pariformiter debet ipsius fori electionem, quotiescumque per laicum fuisset offensa eius perso-

persona, & sic ei illata periret iniuria, & permissio, prout sic assentire cum suo necessario sustinere, & apparere, iocernis de Anna in allegation. 146. quia coram grauissimis iur. c. cum alij sequentibus lib. 2. ubi opinionem hanc tanquam sacrosanctam amplificat etiam Feb. de Anna in litt. C. & ita extitit decusum in Regia Audientia Apoliz de mense Ianuarij 1524. in causa Magnifici Prosperi Bocconi, & Pomphili Ruffi de terra Apricense, contra quos proposita querela per Reuerendissimum D. Donarum de Collecta Clericum, & Sacerdotem, de percussione eidem illaris in eadem Regia Audientia, & petita remissione, causae ad ordinariam Iudicem seculari, fuit tunc propositum causam remanendā in ipsamer Regia Audientia, mox existent eo, tunc in ea Auditore, & praesentis causae commissario, & ita eidem hodie 4. mensis Iulij 1530. fuit deorsum in Sacra Regia Audientia Barensi, causam querelae propositae per D. Franciscum Ficcam Clericum, super percussione sibi illata, & verbis contumeliosis contra eundem peccatis, per Horatium, & Vergilium Borgingeros de Mindrblino remanendā in eadem sacra Audientia, & in ea terminandā, nō obstant petita remissione ad Iudicē loci cōmissi delicti.

4. Nam remissio causae per Iudices Regios non solet fieri, nec fit vltio quidem modo per eos in do. casibus signatis, & diligentissime discussis per Io. Bussan. in consuet. Alueria consue. 3. ar. 9. §. par. 2. c.

5. Accitiam ratio quae me adducebat, ad ita decidendum erat istā iniuria illata Clerico Drum tangit capis; nonnulli 3. q. 1. tangit etiam totam Ecclesiam; & sic iniuria facta Clerico potest a quolibet de illo loco vindicari, ad quā principaliter pertinet, ita Bald. & Paul. Cassir. in l. 1. §. bonus studij in fin. ff. de iustit. & iur.

6. Et hinc est, quod si temeretur iniuria, hae ab offensa non conferretur reliqua remissio ea quae est illata toti Ecclesiae, cap. si inquit 23. q. 4. & Ci Salomana 44. dist. Cardan. elem. 2. in princ. de poen. & Doctores in cap. fin. de malich.

7. Vnde Clerici iniuriatus a laico debet agere coram Iudice Ecclesiastico, ad penam sacrilegij, verum ad poenā interesse iniuriarum per modum actionis agere debet corā seculari, per modum vero exceptionis corā Ecclesiastico ita

Card. in elem. 2. §. ciuitas de poen.

Quare concludo, quod Clericus iniuriatus habet fori electionem, tunc privilegium hoc principaliter concessum, conceatur Ecclesiae. Et inde est quod iniuria illata Clerico videtur Ecclesiae illata potestque in iudicio deduci ab omnibus tanquam publicum crimen l. si quis in hoc genui, & ibi Bar. C. de Epif. & Cler. 9. imò eidem potest inquiri, & puniri isthac iniuria, ex officio Iudicis non impetrato, vt ibi dem.

10. Alia vero quam plerima privilegia Clericorum ponit, atque vtiliter discutit, Card. in elem. 1. q. 17. de vul. & bonif. Cleric. & quatuordecim ipsorum Clericorum privilegia refert commodè, quidem Bertach. seu potius Apost. ibi in ver. Clericus l. vltim. c. de fin. in ver. Clericorum privilegia sunt multa.

S V M M A R I V M.

c Ecclesia habet fori electionem, quod amplius etiam exprimit.

D E C I S I O X V I I I.

Ex Capycio decisi. 160.

A R G V M E N T V M.

Ecclesia habet fori electionem.

1. I N causa N. cum Nicolao de Clara, dubitatum est, an dictus Nicolaus cōueniens à praefato N. nomine diste Ecclesiae potest de iudicare forum. Sac. Conf. & petre se remitti ad Regiam Camerā, tanquam officialis Regie Dohana maioris Neapolis, fuit de cretum non esse remittendum, eo quod Ecclesia habet fori electionem, etiam ubi agit per eam, quae notat Ande. in d. consuet. statuitur de offic. mag. iustit. us c. 1. et addit. de Marc. in decisi. 253.

S V M M A R I V M.

1. Clerici pro rebus Ecclesiae habent electionem fori, non autem pro bonis propriis.

2. Clericus si in persona est offensus, habet electionem fori.

3. Clerici, & alia persona Ecclesiastica equiparantur pupillis, & alij miserabilibus personis.

DECISIO XIX.

Ex Præsid. de Franch. decis. 597.

ARGVMENTVM.

An Clerici pro eorum bonis, & offensis in eorum personas factis habeant fore electionem.

Sine dubio Clerici pro rebus Ecclesie habent electionem fore, ut est dictum supra in decis. 234. Doctores pro bonis vero propriis non habent electionem prædictam, ut dicit *Ritus* 229. de quo in d. decis. & colligitur ex cap. *Regni de violentijs*, dum ex ipso bona viduarum, pupillarum, pauperum, Ecclesiarum, non autem bona Clericorum, & ita in dies iudicamus, similiter quando persona Clerici est offensa iudicamus, quod habet electionem fore per *Rit.* 233. inspiciente, item *Carmes*, ibi vel criminaliter aduersarios suos trahunt tamque hic casus accidit in Mag. Cui. & Mag. Cui. iudicasset quod causa Clerici cernaclet in M. C. contra Illustres Ducem Hadria, idem Dux appellauit ad Sac. Consil. in quo pro parte dicti Ducis dicebatur quod *Ritus* dicit, Clericus pupillus, vel vidua, Clericorum, vel viduarum privilegio permittente, & sic loquitor per ablatum absoluit, & id est intelligendus, scilicet si expectat privilegium, sed dicebatur Clerico de iure cōmuni, etiam rationem bonorum Ecclesie non permitti pro iniuria in eum illata agere, seu eligere foris nisi in certis casibus, de quibus per *Afflicti*, in decis. 257. in prin. in 1. *sup. Ritus statuimus in 7. notab. vers. an autem Ecclesia sol. 102.* inter quos non est ille casus, ergo videbatur, quod agere non possit, & dicebatur non obstat ex alio *Ritum* per dictum, quod ille *Ritus* declaratur per dictum alium *Ritum* 229. dum in eo dicitur quod pro bonis propriis Clericus non habet electionem fore, succedit alius *Ritus*, quod Clericus agendo ciuilem, & criminaliter habet electionem fore, sicut pupillus & vidua, ergo ne dicatur ille alius *Ritus* contrarius est *Ritus* hic intelligendus, quando agit criminaliter pro rebus Ecclesie, sicut quando ageret ciuilem, si enim pro bonis propriis electionem non habet, ergo nec ciuilem pro

persona ipsius offensa. Hic non obstantibus videbatur decidendum contrarium, ex *Ritu* prædicto, qui generaliter loquitur, & committit ad Clericum inter pupillos, & viduas, & Contrarios Reges, cum quos habere electionem fore, idem in ciuilibus, quam in criminalibus, apud nos, non est dubium, & regula est, quod una determinatio respiciens plura determinabilia, ea paucis determinat *l. non ha. iure, ubi Ios. colum. 3. m. 6. notab. ff. de iur. & pupil. præterea dicebatur per capitula Regni prædecessorum huius Regni æquiparari personas Ecclesiasticas pupillos, & aliosque ratiōibus personis, & præsertim in iudicijs criminalibus, ut apparet in cap. *quod interdictum inuenerit sub rubro de differentijs. ut in cap. pr. dem per d. m. f. & in cap. si in p. r. m. & R. Robertus in cap. inuenerit nobis ponit sub prædictum mag. Iustin. Ecclesias, Ecclesiasticas personas, viduas, & pupillos, & orfanos, & mandat quod si opprimantur, vel grauentur, ex officio inquirant, non obstante *Regni consuetudine*. Et idem statuitur in cap. *Regni et delatus*, si igitur persone Ecclesiasticæ æquiparantur Ecclesiæ, pupillos, & viduas, & orphanos, ergo eodem privilegio gaudere debent, & dictum fuit ponderationem factam ad *Ritum* prædictum, non obstat, ex quo, ut dictum est, *Ritus* prædictus generaliter loquitur, & alius *Ritus* in bonis propriis, & non Ecclesie distinctus: *Ritus* vero quando loquitur in ciuilibus, in quibus tractatur de persona Clerici non distinguit, ergo nec nos distinguere debemus, *l. de priu. ff. de publi.* & hæc dicitur ut dicebatur, quod etiam cum maxima ratione, quia persona Clerici est adeo connexa, & coniuncta Ecclesie, quod licet mutari non sit facta Clerico in eorum tantum Ecclesie, quod nihilominus censetur offensa Ecclesie, ut dicit *Abb. in cap. contingit in gloss. 1. de sententia excommunicat.* cum quo etiam *Peleg.* ibi, & non est dubium Ecclesiam offensam habere fore electionem, ut est supra dictum postquam pupillos orfanos, & viduas æquiparat, ut dicebatur non obstat ponderationem factam *Ritui*, ubi privilegio permittente dum declarabatur, id est si privilegium permittit, quia illa verba sunt intelligenda, scilicet et quia privilegium permittit, quod permittit est plene declaratum per cap. *Re.***

gis Roberti, quia nulla legis sanctio, ubi per hanc eadem verba loquitur, scilicet per hanc eadem peruenientes, & declarat privilegia prædicta in omnibus, de quibus erat dubium competere pupillis, videlicet Ecclesijs, Ecclesiasticis personis, & alijs miserabilibus de criminibus non loquitur, quia sine dubio videbatur, statim & ostensione, quæ censetur facta Ecclesijs, dum Clericus ostenditur, ita fuit decisum sub die 11. May 1598. &c.

S V M M A R I V M.

1. Electioni fori facta per viduam, & alia personam privilegiatam, Iudex coram quo litigabatur assignatur incompetenti.
2. Iudex coram quo fuit electio, non potest præfigere terminum aliquem ad comparandum coram Iudice, coram quo fuit electio.

DECISIO XX.

Ex Præsid. de Feanch. decis. 294.

A R G V M E N T V M.

An facta electione fori sint ligatae manus Iudicis, coram quo litigatur.

D Vm esset accusatus in Regia Provinciali Audientia Calabrie, vobis de eadē provincia de hogniudo, vidua, quæ in eadē accusauerat, variavit, & elegit forū M.C.V. ex privilegio eidē concessio, per nos, in l. 1. C. quando Imper. inter pupill. & vid. consil. Regi statuimus, quia electione facta, & eadē obstante dicta Regia Provincialis Audientia, sub pretextu, quod Mag. Cur. et non inhibuisset, nec procederet, & quia vidua multo tempore steterat post electionem accedere Mag. Cur. & procurare transmissionē actorum puerit ad receptionem testimoniorum inquisiti, Mag. Cur. iudicavit has attestations post dictam electionem, & variationem receptas fuisse nullas receptas, & quia declaratione dum inquisitus appellasset S. C. fuit per nos idem decisi, quia eo ipso quod vidua, vel alie miserabiles persone eligat forum, alias Iudex coram quo litigabatur electus incompetentis, nec habet se in aliquo ioco

mittere, Vt dicit And. in consil. Regni, si quem nostrorum in verb. receptio termino, & licet gloss. sua. in consil. prædicta, & sit per ea Afflict. dicit quod potest Iudex coram quo sic electio præfigere terminum eligenti, & varianti ad comparandū coram Iudice electo, dicit tamen ibi, And. aliter fortiori, & melius, & quoniam præsentem causam, nec hoc erat factum per Regiam Audientiam, sed potest iterum in causa principali ad testium receptionem, idcirco fuit, ut supra indicatum, licet vobis ex Dominis d. principio dubitasset, videri potest Foller. in verbo audientia in causis fol. 31. nu. 90. ubi plenè examinat questionem.

S V M M A R I V M.

1. Vidua potest declinare forum Principis.
2. Sententia lata per Iudicem ordinarium post declinationem causam est nulla.
3. Manus Iudicis ordinarij sunt ligatae post declinationem.
4. Declinatio Iudicis equiparatur recusationi.
5. Sententia lata pendente recusatione est nulla.
6. Acta facta pendente avocatione sunt nulla, amplius n. 7.
8. Vidua potest declinare forum Principis, amplius n. 9. & 10.
11. Iuramentum præstari debet per viduam declinantem forum Principis, quod per hanc sit potentiam adversarij, & præstatur a tutore pro pupillo muni. 12. vel a procuratore generali ibid. similitam Regio nu. 13.
14. Vidua non potest declinare forum Principis, ubi Curia ordinarij habet privilegium in contrarium.
15. Principis potest derogari privilegio de iure communis commissio.

DECISIO XXI.

Ex Mastrill. decis. 127.

A R G V M E N T V M.

Manus Iudicis ordinarij sunt ligatae post electionem fori, unde sententia lata post declinationem fori est nulla.

Vidua potest declinare forum Principis, ad tit. in l. unica C. quando Imper. inter pupill. & vid. et extas consil. Regi

- quod Statuimus de off. mag. iust. in tantu
 2 quod sententia inde sequens per Iudice
 ordinari non potest: ut ipso iure nulla, ve
 determinat *Andr. in consil. si quis iustro-*
ria verb. except. tertio. Vini. de Franch.
decif. 294. Iudens quod facta acta per
 3 Iudicem declinatum fuerunt nulla decla-
 rata manus enim Iudicis ordinarij dicun-
 tur ligari, & proinde quicquid agit nul-
 liter agit, idem dixit *Casus. Nepi. super*
consuet. Catina tit. 2. notab. 3. nu. 26. &
 ita obtinuisse testatur *Dom. Maur. Burg.*
de laudib. par. 3. inspecl. 4. n. 21. & sic
 secundum *glor. Et Bar. in d. l. vnica* quod
 4 declinat & Iudicem ordinarium, idem
 est, ac cum recusare, & tamen commu-
 nis est conclusio, quod Iudex propulsa
 5 recusatione dictu u ligatus, & temen-
 ria per eum lata est ipso iure nulla.
Lancell. tit. de attent. recusat. p. dante
per totum Canale. decif. 23. n. 12. par. 2.
Bursat. consil. nu. 21. cum sequit. Et bene
Marches. in pract. tit. de auocat. causarum
par. 2. cap. 4. fol. 474. ubi ponit
 declaratoriam inter auocationes cau-
 saru, & p. cessat dici quod si auocatio le-
 galis facta per Principes vigore de l. co-
 6 que admissio inferebatur, quod acta facta
 ea pendente erant nulla *Lancell. de act.*
tit. 10. per totum ubi num. 27. ampliat
 7 sufficere quod Iudex de auocatione no-
 ticiam habet, & fiat plures iudica-
 8 tiones nostris tribunalijs, idque pas-
 sim admissum etiam in vicijs, secun-
 dum *Andr. in d. consil. statuimus de offi.*
mag. iustit. ubi etiam Afflic. quest. 2.
 dum ait quo de hoc amplius in Regno
 non dubitatur, & de communi testatur
Vini. de Franch. decif. 300. quatenus ita
 fuisse plures iudicatum in *Sac. Consil.*
Vini. decif. 69. nu. 5. Cum super etia 38,
 n. 460. *Muscatell. in sua pract. verb. Et*
competat. nu. 71. & procedit nulla habi-
 9 ta distinctione an habeat animam per-
 petua in vicijs permanendi, prout
 1 sunt sanctimonialis, an vel o subendi,
 secundu *Tapia in d. consil. statuimus* n. 20.
 ubi ampliat etiam, si esse disponia
 10 per verbo de futuro, ve dixit *Andr. in*
praaligato loco vers. ita quod si vidua,
 qui licet videatur in romaniam p. uem
 tacellinare, quando esset disponata per
 verba de presentia, & si conclusionem
 non dispatet, sed disputabilem dicat,
 quem ibi sequitur *Afflic. nu. 20.* tam
 expresse tenet *Tap. ubi sup. cu vel per*
 obitu viri, vel ob alias causas possit ma-

rimonium dissolui, sicut per ingressum
 Religionis, vt ibi per eum qui multas
 congerit ampliationes, & limitationes,
 est tamen aduertiendum, quod ex dispo-

- 11 sitione d. consilij, beneficium predi-
 cium non competet, nisi iurauerit per-
 horrescere potens tam aduersarij, ibi cor-
 porali prebendo Sacramentum, & dixit
Tobias. decif. 177. nu. 1. post Carand.
super 229. & limitando tradit *Tapia n.*
32. addens quod tale iuramentum
 12 prestatut a tutore pro pupillo, vel per
 procuratorem generalem, cum libera,
 secundum *Afflic. lib. n. 37.* & pratican-
 tem Sacro Consilio testatur *Franch. 257.*
 13 licet in Regno nostro hac non seruetur,
 sed indistincte emanantur licentia
 declaratoria soni a Magna Curia secun-
 dum predictu fuit indicatum in consilio
 14 tio declarando sententiam nullam: licet
 quando Curia inferior haberet super
 hoc privilegium particulare, prout in
 Regno quamplures habent, tunc decli-
 nationis non admittitur, vt tradit *Aff-*
lic. in d. consil. statuimus n. 5. *Rebuff.*
in consil. Gall. tit. de sent. p. uis. art. 5.
glor. vit. de Franch. decif. 287. Et 192.
 15 per est enim p. ceptis derogare privile-
 gio per ipsum, vel per legem commune
 concessu, vt late ostendit *Tapia in l. fin.*
ff. de consil. princip. in 2. parti. cap. 9. &
 in d. consil. statuimus nu. 30. & ita plu-
 ries sunt iudicati, ubi ego iudicant pro
 Curia Statuticali Ciuitatis Mediane.

SVM MARIVM.

- 1 Pauper inter miserabiles personas con-
 numeratur, earumque privilegio gaudet.
 2 Paupertatem, prout causam esse, cuiusque
 privilegio gaudet.
 3 Pauperis prodesse favorabilisque est, &
 an fore et honoris, et respectus, & ad id
 gaudet.
 4 Pauper in mala causa non miseratus
 esse debet.
 5 Pauperis causa prius tractanda, quam
 dictum, num. 9.
 6 Paupertas non est de genere malorum,
 nec intermonenda.
 7 Pauperum in in rebus temporalibus in-
 numerabilibus privilegijs confert, si in
 spiritualibus septem bona & qua.
 8 Iudex pauperum causas tradendo quid
 agere debeat.
 9 Diuitia quibus casuales sint.
 10 Iudex pauperibus miserabilibusque per-
 sonis gratis iustitiam ministeri.

DE.

DECISIO XXII.

Ea Visin decif. 222.

ARGUMENTVM.

Pauper inter miserabiles personas
connumeratur, & gaudet fori
electionem.

- 1 **P** auper connumeratur inter personas miserabiles, ita lo. Andr. Abb. Felyn. & alij omnes in cap. significantis de officio deleg. Causis in vi. 190. sub n. 2. Cornel. Benincas. in trakt. de pauper. q. 5. n. 11. ubi concedit etiam pauperem ipsum miserabilem personam fore, & lo. de Nicot. in Sylva nupt. lib. 6. sub n. 17. & hunc in locum consuetudini etiam scripta per Plantum in duobus capitulis, ubi ita inquit miser homo est qui ipse sibi quod adit querit, & id agere nunciat sed ille miser foror, qui & agere querit, & nihil inuicibilem vero infirmitas, qui est estis cupit, quod adit non habet gaudetque etiam pauper privilegio ipsorum miserabilium, secundum gloss. Bald. Ang. &c. omnes in l. siue autem §. si duobus ff. de publiciana Marf. sing. 82. vult ubi daretur §. lorum. & Cornel. Benincas. in d. trakt. de pauper. q. 5. in fin. ubi fertur hec quidem demonstrat, & probat causam paupertatis priuilegiis, & simul gaudere omnibus, & quibusque privilegiis, & immunitatibus quibus priuilegiis utuntur, & consequenter pauper non solum gaudet privilegiis propriis, & sic pauper iuxta legibus concessa discussis, & iocitatis, per Causis in d. vi. 290. n. 9. per Afflict. in consil. mulieres in fin. & per Cornel. Benincas. in d. trakt. de paupertate fore per totum, sed gaudet etiam privilegiis priuilegiis concessis, & elargitis quae concessis, & discussis, Torquell. in trakt. de priuilegiis per totum.

- 3 **E**t sic paupertas prodest l. si quis ad deducendum §. fin. autem C. de Episcop. & Cler. & l. illucis §. fin. ff. de off. Praef. immo fuorabilibus fore paupertate ipsam iacere demonstrat, & probat Cornel. Benincas. in d. trakt. de paupertate quest. 4. per totum, vnde hoc obseruati quamplicitia quippe vicibus in practica, in Regia Audientia Apulca, in anno 1583. cum alij sequentibus diu affidebantur

in ea auditor, ubi admissi varios diuersisque pauperes ad fori electionem, tam in causis civilibus, quam etiam criminalibus, ad instar viduae, & pupilli, & licet aliquando ab aliquibus Baronibus, & partibus fuerint appellatum in Magna Curia Vicaria, & denum in Sacro Consilio pretendendo pauperes non habuisse fori electionem, tamen semper extiterit remissa causa ad eandem Regiam Audientiam.

- 4 **E**st bene verum quod pauperi in maiori causa nemo debet esse misericors cap. si res 24. q. ult. & Deuter. 23. nec persona ipsius miserabilibus istum sapientem venit, ut alijs personis in iustitia sua cap. in tenore de for. compet. & lo. de Nicot. in Sylva nupt. lib. 6. n. 25.

- 5 **I**mmo paupertas causa primò tractanda est quam diuitis, ita gloss. cap. in primis 2. q. 1.

- 6 **Q**uoniam paupertas non est de genere malorum, ita gloss. in cap. cum in verb. mendicantes de relig. dom. & paupertate, & ignobilitate aegritudinem, & mortem nemo sapiens mala dixerit, nec in malorum fore superari, quia necessitas illa in bonis habetur maxime quorum nobis alia ex natura, alia ex commoditate accidere videntur, secundum Ambros. in exameron, & habetur in cap. illam 23. q. 1. & sic paupertas non est contemnenda, quia cum Christus dedicauit. c. gloria Episcopis 12. quasi. 2. & eo magis cum omnibus philosophis magistra nobis est inopia, & non ita laudamus Ioseph, cum frumentum discubuerat, sicut cum ceterum habebat, ut discit Augustin. super Psalm. 96. immo qui despiciat pauperem exprobat scripturae, ut habetur proverb. cap. 17. & in pauperibus magis est attendenda religio, quam paupertas cap. vi. 16. quasi. 1. quoniam forte uti paupertate, maxima felicitas est. res. sen. lib. de morib. nec non hi sunt beati quorum diuitias nemo nouit, secundum Lucium Apuleium de asin. aur. lib. 1.

- 7 **E**t quae modo iam paupertas consequuntur in rebus remouabilibus innumerales sed et immunitates & privilegia, ita in rebus spiritualibus consequitur etiam septem bona scilicet peccatorum recognitionem virtutum conseruationem cordis quietem desiderij impletionem spiritualium bonorum euersionem meritorum exaltationem, & caeteram hanc.

*Bald. in l. final. C. ad legi Flavianum de
plag. Alex. cons. 104. vol. 1. Couarrus,
in d. cap. 7. tit. 1. in hac eodem tractatu
Carauit rñ. 19. de Franch. de f. 100. n. 18
cum alijs aggregatis in d. f. nostra 1971
maritum non habet niam. & sequenti.
lib. 1. ubi assignamus rationes, & infi-
nitas ita non semel tantum, ita decisum
extitisse in Regia Audientia Agulea,
prou ita obseruatum quodque extitit eo
ro tempore quo vultam in hac sacra*

- 3 *Audientia Barenfis, & obseruatus hodie.
Immo eadem quoque ratione verius
reptioque discutitur, hoc idem pe-
tendum competere etiam Ecclesijs, quia
que ratione in ex Republica Ecclesia
habet privilegium studij, quod vidua,
& pupilli habent, quumvis hoc de iure
communis minime probari possit, quo-
niam d. l. unica C. quand. Imper. inter
pupill. & vid. non loquitur, nec tradit
de Ecclesia, quæ nec videtur intrinsece
miserabilis persona, licet quando Ec-
clesia fuerit et propria priuata, ac spo-
liata possit spoliatorum etiam laicum,
etiam quo maluit iudice Ecclesiastico,
vel seculari conuenire, ita Iuan. And.
& alij conueniunt omnes in 1. p. cñ si ge-
nerali de iure comp. Alex. cons. 103. in
fin. vol. 5. qui iudicium eo in loco testium
dereliquit hanc op. nonne communiter
receptam esse, & Imol. etiam in c. fiste-
rent de foro comp. idcirco cum hoc pri-
uilegium competere Ecclesie explorata
sit, veluti causamur Ifern. in
d. consil. statutus 3. & Afflic. nu. 16.
vbi tñ dicitur etiam in Regno Neapo-
litano decretum hoc olim fuisse, atq; de-
terminatum à Rege Roberto filio Ca-
ruli II. cum esset is fur patris Vicarius,
& eandem opinionem amplectus quoque
est Couar. in prenotat. cap. 7. post nu. 5.
vbi in medium finititer referunt etiam
modè priuilegium ex usu forentis excep-
taque ptaxi competere cuilibet Ecclesie
quia res ecclesiarum minoribus, & pu-
pillis, quorum ius sub tutorum arbitrio
huit, æquiparantur de iure, vt notatus
in cap. 1. de re integ. restitut.*

- 4 *Quæcirca etiam rationibus patet,
non tantum receptum esse, sed etiam
verissimam opinionem Azen. et in pri-
uilegium d. l. unica, competere etiam soc-
minis, quæ ex libere voluntate ager, nec vi-
que quam vicum habuit, etiam quod non
sit stultus ætatis, sed iuuentus quicquid
sensere Cæsar, sed sufficiat, quod æqui-*

*paretur pupillis, & viduis; ac similiter
miserabilibus personis, vt sensibus decep-
tis diuturno morbo fatigatis; debilibus,
& alijs omnibus, de quibus mouetur na-
tura ad miserandum, vt explicauit Aza-
z, ipse in summis eiusdem l. unica C. quand.
Imper. inter pupill. & vid. quem refe-
runt, & sequuntur Sacros. in cap. 1. in ma-
ri col. 1. de foro comp. & Odofrid. in ru-
bric. eiusdem tit. Innocent. in cap. signi-
ficantibus de officio delegat. Afflic. de f. 12.
257. in princip. & Vrsillurbi addit. sub
num. 1. & sequ. & Roland. d. Valle con-
sil. 10. in princip. vol. 1. vt porro cit. 5. &
alijs personis miserabilibus arbitrio ta-
men iudicis declarandi competit pri-
uilegium d. l. unica, vt probat Menoch. in
comment. de arbit. Iude casu 66. in
prin. lib. 1. tit. 1. & Calem consil. 57.
nu. 157. Girard. Pap. de f. 366. Neuz. in
lib. 6. syl. nuptial. nu. 32. & sequent. &
Vrsill. in addit. ad Afflic. de f. 157. ta-
lur & quod expectatum in iure apertissi-
mè quippe discernitur in arbitrio iudi-
cis residere illam declarationem facien-
dam, quæ nam dicantur persone mi-
serabiles.*

- 5 *Prouit hæc nostris temporibus deter-
minauit quæque Sacrum Consilium me-
retrices etiam fore misereabiles personas
habereque restitutionem in integrom
gaudereque posse privilegium, l. unica C.
quand. Imper. inter pupill. & vid. vel mi-
serabiles personas cognoscit, & ne ex-
hibeantur, arcestante D. Vincent. de Fran-
ch. de f. 133. conuenta meretrice, & ni-
hil mirum, nam quidam persone dicuntur
miserabiles habere, & non actus, vt vi-
duæ, & pupilli, quidam vero aliæ personæ
extant miserabiles, non tantum actus, sed
etiam habitus, vt illæ infelicitissime meret-
trices, quibus natura mouetur ad misere-
dandum, & de post. vbi dicitur quod
etiam habitus in eis, quæ non po-
teli causam promouere, puta propter
defectum paupertatis, vel alieius im-
potentia, ita vbi in cap. significantibus
de offic. delegat. in glof. 1.*

- 6 *Immo non solum extat pauper ipsa
meretrix, sed etiam reperitur in tam pe-
riculoso statu atque misero, vt nullus
alius status miserior inueniri queat a
secundum Augustinum de verbis Domi-
ni, quæ sequuntur: vult viuere, donec et an-
to miserior esse conuincitur, quanto fa-
cilis mala eius voluntas impletur, Im-
mo secundum Gregor. super Ezechielum*

peccantes tunc consideremus amplius
miseratos, quando eoa conspicimus in
culpa sua sine flagello danielitoa, tali-
ter quod nō immerite aiebar. *Augustinus*
de libero arbitrio, ita scribens: o in loco
considera quantum potes quam magnū
bonum ipsum esse quod & beati, & mi-
seri volunt, nam si hoc bene considera-
ueris, videbis in triduum esse te miserū,
in quantum non appropinquas, quod sum-
mum est, & sic palpas quam ingem gra-
ue sic super mareetrici: a timore tui
ingressus in laniari, vique in diem se-
pulturæ, in matrem omnium immo sta-
tuacardem mulierum iam miserimus
venit continuo atiam deplendus ab
omnibus, cum *Innocent. de vilitat. con-
ditionis humane*, ubi sic afflicte omnia
moralia ammonet, quia ergo deo occu-
liam eis fontem lacrimarum, ut fleam,
miserabilem humanæ conditionis ingres-
sum, vulgabrem humane conuersionis
progressum, damnabilem humanæ dispo-
sitionis egressum, consideret animi, igitur
cum lacrimis, de quo factus est ho-
mo, quid factus homo, quid factus sit
homo: sunt formatus est homo, da terra,
conceptus in culpa, natus ad penam,
agie piana, quæ non in eis, iustitia non
decent vana, quæ non expediunt.

7 Hæc igitur opinio recentia per sa-
eram Audientiam Barensē, quod ipsi
Lapinæ de Duoid, quæ conibem vitam
egit, nec vquam virum habuit compe-
tat privilegium d. l. unica, super illi re-
soluere, numquid huiusmodi privilegium
competat viduæ, & alteri, ex similibus
personis diuicias possidentem veluti parti-
culariter eisdem congrui neri quippe di-
uici, in qua quæstione nō nihil æquidem
dubitauimus, non solum amiqui, sed etiam
hodie nos nostris temporibus recentiores
scribentes, opinantes privilegium
huiusmodi, unica, non competi-
are modo aliquæ viduæ, alteri que personæ
miserabili, quando diuicias possidet, quon-
iam ad hoc vel vidua vel pupilla similis
que persona possit gaudere beneficiis ip-
sius unica, acquiritur, quod sit pauper,
& non diues, vel sicut *Paul. Castrensis in*
rub. illius tituli prope finem, iuxta nota-
ta formaliter ab *Innocent. in cap. signi-*
ficanibus de offi. delegat. quam opinio-
nem sequenti sunt *Specul. in tit. de instru-*
mentis l. dictio hunc vero aliquos vers.
quod vidua relicta, ubi ait, quod pupilli,
& viduæ, & miserabiles personæ habent

nonnullas in iure prerogatiuas, quod ve-
rum extat in viduæ, atque pupillæ mi-
seris, & pauperibus, non autem in di-
uitibus, & potentibus d. cap. significan-
tibus, & l. x. in iure de foro competentis. *Abram.*
conf. 122 nu. 4. col. 1. & conf. 120. col. 2.
col. 4. & in l. 1. ff. solut. matrim. In-
noc. Penormis. l. mol. Card. Zabarelli. Bar-
bat. Pilym. & alij vniuersaliter omnes in
d. cap. significanibus l. 1. in l. 2. titia secto-
ris ff. de leg. 1. Tiraquell. in l. si inquam
in vers. facultatum cetero. 2. C. de reuocan-
donat. Ribuff. in comment. ad vltimū Re-
gni Franciarum. 1. l. de sentent. preuif.
glor. 11 col. 2. Andr. de l. form. in consil.
Regni statutorum, & Afflict. item in l. 1.
l. 2. in 1. not. Morant. in tract. iudiciali
in 4. par. fol. 204. num. 78.

8 Vbi inquit, quod licet causa pauper-
um, & miserabilium personarum, prout
sunt viduæ, & pupilli dicatur summaria
videlicet debeat de plano, & sine strepi-
tu, & solutione sportularum, ut ait *lex*
in §. sit tibi quoque in arbit. de mandatis
Iudic. ubi Bart. & alij omnes, nec non
quod illæ personæ miserabiles trahere
debeat suam aduci facinororum Impera-
tore, & facere causas suas ab eo de iudice
d. l. unica tamen quod illa procedat in
viduæ, & pupillo pauperibus, scens vero
in diuitibus, quia tunc non dicantur
miserabiles personæ, nec viduam vel pu-
pille privilegium potirentur, & hec, atque simi-
libus in omnibus authoritaribus, quæ ad-
ductis istam opinionem, quod scilicet
per legem d. l. unica, non competit vi-
duæ diuiti, pupillo, aliisque similibus di-
uitibus persona approbat *Roten. d. Val-*
le conf. in. pass. num. 12. vol. 2. ubi pluri-
usque sunt hara sententiam com muni-
ter in iuribus fore eiq; assensum etiam
Parisi. in addit. ad Bart. in d. l. unica. in
addit. in p. si contra pupillo, l. 1. in 2. vero
Audientia Barensis super notis tribus
aibus, non semel tantum in casibus, in ea
occurrit, mater quidem obseruauit 16
etiam sententiam, tanquam totidem,
quæ fuit originaliter *Azo. in sum. illius*
tituli in fin. & probatur per l. x. etiam
20 in loco, dum dicit ibi Imperator,
quod si pupilli, vel viduæ, aliisque fortu-
ne iniuria miserabiles totidem nosse
serenitatis orauerint, cogantur ad metra-
ij examini nostro sui copiam facere, at
his igitur verbis summopere aduertendū
est, quod Imperator appellat viduas
fortune iniuria miserabiles, quia viduæ
virum

virum amicitia, ipsius vero pauperem similiter amicitia, siue puerum exnuit potestatem in iudicium quartum annum, & hoc extat re vera sententia in iura, ut potest, quia ex hoc contingit, quod non possent similes personae in rebus sibi auxiliis, videri inquam propter sexum, & pupilli vero propter aetatem, nam magna quippe in miseratione bonis generis personae dignae sunt, dum maiorum filiorumque desituerit expertuntur, quoque porro miseratione hoc ubi nec dato itidem quod optimi ab alijs minime dubitarent, ut probaretur mihi *Imp. in d. l. eius. ibi praetertim, cum aliquis potentiam perhorrescent, nam illa implicata praesentia ostendit idem esse in caso contrario, ut etiam si diuites sint, & nullius formidendi potentiam, nihilominus respectu videlicet is pupillarique aetatis fore privilegio facilius succurrere, pollicetur enim Imperator illis in iudicibus opem ferre.*

9 Et pro hac sententia plurimum nempe facit text. in *l. cum in h. nudi. ff. de transact.* ubi alimentis sunt privilegiata, etiam quod ea danti relinquuntur, ex quo illud tantum attenditur, quid sint alimentis ipsa, non anem eo ea relictas, quatenusdum alimentis dantur pro viue sustentatione, nec dicatur quod diues potest fieri enadereque pauper, quia hoc iura non presumunt. *l. si defunctus C. de arbit. tut. l. i. c. i. e. i. s. diffinitentium ff. de iur. & honor.*

10 Nec non dicitur etiam quod minoris re ipsa possit privilegio *l. i. ff. sol. matr. & c. fin. de re iudic.* quae neque privilegio habet deus ipsa, vel quod danti, vel quod pauperi datur, quia causa ipsius dotes inspicitur, non autem petitorum cui datur.

11 Idcirco non diuitem viduam, aut puellorum, sed potius condici viduam, & pupillaris aetatis arcendi debet, quia humanitas personae quibus haec conditiones infusa solent regulariter optari, ut patet ex experientia, quae est reum omnium magistra optima, & probat *lex in c. regum 23. q. 1. h. pen. in l. de fust. ubi Angel. & in c. quam sit d. t. in d. & hinc rationabiliter canebat Franzisc. Petrus capite 15. fiantia 7.*

12 Ex hisce igitur rationibus, quibus etiam in terranis hanc opinionem deservit *Nati. conf. 590. post n. 3. cum alijs sequentibus vol. 3. & in add. ad Alex. conf. 127. in ult. add. v. d. a. p. a. r. e. t. i. n. d. i. s. i. m. e. c. i. l. l. i. m. i. n. i. m. i. t. e. m. a. t. q. u. e. r. e. p. t. e. m. q. u. i. d. q. u. i. d. m. a. d. d. e. r. e. t. e. r. q. u. i. p. p. e. r. e. s. p. o. n. d. e. r. i. t. R. e. l. d. V. d. l. conf. 20. post m. 1. 2. cum alijs sequentibus. & v. d. a. p. a. r. e. t. i. n. d. i. s. i. m. i. c. u. l. a. r. e. q. u. i. b. u. s. i. p. s. e. m. o. u. e. i. t. & d. o. d. d. e. b. i. l. e. s. r. e. p. e. r. i. t. i. q. u. i. v. t. i. l. l. e. n. e. q. u. i. q. u. a. m. a. t. t. e. n. d. e. n. d. i. s. n. a. m. q. u. a. m. c. o. n. t. r. a. t. a. m. c. o. b. e. l. l. i. s. i. m. a. s. p. r. a. e. m. i. o. n. a. t. a. s. r. a. t. i. o. n. e. s. q. u. i. b. u. s. h. a. e. c. o. p. i. n. i. o. i. n. N. a. t. u. s. a. c. a. b. a. l. i. s. p. r. a. e. m. i. a. e. r. e. q. u. a. m. e. t. i. a. m. n. o. n. s. a. n. t. u. m. t. a. b. i. l. i. t. e. r. e. n. t. i. & c. o. b. v. e. r. o. n. o. e. s. s. e. s. e. d. e. t. a. d. v. t. p. a. r. i. t. a. t. h. o. d. i. s. i. n. o. d. i. c. i. l. i. t. a. t. e. a. l. i. q. u. a. m. r. e. p. e. r. i. t. e. r. e. m. f. o. r. e. d. e. b. e. r. e. n. t. u. r. a. d. A. u. t. h. o. r. e. s. q. u. i. t. a. m. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. e. r. e. i. n. p. r. i. m. a. s. A. a. m. s. u. m. i. l. l. u. s. t. i. c. C. q. u. a. m. d. i. m. p. i. n. t. e. r. p. u. p. & v. d. a. p. a. r. e. t. i. n. d. i. s. i. m. i. s. t. r. a. b. i. l. i. p. e. r. s. o. n. a. s. c. o. g. n. o. s. c. i. t. i. n. s. i. n. v. b. a. r. d. e. n. t. q. u. o. d. p. u. p. i. l. l. i. h. e. r. e. t. d. i. u. i. t. e. s. h. a. b. e. n. t. p. r. i. v. i. l. e. g. i. u. m. i. l. l. a. s. l. e. g. i. s. & i. o. d. e. m. m. o. d. o. e. t. i. a. m. c. e. l. i. q. u. i. q. u. i. p. r. o. p. t. e. r. d. e. b. i. l. i. t. a. t. e. m. c. o. r. p. o. r. i. s. v. e. l. m. e. n. t. i. i. n. e. b. u. s. s. i. n. s. u. p. e. r. e. s. s. e. n. o. n. p. o. s. s. u. n. t. s. i. c. o. t. i. p. u. p. i. l. l. i. & h. u. c. o. p. i. n. i. o. i. n. a. s. s. e. n. t. u. n. t. u. r. q. u. o. q. u. e. A. l. l. e. r. i. c. i. n. i. n. 2. p. a. r. s. t. u. t. u. l. e. r. u. m. q. 122. & v. d. a. p. a. r. e. t. i. n. d. i. s. i. m. i. v. e. r. s. s. e. d. n. u. n. q. u. i. d. s. i. t. a. l. e. B. e. l. c. o. n. f. 491. q. u. a. n. t. u. r. v. t. a. m. e. n. d. u. s. v. o. l. 5. A. l. l. e. r. i. c. i. d. e. c. i. s. 257. & i. b. i. V. g. i. l. l. i. i. n. a. d. d. i. t. s. u. b. v. o. l. 3. & s. e. q. A. l. l. e. r. i. c. i. n. i. n. c. e. r. e. p. a. r. t. e. d. e. f. o. r. c. o. m. p. e. t. B. u. l. g. a. r. v. o. l. 1. i. n. m. e. n. 125. ff. s. o. l. u. t. m. a. t. r. N. e. c. u. r. i. n. S. y. l. l. e. r. i. m. a. p. t. l. i. b. 6. n. u. m. 34. & s. e. q. I. o. L. u. p. i. n. r. e. p. e. t. 2. v. g. i. l. l. i. n. i. n. 2. n. o. t. x. m. 12. d. e. d. o. n. a. t. i. n. t. e. r. v. i. r. & v. o. x. o. r. q. u. i. c. o. m. m. u. n. o. p. i. n. a. n. t. u. r. v. i. d. u. a. m. q. u. a. n. t. u. m. d. i. u. i. t. e. m. d. i. c. i. p. e. i. s. o. n. a. m. v. i. c. i. l. e. s. a. b. i. l. e. m. & i. n. c. o. r. r. u. m. e. n. t. a. p. p. r. o. b. a. n. t. u. r. C. o. n. s. u. l. l. i. b. p. r. a. e. l. i. c. i. t. q. u. a. s. t. i. c. 6. m. 2. v. e. r. s. a. d. d. i. t. N. e. d. c. o. n. 520. n. u. 3. & s. e. q. v. o. l. 3. & i. n. a. d. d. i. t. a. d. A. l. e. x. c. o. n. f. 123. l. i. n. v. l. t. a. d. d. i. t. v. o. l. 3. D. A. l. e. r. i. c. i. n. i. n. c. o. m. m. u. n. i. t. d. e. a. r. b. I. u. d. c. a. s. e. 67. p. o. s. t. n. u. m. 4. i. q. u. a. n. t. u. m. p. o. p. i. n. i. o. n. e. h. u. i. u. s. d. i. s. c. e. n. d. u. m. n. u. l. l. a. r. e. n. u. s. f. o. r. e. A. l. l. e. r. i. c. i. p. o. s. t. A. n. d. r. d. e. I. s. e. r. i. n. c. o. n. s. i. l. i. s. t. u. t. u. l. e. r. u. m. m. u. 5. v. d. e. i. r. c. o. s. a. c. t. e. p. o. p. i. n. i. o. n. e. e. s. s. e. o. p. i. n. i. o. n. e. h. a. n. c. o. p. i. n. i. o. n. e. m. q. u. o. d. s. c. i. l. i. c. e. t. b. e. n. e. f. i. c. i. u. m. a. d. q. u. i. c. o. m. p. r. a. t. v. i. d. u. i. s. p. u. p. i. l. l. i. s. a. l. i. q. u. i. q. u. e. f. o. r. t. u. n. e. m. i. n. i. m. a. m. i. n. f. e. r. a. b. i. l. i. b. u. s. p. e. r. s. o. n. i. s. n. o. n. t. a. n. t. u. m. p. e. r. i. b. u. s. s. e. d. e. t. i. a. m. d. i. u. i. l. l. i. b. u. s. & t. e. a. s. e. d. u. m. e. a. m. v. i. d. u. a. m. e. i. u. s. s. u. p. e. r. i. o. r. i. b. u. s. a. n. n. i. s. i. n. d. i. c. a. r. u. m. R. o. m. e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. o. n. t. i. n. g. e. n. t. i. a. i. n. v. a. r. R. e. a. t. i. n. a. D. V. i. r. g. i. n. i. a. v. i. d. u. a. m. s. i. m. i. l. i. t. e. r. R. e. a. t. i. n. s. p. e. r. s. i. g. n. a. t. u. r. i. n. s. t. i. t. u. t. c. o. r. a. m. A. l. e. x. a. n. d. r. o. C. a. r. d. i. n. a. l. e.*

Sfortia suo tempore dictæ signature prefecto, referente R.P.D. Hieronymo Melchiorio Episcopo Macerato. & ita iudicavit quoque Senatus Pedemontanus, ut per *Ant. Thesaur. decif. 177. nu. 3.* & firmat etiam *D. Francisc. Milanens. decif. 5. n. 2. lib. 2.*

- 13 Hæc igitur opinio tæc tantisque illuminata facibus in præsentiarum non obstant rationes quibus *Roland* movebatur ad dissentiendum, & primo nihil refragaret illud, quod notavit *Innoc. in d. cap. significantis* cui insertæ sunt alij prænominati, quia *Innoc.* ipse per illum *text.* loquitur in iudice Ecclesiastico, ex quo vidux non sunt principaliter de foro Ecclesiastico, nisi quando deest iustitia secularis, ut probatur in *cap. ex tenore de fori compet.* vel nisi forsan sit pauper, vel spoliata, ac oppressa, illis etiam cessantibus vidua dicitur de foro seculari *cap. Regum 13. q. 2.* & vocat *glor. in d. 4. significantibus*, & tradit *Natta in d. conf. 590. n. 9.* ubi porrigit, quod ita distinguendum debet inter iudicem Ecclesiasticum, & secularem, ut Ecclesiasticus competens videatur, ubiqueque vidua extat pauper, & ita isto casu vidua repetenda dotes suas, si pauper quippe sit possit adire Iudicem Ecclesiasticum, non autem si sit dives, & ita subdit loquitur *Alex. in l. 1. ff. solut. matr. & text. in l. ex parte de for. compet.* si autem reperitur dives, & intendat causam suam agitare coram Tribunali Cæsareo, tunc profectio potest, quia viduitas, quo ad privilegium facit etiam miserabilem, cū in earum causa magis, magisque versetur periculum, ne oprimentur, quam in causis cæterorum, & ob rationem hanc de iure diuino commendantur iudicibus aduere, pupilli, & vidux dum ore Prophetarum exclamant Deus, & presertim *Exod. 22. vidux*, & pupillo noctibus si leseria eos vociferabuntur ad me, & *Ezechiasse cap. 31.* nomen lacryme vidux ad maxillam ascendit, & exclamatio eius inquit deducens eas ad maxilla quoque ascendunt in Caelum, & Dominus exauditor non delectabitur in eis.

- 14 Nec ad rem pertinet, quod protulit *Spezial. in tit. de instrument.* & editio *6. nunc vero aliqua vers. quod inter reliqua,* quia illud procedit quantum ad effectum, de quo ibi, videlicet ad hoc, ut legatum factum ad earum fauorem intelligatur

factum ad pias causas, sed quantum ad effectum tota, omnis vidua dici potest indistincte miserabilis, ita *Alex. in c. cap. 1. ex quo ergo col. 6. de iudic. Bald. Nouell. in tract. de iudicibus 9. q. prime. 10. prouideat. & Natta in præmonitione conf. 590. post nu. 21.* ubi similiter annectit posse alteram quoque offerri responsionem, quod *Spez.* in eo loco loquitur de iure Pontificio videlicet, quantum ad forum Ecclesie requiratur in viduis paupertas, quod probari is exillima est *lex.* quem ipse Speculator citat in *d. cap. significantibus.* & in *cap. ex tenore de fori compet.*

- 15 Postremo nihil similiter perturbant alie auctoritates supra citate pro contraria parte, & possumus *conf. Rol. d. Vall. 20 post n. 12. & sequ. eod. l.* ubi prodidit prædictam opinionem contrariam esse communiter ab omnibus approbatam, quia responderetur, quod nullum admodum fundamentum fieri debet in huiusmodi auctoritatibus, & rationibus, tanquam lubricis, & indigestis, prout hoc satis firmiter supra ostensum exiit. ac istam itidem opinionem fore factioris etiam, ut assensuissimè demonstrauit *Natta in d. conf. 590. post n. 3.* eumque sequente, & signatura iustitiarum secundum eam religiose iudicando in casu præcitato, & Senatus Pedemontanus etiam attestante *Ant. Thesaur. decif. 177. n. 1.*
- 16 Remanet igitur ex allegatis firmus conclusus, quod prædictæ *Launice* quantum diuini competat privilegii *d. l. omni.* quod tanto magis concedendum venit, quia ætente etiam opinione *Roland. & sequentium*, quod vidux diuini non competit privilegium ipsius *l. vniuersa*, nihilominus tamen eidem *Launice*, etiam veluti pauper illud concedendum est, cū non solum non dicatur pauper ille qui non habet necessaria ad sustentandam vitam, verum etiam ille, cui deficiunt conuenientiæ, quo ad sui status conditionem, ut per *Bark. in l. si constant 2. quæst. 1. princip. ff. solut. matr. & Bald. in l. si quis ad delectandam col. 2. conf. circa tertium G. de Epif. & Cler. Turq. in l. 1. R. nunquam in vers. facultatem sub n. 1. C. de reuoc. donat.* ubi affirmat quoque viduam Regimin Angliæ gaudere similiter posse miserabilium personarum privilegio, & *Præfili. etiam in addit. Afflicti. decif. 157. sub n. 2.* & in reminiis tradit *Natta. d. conf. 590. post n. 14.* ubi etiam de clat.

clarat post *Bald. ubi Ang. Ale. & Ardu.* quos alii gat, quod egere dicitur quoniam potest vivere secundum dignitatem, & conditionem suam personam, & non debet tunc considerari quantum ex sui paternitatis fructibus colligi potest; non autem quantum pretii, ex venditione rei redigere etiam ad nos. *2. Bar. in l. qui hant ff. de comest. bonor. Bald. in l. fin. §. ipsum aut in, per illud iuxta. C. de bonis qua liber.* cum itaque ipsa Lauina talis notorie discernatur, ut arceata portio eius nobilitate conditioneque sua ita non habeat bonae consuetudinis, utique sine scrupulo, aliquam etiam ipsi ut pauperi competere privilegium d. l. vltimae, etiam acceptata opinione *Roland. & sequentium*, tanquam intricata.

- 17 Nec celuetur quod pro pace eiusdem Lauinae fuit in statum huiusmodi privilegii illi impetrati post litem contestatam eorum Iudice ordinario, quia ad hoc respondetur, quod ipse persona miserabilis, non tantum in initio litis, sed etiam post litem contestatam, & ingressu causae possint aduersarios suos ad Tribunal Principis vocare, et etiam in his terminis fuisse. *Nulla in preallegat. conf. 500. post n. 15. Carus. in reu. a 19. & 118. Afflic. in consil. statutus, & Demin. Theaur. decif. 177. nu. 64* ubi commemorat ita ob istum fecerimus opinionem, etiam communem, ac fecerit aorem causae iudicatae in Senatu Pedemontano, prout ita etiam quotidie observatur in Regno, & sic ob huiusmodi obseruationem communemque doctrinam coartatur *l. vlt. acceptam ff. de iud. disponens* quod iudicium ubi semel acceptum est ubi finio accipere debet veluti etiam eadem lex limitat quocumque per *Polya. vnde ad huiusmodi in e. de timore de scriptis. col. 7. & sequentibus*.

- 18 Neque demum ad id pertinet, quod ipsa Lauina habeat praesentem causam communem cum alijs personis non miserabilibus, quia in hoc se non exeat *De floribus discif.* quod huiusmodi privilegio potuit etiam persona non miserabilis existens, quo ad eandem causam, in communione, cum alijs personis miserabilibus, ut omnes tunc gaudeant eodem privilegio propter communionem, vel societatem, ob quam iobabiles gaudent beneficio habilitatum. *l. si communi ff. quemadmodum seruus amittit. & l. ii*

qui duos, & ibi Bar. ff. de libe. legat.

- 19 Et hinc constanter quippe deliberat *Abb. in t. ad audientiam de prescriptione*, quod contra praesentem habentem rem communem cum Ecclesia Romana cuius sit solummodo prescriptio centenaria.

- 20 Nam idem quoque videmus quod si plures ceperantur capti in quodamque a Iudice seculari, quorum unus extat Clericus, & ipse petat, tunc remittat ad Iudicem Ecclesiasticum, iuxta cap. *si iudex de sententia excommunicat lib. 6.* quod hoc casu omnes laici remitti debent ad Iudicem Ecclesiasticum, per *Alf. communem*, ne continenda cause diuidantur, & ne sequatur absurdum, quod in eadem causa unus seorsum sententur, & soli talis contrariet, ita *Solan. in l. cum Senatus in fin. ff. de reb. dubijs*, ubi addidit etiam, ita se vidisse obtentum in practica, quod nempe dictum fuit originale *Anton. de Prato Veteri Doctoris Bononiensis vel. 1. in fin. quia sententia sine appellat. resind-* quem referunt sequimurque *Soc. in cap. 2. col. 15. vbi ff. si filius de iud. per n. Thom. Ferrar. cautela 2. post George. Nat. in cap. quoniam de pact. in 6. & Iaf. in l. Imperator num. 3. ff. de iurisd. omnium lib. 2. ibi etiam Sapientum. 83. Cassius in consuetudinibus Burgund. Rubr. c. 8. n. 15. num. 70. ubi facit etiam se vidisse hanc *Anton. de Prato Veteri de iurisdictione seruati in Duas Mediolani. &c.* si quoniam etiam *Polya. in cap. 1. col. 4. de prescript. Neuzan. in Sylva nuptialis lib. 6. nu. 38.* hinc infectus *Bartan. l. precipimus in fin. C. de appellat. Alciat. in l. in princip. ff. de verb. obligat. Paris. consil. 154. col. 2. col. 4. Saccin. Iun. conf. 34. col. 1. vol. 2. Natta in proprijs terminis consil. 590. nu. 19. col. 3. Rinaldi. Iun. consil. 102. n. 12. & sequ. vol. 2.* quae opinio etiam communiter approbata, ac citante *Feder. in pract. crim. in t. part. secunda pacti in versic. audiant excusatores num. 79. & Bossi. in tit. de foro compt. 147. qui quid suspicant Petrus Rebuff. in authentic. habita prius leg. 106. C. ne filius pro patre, Capi decif. 173. Cacher decif. 103. nu. 104. Couar. pract. quest. c. 34. nu. 1. vers. nos vero ignem in l. 1. §. si quis in villa n. 27. ff. ad Sillan. Ant. Gemis. c. 10. de lictoribus nu. 6. & Glorius lib. 5. sententiarum §. fin. qu. 36. col. pumit.* qui eam falsam fore fragiliter irregulariterque scribere, nisi ut instruximus est communis, & serua-*

- enr in practica, quam etiā verissimā recep-
tissimamq. esse tradit *Marfil. sing.* 180.
Vbi etiam subdit se vidisse consilium
per Excellentissimos Dominos D. Lu-
dovicum de Ludovis Prothonotarium
Bononiensem, & Dominum Archidia-
conum Bononiensem, quod imminis
ab occisibus, ob numerum duodocim
filiorum haur immunitatem imparte-
batue fratribus socijs, in commune bo-
norum commemorantibus, & simul habi-
tantibus veluti, tradit etiam *Natta con-
sil.* 1. num. 10. vol. 1. ob quas profructio
rationes, hanc opinionem quod scilicet
privilegium *d. l. unica*, competat non
tantum vidne, sed alijs etiam non mi-
serabilibus peccatis habentibus an-
gum communem, tam ipsa vidua, in proprijs
ecclésijs nostris ampliatutur idem *Nat-
ta d. consil.* 390. post numer. 16. & *fr-
quent.* eamque in hoc quoque ratio-
nari simili et signatur subditæ coram
Alexandro Cardinale Sforza Pres-
bitero, referre annis superius R. P. D.
Hierono. Melchiorio Episc. Maceratesi.
22. Et licet vidua habeat fori electionē
in casibus recitatis atque super diffinē
magistraliterque determinatis, tamen
disquirendam hodie necessario quoque
venit, notari vidua ipsa pro offensa
iniuriæ facta ejus filio viventi eligere,
queat ludicri proponere, pariter que
reant oram eo, pro tali causa, & sic
gaudere, tunc *d. l. leg. vnic. penult.*
qbus igitur in re animadvertemus eam
viduam ipsam indiditque quidem ga-
dere posse huiusmodi fori privilegio,
tam in vira filij iniuriari, quam post
eius merem, & ratio ea est, nam iniu-
ria facta vni de domo illa censetur
omni dubio quidem proci totæ familiæ,
& cognationi, *l. 1. & 3. ff. de lib. cau-
f. l. 1. lex Cornelia ff. de inur. & ibi glof.*
in l. vnic. C. de r. p. t. v. g. & ibi Bald.
col. 2. Bart. in l. lex Cornelia ff. de inur.
Alex. conf. 24. numer. 2. vol. 1. Dec.
conf. 162. colum. 3. Cravetti. consil. 41.
num. 3. Ruy. l. un. consil. 107. nu. 37.
& frq. volum. 1. vbi hoc ampliat ut
similiter procedere etiam si tractaretur
de levi iniuria.
23. Et sic iniuria facta vni de fratribus ul-
teri quovis patri vni censetur *l. 1. &
2. ff. de lib. cau.*
24. Pro qua nempe iniuria vni de domo
facta omnes de familia, & cognatione
possunt criminaliter agere, ut per *Cra-*
- conf. 19. Blan. in l. fr. num. 173. ff. de
quæst. Grammat. de f. 23. num. 1. & seq.*
Et ratio est, nam vni de familia dicitur
iulmici tanquam offensū, & iniurici,
poterit dicitur utique qui possunt agere actione
iniuriarum contra aliquem, ut per
*Fr. in cap. cum P. Manonella in
p. m. p. de accusat. & in cap. cum
apostol. 104. tit.*
25. Immo iniuria illata vxori intelligitur
quoque illata viro, & ideo pro illa agit
etiā vir, *§. patitur autem in tit. de inur.*
26. Nec iniuria facta patri dicitur il-
lara filio saltem quod filius, ob defensionem
patris potest impune insulcrantem,
parcio vult rare, at occidere, ut con-
siliat *Petr. di Barbob. de Socino consil.*
*97. num. 27. & seq. inter consilia dicitur
forum criminalia epistola per Ioann. Bap-
tistinum volum. 1. par. 2. vbi ampliat ut
hoc quoque procedere, non solum ip-
silio legitimo, & naturali, sed etiam
in filio naturali etiam, & ratio est, nam
iniuria patris est iniuria filij *l. 1. ff. de
inur. saltem quod filius potest prosequi
iniuria patris, vtrius.**
27. In tantum quod quemadmodum pater
in eo veniente agit pro iniuria filij,
in iudicio ita post eius mortem agit ma-
ter vbiq. filius ipse caretur tutore,
vel tutor foret negligens in proponen-
do querelā de iniuria facta filio minori,
ita *glof. in vers. ad eam fin. l. Senatus
consil. C. de h. i. q. m. accu. non poss. Bart.*
*Is. in l. alteram num. 2. in 2. limitat. C.
de procurator. & D. Vincent. de Franch.*
decif. 182. num. 4.
28. Et ratio quippe vix potest allegari
illa, nam amor matris erga filios, absq.
scrupulo aliquo maior quidē extat amo-
re patris, ut patet *Corr. consil. 75. nu. 12.
vol. 2. l. 1. de Lign. in tract. de amicitia §. &
furgat per totum, & Dec. in c. 1. par. 1. l. 2.
nu. 27. de appellat. & est text. in l. 1. C.
vbi papa ill. educ. deb.*
29. Et hoc idem dicendum est in iniuria
illata filio maiori recusanti proponere
querelā pro tali re, ut mater vidua iur
valeat subintrare, atq. accusare, & pro-
sequi propria querelā coram Iudice ele-
cto per eā, ex auctoritate *glo. communi-
ter recepta ab omnibus in d. l. Sen. conf. &
Is. in d. l. alienam sub num. 2. limit. 3.*
vbi concedit matrem viduam admitti
posse in iudicio pro causa filij, quando
proceditur ex requirite, & sine apeli-
bus iuris, ut proceditur in Regno, &

ita iudicatum extitit in sacra Audien-
tia Baseus die 2. Iunii 1597. in
causa Calixtæ de Barulo viduæ illam
remittendam in eadem sacra Audien-
tia, ob querelam in ea per illam pro-
positam de vulneribus illarum per Ton-
num Comotem, Octavianum Cognet-
ta, Camillum Pignarellum, Horatium
Comotem, & Carolum de Angelis,
Tonno eius filio maiori recusantique-
passim de huiusmodi insultu, & vulne-
rum illatione accusare, referens.
D. Didaco de Parza causa Commis-
sio, in dilectione causarum tractabilis-
simo, & in iudicandi mouere ordinari-
simo, atque suocentissimo, & nihil mi-
norum eum finis in casu speciali matris
viduæ querelans accusantique, ac el-
igenis fœdam prosequenteque iniuriam
propria filij, ob causam allegatam, pro-
ut huiusmodi specialitatis, & giuera-
ritatis aliarum mulierum, tanquam de
cogitatione, & familia, uarietatem non
steriles, quippe discitis, atque tes-
sol ut in actu pratico Carav. in ritu
191. sub num. 8. & sequ.

SVMMARIUM.

- 1 Principi si primo loco concessit privilegium, seu exemptionem viduis, seu pupillis, si demum concessit aliud privilegium alteri, quod derogaret præfato priori privilegio servandum in consuetudine concedere privilegium aliquo, non obstante, non in hac erit derogatum privilegio viduis concessio, nisi si eo specialiter manifestaret, etiam si dicatur, non obstante privilegio aliquo, de qua oportet specialem mentionem fieri.
- 2 Privilegium concessum si habet statum suum derogantem privilegio, non facit tamen specialem mentionem de præcedenti exemptione, sufficit dicere non obstantibus privilegiis quibuscunque, etiam si efficit talia de quibus facienda esset mentio, de verbo ad verbum, licet aliter non significetur.
- 3 Papa dum dicit in privilegio, seu bul-
la, vel tenor obstantium habere pro
expresso, & simili de verbo ad ver-
bum nulla obstantia significata, quia
contra plenitudinem potestatis Papa ni-
hil statui potest.
- 4 Privilegium impetratum contra personas
miserabiles, et possit trahi ultra Pro-

vinciam, non sufficit in eius clausula,
non obstanti, nisi de qualitate perso-
narum fiat expressa mentio.

- 5 In privilegio debet fieri expressa men-
tio de viduis, & pupillis ibi num. 4.
5. & 6. alius eorum privilegium non
dictum derogatum num. 7.

DECISIO XXIV.

Ex Grammat. decil. 10.

ARGUMENTUM.

Privilegio miserabilium persona-
rum non censetur derogatum,
nisi expresse dicatur.

Procedente querela viduæ & pupillorum,
in Mag. Cur. Vie. fuit pro parte Ma-
gnificæ Universitatis Caput perira re-
missio ad Curiam Capuani Regis Ca-
puani virtute privilegiorum veluti Vi-
versitatis, & hominibus concessorum,
per Scienissimos viros Principes Re-
gni, per quæ præcedens derogatum
privilegio viduarum, & pupillorum,
dum in eisdem adde clausula non ob-
stante lege in contrarium faciente, nam
si Princeps primo loco concessit privi-
legium, seu exemptionem viduis, aut pu-
pillis, & demum concessit aliud privi-
legium alteri, quod adhesteret, seu
derogaret præfato priori privilegio,
seu concessioni dicendo in eo illud ob-
cedere privilegio aliquo, non obstante,
non ex hoc erit derogatum privilegio
viduis concessio, nisi si eo specialis men-
tio fieret de privilegio ipsius viduarum.
Quod procedit etiam, si diceretur non
obstante aliquo privilegio, de quo etiam
oportere speciale facere mentionem,
adhuc dicunt quidam non sufficere,
ita dicit Abb. in leg. vnic. C. quando
Imperat. inter pupill. & vid. verum ta-
men subdit, quod contrarium videtur ser-
uari, & quod ibidem dicat contrarium ob-
tinuisse mentitur, & ipso Alber. patro-
nante in facto fuit iudicatum pro ip-
so Alberico, & contra opinionem Cyn.
& quod tunc satis de mente Papæ, seu
Principis apparere videtur, per notat.
in l. si quis in princip. ff. de leg. 3. & idem
Abb. tenet fuisse consilium per. Feder-
icus de Senis in suo consil. 47. habita su-
per

per casu prefato collisione, & idem sequitur Ioan. de Anan. in suo cons. 56. hucque in lacio proponuntur, subdicens hanc esse communem opinionem videlicet, quod quod in peccatis ex temporis, seu alterius concessione; inest clausula detragens privilegia non facientibus specialiter mentionem de precedenti concessione, sufficeret dicere non obstantibus privilegiis quibuscumque etiam si essent tali de quibus facienda esset exceptio de verbo ad verbum, licet aliter non specifice ut, idem tenet Imman. l. licta. h. b. cap. ff. de publ. & sequitur Alex. in cons. incipiens nec arguenda sumus ver. b. scriptantur, & idem vocat Bald. post eundem in cap. cum dilecti in fin. extra de rescript. dum dicunt, quod ubi Papa dicitur, tenor oblationum habeatur pro expressis, & scripto de verbo ad verbum, nulla obstantia efficiat rescripto, quia contra libertatem plenitudinis potestatis populi statet potest, & licet fueris per paritatem cause allegatum, idem tenuit Felyn. in cap. nonnulli extra de rescript. salvo pace. cum ibi Felyn. forma litterarum contrarium dicitur, quod tunc nonnulli alij casus; in quibus non sufficeret, quod rescriptum dicant, non obstante lege in contrarium faciente, sed debet fieri mentio specialiter, & vnum.

4. ponit Bald. in l. omnia. videlicet quando imperator privilegium contra personam moderabundum, ut possit trahi extra promotionem, quia non sufficeret clausula, non obstante, nisi de qualitate personarum expressa mentio fieret, allegat cap. signi.

5. fidei de offic. delegat. attamen quod non sufficit clausula prefata, etiam d. beat. Ber. l. speciosa, & expressa mentio de vidu. & pupilla, & sic secundum opinionem Cyn. consuluit idem Feder. de Sen. consolendo contrarium eius, quod primo dixerat in suo cons. 133. casus talis est Monasterium, &c. licet, subdit quod vario modo quiescit temporibus fuerit, super hoc Rinz. indicatim; & idem secutum opinionem Cyn. tenuit Card. fati aduoc. consulendo in suo consil. 33. Greg. Pap. Cal. in suo cons. 11. sub rub. sed ut. de priu. baptismo Sancta Clara, Idem Carden. in elem. 2. 3. oppos. de sepult. idem consiluit L. uerm. de Radul. in fignero Cartula Esana, prius rescript, & sequitur Paul. de Castro idem consulendo in cons. 113. canoniam adiectionem, & idem Paul. plenissimè in suo consil.

32. passus iste dubitabilis videtur Caroc. in cons. 137. saltem sic se habet Abb. in cap. cum instantia de consil. Ludouic. Rinz. in cons. 323. illa sunt rationes, & in cons. 436. indultum Petri Socz. in suo tract. de visita. vers. sed circa hoc quero, & ita post omnes quos congerit; fert, & sequitur Felyn. in cap. accedentes de prob. & ibi in specie subdit, quod non sufficiunt verba prefata, sed requiratur fieri specialis mentio, & quod ita nulli teneant, quoniam si vidisset Ioan. de Anan. in d. suo cons. forte non dixerit illam esse opinionem tamen, & idem plenius sequitur Ioan. de Syl. in suo auro tractatu de beneficiis in 3. par. quest. 24. ubi insister per plures columnas referendo cons. l. si. & idem firmavit Decius in l. certum ff. si certum pet. ubi licet videatur aliquantulum subsistere, ex quo similis causa pendebat, tunc de facto coram eo, quod clare non decidit, attamen consulendo, idem tenuit, & firmavit in suo cons. 163. vbi tenore privilegii, & ultimo loco idem repetito tenuisse Nenn. in suo cons. 22. inter consil. 116. Brum. patres commederunt vni acerba, ubi subdit, quod omnia contrarietate Fed. un. consulendo, & vanitate Doctorum communior opinio est, quod non sufficiant prefata clausula, nisi expressa mentio fiat maxime respectu pupillarum, & viduatum, & quod non sufficit etiam derogatum suspensio, nisi de ipsa fiat specialis mentio, ex quibus fuit de casum, per Mag. Cur. Vic. non esse locum remissioni petita, sed in causa ipsa esse procedendum in eadem Magna Curia.

S V M M A R I V M.

1. Privilegio l. vni. C. quando Imper. inter pupill. & vid. ut derogatur non sufficit. generali derogato.
2. Privilegio l. vni. C. quando Imper. inter pupill. & vid. quomodo non sit in specie derogatum sufficit, quod sit dictum in privilegio conceptionis iurisdictioni, non obstante quod sint miserabiles persona.

D E C I S I O XXV

Ex Prefid. de Franç. decif. 18.

A R G V M E N T V M.

Privilegio l. vnic. C. quand. Imp.
inter pup. & vid. quando cen-
teatur derogatum.

- 1 **Q**uamvis ut derogetur dispositioni,
l. vnic. C. quand. Imperator pa-
puli. & vid. non sufficit generalis dero-
gatio, & secundum Synum & alios, ibi,
sed sit necessaria specialis, nihilominus
si sic in privilegio dictum non obstat
quod sint miserabiles persone, quamvis
non sit respectus derogationi legi perdat-
ur, nec de ea facta mentio iudicavimus
in causa vtrius Domini Tercei Episcopi
et, quod hac derogatio predictio modo
facta sufficiat, ex verbis Paul. de Castro,
in d. l. vnic. qui dicit idem esse, vel quod
io in privilegio apponatur clausula, non
obstante l. i. vel quod dictum non obstat
te quod sine miserabilibus persona. Idem
videtur velle Afflict. in consil. 8. summa
in 7. notat. & licet dicatur privilegium
dicti vtrius Domini fuisse concessum per
Illustrissimū D. Proregem, de cuius po-
testate dubitatur circa derogationem
privilegij concessi miserabilibus per-
sonis, nihilominus quia pluries per Sere-
nissimos nostros Reges & Præfatos con-
cedis Neapoliensis fuerint confirmata
omnia gesta per Proreges, & signantes
alienationes, & prestationes assensum;
& hoc privilegium emanante illas con-
firmationes, & ex causa contraria de pre-
dictis non sunt habendi ratio. Fuit hoc ad
relationem Magnæ Curie die 2. Octo-
bris 1578, & l. 1. vnic. D. Marchon iudi-
ce ipsius M. C. de hoc decis. & seg. &
dem. decis. 193. meminit Ant. Ros. in
consil. de analogis lib. 1. c. 13. in 3. fol. 13.

S Y M M A R I V M.

1. *Pseudum raverit* ad Regem de culpam
nulla reddat abstergeri, in tantum
quod derogatio facta est in privilegio
in corpore iuris clausula extensa dicitur,
ad id ut si demum concedatur secundum per
Regem, non exhibet dictam derogatur,
non intelligitur f. & derogatio.
2. *Privilegium vnic. C. quand. Imper. inter pupill. & vid. non intelligitur dero-
gatum per concessionem iurisdictionis
primarium, & secundarium iurisdictionis*

in omnes, & quoscunque civis, & habi-

3. *Privilegium d. l. vnic. non tollitur per ge-
neralem concessionem iurisdictionis, et
clausula non obstante quod de privile-
gio debet fieri expressio mentis, & de
concessionibus q. & quod accedente clau-
sula motus proprii.*
6. *Privilegium concessum miserationis gra-
tia, nunquam tollitur per secundum
privilegium generale, nisi expressit dero-
getur.*
7. *Privilegium d. l. vnic. persona quibus il-
lud est concessum non possunt etiam ex-
pressit renouari.*
8. *Clausula motus proprii non sufficit de-
finitum intentionem, licet tollat defectum
sui repositus.*
9. *Clausula prout melius, & plenius pro-
dictis iurisdictionis tenentur, & possederunt
operatur derogationem privilegij d. l. vnic.
si in concessione prædictis
factis, illi fuerit expressit derogatum,
& in & quando procedat num. 1. & 5.
16. 17. & 19.*
10. *Iurisdictionis causam civilium, & cri-
minalem, primarium, & secundum
causarum non erant in concessione Cas-
tri, nisi expressit fuerit concessa.*
11. *Concedere qui voluit id, quod est minus,
credendum non est, quod voluit con-
cedere id, quod est maius.*
12. *Privilegium non dicitur, dom in eo al-
iquid detrahatur, vel additur.*
14. *Clausula, excepti iurisdictionibus nobis,
& nostra Curia reservatur rationis su-
preme domini, non tollit iurisdictionis
nobis opposita operatur quod privilegium
d. l. vnic. si expressit reservatum Privi-
legij.*
16. *Derogatio per relationem ad aliud pri-
vilegium dicitur facta derogatio, quia in
dubio si est verum, vel ficta, iudicandum
est pro miserabilibus persona, quibus
privilegium l. vnic. subuenit.*
18. *Clausula ex certa scilicet refertur ad ius,
non ad factum.*

D E C I S I O XXVI.

Ex Præsid. de Franch. decis. 192.

A R G V M E N T V M.

In eodem articulo concernentia.

1. **E**O ipso quod Ferdinandus Sacro-
sacrus alium Principe Salerni, &
vult

ut illis Dominiis Terræ S. Seuzini, defer-
retur à fidelitate Regia Terra prædicta,
devenit ad Regem I bere, & aliq̃ue ali-
quo onere, quia res sua armis scruit,
pulchrè *And. in §. huius autem generis*
col. pen. vers. vel duas ex quib. c. inf. feud.
amati, i derogato derogatio tacita privile-
gio *l. cuncta C. quando Imper. inter pu-*
puli & vid. in privilegio concessioneis ta-
cite dicto Ferdinando ellinca est, &
quæstionem personarum in d. l. compre-
heosie, ita ut si existitote Terra prædicta
penes Regem ronenventur in foro
Terræ prædictæ, non possent uti privile-
gio d. l. cunctis si postea alteri concessio
etiam sine derogatione l. prædicta, huc di-
tribatur quod, & si dicta Terra concessa
sit illistris. D. Ferdinando Gonzaga
cuius cognitione primarum, & secundarum
ranciarum, an omnes, & quælibet inque-
sites, & habitatores Terræ prædictæ,
etiam alibi delinquentes, non intellige-
tur, ex hac nona concessione, quænis
generali derogatione dispositioni d. l. quæ-
miserationis gloria, hoc privilegium
dedit personis in d. l. comprehensis, ita
Cyn. d. l. l. & Cyn. sequitur ibi Bal. 1. col.
vers. addit quo Primarum. Pau. de Casto.
Ang. & Fulg. Antobolus tract. de mun.
& bono. in 3. par. princ. 1. col. vers. si
ponit questionem, Ram. consil. 269. non est
dubium 1. col. vers. quod autem specialiter
idem tenet Bellug. in Speciali Princip. in
rubr 38 §. conquiruntur num. 2. vers. &
quia nonnulli Afflicti in consiliis Re-
gentium in 7. notis. & hæc opinio
est sine scropulo, & procedit etiam, quod
in secundo privilegio dicitur, non ob-
stante quod de privilegio deberet fieri
expressa mentio, ut dicunt ibi Cyn. Ful-
gos. Bellug. Vitalis in tract. clausularum
in verb. clausula generali, non obstanti-
bus quibusvisque privilegiis Afflicti ubi
supra, & Gram. de consil. 20. ubi etiam
allegant Fely. & alij qui in propriis ter-
minis d. l. cuncta loquuntur in quibus ter-
minis loquitur Dec. consil. 165. & ante
eum optimè Alex. consil. 122. v. s. pum-
do, & accurate postea col. 4. vers. confir-
mo etiam 4. vel. de quo meminit Rebuff.
in tract. de sentent. provisional. art. 3. in
glos. ult. in 15. privileg. & pulchrè Ray.
consil. 226. præmissa 3. col. vers. præterea
dicitur Niclaus. & col. seq. vol. 1. Unde
dicebatur pro parte Regi Fisci, omni-
no hanc causam debere tractari in Ma-
g. Cur. Dicebat Advocatus Dno Ferdin-
di, quod ipse primas duas conclusiones

habebat pro veris, sed quod ultima con-
clusio habebat difficultatem, quia *Al-*
ber. in d. l. 1. in specie tenet contra Cyn.
quando ad h. consilio cū clausula re-
rogationis, et in quod de privilegio de-
bet fieri expressa mentio, & q̃d Albe. in
d. l. sequimur quos rectiss. Fed. in d. c. ac-
cedens dym. præterea in consil. 29. 1. vol.
per totum And. Traga. post l. l. commut. in
glos. 5. in 12. genere expressis, & quia non
posset negare primam esse veterem
opinionem, & communem, ut dicit Fe-
lyn. in d. cap. accedentes, imò communi-
nem ut docet Niclaus. inter consilia Bru-
ni consil. 72. in 3. ratione in versis, non
obstat clausula, quod tenet Cyn. & post il-
los Grammat. in d. decr. 20. & nonnulli
nostri Campani in cap. Regno quid decre-
tum 1. col. dicebatur hanc opinionem
non procedere, ubi in privilegio confes-
sionis cum derogatione prædicto mo-
do facta apparet facta concessio motu
proprio, ita prædictam opinionem cō-
muni hinc Ram. in consil. 327 ista sunt
rationes 3. col. vers. 2. respondens, quem re-
fert, & sequitur Fely. in d. c. accedentes,
& ip. c. nonnulli in 2. limitat. extra de re-
scriptis sed ad huc dicebant Roman. in
d. consil. loqui per vers. fore, & sic nō sit
firmat in hoc, & in responsione præcedente
ponit conclusionē Cyn. pro vera, & in ca-
per silur, & Fely. simpliciter tranſit, cū
Ram. nō facta distinctione de veritate li-
mitationis. Itē dicebant limitationem
prædictā posse procedere, & sit videri,
loqui Ram. quando sunt duo privilegia
cōcessa, inter quæ duo nō addit, aliquid
privilegij concessum personis miserabi-
libus causa miserationis, & hoc maxi-
mè refert, quia privilegia cōcessa tanta
miserationis nunquā tollunt per genera-
les derogationes, nisi expressè deroge-
tor primò, & ordinem Cyn. & Ram. in d.
consil. 269. & per egeris Alex. in d. consil.
122. vers. confirmo etiam, & idcirco non illi-
tant per secundū generale, quia est cōtra
sum in vno singularis privilegij, cum tunc
quā derogatur per generalem d. sponſio-
nē glo. in si gram. C. de dignitatibus 14.
quam in propria materia ad hoc allegat
Bellug. in prædicta rub. 38. vers. sed videtur
obſtare l. 172. qui cū in rub. 23. f. 122.
dici hæc esse referunt Principio vno pro
prema dignitatis, & hoc privilegium est
adeo potius, quod personæ quibus est
concessum in d. l. c. non possent, nec ex-
pressè huic privilegio renunciare, secun-
dum glo. ibi in vers. excedere, quod omnes

- sequitur, & maxime *Sylva nuptial.* in
vers. in dubio quomodo iudicandum,
 & est ratio quia modo co. dato, renuncia-
 reut, & renunciaro predicta tolleret mi-
 sericordiam, quod esset contra bonos mo-
 res, ita dicit *Fely. in cap. si diligenti 3.*
correllar. 4. foliis de foro compr. de quo
 memuit eumq; sequitur *Rebuff. in*
trati. de sentent. prouincial. artic. 5. in
glos. vltim. in fin. vers. postremo singula-
riter fol. 399. vnde postquam tanta diffi-
 cultas est, tollendo hanc dispositionem
 8 requiritur, ex predictis specialis men-
 tio, & clausula motus proprii non
 operabuntur, nec supplebit defectum
 intentionis, licet tollat defectum
 suppletionis, vt dicit *Andr. in capitul.*
si motu proprio de proband. in nouell.
 quom refert, & sequitur *Malan.*
in trati. clausularum in. vers. clausula
motu proprio, ad idem Fely. in cap. con-
uersum nu. 9. de rescript. Tithus Ferdin.
in l. 12. Tauri n. 41. fol. 115. d. terg. & quod
 in casu de quo agitur deficiat iotendo
 ultra predicta apparebit, ex alijs infra
 dicendis, & sic apparet limitationem
 datam communi opinionum, ex mente
Roman. & Fely. non obstat dicebatur
 tamen pro parte dicti Illustris. D. Fer-
 dinandi, ex alio tollit predictam diffi-
 cultatem, ex concessione facta D. Fer-
 dinando erat facta cum clausula, prout
 9 rarius, & plenius tertia per predictam te-
 nebat, & possidebat D. Ferdinandus Sa-
 croctius vtilis Dominus Terre predictae,
 qui eam possidebat, cu derogatione
de l. vna. & regula est, etiarum cetero re-
 ferente, cum omnibus suis qualitatibus,
 10 *l. affe toto cum vltis ff. de hered. insti.*
 quibus conferunt plene egesta per *Tr-*
naquell. in glos. 5. vers. 1. c. genus expressit
fol. 174. pro parte Regij Filii dicebat
 in clausulam predictam fuisse appositam,
 in concessione introituum praeiensuen-
 tiarum, & insiditiorum, deinde vero
 fuisse deinceps in specie ad concessio-
 nem insiditiorum causarum ciuiliu,
 & criminalium, primarum, & secunda-
 rum causarum, quae aliter non veniebant
 nisi fuissent expresse concessa, iuxta con-
 11 *Andr. Regum et quae ad decem,* & in con-
 cessione predicta non modo non appo-
 sisse clausulam predictam, immo appa-
 retere privilegium concessum predictae
 alic valde diffinim a privilegio retrodi-
 morio, & relictum. In privilegio Pri-
 cipum erat concessa insiditio primari,

causarum, non enim primarum, & secun-
 darum appellatiuum, & Regum non erat
 relictum, nisi tertia appellatio. In hoc
 non est conuersio, nisi primarum causa-
 rum, & primum appellatiuum, item ibi no
 relictum, nisi crimen lese Maiestatis
 in primo capite, & tertia appellatiuum.
 12 In hoc reuertuntur crimi l. se Maie-
 statis heredis, & falsae monetae, & homi-
 cidia clandestina, & omnia sp. ciuilia,
 tacioue sepecm domini, item ibi datur
 cognitio contra vassallos etiam delin-
 quentes extra territorium simpliciter in
 hoc aut n. d. citur dimmodo non fuisse
 peruenitum per Iulianum Regium,
 vbi delinqueret. Item in privilegio pre-
 dicto sine dictum quod citari per alia
 tribunalia non teuantur comparere,
 nec tepurari coactonaces, & in hoc pri-
 uilegio adest in specie clausulam quod
 l. ysis temporariis remittantur, &
 reuera hoc secundum in predictis, &
 alijs differt a primo, vnde non potest di-
 ci concessio facta, prout per prius obm.
 Principes possidebat, sed dicto modo,
 & si Rex in privilegio, 10 casu peruen-
 itur per Iulianum noluit dare hoc
 privilegium D. Ferdinando, nec pro-
 uolente remissione nisi ysis compaten-
 tibus, quae, & aliqua ex predictis minus
 sunt quam derogare *l. 1. t. non est cre-*
 13 dendum, quod cui noluit concedere,
 quod est minus concessit, quod est
 minus argum. *text. in l. cui passio ff.*
de firmitat. exp. vbi glos. allegat con-
cord. & Andr. in capitul. prim. 5. tem-
pliter in princip. quibus modis stud. am-
mit. vbi cumque enim aliquid detrahi-
 14 tur, vel additur privilegio, dicitur
 nouum privilegium *l. ius claus ff. de li-*
m addit. vel detrahit. vt dictum est in
decy. 7. num. 3. vnde cum respectu iuri-
 dictiois appareat maxima detrahio,
 hoc privilegium nouum iudicandum
 est. Item dicebatur, quod si verum est
 15 id, quod dicit *Belleg. in d. 9. 23.* cui non
 iocenio extradictorem, quod hoc fore
 16 reuerata Principibus in hoc secundo
 privilegio adiun. haec verba exceptis to-
 ti scilicet nobis, & oisae Curiae re-
 feruatis ratione supremi domini, ergo
 expressae est reuerata dispositio *de l. con-*
 17 ceptae, & si de hoc dubitaretur, postquam
 est vera opinio supra relata, quod huic
 legi requiritur specialis, scilicet singularis
 derogatio, aut haec derogatio per rela-
 tionem ad aliud dicitur facta, & impropia

pria expreffio *l. Tota §. fin. vbi Francife. Arz. de verb. obligat. colligit. ceterum Tiriquell. vbi fupra num. 188. & non com*
 16 *prehendit hunc cafum, qur dubitatur fi*
eft vera, vel ficta, & in cafu de quo agitur
eft indicandum in fauorem harum mifer-
abilium perfonarum, quibus eft hoc pri-
uilegium datum ex ijs, quæ colligit. Sicut
nuptialis in proprii terminis vbi fupra in
dubio etiam eft iudicandum pro vtilitate, &
noviffimò dicebatur, quod fi miferatio-
nis caufa eft quod ideo in generali dero-
 17 *gatione non intelligitur derogatum dit-*
poftioni difta l. vnica, hoc etiam pro-
cedit, quando fit relatio ad aliud privile-
gium, non facta hac expreffione, poftquā
non apparet Regiam Maieftatem, non
habuiffe intentionem, quod in dicto privi-
legio. ad quod fit relatio aderat claufu-
 18 *la prædicta, etiam fi in privilegio d- ca-*
nur, ex certa fcienctia, quia hæc claufula
refertur ad ias, nō ad factum, vt per Ale-
confil. 112. eolum. final. verfur. 3. bar con-
firmo e. eolum. & quairous diceretur
per Don Cefarem, quod licet privilegio
noviffimè conceffum fit reftitutum debre
tamen reftitutum remanere, in quo Rex
relinxit, in comens vero debet remane-
re in fuo robore, iuxta conceffionem fa-
 19 *ctam olim Principis Salerni, dictam fuit*
quod ex prædictis interio Regis clarè ap-
parebat, quod i voluit concedere iurifdi-
ctionem, prout Princeps tenebat, quā
in conceffione iurifdictiones habuimus,
quod eft conceffum, & quando difpofitio
fuiffet generalis, prout non fuit, in hoc
erfo effer reftituta, ex fpeciali enumera-
tione concefforum. in materiam iurifdi-
ctionis, in privilegio prædicto, & fic de-
cifum fuit de refulc. Nouembrit 1578.
per Secretarios. D. Petri Foller. in
præf. crimin. in verfo. audiantur iurifdi-
ctores pof. n. 114. verfo plura in Regia Au-
diencia fol. 97. loquentin hoc eodem
privilegio dicit contra D. Cefarem fuiffe
decifum, & cum hæc decifionem ea ple-
ne celata conuenit decifio benatus Pede-
monfano, vt refert Thefaurus in decif. 77.
penult. col. verfo. humilitatur præter fol. 151.
in magna impreffione.

S V M M A R I V M.

- 1 *Privilegium l. vnica C. quando Impe-*
rat. inter pupill. & vid. nunquam
conferetur derogatum, nifi expreffa de
eo fiat mentio.

- 2 *Privilegium d. l. vnica. eft referuatum*
Principi, & non conferetur in alium
translatum, nifi expreffè dicatur.
 3 *Privilegio l. vnica. non conferitur déroga-*
tum, nifi per fpecialem derogationem,
& non fufficit per relationem ad aliud
privilegium. in quo adeffit expreffit nō
obftat l. vnica.
 4 *Foro non gaudet, nifi quæ fuerit matri-*
culatus in officio, & quod prebetur per
ipfum qui vult gaudere exercitium, &
continuato officio.
 5 *Confinctio caufe fuit, et confidera-*
neret in d. R. C. ab eia præbentem-
tiam.

D E C I S I O X X V I I.

Ex Caffil. decif. 39.

A R G V M E N T V M.

Privilegio l. vnica. C. quando Im-
 perator inter pupill. & vid. non
 conferetur derogatum, nifi specia-
 lis de ea fuerit facta mentio.

TRIBUS rationibus fuit per Tribunal
 confirmata fententia, feu interlocu-
 toria lata in M. R. C. in fauorem Aga-
 the Tudi (a. contra Fabritium Buffardo
 Commiffarium Magni Admiraror, qui
 pretendebat remitti ad dictum forum,
 & tamen fuit decifum quod procederet
 in M. R. C. & non remitteretur.

- 1 Primo quia dicta Agatha erat vidua,
 & eligerat forum Principis, quo cafa
 nunquam conferetur derogatum privile-
 gio l. vnica. C. quando Imperat. inter pu-
 pill. & vid. neque constitutioni ftatutum,
 nifi privilegia expreffè diceret non
 obftante l. vnica. & conflitit ftatutum,
 vel quod diceret, non obftante quod fi
 fent ad instantiam miferabilium perfo-
 narum, nec fufficiunt alia verba, ita di-
 xit Paul. de Caffro in d. l. vnica. num. 1.
 vbi etiam Bald. Grammat. in denf. 20.
 per totam, vbi testatur ita fuiffe deci-
 fum Bonzuoni in dict. l. vnica. Afflicti. in
 d. conflitit. ftatutum num. 15. Milenof.
 decif. 5. num. 14. par. 2. Menoch. de arbit.
 Iudic. cafu 66. in ultim. impreff. & hoc
 privilegium eft referuatum ipfi Principi,
 ob pietatem erga miferabiles perfo-
 nas, idcō nunquam conferetur translatum
 in

in alium, nisi expresse dicatur, laud
*Præsumptio de test. lib. 4. & Doctores
præsumptio.*

- 3 Et in eandem requiritur veta, expresse,
la, & specialis designatione, quod non
sufficit ei per relationem ad aliud petui-
legium, in quo adesset expresse, non
obstante l. vnic. vel quod Misericordiales
personæ *Venerabilis Fratribus in d. 1. 92.
pertinetum.* vbi attestatur ita fuisse de-
claram *Tribus. d. 1. 77. nu. 12.* vbi allegat
Bisling.

Quæ verba in privilegijs præsentatis
ex parte dicti de Biffardo, non solum con-
aderant, immo vno ex eis aderant duæ li-
mitationes, prima ne contententia causa
diuideretur, secunda quando petitio sic-
ret ad instantiam miserabilium personarum,
& licet exinde fuerit præsentatum
aliud privilegium, abique prædictis li-
mitationibus, immo cum clausulis prædi-
ctis, tamen non erat authenticum, nec
in Regno, cum debitis solemnitatibus
exquisitis, nec dicebatur expresse
non obstante d. l. vnic. nec constit. fla-
minum, vel privilegio miserabilium per-
sonarum, prout requiretur de iure per
superaddicta.

- Secunda principalis ratio, ex qua
Tribunal confirmavit sententiam laicam
in M. R. C. fuit quia prædictus de Bif-
fardo, non seruiebat contentiæ dicto eius
officio Actuarij, immo alijs insignitæ
negotij, & tamē de iure adhuc, ve que
possit gaudere foro, requiritur non so-
lum quod sit maritatus in dicto offi-
cio, sed quod probetur per ipsum, qui
vult gaudere exercitium dicti officij, &
continuatio ipsius *Bart. in l. seruearius,*
vbi *Frans. de Aret. in 2. notab. Corn. vol. 1.
versus nota secundum Bart. Dec. in 2. no-
tab. G. de testam. mult. v. m. de Fratribus.*
qui bene loquuntur more s. o. d. 1. 48 t. per
totam *Imol. in d. 1. m. v. m. sum. 9. di Re-
lig. & viderat fuit.*

Et tanto magis, quia se describi fecit
to dicto officio, postquam fuerat con-
uencio Reg. Cam. Prætoris, quo casu
per dicta laud indubitata.

- Tertia, & vltima ratio illa est, quia
in hoc iudicio, non solum erat conten-
tentia dicti de Biffardo, sed etiam quod
alius de Cara, Tutorio nomine quorū-
dam pupillorum, quo casu obliat ei
contententia causa *Alber. in l. nulli G.
de iudic. Afflict. d. 1. 354.* & ex præhemi-
5 uentia M. R. C. ita huc semper obserua-

tum, quod in casibus, in quibus datur
contententia causa, semper causa timet
met ipse M. R. C. ob eius præbemin-
tiam, prout in his ceremonijs officij Ma-
gni Admiratus dicit *Coppe. d. 1. 112. per
totam vbi Iacob. Magali.* qui alios alle-
gat, quæ interio curia fuit per nos la-
ta die 11. Iulij 1608.

* S V M M A R I V M.

- 1 *Cuiuslibet, hac vocula generalis est, &
continet, quamvis personam.*
- 2 *Iurisdictioni à Regi subiecta, & resiliens,
sicut flumina ad mare.*
- 3 *A qua stantibus reserua ad mare, non an
pius dicitur aqua fluminis.*
- 4 *Denotata actio ipsa, etiam est adiungere
casum magis dubitabilem, & impica-
ri minus dubitabilem.*
- 5 *Persona miserabilis in electione fore ba-
bit maior privilegium, quam Fiscus.*
- 6 *Fiscus Regius in Regno, non nisi in ver-
tus iustis iuribus, & patrimonialibus
non potest conuenire, nec accusare de-
linquentem in Magna Curia Viciaria.*
- 7 *Actor sequitur forum vsus rei.*
- 8 *Vassal in Regno pro primi casu non
maritatus iura proprium domesti-
cium licet per miserabilis personam in-
tibus iuris iura proprium domesti-
cium trahi possint.*

D E C I S I O XXVIII.

Ex Præsid. de Franch. decisi. 517.

A R G V M E N T V M.

Miserabiles personæ habent fore
electionem etiam si per Regem
fuerit iurisdicctio concessa, cum
derogatione l. vnic. C. quando
Imp. int. pup. & vid. & condi-
tione postmodum intermedia,
in demaniam iurisdictioni reuer-
set vniuersitati concessaque co-
gnitione quarumcunque cau-
sarum primarum.

P Offidente Illustrissimo Duce retere
Summe terram prædictam, & vt eam
dem terra petendeat cum cognitione
pri-

primarum, & secundarum causarum criminalium, & miararum, cum derogatione /
ne / omni. *Quamvis Imperator papi.* Et
etiam cum clausula abdicatua, etiam quo
ad causas Ecclesiarum, & personarum
Ecclesiasticarum, quia Princeps huc po-
test, quia, non in toto derogatur iudicia-
ria, sed dicitur quod si iudex iste vel ille,
ut dicitur *Cypre. in iustitiam fructuosa*,
verbi, etiam ad instantiam Ecclesiarum,
fol. 128. ubi dicitur hoc fuisse decem
causa Sancte Marie de Tremi, cum
Galileo Caracolo, possidente fignur
dicto. Dicitur, ut supra eorum predictam
vendit, ipse abbas Comiti Tringoti,
cum eisdem iuribus, & iurisdictionibus,
quo Comes possidente vinctus fuit periri
ad Regiam demaniam admitti, &
per Regiam Cameram aduersa fuit am-
plius decreto, cuius decreti vigore,
ita iustitiam celebrata forent, & in
venditionis introitum etiam predictum,
in beneficium Voiceratatis, aliud iuris-
dictionis, & domini, in beneficium Regie
Curie, & nouissimum inter Regiam
Curiam, & terram predictam, per quod
iustitiam, & Excellentissimus Vice-
rex illam admittit ad Regiam demaniam,
& ei privilegium concessit quodam pre-
sentis causis ciues terre predictae habere
eas, & habere iuris ea, pro quibuslibet ca-
sis civilibus, & criminalibus, & exceptis
certis casibus non possint conueniri,
nisi in Curia terre predictae, ad instantiam
cuiuslibet, etiam ad instantiam Regi Fi-
ci, videtur exposuit quae etiam in Magna
Cur. Vic. contra eum terrae predictae,
comparat vinctus fuit, & perit remissio
nem causae ad Curiam terre predictae
summe, & dicebat omnino fieri debere
primo varietate privilegiorum dicti illa-
stris. Quia, quae cum privilegia etiam
predictae presentantur, in quibus
privilegia predecessoris erat clausula
predictae, secundo virtute dictae conce-
ssiois nouissime facit eidem Voicerati-
ti, cum predicta clausula, ad instantiam
cuiuslibet, quod verbum generale est,
quia comprehendit, quatuor personarum,
quae ciues predictos consentiret, & vo-
luntate, quia dum similes casus accidere
sentirentur Fiscum, & Voiceratatem, fuit
iudicatum in fauorem Voiceratatis, &
causae fuerunt ad Officiales dictae terrae
remissae, & presentantur fuerunt authenticae
exempla decretorum predictorum, in
quibus non obstantibus, fuit decisa:

contrarium ex *actum dicti in aliquando*
Imperator. dante c. de quodam, quod est
ignodit bonum, & ex *constitut. Regni fignur*
mau, & dictum fuit in concanum allo-
gatum, non obstat, & ad primam dice-
batur concessa in privilegio predictae,
reueria iurisdictione concessa per Regem
ad eundem Regem, & in presentem casum,
ex iuris necessitate iurisdictionem con-
cessum fore, & esse extindam, seu con-
futam, ex dictis supra in *decis. 192.* eo
ipso, cum Reges fignur, & residerent, in-
dictum, sicuti summa ad mare, & residerent, in-
dictum, *mau. 1. 1. ad hoc de papi. nuppi*
form. hac iurisdictione reueria, non dice-
tur amplius iurisdictione diuina, quem-
admodum aqua fluminis reueria ad mare
non dicitur amplius aqua fluminis,
item dicebatur, quod si non esset ex-
tincta, vel confuta, non est translatam in
Venerabilis em, seu in Curiam Venerabilis
predictae, quia non fuit facta derogatio
in specie de l. omnia nec sufficit clausula
generalis, ut est illud verbum cuiuslibet,
requiritur enim ut dispositioni de l. omnia
deroget indiuina, & specialis promissio,
ut est plene dictum in *decis. 193.* vel
silem oportebat dicere, non obstante
privilegio iurisdictionibus personis con-
cessis, ut est de summa *decis. 1. 1.* & dice-
batur illud verbum, cuiuslibet nullo mo-
do posse comprehendere personas ali-
quarum, vel miserabilium personarum
ponderando dictionem, etiam in dicto
instrumento appositam, de natura enim
dictae dictionis etiam est adiungere ca-
sum magis dubitabilem, & implicare mi-
pas dubitabilem, quia *glos. in l. si con-*
tendat ff. de fignursum concord. per So-
cia. in cons. 23. circa 5. eolum. verbi,
probatur auctoritate d. p. vol. 1. 1. 1. plene
in l. 1. G. unde legimus. hunc dicitur Alex. in
cons. 23. vbi per esse causa 1. col. circa 60.
mau. ad hoc est illud, quod in cons. 1. 1. vol. 4.
quod facta reuocatione omnium, &
singularium concessionum seu inuestitu-
rarum per quoslibet etiam sedes Apo-
stolicas legatos, non intelligitur conces-
sio facta per summum Pontificem, quia
dictio etiam non potest implicare, nisi
concessionem factam ab his qui fuissent
inferiores legatus Sedis Apostolicae, non
autem de illis qui sunt maiores, quia
haec esset inepta loquutio, & loci pre-
tatio, si ergo dictio predicta etiam est
huius naturae eum, necesse est dicere,
quod illud verbum cuiuslibet intelligitur
de

de personis habentibus minus privile-
gium, quam Fiscus: qui dicitur dictum
adtingunt, sed sic est, quod personae mi-
serabiles in electione sunt, habent minus
privilegium, quam Fiscus ergo de eis
privilegium loqui non potest, quod ad-
tem habeant minus privilegium, patet,
quia Regius Fiscus nisi in terribilibus casibus
exceptis, & patrimonialibus non potest
venire, nec accusare delinquentes in
Regio, in Mag. Cur. Vic. tum de iure,
domini, quia actor sequitur forum rei,
A. qui accusator C. de iur. tum etiam
virtute Regiarum Pragmaticarum hu-
ius Regi, quibus prout est, quod
pro prius causis vassalli non extrahantur
extra proprium dominium, & tamen
personae miserales erant vassalli ex
tra proprium dominium etiam in pri-
mis causis, imò à Magna Curia variate
illa Tribunalia, etiam Fisco contradic-
te, si ergo personae miserales habent
minus privilegium, ergo contra illas pri-
vilegium concessum contra Summæ ope-
rari non potest, & vltimò non obstat,
quod alias in eodem privilegio fuerit in-
dicatum in fauorem terræ Summæ con-
tra vltimò postquam fuit effecta Demar-
catis, quia vultu videre processum in qui-
bus sunt iudicatum, & oportet in eis fuisse
presentatam privilegia prædecessorum,
Dominoorum, & licet in privilegio dñi
Ducis non appareat expresse derogari
dispositioni d. l. unica, & forsan dubita-
ri potuisset, an ipse etiam hanc cogni-
tionem haberet, & in ipsum fuisset tran-
slatum, apparebat tamen derogatio in
privilegio concessio prædecessori Ducis,
& iudices forsan credentes in Universi-
tate Summæ, quæ ex eius pecunia se re-
demerat, in beneficium Regis, procu-
ratis eadem privilegia prædecessorum,
abique illius presentatione, in eius be-
neficium indicauerunt, quod fiet non
debent, stantibus prædictis.

SVMMARIUM.

1. Puillus habet electionem fore.
2. Puillus potest variare etiam quod cau-
sa sit apponenda.
3. Puillus non desinit fore quando cau-
sa sit apponenda.
4. Puillus non declinat forum, quando cau-
sa sit apponenda ex contractu defuncti, vel ex
quasi contractu, vel administratione
tutela.

5. Variatio datur de pluribus.
6. Variare u. potest, qui potest obligare.
7. Sententia tenet in iudicio.

DECISIO XXIX.

Ex Præsid. de Franch. dec. 364.

ARGUMENTVM.

Miserabilis persona non declinat
forum, quando conuenitur ex
contractu defuncti, vel ex quasi
contractu, vel administratio-
ne tutela.

1. Infructu proredu, in Ctria terre Nu-
sei, una cum maiore super admini-
stratione tutula, & dñationis reuocatio-
ne, mortuus fuit conuenius superstitis
hæredes pupilli, qui obtulit supplicatio-
nem in Sacro Consilio eligendo illud in
Iudicem, & iurando perburre fecerit po-
tentiam aduersarij, iuxta terminos l. n.
C. quando Imper. inter pupill. & vid. &
omittit Regi. dñationem, & continet
nulla causa, tunc per me expediat li-
teræ inhibitoriales, quibus intimari rō
potest alteri parti, & petri illas reuoca-
ri, pupillus dicebat bene fuisse expedi-
tas, ex quo licet processu fuisse instra-
ctum, cum maiore, ipse aduersus gesta, cū
eodem maiore, nihil pretendebat, quia
etiam maior ipse esset lesus nihil prece-
dere poterat, ex dictis per Bart. in l. cū
filius §. in hac ff. de verb. oblig. cum
conuenit. per Afflict. in decis. 222, in qua
deciditur motuo maiore lre cū con-
testata, minor ei succedenti, cum quo
nihil est gestum beneficium, seu testa-
torem in iudicium, non concedi vere-
batur, tamen ladi in sententia prolatione,
quæ cum eo debebat poseri, &
propterea in hoc eligebat in forum Sa-
cro Consilium, & iurabat per hoc refo-
re potentiam aduersarij, & clarum erat
ad id, quod pupillus potest variare,
etiam si causa sit apponenda ad ius, ut
est dictum in decis. 100. num. 20. in ver-
bo quomodo iudicandum a. col. omf. in
duobus. Et aduersus dicebatur, quod de
iure erat verum, prout in decis. preceden-
ti §. dictum, & in decis. 234. quod quæ-
do pupillus succedit maiori, & illa cepta
est cum defuncto, quod pupillus nullo
modo

modo declinat forum, etiam quod ei competat electio, ex privilegio in corpore iurisdictionis, per *hæc. in l. hæret. abscess. de iude. vbi Bart. Jacob. & alij in d. decis. 234. allegati, & ex Ritu Mag. Cur. Vis. simuliter in d. l. di. n. p. m. b. allegatis*, non declinat forum,

etiam quod his non esset incepta, quando convenitur ex contractu defuncti, vel quando ex quasi contractu, vel ex officio iudicis, vel alicuius administrationis defuncti, vt dicit *Coram. super Ret. prædicto in verb. officio*, & propterea cum non posset declinare forum eligendo alium iudicem, quam iudicem defuncti, cuius est hæres non habet va-

riationem de ano ad alium forum, quia variatio datur de pluribus, & si non potest variare, non cadit, per hoc iurisdictionis, quæ cadit vbi pupillus potest habere plures iudices iuxta terminos *d. l. 1. & d. constitut. statumus*, quos non potest habere in prædicta causa, in qua ex iuris dispositione tenetur stare iudici, coram quo est scripta lit., cum defuncto, iuratus ipse est hæres, & cum non possit eligere, non potest variare, quia ille potest variare, qui potest eligere *Item quis coram. §. 1. ff. de verb. sig. n. q. m. ad hoc allegat. Afflicti in d. constitut. Regni statumus not. §. 6. quest. 13.* & cum possit variare, non tenetur iuramenti per hoc rescindi, quod cum variatione, & electio-

ne, est necessarium ad fori electionem, vt est dictum in *decis. 257.* & quamvis possit litem sententia, quæ cum eo proferenda est, hoc attendi non debet, cum processus sit expediendus per iudicem declinatum, per sententiam quæ terminat iurisdictionem, vt dicit *Bal. in l. error in 3. oppos. C. de iur. & fac. ignor. & ab ea potest appellare minor*, vnde ex his militi titulum sui iudicis inhibuit iurisdictionem, potest hanc declinationem, quia in dies videmus ad implendum litum, declinationem, & vt aduersarius litigantem sæpe sæpius personas *d. l. 1. & in constitut. statumus* comprehendat variare, item vt Dominus Consilij atq. quando in eorundem domibus faciunt provisiones, & postea non videntur iurati, vt ex se eas reuocent, die 16. Septembris 1585. Longo Aclario, & fuit illis inter Suauiam Rosam, cum Salvatore de Ceras, in quo reperitur decretum per rationes,

S V M M A R I V M.

- 1 Privilegium in iuribus in cessis pro causa iurisdictionis non tenet, secundum Ritu Mag. Cur. Vis.
- 2 Miserabilis in persona aliqui forum etiam in causis cessis, nisi iuramentum simuletur. Contrarium tamen num. 3.

D E C I S I O X X X.

Ex Præsid. de Franch. decis. 195.

A R G V M E N T V M.

An miserabiles personæ habeant fori electionem in causis ipsis cessis,

- 1 Q Vamvis Ritus Magna Curia Vis. 228. & 240. prouideat quod privilegiatus pro iuribus ei cessis, ex causa iurisdictionis, non trahat, hoc tamen non procedit quando cessio est facta miserabilibus personis, ita tenet *Andr. quæ sit intelligit, & sequitur Afflicti in constitut. Regni statumus in 6. quest. data tamen cessione vera, non simulata, & dicunt prædictos Ritus non obstat, quia non comprehendunt has personas*
- 2 privilegiatas, & ita indicamus die 3. mensis Nouembria 1578, me referente in causa quorundam. At contrarium tenet *Sacrob. in l. 2. in 6. col. vers. item. quæro nunquid num. 39. C. ne he. potest, & aliter dilinguit Foller. in d. constitut. Regni num. 74. versic. quare insuper Afflicti fol. 120. 2. col. cum sig. sed apud nos Andr. magna est auctoritas.*

S V M M A R I V M.

- 1 Pupillus, & virgo habent fori electionem amplam.
- 2 Iudicium ibi terminari debet, vbi sunt septem superuenientes fori privilegio non obstante contrarium. num. 7.
- 3 Privilegium Regis Ludouici de non extendendis iuribus Catholice in iudiciis inuoluitur.
- 4 Privilegium l. i. C. quæd. Imp. inter pupill. & vid. derogatum non censetur, nisi specialiter de iustitia sit iurata. declar. num. 6.
- 5 Privilegium l. i. C. quæd. Imper. inter pupill.

- pupilli. & vid. renunciari non potest.
 9 *Anta Rti.* 133. num. 28. *declaratur.*
 10 *Affili.* decif. 110. *declaratur & n. 14.*
 11 *Cumque iuridictio statim tempore in-*
feratur, ut ad eam fit spectet.
 12 *Regula cessante causa cessat effectus la-*
te exornatur. & num. 15.
 13 *Viua qua inde nupit fori privilegii*
non amittit.

DECISIO XXXI.

Ex Glorib: decif. 82.

ARGUMENTVM.

Virgo si ex privilegio l. 1. C. quan-
 do Imper. inter pupill. & vid.
 coram M. R. C. egit, & lite
 pend. aduersario, idem super-
 uenit privilegium an ad pri-
 mum Iudicem, à quo declina-
 uit terminanda sit aduersario
 ipso stante, & M. R. C. forum
 declinante.

Pupillum, & virginem Principis, &
 M. R. C. forum posse eligere, non
 est dubium, de pupillo, est text. l. 1. vbi
 DD. notant. C. quando Imper. inter pu-
 pill. & vid. *Affili.* & reliqui in consuetu-
 statinibus. & decif. 157. *Rolan.* conf. 76.
 num. 36. volum. 1. *Azened. lib. 4. recapit.*
tit. 3. l. 9. per totum Cuius Rti. 38. n. 855.
rit. 82. num. 10. Viu. decif. 65. numer. 1.
Gratien. d. iurp. forens. 61. num. 15. d. i.
cept. 182. num. 1. 2. & 3. Intrig. decif. 100.
21. num. 5. & 6. Sebr. d. de feud. par. 10.
fi. 13. num. 100. Communi. pract. quesi.
cap. 7. num. 20. Menoch. de arbitrar. iud.
ad casu 66. numer. 5. Franc. decif. 100.
num. 2. Tbesaur. decif. 177. de virgine
si plures contra Gayl. vultatum refert
Viu. decif. 65. n. 3. & decif. 521. Peregrin.
decif. 129. num. 6. Alonf. de Leo in d. l. 1.
num. 5. Anton. Sola ad decret. Sabaud. tit.
de casu. infra. glos. 1. vbi. num. 6. &
dict. it. Franc. d. decif. 100. num. 3. Con-
silium Neap. consue. uille indistincte iu-
dicare virgines enumerandas esse in eo-
per foras misurabiles, quoad fori pri-
uilegium nulla habita distinctione an ha-
beat animum perpetuo in virginitate

permanendi, vt sunt santhimoniales, aut
 nubendi, & decif. 509. quod nec adue-
 rgant Couar. d. capit. 7. *Rebuff. ad Reg.*
1. institui. tit. de sentent. praes. arbit. 3.
glos. final. num. 4. licet non admetteat
hoc esse scriptum in d. l. 1. C. quando Im-
per. inter pupill. & vid. si quantos Cu-
mula d. rit. 38. num. 460. Carault. ritti 19.
num. 15. Burg. de Laudem. par. 3. in-
spect. 4. Menoch. d. casu 66. in addit.
num. 11. 12. Couarru. d. cap. 7. n. 2.
D. Tap. de iur. Neap. lib. 2. rubr. 12.
de officio Magistr. iurist. ad consuetu. sta-
tinibus num. 12. 20. Castill. decifio 48. n. 1.
Natt. conf. 159. Podius ad rit. 133. glos.
quidam Roland. consil. 76. volum. 1.
Mosull. ad Cappe decif. 160. num. 1. &
in Petr. lib. B. Marcell. Calà de mod. ar-
ticular. & probat. 8. 1. glos. 1. num. 176.
& est singularis Affili. doct. post Islem.
in consuetu. statinibus quasi. 8. num. 20.
quod in his privilegium prodest etiam
omnibus libris consociatus non priuile-
*giatis in te comment. 1. *Berth. conf. 82.**
volum. 4. Arch. consil. 82. num. 7. Affili.
decif. 117. decif. 354. mon. 15. Natt. con-
sil. 590. Ruin. consil. 77. num. 3. vol. 4.
Burg. d. inspect. 4. Alex. consil. 112.
num. 16. vol. 4. Cappe. d. iur. decif. 160.
Cour. pract. questionum. 6. Tbesaur.
d. decif. 177. m. 5. Cuius Rti. 32. n. 15.
Alonf. de Leo in d. l. 1. num. 19. 20. Viu.
decif. 521. num. 18.

Cumque in anno 1598. Donna Hie-
 ronyma Russo virgo, & D. Ioseph tu-
 tor pupillorum. filiorum, & heredum
 D. Andree Russo Catineses M. R. C.
 forum eligentes, Petrum & Mariam
 Ansalone iogales in ea conuenerint, &
 pendente iudicio Maria demum effecta
 sit vidua mox Petri eius viri. Quæ-
 ritur an M. R. C. forum declinare possit
 Mariam, & ad forum Cuiusdam Cati-
 nes remitti.

Pro negativa quod etiam remitti cen-
 de non sit, sed etiam coram eo Iudice fieri
 debeat, vbi sit cepit, ad text. l. vbi 127.
 tum ff. de iudic. de Ponte consil. 30. n. 1. 2.
 Cuius tom. quesi. 36. numer. 3. *Tbesaur.*
decif. 117. num. 2. Valis decifio 57. In-
trig. decif. 49. num. 15. Couarru. pra-
dictar. quæst. 1. capitul. 8. Gomez. 2. tom.
var. capit. 1. num. 39. Affili. decif. 117.
& alij in decifion. 3. numer. 1. & 2.
adeo ve superueniens Mariæ viduas,
neque sit consideranda glos. in l. si quis
posset ff. de iudic. l. nulli prorsus C. ad
cap.

cap. *proposuisti de foro compet. Cognol. Ca. Hic. Dec. 157. Et iniquus in l. cum qua-
dam pueris ff. de curat. et tunc omni. iudei.
idem Cognol. in l. 1. num. 249. C. de puel.
inter imp. & vendit. & alios citat *Tru-
tarius. confil. 46. nu. 2. uol. 2.* ideo pupil-
lus qui ex privilegio in corpore iuris
clauso variandi habet facultatem, nec
declinat forum quando lis est capta, cū
maiore, cuius est heres *Franch. decisio.
234. Et decis. 364. nu. 3. Carol. Tapp. in
de constitut. status in v. 9. per lex. in l.
hires obfens ff. de iudic. sic quoque Cle-
mens scilicet iudicium subire cognur,
si heres est laicus, cum quo contestata
fuit lis *Gast. hb. 1. obfervat 34. nu. 8. Fa-
rmat. quali. crimin. 8. num. 46. Lopez
ad l. 57. hb. 1. par. 1. Andam. de execu-
tione cap. 1. nu. 31. & contra omnes
Olan. in continen. rur. die. l. 1. nu. 26. Co-
mal. commun. quasi 36. num. 9. in 11.
Fust. hb. 1. conclus. 431. nu. 37 38. 39.
Aul. ad prator. d. 10. glos. la execution.
num. 66. Spin. d. v. s. am. glos. 33 nu. 75.
Vallab. in verb. Clericus num. 40. Et in
tract. romm. 3. Did. Peret. in l. 3. hb. 15.
lib. 3. ordin. num. 16. Parlat. lib. 2. quere-
dum. rap. fin. 3. nu. 10. Pass. in prax in
pralau. tom. 2. nu. 47. Sard. decis. 120.
decis. 222. Suar. in l. post rem iudic. tam
ampliat. 1. nu. 4. ff. de iudic. Quissail.
quasi 4. nu. 4. Peregrin. d. fidei comm. artic.
53. n. 10. iuxta iudicium inter laicos coram
seculari Iudice capium, si lite pen-
dente eorum aliter fiat. Clemens coram
Iudice seculari finiri debet clericatus,
non oblatore laic *Tremasq. confil. 46.
vol. 2. & causa que ad sui iurio est for-
mana, ex superuenienti facto assump-
tum uenerunt non imminuit Cum. Rit.
45. nu. 2. & lis capta cum maritata, que
inde effecta est vidua, adhuc erit appella-
bilis, vt et Sard. confil. 222. n. 15. & Af-
flic. decis. 210. concludit *Idem Rit. 133.
n. 28.* quia principium attenditur non fi-
nis causę decisum, ideo refert *Franch.
decis. 344.* privilegium superueniens, nec
mutate fori, siue concessum moro pro-
prio sit, siue ad postulationem, vt di-
ctum in decis. 34.****

- 3 Nec obstat clausula Guiratis Cati-
næ privilegium à Ludouico Rege coe-
cedum, cū non esse atq; ea extrahen-
dos in causis civilibus, criminalibus, &
mixtis, præter in feudaliibus, & crimine
lese maiestatis, adeo vt eam duo tantū
excepti sunt casus quædam omnes com-

prehensū videantur *Cumia Rit. 82. nu. 6.
Milanens. decis. 13 nu. 21. lib. 2. Intrigol.
decis. 49. n. 14.* nam fori privilegium per
viā recursum ad supremum Principē,
pupillis, viduis, & aliis fortune iniuria,
misericordibus personis tribuunt de quo
in l. 1. C. quando. Imper. inter pupill. Et
vid. sublatum non censetur, quāuis su-
premus Princeps per titulum fandi, vix
dominationis concessit alicui interiori
Domino Castrum, aut Cuiatē, &
per verba ampla, ita vt vidua, pupilli ad
superiorem Principem possint recurre
ad effectum sibi auocandi eorū causas,
quas alicui magistratus, non suspecto
iudicandas committit, nisi privilegium
4 dict. l. 1. ipse derogauerit *Cyn. Bald. An-
gel. Et Fulg. in d. l. 1. Et ibi Aloy. de
Leo nu. 15. Roman. confil. 169. Grammat.
decis. 10. num. 1. late Boss. tit. ad princip.
num. 315. Afflic. in consil. statumum 7.
notab. Brillig. in Specul. Præcept. rub. 38.
5. conquerruntur Campan. 10. R. N. rap.
quando decretum nu. 14. Gratian. dispert.
182. nu. 10. Rolan. confil. 18. vol. 1. Te-
saur. decis. 177. nu. 9. Et ibi Addit. ficti-
dicationi tollitur Menoch. d. resu. 66. in
addit. num. 40. Gomez. ad regul. Consil.
glos. 36. num. 71. Catiblane de Baron.
pragmat. 8. nu. 154. Enriquez. confil. 30.
nu. 345. Petra ad Cappr. decis. hb. 1. Pr.
regio. decis. 159. num. 7. Et de iurisdic.
ordin. nu. 18. Milan. decis. 5. num. 14.
lib. 1. Franch. decis. 187. & decis. 192. ubi
ampliat, licet in privilegio derogatio-
nes sint generales per verba amplissi-
ma, cum clausula, & si de eis specialiter
mentionem fieri oportet, nam adhuc
d. l. 1. privilegio derogatum nec erit cū
inuidia eius requiratur derogatio
Bald. Cast. Et reliqu. Classis in d. l. 1.
Alex. confil. 122. num. 16. volum. 4. Rom.
confil. 216. vol. 1. Cast. in consil. 278. vo-
lum. 1. Federic. confil. 230. Cro. in rap. 1.
num. 48. Et 49. de constitut. in 6. Vtal.
verb. clausula generalis Grammat. d. de-
cis. 20. Menoch. lib. 6. presu. n. 30. n. 6.
5 Peregr. d. decis. 129 n. 7. & d. tit. de iurisdic.
ordin. n. 18. cum nec d. l. 1. privilegio re-
nuntiare expresse possit pupillus, ex
glos. d. l. 1. verb. excedere quam omnium lib.
sequuntur post Aloy. de Leo nu. 16. Nat.
confil. 590. nu. 15. Gratian. dispert. 182. n. 21.
Carau. Rit. 231. m. 4. Casar. pract. 4. rap. 6.
7. Masili. ad Cappr. decis. 160. n. 2. Cos.
de seuer. Et ignor. inspect. 98. n. 7. Franch.
decis. 187. Et decisio. 192. nu. 7. Cap-
blanc.*

blanc. d. pragmat. 8. num. 156. *Vid. de-
f. 121. Tògaur. def. 177.* nisi alter de
6 mence Principis confideri, tunc com-
peneiales clausule fufficient ad tollen-
dum etiam priuilegium miserabilibus
peccatis concessum *Rip. in cap. 1. n. 34. de
rescript. Gabr. tit. de regul. iur. conclus. 9.
n. 67 Gratian. d. dyfcept. 182. nu. 13. ad
n. 20. ubi coniecturas quibus Prin-
cipis non hoc in casu probetur ostendit.*

Pro D. Maria quod imò ad forum
Ciuitatis Catinæ à M. R. C. remitten-
da sit adducitur P. licet priuilegium vi-
duale lite in M. R. C. iam cepta ex-
tra actum cuius voluntatem illi sup-
7 nerit ab illius tamen Iudicis iurisdictione
coram quo ceptum fuit iudicium
exiit lite pendente, non obliuit
glos. in l. qui autem ff. si quis euit. Ang.
in l. si quis postea ff. de iudic. Bal. in l. si
quis quauquam ff. si quis euit. eamque co-
muniter approbatam dicit *Rip. in cap. 1.
n. 81. de rescript. Gabr. tit. de iudic. con-
clus. 4. sub nu. 10. Lamfranc. def. 70. Au-
fr. ad Cappel. Tolof. def. 147. Lancel-
loti de iur. lit. pendente. lib. 20. nu. 21.
Maxol. conf. 21. num. 35. arguit in M.
R. C. decretem alias iussu testatur Grassax-
cept. 3. n. 38. cum aly. in d. def. 34. Et
traditio testatur Alex. ad Bart. in l. 1.
lit. G. de pen. quod si pendente causa co-
tra mulierem moritur vii viduale priuile-
gium superueniens non procuratur
ad pendente litem extenditur d. l. cum
quædā puella non oblitante quia ibi fue-
rat procuratum recipiendo vium alteri-
us domicilij, sicut de criminolo effe-
cto clerico voluit Bart. in l. 1. n. 3. ff. de
pen. qui si S. P. mori sit clericus à re-
culari Iudice eximitur coram quo pro-
cessus fuerat inchoatus, secus si procura-
tum ab eo fuerit clericale priuilegium
ut de clerico factio possit dictum com-
missam, ex voto aut de S. Sum. loquitur
Cognol. in d. l. cum quædam puella
n. 32. Valass. def. 48. *Francb. dec. 109.
Parm. quest. crimin. 8. à n. 104. Caball.
resolut. et un. 108 nu. 7. & 8. quam rem i-
storie Mariam posse petere ne dum lite
capta, & in qualibet parte iudicij scrip-
sit Silua nuptial. n. 18. fol. 576. Cappy. de-
f. 173. Francb. def. 51. n. 3. & dec. 100.
Aloys. de Leo in d. l. 1. num. 17. sed causa
etiam conclusa allegata, & votata dixe-
runt Aloys. de Leo in d. l. 1. n. 10. C. quan-
Imperat. inter pupill. & vid. Vin. def.
321. n. 17. Petr. ad Cappy. def. 160. lit. B.**

*Quoniam Rit. 38. m. 456. Francb. dec. 100. n.
20. & def. 214. nu. 2. Capiblaneb. de Ba-
ron. pragmat. 8. nu. 165. 166. qui mutandi
son priuilegium semel bis. & tex. viduz
concedi testatur, & facta fori electio-
ne prior Iudex statim sit incompetentis;
Francb. def. 294. Petr. ad Cappy. def.
160. lit. B. Vrsill. def. 257. Caranti. d.
Rit. 233.*

8 Ceterum causa hac à viagine, & pu-
pillis contra vocatam foci capta, quæ
cum vidua exendi sit, cõcõu son gaudere
etiam debet priuilegio, ex l. 1. C.
quand. Imperat. inter pupill. & vid. sine
dices, aut pauper illi Abb. in cap. ex parte
15. n. 14. de foro competent. Felym. in
cap. significatibus n. 6. de officio delegat.
Natt. conf. 390 nu. 3. *Muta ad consuetud.
Panorm. cap. 13. nu. 19. quicquid Imper-
cent. Imol. Bar. & aly. contrarium senten-
tiam cum contra eos sit vector opinio,
vt multis comprobatur Menoch. de arbit.
casu 66. in addit. nu. 17. ad n. 19. & 19.
quod tamen priuilegio contra eque pri-
uilegiatum gaudere nemo potest, Aloys.
de Leo in d. l. 1. nu. 13. Enriquez. conf. 20.
n. 7. Couar. pract. quest. 7. colam genuit
in fin. Menoch. de arbit. Ind. casu 66. in
addit. n. 47. Francb. def. 188. Gratian.
dyfcept. 182. n. 21. Masull. ad Cappy. def.
160. in fin. quia priuilegia priuilegiis
conquassantur, & nus commune secundo
dom est l. sed & militi & conualitas ff.
de excusat. iur. Bar. def. 74. n. 10. Ca-
piblaneb. de Baron. pragmat. 8. nu. 170.
eximat Feller. in practi. crimin. verb. au-
diantur excusatores. num. 102. Anchar.
conf. 37. Rumen. l. un. consil. 278. nu. 27.
Mart. singul. 99. singul. 68. Socum. l. un.
conf. 74. n. 23. vol. 1. Acced. l. 1. n. 241.
tit. 20. lib. 8. recip. Aulic. in prom. II.
prætor num. 20. Parlat. lib. 1. rerum.
quid. cap. 17. num. 28. Petra ad Cappy.
in def. 160. lit. B. Thesaur. def. 553.
nu. 4. Tuse. lit. P. conclus. 760. Trema-
conq. var. libr. 2. resolut. 7. nu. 18. fed ius
est actorem forum reijtequi debe-
re l. iurisdictionem ff. de iurisd. omni iudic.
cum similib. cigo D. Hyei. omnia coram
Carmeni magistrato D. Mariam conue-
nire oportet.*

9 Non obstat Mut. Rit. 233. qui com-
dixerit num. 27. causam miserabilium
esse summariam, & num. 28. quod si lit
cepta est cum mariata, quæ effecta de-
mum sit vidua, sententia appellabilis
ex Surg. in consil. 212. num. 15. & Af-
fili.

fin. in *decif.* 210. quia principium, & non finis causæ attenditur.

Nam respondit *Surd.* d. num. 29. de pupillo herede loqui respectu defuncti, qui legis auctoritate privilegium *decif. l.* 1. non habet quando capis est his. Cum dicto maiore *Cassrenf.* in *hara l. absens* & in *qui Roma ff. de iudic.* sicut *Præf.* *decif.* 364. per tot. *Alf. de Leo in d. l. r. n.* 11. *Gratian. discept.* 182. n. 27. quidquid aliud sit, quando autem litem ceptam, persona misce abilis, tanquam non per integrum heres fori privilegio frui vellet quasi hoc iure ei permittatur. *Caram.* *litu* 234. num. 2. 3. *Menc.* de arbit. *lu. de casu* 86 in addit. num. 23. *Gratian. d. num.* 26. 27. sed D. Maria viri sui hæres non est, conuenit ei osque suo nomine proprium, ergo gaudere debet fori privilegio quæ vidua.

Nec obstat *Affli.* *decif.* 210. cum de restitutione in integrum illi concedenda loquitur, qui post litem contra eum cepta in minori parte factus est maior sed hoc adducit, ille *Affli.* nam 5. si deolo, d. malicia actoris his fuerit protracta in longum, vel in culpa iudicis, qui casum non expedit, & conprobatur ibidem *Vrsill.* num. 1. sed nullus actoris dolus hoc in casu interuenit, quo litium protractum fuisse dicamus, præiens ergo D. Maria status considerandus est, quæ cum sit vidua fori habet declinationem.

Quid dicendum censui M. R. C. D. Mariam ad iudicis Castineuse remittendam esse ex viudali privilegio, quod excepto iam in iudicio superuenerat.

Consistorii re ipsa maturius, & diligenter perpenda, ac discussa exstimator D. Mariam remittendam non esse, quia tradit *Vasf.* de 77. satis esse quod remporacionis perueniat lis ad iurisdictionem citantia, l. si quis posita ff. de iudic. & ibi omnes eumque citatio sit pendendam inducere *glosan cap. ut debet in de appellat. element.* 2. ut sit pendens, huiusmodi iudicium ibi debet finiri l. vbi caput ff. de iudic. sed D. Hieronyma virgo, & pupilli M. R. C. aduocantes, eamque in suum iudicem compellentem eligentes privilegio d. l. r. C. quando impetrat inter pupilli. Et ead. ibi occurrerit, & ibi cogatur eorum aduersarii ad alium ioseiorem etiam magistratum trahi oportuerit, ex viudali privilegio, quod D. Maria conuenit superuenerit, nam.

licet cesset qualitas privilegij, quæ produxit litem ad illud iudicium, non ideo debet transgredi ad aliud Tribunal. *fin.* C. de veter. lib. 10. *Foller m. consil.* *statutus num.* 1. *Vasf.* d. *decif.* 57.

22 Nec obstat regula cessante causa, quam in privilegio procedere, probat ibi *Tiraquell.* per. 1. nam 210. *Menc.* *consil.* 727. num. 2. alios citat *Monald.* *consil.* 149. d. num. 1. Et per tot. quia verum est, nisi ex causa ipsius acquiritur quis sit, quod nec cessat, imo illud quis retinet si post mortem §. 1. l. non potuit §. sed si mortem ff. de bonor. poss. *contr.* tab. l. cum uxore C. quæ de diti legat. *cod. cap. ab eo de elect.* in 6. *h. m. constitutionem* iod. tit. lare *Tiraq.* *tract. consil.* casu in. 1. *Foller. d. consil.* *statutus num.* 41. nunquā enim effectus causa consumatur, cessat cessante causa l. fin. in princ. ff. de iud. lib. 1. inter stipulantes §. sacrum, & ibi *l. si nat. a. ff. de verb. oblig.* l. pater furiosus ff. de his qui sunt sui vel alieni. in l. qui et §. artem. ff. de solut. cap. quærit. & ibi *glosan.* tractatur de consuet. ad dist. 4. Et notat *Burr.* in c. de bigamis ut de bigam. *Cassan.* *consil.* 4. n. 102. *consil.* 26 num. 41. *consil.* 41. num. 74. cessante causa effectus non cessat effectus iam in preliis *Cyn.* in l. generaliter, & ibi *Bald.* *colum.* 3. C. de *Episcop.* *et Cler.* *Corn.* *consil.* 24. *colum.* 3. *col.* 3. *Conuarru* in 4. *resoluit cap. fin.* num. 5. *versus his Gallon.* lib. 10. de verb. signis *cap. 7.* num. 1. 2. 3. *Petru.* de maiest. *par. 2.* *quest.* 6. num. 12. *par. 1.* *quest.* 9. num. 7. *Græmat.* *decif.* 27. num. 4. 5. *Schra.* d. de *send.* *par.* 10. *fin.* 7 num. 115. 118. *Pacet.* *consil.* 34. num. 13. *Foller. d. consil.* *statutus num.* 45. *Surd.* d. *ahment.* ut 7. *quest.* 33. num. 5. *decif.* 163. num. 1. 2. *Tiraquell.* *dist.* *tratt.* *litem* 12. n. 2. in l. si cuquam *glos.* *fufcepit* *hæres* n. 195. C. de reuoc. *donat.* *Socren.* *consil.* 81. *colum.* 4. *col.* 3. *l. iustit.* ff. D. *Carol.* *Tappad.* *l. fin.* *par.* 2. *cap.* 4. num. 13. *et cap.* 9. num. 123. ff. de *consil.* *princ.* *Maria* *in rubr.* ff. de *solui* *matr.* *quest.* 5. *num.* 21. *et notat.* *Cassan.* *consil.* 4. num. 101. & nedum effectus omnino consumatus, sed inchoatus tantum, nec cessat cessante etiam illius causa l. et si non sint §. infect. ff. de aur. & argent. *leg.* *Cur.* *lunt* in l. more n. 12. ff. de *curat.* *am.* *iud.* *Tiraq.* d. *litem* 21. num. 19. *Foller. d. consil.* *statutus num.* 44. *consil.* *litem* l. si quis heredem C. de *instit.* & *iudic.* vbi momento temporis adimpletam fuisse conditionem satis est l. pater furiosus ff. de his qui sunt sui vel alieni.

A R G V M E N T V M.

Vidua dotem repetens habet privilegium sui Iudicis, etiam si contra Pupillum agat.

Privilegium, quod datum est viduæ in dote repetitione, ut primum Iudicem habere Senatorem possit, non ideo ei denegandum est, quod aduersus pupillos agit, quoniam pupillorum fuerit, cum consentiunt, ut deprecis instantie beneficio fruatur, nam & pupillorum interest, ut de eorum causis Senatus cognoscat, maiores utique, & ampliores dilaciones protectum, & personarum qualitate concessurus, si id æquitas postulare videbitur, neque distingui oportet, an egregia dos sitque ex dote summam quingentorum aureorum, necne. Quantumlibet enim dos sit, quam vidua petit, fauore dote, & conditio personæ facit, ut privilegio digna existimetur. Ita Senatus ex tempore in sacro auditorio contra liberos, & heredes N. Amedei Micheli magistri computorum 6. Cal. Februarii 1593.

1. Ex placito Senatoris nostri, & modificatione per eum facta ad Screuissimæ Decis nostræ Divi Emauuelis Philiberti editum, quod vulgo editum, Nictæ appellatur.

2. Licet dici solet privilegium, non uti privilegio contra alium aequè privilegiatum, id eum salit aliquando, ex causa l. vtrum 11. §. ult. D. de minor. l. ult. D. ex quib. caus. maior.

3. Propter eam rationem quam attolli dicitur, nu. 3. sup. tit. prox. facit tamen pro pupillis l. vna C. de iur. sed hæc definitio intelligenda est de vidua dotem repetente, quo casu duplex privilegium concutitur, personæ scilicet, & causæ, ut mirum non sit, si vidua, pupillo præfatur vnum, dimittat privilegium habentis, alioqui fauere non præferretur arg. d. l. vna, quæ non solum de pupillis, præquam de viduis loquitur arg. l. quatuor 34. D. de usufructu l. generaliter 24. §. quid ergo 17. D. de fidei. lib. sed & pupillis ipis, & viduis, eo potissimum casu privilegium dat, quo huiusmodi personæ aduersarij potentiam perhorrescant, quod vix euenire potest viduæ contra pupillum agentem.

Favor enim personæ, vel causæ est, ut maiores Iudices habere debeat l. nō distinguam 32. §. de liberat. D. de recept. qui arbit. unde est quod de restitutione in integrum minorum solis præcor olim cognoscebat, cum ex alijs causis iudicium, & Iudicem date soleret l. 1. D. de minor. l. 1. de eo quod met. caus. l. 1. D. de dolo l. ult. C. ubi, & apud quem cogniti in integr. rest.

5. Est enim id positum in arbitrio, & ratione iudicantis eoque fore vnum arg. l. oratione 7. D. de for. & dist. licet contra constitutum videatur in l. 1. & ult. C. sed.

6. Illa uamque distinctio per Senatus modificationem adhibita est, quod ad alias personas attinet, quæ privilegium nullum habent.

7. L. vna. C. hoc tit. neque sanè, lex aueit his aur provincialis nostra distinguit, quanta sit dos. Proinde, nec nos distinguere debemus vulgat. l. de pratu 8. D. de publican. in rem act.

S V M M A R I V M.

1. Actor sequitur forum rei, fallit. num. 1. & 8.

3. Furiosus dicitur ager.

3. Furiosus an dicatur miserabilis persona.

3. Miserabilis persona qua deantur.

6. Furiosus acquiritur viduæ, & pupillo.

7. Privilegia concessa pupillis dantur prodigi, & furiosis.

D E C I S I O XXXIII.

Ex Anot. Decis. Marchiz 109.

A R G V M E N T V M.

Regula quando actor sequatur forum rei, an procedat in causis miserabilium personarum.

IN vna Montis Granarij Domini concordat dixerunt inhibitionem notetandam, licet prima facie videatur contrarium contra regulatorem actor sequatur forum rei. exp. si Clericus laicum, de foro compet. nam id non habet locum quando agitur de causa furiosi, ut in præfata specie, quia cum ille dicatur ager l. 1. ubi & candu erunt, vel furiosus sanitate, vel ille sanos mores recte

pere & in l. confilio ibi tueti de bec, non
 similiter patrimonium, sed, & corpus, &
 filius ff. de curat. furio. & infirm. non
 simili et corpore, sed summo, unde fu-
 riosi male sani, & infani spellantur.
 Deat. in suo tractatu de imp. de iur. cap. 9.
 item. 3. par. 5. fol. 523. num. 1. tanquam
 unus de numero miserabilium personarum
 quorum quoque non similiter dicatur illis, que
 proprias res suis administrare non possunt
 cap. 1. in fin. de postuland. infantes ex-
 positi, & languidi cuius extitit Iam. de
 Anan. in cap. 1. num. 24. de infirm. ex-
 positi. languidi, viduz & pupilli, quibus
 acquiparatur fuciolus l. fucius §. ita au-
 tem ff. quib. caus. in possiff. tutor. & per
 Bar. in l. 1. c. §. sunt questum num. 7. ff.
 ad Senat. Consult. trebell. ubi Barb. in-
 addit. in lit. A. qui dicit, quod omnia
 privilegia data pupillis dantur prodigis,
 & furiosis, & Hieron. Verius in l. ex sa-
 luto n. 2. ff. de vulg. pupill. lib. 3. fol. 545.
 vers. fons de rescript. Mercatores quan-
 diu sunt in mercetionis sunt perregrini,
 Io. de Anan. in cap. nullas Iudei co-
 num. 3. de Iude. de novo conuersione, quan-
 do fructus pauperes sunt, secundum eon-
 dem Io. de Anan. in cap. Iudei fin. 3.
 num. 8. eod. tit. de Iudeis. Item diutius
 in morbo exhausti, & enervati, & ge-
 neraliter omnes qui naturaliter com-
 ratione ob fortune inuicem digni sunt
 secundum Azo. in summ. C. quando. Imp.
 inter pupill. & vid. vbi miserabilis persona.
 Afflict. de rescript. 557 dicit Constitutio Regni
 numer. 1. Roland. consil. 76. pluribus ex
 causis num. 44. lib. 1. Gayl. obferu. 1. & 5.
 regulariter lib. 1. num. 40 fol. 3. & Re-
 buff. in suo tractatu de fin. professional.
 artic. 3. gloss. vltim. fol. 294 qui pariter
 plures causas enumerat, sed omnes qui
 iudiciis miserabiles videntur, ut secundum
 opinionem Petri solus Cyn. in l.
 vnde, num. 3. C. quando imp. inter pupill.
 & vid. fol. 147. potuit hanc causam
 agere coram Iudice Ecclesiastico, iuxta
 tradit per lex in cap. super quibusdam
 in fin. de verbor. significat. gloss. in l. omnes
 etiam 1. quail. 2. in verbo prope Ioan. de
 Anan. in d. cap. Iudei numer. 8. de Iude.
 Aret. consil. 102. spectabilis numer. 1. &
 seq. Rebuff. loco citat. num. 30. fol. 298.
 Abb. in significat. v. 6. & seq. de
 offic. delegat. Morant. in suo specul. par. 4.
 vbi iudicium Mercatorum n. 194 fol. 161.
 præsertim in casu iusto, in quo miserabi-
 lis persona est electus, ut considerant

Abb. in d. cap. significat. v. 6. in
 vers. quo ad primum, & sic cum pro-
 pterea causa esset effecta de iurisdic-
 tione Ecclesiastica et de per R. D. An-
 tonium Borsam Vicarium Generalem
 Illustris Archiepiscopi. Fieri an I. C. exi-
 mum fuit sed videri us procedi manda-
 tum, per eum omnino, ut supra mode-
 rata inhibito.

SVM MARIVM.

- 1 Pauper dicitur miserabilis persona, &
 extra provinciam trahi non potest.
- 2 Pauper gaudet privilegio l. vni. C. quan-
 do Imper.

DECISIO XXXIV.

Ex Crescentio decif. Rot. Roman. 26.
 de privileg.

- 1 Pauper qui dicitur miserabilis per-
 sona ad cap. 1. de postullat. & deo-
 trali extra provinciam non potest, tunc
 ipse iurando perhorrescentiam, ad se
 alios trahere potest l. v. de postullat.
 l. vni. C. quando. Imp. inter pupill. &
 vid. Nam, & pauper gaudet beneficio
 illius legis. Abb. in cap. significatibus
 colum. 2. in fin. cum sequunt. de offic. de-
 leg. & in cap. licet ex suscripto colum. 3. de
 fore competens probas impotentia eun-
 di ad Magnum Magistrum, & ibi liegan-
 di, & causam persequendi non potest
 cogi, vigore privilegiorum dicto Ma-
 gno Magistro, ac Ordini Hierosolymita-
 no concessorum eiusd. Melicam ubi
 residet Magn. Magistr. & quia licet privi-
 legia sint amplissima, & pregnantissima
 habentia clausulas derogatorias neque
 tamen secundum Dominos in vna Pam-
 philei Prioratus Sancti. Grunfexi co-
 ram D. Mabedano videtur solisrum
 privilegium in corpore iuris clausum,
 ad glo. & Bar. in anteb. qua in Provin-
 cia C. vbi de crimin. agi oportet Bal. &
 Cast. in lib. 2. §. omnes ff. de Iud. Roman.
 vers. 488. col. 4. Frlm. in cap. 1. eod. §. de
 rescript. & in cap. nuancium. conclus. 12.
 num. 26. eod. tit.

SVM MARIVM.

- 1 Princeps potest considerare Baronien-
 sificationem cum derogatione leg.
 vni. C. quando. Imper.

- 6 *Clarius habet fori electionem pro minoris facta sua persona.*
 3 *Episcopus dicitur et ipse Clerici, sicut potestas caput Civitatis.*
 4 *Episcopus quando veniat appellatione Sacerdotis, & appellatione Clerici n. 15.*

DECISIO XXXV.

Ex Anna observat. 16.

ARGUMENTUM.

Derogatio Privilegij concessi miserabilibus personis, & Ecclesiasticis, an comprehendant Episcopos.

- 1 **P**otest Princeps Baronibus cedere iurisdictionem, cum derogatione privilegij miserabilibus personis concessi per text. in l. unic. C. quando Imper. inter pupill. & vid. & consil. 11. statuimus. ut hoc modo multa sunt privilegia in hoc Regno, in quibus quandoque etiam Rex derogat etiam privilegio Ecclesiasticis personis concessio, vidi aliquando contrarium stantem quodam privilegio, cum hac verba clausula, si Episcopus est offensus, an derogatio locum habeat, vel sit expressis facienda mentio in privilegio de persona Episcopi, presupponendo prius, quod pro offensione facta sue personae possit Clericus, & tanto magis Episcopus eligere forum adnotat. per D. Annan. patrem in allegatione, 146. quem sequitur Vinius in decis. 27. nu. 3. Ego dicebam privilegium praedictum non includere personas Episcopi, vel Prelatos, & propterea verba quae dicuntur etiam contra Ecclesiasticas personas non comprehendere Episcopum movebar, quia Episcopus est caput Cleri, sicut potestas dicitur caput Civitatis. Bart. in l. nullis ff. quid cuiusq. univers. nomine dicimus Praes Civitatis, Bald. in l. sua pars. C. de dila. & dicitur esse de maioribus magistratibus Bald. dicto loco. & propterea non comprehenditur in generali constitutione, Corn. cons. 253. viso littera C. vol. 3. quia dicitur fieri expressa mentio propter excellentiam ordinis, & officij, cap. si compromissarius. & diversimodis de elect. in 6. & cap. quia periculoso de sentent. excomm. in 6. &

- 4 Episcopus veniat appellatione Sacerdotis, secus est in materia principali Abb. in cap. non potest de resid. cata & in rub. de vita honestate Clericorum, & in cap. si Sacerdos de offic. ordin. & licet appellatione Clericorum, veniant Episcopi, non tamen in materia odiosa, & stricta, quia est qualitas incisa, supra alios, quae non reperitur in Clericos simplicibus, Abb. in rub. de vita, & honestate Clericorum num. 8. nec obstant ea quae diximus addit. ad D. Gens. in d. allegat. 146. quia ibi fuit tantum relator multa, in illa causa acciderunt, quae non licet homini loqui, ut propterea non sint trahenda in consequentiam.

SUMMARIUM.

- 1 L. 1. C. quando Imp. an conveniatur sub exceptione consilij.
 2 Privilegium Imperatoris concessum Laicis, quando non comprehendunt Ecclesiasticos.
 3 Voluntas ex impotentia argui non potest.
 4 Statutum recepti interpretationem a potestate.
 5 L. 1. C. quando Imp. an habeat locum in diuturnis.
 6 Concilium per verba Canonici Sanctissimus, cur non potuit intelligere legales.
 7 Ecclesiastici non habent electionem fori Ecclesiastica nisi data violentia laicorum.

DECISIO XXXVI.

Ex Marta decis. Rot. Pisanae. 209.

ARGUMENTUM.

Tex. Concilij Triden. Sess. xxiv. Cap. xx. versicul. exceptis An. comprehendat Text. l. 1. C. quan. Imper. inter pupill. & vid.

- 1 **A**nd expeditionem huius dubij, pluries rogatus, et pro veritate scriberem, cum multo studio fui in voco negotio, & quoniam casus cubit, ut pro affirmativa opinione iudicaretur, sed me continere non potui, quin etiam hoc votum ab omnibus videri permitterem. Dicebam hospitale non posse agere Romanam contra herede a Cardinalia pro constitutione legati ipsius oppositis de Concilio Tridentino Sess. 24. caput. 20. Et

Clericus forum eligit non pro rebus Ecclesie, sed proprijs, ita Ritu Magn. Cur. 227. *Ifern. in d. consil. statutus versis. Clericus*, & post tunc *Affid. in 7. not. quafi. 4. numer. 16. & Carant. in Ritu Mag. Cur. Vic. 228. q. 2.*

Limitatur secundo, nisi Baro habere privilegium abdicatum, nam tunc in tali casu persona Ecclesiastica, non potest in praesidium Baronis variare forum, & prius decessum fuisse per Sacri Consilij testatur *Addit magn. ad Vincent. de Annis allegat. 146. & Cala de modo articulandi, quafi. 1. num. 88. de quo Capibrant. pragm. 6. de Baron. an. 153. & sequent.*

3. Limita tertio veram esse communem sententiam, data violentia rapina, vel fraude aliqua, nam si cessantibus Ecclesiasticæ personæ non habent electionem fori, *Affid. d. decif. 257. num. 2. vers. sed illud capitulum*, & in Constitutionibus Regni, quo ad decretum n. 10. & *Cala loco cit. num. 89. ampha de qua per Ann. in alleg. 147.*

SVMMARIUM.

1. Pupilli, Viduae, & alia Miserales personae sunt in universitate.
2. Imperator circa electionem quas personae privilegiat.
3. Hospitalia sunt habent Rectores.
4. Privilegia concessa Hospitalibus intus pauperum concessa.
5. Pauperes miserales sunt.
6. Arbitrio Iudicis relinquatur quænam non dicatur miserales persona.

DECISIO XXXVII.

Ex Roc. Bon. discif. 362. tom. 4.

ARGUMENTUM.

Electio fori Num detur Hospitali, sicut Ecclesie.

Fuit dubitatum in signatura, numquid Hospitalia gaudent privilegio *l. unie. Quando. Imp. inter pupill. & vid.* hoc adhibito aliquanto studio inreperidè affirmo Hospitalia non secus, ac communicatas Civitatem Castorum, vel Villarum, quibus passim ex illo signaturæ, ut hoc utantur privilegio possit, & ipsæ

hoc idem privilegium allegare, & eo inniti, nam sic consuit signaturæ ubi communitates dici comprehensiones sub *l. unie. constitutoe* quia in illis sint pupilli, viduae, & alia miserales personæ, hinc etiam si in illis adfint personæ quæ non sint miserales, cum non idem, & multo magis credendum est, respectu Hospitalium, in quibus non solum addunt prædictæ miserales personæ, sed imò ex his solis, & non ex alijs, Hospitalia ipsa constitunt, ut experientia docet, & fatetur *lex. in l. 1. C. de Mendic. lib. 1.* ultra quod maius commodum sentius singula miserales personæ ex redditibus ipsius Hospitalis, ut quia omnes in eorum sustentatione incipere debent expendi elemosinæ quia cōtingit Religiosos omnibus quam faciunt singuli de universitate ex patrimonio ipsius voueri sitare.

- Propterea confideo quod si *Imp. in d. l. unie. in fin.* circa electionem privilegiare intendit personas ibi enumeratas nempe pupillos, viduas diuturno morbo laborantes debiles, & c. ut dicere debemus voluisse privilegiare Hospitalia nollas alias personæ, quam miserales continentia, tum quia re vera nihil est aliud Hospitalale quam ipse personæ miserales, tum in simili de vniuersitate Scholarium dicite, *Salse in anth. habita num. 39. vers. & pro hoc etiam facti C. in fil. pro patr. & in l. si cui. ff. quid cuiusque vniuers. non.* tum etiam quia dicte personæ simul coadunatae miserales efficiuntur participante vna, quoque earum de proxima miseria uti plura membra sub vno capite, & sicut bonum teste Philosopho tanto est melius quanto magis est communicabile, ita, & malum excommunicatione sit multo detestius.

3. Nec quidquam facit, quod Hospitalia suos habent Rectores, & Governatores, qui illa defendere possunt, ita ut ob id videatur cessare causa privilegij nam, & communitates suos habent Syndicos, & Officiales, & Populi tutores, & nihilominus non admittuntur, vel tutorum habetur ratio quo minus gaudeant privilegio, *d. l. unie.* propterea nec Hospitalibus ad huc effectum obesse debet, quod suos habeant Rectores; quia ipsi tutoribus respondent, *l. orphanotrophos C. de Episc. & Cler.*
4. Imò omnia privilegia concessa Hospitalibus dicuntur concessa favore, & intro-

intuitu ipsorum pauperum, & eorum
infirmitatibus ut not. *Balin. l. omni in
primo. C. de Episcop. & Cler. ut non ipso-
rum administratores, nec ipsius met
Collegii ratio nulla fuerit habita, nisi
quatenus in ipsorum miserabilium pec-
sonarum commodum recedanderet, quo-
rum gratia, & ipsa Hospitalia fuerint
construenda, & ror privilegiis diuersis
temporibus ab Imperatoribus donata,
ut in d. l. vult. quæ quidem privilegia nõ
sunt cognoscenda, sed amplanda, ma-
xime in Cetera. Dñe Papæ ne dicatur Sū-
mus Pontifex quasi aulicoe dñe hunc
claudere se totius benignum velle pe-
bere, & miserabilibus personis misera-
tibus. omni gubernatoribus ad eam, ut
subleuentur vementibus quam iurant
Imperatores, dum eis tot privilegia gra-
tias, & praerogativas concesserint, &
causa Hospitalium eadem praerogativa
gaudeant iuxta terminos d. l. vult. C. quæ
Imperator inter pupill.*

Et cetera dici potest si verum amemus
quod quonies agitur de patrimonio
Hospitalium, quando vero agatur de pro-
prio ipsarum miserabilium personarum
patrimonio pupilli enim licet per eum
rem administrantur, ut per eum causa
agitur ex ipso enim Hospitalium pa-
trimonium o solum ipsæ miserabiles per-
sonae aduocant, & subleuantur cessante in
administratores, & in quibus suis
alij omni loci spe, & Principis in di-
gnatione l. si qua ad destinandum in fine
C. de Episcop. & Cler. tunc casum fuit, ut
Rectores iuxta facultatem Hospitalium
tot paupere salare dicant, ut illæ in-
gre tu pauperum alimetur, erogentur
dicta elem. quia conuig de Religio-
sionibus.

Facit quoque ut proprius accedam
pro hac opinione nam videmus quando
ubi agitur de pauperum favore, qui nõ
nisi miserabiles esse possint ex paup-
res 2. quæst. 1. ne quidquam h. aduersus ff.
de officio Procur. eorum appellatione
veniant Hospitalia, sit enim statuit Im-
perator in d. l. si qua ad destinandum h.
ubi autem C. de Episcop. & Cler.

Similiter facit nam Collegia enodæ
formæ, ac personas infibiles comprehen-
sas fortiter videmus, hinc est quando si
Collegia sint Clericorum Episcopos e-
rit Index, si Laicorum Latus erit quo-
que Index, Doctores omnes in antea
habita maxime Bartol. C. ne fili. pro pat.

latæ Socin. in cap. e. num. 13. extra de
foro competent. Franc. in rubric. de ap-
pell. num. 36. vnde ex qualitate perso-
narum foris considerandus erit, & si
miserabiles personae electionem habere
intendant, vel Ordinationem, ad eundem
viam, vel alteram, Hospitalia misera-
bilibus personis recte eligere possit, vi-
deri omnino dicendum.

Tandem pro complemento facit, nõ
si arbitrio Iudicis relinquuntur, quæ nam
dicuntur miserabiles personae, Legisti in
d. l. vult. C. quando Imperator inter pu-
pill. & vult Canonisti in cap. significan-
tibus de officio delegat. Menoch. de arbit-
rio Lud. lib. 2. centur. 1. casu 66. quis
non arbitraliter inter miserabiles perso-
nas connumerari Hospitalia, enim in ijs
nihil quod non sit miserabile suspiciat-
ur, ita ut totius mundi miseria recep-
tabile dici possint, quam tamen conclu-
sionem pro nunc restringendo ad illa
Hospitalia per Rectores adnotam am-
uolunt gubernantur, non tamen ad illa,
quæ in titulum beneficii conferuntur,
elem. quia contrarij de relig. domib. vel in
commendam cum scilicet clauisla quod
Commendatarius suos faciat si uolens pro-
videtur, vel hec licet alicui contra repe-
tiantur, Felix in l. de quart. m. 4. de præ-
scriptis in quæ potius nomine quam in
ipsa Hospitalia appellari possint, Rebuff.
in sua præst. de commend. m. 17. alia ene
facienda consideratio, circa fori præ-
dictionem, an de ipso fortan dici debet,
quod de Ecclesiis statutum reperitur,
gloss. in cap. 2. de decim.

S V M M A R I V M.

- 1 Si miserabiles sunt Officiales Regij.
- 2 Tribunal superius an sit com-
petens.
- 3 Vidua semper variare potest.
- 4 Viduarum privilegium, & ubi ex offi-
cio proceditur locum habet.
- 5 Vidua maiorem commoditatem habet pro-
sequendi in suum in propria patria,
quam alibi.
- 6 Actio contra eximentem carceratum da-
tur parti.
- 7 Vidua varianda potest adire Magnam
Curiam.
- 8 Electio non dicitur, ubi datur restrictio.
- 9 Officiales nequit deponeere officium ante
successionem aduentu.
- 10 Carceratus subleuari potest.

Et Affe-

- 11 *Affectum Tribunal per Viduam possit eligi.*
- 12 *Reform. iuribus per sunt carencis.*
- 13 *Sindicatores quam iurisdictionem habent in officiales.*
- 14 *Privilegiatum non trahit privilegium.*
- 15 *Accusati pluribus diversis iurisdictionibus, ubi trahitur dignior, ibi adhuc, & binc lites delinquentes cum Clericis per Ecclesiasticum puniuntur, & ludeat qui non est ratione communitatis officiorum.*
- 16 *Conveniens ratione cur ad idem Tribunal cause remittantur.*

ARGUMENTUM.

Miserabilis persona accusatis in Regia Audientia officialem, coram Sindicatores querulare etiam potest.

DECISIO XXXIX.

Ex Foll. 10. Constit. Regni Statuimus
num. 128.

Fic querelatus in Regia Audientia Principatus Civita, quidam officialis per viduam, eo quod occisores mariti aufugi fecit, & mercedibus i fuit quantum nonquid possit variare ipsa vidua, & querelare coram Sindicatores Electus ad iudicandum illam officialem in quo casu subsequentes Iurium Allegationis feri, Christus addit. In causa magnifici Ioannis Baptiste Sclaruli, praesupposito thurare, quod vidua ad eius querelam processit Regia Audientia possit variare, & petere causam remitti ad iudicatos Electos ad iudicandum eundem Magnificum Ioannem Baptista olim Capitulum Terrae Grifum, sequentibus fundamentis proba.

Primo praesupposito, quod Sindicatores, sur Iudices Regni, & vero competentes, pro gestis, & administratis in officio contra officialis, & quod ad eos sic regulariter remittendus officialis alibi conveniunt, l. 1. c. ad l. Int. repul. & in aut. ut ei si quo supra si necessitate, & l. 1. c. ult. derogatio. praesuppositio etiam, quod vidua possit variare dico quod facta variatione per viduam, sit facienda remissio.

Coucurrit enim multa requisita, & si dicatur, quod tempore quiete ex-

posita non erat ad huc in rerum natura, Tribunal iudicatorum quod modo eligitur, quia durabar affectum, sed superuenit, ex post facto; dico quod eodem illud Tribunal habeatur sur, ex causa de pretenso superuenientes sur pendente, secundum illud est iudicandum: & perinde habetur, ac si a principio fuisset l. si mandauero tibi, ut a Titio ff. mand. cum concord. in gloss. & ita concludunt omnes in cap. fin. ut lite pendente.

Miuime etiam dubitandum est posse viduam virute sui privilegii quocumque tempore variare, & causa apponenda, & existere in termino expeditionis, ut superius dixi.

Nec etiam quicquam facit, quod hic Magnificus Ioannes Baptista inquiratur de baractaria, quo casu, etiam circumscripta querela, & durante officio, potest conueniri, l. iudicem G. ad l. Int. repul. quia privilegium viduae non est actum a iure: ut tantummodo procedat eo, in casu ubi non posset procedi ex officio, vel ubi tantummodo interesse ipsius verteteretur, sed bene procedit in quocumque casu, tam ubi simpliciter posset, procedere ad solam querelam viduae, & sum tantummodo consideraretur interesse quam etiam si posset procedi ex officio, & alterius interesse verteretur, l. vult. G. quand. Imper. & consil. praeteris generaliter loquuntur, ergo generaliter debet iuristig. Id enim tacitum consideratur, nuncquid Iudex electus ex variatione sit alias competentes, ut dicitur Affili. hic, & esse competentes Iudices Sindicatores, tam ex Iuris Communis, quam Regi decisione nemo est, qui ne sciat.

Nec etiam negari poterit, maiorem commoditatem habere ipsam viduam, in prosequendo in ipsius coram Sindicatores, quam in Regia Audientia, quippe cum ibi sit in propria patria, ubi paratores habet testes, & probationes, & cum minoribus impensis, & incommodo; quae omnia non in continere commemoratur, per tex. in d. l. 1., curego dicemus & privilegium variandi non dari in isto casu; certe non video, Iudex qui eligitor est competens, & etiam Regis, maior comoditas concurrat tempus, quando variandi datur, adhuc durat Regia Audientia est, adita per ipsam viduam suo exposcente privilegio; modo variat, & ex causa; ergo omnimodo dicemus locum

cum esse remissioni; Imò rick scripto privilegio, O Litalis ad Syndicatos de iure remittitur, d. l. 1. C. ad leg. luth. rept.

- 6 Nec nouum est dari parti actiorem criminalem, contra eximenes carceratum, aut aliter, vi fugiat tractantem, *h. fi per alium §. in eum ff. ne quis cum qui in sua voce est vi ex. & si dñor actio*, datur & variato respectu illius actoris; alias privilegio suo defraudarent, & priuaretur vidua.

- 7 Conferi prædictis; nulli enim dubit esse debeat, quod est vidua possit variando à dicta Regia Audientia adire Magnam Curiam, cur ergo non possit adire Syndicatos; causam non video; eadem enim ratio in vtriusque melior; ergo idem ius statuendum est. Non enim dicitur electio; vbi datur restrinctio, *Bal. in l. 1. C. de fort.*

- 9 Nec obstat quod Officialis non debet deponere officium ante aduentum successoris, sed quod illum expectare debeat, *l. meminisse, de offi. procon.* Et idcirco si aliter factum fuerit, deponendus esset, & eligi liceret Syndicatos in fraudem videtur factam, vi sic habetur Tribunal dictorum Syndicorum, & sine actio inquisitio, & seru in gratioso, & lenner agar, & tandem effligat condignam poenam, quia dico quod verum est officium non debere deponere officium ante aduentum successoris, sed debere officium exereere, tamen si impeditur, & non possit non tenetur, *glos. in d. l. meminisse*, cum ergo dictus Magnus Ioannes Baptista reperitur carceratus, & sit impeditus exereere officium suum deposuit illud ante aduentum successoris, licet rei veritate, successor adnenerat pñhabito hoc, quod licet fuerit depositum officium, quid aliud restabat, quam quod eligeretur Syndicatos certe nihil.

- 10 Nec ad reddendam rationem occasio ne carcerationis, minus idoneus videtur debeat dictus Ioannes Baptista, vel aliquid forte diminuat de iuribus volentium querelare, quia imò potius grauior ipse Ioannes Baptista, quam volentes secum expediri, & que patet ad sensum.

- 11 Nec dicitur privilegium viduæ si dicatur affectu Tribunal Syndicatorum; quia videmus saepe videmus viduas causas de voluntas carcerum exposcente pri-

uilegio ad Regia Tribunalia inferiora, Baronum, & tamen certo sciunt Tribunalia illa per affectu rationem eligi, & quia prius carcerati tractantur, & id fieri gratia carceratorum.

- 12 Nec etiam nouum videri debet, carceratos posse, & debere gaudere reformacionibus factis de nouo ipsius exilistibus in carceribus, aut alijs, quæ quocumque modo possent commoditatem, vel incommoditatem adire, id enim expressè voluit, *Bart. in l. Dominatus ff. ad turp. conuergo*, & quæ ipsi carceratis exilistibus, de nouo fierent exendans ut etiam ad ipsos carceratos, sequitur quod Tribunal Syndicatorum possit carcerationem eorum extendere, etiam ad ipsum Magistrum Ioannem Baptistam carceratum, vi eligi possit, non enim eligitur Tribunal illud ex privilegio de nouo superueniente carceratione facta; sed ex privilegio, quod semper iuerit, & inest, unde factum est, quod tempore quo vidua eligere voluit per illud virtute suæ privilegij, illud sit, vel esse poterit. Concludo ergo omnino locum esse remissioni, alie enim dubitationes factæ fuerunt, & ideo alias allegationes feci, quæ sunt.

- 13 In causa Magnifici Ioannis Baptiste Semaruli alias scripti, ad præsens autem insurgit dubium, idcirco nouam resolutionem oportet querere. Concludebam enim ex privilegio viduæ variantes causas debere remitti ad Magnificos Syndicatos, non obstante quod dictum de quo inquiri fuerit deductum in Audientia, durante officio, & tempore, quo non erat erectum Tribunal ipsorum.

- 14 Syndicatorum. Quia licet verum sit, quod, ro tempore Syndicatorum non possit cognoscere; quia debeat officium, & propterea Syndicatos non poterit, nec actu, nec habitu habere iurisdictionem, sed bene ordinarius, qui actu, & habitu semper habet iurisdictionem, etiam durante officio, cognoscere, prout in Inquisit. Par. à Pat. in m. de offi. *finde. vers. pone quod vniuersitas. vers. fin. la. m. cum*, per dispositionem officij, & electionem Syndicatorum Tribunal ipsorum iure deducum fuerit, & simili in iure particulari, & non in regula, sequitur nulli debere esse dubium privilegio, & si iure singulari exposcente causa debere remitti, in alius autem officialibus, qui nullo privilegio exposcente petire.

tur remitti, utique doceri, & dñm. Pat. licet ex doctrina allegata non poterit procedere.

- 15 Nec tacitum, ut ad uocum responsum demus, remitti debet ad iustitiam viduam, sed etiam pro alia occasione facta per alium non privilegiatum, quoniam cum unicum sit delictum, & eodem contextu commissum, hinc in plures, nec nocera per Doctores in *numquam plura*, & *l. huius accusare de accusat.* & in alijs locis ordinarijs per D. coram eodem iudice tractanda est causa, ut ex text. in *indiviso causam decidentis*, in *l. qui de primis C. de accusat.* ubi clarè probatur, quod & si plura sint delicta ex uicis facta causam etiam decet eorundem iudice, quanto magis hoc procedit, ubi unum est delictum.

Ethoc etiam procedit in pluribus accusatis diuersis, & dispares iurisdictionis, non respectu proteccionis; sed respectu cõnexitatis iudicij, & tunc ubi tractatue dignior, trahentur, & alij secundum Bart. post Dynan. l. iuris peritos §. i. ff. de excus. tutor. Et in l. praprius C. de cadent observando C. de appellat. & sic si unus esset Clet eus, etiam laici committuntur ad Ecclesiasticum sine originale d. Ant. de Pro ueter in l. i. in fin. ff. quæstio si, & sequuntur DD. & per Polyn. in rubr. de appellat. Barbañ in l. i. §. si stipulata ff. de verb. oblig. in fin. Et in l. an prince. ff. de coll. ult. Alex. in l. nulli ff. de iud. Malles. in singular. 144. Alex. 151. in 1. lib. & consil. 120. lib. colu. 5. Bart. in l. fin. 3. col. ff. de coll. ult. dret. consil. 29. col. penult. in fin. Abb. consil. 33. col. 51. 2. lib. Bart. in l. de iure in fin. ff. de mun. & alios plures quos breuitatis causa non refero, Rationem enim cõnexitatis, & dependentiæ, ille qui non est Iudex efficitur Iudex secundum Inno. in cap. cum M. de consil. in fin. & alios ibi, & Polyn. in c. super literis de refer. in ver. an sua sit iurisdictio col. 1. Soccin. consil. 144. col. 2. Bart. in l. cum veris secundum primam lecturam C. de sentent. & inter vno iud. C. de in l. fin. C. si aduers.

- 16 Nec tantum ratione cõnexitatis procedit id, quod supra; sed etiam quando idem est delictum, ut per Maria. in c. propositis col. 7. vers. q. quarto de foro compet. id enim procedit primo ratione cõtinentiæ casus iuxta l. nulli de iudic. & consistit in hoc, quia agitur ex eodè delicto, & ita loquitur Iamali, sequentur diuersæ sententiæ absonum eam videtur,

quod super eadem re diuersæ sententiæ sequuntur ita gl. in l. i. ff. de qui readm. ca.

Est aduertendum, quod isto caso non est necessè, quod sententia, quo ad vñs præiudicet alteri, vel præiudicari possit, iuxta l. fundi & l. fundi ff. de except. sed satis est, quod possint fieri diuersæ sententiæ super eodem factum, & ita etiam dicit l. in d. nulli, col. 2. sunt per Regram Audienciam prouisum, quod causa in eadem remaneret, à quo decessero fuit appellatè à M. gna Curia, & per eadem fuit cõfirmatum dictum decretum, fuit appellatum ad S. R. Consilium, & ibi eadem decisa, quod causa remittatur ad eandem Mag. Cui. quod decreuit, quod causa remittatur ad Syndicatos, & cum carceratis, & hodie dicit 24. Nouèb. 1594. fuerunt præsentatæ prouisiones dictæ Mag. Cui. dictæ Reg. Audientiz, quod cõfiguraret carceratos in possessione Magnificorum Syndicorum, Atque fuit Nos. Bernadinus de Bufenis, Iudex Miles, quæ nota pro defensione officialium amittendum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Actor sequitur forum Rei.
- 2 Officialis Regius, tamquam privilegiatus, & nobis Curia. & Principis Legatus potest eligere eius consiliarios, & in eo agere.
- 3 Officialis Regius, quod sit privilegiatus perspicuit licet dum ipse non potest conueniri durante officio.
- 4 Nec potest conueniri, ut saltem Procuratorem mittat.
- 5 Privilegiatus, & etiam curialis trahit ad Curiam ipsam supremam aliam similiter privilegiatum.
- 6 Fori privilegium non solum habent curiales omnes. Adversarij, Procuratores, & Scriptori Curialis, sed omnes quousque Curiam sequuntur.
- 7 Legi & sic de Officiali specifice, non loquitur ad illam, tamen etiam extenditur.
- 8 Text. in l. vici. C. quando Imperator inter papali, & vici. Et si disponat in duobus casibus tantum à Senatu, tamen Pedanontiano amplificatur ad alios infinitos casus, ut fori electionem habent, prout extenditur etiam ad metretices.

ARGUMENTVM.

Officialis habet electionem fori
vti privilegiatus.

DECISIO XL.

Ex Viuio in addit. ad decis. 45. n. 7.

Liret Affor tenetur sequi forum rei litigando *cap. ex perennitia. 21. quasi. 1. cap. cum sit generale de foro compei. Et l. 3. C. de iurisdictione, anst. iudi. Et l. fin. C. ubi in rem actio exerceri debeat. Et Soc. in tract. falsitiarum in reg. 10. Bartholomæus de Capua in gloss. super verbo contumaciouibus rapitibus, & pragmatice Regi in consili. obfcuritate num. 3. Et 8. fol. part. 1. 37.*

Tamen ille officialis tanquam privilegiatus, & curialis, & nobis curie, & Principis ligatus, & obnoxius potest eligere eius consistorium, & in eo agere ratione electionis fori, vt est *text. in cap. Regni incipiens item quod si Clericus in maiorem, vel minoribus ordinibus.*

Et quod officialis privilegiatus quippe sic peripue liquet dum ipse non potest conuocare durante officio, *capit. prohibentur 2. quasi. 1. Et l. 2. ff. de iur. ius vocand. Et l. par. litterarum. ff. de iudic. Bari in l. 1. ad leg. 1. et. respund. Felyn. in capit. legitur, nu. 3. de maiori. obed. Et Caranp. in ritu 2. nou. 18.*

Quod quidem hactenus verum erat, vt rationab. licet etiam amplifiandum veniat loquum quoque obtinere; quod minime possit, rursus officialis ipse conuocari, vt saltem Procuratorem mitteret, vt per Bartan l. 2. §. si quis in iudicio ff. si quis caus.

In eo privilegiatus ipse, & sic Curialis etiam ad Curiam ipsam supremam, alium similiter privilegiatum, *sent. gl. in cap. Regni inchoante, item quod nullus privilegiatus.*

Secundo item adducor ad iustificandam preloptem venientem, ex *text. in cap. Regni incipiente, item quod omnes Curiales disponente, non solum omnes Curiales, Aduocatos, Procuratores, & Scriptores curialium sed etiam omnes, & quoscumque eorum sequentes habere fori electionem.*

Tertio potest similiter improbari eadem veritas hac palpabili ratione, nec licet leges allegare non loquatur, seu disponant sperricé de officiali, tamen ad illum etiam, extruducor, vt firmari terminis *Quintill. Mandos. in regula Garrellariz Apostolicarum reg. 5. de referu. num. 5.* vbi illam regulam loquuntur de criminalibus fori habere, concedit, atque comprehendere etiam officiales.

Nec mirum est quia *text. in l. vicio. C. quando Imperator inter pupill. Et ead.* dum dispoit solummodo in duobus casibus tamen illum amplifiar facit senatus Podemouenap. attestante *Thesaur. decis. 177.* in alijs casibus similibus idem procedere etiam in preteritis minus raris, & rariis fignis vrbis ad Ecclesiam, pauperibus semineantibus Ecclesiis leprosis, captiuis, marcatonibus, & Ereclis tanquam miserabilibus personis, prout exteoditur quoque ad mortuorum, vt ille iudem habent fori electionem, vt alias dicitur extat in *Sarr. Concil. Neapolitano attestante, D. de Exarch. in decis. 33.*

SUMMARIUM.

- 1.** Privilegium Leonis C. quando Imperator conpuit ratione miserationis, & non pauperum.
- 2.** Clausula generalis derogatoria, non sufficit ad derogandum privilegio Leonis C. quando Imperator inter pupill. Et ead.
- 3.** Iurisdictione Auditoris Camera cõceditur priuatiue, quo ad omnes alios Iudices.
- 4.** Vniuersalia, & geminata multum, vales ad delegandam voluntatem disponentes.
- 5.** Verba recipientis interpretationem à subiecta materia.
- 6.** Clausula quorum tenora habet vira specificæ, & individuali expressione.
- 7.** Verba vniuersalia, non sufficiunt materia stricta, & odiosa.
- 8.** Communitatis obtinent privilegium pupillorum.
- 9.** Exceptio, format regulam in contrarium.
- 10.** Pupillus non potest renunciare privilegio fori.

Pa.

- 10 *Pupillus quandoque amittit privilegium
auctoritatis Regis.*
11 *Defunctus potest donare res heredes.*
12 *Hæres tenetur habere ratum iudicium
defuncti.*
13 *Iudex causa preparata dicitur Iudex
causa preparata.*

ARGUMENTUM.

Miserabilis persona obligata in forma Camere, an debeat gaudere beneficio electionis fori.

DECISIO .XLI.

Ex discursu Robolterij Rotæ Auditoris impressi apud Marchelam, de Communifion. in tit. de Avocaz. Causarum par. 2. §. 2. d. n. 33. cum seq.

FVerat Rotæ coram Aud. Cam. vigore obligationis Cameralis vocatus pupillus extra suam Provinciam, & quâvis effectus nihilominus petebat in signatura Iustitiæ, ex privilegio l. unic. C. quand. Imperat. inter pupill. & vid. Avocaz. causam dictæ obligationis Cameralis à Curia, & communibus Iudicibus suæ Provincie, ex quo privilegium d. l. unic. competeret ipsis pupillis non ratione paupertatis, sed misericordie gratia propter illorum imbecillitatem, & fragilitatem quicquid enim vident, ignorant, & rebus suis præesse nesciunt, & gubernantur à tutoribus, & administratores, qui præsumunt in eorum officio delinquant, & siue sint pauperes, siue, diuites, miseri sunt, & gaudent privilegio d. l. unic. iuxta Azon. & Alben. lib. 2. aliter plurius sententiam, quam communem, & veram dicunt *Conarualia*, præst. quæst. cap. 6. nu. 2. versic. obinet, in hoc privilegium Menoch. de arbitrar. Iudic. lib. 2. casu 66. n. 3. Marc. Anton. Nat. confil. 599. nu. 3. Roland. à valle confil. 76. n. 45. in princ. quicquid idem dixerit confil. 20. volum. 2. nihilominus etiam stant humilissimi p. suppliciorum etiam de discussa in signatura Iustitiæ 13. Maji 1594. peroralis sententia, ut causæ executionis dictæ obligationis Cameralis cognoscatur in Tribun. Aud. Cam. & non in parilibus moti sunt Domini ex illius facultatibus, in quibus habetur, ut de omnibus obligationibus in forma

Camere, ubi vis locorum, & inter quasdamque personas factis, faciendis quibusdam ibi exceptis, solus cognoscat, & alij, quicumque Iudices in similibus causis nullatenus nulloque modo procedere possint inhibendo quibuscumque Iudicibus ne executionibus, & processibus præfatam obligationem de cetero ad instantiam cuiusvis persone committatis in iudicariis capitulorum, & quocumque privilegio quovis modo directæ, vel indirectæ se intramittere presumant, ac insuper derogando amplissime quibuscumque constitutionibus, & regulis de iure quæsitæ non tollendo privilegium quibuscumque quocumque communibus vniuersalibus Baronibus, &c. & alijs quibuscumque Sedis Apostolicæ mediate, vel immediate subiectis, & quibuscumque alijs etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Cardinalatus honore fulgentibus personis, ubi vis locorum eandem ibi pro quibuscumque causis concessis etiam si de illis specialiter specificæ, & expressæ mentio &c. ex quibusvis facultatibus, & derogationibus visum fuit pupillis fuisse comprehensos, & sufficienter derogatum dicto privilegio l. unic. C. quand. Imperat. inter pupill. & vid. namlicet Cyn. Bald. Ang. Fulgof. Paul. de Cass. & Saly. in d. l. unic. & Bart. in extramag. ad reprehend. in verb. non obstante, & plures alij etiam clausulas derogatorias generales non sufficere ad derogandum privilegio d. l. unic. in corpore iuris clauso, ex quo illud cederei de iure communi, & coniunctum communitati ipsorum pupillorum *gleff. Bal. Paul. de Cass. & alij in l. 2. de iudic. cum alijs per Crostent. de res. 16. de priuileg. alias 225. Anton. Galles. de oblig. Camer. in 2. par. tract. in 1. par. formul. oblig. Camer. q. 2. num. 6. pag. 54. item quando prout hic constat de mente Papæ ex clausulis amplissimis cum clausula quarum tenores iunc intrat opinio Alben. in d. l. unic. in fin. ubi adierit videlicet seruari contrarium, quod sufficienter clausulæ generales, & plura cumulat Rip. in terminis d. l. unica & in c. t. n. 54. & 55. de rescriptis. Ant. Gub. de reg. iur. conclus. 9. numer. 6. potest enim constare de mente disponētis, tamen ex clausulis positis in parte eæcut, quâ dispositum, Bal. in l. eam, quam numer. 56. hic autem tam ea verbis dispositivis, quam executivis, constat de mente Papæ, ut*

voluerit comprehendere in huiusmodi specie executionis obligationum Cameralium personas de iure communes; priuilegiatas. Nā hie & Ang. in *leg. testamenta omnis C. de testam. & Archin. consil. 102. col. 1. circa med. Dec. consil. 3. numer. 3. & consil. 150. post princip. & consil. 664. col. 1. Couar. in *litem. Alms mater. in par. c. §. fin. numer. 3. de sentent. excom. Riminal. l. un. de danat. §. 1. numer. 279. cum pluribus sequentibus. Rolan. à Valli consil. 48. numer. 2. h. 2. multiplex distinguant quando iurisdicatio conceditur alicui, an censetur concessa petitiuē, vel cumulariōe; presertim respectu ordinat. iurisdictionis in his tamen facultatibus exorsē concedit. R. Aud. Cam. hie iurisdicatio quoad executionem obligationum Cameralium petitiuē, quo ad omnes iudices & ex hac difficultate, vt post Jacob. Butr. animaduertit *Rumina. consil. 7. numer. 6. in 4. solum enim videndum est hie, an sit comprehensio pupilli, & derogatum illorum, priuilegio, & dicere fuisse comprehendit, & sufficienter derogatum primum ex eo, quod conceditur Audient Cam. illa species causarum executiones obligationum Cameralium, præter illam namque qualiterum vniuersale iurisdictione petitiuē quo ad alios, & in fortioribus terminis de iurisdictione vniuersaliter concessa laico in reliqua specie causarum quod in illa causis comprehendantur persone priuilegiatæ etiam, de iure communi, atque Diuino, prout sunt persone Ecclesiasticæ tenet Hofm. Bal. Zulo. & Abb. in c. ceterorum, n. 6. vers. ult. indicio illam pet. & post eū Butr. Arret. Barb. & Der. de iudic. & præterim Felyn. col. 2. n. 3. vers. dicit hie D. Andr. & in c. Ecclesia illa Maria in fin. 1. quæ. col. 29. nu. 63. & seq. vers. ult. non quoniam de causis. & in laico Domino fructu, vt cognoscat de causa fructu actiue, & passiuē iur. vassallos, & Ecclesiasticos, & quauis dignitate Ecclesiastica S. Mariae de consil. & in c. eorum de iudic. de iur. Inf in prælud. stud. col. 3. quæ. 2. n. 5. & 6. vers. an autem illa constitutio in statu de iur. in. vel public. reuocata in coram iudice laico, tenet Bal. Paul. de Cassir. Alex. Corn. Iaf. & alij & in l. testaments omnia, & in Leon. de vasa C. de testam. l. 3. in prælud. q. 1. m. 6. vers. ad præfata sex. hoc eisdem***

deducitur ex quam placitis chosolis vniuersalibus, & multipliciter geminatis non solum respectu personatum locorum, & quorumque priuilegiorum, & priuilegiatarum, sed etiam respectu causarum ipsorum priuilegiorum, que vniuersalitates, & geminatio multum valet ad degradandam voluntatem disponendis in materia odiosa, & exorbitanti d. h. h. 2. & ibi notator ad trebellia, & in l. Imperii de iurisd. omni. iud. cum alijs per Rom. consil. 271. v. 1. Socin. consil. 265. n. 4. & 5. in 2. Ant. Gabr. d. 2. vers. signis conclus. 4. Der. in l. vna. in 5. nob. C. de error. & alibi M. Ad. in reg. 33. de seq. per fist. q. 1. c. n. 4. & circa ex, que requirunt specialem, & expressam mentionem Priuilegij. in tractatu quando literæ Apostol. noceant patris in 4. ampliat, & in rap. postulat. col. 4. vers. declar. præfata de rescript. cū alijs per Rot. decif. 321. alias ac etiam circa priuilegia omnia cum huiusmodi dictiones quorūcūque in similes sunt collectiue, & comprehenduntur omnia simulata nea Butr. in l. hoc articulo n. 3. & 6. d. h. h. d. in fin. & in l. sita vto §. si sita de leg. Felyn. in rap. in iustia 38. consil. de rescript. cum alijs per Lavoir. de iur. patr. lib. 2. par. 3. quæ. 9. art. 2. & 34. n. 369. & 377. Paris. consil. 27. n. 2. m. 1. Rot. diuers. decif. 58. n. 17. 28. & 19. part. 2. vbi post Der. Ayn. & alios idem patet etiam si in vno sit maiore ratio, quam in alio presertim, vbi non adest restrictio, alioque quandoque restituitur ad paria, vel similia Rom. consil. 321. v. 1. vbi bona additio Crescent. decif. 32. Mandosi in reg. 27. quæ. 5. n. 5. & tanto magis cum hie audiet non solum vniuersalitas, & geminatio assu marocia affirmet. Oler. & alij per Der. consil. 3. n. 4. & seq. & consil. 640. n. 9. Mand. in reg. 27. q. 4. n. 3. cum seq. & in reg. 34. q. 88. n. 2. & seq. & comprehendit, maior, & extra ordinaria, ac insolita Paul. de Cassir. consil. 170. v. 1. pro cluso contra scrip. col. fin. lib. 2. Ayn. consil. 309. n. 6. & multo magis cum subiecta materia de qua agitur comprehendit has personas de iure communi priuilegiatas, vt dictū fuit, & vbi rescripti interpretacionem d. subiecta materia l. si vno in prin. & ibi glo. glo. col. alijs per Der. in l. non vult. h. in r. n. 8. de reg. iur. & multo ēē magis cū hoc sit facta expressa mentio de quibusvis priuilegiatis, & de priuilegiis, ex quibusvis causis concessis, & sic de re, de qua agitur salte in genere quo

quo casu Cyn. & alij in *dist. leg. unie.* admittunt quod clausula non obstat derogat dicto privilegio, & hoc nullum habet difficultati em, ex quo hic post praemissa sequitur clausula quorum tenores, quia de stylo Curiae habet vim specificam, & induit capaxitatem *Bart. cons. 2. Cassad. super reg. decis. 38. & interminia prius est decis. Peregr. Feb. 27. incipiens in vna Leoniden. coram Put. & plura cumula Rip. in d. cap. 1. nu. 54. & 55. de rescript. Ant. Gabr. de reg. iur. cons. 9. nu. 7. quantum in materia stricta, & odiosa, quoad non sufficiant verba uniuersalia, et dicatur satis fuisse de aliquo in genere cogitatum, *l. fide catera, & ibi notator C. de transact. Senen. cons. 22. num. 15. am 2. causa id non procedit, ubi concurrunt, tot, & tanta, de quibus supra, nec proceđu quando saluatione rectil seimones, verba sunt adeo clara, quod res de qua agitur probabiliter non potest elici dubia, Bald. in d. l. si de certa col. 2. in fin. & ibi Angel. Paul. de Ceter. Alex. Iason. & ceteri C. de transact. v. orn. consil. 139. col. fin. vers. nec obstat col. 2. Ansell. decis. 285. n. 7. Rota divers. decis. 54. nu. 1.**

Hoc etiam, & tertio ostenditur, quia nedum sunt cogitatum in genere de matris, et, de qua agitur hoc est de quibusvis privilegiatis, & privilegijs ex quibusvis causis concessis, quorum tenores &c. sed etiam in specie de pupillis viduis, & miserabilibus personis, quia expressè dicitur de vniuersitatibus, & emmunitatibus, in quibus sunt pupilli viduae pauperes, & aliae personae miserabiles, & reguntur, & gubernantur per administratores plurimumque annales, & equiparantur per modum regule ipsius pupillis, *l. respública, C. de quibus causis maioris, & bene per Corn. consil. 124. nu. 4. volum. 1. Socin. consil. 66. num. 3. & seq. nu. 4. Alciat. consil. 167. & 227. cum pluribus alijs per Rol. & Vall. consil. 66. num. 2. & seq. Spera. Odd. de regit. in integr. quasi 6. arit. num. 3. & seq. & videtur dictae communitates privilegij pupillorum, & viduarum, *l. si communem quemadmodum seruantes amittantur, cum alijs per Alexand. consil. 221. numer. 15. 16. & 17. in 4. vbi bene addit. Felyn. in c. 1. de rescript. Iason. in l. si emancipati, numer. 5. cum pluribus sequen. C. de collat. Gregem. decis. 206. alius 9. de residuat.**

& saltem de varijs circumstantijs iudex cuius iudicio hoc relinquatur *Admoe. de arbit. iud. casu 66. lib. 2.* potest arbitrari, quod multae ex his communitatibus, & vniuersitatibus, sunt miserabiles, aut illis similes, & cum dictae communitates, & vniuersitates sint expressè, & vniuersaliter comprehensae in his facultatibus, & amplius derogatum eorum privilegijs satis ex hoc apparet, quod est facta mentio de ipsa miserabilitate, & misit eadem, aut maior ratio ad effectum derogationis privilegiorum pupillorum, vi intret opinio Cyn. & aliorum in *dist. leg. vni. Colder. consil. 51. circa med. de privileg. Rip. in dist. caput. 1. numer. 55. de rescript.*

Sunt etiam exempti dumtaxat duo casus ab illa vniuersali iurisdictione executionis obligationum cameralium, quae exceptio si fiat regulam in contrarium concurrant praeterea tot, & tanta, vi clarè dicatur consistere de mente Papae ad effectum, de quo agitur late *Roman. consil. 436. & 498. per totum, Cassad. decis. 1. de procurator. & cum Papa possit fingere, & habere pro expresse, & id quod in individuos erat extendendum; & illud habet vim singularis, & induit derogationis *Bart. consil. 2. Cassad. super reg. decis. 38. cum alijs per Gabr. de causis consil. 5.* esset minus restringere potestatem Papae, si cum his amplissimis clausulis, non posset derogare privilegij in corpore iuris clausis *Federic. de Sen. consil. 47. & plures alijs per Rip. in d. cap. 1. numer. 55. de rescript. ex his igitur constat nihil obstat, Cyn. Bald. & alios in d. l. vna Bart. & Gregem. supra citatis; vltra quod Gregem. loquitur in paupere, & privilegio dato magno Magistro in fauore publico, & ratione personae. Hic vero est data vniuersalis iurisdictione totius huiusmodi speciei causarum ratione qualitatis, & naturae causarum, qui casus multum inter se differunt, ex subiecta materia, & alijs per Angel. in l. testamenta omnia C. de testam. Arch. consil. 102. col. 2. & alijs supra citatis, & non fuerat in genere, nec in specie cogitatum de hominibus miserabilibus personarum, pauperum.**

Non obstat, quod in casu isto pupillus non obligauerit se in forma Camerae, & cum non fuerit conceptus

judicium vivente patre pupillos heres
est conuocandus, nō in foro patris, sed
in iūro, i. heres absens; *l. i. q. q. Rata & ibi
Nas. d. iud.* cum alijs per *Consar. praeli.*
quæst. 1. §. nam 3. in fin. vers. tertia con-
clus. & nu. 5. Gals. de obliq. Cam. par. 2.
& q. 2. fol. 35. tam plurib. frequenter. &
num. 1. & alibi.

Nec obstat, quod Pupilius inter sit hæ-
res parius, qui contraxit; & obligatus
in forma Cuius, & nec potest pupilius
reuocari & deinde principio, ut uisus
est, *conf. 390. m. 15. in hris.* Nam respon-
deat, quod licet pupilius uisus possit re-
uocari deinde principio, tunc, quandoq;
tamē sui horitate legis illud amari uo-
letur, quando his capiti cum defuncto,
Paul. de Coge in d. si quis Roma de iud.
cum alijs per *Couarr. & Galley.* supra-
dictum, & id quando uis est capem-
tus etiam cum defuncto, non ipse defun-
ctus expressis obligauit, & submissis se,
& suos hæredes iurisdictioni A. C. quæ illi
duo casus equiparantur ad effectum, de
quo saltem agitur in pupilli laico, ut in
termius tenet *Cagnol. lib. 1. m. 2. 1. m. 1.*
quæ d. iurif. omni. iud. Galley. d. par. 2.
om. d. 2. m. 5. in fin. m. 2.

Nam cum Defunctus possit nē diem obligare, sed etiam expensā donatione res heredes, & de illius rebus disponere, & has tenetur habere iacum factum defuncti, vult esse illius haes, l. *iura morte* C. di rri vnaui. *Alexia*, m. l. *heredis firmo* de leg. §. *vlt.* 173. nu. 4. ibi addit. q. *Ant Gabr.* de reg. iur. 10819. 21. m. *primp.* de virtut dicit compositio fidei transitoria ad heredem, vt post alios late conculat *Gail* d. num. 38. natura, & qualitas dicte obligationis trahunt ad personas privilegiatas, non autem persona trahit ad se contractus, vel causas, vt inquit *Bal.* in rap. 1. col. 2. de contrahendis fin. apud pares, & tu pupillo test. §. *inf.* §. 3. num. 7. ante fin. cum alijs peti §. *fson.* in praelud. quæst. 1. nu. 6. vers. ad preffili. add. & id faciunt qui de natura cause dicūt *Paut* di Castr. Corn. & alijs in l. §. testamentaria omnia, & in l. *consuetudinalia* C. di tyssim. qua taci magis procedunt in casu isto in quo totū huius privilegium pupillo iocidit, sed limitat ut, de minutis tantum in causa executiois obligationis Cameraris, vt dicunt *Roman.* & alijs per *Gallies* in 2. par. formula quæst. 1. mu. 3. pag. 5. t. quæ limitatio seu diminutio privilegii con-

tinet longe minus praeiudicium quam
abrogatio, vel derogatio *Franch. &*
alii in cap. si duobus, vers. quid autem si
laicus, & in cap. si dilectus col. 2. vers. 7.
quoniam de appellat. Pelym. n. 1. quoniam
n. 11. de consuetud. Non obstat, quod non
constat in actis huiusmodi populum esse
heredem patris.

11 Näm hæc pœnitentia ad A. C. qui cū sit iudex executionis obligatus Cameralis, & sic caute preparatus est iudex etiam causæ preparatus, & debet iupremis videri, an sit heres, vel ne, vt per Galfr. supra citato num. 40.

SVMMARIVM.

- 1 *Sindicatores sunt officiales Regij.*
- 2 *Tribunal Superiorem an sit compo-*
sensum.
- 3 *Vidua semper variare potest.*
- 4 *Viduarum privilegium, etiam ubi ex of-*
ficio proceditur locum habent.
- 5 *Vidua maior em emendatorem habet pro-*
figuendi ius suum, in propria Patria,
quam alibi.
- 6 *Alitio contra incriminatum carceratum dar-*
tur pars.
- 7 *Vidua variando potest adire magnam*
Curiam.
- 8 *Ecclesie non dicitur ubi datur iurisdic-*
tiō.
- 9 *Officiale nequit deponere officium ante*
successionis adiuvum.
- 10 *Curia si findari potest.*
- 11 *Affectatum Tribunal per viduam potest*
ligeri.
- 12 *Reformationis proficiunt carceratis.*
- 13 *Sindicatores quum iurisdictionem ha-*
bent in Officiis.
- 14 *Privilegiatus non trahit privilegia.*
- 15 *Ausoni plures habere iurisdictionis,*
ubi trahatur dignior, ibi alij, &
hinc laici distinguuntur cum Christo per
Ecclesiasticum puniuntur, & iudex,
qui non isti rationi innoxentati of-
ficiatur.
- 16 *Conventus rationis cur ad idem Tribu-*
nal iuxta remittatur.

ARGUMENTVM.

An miserabilis persona accusans
in Regia Audientia officialem.
coram Syndicatoribus querula-
re possit,

DE.

DECISIO XLII.

Ex Folice. in consue. statuimus n. 128.

Fit querulus in Regia Audientia Principatus cuncta, Quodam officialis per viduam eo quod decifores mariti an fugi fecerint Canceibus; fuit querulum, numquid possit variare ipsa vidua, & qui tollere coram Syndicatoribus Electos ad indicandum illam officiali in quo casu subsequentes iurim allegari iones feci, Christus adit. In causa Magnifici Io. Baptista Sellaruli; per supposito thesauri, quod vidua ad eum querelam processit Regia Audientia possit variare, & petere causam remitti ad Syndicatoribus Electos ad indicandum eundem Joannem Baptista, olim Capitanum Terzi Cassoni, sequentibus fundamentis proba.

Primo per supposito, quod Syndicatoribus lms Iudices Regni, & vreo competentes, pro gessis, & administratis in officio contra officialis; & quod ad eos sit regulariter remittendus officialis alibi conueniens *l. c. ad l. l. repetund. Et in aut. et in ff. quo supra §. necessitate, Et l. c. G. ubi de ratio*. Per supposito etiam, quod vidua possit variare; dico quod facta variatione pete viduam sic faciendam remissio.

Conueniunt enim omnia requisita, & si dicatur, quod tempore querelae expostae, non erat adhuc in rerum natura, Tribunal syndicatorum, quod modo eligitur, quia durabat officium, sed superueniens, ex post facto; dico quod cum istud Tribunal habeat Ius, ex causa de preterito superueniens hinc pendente, secundum illud est iudicandum; & penitus habetur, ac si d. principio fuisset, *l. si mandauerit tibi, et d. iuno ff. mand. cum concord. in gloss. Et ita concludum omnes in cap. fin. vi lue pendente*.

Minus etiam dubitandum est posse viduam virtute sui privilegij quocumque tempore, variare etiam causa appunctata, & existente in termino expeditionis, vt superius dixi.

Nec etiam quicquam facit, quod hic Magnificus Joannes Baptista inquitator de baractaria, quo casu, etiam circumscripta querela, & durante officio poterat conueniri, *l. submiss. C. ad l. l. l. l. repetunt*, quia privilegium viduae non

est arctatum à Iure; vt tantummodo procedat eo, in casu ubi non possit procedi ex officio, vii ubi tantummodo inter se ipsius verteretur; sed bene procedit in quocumque casu, tam ubi simpliciter posset, procedere ad solam querelam viduae, & sumo, tantummodo consideraret interesse, quam etiam si posset procedi ex officio, & ulterius inter esse verteretur, *l. vnde. C. quando impetret, & consilia, praesent. in neraliter*, loquuntur, ergo generaliter debent intelligi. Id enim tantum consideratur, numquid Index electus ex variatione sic alius competens, vt dicitur *Affidit. hic*, & esse competentes Iudices syndicatorum est, am ex iuris communis, quam Regni decisione, nemo est, qui nesciat.

Nec etiam negari poterit, maiorem communis, quam Regni decisione, ne in prosequendo ius ipsius, coram syndicatoribus, quam in Regia Audientia quippe cum ibi sit in propria patria, ubi paratior habet testes, & probationes, & cum minoribus impensis, & inco modo; quae omnia non in concione commemorantur per *lex. in d. l. l. l.* cur ergo dicemus privilegium variandi non dari in isto casu certe non video, Iudex qui eligitur est competens, & etiam Regius, maior commoditas contentit tempus quo ius variandi datur adhuc durat Regia Audientia est adna pet ipsam viduam suo exposcente privilegio; modo variat, & ex causa, ergo omni modo dicimus locum esse remissioni. Imò circumscripto privilegio, officialis ad syndicatorum de Iure remittitur, *d. l. c. ad leg. l. l. l. repet.*

Nec novum est dari parti actionem, criminalem, contra eximentis & ceteratum, aut aliter, vt fugiat reatum *l. si per alium §. in eum ff. ne quis cum qui in ius voca. est ex ext.* & si datur actio, datur, & variatio respectu illius actoris, alias privilegio suo defraudatur, & peruatetur vidua.

Conferre praedictis; nulli enim dubium esse debeat, quod vidua posset variando à dicta Regia Audientia adire Magi. Cur, cur ideo non possit adire Syndicatoribus; causam non video in eadem enim ratio in vtriusque militat, ergo idem Ius solum est. Non enim dicitur electio; ubi datur restrictio *Bald. in l. i. in fin. C. de iur.*

Nec obstat, quod officialis non debet de.

debet deponere officium ante aduentum successoris. Sed quod illud expectare debeas *leg. memento ff. de offic. proc.* Et ideo si aliter factum fuerit, deponendo officium, & eligi faciendo iudicatos in fraudem videamus factum, ut sic habeatur tribunal dictorum Syndicatorum, & fauori dicto inquisito, & se eum gratiosè, & leniter agat, & tandem effugiat condignam penam: quia dico, quod verum est officialem non debere deponere officium ante aduentum successoris, sed debere officium exercere, tamen si impeditus, & non posset non, tenetur *glaf. in d. l. memento*, cum ergo dictus Magnus Ioannes Baptista reperiatur carceratus, & sic impeditus exercere officium, licet deposuit illud, ante aduentum successoris, licet res veritate strictis adueniat, præhabito hoc, quod licet fuerit depositum officium quid aliud restabat, quam quod eligeretur Syndicatorum esse nihil.

10 Nec ad reddendam rationem occasio ne carceratus minus idoneus videtur debeat dictus Ioannes Baptista, vel aliquid forte diminutus de iuribus volentium querulæ: quia in eo potius grauatur ipse Ioannes Baptista, quam volentes se eum expedit, idque patet ad sensum.

11 Nec impediri privilegium viduarum si dicatur affectum tribunal Syndicatorum, quia videmus sæpe viduas causas denotatas earum exposcente privilegio ad tribuna Regia Inferiora Baronum, & tamen eorum leuius tribuna illa per affectum eligi, & quia proclivius carcerati tractantur, & id fieri gratia carceratorum.

12 Nec etiam nouum videri debet, carceratos posse, & debere gaudere reformationibus factis de nouo ipsos ex sententiis in carceribus, aut alijs, quæ quomodo possent commoditatem, vel incommoditatem afferre, id enim expresse voluit *Bart. in l. demitimus ff. ad Turpi.* cum ergo, ea quæ ipsi carceratis ex illis rebus de nouo fierent extenduntur etiam ad ipsos carceratos, sequitur quod tribunal Syndicatorum post carcerationem creditur extendit, etiam ad ipsum Ioannem Baptistam carceratum, ut eligi possit, non enim eligitur tribunal illud ex privilegio de nouo superueniente carceratione facta: sed ex privilegio, quod semper inerat, & inest, unde factum est, quod tempore quo

vidua eligere voluerit, illud virtute sui privilegii alio sit, vel esse poterit. Concludo ergo omnino locum esse emissioni, aliarum eorum dubitationes factas fuisse, & ideo alias allegationes seculæ sine.

13 In causa Magnifici Ioannis Baptiste Sellarum, alias se ipsi ad præsentem inquisitum dubium, ideo nouam resolutionem oportet querere. Concludebam, enim ex privilegio viduarum, variantes causas debere remitti ad Magnificos Syndicatorum non obstante, quod delictum de quo inquisitum fuerit deducitur in Audientiam dñæ officio, & tempore quod non erat creditum Tribunal ipsorum.

14 Syndicatorum, quia licet verum sit, quod eo tempore Syndicatorum non possent cognoscere, quia durabat officium, & propterea Syndicatorum non potest ante actum, nec haberi habere iurisdictionem, sed bene ordinarius, qui actum & habitu semper habet iurisdictionem, eius duratur officio cognosceret, prout ita loquitur *Par. d. Put. in tit. de offic. Syndicorum, vers. prout quod conuenerit versus fin.* tamen cum per depositionem officii, & electionem Syndicatorum tribunal ipsorum in esse deductum fuerit, & firmus in iure particulari, & non in regula, sequitur nulli debere esse dubium privilegio, & sic iure singulari exposcente causam debere remitti, in alijs autem officialibus, qui nullo privilegio exposcente petere remitti, vique docet, & dictum *Par.* licet ex doctrina allegata non probetur procederet.

15 Nec tantum, ut non iam responsum domus dimittit debeat ad instantiam viduarum, sed etiam pro alia occasione facta per alium, non privilegium, quoque cum vnicum sit delictum, & eodem contextu commissum, licet in plures, per notatam per *DD. in l. nunquam plura de pñ. i. & l. hoc accusare de accusat.* & in alijs locis ordinarijs per *DD.* coram eodem Iudice tractanda est causa, ut ex text. in individuo causam decidendi in *l. qui de crimine C. de accusat.* ubi etiam probatur, quod & si plura sint delicta ex vno facto causam tractari debet coram eo Iudice, quanto magis hoc procedit, ubi vnicum est delictum.

Et hoc etiam procedit in pluribus accusatis diuersis, & diuersis iurisdictionis, non respectu prorogationis, sed respectu prorogationis, sed respectu conexitatis iudicij, & tunc ubi trahitur dignior

gnior trahentur, & alij secundum *Barb.* post *Dyn.* in l. i. iura pirata §. i. ff. de excoisat. inter. & in l. practemus, & eadem abstruendo *Gode appell.* & sic si vnus esset Clericus, etiam laici remittentur ad Ecclesiasticum fuit dictum originale *Ant. de Batauer.* in l. 1. in fin. ff. qua finis apertis. & siquuntur *DD.* & per *Fylm.* in rubr. de appell. *Barba* in l. 1. §. si supulat ff. de verb. oblig. in fin. & in l. 1. in princip. ff. eodem tit. *Alix.* in l. nulli ff. de iudic. *Maibef.* in singul. 144. *Alix.* consil. 151. in 2. lib. & consil. 1204 lib. eolum. 3. *Barb.* in l. fin. 3. col. ff. de collat. illis. *Arch.* consil. 19. col. p. m. in fin. *Abb.* consil. 33. col. 5. 2. lib. *Barb.* in l. di iura in fin. ff. de manu. & alios plures, quos breuiteris causa obo refiro. Ratione enim conuenientis, & dependentis, dicitur quod non est Iudex effectus Iudex secundum *Innoc.* in capitul. cum de consil. in fin. & alios ibi & *Fylm.* in 109. super littera de rescript. in vltis. An sit sua iurisdiclio, col. 1. *Joann.* consil. 243. eolum. 2. *Barb.* in l. ium reg. secundum primam litteram, C. de finit. & inter omni. iud. *Cassens.* in l. fin. C. si auerf.

- 16 Nec tantu ratione conuenticis procedit id, quod supra sed etiam quando rōe esset delictum, vt per *Maria* in 109. proposuisti col. 7. vltis. 9. quero de foro compet. id enim eo procedit primo ratio ne continetur e causa iuxta l. nulli iudic. & consistit in hoc, quia agitur ex eo dē delicto, & ita loquitur l. nulli sequitur diuerse sententię absonum enim videtur, quod super eadem re diuerse sententię sequantur ita *glos.* in l. 1. ff. di qui re adu. cu. 12.

Et est aduertendum quod isto casu non est necessē, quod sententia: quo ad voam pradiocet alteri, vel pradiocari possit iuxta l. fundi, & l. fundum ff. di iur. i. sed satis est quod possint ferri di uerse sententię super eodem facto, & ita etiam dicit *Lafos.* in d. l. nulli §. l. 2. fuit per *R. glam* *Avdiennam* prouisum, quod causa in eadem remaneret a quo decreto fuit appellatum a Magna Curia, & per eadem fuit confirmatum dictum decretum, fuit appellatū ad S. R. Consiliū, & ibi tandem decisum, quod causa remitteretur ad eandem Magnam Curiam, quod decreuit quod causa remittatur ad iudicatos vna cum Carceratis, & hodie die 24. Nouembris 1594. fuerunt presentate prouisiones dicte

Magna Curie dicte Reg. Audie n. quod consignaret carceratos in posse thesauri Magnificorum iudicatorum Attuarij fuit Norarius Berardinus de Buleijs, Index Molis, qm nota pro dese olione, vff. iudicium amcorum.

S V M M A R I V M.

1. Spurij non gaudens fori iurisdictione, & amplius n. 4. sed contrarium n. 6
2. Spurij nique amabiles apud Deum, nique apud homines honorabiles.
3. Spurij non intrat in Empedictu pro se, & filijs.
4. Bastardi non sunt Nobiles.
5. Argumentum de maioris ad minus, valet in materia legitimisationis.
6. Legitimatione videtur imitari iuramentum.
7. Potestas delegati legitimandi non potest extendi.
8. Vxorij duas simul haberi ista peccatum.
9. Legitimatione vna cum alij legitimus naturalibus admittitur equaliter ad successionem honorum.
10. Legitimatione facit cessare nomen spurij.

A R G V M E N T V M.

Pupilli Spurij An comprehendantur sub dispositione l. vñ C. quando Imperat. inter pupil. & vid.

D E C I S I O XLIII.

Ex Marchesio, de Commissis. de Assocat. caus. part. 2. §. 2. d. 20. et 21.

1. Sed exhorris aliud dubium potest an sub tali privilegio ipsej comprehendantur, vñ etiam illegitimi, & pro parte negatus dicebatur legem de filijs loquentem r. probatos non continere sicut soni isti spurij, *Bald.* in l. generaliter, & in §. cum iuram maximē suo n. 1. C. de incest. n. 1. *Torquell.* de nobilitate l. 1. §. 1. *Bald.* in 1. sp. qua in Ecclesiis n. 10. & 43. de consil. eo quia nec apud Deum amabiles, nec apud homines honorabiles sunt, 109. si gens §. 6. distat. & ob id excluduntur a privilegijs Principum, quia illos de tali abominosa prote cogitare minime praeferendum venit, *Arg.* in d. S. cum autem n. 7. *Manzer.* di.

dicitur de sterio natus spurius de concubina à sporeia incontinente. Notus ex adultera, qui quasi videtur filius, & uox est ob id illegimus repellitur ab Ecclesia iudicium susceptione sacrorum sap. cum in cunctis de ideli. Innoce. in c. nifi cum prudens num. 20. de rursus, ubi Bald. vers. nota litterari, dicens sopro riorum nomine tanquam generale omnes eapere. Nec facie si dicitur etiam ranooc gratis, & imbecillitate tale privilegium, ex naturali equitate omnibus concessum & sic vi generale etiam spurios comprehendere, unde sicut alius tur cum alius etiam cum illis frui debent privilegio per hunc quia sicut non comprehendit viduam inhonestem, sed solum.

- 3 honestam, ut dixi in emphiteosi pro se, & alijs spuris uouitur, ita neque in hoc latet *Traqu. in l. si unquam verbusus*.
- 4 *ceperint, in l. q. quilibet à multis excludit C. de rursus. donat.* Immo quod plus est idem si fuerint legitimati totum habere secundum Bald. in d. §. cum autem non dicendum est eo, quia semper remanet macula, *Hier. Gabr. cons. 53. num. 3. & siq. vol. 2. Cordub. de priuat. obitu. fin. num. 76. subdem Bald. in c. immatut col. fin. vers. per boi de elisi.* quod bastardi non sunt uobiles, nec de digno nobilitate, quia non deciduntur ab aliquo fonte, qui sigenobis, sed de sanguine purificatio, quibus *Bar. in l. si qui proempti. n. 29. ff. de usufructu. contrariis affectat.* & quod gra deat prefato privilegio, quia militat ea dem miserabilis ratio in legitimato, quod precipue D.D. in hoc consid. tant, cum in omnibus sit legitimo similis, *Gabr. consil. 21. numer. 26. vol. 1. & sequitur Rota diuersi de cons. 367. num. 3. & 13. part.* Secundæ huic opinioni assentiendum, magis de iure ceulso moneturque pluribus rationibus, & auctoritatibus, & primo si tales ex privilegio, & legitimatioe ad id. quod plus est habitati sunt, puta ad *Ezechiasen*, dignitates actus spirituales. Nam in materia legitimatiois optimum est argumentum de maiori ad minus, *Abb. in d. cap. per uenerabilem num. 7. C. de filiis. & in l. ex facto num. 3. ubi Bald. & Alex. consil. 188. num. 17. vol. 5. Abb. in d. cap. per uenerabilem num. 3. qui filij sunt legitimi Cast. in l. si filij hoc §. patronum numer. 6. & 7. C. de in uis. de consuetud. familiarum.* vi me legitimi, & naturales, *Alexan. d. consil. 12. numer. 11. vol. 1. Traque. in l. si unquam num. 67. vers. si sepe in C. de re uoc. donat.* ita patet in hoc privilegio alias sequeretia absurdum, quod nulla daretur differentia inter spurium, & hunc legitimatum Principis auctoritate mutatum, & omnibus multis que per D.D. in hoc

uilegium oblaquendum habitatus etia dicebatur, quia qui omne dicit mod excludit *l. d. procur. C. de mand. l. si pluribus l. finus §. fin. ubi Bart. ff. de legat. 1. Alex. consil. 177. per tot. vol. 5.* ea namque legitimatio, vel privilegium à Principe concessum ex eius auctoritate impetitur omne maculam uacuitatis tollit, & abstergit, ut intermisit *Bald. in l. non ita diuus num. 2. ff. de adop. etiam ex tunc communi insungit, ut per Bald. in l. item La pulit num. 5. vers. & nota quod in privilegio. ff. de reuoc. donatione. Bart. in l. nulla n. 1. vers. Ditus tenet ultimam. ff. de leg. 1. C. de reuoc. h. b. io. Dec. consil. 164. n. 4. h. c. d. legat. pontifex legitimatus neque tabelliones creando non possit extendi. Ratio est quia suprema requiritur auctoritas, *etiam in l. uen. P. abbatis numer. 4. de fil. an. Bar. in c. 1. col. 5. vers. admodum nota,* quod uox potest de officio deleg. & id quia sunt contra uarietas, & mutatum de non legitimo legitimum facere, & de iustitia bone famæ, & sic uox uo de *Bal. in c. ex transmissis col. 2. vers. u. textu ubi de rursus. ipsemet, uen. bastardos etia legitimis quasi institutos legitimatos, & à iure statum est, quod filij in contumacia genti uobis sicut uox legitimi, nisi in iure uox uox matrimonialia, instituta, cum aliquo doris contractu, & per matrimonium uobis iurij & possunt legitimi, que non sunt naturalis, nec legitimi, sed contra naturam nati. Vltimus duas habere uxores simul est peccatum contra naturam etia in l. uariis & à Deo creatas scriptum sit, erunt duo in carne una.**

- 12 Rursus si legitimatus una cum alijs legitimis, & naturalibus, æqualiter ad successionem bonorum paternorum admittitur, & alijs deficientibus solus agnatus excludit udo succedere *Bart. in l. cum agnati num. 7. C. de filiis. & in l. ex facto num. 3. ubi Bald. & Alex. consil. 188. num. 17. vol. 5. Abb. in d. cap. per uenerabilem num. 3. qui filij sunt legitimi Cast. in l. si filij hoc §. patronum numer. 6. & 7. C. de in uis. de consuetud. familiarum.* vi me legitimi, & naturales, *Alexan. d. consil. 12. numer. 11. vol. 1. Traque. in l. si unquam num. 67. vers. si sepe in C. de re uoc. donat.* ita patet in hoc privilegio alias sequeretia absurdum, quod nulla daretur differentia inter spurium, & hunc legitimatum Principis auctoritate mutatum, & omnibus multis que per D.D. in hoc

hoc articulo dicuntur hæc mihi tutior,
& communior videtur sententia.

2. Quamvis legitimatio, adeo (suri) nomen cessare faciat, quod talis amplius di-
ci nequeat. *l. imperialis. §. itaque ubi Bal. & Salyer. C. de nupt. ubi id ex pñcio 10*
emphiteus succedere potest etiã patri
Bald. in l. 2. n. 5. C. de iur. emphit. Rationes
quia stipulatus vri libera persona alio in
cuius fauorem stipulatio cõscribitur ius
acquiri *Bald. in authent. quas ruinat n. 3.*
ubi Barbat. in addit. C. de sacrosanct. ec-
cles. & quod filij persona non experta sti-
pulatione patet tenere valere. *Imol.*
in l. quod datur, n. 7. ff. de verb. obligat.
Bart. in l. si tibi §. passus num. 4. ff. de pa-
ctis. Maxime si legitimatus aut eueni-
tuerit, & expressè in emphiteusum no-
minatus. *Specul. in §. nunc aliquid n. 38.*
de emphiteusum Bald. in l. cum antiphrasi,
nu. 7. C. de fideicommiss. Cast. in l. sed si
hac §. patronum num. 4. & 7. ubi de inui-
vorand. Quamvis breuè isti legitimati
comptehendantur in emphiteusum sui
polari pro se, & hlij iuribus, & rationi-
bus latè per eundem adductis, subdros,
vers. possunt tamen, quod ex speciali
gratia, denovo iuristm, & cõcedem-
phyritus potest quod non provenit
virtute primæ iocellituz, & commissio-
nis, sed ex novo contractu. Quare
nova rñt in emphiteusum non poterit cũ
aliud sit de nouo fieri, aliud fieri omni-
mode nouo, ut ibi *Bald.*

SVMMARIVM.

1. Magnus Admiratus iurisdictionem ha-
bet in eos, qui viuunt de arti maris.
2. Princeps ipsi iudex competens viduarum.
3. Prælegia l. cum C. quando Imp. inter
pupill. & vid. derogari non possunt
nisi ad specialiter exprimitur.
4. Iurisdiclio est concessa Magni Admirato
ratione exercitiij ne ab illo absterbatur.
5. Perhorrescentia cessat in hac Civitate co-
ram Principe.
De iurisdic. S. C. & num. 7.

ARGVMENTVM.

Vidua an possit eligere forū Mag.
Cur. Vic. & querelam prosequi
contra subditum Magui Admi-
rati, qui est exemptus & subest
Magno Admirato,

DECISIO XLIV.

Ex D. Reg. Tapia decif. S. G. 43.

Magnus Admiratus habet iurisdic-
tionem in eos que viuunt de arte
Maris, ac in eos qui vices eius gerunt in
aliquibus Maritimis Regni, vt latè dixi-
mus in annotat. ad Iura Regni in dñor.
de offic. Magn. Admir. lib. 2. Act. 104,
quod Bonifacius de Caisillis Locumre-
nens Magni Admirati in Prouincia Hy-
druus perpetranti homicidium Vidua,
vror orciū Artur Mag. Cur. Vic. in qua
forum eligit Magnus Admiratus. & ipse
Bonifacius per eruat remissionem ad
Mag. Cur. Admiratiz, quam Fisci Pa-
tronas ei denegabat, & tunc hoc prui-
legium viduarum, vt Imp. sic Index esset
eis à iute communi concessum, sedus
enim Imperator est Index, iuxta l. 1. C.
quando Imperator inter pupill. & vid. &
ideo trahunt, & nō trahuntur, vt dicit
Marant. 9. disticti. numer. 68, qui dicit
Imperatorem in causis prædictis proce-
dere sola sibi ventura inspecta, Andr.
Gaill. præf. obferu lib. 1. cap. 1. m. 40.
de quo nos diximus ad Iura Regni tit.
de offi. Magistr. iustitiarum ad Consti-
tut. statumus, verb. misit rabiliū pec-
sonarum lib. 2. quod pruiilegium Im-
perator Federicus ne dirigeretur vi-
duæ illius quæret extra Regnum com-
municauit Magno Iustitiano, vt in d.
Constit. statuimus, vnde et om hæc sic po-
testas, à iore concessa Mag. Cur. nullus
alius Index potest recognoscere, nisi Ma-
gnus Iustitarius, cui specialiter hoc est
commissum, nam alias videtur de fraudan-
rentor pruiilegio eis concessa.

3. Dicebatur secundò, omni DD. mani-
fester recepisse pruiilegium l. vnde, derogari
minime posse, nisi id specialiter expri-
matur, vt tradit D. Præsid. de Franch.
derel. 1. 27. vnde et om in pruiilegio Ma-
gni Admirati nulla de eo fiat mentio,
nullo modo derogatum dici potest.
At pro parte Magni Admirati dicebatur
iurisdictionem sibi concessam fuisse pri-
uatiuè ad Magistrum Iustitiarum, vt di-
ximus supra decifio 13. num. 4. nec alio
modo ipsam potuisse fungi officio, dñ
enim illud sole cecitum, vt pñcesset ma-
ri, veque Naualem diceret instructam
elafirm edque sic et absque iurisdictione,
in homines particulares non posset, se-
quebatur pernecessa, vt à iurisdictione Ma-

Magni Iustitiarj eademque essent particu-
lares honores ad illius commoditatem,
feruorem, ac iactantiam terminum, &
aliis enim impedimento effecti, si Magnus
Iustitiarius eandem manciparet, aut pun-
diere Clericos, & Ministros Regiarum,
terminum: Nam licet Barones Regni
omnes habeant iurisdictionem circula-
sa pcuratua, ratione territorij, quod ab
ipsis possidet, ad non ita large est acci-
piendum, si qui in Magno Admirato, si-
quidem hac iurisdictione concessa est ra-
tione exercitij, & ut e ab illo abstrahatur,
ut diximus supra decisio 13. num. 4. as-
sequi ita decessum in causa remissionis pe-
tite per Magnum Sinica cum dicit *Aff-
fili dicit* 157. Ad quod si mandum ad-
ducitur ut extra exempli, & traditur
quoad Curiam Artis Serici, quas refert
Domi. de Balle ad dicta Constituta, sta-
tuimus.

Cui respondebatur viduam, & aliam
personam penilegitimam non posse tra-
here non subditum Iudici coram quo
vult etiam trahere Antellanam coram Iu-
dice Capuano, nec eorum Iustitiarjo Pro-
uincie alteri n. qui est alterius Prouin-
cie Præsidis subditus quanta non nega-
bant D. Alterius sententij defensores,
quod in casu illo erat optime ponderan-
dum, hic enim non erat subditus Ma-
gno Iustitiarjo, sed ab eius iurisdictione
segregatus, & inter istos subditos, &
alios vassallos Baronum alia etiam aderat
differencia, nam licet sine segregari per
primatj clausulam iurisdictione Magn.
Cur. in primis causis, & alij in secundis,
& tertijs, non tamen desinere esse sub-
diti in causa appellationis, ut in d. Con-
stit. statuimus.

6 Imò quod plus est si M. C. V. acce-
deret ad aliquam Terram, omnis peni-
tus fuere iurisdictione Baronis, ut in Rit.
Mag. Cur. 48. quod non erat in Magno
Admirato, cuius iurisdictione exerceatur
Neap. ubi eam exerceat Magnus Iustitia-
rius. Unde nec est eius subditus, nec de-
finit in eius presentia iurisdictionem
exercere.

7 Decebat uterius secundum allega-
tam Constitutionem statuimus viduam,
non ita ut prius ad quædam simpliciter
admitti, vel ad iudicium simile contra
aliquem, ut illum trahat coram Magno
Iustitiarjo, sed ad huc duo sequi, Al-
terum, quod peccet in respectu personam po-
tentis, Alterum quod tueretur, quæ perborj

referturiam cessabat in hic Civitatem
coram Principe, ut tradit D. Confil. Ro-
confil. 88. num. 4. ex quo est, ut non de-
beat electio fieri à M. C. V. ad Sac. Confil.
quo de ducebat alia ratio, nã erat co-
ram Principe litigare, qui suam iurisdic-
tionem exercebat per Magnum Admi-
raturum in eos, qui veniunt de arte Maris,
vel classi inter vtuane, ut supra dictum
est, quemadmodum per Magnum Iusti-
tiarum in alios subditos, Rex enim
hoc Regni licet nedarium commise-
rit iurisdictionem Magno Iustitiarjo ab
ea tamen segregauit aliquos, quoslibet
subesse ratione alicuius exercitij, ut
dicimus.

6 Ex his factis in hac causa semel, atque
iterum decissum rursus fore remittend-
um ad Magnum Admiraturum.

Similis causa fuit tractata in Sacro
Concilio et ipse viduam, Inter Oltane
quæ elegerat in forum Mag. Cur. cuius
remissionem petierat Ill. Princeps Ho-
stilius, qui habet iurisdictionem in of-
ficium prædictæ Terræ, quæ est Casal-
hensis Ciuitatis, & dicebat nõ dari per-
horreſcentiam coram Principe, cuius ip-
se officium gerebat in suburbio (ut ita di-
cam) huius Ciuitatis, habebat iurisdic-
tionem in personis, non in habitate ter-
ritorii, sed distulit in quo antea non iun-
dis aulis sui decissum causam remanere
in M. C. V. & non esse locum petite re-
missioni.

Ex ex his iustitiat decissio Sac. Cõ-
fil. per quodam decissum etiam in li-
quidationibus instrumentorum, & esse pro-
cedendum in Curia Admiratiz, nam eũ
per M. C. fasset pronuntiatum esse in li-
quidationem aduersus subditum Ma-
gni Admirati, contra quem fuerat pro-
cessum ad liquidationem instrumenti,
Sac. Confil. audita etiam Mag. Cur. con-
trarium pronuntiauit, non tamen me-
moris nominis illius subditi, nam memo-
ram omni u habere Dimittatis potius
quam humanitatis est, ut ait Impera-
tor Iustinianus in l. 1. c. de veteri iura
emendand. Sed huius decisionis memo-
riam fecimus in tit. de offic. Magistr.
Iustitiar, ad Rit. 34.

Electio non dicitur, ubi datur restrictio,
p. 67 n. 2.

Episcopus dicitur caput Clerici, sicut Pater caput Cruminae p. 15. n. 3.

Episcopus quando tenet appellacionem Sacerdotii, & appellacionem clerici, fol. 102. n. 4. & 5.

Eurostro causarum in terris vassallicarum est facienda tam moderatione, pag. 14 n. 13.

Eurostro causarum miserabilem personarum & viduarum potest in secunda instantia fieri p. 3 n. 6.

Exceptio firmat regulam id contrarium, p. 65 n. 9.

Experientia est rerum magistra, pag. 14 num. 11.

F

Favor misereabilium personarum in iudicio operari non debet, p. 11. n. 6.

Fiducio ad suam admittatur, vel suorum ad vindicandum iniuriam, ibidem, n. 2.

Fidei quaternari cogniti ad quem pertinet p. 12 n. 4.

Fidum transsum ad Regem ob culpam vassalli reddit obsequia ante in tantum quod derogatio facta aliis privilegia in corpore iuris elausa extinda, addid quod si transu consideratur fidum per Regem, nisi expressis litterum derogetur, non intelligitur facta derogatio, p. 40. n. 1.

Fidum patri quoque in iudicio accusari potest p. 18. n. 6.

Fidum Regem in Regno, non nisi in ecclesiasticis exceptis patrimonialibus potest etiam accusari, & accusari delinquentes in M.G.V. p. 56 n. 6.

Fors electio misereabilibus personis non datur ad eligendum incompetentem indum p. 25 n. 3.

Fors non gaudet nisi qui fuerit matrem locutus in officio, & quod probetur per ipsum qui vult gaudere exercitium, & continuatione officij, p. 44 n. 4.

Fors privilegium non solum habent Cives omnes Adstanti, Procuratores, & Scriptorum Carissimum sed omnes qui cumque Curiam sequuntur, p. 62. n. 6.

Fors dicitur sicut, qui consideratur in officio beneficii, procedit etiam quod mulier sit meretrix p. 16 n. 4.

Furtive dicitur ager pag. 14 n. 3.

Furtive an dicatur miserabili persona, ibid. n. 4.

Furtive equiparatur vidua, & pupilla, sub. nam. 3.

H

Habere virum inuilem gaudet priuilegio d. l. unica C. quam Imp. inter pupill. & vid. p. 19. n. 18.

Haris tenetur habere ratum factum dissonanti p. 20 n. 12.

Hospitalitas habet Reiores, pag. 52 num. 3.

I

Impetator circa fore electionem quas personae priuilegiat, p. 57. n. 1.

In criminalibus paria potestas non consideratur p. 42. sub n. 6.

In iura clerice illata, ecclesia illata dicitur, officioque laici non implorato inquiratur p. 55 n. 2.

In iura clerice illata, Deum, totamque Ecclesiam tangit, & an ob infirmo remitti possit, ibid. n. 5 & 6.

In iura facta universi, consistit facta alteri facti p. 37. n. 13.

In iura facta uni de domo, cum omnibus facta consistit, omnes ad accusandum admittantur, ibid. n. 14.

In iuriam alio inimici competere cum ex iniuria inimici oriatur, ibidem, n. 5.

In iura facta uxori, viri illata dicitur, & pro ea vir agit, ibid. n. 26.

In iura data patri, filio data consistit, & filium ad patris defensionem possit infus tantum impand occidere, ibidem, n. 27.

In iura filij, patri est adiuvante, pro mortuo matri, quando filius tutori careret, vel si haberet, & esset negligens in proponendo querelam, ibid. n. 28.

Index pauperum causas tradendo, quid agere debeat, p. 30 n. 8.

Index pauperibus, misereabilibus personis gratis causam ministrat, ibidem, n. 11.

Index coram quo sit electio an possit praefigere terminum eligenti ad comparandum coram Index coram quo sit electio p. 24 n. 3.

Index causa preparata dicitur Index etiam causa preparantis p. 66 n. 13.

* 3 In.

- Iudicium ibi terminari debet ubi fuerit co-*
pium privilegio supereminente fori non
obstante, p. 48. nu. 3. contrarium, n. 7.
Iuramentum um perhorrisitum sufficit cum
eleusula per habentem desuper manda-
tum specialis, p. 7. n. 1.
Iuramentum perhorrisitum licet debeat
præstari ab iusto tantum virtute in-
nocentie, in Rota potest præstari quo-
modorumque, p. 8. n. 3.
Iuramentum præstare debet per viduam
declinatum fori Principis, quod per-
horrisit potentem adversarij, & præ-
statur à tutoris pupillo, p. 12. nu. 11. &
siq. vel à Procuratore generali, ibidem,
limita in Regno, nu. 13.
Iurisdictione Auditoris Camera ceditur
privatiue quoad omnes alios Iudices,
p. 64. n. 3.
Iurisdictione causarum civilium, & crimi-
nialium primarum, & secundarum, nõ
venit in commissione castri, nisi expressi
fuerit concessa, p. 41. n. 10.
Iurisdictione à Rege fluunt, & refluent
sive summa ad mare, p. 45. n. 2.
Iurisdictione ista concessa magno Admirato
rationi effereit, ne ab illo distringatur,
p. 72. n. 4.

L

- L**egatum factum vidua intelligitur
eadem pias causas p. 38 n. 14 & 15
legitur, & si de officiale significat non loquar,
ad illud tamen etiam extenditur,
p. 41. n. 7.
Legitimat una cum alijs legitimis natu-
ralibus admittitur aequaliter ad success-
ionem bonorum, p. 70. n. 9.
Legitimitas facit cessare nomen spurij,
ibid. n. 10.
Legitimatio videtur imitari naturam,
ibid. n. 8.
L. 1. C. quando Imp. an providat post capti-
vitatem ordinario Iudicium, p. 2. nu. 6. &
quod servatur in his patriis, n. 7.
L. 1. C. quan. Imp. an habeat locum in cau-
sis vassalorum, p. 3. n. 10.
Lex Cornelia de Sicar. inter publica deli-
cta commemoratur, p. 16. n. 5.
Li. C. quan. Imp. recipit ampliationem,
ibid. n. 15.
L. 1. C. quan. Imp. an contineatur sub exco-
pione censuræ, p. 53. n. 1.
L. 3. C. quan. Imp. an habeat locum in diu-
itibus, p. 56. n. 3.

- M**agnus Admiratus iurisdictionem
habet in eis qui vivunt de arte ma-
ris, p. 71. n. 1.
Manus Iudicis ordinarij sunt ligatae post
destinationem, p. 22. n. 3.
Mater pro iurata illata filio maiori (re-
cusante quarelam dari possit incurren-
ter) accusari, ac gaudere privilegio fori
p. 37. n. 30.
Matrem viduam pro iurata facta filio
privilegio fori gaudere, p. 37. n. 22.
Masculus in actuando femina præfer-
tur, p. 19. n. 10.
Meretrice in Constitutione Regni dicitur
miserrabilis persona, p. 16. n. 7.
Meretrix an gaudeat beneficio l. unie. C.
quan. Imp. ibid. sub r. u. 7. vel 8.
Meretricum miseria, & calamitates, p. 33
n. 6.
Miserabilis persona quas sint, p. 21. n. 1.
Miserabilis persona qua dicantur, p. 2
n. 1.
Miserabilis persona, non tantum fori pri-
vilegio, verum alijs sexdecim gaudent,
p. 13. n. 6.
Miserabilis persona potest iudicium agi-
re tunc ordinario p. 15. n. 5.
Miserabilis persona illius fori etiam
in cause istis, nisi interueniat simula-
tio, p. 47. n. 2.
Miserabilis persona qua dicantur, p. 34
sub n. 3.
Musa Reg. 133. n. 12, declaratur, p. 50. n. 9.

O

- O**fficialis nequit deponere officium
ante successores aduentum, p. 60. n. 9.
& p. 67. n. 9.
Officiale Regius tanquam, & mixtus
Curie, & Principi legatus potest ob-
gare etas Consistorium, & in eo agere,
p. 62. n. 2.
Officiale Regius quod sit privilegiatus
perspice dampti non potest conveniri
durante officio, ibid. n. 3. Nec potest con-
veniri, vel saltem Procuratorem mitti,
ibid. n. 4.

P

- P**apa dum dicit in privilegio, seu bulla
ut timor obstantiam habeatur pro in-
presco, & scripto de verbo ad verbum
nulla.

nulla obſtancia efficit reſcripto, quia
contra plenitudinem poteſtatis Papa
nihil ſtatuerit p. 39. n. 3.
Pater non debet ſuare de filij vnum ſiliū,
& alterum principem p. 10. n. 13
Pauper deſtitur miſerabilis perſona, &
extra proximitatem trahitur poteſt. p. 34
n. 1.
Pau pergamet privilegio l. vni. C. quan.
imp. ibid. n. 2.
Pauperes miſerabiles ſunt. p. 53. n. 3.
Pauper inter miſerabiles perſonas conu-
merantur, earumque privilegio gaudet,
p. 19 n. 1.
Paupertas non eſt cauſa cauſam eſſe, cuiusque pri-
uilegio gaudere prebatur, ibid. n. 2
Paupertas predeſt. ſauorabilis eſt, & an
ſors electionis, & pupillus, & vidua,
gaudeat, ibid. n. 3
Pauperi in mala cauſa nemo miſericors
eſſe debet, ibid. n. 4
Pauperis cauſa promouenda, quam
diutius, ibid. n. 5.
Pauperis nauis eſt de genere malorum, nec
ſententianda, ibid. n. 6
Paupertas ubi in rebus temporaliſibus in-
numerabilia privilegia conſert, ſit in
ſpiritualiſibus ſeptem bona, & quæ, ibid.
n. 7.
Pauper quis dicitur, p. 3. n. 16
Preſcriptio trentina ſarrit contra pri-
matum rion communem habentem cum
Eccleſia Romana, p. 36 n. 19
Perborreſcentia ſi allegatur competens
deſenſiones, p. 6 n. 6.
Perborreſcentia prebatur vel per teſtis,
vel proprio Sacramento, ibid. n. 1.
Perborreſcentia teſtis in hac Ciuitate co-
ram Principem, p. 72 ſub n. 5.
Perſona miſerabilis in electione ſoribilibi
malis privilegium quædam ſiſtem, p. 46.
n. 5.
Perſona miſerabilis qua dicitur, pag. 1.
n. 1. & vide n. 3 & 5.
Perſona privilegiata agentes iuris teſſe,
an habent privilegium illud, & quæ-
do contumunt, quis preſertur, p. 14
n. 7.
Potius delegati legitimandi non poteſt
extrudere, p. 70. n. 6.
Preſumptio eſt contra diſcrepantem d. Tri-
bunali ſupremo ad inferiora, p. 20. n. 21
Princeps poteſt derogare privilegio de iu-
ri communis tenet, p. 12 n. 13
Princeps ſi primo loco conceſſit privilegium
ſeu exemptionem viduis ſeu pupillis, ſi

denum conceſſit aliud privilegium al-
teri, quod derogaret præſato priori pri-
uilegio ſcribens in eo illud eſſe derogatum
aliquo aliquo, non obſtante, non ex hoc
erit derogatum privilegio cedente non
eſſe, niſi de eo ſpecialiter mentio fieret,
etiam ſi dicitur, non obſtante privilegio
aliquo de qua oportet ſpecialiter mentio-
nem facere p. 38 n. 1.
Princeps poteſt concedere Baronibus ig-
nitiſſionem ſum derogatione l. vni. C.
quan. Imper. p. 35 n. 13
Princeps tñ ſubſe completens viduarum,
p. 71 n. 2.
Privilegium l. 1. C. quan. Imp. ampliat
etiam procedere in muliere maiore, vel
minore talitatem vitam ducens, pag. 31
n. 1.
Privilegia conqueſtantur inter habentes
a quibus privilegium, p. 1. ſub n. 3
Privilegium Ciuitatibus, & Oppidis con-
ceſſum pro cauſis diſſimulatis non deroga-
tur l. vni. C. quando Imp. inter pu-
pilli & vid. p. 3 n. 9
Privilegium l. 1. C. quan. Imp. au bebat
locum in cauſis vaſſallorum, ibidem,
n. 10
Privilegium ſori, reſuſus ad Principem
ſupremum quod habent pupilli, & vi-
dua, non intelligitur ſublatum per re-
ceſſum Caſtri, aut Ciuitatis iure ſi
de, aut donationis per verba qualiacumque,
niſi Princeps in indiuiduo illud derogauit,
p. 15. n. 7
Privilegium d. l. 1. ad diuitum quoque, tui-
ditur, p. 19. n. 19 & deſtatur, numero
ſeq.
Privilegiatus non trahit privilegium,
p. 40. n. 14
Privilegiatus etiam Curialis trahit ad Cu-
riam ipſam ſupremam alium ſimiliter
privilegiatus, p. 62 n. 5.
Privilegium l. vni. in compitis ratione mi-
ſerationis, & paupertatis, p. 63 n. 1.
Privilegium d. l. vni. non tollitur per gene-
ralem conceſſionem iuriſdiſſionis, cum
clauſula non obſtante, quod de privile-
gio debet fieri expreſſa mentio, p. 41
n. 3. & de communis n. 4. & quide acci-
dente clauſula motus proprii, n. 5.
Privilegium conceſſum miſerationis gra-
tia nunquam tollitur per ſuſuam præ-
iudicium generale, niſi expreſſe deroga-
tur, p. 41. n. 6.
Privilegio d. l. vni. perſona quibus illud
eſt conceſſum, non poſſunt etiam ex-
priſa

proferri rursus, pag. 42. num. 7.
Privilegium non datur, dum in eo aliquid datur, ut additur, p. 42. n. 13.
Privilegium l. vna. C. quan. imp. int. pap.
et videtur quod sensus derogatum, nisi expressum de eo fiat mentio, p. 42. n. 1.
Privilegium d. l. vna. et si visum, dum rursus et non rursus in alio translatum, nisi expressum dicitur, ibid. n. 2.
Privilegium l. vna. non rursus derogatum nisi per specialem delegationem. Et non sufficit per relationem ad aliud potestatum, in qua adesse expressum non obstat, l. vna. p. 42. n. 3.
Privilegia concessa Hospitalibus in eorum pauperum sunt concessa, p. 49. n. 4.
Privilegiatus non trahit privilegium, p. 48. n. 14.
Privilegium d. l. vna. C. quan. imp. prore. d. in lausis multorum, quorum meritis illi et innotuit, vel adstruimus condemnationem, p. 42. n. 2.
Privilegium d. l. vna. et si visum, sicut Respublice competit, p. 42. n. 1.
Privilegium d. l. vna. commune, istud sine dubio, dicitur de debilibus, dicitur enim moribus fatigatis, et alijs personis miserabilibus, ludis adhibere delectationes, ibid. n. 4.
Privilegium d. l. vna. et si visum, in integris meritis competit, in derogatione S. R. C. ibid. n. 5.
Privilegium d. l. vna. et si visum, et potest ad viduas, aliquas similes personis dantur, p. 42. n. 7. et 8.
Privilegium d. l. vna. potestatis miserabilis personae in iure liti quia constituta, et in progressu causa, p. 36. n. 17.
Privilegio d. l. vna. gaudet omnis liti contestes miserabilis persona, ibid. n. 18. et p. 37. n. 21.
Privilegium ob nuptiam 12. filiorum praedicti fratris in bonorum remuneratione habentibus, ibid. n. 22. In privilegio debet fieri expressa mentio de viduis, et pupillis, p. 39. n. 5. aliter eorum privilegium non dicitur derogatum.
Privilegio d. l. vna. C. quan. imp. int. pap.
et vid. ut derogat, non sufficit genera. l. derogatum, p. 40. n. 1.
Privilegio l. vna. C. quan. imp. quomodo non sit in specie derogatum, sufficit quod sit dictum in privilegio concessum in iurisdictionis, non obstante quod sine persona missibilis, ibid. n. 2.
Privilegio d. l. vna. non intelligitur derogatum per concessum iurisdictionis

primarium, et secundarium rursus in omni, et quocumque dicitur, et habentis in ratio ista ubi distinguitur, p. 41. n. 1.
Privilegia Imperatoris concessa laici quando non competunt dantur iurisdictionis, p. 56. n. 2.
Privilegia concessa Hospitalibus in eorum pauperum sunt concessa, p. 49. n. 4.
Privilegium concessum, si non habeat clausulam derogantem privilegio non facitibus specialiter mentionem de praesentibus concessione, sufficit dicitur non obstante privilegio quibuslibet etiam si istum talia, de quibus facienda est mentio de verbo ad verbum, licet aliter non spiritus, p. 40. n. 1.
Potestatem impetantem contra personam miserabilem, ut possit trahi extra provinciam, non sufficit in eo clausula non obstanti, nisi de qualitate personarum fiat expressa mentio, ibid. n. 4.
Potestati ex laicis concessa pro causa laicitatis non trahit firmandum Ritus M. G. V. p. 47. num. 1.
Privilegium Regis Ludovici de non intrabuntur Grubus Cabmentibus in d. d. declaratur, p. 49. n. 1.
Privilegia l. vna. C. quan. imp. derogata non rursus nisi specialiter de eo facta sit mentio, ibid. n. 4. et d. vna n. 6.
Privilegio l. vna. rursus. ar. non potest, p. 49. n. 1.
Privilegia concessa pupillis dantur pro digne, et iurisdictionis, p. 54. n. 7.
Privilegia l. vna. derogata non potest nisi specialiter derogantur, p. 71. n. 3.
Probat per solam innotentiam quo iura sit sufficiens, p. 70. n. 1.
Prorogatio iurisdictionis non potest fieri sine parium consensu, p. 10. n. 16.
Pupillus concessus in contractu de iure non dicitur forum, p. 12. n. 2.
Pupillus concessus in contractu potest perire privilegium iurisdictionis, ibid. n. 3.
Pupillus et virgo habent fore iurisdictionem, p. 48. n. 1. amplius n. 2.
Pupillus est qui dicitur esse in patria potestatis, p. 19. n. 17.
Pupillus habet electionem fieri, p. 46. n. 1.
Pupillus potest contrahere etiam quod tanta sit appunctata, ibid. n. 2.
Pupillus non dicitur forum quando ibi nomen dicitur esse de minoribus, ibid. n. 3.
Pupili

*Papillæ non destinatæ forum, quando con-
tineant nec contracta defuncti, vel ex
quasi contractu, vel administratione,
& tutela, ibid. n. 4.*
*Papillæ vidææ, & alia miserabilis persona
sunt in universitate, p. 30. n. 1.*
*Papillus non potest renunciare privilegio
suo, p. 66. n. 10.*
*Papillus quandoq; amittit privilegium
auctoritatis legitimum sub n. 10.*
*Papillus in potestate Amici velis nō ge-
det privilegio l. v. C. quan. Imp. pag. 13.
n. 1.*

R

R *Reformationis profectus servatur, p.
62. n. 2. & p. 68. n. 12.*
*Regis effente causa effat effat, latē
emendatur, p. 3. n. 12. & 15.*
*Remissa causa per Regem Indioes, quos
eandem non stat. p. 35. n. 4.*
*Renunciari non potest privilegio l. v. C.
quan. Imp. p. 2. sub n. 4.*
*Resistit in integrum in Regio vocatur
primus & secundum beneficium, p. 16.
n. 1.*
*Ritus M. C. V. per quos papillus non
destinat forum intelligitur de foro p. 4.
terno p. 12. n. 3.*
*Ritus M. C. V. non tollit privilegium pa-
pille quando non destinat forum pater-
num, sed aliud, p. 12. n. 6.*
*Ritus quidam admodum latē commun-
i, ibid. n. 6.*

S

S *Senatus sedit concedere literas iura-
tionem causarum in causis viduarum
& miserabilium personarum, p. 2. n. 2.*
*Senes diverpi infirmi, continuoq; morbo
veniat fori privilegio gaudent, pag. 11.
n. 4.*
*Sententia lata per Iudicem ordinariam
post destinationem causam est nulla, p. 23.
n. 6.*
*Sententia lata procedente revocatione est
nulla, ibid. n. 3.*
Sententia terminat iudicium, p. 47. n. 7.
*Sindis aures, quam iurisdictionem habeat
in officiali, p. 62. n. 12. & p. 63. n. 12.*
Sindis aures sine officiali Regi, p. 39. n. 1.
*Soror si a dimitatur ad patris norem vin-
dicandam, etiam si quis ex fratribus re-
miseri, p. 23. n. 6.*

*Specialia nonnulla servatur in viduis, p.
17. n. 3.*
*Statutum recipit interpretationem d. po-
testatis, p. 56. n. 4.*
*Statutum Padun de causis miserabilium
personarum plene declaratur, p. 14. n. 1.*
*Statutum de iure miserabilibus persona
prævalet statuto de compromissis, p. 15.
n. 3.*
*Statutum speciale prævalet generali, ibid.
n. 4.*
*Studentes eiusdem privilegii gaudent, qui-
bus miserabiles persona, p. 3. n. 5.*
*Spari non gaudent fori electione, pag. 69.
n. 1. & amplia n. 2. sed contrarium, n. 6.*
*Spari neq; amabile apud Deū, neq; apud
homines honorabile, ibid. n. 2.*
*Sparius non iuratur in emphiteusi pro se,
& filijs, p. 70. n. 3.*

T

T *Ex l. v. C. quan. Imp. & si dispa-
nat in duobus, effat tantum d. Sena-
tu etiam Pedemontano ampliusatur ad
alios infirmos casus, ut fori electionem
habeant prout extenditur etiam ad mo-
rtores, p. 62. n. 2.*
*Tribunal superiorem an sit competentis,
pag. 67. n. 2.*

V

V *Variatio datur de pluribus, p. 47. n. 5.*
*Variare is potest qui potest eligere,
ibid. n. 6.*
*Vassallus per contumaciam, & renuncia-
tionem fori non præiudicat Baroni, p. 9.
sub n. 24.*
*Vassallus, & Damius sunt correlati,
& ad paria indicantur etiam in puni-
libus, p. 9. n. 10.*
*Vassalli contra privilegium concessu non
debent dimisso iure consueti, p. 10. n. 14.*
*Vassalli in Regno pro priuilegiis causis non
trahuntur extra domicilium, licet per
miserabiles personas in talibus causis
extra propriam domicilium trahi pos-
sint, p. 46. n. 2.*
*Vassalli consueverunt inoffensus de prima
cognitione priuilegiis quoad domicilium
p. 3. n. 12.*
*Verba recipiant interpretationem d. subie-
cta materia, p. 64. n. 1.*
*Verba universalia non sufficiunt in mate-
ria stricta, & videtur, p. 63. n. 7.*
*Voluntas ex impetitia argui non potest, p. 16.
n. 3.*

Vai-

Vniuersalitas, & gemitatio nullum va-
let ad detegendam voluntatem dispo-
nentis. p. 64. n. 1.

Vidua, & pupillus habent aqualia priui-
legia. p. 11. n. 1.

Vidua, pupillus, miserabiles persona etiā
criminatim delinquentes habent fori
electionem distinationem etiam post li-
tem contestatam ex capite saltem resi-
stentis opponere possunt. p. 12. n. 1.

Vidua variando patris adire M. C. p. 60
n. 7.

Vidua videt rem immediatam habet profe-
que ad iursum. p. 59. n. 5.

Viduarum privilegium, & ubi ex officio
proceditur locum habet. ibid. n. 4.

Vidua semper variare potest. ibid. n. 3.

Vidua semper variare potest. p. 67. n. 3.

Viduarum privilegium etiam ubi ex offi-
cio proceditur, locum habet. ibid. n. 4.

Vidua maior cum comestatem habet profe-
que ad ius suum in propria patria quā
alibi. ibid. n. 5.

Vidua non potest uti privilegio l. 1. C. quan-
Imp. inter pup. & vid. contra aham.
personam privilegio eiusdem legis gau-
dentem etiam secundum Rit. M. C. p.
11. n. 1.

Vidua, pupillus, & alia miserabiles perso-
nae de quibus in d. l. 1. non possunt inui-
ari ut ille privilegio sed quilibet ser-
uabit ius commune cum unus non sit
potentior altero. ibid. n. 2.

Vidua, & pupilli diuites, an sint misera-
biles persona. p. 14. n. 2.

Vidua potest destituere forum Principis,
p. 12. n. 1.

Vidua si desit secularis iustitia de foro
eclesiastico. ibid. p. 13. n. 13.

Vidua nupta an retineat privilegium.
p. 6. n. 7.

Vidua, et habet electionem fori, & re-
sistentem, an teneatur iurare perbor-
resistentiam. p. 7. n. 1.

Vidua, pupillus, & alia miserabiles persona
habent fori privilegium. p. 9. n. 4.

Vidua appellationi obge constituitur. pag.
16. n. 12.

Vidua, cuiuslibet unde dicitur, in vidua, &
virgini patria potestas non considera-
tur. p. 13. sub n. 14.

Vidua non potest destituere forum Principis
ubi Curia ordinarij habet res privile-
gium in contrarium. p. 28. n. 14.

Vidua qua inde nupsit fori privilegium
non amittit. p. 31. n. 15.

Vidua luxuriose viuendo non gaudet pri-
uilegio l. v. C. quan. Imp. inter pup. &
vid. p. 16. n. 2.

Vidua luxuriose viuendo perdit omnia
privilegia viduata in interfecta, & ex-
trinfeca. ibid. n. 5.

Virgo in capello, vel calibem vitam de-
centi fori electionem, quomodo modum
& vidua habent. p. 12. n. 3.

Virgo eiusdem gaudet privilegij, quāvis
vidua, & pupillus. p. 17. n. 16.

Virgum distictio ponitur. ibid. n. 4.

Virgo vidua censetur miserabilis per-
sona. p. 15. n. 6.

Virgo habet privilegium fori. pag. 10.
n. 1.

Virgo stuprata pro stupra in eam iurisse
habet electionem fori. ibid. n. 2.

Virgo potest destituere forum Principis.
p. 12. n. 1.

Viros duos simul habere est patium.
p. 70. m. d.

F I N I S.

